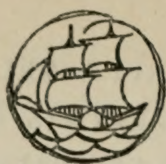
מבחר השירה העברית

Printed in Germany

BIBLIOTHECA MUNDI

ANTHOLOGIA HEBRAICA

POEMATA SELECTA
A LIBRIS DIVINIS CONFECTIS
USQUE AD IUDAEORUM EX HISPANIA
EXPULSIONEM (A. MCCCCXCII)

QUAE

DIGESTA ATQUE DISPOSITA

TRACTAVIT

H. BRODY

ADIUVANTE

M. WIENER

MDCCCCXXII

INSEL-VERLAG ZU LEIPZIG

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ
עַד־גָּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד בִּשְׁנַת
ה"א רנ"ב

עָרוּךְ וּמְתֻקָּן עַל־יְדֵי

חַיִּים בְּרָאדִי

בְּהִשְׁתַּתְּפוּת

מֵאִיר וִינֶר

תר"פב

ליפסיא, הוצאת "אינזל"

ראש דבר

בספרנו הזה כונתנו לתת לפני הקוראים קבוצה ממיטב שירתנו: שירים שהם צורות לנשמות ונופות לרוחות, שירים שיש בהם לב ונפש, רגש ומחשבה, הוד ויפי, וראוי להם שיעמדו לעד וישארו לגאון עולם משוש דור ודור. בההבוננות עמוקה ובזהירות יתרה בחרנו אני וחברי לעבודה, מר מאיר וִינֶר, את המתאים להיסודות שהנחנו לנו מראש, ורבות עמלנו ויגענו לקבץ את הנדחים מכל המקמות אשר הֻדחו ואשר נפצו שם, מתוך ספרים נדפסים וכתבי יד, מתוך מכתבי־עת וקבצים שונים, והיו לאחדים בידנו. העקר היה לנו תֹכן השירים; לא שמנו לב לצורה פיוטית יפה ונהדרה ולא לשפה צחה ולמלים מצלצלים וערבים, כשהם לבדם, באין רוח חיים, באין נענועי הנפש, באין רגשות הלב, ובחרנו רק בשירים שיש בהם נצוץ של חיי־עד, וכח מפרה בהם להשפיע על רוח ההוה ושירתו; שירים שהם מבליטים על ידי בטוי חזק ויפה את רגשות האומה האמתיים, את שמחת לבה ואת תוגיון נפשה, את תקותיה ואת שאיפותיה, את משפטה ואת השקפותיה על העולם ומלואו, על החיים והמות, על העבר, ההוה והעתיד. פתגמים ומכתמים ושירים למודיים, שאין בהם רק חכמה או התחכמות, הרחקנו מעל גבולנו, מפני שאינם ממין השירים, אשר אנחנו מבקשים, וכן הרחקנו את המליצה, גם את המליצה החרוזית, כי שירים אנחנו חפצים לתת לפני קראינו, שירים בצורה פיוטית, ולא מליצה. אמנם יש אשר לפי מראית העין נטינו מן הכלל הזה, אבל עשינו כזאת רק במקום שראינו, אשר — לפי טעמנו והבנתנו — בקשה לה נפש פיוטית בטוי מיוחד לרגשותיה ובראה להשתפכותה צורה המתאמת לה, צורה פיוטית שונה מחברותיה (ראה את תוכחתו של רבנו בחיי, צד ק״י, ואת הדוגמאות מספר בחינות עולם לר׳ ידעיה הפניני, צד רצ״ח).

ואנחנו ידענו גם ידענו, כי כשיבוא אחד הקראים לבחון את השירים אשר בספרנו אחד אחד ולבקר אותם, ימצא גם שירים שאין בהם כל המעלות והמדות שמנינו. סבת הדבר מקורה לפעמים בעובדה הידועה, „שאין כל הטעמים שָוִים", ואשר יהיה בפי האחד כדבש למתוק יחשבהו אחר לחסר טעם כריר חלמות. אבל לפעמים הוכרחנו באמת להביא את הטוב ביחס ובערך, אף שאיננו מן המיטב כשהוא לעצמו, כי ספרנו יֵראה — אף שאין זה מעקר כונתנו — את ספרותנו בהתפתחותה, בעליתה ובירידתה, בימי פריחתה ובשעת נבולה, ואין לנו הרשות לטשטש את הצורה האמתית ולברוא מושגים בלתי נכונים, כאלו היו פיטנינו ומשוררינו כלם בלי יוצא מן הכלל בעלי מקוריות גאונית, אישים, אשר רוח כביר אמרי פיהם וכל דבריהם כנחלי אש, וכאלו היתה ספרותנו בכל הארצות ובכל הזמנים כֻלה שָוָה לטובה ועמדת במדרגה אחת, במדרגה היותר גבוהה. דור דור ופיטניו, דור דור ומשורריו; משתנים הרוח וההשקפה, משתנים הלשון, הסגנון והצורה,

משתנים תנאי החיים וכל הגורמים החצוניים, ועמהם משתנים גם השירה והספרות, ואת כל השנויים האלה צריכה אספה כאספתנו להבליט בעל כרחה.

בנוגע לסדור השירים עלי להעיר, כי את המובא „מתקופת התנאים והאמוראים" (צד ג׳ — ט״ו) סדרנו כמו שהוא בסדר התפלה, ובסוף הבאנו עוד מהנמצא בתלמוד, ולא הקפדנו על סדר הזמנים, כי הרב מן הבא לידינו מהתקופה הזאת לא נזכר עליו שם מחברו, וכשהוא נזכר עוד יש בו לחקר כמה ספקות וחששות. כמובן לא יכלנו גם בפרק שלאחריו, „מתקופת הפיטנים הקדמונים עֲלֻמֵי השם", לשים לב לסדר הזמנים, כי עוד לא נתבררו הסִמנים, אשר על פיהם נוכל לשפּט בצמצום ובדיוק, איזה מן הפיוטים שנתחברו בהתקופה הזאת מוקדם ואיזה מאוחר. אולם מזמנו של יוסי בן יוסי והלאה השתדלנו עד כמה שאפשר לסדר את השירים על סדר הזמנים[1], ואף גם זאת עשינו שהודענו את הנודע לנו על אדות כל משורר ומשורר באיזה זמן ובאיזה מקום היה חי, כי ראינו בזה תועלת גם בנוגע להבנת השירים. אבל גם בזה יש שנמנענו להפריד בין הדבקים, וכן סדרנו למשל את שירי משוררינו הספרדיים מר״ש הנגיד (צד ס״ה) עד ר׳ יצחק בן הרא״בע (צד ר״ט) זה אחר זה, ואחריהם נתַנו מקום לפַיטני ומשוררי שאר הארצות שבאותה התקופה. אנחנו בטוחים, כי כל מבין דבר לאשְרו יסכים לסדור הזה.

אחריות תקון השירים, הנהתם ונקודם מוטלת עלי, והנני להגיד על אדתם דברים אחדים. נודע למדי, כי הפיוטים והשירים העבריים, בין אלה שבדפוס ובין אלה שבכתבי היד, כמעט שאין בהם אף אחד נקי מטעיות ושגיאות (יוצאים מן הכלל אלה שיצאו בדור שלפנינו ע״י שד״ל וע״י ר״ש זקש, ואחדים שנדפסו ע״י חכמי זמננו), כי הסופרים והמדפיסים או ששנו סתם, או ששנו מפני חסרון ידיעה וקלקלו על מנת לתקן, ויש ששנו גם מפני היראה. ובבואנו עתה להוציא את האספה הזאת, ראיתי ראשית לי לתקן את השירים, לצרף את סיגיהם ולהסיר את בדיליהם, לנקותם מכל טעות ושגיאה ושנוי במזיד, ולהחזיר טהרתם לְיָשנה. כדי להגיע לתכלית הזאת, ינעתי כמה יגיעות — ומר וינר עזר על ידי — להשוות את השירים והפיוטים עם הוצאות שונות ועם כתבי יד, לבקש ולמצוא בדרך הזה את הנוסח הישן והישר. אבל יש שלא היתה לאל ידי להשתמש באמצעים האלה מחסרון ספרים, ויש שהשתמשתי בהם באין תועלת, והוכרחתי איפוא לשנות את הנוסח מדעת עצמי וככל אשר הורני רוח מבינתי. והנה לפי המנהג הנהוג בין החקרים, מן הראוי היה להעיר על הנוסחאות השונים אשר בספרים ועל השנויים אשר שניתי מדעתי, למען יוכלו החקרים לשפט וידעו מה לרחק ומה לקרב. אולם ספרנו נועד לא לצעירים

---

[1] רק שתי הסליחות לר׳ בנימן בן אברהם (צד רע״א) באו — מפני איזו סבה — שלא במקומם, כי המקום הראוי להם הוא לפני סליחתו של ר׳ משה בן אברהם (צד ש״ג), אחיו של ר׳ בנימן.

הקראים לשם למוד[1], ולא לחכמים הקראים לשם חקירה, כי אם למבינים החפצים בקריאה לשם תענוג רוחני, ואלה אינם מקפידים על קוצו של יו״ד ואין להם חפץ בשנויי נוסחאות המבלבלים את הקרא ומשחיתים את טעם השירים, ועל כן השמטתים. אבל לא חפצתי להסיר בזה את האחריות מעל שכמי, ולכן זאת עשיתי, כי הוספתי לְצַיֵּן „ברשימת הפיוטים והשירים" אשר בסוף הספר על התחלת כל פיוט ופיוט וכל שיר ושיר גם את המקורות, אשר מהם שאבתי, והיה כל החפץ לבקר אחרי ישים עינו בספרים הרשומים שם וידע, כי כל נוסח שאינו נמצא בהם הוא מן השנויים ששניתי, ויוכל לחרוץ משפט אם לשבט אם לחסד. רק במקום שהשתמשתי גם בכתבי יד, הבאתי את כל השנויים שבכ״י לעֻמת הנוסחאות שבספרנו[2], כי כתבי היד אין יד כל אדם ממשמשת בהם וראוי ונחוץ להעיר על הנוסחאות שבהם. ולהיות שאין ספר בלא טעיות הדפוס — ובזה גורל ספרנו כגורל כל הספרים — הכנסתי ברשימתי גם תקוני הטעיות, זולתי אלה שמקורם בשבירת הנקֻדות או בהשמטם ממקומם בעת ההדפסה, כי קטנות כאלה יוכל כל קרא לתקן בעצמו.

ואחרי שהספר הזה — כמו כל ספרי הקבוצה[3] שהוא חלק מחלקיה — נועד למבינים, נשארו השירים בלי פרושים ובאורים, ורק במקומות בודדים העירותי בענין זה הערה קצרה „ברשימת הפיוטים והשירים", אולם כחצי פרוש, אשר יספיק למבינים, יחשבו סמני הקריאה והנקוד. ובנוגע להנקוד נהגתי בו מנהגי שדברתי על אדותיו במקומות אחרים בארוכה[4], ואדבר עליו פה בקצרה. בעִקר הדבר שמרתי את חֻקי הדקדוק לכל כלליהם ופרטיהם, ובענין כתיבה תמה (מלא וחסר וכדומה) היתה לי המסורת לעינים. אבל יש שהמשוררים בעצמם נטו מהחֻקים האלה, אם מפני הכרח המשקל והחרוז[5], ואם מפני שהיתה להם השקפה שונה מהשקפתנו בכללי הדקדוק (למשל חשבו הם את השרשים החסרים לבעלי שתי אותיות, ועל כן לא הקפידו להבדיל בבנינים ונטיות בין נחי פ״י ופ״נ ובין נחי ע״ו,

---

[1] בשבילם נועד ספר „שער השיר", אשר הוצאתי לאור ביחד עם הפרופ׳ ק. אלברעכט (ליפסיאה 1905).

[2] רק את שנויי הנסחאות לשירי רשב״ג אשר בספר שירי שלמה לר״יל דוקעס השמטתי, כי את השירים האלה תקנתי עפ״י כ״י וספרים נדפסים רבים ושונים, ולא יכלתי להאריך ולהביא את כל השנויים, גם לא ראיתי הכרח לזה, יען אקוה, כי בקרוב אמצא מקום מֻכשר לדבר עליהם בפרוטרוט.

[3] Bibliotheka mundi, הוצאת „אינזל".

[4] ראה הקדמותי לדיואן רי״ה כרך א׳ ולספר שער השיר.

[5] ראה למשל בקינתו של ר׳ מאיר ב״ב (צד רצ״ה), אשר בשביל המשקל הרבה להניע את הנח יותר משאר משוררים, וראה בשירו של רמ״בן (צד רפ״א), אשר נקד בשביל החרוז את הפֹעל לרבים נסתרים בקמצות הע״ין; גם בין זכר לנקבה לא הקפידו להבדיל, בפרט במקום שהיתה הבדלה כזאת עלולה לקלקל את המשקל או את החרוז.

בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה, בין נחי ל״ה ובין הכפולים וכדומה). במקומות כאלה לא שלחתי את ידי לשנות, כי אם הֻטלתי עלי חובה, לתקן את טעיות הספרים ואת שגיאות המדפיסים, אין לי החובה ואין לי הרשות לעשות בשירים כאדם העושה בתוך שלו, לעבר על דעת המשורר ועל חפצו, ולשנות נגד השקפתו וכונתו.

והנני מוסר מודעה, כי היתה כונתנו בתחלה לאסף אל ספרנו את שירי משוררינו עד ימינו אלה, אבל רבו מאד השירים ונאלצנו להפסיק כשבאנו עד תם השירה העברית בספרד בגלות ישראל מעל אדמתה, וגם בזה עברנו כבר את הגבול, אשר גבלו לנו המו״ל, והכרחנום להוסיף על מספר הגליונות שקבעו מראש. והיה אם תמצא עבודתנו חן בעיני הקראים, נוסיף על ספרנו זה חלק שני אשר יכיל את מבחר השירה העברית מגלות ספרד עד היום הזה.

אני טרם אכלה לדבר הנני נותן את תודתי להרב החכם ר״ז שווארץ נ״י בווינא, שהיתה בידו תמונה פוטונרפית משירו של הר״מבן (צד רפ״א) על פי כ״י וטיקאן (Urb. 9.), ובטובו מסרה לנו כדי לעטר את ספרנו בשיר היקר הזה. ותודתי נתונה גם להחכם המליץ והמשורר ר״י פאטאי נ״י בבודאפשט, אשר היטיב עמנו ושלח לנו משירי ר׳ משֻׁלם די־פיאירה ור״ש בונפיד, שהעתיק לעצמו בהיותו באוכספורד. תהי משכֻרתם שלמה.

פרגא, יום א׳ כ״ו מרחשון שנת וּנְגִינֹתַי נְנַגֵּן לפ״ק.

חיים בראדי.

* * *

השירה העברית שלאחרי חתימת כתבי הקדש וימי הבינים דתית וצבורית היא בעיקרה, הן מצד תכנה ותעודתה והן מצד צורתה. החלק החולוני שבה אינו אלא כיוצא מן הכלל ועל הרב לא היה מיועד בשביל הקהל הגדול. גם המשורר בעצמו הסתכל על שירת החולין שלו כעל דברי שעשועים המבדהים את הדעת ותו לא. ולפעמים שהיה מתחרט עליה ובטל בעצמו את ערכה מתוך הלך־נפש דתי שהלך ונתחזק לעת זקנתו עד לכדי הכרזה על „חטאת נעוריו" אלה, שאין בהם אלא להג טפל בלבד, ולא די שאינם מועילים, עוד יש בהם כדי להזיק את נפש קוראיהם[1]. משוררי ספרד השתמשו אמנם במאורעות חייהם הפרטיים בתור חומר לשיריהם החולונים, אבל הפיטנים שלפני התקופה הספרדית ושלאחריה (ובפרט הפיטנים האשכנזים והצרפתים) לא התכונו להבעת רגשותיהם הפרטיות — רובן נשתקעו בתוך חיי רוח הכלל ובתוך בטוי צבורי, ואל הנשאר לא שמו את לבם ביותר אלא אם כן היה בפרט מה שיש בכלל; ובשביל כך כמעט שלא מצאו להם אלו כל בטוי מצוין ונאבדו מעולם השירה כאלו לא היו. וגם אופי ההבעה, צורת הבטוי החיצונית, התבלטו רק לפעמים רחוקות באופן אישי־פרטי. לפיכך קשה לפעמים לעמוד על אופים המיוחד של הרבה פיוטים ושירים מימי הבינים כשהם בני דור אחד וסביבה אחת, במה הם משתנים האחד מהשני, שהרי להסוקר אותם סקירה שטחית דומים הם כלם זה לזה ואין הבדל ביניהם — חוץ מפיוטיהם ושיריהם של יוסי בן יוסי, רס"ג, ר"א הקליר ושל אחדים ממשוררי ספרד הגדולים, שהתבלטה בהם אישיות מחבריהם באופן נכר, בעל כרחם, בהיסח הדעת, ואולי למרות רצונם! לרוב ותרו המשוררים מרצונם על כל תנועה אישית בסגנונם והבעתם, וכל מה שחזק יותר הרגש המבקש לו בטוי יותר היו משקיעים אותו אל תוך הבטויים המקֻבלים מפי המסורה (ראה הקינות על הגזירות והרדיפות וכדומה), ועל ידי כך נתגבבו שכבות שכבות של כֻונות, רמזים ומשמעות על המבטאים ושברי הפסוקים התנכיים, שפשטו משמעותם הזמנית ולבשו משמעות כללית־נצחית, כדי לשמש בית קבול לרגשות האומה שבכל דור ודור. ומי שאינו רואה אלא מה שלפניו ואינו חודר אל תוכם הפנימי של מליצותיהם ואינו מכוון למה שרמזו, לא יֵרד לסוף דעתם ולא יטעם לעולם טעמה המיוחד של שירת ימי הבינים.

---

[1] „מי שהוא חפץ לזכות נפשו ומחשבתו ימצא היזק מהתעסק בשירי האהבה" (הכוזרי מאמר ב' ס'), ור' שלמה פרחון בספר מחברת שלו מעיד על רי"הל שעשה „תשובה" לעת זקנתו „שלא יפייט לעולם". ראה מאמרו של רש"י איש הורוויץ „ר' יהודה הלוי" וספרו של ר"ח בראדי: שטודיען צו דען דיכטונגען יהודה הלוי'ס צד 14 הערה 1.

בער הבעת רגשות צבוריות־דתיות בחרו בבטויים וציורים שנעשו לקנין הצבור מדורי דורות, ובמקום שאתה רואה ענותנותם שם אתה רואה גדולתם. יָראו אלה שהשקיעו את עיקר חיותם הנפשית לתוך הלך־הרוח הצבורי להמעיט את דמותן של רגשותיהם על ידי בטוי היחיד ובחרו בהבטוי הכללי. מקרי הזמן לא הפתיעו אותם בהחלט ולא זעזעו אותם עד לידי ערעור היסוד, מפני שהתרגלו מדורי דורות ליסד את הסתכלותם במאורעות הזמן על עיקר היסתורי: מה שהוָה ומה שיהיה כבר היה לעולמים, ואין כל חדש, וגם מאורעות זמנם, כונות פרעניותיהם, התוו ונגלו מקדם וגם קורות הימים הבאים צפו להם מראש וירדו לסוף דעתם, ולפיכך בחלו בחרוש ההבעה, ארדבה, צורך פנימי היה להם לבאר קורות זמנם ומהותן הרוחני על ידי הנבואה הקדומה, להתאים אותן אליה ולאַמֵת אותה על ידן. נחמות הנבואה והבטחותיה לעתיד לבא אי אפשר היה לבטא אלא בסגנון הקדמונים, כמעט בלשונם ממש, שאלמלא כן הרי בטל כחם, ועיקר חיותם הכבוש באופיָם המסורתי־ההיסתורי היה הולך לאבוד על ידי הורקה מהדבור הנצחי אל תוך המליצה הזמנית. וכשהם מוסרים אפילו את רחשי לבם הכי אישיים ופרטיים בסגנון כללי־טפוסי, במליצה מְשאלה מהתנך והאגדה ומפיוטי משוררים שקדמו להם שנתקבלו ונתחבבו על הצבור, אין בזה משום עניות באמצעי הבעה, כי אם חוק נפשי, גזעי־שֵמי בכלל ועברי בפרט, הכריחם להתרחק מהרגשת אישיותם ולהבליע אותה אל תוך הבטוי ההיאֲראטי הקדמוני שנתקבל מדורות[1]. וגם הציורים המשליים והסמליים שהשתמשו בהם לא היו ממציאים אותם מחדש לצרכם, אלא לקחום מהמסור והידוע. ואין כונתם להבליט ולצייר על ידם את העובדה הממשית ואת הסגלה הגופנית המיוחדת של המתואר־הנמשל, כמעשה השירה האֶפית (היונית), אלא לרמז על ידם לערכו ומהותו הרוחני של הדבר. ולפיכך יש והסגלה הגופנית של הציור המשליי אינה קולעת בדיוק להמתואר־הנמשל או שהיא אף מתנגדת לו, והמשורר לא שם את לבו להנגוד הזה — ועל הקורא לרדת לסוף כונתו ולא להסתפק בהמשמעות השטחית בלבד.

משוררי ימי הבינים לא ראו אפוא חשיבות יתרה במאורעות זמנם כשהם לעצמם: עיקר ההיסתוריה נתהוותה בימים הקדמונים ומשחרב בית המקדש פסקה ולא תתחיל שוב אלא לכשיבוא הגואל. זמן הגלות הוא חלל ריק מחוסר חשיבות רוחנית

---

[1] היה מי שהחליט, שאין להעריך דברים שבאָמנות אלא לפי מדת האישיות והעצמיות המתבטאת בהם, וכל שירה שאין בה מהסגלות האלה אינה אלא פרי תקופת המחקים נעדרי כח היצירה המקורית. אולם המתבונן בשירת עמי המזרח ואָמנותם ורואה איך התרחקו יוצריהן בדעת ובכונה מלהבליט אישיותם, עד שהעמידו את הדבר הזה ליסוד חשוב ביצירתם, ודוקא בתקופותיהם הכי פוריות והכי מצלחות, לא יבסס את משפטו על ערך שירת ימי הבינים — השייכת לפי טבעה לאותו הסוג עצמו — על הכלל האמור, שנולד על ברכי התרבות המערבית ולא יכשר רק לבקרת פרי רוחה של אותה התרבות בלבד.

ואין להם למקרי הזמן ערך עצמי אלא אם כן יש למצא בהם צד השוה לאחד ממאורעות העבר העתיק ואפשר לדמותו אליו, כדי לדרוש ממנו בנין אב של נחמה, או מעין המאורעות שצריכים לבוא באחרית הימים על פי יעודי החוזים והחכמים תלמידיהם. ובשביל כך — ויש לזה עוד סבות אחרות המונחות בטבע הגזעי של האומה — כמעט שאין למצא בשירת ימי הבינים תאורים אָפיים מיוסדים על מאורעות הזמן, ואפילו בהקינות על הגזירות והרדיפות, שהעובדות נרמזות בהן באופן כללי ובלתי מפורט (יוצאים מן הכלל: איזה משירי ר״ש הנגיד ועוד אחרים הנותנים שבח והודיה על נסים שקרו להצבור). ואלה הפיוטים והשירים המועטים שיש למצא בהם סגלות אָפיות מיוסדים הם על מאורעות ואגדות מהעבר העתיק (כגון: העקדה, יציאת מצרים, מיתת משה, עשרה הרוגי מלכות ועולה על כלם התאור האָפי הנפלא של עבודת יום הכפורים בבית המקדש ליוסי בן יוסי). כשיש את נפש המשורר לספר על יסורי ההוה הוא כובשם דרך רמז באחת האגדות העתיקות (כגון על דבר עשרה הרוגי מלכות, חורבן הבית ועוד) או שהוא מספר את העובדות בלי כל תאורים מבליטים. — התאורים והציורים שבספר מקדש מעט לר׳ משה ריאטי ובחבורי ההולכים בעקבותיו אינם נובעים, כידוע, ממקור ישראל, וכן גם אלה שבתחכמוני לר״י חריזי ובמחברות לר׳ עמנואל הרומי.

בהפיוט הדתי ובפרט בהסליחה האשכנזית נמצא לפעמים שכל בית ובית עומד על כח עצמו, וכמעט שאין בהם לא התפתחות הדרגתית ולא השתלשלות הכרחית, אלא מחרוזות של הכרזות וקריאות ליריות, גלים תלושים, בודדים, של השתפכות הנפש: פסוקים שאינם מתמלאים האחד מחברו ואינם מצטרפים קצתם אל קצתם להמשך שלם „הגיוני ואורגני". דרך כלל אין המשורר שם נפשו לכַוָּנֵי חן של קשור החוליות, כי אם פולט בבת אחת את מועקתו, את הקובלנא וההתאוננות, דברי פיוס ותחנון, או את התלהבותו הדתית הבוקעת ופורצת מתוך נהמת לבו — וזה כחם ותהלתם! ההבעות הישרות הבלתי ממוצעות האלה, שלא נסתרסו על ידי חומר דיני הסדור ההגיוני, יוצאות מן הלב ונכנסות אל הלב, ואפילו באלה שאין בהם פניות אסתתיות (בעלי הסליחות האשכנזים השתמשו בחרוז ומשקל לא לשם קשוט סתם, אלא כדי להכשיר את סליחותיהם לעבודה בצבור) אמת ההרגשה יש בהם וכח רב — וממילא גם יופי, אף על פי שלא נתכוונו משורריהם לכך. פיטני ספרד דקדקו אמנם הרבה על טהרת הצורה החיצונית בחרוז ומשקל, אולם גם בשיריהם ובפרט בפיוטיהם אין למצא קשור מוחלט בסדר ההרצאה ואולי משום כך התמסרו לכבלים הכבדים של חרוז ומשקל, כדי לכסות על ידי חֻקִּיּוּתם המדֻיֶּקת של אלה על רפיון הקשור בסדר ההרצאה. — החרוז והמשקל של שירת ימי הבינים וצורתה החיצונית בכלל מוצאם, כידוע, מהשירה הערבית, ומוטל בספק, אם עלתה יפה ההרכבה הזאת של צורה נכרית על תוכן עברי. כמה מגדולי הפיטנים והחכמים (כגון רי״הל בעת זקנתו והרמ״בם) הכריזו על זרותה של הצורה הזאת

להרוח העברי והביעו את התנגדותם לה, למרות מה שהשתמשו בה עצמם[1]. ואין ספק שקשים היו לה הכבלים הכבדים והמעיקים האלה להתפתחותה הטבעית והעצמית של בת השירה העברית. אמנם, יהיה איך שיהיה, עלינו להתפשר עם העובדה, שהרי טָבעה הצורה הזאת את חותמה על כל שירת ימי הבינים. וודאי ,שמלבד הסבות החיצוניות והמקריות הסבו את קבלתה של הצורה הערבית גם איזה קורבה רוחנית, הכרח פנימי וצרכים אסתתיים, שאלמלא כן לא היה הזווג מתקיים זמן רב כזה ולא היה עושה פירות מְשֻבחות כאלה. והמעמיק חקר ומתמסר להכרת צורתו החיצונית של הפיוט בלי משפטִים קדומים וחודר למהותה מתוך חבה מתגלים לפניו חנה ויופיה המיוחד.

השפעת השירה הערבית על שירת החול של פיטני ספרד גדלה עוד יותר מזו שעל שירת הקדש וחדרה עד לתוך תוכה. כמוה היא רומַנטית ורגשנית, נוטה להפרזה ולהפלגה ומשתמשת ברמזים ומשלים סתומים, מחבבת את החדוד וההתול הדק. גם נושאי השירים משותפים להם: ידידות וחשק, שבח היין ושמחת החיים, אבל על מות קרובים וידידים, הספדים על מות גדולי הדור, שבח הנגידים והנדיבים, התולים וחדודים, מכתמים וחידות, בדיחות, שירי צעצועים והזדמנות — וגם שירי מלחמה נמצאו בה (ראה את השיר „הלי תעש" לר"ש הנגיד). — ואף גם סגנון ההבעה של זו אינו אישי עצמי, כי אם טפוסי: פתגמיה, משליה ומליצותיה לקֻחות מהתנך, מהספרות הדתית ומשירי הפיטנים הקודמים בזמן. גם בה קשה לפעמים למצא קשור והמשך מתמיד בסדר ההרצאה ועל פי רוב אפשר להוסיף על מספר הבתים ולגרוע מהם בלי לערער את הבנין. כבלי החרוז והמשקל ואופן ההבעה הטפוסי העיקו עליה עוד יותר מעל שירת הקדש — שהרי ההבעה הטבעית והאישית היא מתפקידה של שירת החול הלירית. אולם מבעד הלבוש המגובש המעיב בוקע ומאיר זוהר התוך.

בעלי הסליחות האשכנזים, שעברו שבעה מדורי הצער לא נכנעו מפני חומר חוקי החרוז והמשקל ושחררו את עצמם קצת מעול הצורה המְריקה; הצוחות והאנקות על צרות הכלל הנוראות פרצו באין מעצור מתוך הלב — ולא הוכשרה השעה לסלסולי הצורה, והלבך „לקויה" היא קצת ומגדלת פרא בפיוטיהם של האשכנזים ובפרט בסליחותיהם וקינותיהם. אולם דוקא מפני זה נשתמר בהם רגש אמתי חם, דפיקת לב האומה התוהה, הכואב והקובל לפני קונו כמעט עד לידי התרעמות. וחביבים עלינו בטויי התונה וההתאוננות האלה מיופי השלו של פיוטי ספרד.

הקריאה בשירת ימי הבינים דורשת התעמקות, עיון וחבה. אין היא משביעה את הקורא בה דרך אגב קורת רוח זלה ואינה מגלה לו את ברק הודה, אבל המקבל עליו מרותה והחודר בעד המסך המעורפל להתוך המזהיר והנצחי מובטח יהיה שיבא על שכרו. מ. ו.

---

[1] גם הרמ"בם „חרוז ושקל" בשעת הזדמנות.

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ עַד־גְּלוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד

(משמעון בן סירא עד רבי שלמה בונפיד)

שִׁמְעוֹן בֶּן־סִירָא

(בירושלים, לערך ג"א תק"ם)

תְּפִלָּה

הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי הַכֹּל   וְהָרֵם פַּחְדְּךָ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם,
הָנֵף עַל־עַם נֵכָר   וְיִרְאוּ אֶת־גְּבוּרָתֶךָ.
כַּאֲשֶׁר נִקְדַּשְׁתָּ לְעֵינֵיהֶם בָּנוּ,   כֵּן לְעֵינֵינוּ הִכָּבֵד בָּם,
וְיֵדְעוּ כַּאֲשֶׁר יָדַעְנוּ,   כִּי־אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.
חַדֵּשׁ אוֹת וּשְׁנֵה מוֹפֵת,   הַאְדֵּר יָד וְאַמֵּץ זְרוֹעַ וְיָמִין,
הָעִיר אַף וּשְׁפֹךְ חֵמָה   וְהַכְנִיעַ צָר וַהֲדֹף אוֹיֵב.
הָחִישׁ קֵץ וּפְקֹד מוֹעֵד,   כִּי מִי יֹאמַר־לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה,
הַשְׁבֵּת רֹאשׁ פַּאֲתֵי מוֹאָב   הָאֹמֵר אֵין זוּלָתִי.
אֱסֹף כָּל־שִׁבְטֵי יַעֲקֹב   וְיִתְנַחֲלוּ כִּימֵי־קֶדֶם,
רַחֵם עַל־עַם נִקְרָא בִשְׁמֶךָ,   יִשְׂרָאֵל בְּכוֹר כִּנִּיתָ;
רַחֵם עַל־קִרְיַת קָדְשֶׁךָ,   יְרוּשָׁלַםִ מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
מַלֵּא צִיּוֹן אֶת־הוֹדֶךָ,   וּמִכְּבוֹדְךָ אֶת־הֵיכָלֶךָ.
תֵּן עֵדוּת לְמֵרֹאשׁ מַעֲשֶׂךָ   וְהָקֵם חָזוֹן דִּבֶּר בִּשְׁמֶךָ,
תֵּן אֶת־פְּעֻלַּת קוֶֹיךָ   וּנְבִיאֶיךָ יֵאָמֵנוּ.
תִּשְׁמַע תְּפִלַּת עַבְדְּךָ   בִּרְצוֹנְךָ עַל־עַמֶּךָ,
וְיֵדְעוּ כָּל־אַפְסֵי אֶרֶץ   כִּי אַתָּה אֵל עוֹלָם:

*

שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן

גְּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ, שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן,
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִבְדַּק הַבַּיִת, וּבְיָמָיו חֻזַּק הֵיכָל;
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִכְרָה מִקְוֶה, אָשִׁיחַ כַּיָּם בַּהֲמוֹנוֹ,
אֲשֶׁר בְּיָמָיו נִבְנָה קִיר פִּנּוֹת מָעוֹז בְּהֵיכַל מֶלֶךְ;
הַדֹּאֵג לְעַמּוֹ מֵחֶתֶף וּמְחַזֵּק עִירוֹ מִצָּר.
מַה־נֶּהְדָּר בְּהַשְׁגִּיחוֹ מֵאֹהֶל וּבְצֵאתוֹ מִבֵּית הַפָּרֹכֶת!
כְּכוֹכַב אוֹר מִבֵּין עָבִים, וּכְיָרֵחַ מָלֵא בִּימֵי מוֹעֵד,
כְּשֶׁמֶשׁ מְשַׁקֶּרֶת אֶל־הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וּכְקֶשֶׁת נִרְאֲתָה בֶּעָנָן,
כְּנִצָּן בַּעֲנָפוֹ בִּימֵי מוֹעֵד, וּכְשׁוֹשָׁן עַל־יִבְלֵי־מָיִם,
כְּפֶרַח לְבָנוֹן בִּימֵי קָיִץ, וּכְאֵשׁ לְבֹנָה עַל־הַמַּחְתָּה,
כִּכְלִי זָהָב חָפוּי, וְנָאטִיל הַנֶּאֱחָז בְּאַבְנֵי־חֵפֶץ,
כְּזַיִת רַעֲנָן מָלֵא גַרְגַּר, וּכְעֵץ שֶׁמֶן מְרֻוֵּה עָנָף.
בַּעֲטוֹתוֹ בִּגְדֵי כָבוֹד וְהִתְלַבְּשׁוֹ בִּגְדֵי תִפְאֶרֶת,
בַּעֲלוֹתוֹ עַל־מִזְבַּח הוֹד וַיְהַדֵּר עֲזָרַת מִקְדָּשׁ;
בְּקַבְּלוֹ נְתָחִים מִיַּד אֶחָיו וְהוּא נִצָּב עַל־מַעֲרָכוֹת,
סָבִיב לוֹ עֲטֶרֶת בָּנִים כִּשְׁתִלֵי אֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן,
וַיַּקִּיפוּהוּ כְּעַרְבֵי־נַחַל כָּל־בְּנֵי אַהֲרֹן בִּכְבוֹדָם
וְאִשֵּׁי אֲדֹנָי בְּיָדָם, נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
עַד־כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּלְסַדֵּר מַעַרְכוֹת עֶלְיוֹן.
אָז יָרִיעוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת מִקְשָׁה,
וְיָרִיעוּ וְיַשְׁמִיעוּ קוֹל אַדִּיר, לְהִזָּכֵר לִפְנֵי עֶלְיוֹן;
כָּל־בָּשָׂר יַחְדָּו נִמְהָרוּ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אַרְצָה,
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי עֶלְיוֹן, לִפְנֵי קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.
וַיִּתֵּן הַשִּׁיר קוֹלוֹ וְעַל־הָמוֹן הֶעֱרִיבוּ רֶנֶן,
וַיָּרֹנּוּ כָּל־עַם הָאָרֶץ בִּתְפִלָּה לִפְנֵי רַחוּם,
עַד כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּמִשְׁפָּטָיו הִגִּיעַ אֵלָיו.
אָז יָרַד וְנָשָׂא יָדָיו עַל־כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
וּבִרְכַּת אֲדֹנָי בִּשְׂפָתָיו וּבְשֵׁם אֲדֹנָי הִתְפָּאֵר,

וַיִּשְׁנוּ לִנְפֹּל שֵׁנִית הָעָם כֻּלּוֹ מִפָּנָיו.
עַתָּה בָּרְכוּ־נָא אֶת־אֲדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַמַּפְלִא לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ,
הַמְגַדֵּל אָדָם מֵרֶחֶם וַיַּעֲשֵׂהוּ כִּרְצֹנוֹ;
יִתֵּן לָכֶם חָכְמַת לֵבָב וִיהִי שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם,
יֵאָמֵן עִם־שִׁמְעוֹן חַסְדּוֹ וְיָקֵם לוֹ בְּרִית פִּינְחָס,
אֲשֶׁר לֹא־יִכָּרֵת לוֹ וּלְזַרְעוֹ כִּימֵי שָׁמָיִם:

מִתְּקוּפַת הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים!
לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
מָה אֲנַחְנוּ,
מֶה חַיֵּינוּ,
מֶה חַסְדֵּנוּ,
מַה־צִּדְקֵנוּ,
מַה־יִּשְׁעֵנוּ,
מַה־כֹּחֵנוּ,
מַה־גְּבוּרָתֵנוּ?
מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הֲלֹא
כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ,
וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלוֹא־הָיוּ,
וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע,
וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל,
כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ,

וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל!

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ,
עֲדָרְךָ, צֹאן מַרְעִיתֶךָ;
זֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ,
שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ־לּוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה;
בְּנֵי יִצְחָק יְחִידֶךָ,
שֶׁנֶּעֱקַד עַל־גַּב הַמִּזְבֵּחַ;
עֲדַת־יַעֲקֹב בִּנְךָ בְכֹרֶךָ,
שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אֹתוֹ,
וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ,
קָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן.

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים
לְהוֹדוֹת־לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ,
וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ אֶת־שְׁמֶךָ,
וְלָתֶת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ.
אַשְׁרֵינוּ,
מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ,
וּמַה־נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ,
וּמַה־יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ!
אַשְׁרֵינוּ,
שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר
וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד,
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד!

אַתָּה הוּא עַד־שֶׁלֹּא־נִבְרָא הָעוֹלָם,
אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם;

אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא.
קַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ עַל־מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ
וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ,
וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּהַּ קַרְנֵנוּ,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בָּרַבִּים:

*

תְּפִלַּת תַּעֲנִית

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ
בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ,
כִּי־בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ;
אַל־תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ,
וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ,
וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ;
הֱיֵה־נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ,
יְהִי־נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ,
טֶרֶם נִקְרָא עֲנֵנוּ;
כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר:
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע.
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה,
פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה:

*

בְּרָכָה מֵעֵין הַמְּאוֹרָע לְתִשְׁעָה בְּאָב

א) הַנֻּסָּח הַבַּבְלִי

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם,
וְאֶת־הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה:
הָאֲבֵלָה — מִבְּלִי בָנֶיהָ,
וְהֶחֳרֵבָה — מִמְּעוֹנֹתֶיהָ,
וְהַבְּזוּיָה — מִכְּבוֹדָהּ,
וְהַשּׁוֹמֵמָה — מֵאֵין יוֹשֵׁב,
וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי,
כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה;
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים,
וַיָּטִילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב,
וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן.
עַל־כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה
וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ;
לִבִּי לִבִּי עַל־חַלְלֵיהֶם,
מֵעַי מֵעַי עַל־חַלְלֵיהֶם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

ב) הַנֻּסָּח הַיְרוּשַׁלְמִי

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
וּבַחֲסָדֶיךָ הַנֶּאֱמָנִים,
עָלֵינוּ

וְעַל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ,
וְעַל־יְרוּשָׁלַםִ עִירֶךָ,
וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
וְעַל־הָעִיר
הָאֲבֵלָה וְהֶחָרֵבָה,
וְהַהֲרוּסָה וְהַשּׁוֹמֵמָה,
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים;
וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נְתַתָּהּ נַחֲלָה,
וּלְזֶרַע יְשֻׁרוּן יְרֻשָּׁה הוֹרַשְׁתָּהּ!
נַעֲרָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֵעֲפָרָהּ,
וַהֲקִיצָהּ מֵאֶרֶץ דְּוָיָהּ!
נְטֵה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם
וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבְאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָםִ:

*

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מַר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא

אֱלֹהַי!
נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע
וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה;
וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם,
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה!
פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ

וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי;
וְכָל־הַחשְׁבִים עָלַי רָעָה
הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשַׁבְתָּם!

*

מַלְכוּת שַׁדַּי

לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן־נוּרִי (?)

וּבְכֵן תֵּן
פַּחְדְּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ
וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ,
וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים,
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים,
וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.
כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ,
עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ,
וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן
כָּבוֹד לְעַמֶּךָ,
תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ
וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ,
וּפִתְחוֹן־פֶּה לַמְיַחֲלִים־לָךְ;
שִׂמְחָה לְאַרְצְךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ,
וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ,
וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן־יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ,
(בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:)

וּבְכֵן:
צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ,
וִישָׁרִים — יַעֲלֹזוּ,
וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ,
וְעֹלָתָה קָפְצָה פִּיהָ,
וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה,
כִּי־תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ:

וְתִמְלֹךְ (אַתָּה אֲדֹנָי) לְבַדֶּךָ עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ,
בְּהַר־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ
וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ,
כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ!

*

תְּקִיעֲתָא דְרַב

פְּתִיחָה

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל,
לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית,
שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת
וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה,
שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם
וְלֹא גוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם;
שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וָרִיק
וּמִתְפַּלְּלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ,
וַאֲנַחְנוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים
לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
(הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא)

נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ,
וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד.
אֱמֶת מַלְכֵּנוּ, אֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ:
וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

מַלְכִיּוֹת

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לָּךְ, אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ,
כִּי תַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן־הָאָרֶץ
וְהָאֱלִילִים — כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן;
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי,
וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ,
לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ.
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי־לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן;
לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי (אֱלֹהֵינוּ) יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ,
וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ,
וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ,
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם וָעֶד,
כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד!

זִכְרֹנוֹת

אַתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם,
וּפֹקֵד כָּל־יְצוּרֵי קֶדֶם;
לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל־תַּעֲלֻמוֹת,
וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית;
אֵין־שִׁכְחָה לִפְנֵי־כִסֵּא כְבוֹדֶךָ
וְאֵין־נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ;
אַתָּה זוֹכֵר אֶת־כָּל־הַמִּפְעָל,
וְגַם־כָּל־הַיְּצוּר לֹא־נִכְחַד מִמֶּךָּ.

הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד־סוֹף כָּל־הַדּוֹרוֹת,
כִּי־תָבִיא חֹק זִכָּרוֹן
לְהִפָּקֵד כָּל־רוּחַ וָנֶפֶשׁ,
לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים,
וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין־תַּכְלִית.
מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ,
וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ,
זֶה־הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ,
זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן,
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב.

וְעַל־הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר:
אֵי־זוֹ לַחֶרֶב
וְאֵי־זוֹ לַשָּׁלוֹם,
אֵי־זוֹ לָרָעָב
וְאֵי־זוֹ לַשֹּׂבַע,
וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ,
לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת,
מִי־לֹא־נִפְקָד כְּהַיּוֹם הַזֶּה!

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַיְּצוּר לְפָנֶיךָ בָא,
מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ,
וַעֲלִילֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר,
מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָו,
וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ.
אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא־יִשְׁכָּחֶךָּ,
— וּבֶן־אָדָם יִתְאַמֶּץ־בָּךְ,
כִּי־דֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא־יִכָּשֵׁלוּ,
וְלֹא־יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל־הַחֹסִים בָּךְ.

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָא,
וְאַתָּה דֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם.
וְגַם אֶת־נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ
וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים,
בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל
לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם;
עַל־כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל
— וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:

שׁוֹפָרוֹת

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ
עַל־עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם;
מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ,
וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפַלֵּי טֹהַר;
גַּם־כָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ

וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ,
בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל־הַר סִינַי,
לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת,
וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ,
וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ;
בְּקֹלֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ,
וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:

*

תְּפִלַּת רָבָא וְרַב הַמְנוּנָא

אֱלֹהַי!
עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַי,
וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא־נוֹצַרְתִּי.
עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי,
קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי,
הֲרֵי־אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי
מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד,
וּמֶה שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ
מָרֵק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
אֲבָל לֹא־עַל־יְדֵי יִסּוּרִים:

*

בִּרְכַּת נֶחָמָה

אַחֵינוּ הַמְיֻגָּעִים, הַמְדֻכָּאִים בָּאֵבֶל הַזֶּה,
תְּנוּ לְבַבְכֶם לַחֲקֹר אֶת־זֹאת,
זֹאת הִיא עוֹמֶדֶת לָעַד,
נָתִיב הוּא מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי־בְרֵאשִׁית:
רַבִּים שָׁתוּ, רַבִּים יִשְׁתּוּ,
כְּמִשְׁתֵּה רִאשׁוֹנִים מִשְׁתֵּה אַחֲרוֹנִים,
אַחֵינוּ, בַּעַל נֶחָמוֹת יְנַחֵם אֶתְכֶם!

*

מִילֵי דְהֶסְפֵּדָא

1

עַל־מוֹת רַבָּה בַּר רַב הוּנָא וְרַב הַמְנוּנָא

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל
וְעִמּוֹ סֵפֶר מִלְחֲמוֹת אֲדֹנָי;
קָאָת וְקִפּוֹד הִכְפִּלוּ לִרְאוֹת
בְּשֹׁד וָשֶׁבֶר הַבָּא מִשִּׁנְעָר;
קָצַף עַל־עוֹלָמוֹ וְחָמַס נְפָשׁוֹת,
וְשָׂמַח בָּהֶם כְּכַלָּה חֲדָשָׁה
רֹכֵב עֲרָבוֹת, שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ
בְּבוֹא אֵלָיו נֶפֶשׁ צַדִּיק:

2

בַּר קִפּוֹק עַל־רַבָּא

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת —
מַה־יַּעֲשׂוּ אֵזוֹבֵי הַקִּיר?
לִוְיָתָן בְּחַכָּה הֹעֲלָה —

מַה־יַּעֲשׂוּ דְּגֵי הָרְקָק?
בְּנַחַל־שׁוֹטֵף נָפְלָה חַרְבָּה —
מַה־יַּעֲשׂוּ מֵי גֵבִים?

3

הָאִי סַפְדָּנָא עַל־מוֹת רַב וַיְרָא

אֶרֶץ שִׁנְעָר הָרָה וְיָלְדָה,
אֶרֶץ צְבִי גִּדְּלָה שַׁעֲשׁוּעֶיהָ,
אוֹי־נָא לָהּ, אָמְרָה רַקָּת,
כִּי־אָבְדָה כְּלִי חֶמְדָּתָהּ!

*

בִּרְכַּת פְּרִידָה

כִּי הָווּ מִפַּטְרֵי רַבָּנָן מִבֵּי מִדְרְשָׁא

עוֹלָמְךָ תִרְאֶה בְּחַיֶּיךָ,
וְאַחֲרִיתְךָ לְחַיֵּי עוֹלָם,
וְתִקְוָתְךָ לְדוֹר דּוֹרִים.
פִּיךָ יְדַבֵּר חָכְמוֹת,
שִׂפְתוֹתֶיךָ יַבִּיעוּ דַעַת
וּלְשׁוֹנְךָ יַרְחִישׁ רְנָנוֹת.
לִבְּךָ יֶהְגֶּה תְבוּנָה,
וְכִלְיוֹתֶיךָ תַּעֲלֹזְנָה מֵישָׁרִים;
עֵינֶיךָ יָאִירוּ בִּמְאוֹר־תּוֹרָה,
וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נֶגְדֶּךָ,
פָּנֶיךָ יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ
וּפְעָמֶיךָ יָרוּצוּ לִשְׁמֹעַ
דִּבְרֵי עַתִּיק יוֹמִין!

מִתְּקוּפַת הַפַּיְטָנִים הַקַּדְמוֹנִים עֲלָמֵי הַשֵּׁם

יוֹצֵר לְשַׁבָּת

אֵל אָדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים,
בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל־נְשָׁמָה,
גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם,
דַּעַת וּתְבוּנָה סֹבְבִים אֹתוֹ:

הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ
וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה,
זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ,
חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ:

טוֹבִים מְאוֹרֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ,
יְצָרָם בְּדַעַת, בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל,
כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם,
לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל:

מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ,
נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם,
שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם,
עֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵהֶם:

פְּאֵר וְכָבוֹד נֹתְנִים לִשְׁמוֹ,
צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ,
קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר,
רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה:

שֶׁבַח נֹתְנִים כָּל־צְבָא מָרוֹם,
תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה — שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים
(וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ):

*

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ, וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ נִשְׂרַף הֵיכָל;
בְּאֶרֶץ חֶבְרָה־לָּהּ קָשְׁרוּ מִסְפֵּד, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

גַּם בָּכוּ בְּמֶרֶר שִׁבְטֵי יַעֲקֹב, וְאַף מַזָּלוֹת יִזְּלוּ דִמְעָה,
דְּגָלֵי יְשֻׁרוּן חָפוּ רֹאשָׁם, וְכִימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְּנֵיהֶם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

הֶעְתִּירוּ אָבוֹת וְלֹא־שָׁמַע אֵל, צָעֲקוּ בָנִים וְלֹא־עָנָה אָב,
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בַּמָּרוֹם, וְרֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אֹזֶן:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

זֶרַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׂקִּים, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם גַּם־הֵם שַׂק הוּשַׂם כְּסוּתָם,
חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדַר, וְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אָסְפוּ נָגְהָם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

טָלֶה רִאשׁוֹן בָּכָה בְּמַר־נֶפֶשׁ, עַל־כִּי כְבָשָׂיו לַטֶּבַח הוּבָלוּ,
יְלָלָה הִשְׁמִיעַ שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים, כִּי עַל־צַוָּארֵנוּ נִרְדַּפְנוּ כֻּלָּנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

כּוֹכַב תְּאוֹמִים נִרְאֶה חָלוּק, כִּי־דַם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמָּיִם,
לָאָרֶץ בִּקֵּשׁ לִנְפֹּל סַרְטָן, כִּי נִתְעַלַּפְנוּ בַּצָּמָא:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

מָרוֹם נִבְעַת מִקּוֹל אַרְיֵה, כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ לֹא־עָלְתָה לַמָּרוֹם,
נֶהֶרְגוּ בְתוּלוֹת וְגַם־בַּחוּרִים, כִּי עַל־כֵּן בְּתוּלָה קָדְרוּ פָנֶיהָ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

סָבַב מֹאזְנַיִם וּבִקֵּשׁ תְּחִנָּה, כִּי נִבְחַר־לָנוּ מָוֶת מֵחַיִּים,
עַקְרָב לָבַשׁ פַּחַד וּרְעָדָה, כִּי בְחֶרֶב וּבְרָעָב שְׁפָטָנוּ צוֹרֵנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

פַּלְגֵי־מַיִם הוֹרִידוּ דִמְעָה כַנַּחַל, כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן־לָנוּ,
צָפוּ־מַיִם עַל־רֹאשֵׁנוּ, וּבִדְלִי מָלֵא חִכֵּנוּ יָבֵשׁ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

קֵרַבְנוּ קָרְבָּן וְלֹא־נִתְקַבָּל, וּגְדִי פָּסַק שְׂעִיר חַטָּאתֵנוּ,
רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן — וּמַזַּל דָּגִים הֶעְלִים עֵינָיו:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

שָׁכַחְנוּ שַׁבָּת בִּלְבוּת שׁוֹבָבִים — שַׁדַּי שָׁכַח כָּל־צִדְקֹתֵינוּ.
תְּקַנֵּא לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה, וְתָאִיר לְרַבָּתִי עָם מְאוֹר נָגְהֶךָ:
תְּרַחֵם צִיּוֹן וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם!

*

וִדּוּי

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם,
בֹּשְׁנוּ מִכָּל־דּוֹר,
גָּלָה מִמֶּנּוּ מָשׂוֹשׂ,
דָּוֶה לִבֵּנוּ בַּחֲטָאֵינוּ,
הָחְבַּל אִוּוּיֵנוּ
וְנִפְרַע פְּאֵרֵנוּ,
זְבֻל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ
חָרַב בַּעֲוֹנֵינוּ,
טִירָתֵנוּ הָיְתָה לְשַׁמָּה,
יְפִי אַדְמָתֵנוּ לְזָרִים
כֹּחֵנוּ לְנָכְרִים —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

לְעֵינֵינוּ עָשְׁקוּ עֲמָלֵנוּ,
מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט מִמֶּנּוּ,
נָתְנוּ עֻלָּם עָלֵינוּ —
סָבַלְנוּ עַל־שִׁכְמֵנוּ,
עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ,
פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם,
צָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּנוּ,
קְרָאנוּךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
רָחַקְתָּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנֵינוּ:
שַׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ,
תָּעִינוּ וְאָבָדְנוּ —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

*

דּוֹר טָהוֹר

וְיֶאֱתָיוּ כֹל לְעָבְדֶךָ,
וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבֹדֶךָ,
וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ,
וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא־יְדָעוּךָ.
וִיהַלְלוּךָ כָּל־אַפְסֵי אָרֶץ,
וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֲדֹנָי.
וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת־זִבְחֵיהֶם,
וְיַחְפְּרוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם,
וְיַטּוּ שְׁכֶם־אֶחָד לְעָבְדֶךָ,
וְיִירָאוּךָ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ,
וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ,
וְיִלְמְדוּ תֹעִים בִּינָה,
וִימַלְלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ,
וִינַשְּׂאוּךָ לְכֹל לְרֹאשׁ.
וִיסַלְדוּ בְחִילָה לְפָנֶיךָ,
וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה,
וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה,
וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ,
וִיקַבְּלוּ מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם,
וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם,
וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ
וְיִתְּנוּ־לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה!

*

תּוֹכֵחָה

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב וְעֶשְׁתּנוֹת אֱנוֹשׁ,
אֱנוֹשׁ תּוֹלֵעָה, מְחֹלָל בְּעָווֹן וּמָוֶת אַחֲרִיתוֹ,
אַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת וְתִקְוָתוֹ לְהֶבֶל — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

בַּמֶּה יִזְכֶּה   מֵעֲלָלָיו אֱנוֹשׁ   וְכָל־מַעֲשָׂיו בֹּשֶׁת,
בֹּשֶׁת מִפְּעָלָיו,   כִּי כָל־יָמָיו   רִיק וְגַם־בֶּהָלָה,
בֶּהָלָה הֵם   וְכַצֵּל יַחֲלֹפוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

גְּבַהּ־רוּחַ אִם־יְהִי   יִתְבּוֹנֵן בְּעָקֵב   תִּקְוַת גָּלְמוֹ,
גָּלְמוֹ לְדוּמָה,   יִתֵּן לְרִמָּה   וְיַשְׁפִּל גָּבְהוֹ,
גָּבְהוֹ יִכָּנַע   כִּי־רוּחַ יַעֲבֹר —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

דִּין אִם־תַּמְתַּח   מוּל חֲצִיר־אֱנוֹשׁ,   יִבּוֹל כְּמוֹ־דֶשֶׁא,
דֶּשֶׁא כִּי־נִמְשָׁל,   יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ   וְאֶפֶס דְּמִינוֹ,
דְּמִינוֹ כְּנֶבֶל   נִשְׁבַּר כְּמוֹ־חֶרֶשׂ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

הֲבֵל הֲבָלִים   אָדָם בְּעוֹדוֹ   וּבְמוֹתוֹ הָבֶל,
הֶבֶל אַחֲרִיתוֹ   וְיָמָיו כַּצֵּל   הֱיוֹת כְּלֹא־הָיָה,
הָיָה הַיּוֹם   וּמָחָר אֵינֶנּוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

וּבְמַחֲרַת יָד   בְּאָלָה וָכַחַשׁ   יִשָּׂא וְיִתֵּן,
וְיִתֶּן־יָד לַפֶּה,   כִּי כָל־יְגִיעוֹ   עָמָל וָאָוֶן,
וְאָוֶן יַחְשֹׁב,   וְיֵבוֹשׁ מֵעֲצָתוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

זְמַנִּים סִפֵּר,   יָמִים וְלֵילוֹת,   וְעִתִּים זֹמֵם,
זֹמֵם הוּא   אֶת־יוֹם מוֹתוֹ,   חָכְמָתוֹ זֹאת,
זֹאת חָכְמָתוֹ   תִּתְבַּלַּע כְּרֶגַע —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

חֵטְא יְסִיתוֹ   כִּי כָל־מַעֲשָׂיו   עָוֹן וְחֵטְא,
חֵטְא פָּעֳלוֹ   וְעִנְיָנוֹ כָעַס,   כִּי־רוּחַ חַיָּיו,
חַיָּיו כִּי־הֵמָּה   כְּחָצִיר גַּגּוֹת —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

טֻמְאָה יַלְדוּתוֹ   וּשְׁנוֹתָיו כְּמוֹ־הֶגֶה   וְיָמָיו טְפָחוֹת,
טְפָחוֹת יָמָיו   וּבְאֶרֶץ תַּחְתִּית   חֶבְלוֹ טָמוּן,
טָמוּן חֶבְלוֹ   בְּנִקִיק סָלַע —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

יוּכַח בְּמַכְאוֹב   עַל מִשְׁכָּבוֹ   וּמַעֲשָׂיו יוֹדֶה,
יוֹדֶה רִשְׁעוֹ   בְּחֹזֶק חָלְיוֹ   וְאָז יֵרָפֵא,
יֵרָפֵא מֵחָלְיוֹ   וְיִשְׁכַּח מְזוֹרוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

כֵּן בָּאֳנִיּוֹת   עֹבְרוֹת בַּיָּם   אִם־יָבוֹא כַעַס,
כַּעַס כִּי־יָשׁוּר   יִקְרָא בְחָזְקָה   וְיָשָׁב־אַף כְּרֶגַע,
כְּרֶגַע כִּי־יָנוּחַ   יֶחֱטָא לְצוּרוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

לְעֵת יַעֲקֹל   דַּרְכּוֹ — וְשָׁב   כְּכֶלֶב לְקֵאוֹ,
לְקֵאוֹ יָשׁוּב   וְיוֹסִיף חֲטָאִים   וְאַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת,
לַמָּוֶת אַחֲרִיתוֹ   וְסוֹפוֹ לֶעָפָר —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

מִבְצָרִים וְחוֹמוֹת   וּמַחֲנַיִם יִבְנֶה   וְגַם־בֵּית מִדּוֹת,
מִדּוֹת יְכוֹנֵן   וּבָתֵּי גָזִית   וְזֶה־בֵּית מְלוֹנוֹ,
מְלוֹנוֹ בְקֶבֶר   מְחִלּוֹת עָפָר —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

נְאָצוֹת מַשְׁמִיעַ   בְּכָל־יוֹם, בְּכָל־עֵת   וּבְכָל־שָׁעָה נֶגְדֶּךָ,
נֶגְדְּךָ כִּי־הוּא   כְּאַיִן וּכְאֶפֶס   וְעָלָיו נִחַמְתָּ,
נִחַמְתָּ בְּחַיָּיו,   כִּי־תֹהוּ הֵמָּה —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

סִפְרוֹ חָתוּם   כִּי כָל־מַעֲשָׂיו   כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר,
סֵפֶר שְׁנוֹתָיו   מִנִּי־רֶץ קִלּוֹ   מִבֶּטֶן עַד־סוֹף,
סוֹף כָּל־דָּבָר   לַמִּשְׁפָּט יָבוֹא —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

עֶשְׁתֹּנוֹת לִבּוֹ   עִמְּךָ כָּמַסְתָּ   וְעַל־יַד עָמַסְתָּ,
עֲמַסְתָּ לְתוֹכָחוֹת,   כִּי־אַתָּה תִבְחַן   לֵב עָקֹב,
עָקֹב הַלֵּב   וְסֶלָה תֵּדָעֶנּוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

פִּנָּה בְּכָל־פֶּשַׁע   וְעַל כָּל־צַעַד   יַרְבֶּה פֶּשַׁע,
פֶּשַׁע בְּאָרְחֹתָיו   וְגַם לְמִצְעָדָיו   רִשְׁתּוֹ פְּרוּשָׂה,
פְּרוּשָׂה הִיא־לוֹ   לְמָשְׁכוֹ בְרִשְׁתּוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

צֹבֵר כֶּסֶף,   מַרְבֶּה־לּוֹ עֹשֶׁר   וְנִשְׁפָּט בְּכָל־צַעַד,
צַעַד מֵישָׁרִים   בְּעֵת כִּי־יָרוּץ   וְיִרְדֹּף צֶדֶק,
צֶדֶק לִפְעָמָיו   אָז יוֹעִילֵם —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

קוֹל יַשְׁמִיעַ   בְּלַחַשׁ, וְיֵעָתֵר   אֶל־אֱלוֹהַּ קָרוֹב,
קָרוֹב הוּא־לוֹ   בְּעֵת יִקְרָאֶנּוּ   וַיֹּאמַר קָנֵנִי,
קָנֵנִי בִתְשׁוּבָה,   כִּי־כַצֵּל יָמָי —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

רְאֵה יְמֵי־אָדָם צָבָא עֲלֵי־אָרֶץ — וְרַחֲמָיו רַבִּים,
רַבִּים רַחֲמָיו, מְקָרֵב רְחוֹקִים בְּרַחֲמִים וְלֹא־רֹגֶז.
רֹגֶז תָּעִיר יִנָּתֵק כְּרֶגַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

שׁוּר־נָא בְעָנְיֵנוּ בְּעֵת כִּי־נַעֲמֹד לְפָנֶיךָ שֹׁפֵט,
שֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ בְּכַעַס אַל־תְּדִינֵנוּ, בְּרַחֲמִים שָׁפְטֵנוּ,
שָׁפְטֵנוּ כְּצִדְקָתֶךָ, כִּי־מְאֹד צָדַקְתָּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

תְּפִלָּה תִקַּח, תְּשׁוּבָה תִרְצֶה, מְחִילָה תַרְבֶּה,
תַּרְבֶּה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בַּעֲדֵנוּ אֱלוֹהַּ תּוֹחַלְתֵּנוּ,
תּוֹחַלְתֵּנוּ אָתָּה, לְבַר־בְּךָ נַזְכִּיר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

*

פִּיּוּט לִמְחַיֶּה

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה וּצְבָא דַק לֹא־זַכּוּ בְעֵינֶיךָ!
בַּלַּחִים אִם־תִּבְעַר הָאֵשׁ וּמֶה בֶּחָצִיר יָבֵשׁ?!
גָּלוּי־לְךָ חֹשֶׁךְ כְּמוֹ־אוֹר, מְשׁוֹטֵט כֹּל בְּעָיִן,
דִּירָתְךָ בְּסֵתֶר וּגְלוּיוֹת לְךָ כֹּל הַנִּסְתָּרוֹת,
הַדָּן יְחִידִי, וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ,
וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יַחַד יִנְטֶה־קָּו וְאֵין מִי־יַרְשִׁיעַ.
זֹאת אִם־יָבִין יְצִיר, לֹא־יִתְעוֹ־יֵצֶר לַחֲטֹא לַיּוֹצֵר:
חֲתָלַּת בְּאֵרוֹ, חֲפִירַת בּוֹרוֹ, חֶשְׁבּוֹן בּוֹרְאוֹ;
טָמֵא מִשְּׁאֵרוֹ, וּמִטַּמֵּא בְּעוֹדוֹ, וּמְטַמֵּא בְמוֹתוֹ,
יְמֵי־חַיָּיו תֹּהוּ, וְלֵילוֹתָיו בֹּהוּ, וְעִנְיָנָיו הֶבֶל,
כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ נִדְמֶה, בַּלָּהוֹת יְבַעֲתֻהוּ תָמִיד,

לַיְלָה לֹא־יִשְׁכָּב, יוֹמָם לֹא־יָנוּחַ, עַד־יֵרָדֵם בַּקָּבֶר.
מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם חָי, דַּיּוֹ אֲשֶׁר־הוּא חָי!
נוֹלַד לְעָמָל, אַשְׁרָיו אִם־יְהִי יְגִיעוֹ בְּדָת־אֱמֶת;
סוֹפוֹ עַל רֹאשׁוֹ מוֹכִיחַ — וְלָמָּה יַחֲנִיף?
עוֹד חוֹתָמוֹ יְעִידוֹ עַל־פָּעֳלוֹ — וּמַה־יִּגְנֹב דָּעַת?
פֹּעֵל צְדָקוֹת אִם־יְהִי — יְלַוּוּהוּ לְבֵית עוֹלָמוֹ,
צֹפֶה בְחָכְמָה אִם־יְהִי — עִמּוֹ תִתְלוֹנֵן בְּכֶלְחוֹ;
קָצוּף בְּדָמִים וּבְמִרְמָה אִם־יְהִי — חֲרוּצִים יָמָיו,
רְצוֹנוֹ בִהְיוֹת בְּמוּסָר—יָנוּב בְּשֵׂיבָה טוֹבָה,
שֵׁם טוֹב אִם־יִקְנֶה — מִשֵּׁמוֹת נָעִים יִקָּרֵא:
תַּחַת־כֵּן לָכֵן יוֹם־מִיתָה מִיּוֹם לֵדָה הוּטָב!

*

רְשׁוּת לְסֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל,   אֲסַפֵּר בְּיִרְאָה מְעַט מִמַּעֲשָׂיו,
אֱלוֹהַּ מֵעוֹלָם וְעַד־לֹא עוֹלָם,   לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לֹא־נוֹצַר אֵל:

בִּלְבַדּוֹ הוּא וְאֵין־זָר אִתּוֹ,   אֹמֵר וְעֹשֶׂה וְאִישׁ לֹא־נֶעְדָּר,
בְּאֶחָד יִשְׁפֹּט וְאֵין־בּוֹ עַוְלָתָה,   אֱמֶת אִמְרָתוֹ וְעַל־שְׂפָתוֹ חָסֵד:

גִּבּוֹר בַּכֹּחַ, נֹשֵׂא עָוֹן,   גְּדֹל הָעֵצָה וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע,
גֹּלֶה עֲמֻקּוֹת מִנִּי־חֹשֶׁךְ,   יֹשֵׁב בַּסֵּתֶר וְרֹאֶה כָּל־סָתֶר:

דַּעַת וּתְבוּנָה יֹצְאוֹת מִפִּיו,   וְעֵינָיו מְשֹׁטְטוֹת וְעַיִן לֹא־תְשׁוּרֶנּוּ,
דְּבָרוֹ הַמֹּשֵׁל וּמֶמְשַׁלְתּוֹ סֶלָה,   מָלֵא כָל־הָאָרֶץ וְרוּם לֹא־יְכִילֶנּוּ:

הַצָּר בִּלְבוּשׁוֹ חֵי עוֹלָמִים,   הוֹד וְהָדָר עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ,
הָאֵל תָּמִים, צוּר עוֹלָמִים,   הַכֹּל יַעֲבֹר וְהוּא־לְבַד יִמְלֹךְ:

וְעַד־לֹא רָקַע תֵּבֵל עַל־תֹּהוּ, וּמִקֹּלוֹת מַיִם אַדִּיר יַשְׁמִיעַ,
וּמָרוֹם שִׁבְתּוֹ וְהוּא־רָם עַל־כֹּל, וּמַבִּיט אֶל־עָנִי וּנְכֵה־רוּחַ:

זְרֹתוֹ תִּכְּנָה שָׁמַיִם בְּכֹחוֹ, מְאֹרֹת וְכוֹכָבִים מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתָיו,
זָמַם בְּמַחְשֶׁבֶת וַתָּקָם וַתַּעֲמֹד, יוֹעֵץ בְּלִבּוֹ וַתַּעֲמֹד עֲצָתוֹ:

חָסִיד בְּמַעֲשָׂיו, רַחוּם לִמְנַסָּיו, צַדִּיק בִּדְרָכָיו וְקָרוֹב לְקֹרְאָיו,
חָפֵץ לְהַצְדִּיק יְצוּרֵי כַפָּיו, תָּמִיד יִשְׁקֹד עַל־טוֹבַת בְּחִירָיו:

טְהוֹר עֵינַיִם, רֹצֶה בִתְשׁוּבָה, מַרְבֶּה לְזַכּוֹת, לְהָשִׁיב אַפּוֹ,
טוּבוֹ בְּכָל־דּוֹר, מְדַבֵּר בִּצְדָקָה, פְּאֵר רֹאשׁוֹ כּוֹבַע יְשׁוּעָה:

יְמִינוֹ פְתוּחָה לְכָל־שָׁבֵי פֶשַׁע, אֹמֵר בְּכָל־עֵת: שׁוּבוּ וְאָשׁוּבָה!
יָצַר מֵחֹמֶר צֶלֶם דְּמוּתוֹ, רַחֲמָיו עַל־מַעֲשָׂיו, יֹדֵעַ יִצְרֵנוּ:

כֻּלּוֹ כָבוֹד וַיַּשְׂגִּיחַ לְדַכָּא, מְאַזִּין לַחַשׁ רִנַּת לָשׁוֹן,
כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ, שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יִכְרְעוּ לְפָנָיו:

לֹא־נָטָה קָו נֶגֶד יְצוּרָיו, בְּשִׁבְתּוֹ לְמִשְׁפָּט בְּרִיב מִי־יְכִילֶנּוּ?
לְמַעֲנוֹ פָּעַל מִפְעֲלוֹת עוֹלָם, קֹרֵא דֹרוֹת מִי יַעֲרָךְ־לוֹ?

מֵעִמְקֵי לֵב וְסִתְרֵי כְלָיוֹת מֵבִין מַחְשְׁבוֹת כָּל־בְּנֵי אָדָם,
מֵאָוֶן וּמֵעָמָל יַסְתִּיר פָּנָיו, מֵרְאוֹת בְּרָע יַעֲלִים עֵינָיו:

נֹגַהּ סְבִיבָיו וְשָׁת־סִתְרוֹ חֹשֶׁךְ, כִּי לֹא־יִרְאֵהוּ הָאָדָם וָחָי!
נוֹרָא עֲלִילָה, תָּשֵׁב עַד־דַּכָּא אֱנוֹשׁ, כִּי־יָשׁוּב וְיַאֲרִיךְ יָמִים:

שַׂגִּיא כֹחַ, לֹבֵשׁ צְדָקָה, מִי־אֵל כָּמוֹךָ אֶרֶךְ אַפַּיִם,
שֹׂנֵא וּמְתָעֵב גָּזֵל בְּעוֹלָה, אֹהֵב טְהָר־לֵב שֹׁמֵעַ מִשֵּׁי־טוֹב:

עֹצֵר בְּגַעֲרָתוֹ וּמַחֲרִיב יַמִּים, צֹרֵר בַּשִּׂמְלָה כָּל־מֵי בְרֵאשִׁית,
עֹנֶה בְחַסְדּוֹ מִקַּרְנֵי רְאֵמִים, מֹחֶה עֲוֹנוֹת כָּעָב וְכֶעָנָן:

פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל בְּמַאֲמַר־פִּיו, כִּי כָל־דְּבָרָיו צְדָקָה וּמִשְׁפָּט,
פִּיו יֹאמַר זֹאת־עֲשׂוּ וִחְיוּ, כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת׃

צֹפֶה רְחוֹקוֹת, נִשָּׂא וְנוֹרָא, מְרוֹמָם כִּסְאוֹ וְשָׁפָל יִרְאֶה,
צֹעֶה בְּרָב־כֹּחַ וְדֹאֶה עַל־כַּנְפֵי־נָשֶׁר, בֹּחֵן לִבּוֹת וְאֵין־לְפָנָיו שִׁכְחָה׃

קָרָא בְקוֹל׃ אֲנִי־אֵל וְאֵין־עוֹד, שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם,
קִרְבוּ עָדַי בְּכֹחַ הַתְּשׁוּבָה! וְאָזְנָיו קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל צַעֲקַת־דָּל׃

רַחוּם וְחַנּוּן שָׁפְטֵנוּ בְּרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ, כִּי־אֲנַחְנוּ עָפָר וָאֵפֶר,
רָם בָּעֶלְיוֹנִים, מֶלֶךְ בַּשְּׁחָקִים, שְׁמַע מִמְּרֹמִים זַעֲקַת אֶבְיוֹנִים!

שָׁמַיִם כִּסְאוֹ וְהָאָרֶץ הֲדֹם־רַגְלָיו, צְדָקָה שִׁרְיֹנוֹ וּמָאוֹר שַׂלְמָתוֹ,
שְׁמוֹ נִקְרָא חַנּוּן וְרַחוּם, בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר הִיא צִדְקָתוֹ׃

תָּמִים דַּרְכּוֹ וְאֵין־בּוֹ עָוֶל, בְּכָל־בֹּקֶר יִתֵּן מִשְׁפָּטוֹ לָאוֹר,
תֹּכֵן לִבּוֹת, רַב הָעֲלִילִיָּה, מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת אֲדֹנָי,
כַּכָּתוּב׃
מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ׃

יוֹסֵי בֶּן־יוֹסֵי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ש"ס–ת')

סֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יָחִיד וְאֵין עוֹד, אֶפֶס וְאֵין שֵׁנִי,
אַחֲרוֹן אַיִן בַּחֶלֶד, לְפָנָיו בַּשַּׁחַק, אֵין בִּלְתּוֹ קֶדֶם, זוּלָתוֹ בְּעֵקֶב;
אָדוֹן לַחְשֹׁב, אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, נִמְלָךְ וְאֵין נֶעְדָּר, שָׂח וְאֵין מְאַחֵר;
אֹמֵר וְעֹשֶׂה, יוֹעֵץ וּמֵקִים, אַמִּיץ לָשֵׂאת וְגִבּוֹר לִסְבֹּל.
אֲשֶׁר־לוֹ רְנָנוֹת מִפִּי יְצוּרָיו, מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה יִשָּׂא תְהִלָּה

אֵל אֶחָד בָּאָרֶץ וְקָדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם, מִמַּיִם יִשָּׂא שִׁיר אַדִּיר בַּמָּרוֹם,
אֶדֶר מִתְּהוֹמוֹת, שֶׁבַח מִמְּאוֹרוֹת, אֹמֶר מִיָּמִים, זֶמֶר מִלֵּילוֹת,
אֵשׁ תּוֹדִיעַ שְׁמוֹ, עֲצֵי־יַעַר יְרַנְּנוּ, בְּהֵמָה תְּלַמֵּד עֱזוּז נוֹרְאֹתָיו.
אָמוֹן שַׁחֲקוֹ דָּת שַׁעֲשׁוּעָיו, הִיא הֶגְיוֹנוֹ עַד עֲמֹד סְגֻלָּה,
אָז קֶדֶם לְאֶלֶף דּוֹר עָלְתָה בְּמַחֲשָׁבֶת, מִמֶּנָּה תְּכוּנַת מְלֶאכֶת הַתַּבְנִית:

בַּמָּרוֹם הֵכִין כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ, פִּרְשֵׁז עֲנָנוֹ וְדֹק נָטָה לְאֹהֶל,
בַּל־יִצְעַן וּבַל־יִסַּע יְתֵדֹתָיו עַד־בֹּא קִצּוֹ וְיִתְחַדֵּשׁ בְּאֹמֶר.
בְּסֵס עַל־מַיִם עַמּוּדֵי חֶלֶד וְשִׁנֵּס מָתְנֶיהָ בְּתֹהוּ וּבִסְעָרָה,
בַּל־יִמּוֹטוּ וּבַל־יִמְעֲדוּ מְכוֹנֶיהָ עַד־תִּבְלֶה כַּבֶּגֶד וְתוּמַר כְּמְאֹז.
בֹּהוּ וַאֲפֵלָה כִּסּוּ פְּנֵי־אָרֶץ, וַתַּבְהִיק אוֹר מְאוֹר פְּנֵי־מֶלֶךְ;
בָּהַק נֹגַהּ לַיּוֹם לָצֵאת אָדָם לַפֹּעַל, וְשָׁת חֹשֶׁךְ לְאִישׁוֹן לִרְמֹשׂ חַיְתוֹ־יָעַר.
בְּרַחַף רוּחַ בֵּין שְׁחָקִים לְמַיִם שָׁת תִּקְרָה בַּתָּוֶךְ, שְׂאֵת חֲצִי מְרוֹמִים,
בָּם יִוָּדַע פִּלְאוֹ לִפְעֹל בַּטּוֹב, חַשְׁרַת פִּיר פֶּלֶג מָלֵא מָיִם.
בְּהַבְדִּילוֹ בֵּין מַיִם לָמַיִם הִשִּׂיק עֲלוּקָה, תְּפִתֶּה לִבְלִי חֹק,
בְּאֵשׁ לֹא־נֻפָּח וְלֹא נִכְבָּה נֶצַח, וְשֶׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ:

גֵּרֵשׁ לְמִקְוֵה מַיִם אַדִּירִים וְשָׂם לָהֶם חוֹל בְּרִיחַ וּדְלָתַיִם,
גָּדַר בַּעֲדָם בַּל־יְכַסּוּ אֶרֶץ, עַד נֶאֱמַן־בַּיִת יַעֲשֵׂם גְּזָרִים.
גִּלָּה אֲדָמָה לַעֲבֹדַת אֱנוֹשׁ וְהִדְשִׁיאָהּ שִׂיחַ וְעֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע,
גַּם נָטַע בְּעֵדֶן גַּן רַעֲנָנָה לְחֻפַּת כְּבֻדַּת אַדִּירֵי חֵפֶץ.
גָּמַר לְהַעֲלִים אוֹר שִׁבְעָתַיִם, וְעָרַךְ נֵרוֹת לִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה,
גְּבוּל לֹא יַסִּיגוּ וָלֶכֶת לֹא יְאַחֲרוּ, עַד מְשָׁרֵת אֹהֶל יַדְמִימֵם בָּעֵמֶק.
גָּאוּ מִמַּיִם בְּרִיחֵי תְהוֹמוֹת, אֲפִיקֵי מָגֵן, שְׁנוּנֵי חִצִּים,
גָּנַז מֵהֶם לְמִשְׁתֵּה נְצָחִים, וְהֵכִין בָּם כֶּלֶא לְצִיר הַבֹּרֵחַ.
גָּבְהֵי עוֹף צִצּוּ מֵרֶקֶק מָיִם, לֶאֱכֹל שֻׁלְחַן מֶלֶךְ וְחֵיל צְבָאֹתָיו,
גָּזַר לְתוֹעֲבַת עוֹף לֹא טָהוֹר, עַד־בֹּא תִשְׁבִּי עֹרְבִים כִּלְכְּלוּהוּ:

דָּגוּ מֵחֶלֶד מַקְרְנִים לְזֶבַח, חַיּוֹת מַאֲכָל עִם־בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ;
דִּשּׁוֹן בְּהֵמוֹת בְּבוּל הַרְרֵי־אֶלֶף, בּוֹ בְּיוֹם זִבְחוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

דָּץ יוֹצֵר וְשָׂמַח בְּמַעֲשָׂיו, בְּהַבִּיטוֹ כִּי־טוֹב פָּעֳלוֹ,
דִּשְׁאֵי מְנָחוֹת וְאָכְלֵי מְגָדִים וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְאֵין מִי יְדַשֵּׁן,
דִּבֵּר בְּלִבּוֹ מִי יָסֵר הֵנָּה לַטְבֹחַ הַטָּבוּחַ וָיַיִן הַמָּסוּךְ?
דְּבָרִי אִם־יַעַשׂ יְהִי כֵּאלֹהִים, וְאִם יָמִיר אֹמֶר לְחָמְרוֹ אֲשִׁיבֶנּוּ;
דָּרַשׁ וְהֵבִין וְיָדַע מְתֵי־שָׁוְא, כִּי לֹא־יָבִין לָלִין בִּיקָר.
דִּמָּהוּ בְּצֶלֶם, חֲקָקוֹ בְּתַבְנִית, בְּדֹק וָחֶלֶד פַּחַד מוֹרָאוֹ,
דָּגוּל בְּתוֹךְ עֵדֶן יְפֵה יְצוּעָיו, בְּפָז וְאֶבֶן יְקָרָה חַק מְסֻכָּתוֹ,
דַּעַת קִשְּׁטוֹ וְרוּחַ חֲנָנוֹ, לְהַשְׂכִּיל מִקֶּדֶם קֵץ אֹתִיּוֹת:

הִמְשִׁילוֹ בְּצַדִּיק מוֹשֵׁל לְכַלְכֵּל שֵׂמוֹת לָאֵל וּמִפְעָלָיו,
הִזְהִירוֹ עַל־עֵץ הַדַּעַת פֶּן־יִנָּקֵשׁ בְּמַאֲכַל תַּאֲוָה,
הִרְדִּימוֹ בְּנֹעַם שֵׁנָה, הֵרִים מִמֶּנּוּ עֶצֶם וְעָשָׂה עַלְמָה,
הֶעְדָּהּ כַּכַּלָּה עֲדִי קִשֻּׁרִים, הִדְבִּיקָם יַחַד הֱיוֹת שְׁאֵר אֶחָד.
הִשִּׁיא פּוֹתָה זֹחֵל עָפָר לְהָנִיא אֹמֶר וְלָשׁוּב לֶעָפָר,
הֵמִיתָה אִישׁ בְּתַאֲוַת עָצֵל, הִפִּילָה רַבִּים וְהָרְגָה עֲצֻמִים;
הֻכָּה בְּטַרְפּוֹ וּבִפְעָמָיו לָנֶצַח, וְהוּא יְשֻׁלַּח צִיר לְפֹרְצֵי גָדֵר.
הֶעֱרֹמוּ וְכֻסּוּ בְּעָלֶה נֹבֶלֶת, תְּמוּר לְבוּשׁ עָנָן — חֲתֻלַּת עֲרָפֶל;
הוּמַר תָּאֳרָם וְהוּסַר פַּחְדָּם, לְהֵרָדוֹת מִכֹּל וְלֹא לִרְדּוֹת בַּכֹּל,
הֹרְמוּ מֵעֵדֶן וְגֹרְשׁוּ מִגָּן, וְהוּכַן נְקִיק סֶלַע בֵּית־מָלוֹן לָמוֹ:

וְיוֹצֵר הֵחִישׁ תַּאֲוַת יְצוּרוֹ, וְהִרְגִּיל עֶזְרוֹ לְרֶבַע תְּשׁוּקָתוֹ,
וַיֶּחֱמָה וְהִזְרִיעָה, וְחִבְּלָה וְיָלְדָה, וּבִכְּרָה מְשַׂדֵּד תַּלְמֵי אֲדָמָה,
וְהוֹסִיפָה שֵׁנִית וְהִבְרִיכָה, וְשִׁלְּחָה עָוִיל, תּוֹמֵךְ שֵׁבֶט, רֹעֵה עֲדָרִים,
וּבִתְשׁוּרַת שַׁי קִדְּמוּ פְּנֵי־מֶלֶךְ: זֶה בְּפִרְי אֶרֶץ, וְזֶה בִּבְכֹרֵי צֹאן.
וְהִבִּיט קָדוֹשׁ לַלֵּבָב וְלֹא לַעֵינָיִם, וְשָׁע עֵרֶךְ נִיחֹחַ צָעִיר,
וְשִׂגֵּב אֶת קֹדֶר לְמָרוֹם בִּרְצֹתוֹ שַׁי עֵרֶךְ נִיחֹחוֹ,
וְהִקְדִּיר פְּנֵי־רַב וְגַם חָרָה לוֹ כִּי־מָאַס בְּשַׁי יֶתֶר מַאֲכָלוֹ,
וְטָרַף אַף וְשָׁמַר עֶבְרָה, וְחִבֵּל מֵאֶרֶץ אָח וּמִשְׁפְּחֹתָיו,
וְהִצְרִיחַ זְעָקָה דַּם הַשָּׁפוּךְ, וְנֶעֱנַשׁ בְּנָע וָנָד רֹאשׁ לְשֹׁפְכֵי דָמִים,
וְהִתְוַדָּה עַל־פֶּשַׁע וְנִתַּן־לוֹ אוֹת, פֶּן־יִשָּׁפֵךְ דָּמוֹ בָּאָדָם:

זֶה, חִבֵּשׁ עֶצֶב יְצִיר קַדְמוֹנִי, כִּי־הֵחֵל שְׁתוֹת כּוֹס מָסוּךְ לְדוֹרוֹת,
זָכַר לָתֵת זֶרַע לַזֹּרֵעַ, לְהַחֲלִיף לוֹ פְּרִי הָאֻמְלָל;
זַרְעוֹ הִשְׁרִישׁ שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְשִׂגְשֵׂג נִטְעוֹ עֲשׂוֹת פְּרִי בְאֻשִּׁים.
זָמְמוּ וְהֵחֵלּוּ דוֹר עֲקַלְקַלּוֹת לְהָמִיר בְּשֵׁם אֱלִיל שֵׁם אֵל אֶחָד,
זַעַף מַיִם עֲצוּרִים עֲלֵיהֶם קָרָא, פָּרְצוּ גְבוּלָם וַיַּהַפְכוּ אָרֶץ;
זֵכֶר תִּקְוַת אֱנוֹשׁ הֶאֱבִיד מֵאָרֶץ, וְשָׁטַף יְסוֹדֵי סְפִיחֵי עֲפַר־אָרֶץ,
זַלְזַלִּים אֲשֶׁר בַּעֲצֵי־יַעַר עַד דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא־עָשׂוּ פֶּרִי,
זַךְ וְתָמִים בְּקִרְבָּם נִמְצָא, וְרֵיחַ מִפְעָלָיו כְּרֶקַח בְּדֹרֹתָיו.
זָדוּ וּמָרְדוּ בְּשִׁבְעַת יְמֵי נוֹגַהּ וּמֵרֹב כָּל־טוּב אָמְרוּ לָאֵל סוּר,
זָעֲמוּ בְּמֵי מַעְלָה וְדֻכְּאוּ בְּמֵי מָטָּה, וְרָצָהוּ צַדִּיק בְּשַׁי מַעֲבָר מֵי־נֹחַ:

חֻדְּשׁוּ פְּנֵי־חֶלֶד וְשָׁבוּ לְקַדְמָתָן מִמְּתֵי מִסְפָּר יֹצְאֵי מִמַּסְגֵּר.
חָשְׁבוּ וְנוֹעֲצוּ אָז דּוֹר חֲמִישִׁי לָרוּם וְלָשׂוּם קֵן בַּמָּרוֹם;
חַי לֹא בִצֵּר מֵהֶם מְזִמָּה, מֵלִיץ לְלֵצִים חֶפְצָם הִשְׁלִים.
חִלֵּק שְׂפַת לָשׁוֹן בַּעֲלֵי מַחֲלֹקוֹת וְכִתְּתוּ זֶה בָזֶה וְנִלְחֲמוּ לְמַשְׁחִית,
חָלְפוּ כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵינָם, וְהוּקַם צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.
חָשַׁב לְהָבִין סוֹד מִפְעֲלוֹת הַמִּתְנַהֲגִים בְּשֹׁטֵר וּמֹשֵׁל,
חֲזוֹתוֹ מְרוּצַת שׁוֹאֵף וְזוֹרֵחַ שָׂשׂ כְּגִבּוֹר בְּצֵאתוֹ וְחַלָּשׁ בְּבֹאוֹ
חַלּוֹנֵי שַׁחַק אֲשֶׁר בְּקֵדְמָה וָיָמָּה, אֲשֶׁר בָּם תְּוֻתַּר לְבָנָה יוֹם יוֹם,
חִצֵּי בְרָקִים וְזֹהַר כּוֹכָבִים רָצִים וְשָׁבִים, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר,
חָכָם סוּג לֵב וְשָׂכַל מֵאֵלָיו, וְשָׂח: אָדוֹן לָאֵלֶּה, אַחֲרָיו אָרוּצָה!

טֶרֶם הִקְדִּים אֵל בֵּרַר לוֹ דֶרֶךְ, לֶךְ־לְךָ מִמָּוֶת לְדֶרֶךְ חַיִּים.
טָהוֹר בְּמַעֲשָׂיו דִּבֵּר גְּבוּרוֹת: נָא אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שְׁפָט־נָא בְּרַחֲמִים!
טָרַף רוֹזְנִים בְּלֹא מָגֵן וָחֶרֶב, שֻׂגְּבוּ מֵאֵשׁ, עֲזָרוֹ בַּמִּלְחָמָה.
טֶבַע חוֹתָם בְּרִית שָׂם בִּשְׁאֵרוֹ, בָּהּ תֵּפֶן פֹּעֶרֶת וְאָז תִּקְפֹּץ פִּיהָ.
טַרְפֵּי צֶמַח זְקֵנִים הֵנֵצוּ בוֹ, בְּהִפָּתַח מָקוֹר לַעֲרוּגַת חֹרֶב.
טָפַשׁ דּוֹרוֹ וְצוּר לֹא הִכִּירוּ, וְהוֹדִיעָם בְּאֵשֶׁל שֵׁם אֵל עוֹלָם.
טֹרַח בֹּחַן מְנַסֵּהוּ עָמַס עַל־שִׁכְמוֹ וְגַם מָשַׁל בַּיֵּצֶר תֵּת שַׁיוֹ לַזֶּבַח,
טֶנֶא בִּכּוּרִים לְמִנְחָה הוֹבִיל, אָב לֹא־חָמַל, בֵּן לֹא־אֵחַר;

טֶבַח בַּעֲדוֹ שֶׂה, בְּעֵת תָּפַשׂ חֶרֶב מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר צָעֲקוּ בַּבֶּכִי,
טוֹב וְרַחוּם שָׁח אַל־תַּשְׁחֵת נַעַר, נִרְצָה פָּעָלְכֶם כְּזֶבַח וְנִזְבָּח:

יִסַּד אִישׁ תָּם בְּפִתְחֵי תְעוּדָה, טֶרֶם תֵּאָמֵר שִׁנֵּן אֲמָרֶיהָ,
יָהּ מֵעוֹלָם בּוֹ נִתְפָּאֵר וּבִשְׁמוֹ לְעוֹלָם יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת;
יוֹדְעוֹ נִצָּב עָלָיו בַּמָּלוֹן וְשָׂח: אֲנִי שֹׁמְרֶךָ, צֵל עַל־יְמִינֶךָ.
יֹרְדִים וְעֹלִים קְדשִׁים לַמַּעֲנֵהוּ, לְהַכִּיר תָּאֳרוֹ חָקוּק בַּמְּרוֹמִים;
יוֹצֵר חִסְּרוֹ מְעַט מֵאֱלֹהִים, לְיַחֵם בְּמַקְלוֹת כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר;
יִרְאַת חָזוֹן אֲרַמִּי בְּעָתְתֵהוּ: אַל־תִּגַּע בְּבֵן עָמוּס מִגִּי־בָטֶן;
יַהִיר אֵשׁ לַהַט בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וְנִתְחַנֵּן בַּבֶּכִי;
יֶשַׁע הִפְלִיא לוֹ מֵחֲגוֹר חֶרֶב, שֹׂטֵם וְשֹׁמֵר אֵיבַת עוֹלָם.
יָרַשׁ תַּאֲוַת בִּרְכַּת הוֹרָיו, שְׁנֵים־עָשָׂר שֵׁבֶט כְּשִׁטְרֵי הָרָקִיעַ,
יוּחַד שְׁלִישִׁי לִרְאוֹת פְּנֵי־מֶלֶךְ, לְשׁוֹרֵר, לְשָׁרֵת, לָבוֹא חֲדָרָיו:

כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־פַּלְגֵי מָיִם, הִפְרִיחַ מַטֵּהוּ שְׁלֹשֶׁת בַּדֵּי קֹדֶשׁ,
כְּפוּפֵי סֵבֶל לָאֹהֶל וּקְרָשָׁיו, תִּקְעֵי יָתֵד, פֹּרְשֵׂי יְרִיעָה,
כָּתֵף נְטוּיָה כְּעֶגְלָה מְלֻמֶּדֶת לְעֹל עֲבֹדַת קֹדֶשׁ אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ.
כְּגֶפֶן אַדֶּרֶת יְפַת פְּרִי וְעָנָף הִצְמִיחַ עַמְרָם מִשֹּׁרֶשׁ לֵוִי,
כִּי שִׁלְּחָה שְׁלֹשֶׁת שָׂרִיגֵי חֶמֶד: מְכַהֵן וְרֹעֶה וְאִשָּׁה נְבִיאָה.
כְּגֶשֶׁת עֵת הֹדִים פָּרְחוּ; הוּקַם לִשְׁבֹּר מֹסְרוֹת צֹעַן לִפְרוֹץ גֶּדֶר שֹׁעַל,
כִּסָּה בֶּעָנָן וְנִתְקַדֵּשׁ שָׁבוּעַ, נִצָּב בַּתָּוֶךְ בְּעֵת מַתַּן אֹמֶר,
כֹּחַ אַדִּירִים לְפָנָיו נִכְנָעוּ, מִמּוֹרָאוֹ לֹא־עָמַד אִישׁ,
כִּלְכֵּל צֹאן קֹדֶשׁ שְׁאֵר בִּישִׁימוֹן וְלֶחֶם שְׁחָקִים עַד־בֹּאָם לָאָרֶץ.
כֹּרְתָה בְרִית עִם־עַלְמָה תּוֹפֶפֶת, גָּוְעָה וְנֶאֶסְפָה וְלֹא־הָיָה מָיִם:

לְוּוּי עֲנָנֵי הוֹד יְדִידִים נֶחֱנָנוּ עַל־יְדֵי מְכַהֵן בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר,
לוֹ וּלְזַרְעוֹ בְּרִית אֱמֶת נֶחְקְקָה, בַּל־תַּשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית הַנִּיחֹחַ.
לְקִנְאַת חֲמַת־גֶּבֶר גְּמוּל גָּמַל אֵל וְחִדֵּשׁ חֻקּוֹ לְדֹרֹת עוֹלָם.
לְזָר לֹא־יָאֲתָה נַחֲלַת כְּבוֹדָם, לֹא יִירַשׁ אֱנוֹשׁ מַתַּת חֶלְקָם,
לְצַלְמָוֶת הוֹרְדוּ עֲדַת אַנְשֵׁי־שֵׁם, וְהוֹשִׁיבוּ עֹז מֶלֶךְ בְּבֵית הַחָפְשִׁית;

לֹא יְקַנְאוּ בְּחֶבֶל אֲחֻזַּת אַחִים, אֱלֹהִים נִקְרָא מְנָת־גּוֹרָלָם,
לֶחֶם הָאִשִּׁים לָהֶם הוּכָן, כְּהִתְקָרְבָם לָאֵל בְּעֵת רִחוּק עֵגֶל.
לְמַדָּם מְחֹקֵק סִדְרֵי עֲבֹדָה, כִּי בְשִׁבְתָּם פֶּתַח עֲלֵיהֶם הָפְקַד
לִרְחֹץ, לָסוּךְ, לְקַדֵּשׁ בְּדָם וָשֶׁמֶן, לִלְבֹּשׁ בַּדִּים וְלַחְגֹּר בְּמֵזַח,
לְמַלֵּא יָדָם יָמִים שִׁבְעָה — וַיְשִׂימֶהָ לְחֹק לְדֹרוֹת עוֹלָם,
כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְיָ לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

מִשְׁפָּחוֹת בְּרוּרִים גּוֹרָל יָטִילוּ, לְגַדֵּל סְגָן לַעֲלֹתוֹ בֶעָשׂוֹר.
מֵעֶרֶשׂ יְצוּעוֹ שְׁאֵרוֹ יַבְדִּילוּ, פֶּן־יִטָּמֵא שָׁבוּעַ בְּשִׁגְגַת נִדָּה;
מְקוֹם עֲצֶרֶת סְגָנִים בֵּית מוֹשָׁבוֹ, הֲלוֹא שָׁם יָלִין כָּל־יְמֵי שִׁבְעָה,
מַעֲלֶה מִנְחָה וְנֹתֵן סַמִּים, וְעֹרֵךְ נֵרוֹת וְרִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ וָרֶגֶל;
מִמְּכַּר שַׁבָּתוֹת וְחֵלֶק מִשְׁמָרוֹת חֶלְקוֹ בְרֹאשׁ כְּנֶגֶד כֻּלָּם.
מֵחַכְמֵי פִתְיִ יַעֲמִיתוּ־לוֹ, לְחַנְּכוֹ, לְשַׁנְּנוֹ בְּחֻקֵּי עָשׂוֹר,
מַרְאִים לוֹ בְּעֶרֶב יוֹם סְלִיחָה פָּרוֹ וְאֵילוֹ וְזִבְחֵי קָהָל;
מַה־נָּאָה עֲבֹדָתְךָ — יֹאמְרוּ — חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי כָל־אֵלֶּה פָּעֳלֶיךָ!
מַאֲכָל יַמְעִיטוּ מִמֶּנּוּ לְעֵת עָרֶב, פֶּן־יֵרָדֵם וְיִקֶר מִקְרֵה־לָיְלָה,
מְחַנְּכָיו יְחַבְּרוּהוּ לְזִקְנֵי מַטֵּהוּ, וּבְבֵית רֹקְחֵי רֶקַח בַּשֵּׁם יַשְׁבִּיעוּהוּ:

נֶעֱגַם בִּבְכִי כִּי הָרְשָׁע כְּפֶתִי, וְהֵם יִבְכּוּ פֶּן צַדִּיק יַרְשִׁיעוּ.
נְעִמוֹת מִדְרָשׁ וּמִקְרָא יְשׂוֹחֲחוּ, אַף בְּכִתְבֵי קֹדֶשׁ הֵם יַעֲסִיקוּהוּ;
נַפְשׁוֹ יְשׁוֹבְבוּ בְּשִׂיחַ מַלְכֵי־קֶדֶם, אִם־בַּעַר הוּא וְלֹא־לָמַד לֶקַח.
נֹתְנִים שָׁאוֹן בְּעִיר הוֹמִיָּה לְהַשְׁבִּיעוֹ נְדֻדִים עֲדֵי־נָשֶׁף,
נָטָה לָנוּם שְׁנָתוֹ יַפְרִידוּ בִּנְעִימַת אֶצְבַּע צְרָדָה, בְּפֶה וְלֹא־בְכִנּוֹר.
נֹצְרֵי חֻקִּים בְּזְנֵי מִצְוֹת, לְהָרִים דֶּשֶׁן חֲצוֹת לַיְלָה הִקְדִּימוּ;
נֶהֱדָפוּ רָצִים בְּמַעֲלוֹת מִזְבֵּחַ, וְשָׁקְדוּ לְהַשְׁבִּית מְדָנִים בְּפַיִס.
נוֹעֲלוּ וְטָבְלוּ וְעָמְדוּ עֲטָרָה וְהֵפִּיסוּ תְּחִלָּה עַל־תְּרוּמַת דָּשֶׁן;
נִצְבְּעוּ שֵׁנִית עַל־מַעֲשֵׂה כֶבֶשׂ וְעַל־דִּשּׁוּן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי וְנֵרוֹת;
נִתְחַדְּשׁוּ שְׁלִישִׁי לְסַמִּים, רְבִיעִי בְּתַעֲרוּבוֹת לַעֲרֹךְ הַנְּתָחִים:

שַׂר פָּקִיד נְגִיד מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ שָׁלַח לְקָדִים צִירֵי אֱמוּנָה,
שָׂח לָמוֹ: הַבִּיטוּ אִם־עָלָה הַשַּׁחַר, אִם־הֵפִיץ אוֹר קָדִים עֲלֵי־אָרֶץ,

סִפְּרוּ־לוֹ כִּי־בָרַק נֹגַהּ וְרָץ לְמִקְוֵה טֹהַר לְבֵית עֲזָרָה;
סָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם לְנַהֵג־בּוֹ בְּגֹדֶל בְּלִי־חֲזוֹת מַעֲרֵהוּ;
שִׁמְלַת עֹרוֹ יְמַהֵר יִפְשֹׁט, וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל וַיַּעַל וַיִּסְתַּפָּג,
סְגַן הַמַּלְבִּישׁ יַעֲטֵהוּ בַדִּים, וַיֹּסֶף לְגַדְּלוֹ בַּעֲדִי בִגְדֵי־פָז;
שֵׁשׁ בְּמַעֲטֵה הוֹד וְלֵב לֹא־יַגְבִּיהַּ, לְבָשָׁם לִכְבוֹד אֵל וְלֹא לְמַעֲנֵהוּ.
סֵדֶר מִלְחָמוֹת בָּהֶם יִשְׁאַל, וְעֵינָיו לְמוֹרֵהוּ כְּתַלְמִיד לָרַב;
סוֹד יְגַלֶּה־לּוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים, אִם־עָלֹה אִם־חָדֵל, אִם־לְחֶרֶב אִם־לְיֶשַׁע.
סְלוּ לֵאלֹהִים בְּנֵי גוֹי גָּדוֹל, קָרוֹב בְּכָל־עֵת לְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת:

עָלַץ כְּמַלְאָךְ בְּשִׁבּוּץ מִכְנְסֵי־בַד כְּפָרָשׁ מוּכָן צִיר אֱמֶת לְשׁוֹלְחָיו,
עֶרְוַת זִמָּה בָּהֶם יְכַסֶּה, כִּי כֵן מִצְוָתָם לְכַסּוֹת עֶרְוָה;
עַלְמוּת קוֹמָה יְמַלֵּא בִכְתֹנֶת כְּפוּלָה מְשֻׁבֶּצֶת עַד־פַּסֵּי יָד,
עֲוֹן בֵּית יַעֲקֹב יְכַפֵּר בְּזֹאת, מֹכְרֵי צַדִּיק עַל־כְּתֹנֶת פַּסִּים;
עֹז אַבְנֵט הִתְאַזֵּר בְּמֵזַח אֲרוּג־בַּד, וְלֹא־כִלְאַיִם כְּכָל־יְמֵי שָׁנָה,
עֲטֶרֶת רֹאשׁוֹ כְּהוֹד הַמְּלוּכָה, צְנִיף צְפִירַת שֵׁשׁ לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת;
עָטוּי מְעִיל תְּכֵלֶת כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מְמַלֵּא בֵית־יָד גְּלִילֵי זְרֹעָיו,
עֵגֶל שְׂפַת־פִּיו, רֹאשׁוֹ כְּתַחְרָא, מֵסַב קֶלַע בְּלִי לְהִקָּרֵעַ,
עַל־פְּאַת שׁוּלָיו רִמֹּנֵי צְבָעִים וּפַעֲמֹנֵי פָז סָבִיב בַּתָּוֶךְ,
עֵת יַשִּׁיקוּ קוֹל זֶה בָּזֶה יְכַפֵּר בְּעַד־קוֹל מַכֵּה רֵעַ בַּסָּתֶר:

פְּעֻלַּת חֹשֵׁב אֲרִיגַת הָאֵפוֹד, מָשְׁזָר שֵׁשׁ שָׁנִי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן,
פְּתִיל זָהָב נִמְוֶה בְּכָל־חוּט, וְנִתְלַבֵּשׁ בּוֹ מִלֵּב וְעַד־טַבּוּר,
פִּנּוֹת כְּתֵפָיו כְּזֹהַר הַמְּאֹרֹת, מַבְהִיקוֹת אוֹר מֵאַבְנֵי הַשֹּׁהַם,
פִּתֻּחָם בְּשָׁמִיר זִכְרוֹן שְׁבָטִים הַמִּתְחַלְּקִים בְּשֵׁמוֹת וְאֹתוֹת;
פֵּרַשׁ מִמֶּנּוּ חֵשֶׁב הָאֵפוֹד, אָרוּג כְּמַעֲשֵׂהוּ, וַיַּעַנְדוּ לַאֲחֹרָיו,
פֹּרֶק עָוֹן צִוָּה רֹאשׁ דִּבְרַת קֹדֶשׁ, אֲפֻדַּת מַסֵּכַת אֱלֹהֵי זָהָב;
פְּנֵי לֵב הָאֵפוֹד קֶרַע זֶרֶת עַל־זֶרֶת מְקוֹם יִרְכַּס חֹשֶׁן בְּטַבְּעֹת זָהָב,
פָּקַד טוּרֵי אֶבֶן כְּמִסְפַּר דְּגָלִים שְׁמָם חָקוּק בָּם וַיְמַלְאוּ חֹשֶׁן,
פָּז מֻסַבֹּת בְּמִלֻּאֹתָם, מַרְאֵה דְמוּתָם כְּמַרְאֵה עֵינָיִם;
פֶּרֶץ דִּבְקִים בֵּין אֵפוֹד לְחֹשֶׁן יְכַסֶּה בְּשַׁרְשְׁרֹת עֲבֹתֹת הַזָּהָב:

צִיץ פָּז מֻקָּף צִצֵּי פְנִינִים דִּבֵּק וְחִבֵּר לְנֵזֶר הַקֹּדֶשׁ;
צְנִיף הוֹד שָׂם בַּמֵּצַח וְעָלָיו הַצִּיץ וְשִׁטַּת שֵׂעָר בֵּינוֹ לְמִצְנֶפֶת,
צוּר עוֹלָמִים שֵׁם הַנַּעֲרָץ חָקוּק עַל־צִיץ בְּמִכְתַּב חוֹתָם,
צֹאַת טֻמְאַת עָוֹן דָּם וָנֶסֶךְ יְרַצֶּה הַצִּיץ כְּנִיחֹחַ טָהוֹר.
צִיץ נֹבֵל, תּוֹלַעַת וְלֹא־אִישׁ, נֶחְשָׁב לְשָׁרֵת לְחֵי הָעוֹלָם;
צָפָה פְּנֵי־מֶלֶךְ וּבָא בְּחַדְרֵי־קֹדֶשׁ לָבֵשׁ בַּדִּים וְלֹא בְכֶתֶם אוֹפִיר!
צוֹ עֹנֶשׁ מִיתָה לְבָאֵי עֲזָרָה, לְהַרְחִיץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם בְּבֹאָם,
צִיר לָכֵן בְּטֶרֶם גִּשְׁתּוֹ לְשָׁרֵת יְמַהֵר יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
צְעִירָיו יַגִּישׁוּ אֶת תְּמִיד־הַשַּׁחַר, קְרָצוֹ וְקִבֵּל דָּמוֹ וְזָרָק,
צָעַד לְהַקְטִיר קְטֹרֶת וּלְהֵיטִיב נֵרוֹת, לְהַקְרִיב רֹאשׁ וְנֵתַח חֲבִתִּים וָנֶסֶךְ:

קָדַם בְּצֵאתוֹ לְבֵית פַּרְוָה בַּקֹּדֶשׁ וְסָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם,
קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְעָטָה כְּלֵי בַד וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ;
קָרַב אֵצֶל פַּר חַטָּאתוֹ וְהוּא עֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ

וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשֹּׁמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

קֵדְמָה לְשַׁעַר אֵיתָן לִצְפוֹן מִזְבֵּחַ יְלַוּוּהוּ בְּכָבוֹד כֹּהֲנֵי מִשְׁנֶה,
קִימַת שְׂעִירִים הֲלוֹא שָׁם הָיְתָה וּכְלִי בֵּית הַנָּחַת גֹּרָלוֹת זָהָב;
קִבְּצָם עַל־יָד וְטָרַף וּמַעֲלֶה, זֶה לְחֵי עוֹלָם וְזֶה לְמִיתַת צוּק.
קַחְתּוֹ בְיָמִין פּוּר חָקוּק לַשֵּׁם, סָגָן יַשְׁמִיעַ־לוֹ הַגְבֵּהַּ יְמִינֶךָ,
קְשִׁי מַעַלְלֵי־דוֹר בִּשְׂמֹאל אִם יַעַל, רֹאשׁ בֵּית אָב יָשִׂיחַ־לוֹ הַגְבֵּהַּ שְׂמֹאלֶךָ;
קָפַץ וּנְתָנָם עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְהִצְרִיחַ בְּקוֹל רָם: לַשֵּׁם חַטָּאת!

קֶשֶׁר שָׁנִי בְּרֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, דְּחָפוֹ לְמִדְבָּר וְזֶה לְבֵית שְׁחִיטָה. וּבָא־לוֹ שְׁנִיָּה אֵצֶל פָּרוֹ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ. אָנָּא בַּשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁךָ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשֹּׁמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

רָץ כַּדָּת וְקִבֵּל דָּם בִּכְלִי, וְאַחַר יְמָרְסֶנּוּ בְּמַעֲלוֹת אוּלָם.
רָמַס כֶּבֶשׁ וְעָלָה לַמִּזְבֵּחַ וּבְיָדוֹ מַחְתַּת פָּז הָאָדֹם
רְצָפִים מְלֵאָה מִפְּנֵי מַעֲרָב; יָרַד וְשָׂמָהּ בְּרֹבֵד הַמַּרְצֶפֶת.
רֵעָיו יוֹצִיאוּ־לוֹ אֶת־הַכַּף וּכְלִי בֵית צְבִירַת דַּקַּת הַדָּק,
רָקַח מְלֹא חָפְנָיו וְנָתַן לְתוֹךְ כַּף, נְטָלָהּ בִּשְׂמֹאל וּמַחְתָּה בְיָמִין;
רִכֵּב כֹּבֶד יָמִין עַל־שְׂמֹאל וְהִשְׂמִיל בַּהֵיכָל בַּעֲקֵב הַפָּרֹכוֹת,
רִגֵּל בְּקִרְבָּם מִנֶּגֶב לְצָפוֹן, וּבְהַגִּיעוֹ שָׁב עַד־חֲצִי הַבָּיִת;
רָאשֵׁי הַבַּדִּים כְּמַרְאֵה שָׁדַיִם לְחוּצִים בַּפָּרֹכֶת וְאֵין־דֶּרֶךְ לַעֲבֹר,
רַב־כֹּחַ יוֹדִיעַ וְיִדְחֶה בַפָּרֹכֶת וְיָבֹא בְּלִי־פֶשַׁע בֵּין־שְׁנֵי הַבַּדִּים,
רֹאשׁ עַפְרוֹת חֶלֶד, אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה מְקוֹם מְכוֹן אָרוֹן, שָׁם שָׂם מַחְתָּה:

שָׁפַךְ בָּהּ קְטֹרֶת וְתִמֵּר עָשָׁן, וְהִצְדִּיד פָּנָיו וְיָצָא כְדַרְכּוֹ;
שׁוּעַ בְּעַד־עָם בְּקֹצֶר בַּהֵיכָל, אֲשֶׁר לֹא יָשׁוּר רַב עַל־צָעִיר.
שׁוֹבֵב־לוֹ דַּם הַמְמָרֵס בּוֹ, וּבָא וְנִתְיַצֵּב בִּמְקוֹם עָמְדוֹ;
שָׁלַח אֶצְבַּע מְיֻמֶּנֶת וְטָבַל וְהִצְלִיף אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה בְּמִסְפָּר.
שָׁב וְשָׂמוֹ בַכֵּן וְשָׁחַט שְׂעִיר עָם וְקִבֵּל דָּם וּבָא וְהִצְלִיף כְּדַרְכּוֹ;
שְׁוָהוּ בְכַנּוֹ וְנָטַל דַּם פָּר וְכֵן יַזֶּה בָּאֹהֶל מוּל אָרוֹן חוּצָה,

שָׁב וַיְמִירֶנּוּ בְּדַם הַשָּׂעִיר וַיִּפְעַל־בּוֹ כְּמִשְׁפַּט דַּם פָּר.
שְׁלָמוּ כְדַת הַזָּיוֹת פְּנִימָה, בְּלָלָם וְיָצָא לְחַטֵּא מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת,
שֶׁיַּתְחִיל מִקֶּרֶן צְפוֹנָה מִזְרָחָה, וּבַמָּקוֹם יִגְמֹר שָׁם יַזֶּה שֶׁבַע;
שָׁפַךְ שְׁאָר בַּחוּץ בִּיסוֹד פְּנֵי פֶתַח, כִּי בָם יְכַפֵּר עַל־עֶזְרַת הַקֹּדֶשׁ:
וְאַחַר כָּךְ בָּא־לוֹ אֵצֶל שְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם חָטְאוּ וְעָווּ וּפָשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

תִּכֵּן אִישׁ מוּעָד לְשַׁלְּחוֹ, וְעָלָה וְהִקְטִיר חֵלֶב פַּר וְשָׂעִיר;
תְּקָפוּם בְּמוֹטוֹת חוּץ לְמַחֲנֵה עִיר, שְׂרָפוּם כָּלִיל עוֹר וּבָשָׂר וָפֶרֶשׁ.
תָּאַר שָׂעִיר לְרֹאשׁ הַמִּדְבָּר, מְשָׁכוּהוּ לְשַׁנֵּן בְּחֻקֵּי עָשׂוֹר;
תְּחִלָּה יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וַיִּפְשֹׁט כְּלֵי בַד וַיַּעַט כְּלֵי עָשְׂרוֹ.
תַּם הֶגְיוֹנוֹ פָּשַׁט וְטָבַל וְעָטָה שְׁמֹנָה בְגָדִים וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ,
תְּשׁוּרַת כְּבָשִׂים וְאֵילִים הִכְלִיל, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט;
תִּרְגֵּל פְּעָמָיו לְבֵית הַטְּבִילָה, טָבַל וְסִפֵּג וְעָטָה כְּלֵי בָד.
תַּלְמוּדוֹ יַעַשׂ כִּדְבָרוֹ וְקִדֵּשׁ וַיּוֹצֵא מִפְּנִימָה כַּף וּמַחְתַּת פָּר;
תֹּכֶן עֲבֹדַת כְּלֵי בַד הִשְׁלִים, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט וְהִנִּיחָם נֶצַח.
תָּכַף טְבִילָה וְלָבַשׁ כְּלֵי פָז, וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
תָּמִיד הָעַרְבַּיִם יַעֲשֶׂה כַּסֵּדֶר, וְהִקְטִיר קְטֹרֶת בֵּין נְתָחִים לַנֶּסֶךְ.
תַּכְלִית מַעֲשִׂים נֵרוֹת הִבְעִיר, פָּרַשׂ כַּפַּיִם, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט,
תִּלְבֹּשֶׁת שְׁאֵרוֹ חֲנִיכָיו יָרִיצוּ, יַלְבִּשָׁם בְּכָבוֹד וַיֵּצֵא בְּמָשׂוֹשׂ;
תָּאֳרוֹ הַקֶּרֶן כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ, מְשַׁלֵּחַ לְשׁלְחָיו צְדָקָה וּמַרְפֵּא,

תְּהִלָּה הִשְׁמִיעָם: לְכוּ שְׁתוּ בְּלֶב־טוֹב, אֵל נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע!
תְּמִימִים יְשָׁרִים לְנָוֵהוּ יְלַווּהוּ, שִׂמְחָה יַעֲשׂוּ בְּצֵאתוֹ בְּלִי־פָגַע;
תֶּן־לָנוּ מוֹפֵת — בְּאָזְנָיו יֹאמְרוּ — וְנֵדַע בַּמֶּה יְכֻפַּר עָוֹן;
תְּתוֹ צִיר שָׂעִיר, וְהוּא מְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת: הִלְבִּין כַּשֶּׁלֶג אֹדֶם הַשָּׁנִי!

יַנָּאי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ת')

לֵיל שִׁמֻּרִים

וּבְכֵן: וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!
אָז רֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּלַּיְלָה
בְּרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת זֶה הַלַּיְלָה
גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק־לוֹ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה
הִפְחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה
וְיִשְׂרָאֵל יָשַׂר לְאֵל וַיּוּכַל לוֹ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

זֶרַע בְּכוֹרֵי פַתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה
חֵילָם לֹא־מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּלַּיְלָה
טִיסַת נְגִיד חֲרֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

יָעַץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הֹבַשְׁתָּ פְגָרָיו בַּלַּיְלָה
כָּרַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה
לְאִישׁ־חֲמֻדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה
נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה
שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה
פּוּרָה תִדְרוֹךְ לְשֹׁמֵר מַה־ מִלַּיְלָה
צָרַח כַּשֹּׁמֵר וְשָׂח אָתָא בֹקֶר וְגַם־ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא־יוֹם וְלֹא־ לַיְלָה
רָם הוֹדַע כִּי־לְךָ הַיּוֹם אַף־לְךָ הַלַּיְלָה
שֹׁמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל־הַיּוֹם וְכָל־ הַלַּיְלָה
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַּת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּלִּיר

(בארץ ישראל, לערך ד״א ת״ן)

יִרְאַת אֱלֹהִים וּתְהִלָּתוֹ

(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן, בְּאַבִּירֵי אֹמֶץ,
בִּבְלוּלֵי קָרַח, בִּבְדוּדֵי קָדַח,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִגְּלוּמֵי גוּשׁ, מִגָּרֵי גַיְא,
מִדְּלוּלֵי פֹעַל, מִדַּלֵּי מָעַשׂ,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בַּהֲמוֹן מַלְאָכִים, בְּהִלּוּךְ מַחֲנוֹת,
בְּוַעַד אֲלָפִים, בְּוֹכַח רְבָבוֹת,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִזִּיו שְׂנֶה, מִזֹּהַר כֹּבֶה,
מֵחַסְרֵי שֶׂכֶל, מֵחָרְשֵׁי רֶשַׁע,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בְּטִפּוּחַ עֲרָבוֹת, בְּטִכּוּס שְׁחָקִים,
בְּיִקְרַת עֲרָפֶל, בִּירִיעֹת מְעֹנָה,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִכְּתוּמֵי שֶׁמֶץ, מִכְּמוּסֵי דֹפִי,
מִלְּכוּדֵי פַּח, מִלְּעוּגֵי מָר,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּמְסִלּוּלֵי זְבֻל, בִּמְרוֹמֵי שֶׁפֶר,
בִּנְטִיַּת דֹּק, בִּנְחִיַּת עָבִים,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִפְּרוּחֵי מָעַשׁ, מִשְּׂבֵעֵי רֹגֶז,
מֵעֲדוּרֵי אֱמֶת, מֵעֲמָסֵי בָטֶן,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּפְתָחֵי קָדוֹשׁ, בִּפְצָחֵי בָרוּךְ,
בִּצְדוּדֵי אַרְבַּע, בִּצְנוּפֵי שֵׁשׁ,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;

וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִקְּרוּאֵי אָיִן, מִקְּרָאֵי בְחֹנֶף,
מֵרְחֵקֵי אֱמֶת, מֵרֵקֵי צֶדֶק,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ, בִּשְׁבִילֵי מָיִם,
בִּתְלוּלֵי רוּם, בִּתְלוּיֵי גֹבַהּ
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִבָּשָׂר וָדָם, מֵהֶבֶל וָתֹהוּ,
מֵחָצִיר יָבֵשׁ מִצֵּל עוֹבֵר
וּמִצִּיץ נֹבֵל;
מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ, מִמַּפְרִיחֵי רוּחַ,
וּמִמְּעוֹפְפֵי חַיָּה וּמֵחֲנִיטֵי נְשָׁמָה
וּמוֹצְאֵי יְחִידָה,
וְנִשְׁמָעִים בַּדִּין, וּמֵתִים בַּמִּשְׁפָּט,
וְחַיִּים בְּרַחֲמִים, וְנֹתְנִים־לְךָ פְּאֵר
חַי עוֹלָמִים!

*

מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים — וְאָדָם
(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ!

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אַדִּיר בְּוַעוּדוֹ,
בְּרוּם וּבְתַחַת הוֹדוֹ,
גִּלָּה אוֹר לְעֹבְדוֹ,
דָּבָר מֵקִים לַעֲבְדּוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: תַּחֲרוּת רַחֲמָיו,
שֶׁקֶר נְאֻמָיו,
רַבִּים אֲשָׁמָיו,
קְצַר יָמָיו,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמַּכִּיר עוֹלְמֵי עַד,
וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה עֲדֵי־עַד;
זִיו מוֹשָׁבוֹ נוֹעָד,
חֶלֶד צֹפֶה בְּמִסְעָד,
לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: צִמָּאוֹן בְּקִרְבּוֹ,
פַּחַד בְּלִבּוֹ,
עָוֹן בְּחֻבּוֹ,
שִׂנְאָה בְּאִבּוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי רוּחַ עָבְרָה־בּוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טֹעֵן עוֹלָמוֹ,
יֹדֵעַ הֲדֹמוֹ,
כְּלָלוֹ בִנְאֻמוֹ
לָעַד לַהֲקִימוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֲדֹנָי צְבָאוֹת שְׁמוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: נִכְנַס עִמּוֹ
מְזוֹן לַחְמוֹ,
לַהַט בְּנָאֳמוֹ,
כַּעַס בְּיוֹמוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וְלֹא־יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מוֹשֵׁל בְּמִפְעָלוֹ,
נוֹרָא עַל־זְבֻלוֹ,
סְלוּדוֹ כְּגָדְלוֹ,
עֻזּוֹ כְּרֹב חֵילוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: יִשְׁתַּחֲוֶה לַמֹּלֶךְ,
טַרְפּוֹ לִמְצֹא מְהַלֵּךְ,
חֲבוּר עֲצָבוֹ מַשְׁלֵךְ:
זֶה־עֲמָלוֹ וְרֵיקָם יֵלֵךְ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחשֶׁךְ יֵלֵךְ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פְּאֵרוֹ בִּשְׁמֵי מְעוֹנָי,
צֹפֶה וּמַבִּיט עִנְיָנָי;
קִלּוּס שְׁמוֹ בַּהֲמוֹנָי,
רֹדֶה בְּקֶרֶב מוֹנָי,
לָכֵן יִתְגָּאֶה גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֲדֹנָי!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: וּמְבַקֵּשׁ חַיִל וּמַחְסֶה,
הוּא פְּשָׁעָיו יְכַסֶּה,
דּוֹרֵךְ וּבָא עִם־חֹמְסֵי,
גּוֹזֵל עֲנִיֵּי רְמוּסֵי,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וּבַחשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שַׁדַּי רֹקַע הָאָרֶץ עַל־בְּלִימָה,
שֹׁכְנֶיהָ בִּבְלִי־הֱיוֹת לְשַׁמָּה;
תִּכֵּן עַל־מַיִם אֲדָמָה,
תֹּקֶף שְׁמוֹ לְרוֹמֵמָה,
לָכֵן יִתְגָּאֶה עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: בְּנָע וָנָד בָּאָרֶץ
בְּקוּמוֹ לְשׁוֹטֵט בָּאָרֶץ;
אִם־עוֹדֶנּוּ הַיּוֹם בָּאָרֶץ,
אֵינֶנּוּ מָחָר עֲלֵי־אָרֶץ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ?

*

קִינוֹת לְתִשְׁעָה בְּאָב

1

בְּלֵיל־זֶה יִבְכְּיוּן וְיֵלִילוּ בָנַי,
בְּלֵיל־זֶה חָרַב קָדְשִׁי וְנִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי,
וְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל יֶהְגּוּ בִיגוֹנַי,
וְיִבְכּוּ אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף אֲדֹנָי:

בְּלֵיל־זֶה תְּיֵלִיל עֲנִיָּה נֶחְדֶּלֶת,
וּמִבֵּית אָבִיהָ בַּחַיִּים מֻבְדֶּלֶת,
וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְנִסְגַּר הַדֶּלֶת,
וְהָלְכָה בַּשִּׁבְיָה וּבְכָל־פֶּה נֶאֱכֶלֶת,
שֻׁלְּחָה נַחֶלֶת בֹּעֲרָה וְאֹכֶלֶת,
וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה הַגַּלְגַּל סִבֵּב הַחוֹבָה,
רִאשׁוֹן גַּם־שֵׁנִי בֵיתִי נֶחֱרָבָה,
וּבַת לֹא־רֻחָמָה וּבַת הַשּׁוֹבֵבָה
הָשְׁקְתָה מֵי־רֹאשׁ וּבִטְנָהּ צָבָה,
וְשֻׁלְּחָה מִבֵּיתוֹ וְגַם־נָשְׁתָה טוֹבָה,
גְּדוֹלָה הַשִּׂנְאָה מֵאֵת אֲשֶׁר־אֲהֵבָהּ,
וּבְאַלְמְנוּת חַיּוּת כְּאִשָּׁה נֶעֱזָבָה,
וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה קָדְרוּ וְחָשְׁכוּ הַמְּאֹרוֹת
לְחָרְבַּן בֵּית־קָדְשִׁי וּבִטּוּל מִשְׁמָרוֹת;
בְּלֵיל־זֶה סְבוּנִי אֲפָפוּנִי צָרוֹת
וְגַם־קָרָא מוֹעֵד לְחָמֵשׁ גְּזֵרוֹת,
בְּכִי־חִנָּם בָּכוּ וְנִקְבַּע לַדּוֹרוֹת,
כִּי־הָיְתָה סִבָּה מֵעִם אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה אֵרְעוּ חָמֵשׁ מְאוֹרָעוֹת,
גָּזַר עַל־אָבוֹת בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת,
וְדָבְקוּ־בוֹ צָרוֹת מְצֵרוֹת וְרָעוֹת;
מוּכָן הָיָה לִפְגֹּעַ פְּגָעוֹת,
וְהֶעֱמִיד הָאוֹיֵב וְהֵרִים קוֹל־זְוָעוֹת
קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן אֲדֹנָי!

2

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ עַד־לֹא בְרֵאשִׁית עִם־כִּסֵּא כָבוֹד לְצָרְפוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח שֻׁדַּד בְּיַד שׁוֹדְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּרֹעֶה בְעֹטְיָה, וְרַעַשְׁתָּ וְרָגַנְתָּ: וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר קוֹמַמְתָּ לְאֵתָנֵי קֶדֶם בְּחֶרְדַּת מִי־אֵפוֹא,
לָמָּה לָנֶצַח צֻמַּת בְּיַד צָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג, מַר צֹרֵחַ: מֶה לִידִידִי פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר פַּצְתָּ לִמְעֹנוֹ לָצִיר: וְאַתָּה עֲמֹד עִמָּדִי פֹה,
לָמָּה לָנֶצַח עֹרְעַר בְּיַד עֲרֵלִים
וְנִהְיֵיתָ כְּשׂנֵא וְצָר, וְאַיֵּה אִוּוּי: אֵשֵׁב פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר נָחִיתָ בְּעַנְנֵי הוֹד לְאֶת־אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹה וְאֵינֶנּוּ פֹה,
לָמָּה לָנֶצַח מֹאַס בְּיַד מוֹרְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּלֹא־יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ, מַה־לְּךָ פֹה וּמִי־לְךָ פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר כּוֹנַנְתָּ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ לְחֹפֵף לְחֶפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח יָעָה בְּיַד יְהִירִים
וְנִהְיֵיתָ כְּטָשׁ בְּחָלָל, וְאֵין־עוֹד נָבִיא, וְנַמְתָּ: הַאֵין פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר חָנִיתָ מֵאָז בְּתָאָיו מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח זֻנַּח בְּיַד זָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּוָתִיק יֹצֵא חוּצָה וְלֹא־עָבַר פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר הֵכַנְתָּ לְהַשְׁלִיךְ בּוֹ לְפָנֶיךָ גּוֹרָל פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח דֻּחָה בְּיַד דּוֹמִים
וְנִהְיֵיתָ כְּגֵר בָּאָרֶץ וְנַמְתָּ: כִּי־לֹא נָסֹב עַד־בֹּאוֹ פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר בַּעֲוֹן בִּצְעֵי חָשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח אֻפַּל בְּיַד אֲרוּרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּאֹרֵחַ בְּמָלוֹן, וְעֹד מִי־לְךָ פֹה?

אָחוֹר וָקֶדֶם מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לְכָל־דֹּר וָדֹר נוֹדַע קִצְפּוֹ וְחֶפּוֹ,
עַל־מָה מִכָּל־אֹם שָׁת עָלַי כַּפּוֹ?
זֹאת בַּעֲלִיל כִּי־פִיד חָקוּק בְּכַפּוֹ,
רִפְאוּתִי בְּטוּחָה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ —
וְעַד־עַתָּה אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ?

3

אָז בִּמְלֹאת שֶׂפֶק יָפָה כְּתִרְצָה,
הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חֻצָה;
בֶּן־חִלְקִיָּהוּ מֵאַרְמוֹן כְּיָצָא,
אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר מְגֹלֶּלֶת מָצָא.

„גּוֹזְרַנִי עָלַיִךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים וְאָדָם:
אִם־שֵׁד לְשֵׁדִים אַתְּ אוֹ לִבְנֵי אָדָם?

דְּמוּת יָפְיֵךְ כְּבָשָׂר וָדָם,
פַּחְדֵּךְ וְיִרְאָתֵךְ כְּמַלְאָכִים לְבַדָּם.'

„הֵן לֹא־שֵׁד אֲנִי וְלֹא גֹלֶם פַּחַת,
יְדוּעָה הָיִיתִי בְּשׁוּבָה וָנַחַת;
וְהֵן לִשְׁלֹשָׁה אֲנִי, וּלְשִׁבְעִים וְאֶחָד,
וְלִשְׁנַיִם עָשָׂר, וְשִׁשִּׁים, וְאֶחָד.

זֶה הָאֶחָד אַבְרָהָם הָיָה,
וּבֶן־הַשְּׁלשָׁה — אָבוֹת שְׁלִשִׁיָּה,
חֹק שְׁנֵים עָשָׂר — הֶן־הֵן שִׁבְטֵי־יָהּ,
וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְשִׁבְעִים וְאֶחָד —
סַנְהֶדְרִיָּה.׳׳

,טַעֲמִי הַקְשִׁיבִי וַעֲשִׂי תְשׁוּבָה;
יַעַן הֱיוֹתֵךְ כָּל־כָּךְ חֲשׁוּבָה,
יָפֶה־לָּךְ בְּעֶלֶץ וְלִשְׂמֹחַ בְּטוֹבָה,
וְלֹא־לִקָּרֵא עוֹד בַּת הַשּׁוֹבֵבָה!׳

,,כִּי־אֵיךְ אֶשְׂמַח וְקוֹלִי מָה־אָרִים,
הֵן עוֹלָלַי נִתְּנוּ בְּיַד צָרִים,
לָקוּ נְבִיאַי וְדָמָם מֻגָּרִים,
גָּלוּ מְלָכַי וְשָׂרַי, וְכֹהֲנַי בְּקוֹלָרִים;

מְלוֹן מִקְדָּשִׁי בַּעֲוֹנִי נָדַד,
הוֹדִי מֵאָז בָּרַח וַיִּדַּד,
נֹעַם אָהֳלִי בְּעַל־כָּרְחִי שֻׁדַּד,
רַבָּתִי עָם אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד!״

שָׂחָה הָאִשָּׁה לַנָּבִיא יִרְמְיָה:
,,שַׁח לֵאלֹהֶיךָ בְּעַד מַכַּת סֹעֲרָה
עֲנִיָּה,

עַד־יַעֲנֶה אֵל וְיֹאמַר: דַּיָּה!
וְיַצִּיל בָּנַי מֵחֶרֶב וְשִׁבְיָה.״

פַּלֵּל תְּחִנָּה לִפְנֵי קֹנוֹ:
,מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם כְּאָב עַל־בְּנוֹ!׳
צָעַק: ,,מַה־לְּאָב שֶׁהֶגְלָה בְנוֹ,
וְגַם אוֹי לְבֵן שֶׁעַל־שֻׁלְחַן אָב
אֵינוֹ!״

,,קוּם לְךָ, יִרְמְיָה, לָמָּה תֶחֱשֶׁה,
לֵךְ קְרָא לָאָבוֹת וְאַהֲרֹן וּמֹשֶׁה,
רֹעִים יָבֹאוּ קִינָה לְהִנָּשֵׂא,
כִּי־זְאֵבֵי עֶרֶב טָרְפוּ אֶת־הַשֶּׂה!״

שֹׁאֵג הָיָה יִרְמְיָה הַנָּבִיא,
עַל־מַכְפֵּלָה נֹהֵם כְּלָבִיא:
,תְּנוּ־קוֹל בִּבְכִי אֲבוֹת הַצְּבִי,
תָּעוּ בְנֵיכֶם וַהֲרֵי־הֵם בַּשֶּׁבִי!

אִם כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית,
אַיֵּה זְכוּת כְּרוּתֵי בְרִית?׳
,,מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם, בָּנַי,
גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי!״

שָׁמֵם מִקְדָּשׁ מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד,
עַל כִּי־יְדִידִים נִתְּנוּ לְהַמְעֵד.
תְּשִׁיבֵם כְּמֵאָז, סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד,
תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי בָא מוֹעֵד!

שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוֹרִיָה, באיטליה הדרומית; מת ד"א תרמ"ז)

פִּזְמוֹן

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיָי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים,
גַּם־הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שֹׁכֵן מְרוֹמִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים כַּעֲנִיִּים וְדַלִּים,
צָקוּן לַחֲשָׁם קֶשֶׁב־יָהּ שֹׁכֵן מְעָלִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

פְּחוּדִים הֵם מִכָּל־צָרוֹת מִמְּחָרְפֵיהֶם וּמִמְּגַדְּפֵיהֶם,
נָא אַל־תַּעַזְבֵם אֲדֹנָי, אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

טוּבְתֶךָ יְקַדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכֵחָה,
וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וּרְוָחָה,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

יִוָּשְׁעוּ לְעֵין כֹּל וְאַל־יִמְשְׁלוּ־בָם רְשָׁעִים,
כַּלֵּה שֵׂעִיר וְחֹתְנוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

הַקְשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם
וְלִמְכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תְּפִלָּתָם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

אֲמִתַּי בֶּן־שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוריָה, לערך ד״א תר״ם)

סְלִיחָה

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת
הָשְׁפַּלְתִּי עַד תְּהוֹמוֹת,
וּמִיּוֹם שֶׁנְּתַתִּי לְשַׁמּוֹת
אֵין עֵזֶר וּתְקוּמוֹת!

יֹדְעַי בִּי מַלְעִיבִים:
„מַה־לָּכֶם עֲנִיִּים וַעֲלוּבִים,
כִּי־מִקֶּדֶם כְּבָנִים חֲשׁוּבִים —
וְעַתָּה כִּכְלִי־רִיק וּכְלָבִים?

מַדּוּעַ כָּל שְׁכֵנִים
מִתּוֹךְ חָרְבוֹתֵיהֶם נִבְנִים,
וַאֲנִי כַּמֶּה שָׁנִים
בֹּכֶה עַל־שְׁנֵי חָרְבָּנִים?!

חֲזוֹת קֵץ גָּלוּת
עַד־מָתַי אַתֶּם בְּסִכְלוּת?
הֲלֹא תֵדְעוּ בִּפְלִילוּת
כִּי־תִקְוַתְכֶם הֶבֶל וְהוֹלֵלוּת!“

תַּרְבּוּכוֹת כָּל בָּנוֹת
בְּשִׂמְחָה וּבִנְגִינוֹת,
וּבְנוֹת־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הָאֲנוּנוֹת
תָּמִיד בִּנְהִי וְקִינוֹת!

זֹאת בְּעֵת אֶשְׁמָע,
עֵינִי דָּמַע תִּדְמָע,
בְּמַר־נֶפֶשׁ אֶזְעַק וְאַשְׁמִעַ:
„עַד־אָנָה יְיָ, שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע!“

קָדוֹשׁ, שֹׁכֵן עֲרָבוֹת,
תְּפִלּוֹתֵינוּ תִּהְיֶינָה עֲרֵבוֹת;
אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת
הַרְאֵנוּ־נָא נֶחָמוֹת טֹבוֹת!

*

פִּזְמוֹן

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן,
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת;
נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים,
נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה, וְנַקֵּה —
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ!

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה,
בִּרְאוֹתִי כָּל־עִיר עַל־תִּלָּהּ בְּנוּיָה
וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה —
וּבְכָל־זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ!

מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי,
וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי,
וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי,
כִּי כָל־לֵבָב דַּוָּי וְכָל־רֹאשׁ לָחֳלִי!

תָּמַכְתִּי יְתֵדֹתַי בִּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה תֵבוֹת,
וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת — כִּי לֹא־נִשְׁלָבוֹת;
לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בֹחֵן לִבּוֹת —
בָּטוּחַ אֲנִי בָאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת!

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת,
שֶׁתָּשִׂים דִּמְעָתֵנוּ בְּנֹאדְךָ לִהְיוֹת,
וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל־גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיּוֹת,
כִּי־לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת!

זְכַרְיָה

(נראה שהיה בן דורו ומקומו של אמתי)

סְלִיחָה

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק,
בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם־יְבַדֵּק,
גֶּבֶר לְפָנֶיךָ לֹא־יִצְדָּק!

הֲפִי־תְתֵּן בִּצְבָא מַעְלָה,
הֵן־בְּמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה,
וְאַף־שֹׁתֶה כַמַּיִם עַוְלָה!

זְכוּת וּצְדָקָה אֵין־בָּנוּ,
חֵטְא וָרֶשַׁע כֻּלָּנוּ,
טוֹב אַל־תָּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ!

יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ,
כְּרַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ
לְבִלְתִּי כְּרֹעַ מַעֲלָלֵינוּ!

מְשׁוּבֹתֵינוּ רַבּוּ מִלִּמְנוֹת,
נִיחוֹחִים אַיִן וְקָרְבָּנוֹת,
סְלִיחָה מְצֹא לַעֲוֹנוֹת;

עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֵין־אָנוּ סְמוּכִים,
פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים,
צְדָקָה־מְצֹא תַּחַן עֹרְכִים.

קָו אַל־תִּמְתַּח בְּאָרְחֹתֵינוּ,
רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ,
שָׁוְא וְהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ.

תָּשׁוּב עַל־הָרָעָה תִּנָּחֵם,
זֶה־דַּרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם,
בְּרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ רַחֵם!

דְּרָכֶיךָ לֶעָנָו לְהוֹרוֹת
יָדַעְתּוּ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת,
הִבְטַחְתּוּ שֶׁאֵין־רֵיקָם חוֹזְרוֹת;

חַנּוּן־בָּם קִדַּמְנוּ לְפָנֶיךָ,
זַעַק קֶשֶׁב מִמִּתְחַנְּנֶיךָ,
וְאַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־קוֹרֵישׁ

(בטוהראת, אפריקי הצפונית־מערבית; לערך ד״א תר״ס)

רְהוּטָה

וּבְכֵן: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

לְךָ אָמַר לִבִּי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ בְּנֵי אֱלֹהִים יָרִיעוּ בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר לַעֲבוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ גִּבּוֹרֵי כֹחַ וּצְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לִסְגּוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ דִּגְלֵי בְּנֵי אֵלִים וּמַרְאֵיהֶם כְּלַפִּידֵי כִידוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ הֲמֻלַּת נְהַר דִּי־נוּר וְאֶלֶף אַלְפִין מְשַׁמְּשִׁין בִּגְדוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ וְרִבּוֹ רִבְוָן — זֶה יִכְרַע וְיִקּוֹד, וְזֶה יִשָּׂא הוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ זְבֻלֵי מְרוֹמִים, וְדָרֵי הֲדוֹמִים, וּמִלְּבַדְּךָ אֵין עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ חֵילֵי עֶלְיוֹנִים, שִׁבְחֲךָ מְשַׂגְּנִים, אַל־דֳּמִי לָהֶם לִכְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ טַפְסְרֵי טָהֳרָה, מְפָאֲרִים בְּשִׁירָה בְרוּרָה, לַעֲנוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ יִרְעֲדוּ וְיִפְחֲדוּ, וְיִתְעַתְּדוּ וִיסַלְּדוּ בְסִלּוּד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ כָּל־בֶּרֶךְ תִּכְרַע, וְכָל־לָשׁוֹן תִּשָּׁבַע, וְכָל־סָתוּם וְכָל־סוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ לְבוּשׁ עֹז וְתוּשִׁיָּה, וְעֹמֶק פְּלִילִיָּה, וְצִדְקָתְךָ תַּעֲמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ מֶמְשָׁלָה וּגְדֻלָּה, וְכָל־סוֹף וּתְחִלָּה, מֵעוֹד וְעַד־עוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ נֶגֶד וְנָפֶק, וּמִשְׁפַּט חוֹזֶק, וְדִין עֹמֶק, וְחֶסֶד כֵּם בְּסְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׂרָפִים עָפִים, וְכַנְפֵיהֶם מְרַפִּים, וְגַבֹּתָם מְחַפִּים לִרְעוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ עִירִין לֹא־יְשֵׁנִים, יְקֵצִים לֹא־רְדוּמִים, שִׁבְחֲךָ לִתְמוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ פָּנִים אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, אָדָם וְאַרְיֵה וְשׁוֹר וָנֶשֶׁר, בִּפְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ צְבָאוֹת, גַּבּוֹת עֵינַיִם מְלֵאוֹת, גַּבֵּיהֶן גְּבֹהוֹת, לִשְׁקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ קַלִּים כִּבְרָקִים, חָשִׁים כִּבְזָקִים, מִתְדַּפְּקִים לִרְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ רוּחוֹת מַלְאֲכֵי אֵשׁ, וּמְשָׁרְתִים לַהֲטֵי אֵשׁ, מִתְיַקְּדִים יְקוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׁבִיבֵי נָכוֹן מֵאָז, וְגַלְגַּלֵּי כֵם נֶאֱחָז בְּדֶלֶק נוּר לִרְפּוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ תְּהִלָּה, וְלֹא עַוְלָה, וְלֹא מִקַּח לְשִׁחוֹד — וְהַכֹּל לִפְחוֹד וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

רַב סְעַדְיָה גָּאוֹן

(מעיר פיום במצרים; מת בסורא ד״א תש״ב בהיותו כבן חמשים שנה)

תּוֹכֵחָה

אִם לְפִי בָחְרְךָ, צוּרֵנוּ, בָּאָדָם הַזֶּה הַדַּל —
הוּא כְתוֹר הַמַּעֲלָה, וּמַה־שֶּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע־בּוֹ?
אִם לְפִי בִנְיָנוֹ וְרִקְמוֹ — כְּחֶרֶשׂ מִן־הַחֹמֶר לֻקָּח,
מַעְיְנוֹת דָּם וָרִיר, מְעוֹנוֹת רִמָּה וְתוֹלָעַת!
אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי אִם־אַבִּיעַ מַעֲלָלָיו,
נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחַח מַעֲשָׂיו אִם־אֶזְכְּרָה;
אוֹי לוֹ מִיִּצְרוֹ אוֹי לוֹ מִיֹּצְרוֹ,
יָדוֹ בְכָל־יָצוּר לְשַׁחֲתָם וְיַד כֹּל בּוֹ לְהַשְׁחִיתוֹ!

בְּעוֹלָמוֹ נֶחְשָׁב הוּא כְּבֵין צְעָדָיו קִמְּשֹׂנִים,
וְכָל־יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ עַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ;
בָּרָד וְשַׂעַר קֶטֶב, חֹם חֹרֶב צָרֶבֶת,
בְּתוֹךְ לְבָאִם לְהַטִים, כַּמָּה יִפְקַח עֵינָיו וְיִזָּהֵר!
בָּעֹט יִבְעַט כְּשָׂבְעֵהוּ, וְעֵת כִּי־יִרְעַב וְהִתְקַצָּף,
גַּם־בַּלַּיְלָה לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ, כִּי כָל־יָמָיו מַכְאוֹב וָכָעַס;
בַּיִת בְּבַיִת הוּא מַגִּיעַ, וְדַיּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת אֲחֻזַּת־קָבֶר:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

גַּאֲוַת לִבּוֹ תַּשִּׁיאֵהוּ לְהִתְנַשֵּׂא עַל־בָּמֳתֵי עָב,
וְעַל־כָּל־חַי יִתְיָהֵר — וּפֶתַע נוֹקַשׁ וְנִלְכָּד.
גֹּבַהּ אַפּוֹ בַּל־יִדְרֹשׁ, הוּא וְאֶפֶס עוֹד מִלְּכוֹ,
אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יוֹרֵד, בַּדֵּי עָפָר לַמּוּצָק.
גּוּשׁ בָּאוּשׁ גָּלְמֵהוּ, וְרִמַּת תַּעַב מִקְפֵּהוּ,
כְּשַׁבְּלוּל אִם יִמָּס, גַּם־שֶׁמֶשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יָדָע.
גָּחָה חִבְּלָה יְלָדַתְהוּ וְנִמְלָט, נָפַל עַל־רֹאשׁ —
נִפְלוֹ חֲלוֹתוֹ הִיא, אֵין לוֹ תְקוּמָה מִמֶּנָּה.

דְּדוּהוּ לְמוּסַר מְחַנְּכָיו, הִמְרִיצוּהוּ מַכּוֹת וְהוֹגוּהוּ,
אָכֵן לַשָּׁוְא יִסּוּרֵימוֹ, וְהוּא כְעֵגֶל לֹא לֻמָּד.
דַּעַת יִדְרֹשׁ כָּל־יָמָיו וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ,
מִדַּת יָמָיו וְחֶלְדּוֹ נִשְׂגְּבָה לֹא־יוּכַל לָהּ.
דַּעַת מַה־יֵּלֶד יוֹם מָחָר — נִבְעַר מִדַּעַת מַה־יֶּהִי,
עַל־כֵּן מָלֵא לִבּוֹ פַּחַד וְעִצָּבוֹן, יָשִׁית עֵצוֹת וְיִתְעַשֵּׁת.
דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה מַחְשְׁבֹתָיו כְּשֶׁתִּפּוֹל רָעָתוֹ פִּתְאֹם:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

הַוָּה גְדוֹלָה עָלָיו תַּאֲוַת מַאֲכַל לַחְמוֹ,
כְּמוֹ פְרָאִים וּבְנֵי־שַׁחַץ יְמַלֵּא חֹרָיו הַטָּרֶף,
הַשּׁוּחִים עַד־כְּלוֹתָם, הָרֹמֵשׂ וְהַשָּׁט עַד־תֻּמּוֹ,
וְהוּא כַמָּוֶת לֹא־יִשְׂבָּע וְכָאֲבַדּוֹן לֹא־יֹאמַר הוֹן.
הַוּוֹת יַחְשֹׁב עַל־מִשְׁכָּבוֹ וּבְאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשֶׂנָּה,
יַשְׁכִּים בְּיוֹמָם לַעֲטוֹת כְּלֵי חָמָס וְאַכְזְרִיּוּת;
הֲתֵלִים בְּפִיהוּ מִחוּץ דַּעַת הַבְּרִיּוֹת לִגְנֹב,
אִם־נֶחְקַר וְיִבָּחֵן נִמְצָא כֶסֶף סִיג מְצֻפֶּה.

וְיִשְׂמַח בְּכָל־שְׁאָט כִּי הֵבִין לְהִתְהַפֵּךְ בְּאֹמֶר אֱמוּנָה,
רְמִיָּה כִּי־יַחֲלִיף אַף גִּילַת־לוֹ וְרַנֵּן.
וּמִי־שָׁמַע כָּזֹאת, הֲיִשְׂמַח לְאֵידוֹ בְּטִפְּשׁוֹ?
וְלוּ הֵשִׁיב אֶל־לִבּוֹ כִּי אַתָּה מְפַרְנְסוֹ דַּיּוֹ!
וּלְעֵת תִּבָּקַע כְּרֵסוֹ וְיוֹרֶה הַפֶּרֶשׁ עַל־פָּנָיו,
כְּאֹמֶרֶת הֵא־לְךָ שׁוֹטֶה כָּל־גָּזֵל שֶׁנָּתַתָּה בִּי!
וְתַעֲנוּגֵי עָשְׁרוֹ הוּסָרוּ וְנִשְׁאַר עֲוֹנָם בְּנַפְשׁוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

זַעַף אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ אֹיְבָיו אֹרְבָיו הֵמָּה,
תֵּת־לוֹ מוֹקֵשׁ וּמַלְכּוֹד לְאַרְבַּע מִיתוֹת וְדִינֵיהֶם;
זַלְעָף, דָּעוּךְ וְתֹעֶה כְּרֹכֵב עָרוֹד,
וּמְשֻׁלָּח כָּאֳנִיָּה בְּלֶב־יָם מְטֹרֶפֶת וְהַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר.

זְנוּת יִקַּח לִבּוֹ, חָכְמָתוֹ בְּלֻעָה כִּי יַעֲגֹב,
כְּצִפּוֹר אֶל־פַּח יָרוּץ, נַפְשׁוֹ הַיְקָרָה יָצוּד,
זָעוּ אֵבָרָיו מִפְּנֵי זָרָה, נִקְרַע הַסְּגוֹר מִן־הַשְּׁאֵר,
וְלֹא־יִמְאַס כָּל־טֻמְאָה וְלֹא־יִגְעַל כָּל־דָּוָה.

חָתָה אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וְלֹא־חָשׁ, וּבָנָיו יֶרֶב הַמַּשָּׂא,
לֹא־יִשָּׂא לַמָּרוֹם עֵינוֹ, יִזְכֹּר בֹּרְאָיו וְיֶחְדָּל.
חֵץ כְּבֵדוֹ יְפַלַּח, חֶלְאָתוֹ וְזִהֲמוֹ בְּנֹצָתוֹ,
סֹפֵק כַּף אֶל־כַּף וְיִתְנַחֵם עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר לֹא יֵאָסֵפוּ;
חָלְפָה כְּרֶגַע תְּשׁוּקָתוֹ וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה,
חַיָּב לְאֶלֶף כְּרִיתוּת וּמַה־יֶּשׁ־בּוֹ עוֹד מִמֶּנּוּ?
חַת הוּא מֵעֵינֵי כָל־בָּשָׂר וְעֵינֵי אֲדֹנָי מְשׁוֹטְטוֹתָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

טֹרֵף נַפְשׁוֹ כִּי יַעֲשֹׁק וְעִם־גַּנָּב עַד יַחֲלֹק,
וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ, וְאֶת־הָאֶבֶן וְאֶת־הָעֵץ כִּלַּתּוּ.
טַע שָׂדֶה זָמַם קַחַת, חָרַץ וְרָצַח וְגַם יָרָשׁ,
תְּקֻלַּל חֶלְקָתוֹ כִּנְבוּת בְּעֵמֶק עָכוֹר לְגַלִּים;
טֶרֶם יִמְשֹׁל כָּלָה מֹשֵׁל, כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא,
סִבְלָהּ הַכְּסִיל בְּחֵיקוֹ וּפָנָיו חָפוּ בְּרָב־עָם.
טְמוּנָה קִנְאָתוֹ בְּלִבּוֹ בִּרְאֹתוֹ טוֹבָה לְגִילָיו,
תָּמוּת נַפְשׁוֹ עִמָּם יְאַב, וּמִי כָמוֹהוּ מֵרִים אִוֶּלֶת.

יְגָרֶה מָדוֹן בְּשָׁלוֹם וְלֹא בְיָד יַשְׁקִיט רִיב,
יִשֹּׁךְ בְּלוֹא־לָחַשׁ, וְיָמִית וְאֵין יְכֹלֶת לְהַחֲיוֹת.
יִשְׁתֶּה מֵי הַיָּם וְהֶאֱזְנִיחוּ, יַעֲשֹׁק נָהָר וְלֹא נָח,
יָנוּחַ הַכִּבְשָׁן מֵעֲשָׁנוֹ וְהוּא בְקִנְאָתוֹ כִּיקֶדֶת.
יְצוּדֵהוּ לְשׁוֹנוֹ לְמַדְחֵף, סַפַּחַת בְּגֵוָיו יִפְשֵׂהוּ,
יַהַרְגֵהוּ כַעְסוֹ כְּפֹתֶה, תְּגַמְּאֵהוּ מַשְׂטֵמָה לְמוּתֵת.
יַחַד מְקַנֵּא וּמְקֻנָּא יַעֲבֹרוּן וְכָל־קִנְאָתָם — יִהְיוּ הָבֶל:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

כְּחֶרֶב חַדָּה יְלֻטָּשׁ, אִם תִּמְצָא יָדוֹ מֶמְשֶׁלֶת,
לְרַצּוֹת עֲבָדָיו וְהַמֵּרֵעִים וְלֹא־יַגִּיעַ רְצוֹנָם סֶלָה.
כִּתְרוּהוּ כָל־צַד וַיַּקִּף, בְּלִי־עָוֹן יְרֻצּוֹן מֵרוֹץ,
כַּמָּה בְנַפְשׁוֹ יִזָּהֵר לוּלֵי יָסֵךְ שֹׁמֵר כָּל־יָצוּר!
כְּסַרְסוּר בֵּין אֵל לָעָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ הָפְקָד,
נִחַר גְּרוֹנוֹ מִלִּזְעֹק, נָחַר מַפּוּחוֹ מִלִּצְרֹף,
כַּמָּה יִבְרַח וְיֵלֵךְ לְבַל־יִקְשֹׁר עָלָיו קֶשֶׁר,
וּכְהֶרֶף עַיִן שְׁטָפוֹ שֶׁטֶף — אֵי כְבוֹדוֹ וּגְבוּרָתוֹ?!

לְאֶרֶץ מְלֵחָה נִדְמָה אִם־לָקָה יִלָּקֶה בַעֲרוֹרֶת,
נְדָרָיו נִתְּכוּ כַמַּיִם עַד יָגוּב פְּרִי הַבָּטֶן.
לְתוּגָה לוֹ רֹב יְלָדָיו; יֵשׁ מֵהֶם לְאִבְחַת־חֶרֶב,
וּמֵהֶם שְׁכֹל וְאַלְמוֹן — לָרִיק יָגַע בָּם וַיְּטַפַּח.
לְחָלְיָם יִדְאַג לִבּוֹ, לִשְׁמֹר סַמֵּיהֶם,
יַעֲשָׁק־נָא פֶּן־יֵרַע הַבֵּן וְיִתְפָּרֵץ מוּמֵי הַבַּת וּפֶן־תִּתְחַלָּל.
לְעֵת תִּתְקְפֵהוּ וַיַּחֲלֹף יִכְבְּדוּ בָנָיו וְיִצְעֲרוּ וְלֹא־יָבִין לָמוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

מִי יְמַלֶּל־לוֹ וִיבַשְּׂרֵהוּ בְּעוֹדֶנּוּ רַךְ כִּי יַזְקִין,
יִשְׂמַח כִּי הִגִּיעַ אֵלָיו, מִשְׁאֲלוֹת מִבְרָכָיו מִלְאוּ;
מָצָא זֶה־יוֹם שֶׁקִּוָּה וְלִבּוֹ עָלָיו רְטַפֶּשֶׁת,
נִמְצְאוּ יְמֵי רָעָתוֹ, שָׁנִים לֹא חָפֵץ בָּמוֹ;
מִבֵּיתוֹ שֹׁמְרָיו זָעֲוּ וְאַנְשֵׁי חֵילוֹ נִעְנְעוּ,
מִעֲטוּ טֹחֲנוֹתָיו וַתִּקְהֶינָה, וְרֹאוֹתָיו אָסְפוּ נָגְהָם,
מִקּוֹל צִפּוֹר יִתְנוֹדֵד, וְצָלֲלוּ שְׂפָתָיו וּבְנֵי שִׁירוֹ:
אִם־יָשֵׁם בֵּאלֹהִים כִּסְלוֹ — כִּכְלוֹת כֹּחוֹ לֹא יַעַזְבֵהוּ.

נַעַר הָיָה וַיְבַעֲתֵהוּ חִצֵּי דָם וּבְרַק מְמֹרָתוֹ,
חֲמָתָם רוּחוֹ תֵשְׁתְּ, כַּמָּה יְכַלְכֵּל וְיִשָּׂא!
נִתְּקוּ סִמְפּוֹנֵי חֲדָרָיו בִּימֵי בְחוּרָיו בְּהַקְדִּיחַ,
וְיֵלִיל עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא־צָעַק וְלֹא־שָׁב עַד־הַמַּכֵּהוּ.

נֹהֵג כְּיוֹנַת אֵלֶם, יְצַפְצֵף כְּעָגוּר וּכְסוּס,
וְהָיָה כִּי־יִרְאֶה הָרְוָחָה וְהִכְבִּיד אֶת־לִבּוֹ וְהִקְשִׁיחַ.
נֶחְפָּז לָלֶכֶת צֵאת כְּשֶׁבָא מִכָּל־תִּקְוָה:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

שָׁב וְתַשׁ כֹּחוֹ, בֻּלַּע בִּקְרֶה וְאַף עֹצֶר,
עַד־שֶׁר רִאשׁוֹנָה פְּקֻדָּה בָּאָה אַחֶרֶת וְגַם מִבֶּהָלָה;
סָם יֹאכְלֵהוּ כַצֶּמֶר, עָשׁ יְבַלֵּהוּ וְרָקָבוֹן,
שְׂבַע יָמִים בְּרֹב רֹגֶז מְעַט וְרָעִים וּמְרוֹרוֹת.
שָׂמְחוּ־לוֹ גָּרֵי בֵיתוֹ נַעֲמוּתָיו כִּי יִרְאוּ מֵחוּצָה,
וְלִבּוֹ יוֹדֵעַ מָרָתוֹ וְעֻלּוֹ כִּי נָטַל עָלָיו.
סָע מַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע אֶל־אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל,
שָׁלַף וַיֵּצֵא בְּבוֹא יוֹמוֹ מִכָּל־יֵשׁ וְתַעֲנוּג וְעֶשְׁתֹּנוֹת.

עָלָיו נֶהֶפְכוּ צִירָיו, חֶבְלֵי־מָוֶת וְאֵימוֹתָיו,
שָׁתָה כּוֹס מָוֶת מַר וַיָּמֹץ חֲרָשֶׁיהָ יִגָּרֵם בְּקֶצֶף.
עֲטִינָיו מָלְאוּ רֹאשׁ, וְלַעֲנָה עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה,
כָּבָה הַנֵּר וַיִּדְעָךְ, וַתִּקְדַּר נַפְשׁוֹ בַּעֲרִיפֶיהָ.
עָצַר חֶבֶל כַּסְפּוֹ וְגֻלַּת הַזָּהָב נֶחְבָּסָה,
אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יַמּוֹ וַיּוּעַם כָּתְמוֹ הַטּוֹב.
עָפָר מִי־יְגַלֶּה מֵעֵינָיו לִרְאוֹת מַה־יִּהְיֶה אַחֲרָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

פָּרְחָה נַפְשׁוֹ אֶל־מְעוֹנָהּ, לַיָּצוּעַ אֲשֶׁר יְצָעַתְהוּ
בִּצְרוֹר הַחַיִּים — אִם זַכָּה, וְהַמַּרְשַׁעַת בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע;
פָּרְדָה מִתּוֹךְ נְדָנָהּ, וְכָל־שֶׁכֵּן מֵאָח וָשׁוֹעַ,
גַּם־זֶה רָעָה חוֹלָה כִּי נוֹתְרָה כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת.
פִּגְרוֹ הָרַךְ וְהֶעָנֹג, אֲשֶׁר כָּל־יָמָיו יְעוֹדְדֶנּוּ,
נִמְאָס וְנִטְבָּל בַּשַּׁחַת, וְנַפְשׁוֹ עָלָיו אָבֶלֶת;
פְּנֵי לְבוּשׁוֹ מִי־יְגַלֶּה וְרֵיחוֹ מִי־יוּכַל לְהָרִיחַ,
פָּקוּד וְנָתוּן בְּאַשְׁמַנּוֹ לְעֵת מַתַּן הַחֶשְׁבּוֹן.

צוּר יִקְרָא לָרוּחַ מֵעָל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין בָּשָׂר,
מַגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁכַּח יַזְכִּירֵהוּ.
צְדָקָה לְנַפְשׁוֹ בְּהִמָּצֵא תֵּאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים בְּדֹק,
וּבְחֶלֶד בְּהִכָּחֵד — שָׁם פְּנֵי־אֵל לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו;
צָפַן אֱלוֹהַּ אוֹנוֹ אִם רַבּוּ פְּשָׁעָיו וְלֹא־שָׁב,
יְקַבְּצוּ פָנָיו פָּארוּר, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח,
צָפוּ עֵינָיו כִּידוֹ, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

*

קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנֵי אָדָם עַל־נַפְשׁוֹתָם,
טֶרֶם יִסְפְּדוּ הַסֹּפְדִים יְקַדְּמוּ מַרְזֵחַ בְּמַר בֶּכִי.
קִיא צֹאָה בִּשְׁלֹשָׁה עוֹלָמִים, קִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדוֹ,
קָמַל טוּבוֹ וְהֶחְפִּיר, קְדֹרַנִּית כָּל־תַּהֲלוּכָיו.
קִנְיַן הֶתֵּר יִמְאַס גֶּבֶר, אַף כִּי־אָסוּר וּמָנוּעַ,
קְבֻצַת הוֹן מַה־יִּסְכָּן־לוֹ, וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ?!
קָטֹנְנוּ בְעֵינֵינוּ אָנוּ, לְמִי אֵלֶּה הֲלֹא לָנוּ,
מָאַסְנוּ עוֹלָמֵנוּ מְאַסְנוּהוּ, מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשֵׁנוּ!

רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ עַד־לִמְאֹד, וּמֵהֶם רַבּוּ רַחֲמֶיךָ,
עָמְקוּ מִשְׁפָּטֶיךָ עַד־לַתְּהוֹם וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל תִּכְבְּשֵׁם.
רְנַנְנוּ מִזְּכֹר כָּל־אֵלֶּה וְלֹא־הֵבַנְנוּ לְאַחֲרִיתֵנוּ,
אַתָּה אֱלֹהֵינוּ תִּזְכְּרֵם וְלֹא־תָמוּד לָנוּ נָקָם. —
רַב־לְךָ אָדָם מִתֹּעֲבוֹתֶיךָ, מַעֵט רֹעַ מַעֲשֶׂיךָ,
אַל־תַּגְדֵּל בְּנָהָר שָׁחוּ פֶּן־יִכְבַּד עָלֶיךָ שׁוּבֶךָ!
רְאֵה־נָא פְּרִי תוֹרָה וְיֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַל־אַחַת כַּמָּה
כִּפְלַיִם לֶעָתִיד, כִּי דוּגְמָה הִיא לְשָׂכָר טוֹב!

שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי, גָּמְרָה דַעְתִּי בְּאִסָּר:
מַה־לִּי עוֹד לַחֲטוֹא, לֹא־אוֹסִיף עוֹד לְכִסְלָה,

שֶׁכָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ בְּאַפִּי
אֲרַיֶּנֶךָּ דִמְעָתִי חַטָּאתִי, אֶנְהֶךָ עֲוֹנִי בְּנִמְרָץ!
שַׁדַּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ — חוּס וְרַחֵם עַל־יְצוּרֶיךָ,
נֵצֶר מַטָּעֶיךָ אֲנַחְנוּ — חֲמָל־נָא מֵעֲקוֹר נָטוּעַ!
שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ בַּחֲסָדֶיךָ וְעַל־רָעָתֵנוּ אָז תִּנָּחֵם,
לֹא־נֵבוֹשׁ מִכָּל־עֲלִילוֹתֵינוּ בְּכַפֶּרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂינוּ!

תּוֹשָׁבִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, מְעַט יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ,
בִּקַּשְׁנוּ סְלִיחָה וְהוֹאַלְנוּ, אוּלַי נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ;
תַּעַשׂ עִמָּנוּ לִשְׁמֶךָ, כִּי יָדַעְנוּ כִּי־אֵין מַעַשׂ,
תֵּיטִיב אַחֲרִיתֵנוּ בִּרְצוֹנְךָ וְתִקְוָתֵנוּ לֹא תִכָּרֵת!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עִמָּנוּ וּתְהִלָּתְךָ תֶּחֱטָם־לָנוּ,
תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת חֲנִינוּתֶךָ מוּדַעַת זֹאת מִנִּי־עַד;
תַּעֲנִיתֵנוּ תְּהֵא כַּפָּרָתֵנוּ וְתַשְׁנִיק נַפְשֵׁנוּ לִמְחִילָה לָהּ,
תִּרְצֶה תְשׁוּבָתֵנוּ לְחַיִּים וּמִבְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תְּשִׂימֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יְהוּדָה הַבַּבְלִי

(ברומא, לערך ד״א תש״מ)

סְלִיחָה

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל־אֲפִיקִים,
שַׁחָה צֵאת לָרְוָיָה וְאֵין־מְפִיקִים,
רָחוֹק וְעָמֹק וְלַדְּלוֹת לֹא־מַסְפִּיקִים,
קֹוִים וְחוֹכִים וַאֲמָנָה לֹא־מַפְסִיקִים!

„נַכְחִידֵם נִירְשָׁה־לָנוּ“ נָמוּ, חָרָשׁוּ,
מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גֵּרְשׁוּ,
לְהַשְׁמִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרֹשׁוּ,
כִּנּוּם מַס וְחָמָס, וַעֲנִיֶּיךָ יְרֹשָׁשׁוּ:

צְמֵאֶיךָ צוֹק לָהֶם מִיחוּל לְבָבָם,
פָּנֶיךָ לֵרָאוֹת בֵּית מְעוֹן חֲבִיבָם,
עֲבֹר בַּסָּךְ וַעֲמוֹד שְׁבִיבִים סְבִיבָם,
סוּר עָרֵל וְטָמֵא בַּעֲלֵי דְבָבָם.

יָבוֹזּוּ יִבְזוּ יְדִידֶיךָ, יְכַנּוּם כְּלָבִים,
טִפֵּשׁ וְנָבָל, כְּמַר תַּעַר הַגַּלָּבִים,
חֶרְפָּתָם שִׁמְעִים עֲלוּבִים וְלֹא עֹלְבִים,
זָר לֹא־נִשְׁלָבִים וְעָלֶיךָ נִצְלָבִים!

צוּר יִקְרָא לָרוּחַ מֵעָל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין בָּשָׂר,
מַגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁכַּח יַזְכִּירֵהוּ.
צְדָקָה לְנַפְשׁוֹ בְּהִמָּצֵא תֵּאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים בְּדֹק,
וּבְחֶלֶד בְּהִכָּחֵד — שָׁם פְּנֵי־אֵל לֹא יִתְּמוּ שְׁנוֹתָיו;
צָפַן אֱלוֹהַּ אוֹנוֹ אִם רַבּוּ פְשָׁעָיו וְלֹא־שָׁב,
יְקַבְּצוּ פָנָיו פָּארוּר, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח,
צָפוּ עֵינָיו כִּידוֹ, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

*

קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנֵי אָדָם עַל־נַפְשׁוֹתָם,
טֶרֶם יִסְפְּדוּ הַסֹּפְדִים יְקַדְּמוּ מַרְזֵחַ בְּמַר בֶּכִי.
קִיא צֹאָה בִּשְׁלשָׁה עוֹלָמִים, קִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדוֹ,
קָמַל טוּבוֹ וְהֶחְפִּיר, קְדֹרַנִּית כָּל־תַּהֲלוּכָיו.
קִנְיַן הֶתֵּר יִמְאַס גֶּבֶר, אַף כִּי־אָסוּר וּמָנוּעַ,
קְבֻצַת הוֹן מַה־יִּסְכָּן־לוֹ, וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ?!
קָטֹנְנוּ בְעֵינֵינוּ אָנוּ, לְמִי אֵלֶּה הֲלֹא לָנוּ,
מָאַסְנוּ עוֹלָמֵנוּ מְאַסְנוּהוּ, מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשֵׁנוּ!

רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ עַד־לִמְאֹד, וּמֵהֶם רַבּוּ רַחֲמֶיךָ,
עָמְקוּ מִשְׁפָּטֶיךָ עַד־לַתְּהוֹם וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל תִּכְבְּשֵׁם.
רָגַנְנוּ מִזְּכֹר כָּל־אֵלֶּה וְלֹא־הֵבַנְנוּ לְאַחֲרִיתֵנוּ,
אַתָּה אֱלֹהֵינוּ תִּזְכְּרֵם וְלֹא־תָמוּד לָנוּ נָקָם. —
רַב־לְךָ אָדָם מִתּוֹעֲבוֹתֶיךָ, מַעֵט רֹעַ מַעֲשֶׂיךָ,
אַל־תַּגְדֵּל בְּנָהָר שָׁחוֹ פֶּן־יִכְבַּד עָלֶיךָ שׁוּבֶךָ!
רְאֵה־נָא פְּרִי תוֹרָה וְיֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַל־אַחַת כַּמָּה
כִּפְלַיִם לֶעָתִיד, כִּי דוּגְמָה הִיא לְשָׂכָר טוֹב!

שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי, גָּמְרָה דַעְתִּי בְּאֹפֶר:
מַה־לִּי עוֹד לַחֲטוֹא, לֹא־אוֹסִיף עוֹד לְכִסְלָה,

שֶׁכָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ בְּאַפִּי
אֲרַיֶּוְךָ דִּמְעָתִי חַטָּאתִי, אֶנְהֲךָ עֲוֹנִי בְּנִמְרָץ!
שַׁדַּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ — חוּס וְרַחֵם עַל־יְצוּרֶיךָ,
נֵצֶר מַטָּעֶיךָ אֲנַחְנוּ — חֲמָל־נָא מֵעֲקוֹר נָטוּעַ!
שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ בַּחֲסָדֶיךָ וְעַל־רָעָתֵנוּ אָז תִּנָּחֵם,
לֹא־נֵבוֹשׁ מִכָּל־עֲלִילוֹתֵינוּ בְּכַפֶּרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂינוּ!

תּוֹשָׁבִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, מְעַט יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ,
בִּקַּשְׁנוּ סְלִיחָה וְהוֹאַלְנוּ, אוּלַי נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ;
תַּעַשׂ עִמָּנוּ לִשְׁמֶךָ, כִּי יָדַעְנוּ כִּי־אֵין מַעַשׂ,
תֵּיטִיב אַחֲרִיתֵנוּ בִּרְצוֹנְךָ וְתִקְוָתֵנוּ לֹא תִכָּרֵת!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עִמָּנוּ וּתְהִלָּתְךָ תֶּחֱטָם־לָנוּ,
תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת חֲנִינוּתֶךָ מוּדַעַת זֹאת מִנִּי־עַד;
תַּעֲנִיתֵנוּ תְּהֵא כַּפָּרָתֵנוּ וְתַשְׁנִיק נַפְשֵׁנוּ לִמְחִילָה לָהּ,
תִּרְצֶה תְשׁוּבָתֵנוּ לְחַיִּים וּמִבְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תְּשִׂימֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יְהוּדָה הַבַּבְלִי

(ברומא, לערך ד״א תש״מ)

סְלִיחָה

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל־אֲפִיקִים,
שַׂחָה צֵאת לָרְוָיָה וְאֵין־מְפִיקִים,
רָחוֹק וְעָמֹק וְלִדְלוֹת לֹא־מַסְפִּיקִים,
קוֹיִם וְחוֹכִים וַאֲמָנָה לֹא־מַפְסִיקִים!

צְמֵאֶיךָ צוֹק לָהֶם מִיחוּל לְבָבָם,
פָּנֶיךָ לֵרָאוֹת בֵּית מְעוֹן חֲבִיבָם,
עָבַר בַּסָּךְ וְעַמּוּד שְׁבִיבִים סְבִיבָם,
סוּר עָרֵל וְטָמֵא בַּעֲלֵי דְבָבָם.

„נַכְחִידֵם נִירְשָׁה־לָנוּ" נָמוּ, חָרְשׁוּ,
מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גֵּרְשׁוּ,
לְהַשְׁמִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרֹשׁוּ,
כְּנוֹס מַס וְחָמָס, וַעֲנִיֶּיךָ יְרֹשֵׁשׁוּ:

יָבֹזוּ יִבְזוּ יְדִידֶיךָ, יְכַנּוּם כְּלָבִים,
טִפֵּשׁ וְנָבָל, כְּמַר תַּעַר הַגַּלָּבִים,
חֶרְפָּתָם שִׁמְעִים עֲלוּבִים וְלֹא עוֹלְבִים,
זָר לֹא־נִשְׁלָבִים וְעָלֶיךָ נִצְלָבִים!

צוּר יִקְרָא לָרוּחַ מֵעָל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין בָּשָׂר,
מַגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁכַּח יַזְכִּירֵהוּ.
צְדָקָה לְנַפְשׁוֹ בְהִמָּצֵא תֵּאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים בְּדֹק,
וּבְחֶלֶד בְּהִכָּחֵד — שָׁם פְּנֵי־אֵל לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו;
צָפַן אֱלוֹהַּ אוֹנוֹ אִם רַבּוּ פְשָׁעָיו וְלֹא־שָׁב,
יְקַבְּצוּ פָנָיו פָּארוּר, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח,
צָפוּ עֵינָיו כִּידוֹ, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

*

קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנֵי אָדָם עַל־נַפְשׁוֹתָם,
טֶרֶם יִסְפְּדוּ הַסֹּפְדִים יְקַדְּמוּ מַרְזֵחַ בְּמַר בֶּכִי.
קִיא צֹאָה בִּשְׁלשָׁה עוֹלָמִים, קִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדוֹ,
קָמַל טוּבוֹ וְהֶחְפִּיר, קַדְרַנִּית כָּל־תַּהֲלוּכָיו.
קִנְיַן הֶתֵּר יִמְאַס גֶּבֶר, אַף כִּי־אָסוּר וּמָנוּעַ,
קֻבֶּצֶת הוֹן מַה־יִּסְכָּן־לוֹ, וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ?!
קָטֹנְנוּ בְעֵינֵינוּ אָנוּ, לְמִי אֵלֶּה הֲלֹא לָנוּ,
מָאַסְנוּ עוֹלָמֵנוּ מְאַסְנוּהוּ, מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשֵׁנוּ!

רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ עַד־לִמְאֹד, וּמֵהֶם רַבּוּ רַחֲמֶיךָ,
עָמְקוּ מִשְׁפָּטֶיךָ עַד־לַתְּהוֹם וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל תִּכְבְּשֵׁם.
רָגַנְנוּ מִזְּכֹר כָּל־אֵלֶּה וְלֹא־הֵבַנּוּ לְאַחֲרִיתֵנוּ,
אַתָּה אֱלֹהֵינוּ תִּזְכְּרֵם וְלֹא־תָמוּד לָנוּ נָקָם. —
רַב־לְךָ אָדָם מִתֹּעֲבוֹתֶיךָ, מַעֵט רֹעַ מַעֲשֶׂיךָ,
אַל־תַּגְדֵּל בְּנָהָר שָׁחוּ פֶּן־יִכְבַּד עָלֶיךָ שׁוּבֶךָ!
רְאֵה־נָא פְּרִי תוֹרָה וְיֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַל־אַחַת כַּמָּה
כִּפְלַיִם לֶעָתִיד, כִּי דוּגְמָה הִיא לְשָׂכָר טוֹב!

שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי, גָּמְרָה דַעְתִּי בְּאֹפֶר:
מַה־לִּי עוֹד לַחֲטוֹא, לֹא־אוֹסִיף עוֹד לְכִסְלָה,

שֶׁכָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ בְּאַפִּי
אֲרַיֵּיךְ דִּמְעָתִי חַטָּאתִי, אֶנְהַךְ עֲוֹנִי בְּנִמְרָץ!
שַׁדַּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ — חוּס וְרַחֵם עַל־יְצוּרֶיךָ,
נֵצֶר מַטָּעֶיךָ אֲנַחְנוּ — חֲמָל־נָא מֵעֲקוֹר נָטוּעַ!
שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ בַּחֲסָדֶיךָ וְעַל־רָעָתֵנוּ אָז תִּנָּחֵם,
לֹא־נֵבוֹשׁ מִכָּל־עֲלִילוֹתֵינוּ בְּכַפְּרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂינוּ!

תּוֹשָׁבִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, מְעַט יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ,
בִּקַּשְׁנוּ סְלִיחָה וְהוֹאַלְנוּ, אוּלַי נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ;
תַּעַשׂ עִמָּנוּ לִשְׁמֶךָ, כִּי יָדַעְנוּ כִּי־אֵין מַעַשׂ,
תֵּיטִיב אַחֲרִיתֵנוּ בִּרְצוֹנְךָ וְתִקְוָתֵנוּ לֹא תִכָּרֵת!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עִמָּנוּ וּתְהִלָּתְךָ תֶּחֱטָם־לָנוּ,
תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת חֲנִינוּתֶךָ מוּדַעַת זֹאת מִנִּי־עַד;
תַּעֲנִיתֵנוּ תְּהֵא כַפָּרָתֵנוּ וְתַשְׁנִיק נַפְשֵׁנוּ לִמְחִילָה לָהּ,
תִּרְצֶה תְשׁוּבָתֵנוּ לְחַיִּים וּמִבְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תְּשִׂימֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יְהוּדָה הַבַּבְלִי

(ברומא, לערך ד״א תש״מ)

סְלִיחָה

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל־אֲפִיקִים,
שַׂחָה צֵאת לָרְוָיָה וְאֵין־מְפִיקִים,
רָחוֹק וְעָמֹק וְלִדְלוֹת לֹא־מַסְפִּיקִים,
קוֹיִם וְחוֹכִים וַאֲמָנָה לֹא־מַפְסִיקִים!

צְמֵאֶיךָ צוֹק לָהֶם מִיחוּל לְבָבָם,
פָּנֶיךָ לֵרָאוֹת בֵּית מְעוֹן חֲבִיבָם,
עָבֹר בַּסַּף וַעֲמוֹד שְׁבִיבִים סְבִיבָם,
סוֹר עָרֵל וְטָמֵא בַּעֲלֵי דְבָבָם.

„נִכְחִידֵם נִירְשָׁה־לָנוּ" נָמוּ, חָרְשׁוּ,
מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גֹּרְשׁוּ,
לְהַשְׁמִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרֹשׁוּ,
כִּנּוּם מַס וְחָמָס, וַעֲנִיֶּיךָ יְרֹשָׁשׁוּ:

יָבֹזּוּ יִבְזוּ יְדִידֶיךָ, יְכַנּוּם כְּלָבִים,
טִפֵּשׁ וְנָבָל, כְּמַר תַּעַר הַגַּלָּבִים,
חֶרְפָּתָם שְׁמֵעִים עֲלוּבִים וְלֹא עוֹלְבִים,
זָר לֹא־נִשְׁלָבִים וְעָלֶיךָ נִצְלָבִים!

וַאֲנַחְנוּ עִמְּךָ נֶגְדְּךָ זֶה עִנּוּיֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפָּק, תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ?
דִּכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים, וְאֵלֶיךָ עֵינֵינוּ,
גַּם גֵּיא צַלְמָוֶת שַׁמְתָּ מְעוֹנֵנוּ!

שְׁגִיאוֹת שִׂים זֵדִים וְלֹא קָנֵם,
לִפְנִים מְשׁוּרַת הַדִּין לָנוּ הִכָּנֵס,
מִפְּנֵי קֶשֶׁט סֶלָה יֵבוֹשׁ הָאֹנֶס,
הַנֵּס יִתְנוֹסֵס וְנִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס!

בָּנוּ נִקְרָא שִׁמְךָ — אַל־יִתְחַלָּל!
בְּךָ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִתְהַלָּל!
אִם־עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וּמִלְאוּ חָלָל:
„אָנֹכִי אָנֹכִי מֹחֶה" פִּיךָ מִלֵּל!

הָרֵץ בַּת־פּוּצִי וְקָרְבָּן תִּשָׁע,
קַבֵּץ יַחְדָּו עֲשִׂירִית עַם־תֵּשַׁע,
טַבַּע חֵטְא וְלֹא־יִזָּכֵר רָשַׁע,
נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אֲבִיתוּר

(בספרד, לערך ד"א תש"ן)

קְדֻשָּׁה

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ עֹז מֶמְשַׁלְתֶּךָ;
אֵלֶּה יַעֲרִיצוּן גְּאוֹן תִּפְאַרְתֶּךָ,
וְאֵלֶּה יַקְדִּישׁוּן לְשֵׁם מַמְלַכְתֶּךָ:
אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא מַהֲלָלוֹ,
וּפִנּוֹת שׁוּלָיו מְלֵאִים הֵיכָלוֹ;
מֵהֶם מִימִינוֹ וּמֵהֶם מִשְּׂמֹאלוֹ,
שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ יֹדְעִים עַם־הָאֵל,
נִצָּבִים הַיּוֹם כְּהַדַּל הַשּׁוֹאֵל;
מְהַלְלִים וּמוֹדִים לְצוּר פּוֹדֶה וְגוֹאֵל,
וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי־רוּם יַחַד,
יֹצְאִים בְּאֵימָה וְשָׁבִים בְּפַחַד;
וּמַעֲרִיצִים בְּרַעַד לַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד,
שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ קְהִלּוֹת קְהִלּוֹת
קְרֵבִים הַיּוֹם בְּחָמֵשׁ תְּפִלּוֹת,
וּמַקְדִּישִׁים הָאֵל בִּתְשֻׁאוֹת הֲמֻלּוֹת:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ שֶׁם־שַׁדַּי נִגְמָר,
וְכָל־לֵבָב יִתַּר וְכָל־בָּשָׂר סָמָר;
שֹׁאֲלִים „אַיֵּה?“ מִשְׁמָר מוּל־מִשְׁמָר,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמָר;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ נֹחֲלֵי־דָת חֲקוּקָה,
סְגֻלַּת קְדשִׁים לִשְׁמוֹ דְבֵקָה;
וַיִּגְבַּהּ אֲדֹנָי צְבָאוֹת בְּיָד־חֲזָקָה
וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ הֲגֵי־דָת נְבוּאוֹת;
אֵלֶּה מַעֲרִיצִים בַּהֲמֻלּוֹת תְּשֻׁאוֹת,
וְאֵלֶּה מַקְדִּישִׁים לַאֲלָפִים וּמֵאוֹת:
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ נֶגְדְּךָ זֶה עֲווֹנֵינוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפָּק, תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ?
דִּכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים, וְאֵלֶיךָ עֵינֵינוּ,
גַּם גֵּיא צַלְמָוֶת שַׁמְתָּ מְעוֹנֵנוּ!

שְׁגִיאוֹת שִׂים זֵדִים וְלֹא קְנֵס,
לְפָנִים מְשׁוּרַת הַדִּין לָנוּ הִכָּנֵס,
מִפְּנֵי קֶשֶׁט סֶלָה יֵבוֹשׁ הָאֹנֶס,
הַנֵּס יִתְנוֹסֵס וְנִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס!

בָּנוּ נִקְרָא שִׁמְךָ — אַל־יִתְחַלָּל!
בְּךָ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִתְהַלָּל!
אִם־עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וּמִלְאוּ חָלָל:
„אָנֹכִי אָנֹכִי מֹחֶה" פִּיךָ מִלֵּל!

הָרֶץ בַּת־פּוּצֵי וְקָרְבָן תִּשָּׁע,
קַבֵּץ יַחְדָּו עֲשִׁירִית עַם־תֵּשַׁע,
טַבַּע חֵטְא וְלֹא־יִזָּכֵר רָשַׁע,
נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אֲבִיתוּר

(בספרד, לערך ד"א תש"ן)

קְדֻשָּׁה

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ עֹז מֶמְשַׁלְתֶּךָ;
אֵלֶּה יַעֲרִיצוּן גְּאוֹן תִּפְאַרְתֶּךָ,
וְאֵלֶּה יַקְדִּישׁוּן לְשֵׁם מַמְלַכְתֶּךָ:
אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא מַהֲלָלוֹ,
וּפִנּוֹת שׁוּלָיו מְלֵאִים הֵיכָלוֹ;
מֵהֶם מִימִינוֹ וּמֵהֶם מִשְּׂמֹאלוֹ,
שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ יֹדְעִים עַם־הָאֵל,
נִצָּבִים הַיּוֹם כַּדַּל הַשּׁוֹאֵל;
מְהַלְלִים וּמוֹדִים לְצוּר פּוֹדֶה וְגוֹאֵל,
וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי־רוֹם יַחַד,
יֹצְאִים בְּאֵימָה וְשָׁבִים בְּפַחַד;
וּמַעֲרִיצִים בְּרַעַד לַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד,
שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ קְהִלּוֹת קְהִלּוֹת
קְרֵבִים הַיּוֹם בְּחָמֵשׁ תְּפִלּוֹת,
וּמַקְדִּישִׁים הָאֵל בִּתְשׁוּאוֹת הֲמֻלּוֹת:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ שֵׁם־שַׁדַּי נִגְמָר,
וְכָל־לֵבָב יִתַּר וְכָל־בָּשָׂר סָמָר;
שֹׁאֲלִים „אַיֵּה?“ מִשְׁמָר מוּל־מִשְׁמָר,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ נֹחֲלֵי־דָת חֲקוּקָה,
סְגֻלַּת קְדֹשִׁים לִשְׁמוֹ דְבֵקָה;
וַיִּגְבַּהּ אֲדֹנָי צְבָאוֹת בְּיָד־חֲזָקָה
וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ הֲגֵי־דָת נְבוּאוֹת;
אֵלֶּה מַעֲרִיצִים בַּהֲמֻלּוֹת תְּשֻׁאוֹת,
וְאֵלֶּה מַקְדִּישִׁים לַאֲלָפִים וּמֵאוֹת:
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־קְלוֹנִימוּס

(באיטליה, לערך תש״ן)

גְּאֻלָּה

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ;
וְאִם עָבַרְנוּ אֶת־בְּרִיתֶךָ,
אָנָּא זְכֹר אִוּוּי חֻפָּתֶךָ,
הָקֵם קֹשֶׁט מִלָּתֶךָ,
כּוֹנֵן מְשׂוֹשׂ קִרְיָתֶךָ,
הַעֲלוֹתָהּ עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתֶךָ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל שָׁלֵם סֻכָּךְ;
וְאִם תָּעִינוּ מִדַּרְכָּךְ,
אָנָּא הָצֵץ מֵחֲרַכָּךְ
וְהוֹשַׁע עַם עָנִי וּמָתְכָּךְ,
חֲמָתְךָ מֵהֶם לְשַׁכָּךְ
וּבְאֶבְרָתְךָ סֶלָה לְהִסְתּוֹכָךְ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל לִבְּךָ וְעֵינֶיךָ שָׁם;
וְאִם זָנַחְנוּ טוֹב מְרֻשָּׁם,
אָנָּא שְׁמַע קוֹל צָרֶיךָ וְרִגְשָׁם,
רַוֵּה מִדָּם גּוּשָׁם
וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשַּׁן
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בְאָשָׁם!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן;
וְאִם בָּגַדְנוּ בְּכַחֲשׁוֹן,
אָנָּא סֻכּוֹת צְקוּן לַחֲשׁוֹן,
דַּלֹּתִי מִטְּבוּעַ רִפְשׁוֹן,
גְּאַל נְצוּרֵי כְאִישׁוֹן
כְּאָז בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יִצְחָק

(במגנצא, לערך ד״א תש״פ)

סְלִיחָה

אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
אַרְמוֹן נֻטַּשׁ וְחָדַל פִּרְזוֹן,
בְּקִוּוּי מַרְפֵּא בְּעֵתָּה וְרָזוֹן,
בִּטְחָה וְהַשְׁקֵט לִמְנוּסָה וְחִפָּזוֹן;

גְּאֻלָּה נֶאֱחֶרֶת וְתוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה,
גֹּלָה וְסוּרָה, קְדֹרַנִּית, חֲשׁוּכָה,
דִּמְעָתָהּ מְצוּיָה בִּלְחֶיָהָ לְמַשְׁכָּה,
דְּרוּסָה, בְּעוּטָה, נְגוּחָה, נְשׁוּכָה;

הוּבְאָה בַחֹשֶׁךְ וְיוֹשֶׁבֶת דּוֹמָם,
הֹמֶה לִבָּהּ וּבְקִרְבָּהּ יִשְׁתּוֹמָם,
וְעֵינֶיהָ מְיַחֲלוֹת לַיְלָה וְיוֹמָם,
וְעָצֹר בְּעַצְמֹתֶיהָ כְּגַחֶלֶת לַחְמָם;

זְמַנֵּי קִצֶּיהָ מְאֹד נֶחְתָּמוּ,
זְהָרוֹת נַהֲרוֹתֶיהָ בְּעֶבְרָה נֶעְתָּמוּ,
חֶבְאוּ נִדָּחֶיהָ וּבְמַסְגֵּר נִסְתָּמוּ,
חַטָּאֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ כִּי נִכְתָּמוּ!

טִפְלֵי־שֶׁקֶר יִשְׁלָיוּ בְּשֶׁקֶט,
טִירֹתָם בְּטוּחוֹת כְּעַל־שִׁמְרֵי פֶּקֶט;
יַעֲצִיבוּ רַעְיָתְךָ בְּרֹגֶז לְמַקֵּט,
יְגֹזְזוּהָ כְּרָחֵל, גִּזּוֹתֶיהָ לְלַקֵּט;

כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכֹּבֶד סֵבֶל,
כִּנּוֹרָהּ לִבְכִי וְעֻגָבָהּ לְאֵבֶל;
לְנֶגְדָּהּ כְּלִמָּתָהּ מִצָּרֶיהָ לְהִתְנַבֵּל,
לֵאמֹר: „נוֹאַשְׁתֶּם לָצֵאת מִסֵּבֶל;

מִיּוֹם נִמְאַסְתֶּם בַּגּוֹיִם לְנִדָּח
מְנוּסְכֶם אָבַד וְכִיקוֹד מֻקְדָּח,
נוֹתַרְתֶּם כַּנֵּס וְכִצְבִי מֻדָּח,
נִהְיָה יְקָרְכֶם כְּאֹפֶל מְנֻדָּח!“

סַלְעֵנוּ וּמְצוּדָתֵנוּ בְּשִׁמְךָ נָרוּץ,
סָבֹל עָלֶיךָ כִּלָּיוֹן חָרוּץ,
עֲנוּשִׁים וּמֻכִּים, כְּפֶרֶץ פָּרוּץ,
עֱזוּזְךָ מְהָמִיר בְּחֹמֶר קָרוּץ!

פְּנֵה לְהָחִישׁ, אֱיָלוּתִי, לְעֶזְרָתִי,
פֶּן־יֹאמַר הָאוֹיֵב: יְכָלְתִּי!
צָרַי יָגִילוּ כִּי שָׁכַלְתִּי —
צְדָקָה עֲשֵׂה כִּי־כִמְעַט כָּלִיתִי;

קוּמָה וְהִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרִים,
קָרֵב יוֹם קָרְאוּ נִצְּרִים,
רָעֵי גוֹיִם לִהְיוֹת מְצֵרִים,
רְאוּתָם דְּרִיכַת פּוּרַת בִּצְּרִים;

[illegible]

רבנו גרשם בן־יהודה מאור הגולה

[illegible]

אבדנו מארץ טובה בחפזה,
ארונו הימים ודבר בלהות,
בישראל חדלו פרזות,
במשמניו שלח רזון —
ושוב בתנחומים על־שארית ישראל,
והושיענו למען שמך!

גולה אחר גולה
גלתה יהודה כלה,
הוה בלהות ובלה,
דורש ומבקש אין לה —
ותשב שבות אהלי יעקב,
והושיענו למען שמך!

העיר הקדש והפרזות
היו לחרפה ולבזות
וכל־מחמדיה שבויות וגנוזות
ואך־שיר רק התורה הזאת —
ושוב בתנחומים על־שארית ישראל,
והושיענו למען שמך!

. . . .

מש נגש מבקש נפשם,
מכה בתורתם בבית מקדשם;
יספם לחרם ולגרשם,
ילדים ואם על־בנים לרטשם —
ושוב בתנחומים על־שארית ישראל,
והושיענו למען שמך!

נבשנו לעבדים ונתגעגנו,
נגענו מאד והלב פגענו,
לחץ נגר עד כי־נגענו,

שׁוּר בְּעַמְּךָ לְהוֹסִיף אָמְצוֹ,
שְׁקֹד לְטַהֲרוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ מִשִּׁמְצוֹ,
תִּשְׁמֹר עֶדְרְךָ כְּרֹעֶה לְרִבְצוֹ,
תַּשְׁמִיעַ: מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל קִבְּצוֹ!

שַׁנֵּן בְּרַק חֶרֶב בְּזַעְמֶךָ,
שַׁבֵּר חִצֶּיךָ מִגּוֹי מַזְעִימֶךָ,
מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב בְּהִנָּקְמֶךָ,
מִמַּה־שֶּׁעָשׂוּ בְּחַלְלֵי עַמֶּךָ!

עֲבוּר נִקְמָתְךָ גּוֹיִם הַרְנִינוּ,
עִלִּיּוֹת וְתַחְתִּיּוֹת הָרִיעוּ וָרַנּוּ,
וְהַר וָגֶבַע וְאִילָנוֹת יְרַנֵּנוּ,
וְגַם יֹשְׁבֵי סֶלַע יָרֹנּוּ!

נְקֹם הַדָּם וּנְקֹם הֶחָמָס,
נִמְסָךְ לְצָרִים לְהַגֵּרֵם נִבְמָס,
בְּכוֹס עָמֹק וְרָחָב לְהַעֲמֵס,
בִּשְׂחוֹק וָלַעַג כֹּחָם יִמַּס;

רִאשׁוֹנָה תְּשַׁלֵּם מִשְׁנֵה עֲוֹנֹתֵיהֶם,
רְאֵה חַלְלָם אַרְצְךָ בְּשְׁחִיתוֹתֵיהֶם,
יֵבֹשׁוּ זֵדִים שֶׁקֶר עַוְּתוּתֵיהֶם
יִפָּקְדוּ מֵרֹב יָמִים בְּחַטֹּאתֵיהֶם!

צֹרַפְנוּ כְּכֶסֶף בְּמוּעָקָה לְגַלְלָה,
צְמַּתְנוּ וְנוֹאַשְׁנוּ מִן־הַגְּאֻלָּה,
חָלִלָה לְנַפֵּץ יַד עַם־סְגֻלָּה,
חֵפֶץ פְּרוּטָה מַכִּים אָזְלָה;

קַנֵּא לְשִׁמְךָ וְלִקְדֻשָּׁתְךָ חָס,
קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ וּבְצִלְּךָ נָחַס,
חֲזֵה אֵין־מַפְגִּיעַ עָלֵינוּ לְהָחָס,
חֲלוֹתְךָ כְּמשֶׁה וְאַהֲרֹן וּפִינְחָס;

זְכֹר חֶסֶד וּשְׁבֻעַת קְדוּמִים,
זַעֲקָתֵנוּ קְשֹׁב מִשְּׁמֵי מְרוֹמִים,
קַיֵּם לְעַמְּךָ בְּרִית שְׁלוּמִים,
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבֵּנוּ גֵּרְשֹׁם בֶּן־יְהוּדָה מְאוֹר הַגּוֹלָה

(במננצא; מת ד״א תשפ״ח)

פִּזְמוֹן

זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק,
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

אָבַדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחִפָּזוֹן,
אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ פְּרָזוֹן,
בְּמִשְׁמַנָּיו שִׁלַּח רָזוֹן —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה
גָּלְתָה יְהוּדָה כֻלָּהּ,
דָּוָה כָּל־הַיּוֹם וְכָלָה,
דֹּרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ אֵין לָהּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

הָעִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת
הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת,
וְכָל־מַחֲמַדֶּיהָ טְבוּעוֹת וּגְנוּזוֹת
וְאֵין־שִׁיוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

טָשׂ כְּנֶשֶׁר מְבַקֵּשׁ נַפְשָׁם,
טִבֹּחַ בַּחוּרֵיהֶם בְּבֵית מִקְדָּשָׁם;
יָסַפְתָּ לְיַסְּרָם וּלְעָנְשָׁם,
יְלָדִים וְאֵם עַל־בָּנִים לְרַטְּשָׁם —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

כֻּבַּשְׁנוּ לַעֲבָדִים וְנִתְיַגָּעְנוּ,
כְּנַסְנוּ מֵהָאֲרִי וְהַדֹּב פְּגָעָנוּ,
לָחַץ נָמֵר עַד כִּי־יָגָעְנוּ,

לְחַם־בָּנוּ וְלֹא הִרְגָּעְנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

מִכָּל־מְשַׁעְבְּדֵי אֹם שְׁלִישִׁיָּה
מָשְׁכָה וְאָרְכָה רְבִיעִיָּה,
נָתְנָה עֹל עַל־עֲנִיָּה,
נִהְיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

גֹּאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ!
רְאֵה כִּי־אָזְלַת יָדֵנוּ,
שׁוּר כִּי־אָבְדוּ חֲסִידֵנוּ,
מַפְגִּיעַ אַיִן בַּעֲדֵנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

בְּרִית אָבוֹת וְאִמָּהוֹת וְהַשְּׁבָטִים,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ בְּרֻבּוֹת עִתִּים,
יָהּ זְכֹר לְמֻכִּים וּמְמֹרָטִים
וְעָלֶיךָ כָּל־הַיּוֹם נִשְׁחָטִים —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

דֹּרֵשׁ דָּמִים דִּין דִּינֵנוּ,
הָשֵׁב שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיק מְעַנֵּינוּ;
חִנָּם נִמְכַּרְנוּ וְלֹא־בְכֶסֶף פְּדֵנוּ,
זְקֹף בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְעֵינֵינוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

רַבִּי שְׁמוּאֵל הַנָּגִיד

(בקורטובה; נולד לערך ד״א תשנ״ג, מת ד״א תתט״ו)

תְּפִלָּה

אֱלֹהַי! חֲשֹׂף הַיּוֹם — זְרוֹעַ יְמִינֶךָ,
וּמִיַּד אֱדוֹם חַלֵּץ — בְּנֵי אַב הֲמוֹנֶךָ!
וְלַלְּבְשִׁים גֵּאָה — וְגָאוֹן לְפָנֶיךָ —
בְּעֶבְרָה וּבִגְעָרָה — לְבַשׁ אֶת־גְּאוֹנֶךָ!
וְהָפֵר בְּרִית שׂוּמָה — לְעֹבְרֵי רְצוֹנֶךָ,
וְהָקֵם שְׁבוּעָתְךָ — לְדָוִד קְצִינֶךָ,
וְעַל־עָם, אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ — יְדֵיהֶם בְּצֹאנֶךָ,
תְּשַׁלַּח — כְּאֵשׁ תִּיקַד — וְתִבְעַר — חֲרוֹנֶךָ!

*

תְּהִלָּה

אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת־אֹיְבוֹ בְּנֶפֶשׁ בֶּן־עַבָּאד וַחֵילוֹ (י״ג תשרי ד״א ת״ת)

הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים — כְּפָעָלְךָ לְאָבוֹת וַאֲצִילִים,
וְלִי תִשְׁחַט כְּפִירִים כַּצְּפִירִים, — וְלִי תִזְבַּח שְׁחָלִים כָּרְחֵלִים!
הֲכָל־שָׁנָה אֲנִי עֹבֵר בְּלֶב־יָם — וְיֵהָפֵךְ לְמַסְלוּלִים סְלוּלִים,
וְכָל־שָׁנָה אֲנִי הֹלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ — וְתַחְלִיף לַהֲבוֹ לִי בִּטְלָלִים!
לְךָ הַצּוּר, לְךָ נָאוָה תְהִלָּה, — וְאַתָּה אֵל וּמִיָּדְךָ אֱיָלִים,
וְאַתְּ מְסִית — בְּבוֹא קִצָּם — נְסוֹגִים, — וְאַתְּ מֵסִיר בְּיוֹם נָקָם בְּדִילִים!
אֲסַפֵּר אֶת־כְּבוֹדְךָ בַּשְּׁעָרִים, — וְאוֹדֶה אֶת־שְׁמָךְ בֵּינוֹת קְהָלִים,
וְאַגִּיד פִּלְאֲךָ בַּעֲדַת חֲסִידִים, — וְנִסֶּיךָ בְּתוֹךְ עַמֵּי גְדֹלִים!
גְּאַלְתַּנִי וְשַׂמְתָּ לִי לְכֹפֶר, — בְּיוֹם אֵיד זֶה כְּמוֹ שָׁנָה, אֱוִילִים;
וְאַחֲרֵי מוֹת בְּנוֹ עַבָּאס, לְבִיאַת — בְּנוֹ עַבָּאד אֲחָזוּנִי חֲבָלִים.
שְׁנֵיהֶם רְדָפוּנִי, אַךְ בְּרֹאשׁ זֶה — כְּלִיל מַלְכוּת, וְזֶה מִן־הַטְּפֵלִים,
וְעַל־פִּי זֶה אֲצִילִים יַעֲלוּ אֶל — מְלוּכָתָם, וְעַל־פִּיו נֶאֱצָלִים,

וְאַדִּירִים נְתוּנִים עַל־אֲרָצוֹת   בְּרִשְׁיוֹנוֹ, וּבִרְצוֹנוֹ קְטוּלִים,
וְאֵלָיו יִשְׁמְעוּ סַרְנֵי פְלֶשֶׁת,   וְלוֹ יוֹדוּ נְשִׂיאֵי יִשְׁמְעֵאלִים,
וְלִדְבָרוֹ כְּמוֹ יוֹרֶה מְצַפִּים,   וְהֶגְיוֹנוֹ כְּמוֹ מָטָר יְחֵלִים.
וּבֵין מַלְכִּי וּבֵינוֹ רִיב וְקִנְאָה,   וְזֶה מִזֶּה בְּאַרְצוֹתָם בְּדֵלִים;
שְׁנֵיהֶם בֵּין מְלָכִים כַּאֲרָזִים,   וְכָל־מַלְכֵי אֲדָמָה כַּשְּׁתִלִים;
שְׁנֵיהֶם לֻמְּדוּ לִטְרֹף מְלָכִים,   וְכַבִּירִים בְּחַרְבָּם נֶאֱכָלִים,
וּמֵאָז חִלְּלוּ רָאשִׁים כְּרָשִׁים,   וְקֶדֶם זִבְּחוּ אֵלִים כְּאֵילִים,
וְאֵין עֹמֵד בְּאִסְפַּמְיָא לְנֶגְדָּם   לְהַמְרוֹתָם, וְאֵין מֹעֵל מְעָלִים.
אֲזַי יָצָא וְהִתְקָרֵב לְמָדוֹן,   וְעָמַד בַּחֲיָלָיו עַל־גְּבוּלִים,
וְלָכַד עִיר וּמַמְלָכָה בְּדַרְכּוֹ,   וְאֵין עֹצֵר וְאֵין מַכְלִים בְּמִלִּים;
לְצִבְאוֹתָיו אֲדֹנִים כַּעֲבָדִים,   וּמֵאֵמָיו בְּרִיאֵי גוּף כְּחוֹלִים,
וְאַלְפִים בְּחֵילוֹ לַאֲלָפִים,   וְלוֹ רָאשִׁים וְעַל־רֹאשָׁם דְּגָלִים.
בְּאַרְצוֹתָם בְּנֵי־עַוְלָה בְּאַבְנֵי   לְשׁוֹנוֹתָם בְּנֵי אֵל־חַי סְקוּלִים,
עֲלֵיהֶם הֶעֱרִימוּ סוֹד וְלָקְחוּ   כְּלֵי זַיִן וְקָנוּ הַנְּעָלִים —
לְהַכְרִית אֵם בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַשְׁמִד   גְּבִיר וָדָל וְיוֹנֵק עִם־גְּמוּלִים!
וְכַאֲשֶׁר רָם לְבַב מַלְכָּם וְדִבֵּר   בְּפִיו עָתָק — חֲשַׁבְנֻהוּ הֲתָלִים,
וְעָבַרְנוּ אֱלֵי אַרְצוֹ בְּכֹחַ,   לְהִנָּקֵם לְאַדִּירִים גְּזוּלִים,
וְעִמָּנוּ גְּבָרִים כִּכְפִירִים,   וְעַם הַרְבֵּה כְּאַרְבֶּה אוֹ חֲסִילִים,
וְאִישִׁים — לֹא בְרֹב בָּשָׂר כְּבֵדִים,   וְלֹא חֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים,
וְכָל־חֹגֵר בְּיוֹם חֵמָה חֲגֹרָה,   וְכָל־פֹּשֵׁט לְמִלְחָמָה מְעִילִים,
וְכָל־מָהִיר אֱלֵי־חֶרֶב, וְכָל־רָץ   אֱלֵי־הֶרֶג בְּטוּב לֵבָב וְגִילִים;
בְּשִׁרְיֹנִים מְשֻׁבָּצִים כְּגַלִּים,   וּמָגִנִּים אֲדֻמִּים כַּגְּוִילִים,
עֲלֵי סוּסִים כְּעָב סָעִים וְטָשִׁים,   וּבִמְצָחוֹת וְכוֹבָעִים עֲגֻלִּים,
יְדֵיהֶם לֹא מְלֵאוֹת בַּחֲנִיתוֹת   וּבִרְמָחִים — כְּאִלּוּ הֵם אֲשָׁלִים,
וְלֹא־תִרְאֶה לְבַד לָהֶם שְׁלָחִים,   וְלֹא־תִשְׁמַע לְבַד רֶגֶשׁ צְהָלִים!
וְשַׁבְנוּ אַחֲרֵי הַכּוֹת וְשָׂרוֹף,   וְיָדֵינוּ מְלֵאוֹת בַּשְּׁלָלִים,
וְתָרָיו מִהֲרוּ אֵלָיו בְּמִלִּים   כְּמוֹ סִיגִים וְכִסְבָאִים מְהוּלִים,
וּפִתּוּהוּ בְּפַחֲזוּתָם וְשִׁקְרָם,   כְּאִלּוּ הֵם עֲלֵי נַפְשׁוֹ רְכִילִים;
וּבִלַּע אֵל עֲצַת שָׂרָיו, וְשִׁוָּה   תְבוּנָתָם תְּבוּנַת תַּעֲלוּלִים,
וְאָמְרוּ־לוֹ בְּשׁוּבֵנוּ: הֲתֵשֵׁב   בְּעִיר מִבְצָר וְלֹא־תִרְדֹּף כְּשֵׁלִים?

הֲלֹא תֵצֵא לְצוֹדֵד הָעֲיֵפִים, הֲלֹא תָאִיץ לְזַנֵּב נֶחֱשָׁלִים?
וְעָמְדוּ חוֹצְצִים לָרִיב, וּבַעֲנוֹת גְּבוּרָה יִתְּנוּ־קוֹל כַּחֲלִילִים,
וְלֹא יִכּוֹן לְדַמּוֹתָם לְאַנְשֵׁי אֲגַג הַמֵּת, וְלֹא כֵלִים לְכֵלִים —
אֲשֶׁר הָיוּ בְּעֵין יוֹדְעָם לְפָנִים כְּמוֹ נָשִׁים — וְאֵלּוּ הַבְּעָלִים;
בְּעֵת רָכְבָם — יָרֻצוּן כַּפְּרָאִים, וְרַגְלִים — כַּצְּבָאִים אוֹ יְעֵלִים,
וּמַלְבּוּשָׁם לְבוּשׁ מַלְכוּת וְרִקְמָה וּמַכְלֻלִים, וְעַל־רֹאשָׁם כְּלִילִים;
בְּעָצְמָתָם וּצְבָאָתָם וְכֹחָם וּבָהֶם — יִמְשְׁלוּ מֹשְׁלִים מְשָׁלִים.
וּבִרְאוֹתִי צְבָאוֹת לֹא כִצְבָאוֹת עֲמָלֵק הַהֲרוּגִים הַגְּעוּלִים,
וְרָאִיתִי בְּנֵי־חַיִל יְרֵאִים, וְגִבּוֹרִים וְכַבִּירִים זֹחֲלִים,
וְרָאשִׁים הָלְכוּ לַקְּרָב בְּכֹבֶד, וְשָׂרִים מִלְּהִלָּחֵם חֲדֵלִים;
וְזָכַרְתִּי אֲשֶׁר בִּלְבַב עֲדָתָם לְעַמֵּי הַנְּמוּכִים הָאֻמְלָלִים,
מֵרֵעִים חִלְּקוּ מֵאָז שְׁלָלָם, וְגוֹרָלוֹת עֲלֵי אַרְצָם מְטִילִים;
וְרָאִיתִי בְּכוֹר מָוֶת בְּעֵינַי, וְאִישִׁים בַּקֶּרֶב סָפִּים וְכָלִים:
הֲרִימוֹתִי בְּשֵׁם אֵל, הַמְכֻבָּד וְהַנּוֹרָא בְּקוֹל שִׁבְעִים דְּגָלִים,
לְעֵת צָרָה הֲכִינוֹתִיו בְּלִבִּי, לְחַלּוֹת בּוֹ פְּנֵי שֹׁכֵן זְבֻלִים,
לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵי־חֵיל צָר בְּחֵיל צוּר, אֲשֶׁר יִקַּח חֲיָלִים בַּשְּׁעָלִים!
וְלִי אָבוֹת — בְּעֵת כָּזֹאת בְּשֶׁוַע וְתַחֲנוּנִים פְּנֵי אֵל עָז מְחַלִּים,
וּמֵעָפָר — בְּחֶבֶל הַתְּפִלָּה — תְּשׁוּעָה שֹׁאֲבִים יַחַד וְדֹלִים,
בְּצִדְקָתָם וְתֻמָּתָם מְלִיצִים דְּבַר־צֶדֶק, וְאַף מֹנְעִים וְכֹלִים;
וְלִי אָדוֹן, אֲשֶׁר אָמַר: בְּטַח בִּי וְאַפִּיל בַּנְּעִמִים לְךָ חֲבָלִים,
אֲנִי אֶשְׁבֹּר לְךָ שִׁנֵּי כְפִירִים, אֲנִי אַפִּיל לְפָנֶיךָ נְפִילִים!
אֲזַי לָבַשׁ לְבוּשׁ חֵמָה וְיָצָא כְּיוֹם פַּרְעֹה וְחֵילוֹ הַצְּלוּלִים,
וְנִגְלָה — לֹא בְעַד חַלּוֹן וְסֵתֶר, וְהִשְׁגִּיחַ — וְלֹא אַחַר כְּתָלִים,
וְהִתְעַלָּה עֲלֵי צָרַי, וְהָיוּ כְּמֹץ גֹּרֶן וְנָבְלוּ שָׁם כְּעָלִים,
וְהִבְהִילָם, וְהִרְקִידָם כְּמוֹ בֶן־ רְאֵם וּכְמוֹ גְדִי וּכְמוֹ עֲגָלִים,
וְהֵשַׁם אֶת־גְּבוּרָתָם, וְהָיוּ בְּמִלְחַמְתָּם לְנָשִׁים וַעֲוִילִים,
וְשִׁלַּח צִיר וְהִטָּה הַשְּׁלָחִים, וְהָפַךְ אֶת־יְמִינֵיהֶם שְׂמֹאלִים,
וְשָׁלַח צִיר וְעִוָּה אֶת־עֲצָתָם, וְשִׁנָּה יוֹעֲצָיו יַחַד סְכָלִים,
וְשָׂם שֶׁקֶר בְּפִי צִירָיו וְתָרָיו וְשָׂרָיו — לַהֲמִיתָם מוֹת נְבָלִים,
וְעֵת רָאוּ אֲשֶׁר רָדְפוּ לְנֶגְדָּם — אֲזַי נָסוּ עֲלֵי שִׁבְעָה שְׁבִילִים!

הֲלֹא זֹאת הִיא פְּעֻלַּת אֵל אֲשֶׁר שָׁת   פְּעֻלָּתָם פְּעֻלַּת הַכְּסִילִים,
וְשָׁת לָהֶם עֲבֹתִים עַל־יְדֵיהֶם,   וְעַל־לִבָּם צְמוּדִים הַפְּתִילִים,
וְהָיוּ מַרְכְּבוֹתֵיהֶם לְנַפְשָׁם   לְמִכְשֹׁלִים, וְסוּסֵיהֶם כְּבָלִים,
וְהִכְרִיתָם בְּרוּחַ פִּיו, כְּמוֹ חוּט   בְּיַד אֹרֵג, וְקִצֵּץ כַּפְּתִילִים;
וְרָאִיתִי מְכֻבָּדִים אֲסוּרִים   וּמוּבָאִים סְחוּבִים בַּחֲבָלִים
אֱלֵי־מֶלֶךְ, בְּפִיו הָיוּ קְצָתָם,   וּמִקְּצָתָם בִּרְצוֹנוֹ קְטוּלִים!
וְנִלְאֵיתִי רְאוֹת מַכִּים וּמֻכִּים   מְגוֹלָלִים בְּדַם נֶפֶשׁ טְבוּלִים,
וְכַף־רֶגֶל אֲשֶׁר לֹא־הֻצְּגָה עַל־   אֲדָמָה — הֻכְּתָה בַנַּהֲלֹלִים,
וְגִבּוֹרִים מְחֻלָּלִים, נְחוּרִים,   וּמֻשְׁלָכִים פְּגָרִים כַּנְּבָלִים;
וְלֵיל שִׁשִּׁי כְּמוֹ קֹרֵא רְדַפְנוּם,   וְכַאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַנְּחִילִים,
וְהִפַּלְנוּ גְּבִירֵיהֶם וּמַלְכָּם   וְשָׂרֵיהֶם וְעַבְדֵיהֶם חֲלָלִים,
וְהָיוּ עַל־פְּנֵי אֶרֶץ כְּדֹמֶן,   וְרָאשֵׁיהֶם בְּעָפָר כַּגְּלָלִים,
וְיַעַר חָלְפוּ מִן־הַחֲדָרִים,   וּמִתָּאִים מְרֻוָּחִים וְאֵילִים,
וְשָׁבִינוּ לְשָׁבֵינוּ, וְהָיוּ   אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְאָכְלֵנוּ — אֲכוּלִים,
וְיָזְמוּ כִּי אֲנַחְנוּ נַחֲלָתָם —   וְהָיוּ הֵם בְּיָדֵינוּ נְחוּלִים,
וּבָטְחוּ עַל־קְשָׁתוֹת וַחֲנִיתוֹת   וְנוֹשַׁעְתִּי בְּשֵׁם אַדִּיר בְּאֵלִים,
וּבוֹשׁוּ כֹּל אֲשֶׁר לָקְחוּ נְעָלִים   עֲלֵי־עַם אֵל, וּמַלְבּוּשִׁים חֲבָלִים,
וְרָאוּ נִפְלְאוֹת נוֹרָא עֲלִילָה,   אֲשֶׁר יָשִׁיב לְחֹשְׁבֵי רָע גְּמוּלִים,
אֲשֶׁר עָלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְהַפִּיל   נְפִילֵיהֶם בְּאַפּוֹ כַּנְּפָלִים,
וְהַשּׁוּעִים כְּתוֹלָעִים חֲשָׁבָם   בְּקִצְפּוֹ, וַחֲיָלִים כַּנְּמָלִים!
רְאִיתִיךָ — וְאַתְּ תִּשְׁאַג כְּשַׁחַל,   וְהִצְמַתָּה בְּשַׁאֲגָתְךָ שְׁחָלִים,
וְשַׁרְתִּיךָ — וְאַתְּ תִּגְאֶה וְתִצְרַח   וְתָרִיעַ וְתָפִיץ הַחֲיָלִים!
וְנִגְלֵיתָ — וְהָמוּ כָל־קְרָבִים   בְּתוֹךְ צָרַי, כְּמוֹ הֶמְיַת נְבָלִים,
וְזָעַמְתָּ — וְרָאִיתִי מְלָכִים   חֲרוֹן אַפְּךָ וְזַעְמְךָ לֹא מְכִילִים!
וְנִמְהָרִים בְּטֶרֶם יֶחֱזוּנוּ —   וְשַׂמְתָּם עֵת רְאוּתֵנוּ עֲצֵלִים,
וְשַׁתָּה קַשְׁתֹתֵיהֶם כְּמוֹ־קַשׁ,   וְחִצֵּיהֶם כְּמוֹ־חָצָץ פְּסוּלִים!
וְנִגְזַר דִּין בְּיוֹם שֵׁנִי, וְשַׂמְתָּ   לְדִינִי בַּחֲמִישִׁי בָּם פְּלִילִים,
וְנָטִיתָ בְּמִשְׁפַּט עַבְדְּךָ עַל   פְּלֶשֶׁת וַעֲרָב — בִּנְטוֹת צְלָלִים,
וְהוֹשַׁעְתָּ לְבֶן־אֵיתָן בְּיֶרַח   לְאֵיתָנִים — עֲלֵי עַבְדֵי בְעָלִים,
וְאַחַר צֵאת שְׁנַת תֵּשַׁע וְתִשְׁעִים —   תְּשׁוּעָה צָמְחָה לוֹ כַּיְבוּלִים,

וְהָיִיתָ לְסֵתֶר לִי וּמִצַּר נְצַרְתַּנִי וּמִצְּבָאוֹת עֲרֵלִים,
וּמָשַׁכְתָּ יְמִינְךָ לִי בְּיֵשַׁע, וְעַל־צָרַי בְּמַכּוֹת וַחֲבָלִים,
וְצִוּוּ מַלְאֲכֵי רָעִים מְפִצִּים, אֲשֶׁר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם מְחִילִים,
וְהִשְׁלִיכוּ עֲלֵיהֶם כַּגְּשָׁמִים כְּלֵי־זַעַם, וְעֶבְרָה כַּאֲגָלִים,
וְהִשְׁקִיתָ לְעַבְדְּךָ כּוֹס יְשׁוּעוֹת, וְהִשְׁקִיתָ לְצָרָיו כּוֹס רְעָלִים,
וְאוֹר לִי לֵיל עֲרֶבֶת חַג אֲסִיפָה, וְאֹרוּ כָּל־שְׁבִילַי הָאֳפֵלִים,
כְּלֵיל אַבְרָם, כְּלֵיל משֶׁה, כְּמִנְחַת יְהוֹשֻׁעַ, כְּלֵיל נֹשְׂאֵי סְבָלִים!
וְשָׁמַרְתִּי בְּיֹשֶׁר מוֹעֲדֵי אֵל, כְּהִלְּכָתָם לְיֹשְׁבֵי הָאֳהָלִים,
יְמֵי שַׁבָּת וְיוֹם שׁוֹפָר וְכִפּוּר יְמֵי סֻכָּה וְעַד צֵאת הָרְגָלִים,
וְהָיָה מִמְּגוּר חִלּוּל כְּמוֹ־אֵשׁ בְּתוֹךְ לִבִּי, וְאִם תִּמְצָא מְקִילִים,
וְאֵל שָׁת כָּל־יְמֵי בִּטּוּל מְלָאכָה חֲלָלִים מֵעֲבֹדָתָם בְּטֵלִים!
אֲנִי אַעַשׂ לְאֵל שִׁירִים כְּפוּלִים, עֲלֵי נִסִּים אֲשֶׁר עָשָׂה כְּפוּלִים,
אֲשֶׁר יָלִיץ לְכָל־לֵצִים, וְיִתֵּן כְּלִבָּם לַעֲנָוִים הָעֲמֵלִים,
וְאַשְׁמִיעַ שְׁבָחָיו, וַאֲסַפֵּר לְעַם נִבְרָא בְּנֵי סוֹרִים וְגֹלִים,
וְאִם אֵין כָּל־בְּנֵי שַׁחַק וְאֶרֶץ לְשַׁבֵּחַ שְׁמוֹ עַל־זֹאת יְכֹלִים!
בְּעֵת הָעָם לְסֻכּוֹתָם יְבִיאוּן הֲדַס מִצּוּר וְכַפֹּת הַדְּקָלִים —
בְּכַפּוֹ רוֹמְמֵנִי צוּר, וְסֻכּוֹ צְפָנַנִי כְּמִבְצָרִים נְעֻלִים;
וּבַהֲבִיאָם עֲרָבָה — שָׁת עֲרָבָה לְבֶן־עַבְדּוֹ כְּעִיר חוֹמוֹת וְחֵלִים;
וְהִדּוּר צוֹרְרַי קָטַף — בְּקָטְפָם תְּבוּאָה מֵעֲצֵי הָדָר שְׁתוּלִים;
וְהָיוּ לִי עֲלֵי עָבֹת לְכַפֵּר עֲלֵי נַפְשִׁי כְּעֹלָה אוֹ שְׁקָלִים;
וְהִתְגַּדֵּל עֲלֵי־מַיִם בְּעַם קָם בְּאַרְבָּעָה עֲלֵי־מַיִם גְּדֵלִים;
וּבִקְרֹב צוֹרְרַי לֶאֱכֹל בְּשָׂרִי — אֲנִי קַמְתִּי וְהֵם נָפְלוּ אֻמְלָלִים!
וְהִכְאִיבוּ לְבָבִי — אַךְ אֱלֹהִים צְרִי שָׁלַח בְּעֵת מַכְאוֹב וְחִילִים,
וְצִוָּה מַלְאֲכֵי שָׁרֵת, וְהָיוּ בְּעֶזְרִי מִזְּבֻל יֹרְדִים וְעֹלִים,
וְאַף עַל־עַם, אֲשֶׁר אָמְרוּ לְחַלֵּק שְׁלַל עַמּוֹ, בְּאַף חִלֵּק חֲבָלִים;
אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה סֻכּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהֵמָּה מִכְּלִמָּתָם אֲבֵלִים,
וְנַחְנוּ נַעֲנֶה הַלֵּל בְּחֶדְוָה, וְהֵם עֹנִים דְּבַר קִנִּים וְאֹלִים!
הֲלִי זֹאת? וַאֲנִי תוֹלַע וְלֹא אִישׁ, בְּזוּי עַמִּים וְנָקֵל בַּשְּׁפָלִים!
וּמָה אָנִי וּמֶה חַיַּי, אֲדֹנָי? אֲנִי רַב מַעֲוֶה, רַע מַעֲלָלִים!
אֲנִי קָטֹן וְצָעִיר מִיְּשׁוּעוֹת וּמִכֹּל הַחֲסָדִים הַפְּעוּלִים,

וְאִם תַּשְׁלִים בְּעוֹלָם זֶה זְכוּתִי   וְתָשִׁיב לִי כְּפִי צִדְקִי גְּמוּלִים —
בְּמַה־זֶּה אֶעֱמֹד יוֹם דִּין, וּבַמֶּה   יְהִי חוֹבִי וְחַטָּאתִי מְחוּלִים?
לְאֵל עִזּוּז, אֲשֶׁר נִרְאָה בְסוּפָה   וּבִשְׂעָרָה עֲלֵי שַׂעֲרֵי אֱלִילִים,
וְלֹא־נָתַן כְּבוֹדוֹ לַאֲחֵרִים,   וְלֹא־הוֹרִישׁ תְּהִלָּתוֹ פְּסִלִים,
הֲכִינוֹתִי כְּבָר שִׁירָה, וְעַתָּה   תְּהִלָּה הַמְּאִירָה כַּכְּסִילִים,
מְמֻלָּאָה, עֲלֵי חֶשְׁבּוֹן רְעוּתָהּ,   בְּטוּרֵי שִׁיר כְּמַהְלְלֵי תְהִלִּים,
וְעִנְיָנִים יְקָרִים מִפְּנִינִים   וּבִבְנֵי שִׁיר בְּמֹאזְנֵי שִׁיר שְׁקוּלִים,
וְאֵם הַשִּׁיר עֲקָרָה מִלְּהוֹלִיד   כְּמוֹתָן, וַאֲבוֹת הַשִּׁיר שְׁכוּלִים;
שְׁתֵּיהֶם כָּל־יְמֵי חַיַּי צְמִידִים   בְּאֶזְרוֹעִי וְעַל־אָזְנַי עֲגִילִים,
וְיוֹם מִשְׁפָּט תְּלִיצֶינָה לְפָנַי   בְּמִלּוֹת נִטְפוֹת מֹר וַאֲהָלִים!
בְּנֵי עַמִּי, עֲנוּ עִמִּי תְהִלָּה,   תְּהִי שׂוּמָה לְרֹאשׁ כָּל־מַהֲלָלִים,
וְשִׁיתוּ אֶת־אֲמָרֶיהָ נְכוֹנִים,   מְסֻדָּרִים בְּפִי שָׂבִים וְעוֹלְלִים!
וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאֲלוּ „מַה־זֹּאת?“ בְּנֵיכֶם   לְמָחָר, יַעֲנוּמוֹ הַשְּׁאוּלִים:
תְּהִלָּה הִיא לְאֵל גָּאַל יְדִידוֹ,   חֲקָרָהּ לַעֲנוֹת אוֹתָהּ גְּאוּלִים,
תְּהִלָּה הִיא, גְּדוֹלָה וַהֲדוּרָה,   לְאֵל הָדוּר וּמִפְעָלָיו גְּדֹלִים!

*

בְּשׂרַת נִצָּחוֹן לְיוֹסֵף בְּנוֹ

שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת,   וְאִם הִיא לֹא מְסַפֶּרֶת,
בְּאִגֶּרֶת קְטַנָּה אֶל־   כְּנָפֶיהָ מְחֻבֶּרֶת,
מְאֻגֶּדֶת בְּמֵי כַרְכֹּם   וּבִלְבוֹנָה מְקֻטֶּרֶת;
וְעֵת תָּעוּף וְתִתְנַשֵּׂא   שְׁנֵה אֹתָהּ בְּאַחֶרֶת,
לְמַעַן אִם פְּגָשָׁהּ נֵץ   וְאִם תִּפֹּל בְּמִכְמֹרֶת,
וְתִתְאַחֵר וְלֹא תָחִישׁ —   תְּהִי שֵׁנִית מְמַהֶרֶת.
וְעֵת תִּגַּע לְבֵית יוֹסֵף   תְּצַפְצֵף עַל־מְרוֹם קֶרֶת,
וְעֵת תֵּרֵד עֲלֵי יָדָיו   יְשַׂחֶק־בָּהּ כְּצִפּוֹרֶת,
וְיַתִּיר אֶת־כְּנָפֶיהָ   וְכֹה יִקְרָא בְאִגֶּרֶת:
בְּנִי, דַּע כִּי כְבָר בָּרְחָה   עֲדַת קָמִים מְאֹרֶרֶת,
וְנָפוֹצָה עֲלֵי הָרִים   כְּמוֹץ חֶלְקָה מְסֹעֶרֶת,
וּבִדְרָכִים כְּמוֹ־צֹאן מִ־   בְּלִי רֹעֶה מְפֻזֶּרֶת,

וְלֹא חָזְתָה בְאֹיַבְתָּהּ   אֲשֶׁר הָיְתָה מְשָׁעֶרֶת;
בְּלֶכְתֵּנוּ לְהַשְׁמִידָם   אֲזַי בָּרְחוּ בְּאַשְׁמֹרֶת,
וְנֶחֶרְבוּ וְהָרְגוּ אִישׁ   לְרֵעֵהוּ בְּמַעְבָּרֶת;
וּבוֹשׁוּ מֵאֲשֶׁר קִוּוּ   בְּעִיר חוֹמָה מְסֻגֶּרֶת,
וְהוּבִישׁוּ כְּמוֹ גַנָּב   אֲשֶׁר נִמְצָא בְמַחְתֶּרֶת,
וְעָטוּ עַל־פְּנֵיהֶם אֶת־   כְּלִמָּתָם כְּאַדֶּרֶת,
וְהַבֹּשֶׁת דְּבֵקָה־בָּם   כְּמוֹ כָבֵד לְיֹתֶרֶת,
וְשָׁתוּ בוּז בְּקֻבַּעַת   וּמָצוּ כוֹס מְשַׁכֶּרֶת!
וְהָיָה חִיל בְּתוֹךְ לִבִּי,   כְּחִיל אִשָּׁה מְבַכֶּרֶת,
וְשָׂם הָאֵל צֳרִי עָלָיו,   כְּמוֹ מָטָר בְּבַצֹּרֶת —
וְאָז אוֹרוּ שְׁתֵּי עֵינַי   וְאֹיַבְתִּי שְׁחַרְחֹרֶת;
אֲנִי אָשִׁיר בְּטוּב לֵבָב —   וְהִיא קִינִים מְדַבֶּרֶת,
וְקוֹל שָׂשׂוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתִי —   וְהִיא בִּבְכִי מְמָרֶרֶת!
לְךָ, סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,   לְךָ נַפְשִׁי מְזַמֶּרֶת,
לְךָ הָיְתָה בְצָרָה תַּ־   חֲנוּנֶיהָ מְסַדֶּרֶת!
בְּנִי, שִׂים לִבְּךָ אֶל־יַד   אֱלֹהֵי הַמְּהֻדֶּרֶת,
וְקוּם וּקְרָא תְהִלָּתִי   בְּמִקְרָא עָם וּבַעֲצֶרֶת,
וְשִׁית אֹתָהּ כְּטוֹטֶפֶת   עֲלֵי יָדְךָ מְקֻשֶּׁרֶת,
וְתִכָּתֵב בְּלִבָּתְךָ   בְּעֵט בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי,   אֱלֹהִים יָחְנְךָ אָחִי!
קְבַרְתִּיךָ בְּיוֹם אֶמֶשׁ   וְגַם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי.
לְךָ שָׁלוֹם! הֲלֹא תִשְׁמַע   בְּקָרְאִי־לָךְ בְּכָל־כֹּחִי?
הֲשִׁיבֵנִי: הֲתַכִּיר מַ־   עֲנֵה קִינִי בְּהַצְרִיחִי?
הֲרָפְתָה מִמְּךָ עֶצֶם   וּמַכְתֵּשׁ מִמְּקוֹם לֶחִי,
וְנָם לֵחָךְ בְּלַיְלָה, כִּי   כְבָר נָס מִבְּכִי לֵחִי?
עֲזַבְתִּיךָ, בְּכוֹר אָבִי,   לְפִקָּדוֹן בְּיַד גֹּחִי,
וְאֶבְטַח כִּי אֱלֵי שָׁלוֹם   תְּהִי הוֹלֵךְ לְמִבְטַחִי!

*

אַחֲרֵי עֲבֹר שִׁבְעַת יְמֵי אֵבֶל אָחִיו

כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי, וְלֹא שָׁלְמוּ יְמֵי חֶבְלִי —
יְמֵי צִירַי וְלֵילוֹת יֶהֱ־ מִיוּן מֵעַי בְּמוֹ חִילִי.
אֲהָהּ, אַלְלַי, וְצַר־לִי צָר, וּמַר־לִי מָר, וְאוֹיָה־לִי
עֲלֵי אָחִי וּבֶן אִמִּי, כְּלִיל רֹאשִׁי וּמַכְלֻלִי!
הֲזֶה הָיָה מְנָת חֶלְקִי, הֲכֹה עָלָה בְגוֹרָלִי?
וְאֵיכָכָה עֲלֵי כִתְרִי וְנִזְרִי קוֹל נְהִי אֶצְלִי?
וְאִלּוּ צַר אֲחָזָהוּ — הֲדַפְתִּיהוּ בְּרֹב חֵילִי,
וְלוּ יָשׁוּב בְּמוֹ־כֹפֶר — פְּדִיתִיהוּ בְּכָל־יֶשׁ־לִי,
אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם, וְאֵלֶּה מִשְׁפְּטֵי אֵלִי!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְלֹא אַטֶּה לַחֲלוֹתְךָ,
וְלֹא אָרוּץ בְּלֵב חָרֵד וְאֵשֵׁב עַל־קְבֻרָתְךָ?
אֱמֶת, אִם אֶעֱשֶׂה כָזֹאת אֱהִי בֹגֵד בְּאַחְוָתְךָ!
אֲהָהּ, אָחִי, אֲנִי יֹשֵׁב עֲלֵי קִבְרְךָ לְעֻמָּתְךָ,
וְלָךְ מַכְאוֹב בְּתוֹךְ לִבִּי כְּמַכְאוֹבִי בְמִיתָתְךָ!
וְאִם אֶתֶּן־לְךָ שָׁלוֹם וְלֹא אֶשְׁמַע תְּשׁוּבָתְךָ,
וְלֹא־תֵצֵא לְפָגְשֵׁנִי בְּיוֹם בּוֹאִי לְאַדְמָתְךָ,
וְלֹא־תִשְׂחַק בְּקִרְבָתִי, וְלֹא־אֶשְׂחַק בְּקִרְבָתְךָ,
וְלֹא־תִרְאֶה תְמוּנָתִי, וְלֹא־אֶרְאֶה תְמוּנָתְךָ,
לְמַעַן כִּי שְׁאוֹל בֵּיתְךָ וּבַקֶּבֶר מְעוֹנָתְךָ!
בְּכוֹר אָבִי וּבֶן־אִמִּי, שְׁלוֹמִים לָךְ בְּאַחֲרִיתְךָ,
וְרוּחַ אֵל תְּהִי נָחָה עֲלֵי רוּחֲךָ וְנִשְׁמָתְךָ!
אֲנִי הוֹלֵךְ לְאַרְצִי, כִּי בְאֶרֶץ סָגְרוּ אֹתְךָ,
וְאָנוּם עֵת וְאִיקַץ עֵת — וְאַתְּ לָעַד בְּנוּמָתְךָ,
וְעַד יוֹם בּוֹא חֲלִיפָתִי בְּלִבִּי אֵשׁ פְּרִידָתְךָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

הִנֵּה יְחִידָתִי בְלֵילֶיהָ   תַּרְבֶּה לְצוּרָהּ מַהֲלָלֶיהָ,
בָּנְתָה גְדֻלָּתוֹ אֲשֶׁר עָצְמָה —   וַתַּעֲצִים שִׁירָיו בְּמִלֶּיהָ.
מִי אֵל בְּכָל־אֵלִים כְּאֵל עָשָׂה   אֶרֶץ וְהִצִּיב אֶת־גְּבוּלֶיהָ!
כִּסָּה מְעוּנָתוֹ בְּעַב עָנָן   לַמְטִיר בְּאַרְצוֹ מֵאֲגָלֶיהָ,
וּבְרַק עֲנַן אוֹרוֹ כְּמוֹ נִיצוֹץ   עָף עַל־פְּנֵי כוֹכְבֵי מְהִלֶּיהָ;
תִּשְׁמַע שְׁאוֹן רַעְמוֹ כְּחוֹלֶלֶת,   אֶרֶץ יְבַקַּע קוֹל חֲלִילֶיהָ,
דּוֹמֶה חֲזִיז קֹלוֹת בְּהַרְעִמוֹ   בָּעָב לְנַפֵּץ אֶת־נְבָלֶיהָ,
שִׂמְלָה קְרָעָהּ אִישׁ בְּגָבְהָהּ גַּם   הִשְׁלִיךְ אֱלֵי־אֶרֶץ פְּתִילֶיהָ;
וּזְבֻל בְּגַלּוֹתוֹ פְּנֵי שֶׁמֶשׁ   וַתְּכַס פְּנֵי כוֹכְבֵי זְבֻלֶיהָ —
כִּדְמוּת יְפַת־תֹּאַר תְּגַלֶּה אֶת־   לֶחְיָהּ וְתַחְבִּיא אֶת־עֲגִילֶיהָ;
מוֹלִיךְ לְבָנָה עַל־שְׁבִילִים לֹא   יְדָעָהּ, וְהוּא יֵדַע שְׁבִילֶיהָ,
תִּקְרַב אֱלֵי־שֶׁמֶשׁ וְתֵחָבֵא   בִזְבֻל — כְּכַלָּה יוֹם כְּלוּלֶיהָ
חָזְתָה יְמֵי חֻפָּה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ   הוֹרָהּ — וּבוֹשָׁה מִבְּתוּלֶיהָ!
קָצְרָה לְשׁוֹנִי מִלְּחַוּוֹת אֶת־   גָּדְלוֹ, וְאִם תֵּיטִיב בְּמִלֶּיהָ!
נַפְשִׁי, אֲשֶׁר מָכְרָה לְצוּרָהּ אֶת־   רוּחָהּ וְלִבָּהּ עִם כְּסָלֶיהָ,
עִזְבִי לְסַפֵּר אֶת־פְּעֻלַּת אֵל   בִּפְרָט וְסַפְּרִי אֶת־כְּלָלֶיהָ!
שִׂימִי לְדָתֵךְ יוֹם, תְּפַתַּח בּוֹ   קִשְׁרָהּ וְתַגִּיהַּ אֲפֵלֶיהָ,
וּתְנִי לְצִיּוֹן — יוֹם אֲשֶׁר בִּכְיָהּ   יִפְרֹץ כְּמוֹ פָּרְצוּ נְחָלֶיהָ
עַל־בַּת־יְהוּדָה הָאֲסוּרָה בֵּין   רוֹדִים וּמַכְבִּידִים כְּבָלֶיהָ —
אִמְרִי עֲלֵי לִבָּהּ בְּפֶה שִׂיחַ   נָעִים, יְנַחֵם לֵב אֲבֵלֶיהָ:
תָּקוּם וְתִתְנַעֵר וְתִשָּׂא רֹאשׁ,   לִמְצֹא מְנוּחָה מֵחֲבָלֶיהָ!
כִּי אִם־מְפִצִּים אִבְּדוּ מִשְׂרָה   וּכְלִיל כְּהֻנָּה מִקְּהָלֶיהָ —
הִנֵּה שְׁתֵּיהֶן נִקְבְּצוּ הַיּוֹם   בִּבְנוֹ שְׁמוּאֵל בֶּן־אֲצִילֶיהָ.
לֵישָׁהּ וְלֹא טָרַף רְחֵלֶיהָ,   שׁוֹעָהּ וְשֹׂנֵא אֶת־נְבָלֶיהָ,
רֹאשָׁהּ וּמַחֲזִיק יָד לְרָשֶׁיהָ,   רִכְלָהּ וּמֹחֵץ רֹאשׁ רְכִילֶיהָ,
פְּלִיל בְּכָל־קִשְׁרֵי תְפִלֶּיהָ,   גָּדוֹל בְּכָל־עֹטֵי גְדִלֶיהָ,
מִשְׂרָה עֲלֵי שִׁכְמוֹ כְּשִׁירָתִי   תָּגַח בְּחוּג־שַׁחַק כְּסִילֶיהָ,
תּוֹרַת אֱמֶת עַל־פִּיו מְסֻדֶּרֶת,   יוֹרֶה וְלֹא יַפִּיל חֲלָלֶיהָ,

זַךְ בַּעֲדַת זַכִּים וְגֵאֶה בֶן־גֵּאִים, וְשָׁפֵל בֵּין שְׁפָלֶיהָ,
מַזֶּה וּבֶן־מַזִּים וּמַעֲמִידֵי אֶרֶץ וּמַפִּילֵי נְפִילֶיהָ;
רָאוּ בְאַרְצוֹ כִּי גְדֻלָּתוֹ רַבָּה, וּבִלְתּוֹ לֹא יְכִלֶּהָ
אָמְרוּ: לְךָ תַאֲוַת גְּדֻלָּתָהּ — קַח מִטְּךָ וּנְחֵה חֲיָלֶיהָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּרוּעָה, וְנֶפֶשׁ מֵאֲשֶׁר תִּשְׁאַל מְנוּעָה,
וְגוּף שָׁמֵן וְשָׂבֵעַ וְדָשֵׁן — וְנַפְשׁוֹ הַכְּבוּדָּה לֹא שְׂבֵעָה,
וְאִישׁ עָנָו מְהַלֵּךְ עַל־אֲדָמָה, וּמַחְשְׁבֹתָיו עֲלֵי־שַׁחַק שְׁרוּעָה;
וּמַה־יּוֹעִיל לְאִישׁ בָּשָׂר בְּשָׂרוֹ וְטוּבָתוֹ — וְהַנֶּפֶשׁ בְּרָעָה?!
וְיֵשׁ רֵעִים מְרֵעִים לֹא מְטִיבִים, גְּדֵלֵי גוּף וְזִמָּתָם גְּרוּעָה,
יְדַמּוּ כִּי לְהוֹסִיף הוֹן אֲנִי סָר וְנֶעְתַּק מַחֲנֵיהּ אֶל־נְסִיעָה,
וְאִם רֹאשִׁי בְּצִיצַת רֹאשׁ פְּרוּעָה, וּבַת־עַיִן בְּפוּךְ לַיִל קְרוּעָה —
וְלֹא־יֵדְעוּ מְרֵעַי סוֹד לְבָבִי, אֲבָל, לֹא־דִבְּרוּ רֵעַי בְּדֵעָה,
וְנַפְשָׁם מִבְּלִי הַכֵּר וְהָבִין, כְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה הַשְּׁסוּעָה!
הֲיִתְאַפֵּק אֲשֶׁר נַפְשׁוֹ לְבָנָה, וְכִלְבָנָה לְהִתְנַשֵּׂא יְגֵעָה,
וְיִשְׁקֹט, עַד אֲשֶׁר יֶאְזֹר בְּמָתְנָיו כְּנָפֶיהָ, כְּאִישׁ אֹזֵר יְרִיעָה,
וְעַד יִפְעַל וְיַשְׁמְעוּ פְעָלָיו, וְיוֹסִיף עוֹד כְּיָם עַל־הַשְּׁמוּעָה?
בְּחֵי הָאֵל וְחֵי עַבְדֵי אֱלֹהִים — וְכָמוֹנִי יְהִי שֹׁמֵר שְׁבוּעָה —
בְּרַגְלַי אֶעֱלֶה סֶלַע, וְאֵרֵד אֱלֵי־פַחַת בְּמַעֲמַקִּים תְּקוּעָה,
וְאֶתְפֹּר אֶת־שְׂפַת מִדְבָּר בְּמִדְבָּר, וְאֶקְרַע יָם בְּכָל־שׁוּחָה קְלוּעָה,
וְאָשׁוּט עַד אֲשֶׁר אָרוּם וְאַעַל אֱלֵי שִׂיאָהּ, תְּהִי לָעַד יְדוּעָה!
וְתִמָּצֵא לְצָרַי בִּי חֲרָדָה, וְתִמָּצֵא לְדוֹדַי בִּי תְשׁוּעָה,
וְאֶרְצַע אֶת־בְּנֵי חֹרִים בְּאֹזֶן, וְלִי אֹזֶן לְמֹדָעַי רְצוּעָה,
וְלִי נֶפֶשׁ לְרֵעִים מַחֲזֶקֶת, וְלִי נֶפֶשׁ לְמַשְׂטִינִים מְנוּעָה!
וְלָךְ תּוֹכָהּ עֲרוּגָה מִן־יְדִידוּת מְלֵאָה, עַל־נְהַר אַהַב נְטוּעָה;
יְדִידוּת הַשְּׁמֻרָה מִנְּעוּרִים, כְּחֹתֶמֶת בְּטַבַּעַת קְבוּעָה,
מְפֻתַּחַת כְּפִתּוּחֵי יְרַקְרַק עֲלֵי שִׁמְשָׁה בְּכֶסֶף הֵיכָל קְרוּעָה!
יְהִי לָךְ יָהּ כְּאַהֲבָתְךָ, וְנַפְשְׁךָ אֲשֶׁר אָהֵב תְּהִי מִצָּר פְּדוּעָה
וְיִשְׁלַח אֵל לְמוֹשָׁעוֹת לְךָ עַד בְּלִי־שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יְשׁוּעָה!

שִׁיר אֲהָבִים

תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ וְעַל־חוּט שְׂפָתֶיהָ,
וּמָוֶת בְּעֵינֶיהָ וְתַחַת לְמַדֶּיהָ;
אֶשְׂחַק בְּעֵת תִּרְצֶה וְתִשְׂחַק בְּעֵת אֶקְצֹף —
רְצוֹנָהּ יְחַדֵּנִי וְקִצְפִּי יְחַדֶּהָ,
כְּאִלּוּ אֲנִי שַׂמְתִּי צְבִי, דִּמִּתָה שֹׂנֵא
הוּא לָהּ — וְלֹא צָדְקָה — לְהַכְעִים לְצִדֶּיהָ!

*

עַל־הַיַּיִן

קַח מִצְּבִי כוֹס וֶאֱמָר־לוֹ: קְחָה
בַקְבֻּק וְרוּץ לַכַּד וּמַלֵּא וְהָבִיא,
כִּי יֵשׁ כְּאֵב סָמוּךְ לְלִבִּי, וְיֵשׁ
בַּכַּד צֳרִי שָׁמוּר לְהָסִיר כְּאֵבִי,
הַבָּא בְּלֵב נָדִיב וְיוֹסִיף נְדִי־
בוּת, אוֹ בְלֵב רַךְ־לֵב וְיִגְבַּר כְּלָבִיא,
מֵטִיב לְבַב רַע־לֵב, וְלוּ יִשְׁמְעוּן
לְבוּת כְּמוֹ שָׁמְעָם לְמֶלֶךְ וְנָבִיא.
בַּכּוֹס מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי, וְהוּא
דוֹדִי, אֲשֶׁר חָפֵץ אֲנִי בוֹ וְהוּא בִי;
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר אֶמְצָא גְבִיעִים אֲנִי
שֹׁכֵן, וְשָׁם אָלִין וְיִיטַב לְבָבִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

יְדִידִי, קוּם! כְּבָר אָסְרוּ אֲשִׁישׁוֹת
בְּבוֹר נוּמָה לְכָל־עַיִן וּפֹקֵד,
וְאֵין עִמִּי לְבַד שֹׁתֶה בְּלֶב־טוֹב
עֲלֵי נֹצַּת סְמָדַר לַח וְשָׁקֵד,

וְעֶלֶם סָב וּמַשְׁקֶה כוֹס, וְעֶלֶם
לְהָרִיק הֶחָבִיּוֹת רָץ וְשָׁקֵד,
וְכַף עֹפֶר בְּעֵט מֵאֵין דְּיוֹ עַל־
פְּנֵי כִנּוֹר כְּכַף כֹּתֵב וְנֹקֵד,
וְהָאָרֶץ בְּעֵינֵינוּ כְּעַלְמָה
מְשַׂחֶקֶת, וְהָעוֹלָם כְּרֹקֵד,
וְשָׁמַיִם כְּחַיִל נָח בְּלַיִל
וְכָל־אִישׁ שָׁם לְעֻמַּת אָהֳלוֹ קֵד!

*

„חֲטֹף וְאִשְׁתֵּי!"

שׁוֹעַ וְרֵעַ נְדִיבִים — וּשְׁאָר חֲסִידִים וְטוֹבִים,
מֵחַדְרְךָ צֵא וְתִרְאֶה — שַׂחַק מְקֻדָּר בְּעָבִים:
אִם יֵשׁ בְּלִבְּךָ כְאֵב — קוּם — אֶל־כַּד מְרַפֵּא כְאֵבִים,
וּדְקֹר בְּגַבּוֹ, וְהוֹצֵא — וּמְזֹג בְּמֵימֵי רְבִיבִים,
וּשְׁתֵה מְמַלֵּא בְשִׂמְחָה — כָּל־לֵב וּמֵרִיק עֲצָבִים,
וֶהְיֵה בְטוֹבָה, לְמַעַן — לְךָ קֵץ וְחַיִּים כְּתוּבִים!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־גְּבִירוֹל

(מקורטובה, חי במאלקה, לערך ד"א ת"ת)

רְשֻׁיּוֹת

1

שְׁאִי עַיִן, יְחִידָתִי, לְצוּרֵךְ — וְזִכְרִי בוֹרְאֵךְ בִּימֵי נְעוּרֵךְ;
לְפָנָיו צַעֲקִי לַיִל וְיוֹמָם, — וְלִשְׁמוֹ זַמְּרִי תָּמִיד בְּשִׁירֵךְ!
מְנָת חֶלְקֵךְ בְּעוֹדֵךְ בָּאֲדָמָה, — וּמִבְטָחֵךְ בְּצֵאתֵךְ מִבְּשָׂרֵךְ;
הֲלֹא הֵכִין לְפָנָיו לָךְ מְנוּחָה — וּמִתַּחַת לְכִסְאוֹ שָׂם דְּבִירֵךְ —
אֲנִי עַל־כֵּן אֲבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנָי, — כְּמוֹ כֹּל הַנְּשָׁמָה לוֹ תְּבָרֵךְ!

2

שָׁאַל לְהוֹדוֹת לָךְ   לִבִּי וְלֹא־יָכֹל,
לוֹ יֵשׁ תְּבוּנָתִי   רְחָבָה כְּמוֹ כַלְכֹּל;
לִבִּי הֲלֹא טֶרֶם   יַשְׂכִּיל תְּהִלָּתְךָ —
גָּדְלוּ חֲסָדֶיךָ   עָלַי וְעַל־הַכֹּל!
מִבִּלְתְּךָ אֵין־לִי   מִבְטָח, וְאַיֵּה צוּר
זוּלָתְךָ, סֹבֵל   עוֹלָם כְּמוֹ אֶשְׁכֹּל?
הֵן לָךְ אֲנִי נִשְׁלָךְ,   אֵיךְ לֹא אֲקַוֶּה־לָּךְ —
וּבְיָדְךָ נֶפֶשׁ   כָּל־חַי וְרוּחַ כֹּל!

3

שְׁאָלוּנִי שְׁעִפַּי הַתְּמֵהִים: לְמִי תָרוּץ בְּגַלְגַּלֵּי גְבֹהִים?
לְאֵל חַיַּי תְּשׁוּקַת מַאֲוַיַּי,   וְנַפְשִׁי עִם־בְּשָׂרִי לוֹ כְמֵהִים!
מְשׁוֹשִׂי גַּם מְנָת כּוֹסִי וְעָשְׂי,   אֲשֶׁר עֵת אֶזְכְּרָה אוֹתוֹ וְאָהִים —
הֲיִנְעַם טוֹב לְנִשְׁמָתִי עֲדֵי־כִי   תְבָרֵךְ שֵׁם אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים?!

4

שַׁדַּי, אֲשֶׁר יַקְשִׁיב   לַדַּל וְיֵעָתֵר,
עַד־אָן תְּהִי רָחוֹק   מֶנִּי וְתִסָּתֵר?
לַיִל וְיוֹם אֶעְטֹף,   אֶקְרָא בְּלֵב נָכוֹן,
אוֹדֶה לְךָ תָמִיד,   כִּי־חַסְדְּךָ יֹתֵר;
מַלְכִּי, לְךָ אוֹחִיל,   לִבִּי בְךָ יִבְטָח,
כְּחֹלֵם חֲלוֹם סָתוּם   יִבְטַח עֲלֵי פּוֹתֵר —
הִנֵּה שְׁאֵלָתִי   לַקְשִׁיב תְּפִלָּתִי,
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, לֹא   פָחוֹת וְלֹא יֹתֵר!

5

שְׁתִי לָאֵל, יְחִידָה הַחֲכָמָה,   וְרוּצִי לַעֲבֹד אֹתוֹ בְּאֵימָה;
לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ,   וְלָמֶּה תִרְדְּפִי, הֶבֶל וְלָמָּה?
מְשׁוּלָה אַתְּ בְּחַיּוּתֵךְ לְאֵל חָי,   אֲשֶׁר נֶעְלַם כְּמוֹ אַתְּ נֶעֱלָמָה;

הֲלֹא אִם־יוֹצְרֵךְ טָהוֹר וְנָקִי — דְּעִי כִּי־כֵן טְהוֹרָה אַתְּ וְתַמָּה;
חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל־זְרֹעוֹ — כְּמוֹ תִשְׂאִי גְוִיָּה נֶאֱלָמָה. —
זְמִרוֹת קַדְּמִי, נַפְשִׁי, לְצוּרֵךְ אֲשֶׁר לֹא־שָׂם דְּמוּתֵךְ בָּאֲדָמָה,
קְרָבַי, בָּרְכוּ תָמִיד לְצוּרְכֶם, אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

6

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ, צוּרִי וּמִשְׂגַּבִּי,
אֶעֱרֹךְ לְפָנֶיךָ שַׁחְרִי וְגַם־עַרְבִּי,
לִפְנֵי גְדֻלָּתְךָ אֶעְמֹד וְאֶבָּהֵל,
כִּי־עֵינְךָ תִרְאֶה כָּל־מַחְשְׁבוֹת לִבִּי;
מַה־זֶּה אֲשֶׁר יוּכַל הַלֵּב וְהַלָּשׁוֹן
לַעֲשׂוֹת, וּמַה־כֹּחַ רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי?
הִנֵּה לְךָ תִיטַב זִמְרַת אֱנוֹשׁ, עַל־כֵּן
אוֹדְךָ בְּעוֹד תִּהְיֶה נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ בִּי!

7

שְׁלֹשָׁה נוֹסְדוּ־יַחַד לְעֵינָי, יְשִׁימוּן זִכְרְךָ תָּמִיד לְפָנָי:
לְשָׁמֶיךָ — אֲנִי אַזְכִּיר שְׁמֶךָ, וְהֵם עֵדַי לְעֵדֵי נֶאֱמָנָי;
מְקוֹם שִׁבְתִּי — יְעֹרֵר מַחֲשַׁבְתִּי, בְּרַקְעוֹ אֶזְכְּרָה רֹקַע אֲדָנָי;
הֲגִיג לִבִּי — בְּהַבִּיטִי בְּקִרְבִּי: בְּכָל־עֵת בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֲדֹנָי!

8

שְׁמָעָה, אֲדוֹן עוֹלָם, שִׁמְעָה תְהִלָּתִי
תִּכּוֹן לְפָנֶיךָ קְטֹרֶת — תְּפִלָּתִי;
לִבִּי בְּךָ חָשַׁק לִמְאֹד, וְלֹא־יוּכַל
לַסְתֹּר עֲדֵי יֵרָאֶה, חֶשְׁקוֹ בְמִלָּתִי;
מְעַט לְעֵת אֶחְשֹׁב שׁוּבִי לְךָ מָחָר,
כִּי־מִמְּךָ הָיְתָה רֵאשִׁית תְּחִלָּתִי;
הִנֵּה לְךָ לֹא־לִי עָמְדִי לְפָנֶיךָ,
וּלְשֵׁם כְּבוֹדְךָ לֹא לִשְׂכַּר פְּעֻלָּתִי;

שָׂחָה לְךָ נַפְשִׁי מֵעֵת הֱיוֹת עָפָר,
עַד־לֹא כְמוֹ־שַׁחַק הָיְתָה גְדֻלָּתִי!

9

שְׁפַל־רוּחַ, שְׁפַל־בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, אֲקַדֶּמְךָ בְּרֹב פַּחַד וְאֵימָה;
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשַׁב בְּעֵינַי כְּתוֹלַעַת קְטַנָּה בָּאֲדָמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין־קֵץ לְגָדְלוֹ, הֲכָמֹנִי יְהַלֶּלְךָ, וּבַמָּה?
הֲדָרְךָ לֹא־יְכִילוּן מַלְאֲכֵי־רוּם וְעַל־אַחַת אֲנִי כַּמָּה וְכַמָּה!
אֲשַׁחֵר אֵל בְּרֵאשִׁית רַעְיוֹנַי, אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

10

שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי בְּפַחְדִּי וְחֶרְדָּתִי,
וְשִׁמְךָ בְּעֵת מָצוֹר שַׂמְתִּי מְצוּדָתִי;
לִשְׂמֹאל וְעַל־יָמִין אַבִּיט — וְאֵין עֹזֵר,
כִּי אִם־בְּיָדֶיךָ אַפְקִיד יְחִידָתִי;
מִכָּל־יְקַר אֶרֶץ חֶלְקִי נְתַתִּיךָ,
וּמִכָּל־עֲמָלִי אַתְּ חִשְׁקִי וְחֶמְדָּתִי;
הִנֵּה בְּרֹב אַהֲבָה אֶשְׁגֶּה בְךָ תָּמִיד,
עֶת־תֵּת זְמִרוֹת לָךְ הָיְתָה עֲבֹדָתִי!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

שִׁנְאַנִּים שַׁאֲנַנִּים כְּנִיצוֹצִים יִלְהָבוּ,
לַהֲטֵיהֶם וּמַעֲטֵיהֶם כְּעֵין קָלָל יִצְהָבוּ,
מוּל כִּסֵּא מִתְנַשֵּׂא בְּקוֹל רַעַשׁ יִרְהָבוּ,
הֵן בְּמַחֲזֶה זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ אֵל יֶאֱהָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

לְךָ חַיּוֹת עִלִּיּוֹת בְּתַחְתִּית כֵּס הַנִּקְבָּע,
וְאֶרְאֶלִּים וְחַשְׁמַלִּים אֲזוּרֵי זִיו הַנִּצְבָּע;

תְּהִלָּתְךָ וְהִלָּתְךָ יְהוֹדוּן מַ־ חֲנוֹת אַרְבַּע,
זֶה יַעֲרִיץ וְזֶה יַמְרִיץ לְךָ זֶמֶר וְשִׁיר יַבִּעַ,
בְּנֵי־חַיִל יוֹם וָלַיִל בְּמִשְׁמְרוֹתָם נִצָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוֹן מִשְׁמָר הַנֶּאֱמַר בְּרֹאשׁ מַחֲנוֹת הֲמוֹנֶיךָ,
הֲלֹא נִמְסָר בְּיַד הַשָּׂר מִיכָאֵל גְּאוֹנֶךָ,
בְּמַרְכָּבוֹת לְרִבְבוֹת יַעֲמֹד עַל־ יְמִינֶךָ,
וְיִקּווּ וְיִלָּווּ דֹּרֵשׁ אַיֵּה מְעוֹנֶךָ,
וְשָׂם סָגוֹד לְמוּל פַּרְגּוֹד לְךָ יִסְגְּדוּ וְיִקְרָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

הֲמוֹן מַחֲנֶה הַמִּשְׁנֶה עַל־יֶרֶךְ שְׂמֹאל נִזְקַף,
וְעַל־צְבָאוֹ וּנְשִׂיאוֹ גַּבְרִיאֵל הַנִּשְׁקָף,
בִּשְׂרָפִים לַאֲלָפִים בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד נִתְקַף,
זֶה אֵיפֹה וְאֵלֶּה פֹה וְכִסֵּא קָדְ־ שְׁךָ מֻקָּף
גְּזוּרֵי אֵשׁ אֲזוּרֵי אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ יִרְכָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

קוֹל יְצַפְצֵף וְשִׁיר יְרַצֵּף צְבָא מַחֲנֶה שְׁלִישִׁיָּה,
וְנוּרִיאֵל שַׂר הָאֵל עֹמֵד בָּם לְתַלְפִּיָּה,
לְשַׁאֲטָתָם וְשַׁעֲטָתָם יְרוֹפֵף חוּג הָעֲלִיָּה
בְּקוֹל אַיֵּה מְקוֹם אֶהְיֶה יוֹצֵר רוּם וְתַחְתִּיָּה
רְאוֹת נֶאְדָּר הַנֶּהְדָּר יוֹם וָלַיִל יִתְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוּסֵי הוֹד לְךָ שָׁהוֹד בָּרְבִיעִית יָעִידוּ,
וְאִמְרָתְךָ וְזִמְרָתְךָ עִם־רְפָאֵל יַגִּידוּ,
וְצִיץ מָעוֹז וְכֶתֶר עוֹז לְךָ יִקְשְׁרוּ וְיַעֲנִידוּ,
וְאַרְבַּעְתָּם שִׁיר מִכְתָּם יַתְמִידוּ וְיַצְמִידוּ,
חִבַּרְתָּם וְגִבַּרְתָּם לְבַל יִגְעוּ וְיִדְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

נִיצוֹצִים נִקְבָּצִים לְךָ יַחַד יְרַנֵּנוּ,
בְּעַד עֲמָסִים הַחֲמָסִים לְךָ קוֹלָם יְחַנְּנוּ,
בְּאֵימָתְךָ וְיִרְאָתְךָ רַגְלֵיהֶם יְכוֹנְנוּ,
בְּקוֹל חָזָק כְּמוֹ בָזָק קְדֻשָּׁתְךָ יְשַׁנְּנוּ,
עֲנוֹת קָדוֹשׁ לְאֵל קָדוֹשׁ לְמוּל קָדוֹשׁ יֶעֶרְבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

*

אוֹפָן

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה,
לָכֶם יְסַפְּרוּ הוֹד זְרוֹעַ רָמָה,
מָתַח דֹּק, וְחֶלֶד תָּלָה עַל־בְּלִימָה,
הַגּוּף טִפַּח וְנָפַח הַנְּשָׁמָה,
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

לְבַדּוֹ הָיָה בְּטֶרֶם יוֹמָיִם,
וְעַד־לֹא גִלְגֵּל חוּג שָׁמָיִם,
וּבְאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבַּדֵּי־מָיִם,
בְּשׁוּם חשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

מְקוֹם מֶמְשַׁלְתּוֹ לְמַעְלָה הִצִּיבוֹ,
וְכִדְמוּת אֶבֶן־סַפִּיר חֲצָבוֹ,
וְרוּחַ וְעָנָן וָאֵשׁ שָׂם סְבִיבוֹ,
מָרוֹם, הַשָּׂם־עָבִים רְכוּבוֹ,
הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

הֵכִין בָּרוֹם מַלְאֲכֵי־רוּחַ,
וְחַיָּה נִשְׂאֵת אוֹפָן בָּרוּחַ,

אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה־שָּׁם הָרוּחַ,
וְשָׁבִים וְרָצִים וְטָשִׁים בָּרוּחַ,
לְהַקְדִּישׁ לְיֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

*

גְּאֻלּוֹת

1

‚שְׁכוּלָה, אֲכוּלָה,   לָמָּה תִבְכִּי,
הֲנוֹאַשׁ לִבֵּךְ   מֵאֲשֶׁר תְּחַכִּי?‘
„קִצִּי נִמְשַׁךְ   וְאָרַךְ חָשְׁכִּי!“
‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה,   כִּי־עוֹד מְעַט, כִּי
אֶשְׁלַח מַלְאָךְ   לְפַנּוֹת דַּרְכִּי,
וְעַל־הַר צִיּוֹן   אֶנְסֹךְ מַלְכִּי,
יָבוֹא מְבַשֵּׂר   לְפַנּוֹת שְׁבִילָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן   אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ   יָבוֹא לָךְ!‘

„לְאֵלִי, אֵלִי,   כַּמָּה אֲיַחֵל,
וְעַד־אָן תִּמְשֹׁךְ   גָּלוּת הַחֵל,
וּבְנֵי רָחֵל   גְּזוּזִים כְּרָחֵל?
וַאֲנִי בְּכָל־זֹאת   תָּמִיד אֲיַחֵל!“
‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה,   לְפֹדֶה וּמֹחֵל,
כִּי לֹא לְעוֹלָם   אֲנִי בָךְ בֹּחֵל,
עוֹד מְעַט וְהָיִית   לִי וַאֲנִי לָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן   אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ   יָבוֹא לָךְ!‘

„מָתַי יִקְרַב   וְיַגִּיעַ תּוֹר,
וְסָתוּם וְחָתוּם   מָתַי תִּפְתּוֹר,
אַרְמוֹן זָרִים   מָתַי תִּסְתּוֹר?“

‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְמַחְסֶה וּמִסְתּוֹר,
כִּי־עוֹד אָשִׂים בְּלֶחְיֵךְ הַתּוֹר,
וְיִפְרַח כַּפְתּוֹר כְּיוֹם אִי כַפְתּוֹר,
וְיָצִיץ בְּמִצְחֵךְ צִיץ אֲשֶׁר הֻשְׁלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!'

„הֲמוֹנַי לְפָנִים בְּאַחַת נִטְבָּע,
וּמִנֹּף וּבָבֶל בְּקָרוֹב נִתְבָּע;
הָיִיתִי אֲנִי כְּעַיִט נִצְבָּע,
נִקְבְּצוּ עָלַי מַלְכֻיּוֹת אַרְבַּע,
תֹּאכַל בְּשָׂרִי וְעוֹד לֹא־תִשְׂבָּע!"
‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְצוּר, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
כִּי בֹא יָבֹא דּוֹד אֲשֶׁר הָלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!'

2

‚שְׁבִיָּה, בַּת־צִיּוֹן, צְרוּפָה בְּכוּר עֳנִי,
שְׁבוּעַת אֲבוֹתַיִךְ נִשְׁבַּעְתִּי לְמַעֲנִי;
שַׁוְעָתֵךְ נִשְׁמְעָה, עָלְתָה לִמְעוֹנִי,
שָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי!'

„שַׁחוֹתִי לִמְאֹד, יָדִי כִּי אֵין לְאֵל,
שִׁמְךָ, טוֹב וְסַלָּח, נִדְרָשׁ לְכָל־שֹׁאֵל,
שׁוּבָה, כִּי אֵין לִי זוּלָתְךָ גֹּאֵל,
שׁוּבָה אֲדֹנָי רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל!"

‚לְמִי אֵפוֹא מְכַרְתִּיךְ? יָבֹא אִישׁ רִיבֵךְ!
לְמִי סֵפֶר כְּרִיתוּת? אָרִיב אֶת־יְרִיבֵךְ!
לְמִגְדַּל אֵשׁ וְחוֹמָה אֲנִי אֶהְיֶה סְבִיבֵךְ:
לָמֶה תִבְכִּי וְלָמֶה יֵרַע לְבָבֵךְ?'

„לָמָּה אֶצְעֲקָה חָמָס וְלֹא תַעֲנֶה?
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד יֹאמַר הַמּוֹנֶה,
לְזָרִים נִמְכַּרְנוּ יַחַד עֵר וְעֹנֶה,
לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה!“

‚מִי־אַתְּ וַתִּירְאִי מֵאֱנוֹשׁ הַבּוֹזֶה?
מַלְאָכִי אֶשְׁלַח, כְּמִכְתָּב הַחֹזֶה,
מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל אֱסֹף מִזֶּה וּמִזֶּה;
מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה!‘

„מוֹעֵד שַׂמְתָּ לִי לְקַבֵּץ שָׁלִישָׁי —
מוֹפֵת לֹא־אֶרְאֶה לְקוֹמֵם מִקְדָּשִׁי;
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם לֹא־בָא לִקְדוֹשָׁי:
מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשָׁי?“

‚הֵן בִּי נִשְׁבַּעְתִּי לֶאֱסֹף נִכְבָּשַׁי,
הֲלֹא אָז הַמְּלָכִים לָךְ יוֹבִילוּ שַׁי;
הִנֵּה עֵד לְאוּמִּים שַׂמְתִּי לִקְדוֹשַׁי,
הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשָׁי!‘

*

סְלִיחָה

שֹׁמַמְתִּי בְּרֹב יְגוֹנִי, לְיוֹם יִפָּקֵד זְדוֹנִי מָה אֹמַר לַאדֹנִי?
אִמְלַלְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי, בְּזָכְרִי אֲשֶׁר אָשַׁמְתִּי בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי.
בְּהֶבֶל כָּלוּ יָמַי, מִפְּנֵי בֹשֶׁת עֲלוּמַי אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי;
גִּחַלְתִּי קָדָחַת, כִּי־מְגִלָּה נִפְתַּחַת וְהַנֹּשֶׁה בָּא לָקַחַת.
דָּבַקְתִּי בְמַחֲשַׁבִּי, וְנַפְשִׁי לֹא־יָדְעָה, כִּי גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי.
הוֹי, כִּי־יָבֹא יוֹמִי! אֲזַי אִיקַץ מֵחֲלוֹמִי וְאָשׁוּבָה אֶל־מְקוֹמִי,
וְעַל־חֲטָאַי אֲשֶׁר עָבָר, וְעַל־פְּשָׁעַי אֲשֶׁר גָּבָר — מָה־אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָבָר?
זָדוֹן לִבִּי הִשִּׁיאַנִי וְעָוֹן אֲשֶׁר הֶלְאַנִי — מִבֶּטֶן קְרָאָנִי.

חֹשֵׁב בְּנַפְשׁוֹ נָבָל: כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־יוּבָל — וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל.
טָפַל שֶׁקֶר בְּתוֹכוֹ, וְנָמֵס מִמַּהֲלָכוֹ, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה,
יֻשְׁלַךְ כְּאֶבֶן דּוּמָה, וְלֹא־יִשָּׂא לְבֵית מְהוּמָה מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה,
כֹּחוֹ לֹא־סְמָכַתְהוּ עֵת נַפְשׁוֹ נְשָׂאַתְהוּ, אַף כִּי־אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ.
לְכָדַתְנִי אַשְׁמָתִי, הֲלוֹא־זֶה דְבַר נִשְׁמָתִי עַד־הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי;
לְזֹאת נַפְשִׁי נְשַׁמָּה: כְּאִישׁ שֹׁכֵב בִּכְלִמָּה עָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה.
מְשׁוּגָתִי נָשָׂאתִי, וּבִלְבָבִי קָרָאתִי: אָנֹכִי חָטָאתִי!
נִכְחָה לֹא־חָשַׁקְתִּי וּבִשְׁרִרוּת לִבִּי דָבַקְתִּי — מַה־לָּךְ כִּי נִזְעַקְתִּי?
שְׂאִי נַפְשִׁי אַשְׁמָתֵךְ, רְאִי חַטָּאתֵךְ לְעֻמָּתֵךְ: גַּם־אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ!
עַד־אֶדְאַג לַעֲוֹנִי, הֱשִׁיבוּנִי רַעְיוֹנַי: נִפְּלָה־נָּא בְיַד אֲדֹנָי!
פְּנֵה מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ וּפְתַח־לִי דַלְתֶּךָ, כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ,
צוּר, הָגֵן בַּעֲדֵנִי וּמֵעֲוֹנִי פְּדֵנִי, אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי;
קוֹלִי שְׁמַע כְּחַסְדֶּךָ בְּיוֹם אֶעֱמֹד נֶגְדֶּךָ, אַל־תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ,
רְאֵה עָנְיִי וַעֲנֵנִי, אֲנִי בְּיָדְךָ הִנְנִי, וְאַתָּה אֲדֹנָי חָנֵּנִי;
שְׁלַח אֲמִתְּךָ וְחַסְדֶּךָ, לְעַם צֹעֲקִים נֶגְדֶּךָ, וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ,
תִּסְלַח לַאֲשָׁמֵינוּ וְאַל־תִּפְקֹד עֲלֻמֵנוּ, כִּי צֵל יָמֵינוּ!

*

תוֹכֵחוֹת

1

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? הֲלֹא בָשָׂר וָדָם!
יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר וְלֹא־יֵדַע בְּנוֹדָם,
פִּתְאֹם יָבוֹא אֵידוֹ וְיִשְׁכַּב וְיֵרָדַם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? גֵּו נִרְפָּשׂ וְנִרְמָס,
מָלֵא תוֹךְ וּמִרְמָה וְגַם־אָוֶן וְחָמָס,
כְּצִיץ נֹבֵל יָצָא, וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו עֲוֹנוֹ הַנִּכְמָס —

אַפְּךָ וְגַם־קֶצְפְּךָ   אֵיךְ יִשָּׂא וְעָמָם?
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   כִּי אֵין־לְאֵל יָדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   בַּטִּיט יִתְגַּלֵּל,
בְּשֶׁקֶר יִתְהֹלֵל   וּבְשָׁוְא יִתְהַלֵּל,
הֲטָהוֹר מִטָּמֵא   וְיָקָר מִזּוֹלֵל?
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   עֲוֹן יֵצֶר מְעוֹלֵל —
כְּמוֹ־עֵשֶׂב יִיבָשׁ,   וְכֶחָצִיר יְמוֹלֵל;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   חֶסֶד בְּיוֹם אֵידָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   יָהִיר לֹא־נִחָם,
מֵי חָמָס יִשְׁתֶּה   וְלֶחֶם רֶעַ יִלְחָם,
וְכַיָּם הוּא נִגְרָשׁ   וְכַתַּנּוּר יֵחָם;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   חֵטְא אֲשֶׁר־בּוֹ יוּחָם —
יִסָּפֶה כְּחַלָּשׁ   עִם־גִּבּוֹר נִלְחָם;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְכַפֵּר מַעְבָּדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   רַק נִתְעָב וְנֶאֱלָח,
כָּל־הַיּוֹם יִבְגֹּד   וּפָנָיו בְּרֶע יִשְׁלָח;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   יְהִי נִרְפָּשׂ וְנִדְלָח,
וְכַבֶּגֶד יִבְלֶה   וְכֶעָשָׁן נִמְלָח,
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְכַפֶּר־נָא וּסְלַח
לְשֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר   אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   וְהוּא כָעֵץ נִקְסָם,
בְּבוֹא אֵמַת בִּצְעוֹ   יְהִי כְּמוֹ־קַשׁ מְרֻפָּס,
וְיִבְכֶּה מֵאֲשֶׁר שָׂשׂ   יוֹם יִרְקַב כְּמוֹ־סָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   עֲוֹנוֹ הַנִּכְבָּס, —
כְּמוֹ שַׁבְּלוּל יַהֲלֹךְ   וְכַדּוֹנַג נִמְסָס;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   וְאַל־תְּדַקְדֵּק בַּעֲדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם?   לְבַד נִדָּף כְּעָלֶה,
בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת,   בַּהֶבֶל יְסֻלֶּה,
וְכִכְלוּב מָלֵא עוֹף   כֵּן מִרְמָה מָלֵא;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו   וְעַל־לִבְּךָ יַעֲלֶה —
כְּמוֹ עָשָׁן יִכְלֶה   וּכְרָקָב יִבְלֶה;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל   כְּחַסְדְּךָ, לֹא כְחַסְדָּם!

2

שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ   נֶפֶשׁ הֹמִיָּה,
לָמָּה תִפְחֲדִי   מִמְּצֻקֵי נְשִׁיָּה?
מָחָר גּוּפֵךְ   יִשְׁכֹּן תַּחְתִּיָּה,
הַכֹּל נִשְׁכָּח   כְּאִלּוּ לֹא־הָיָה!
נַפְשִׁי הַשְׂכִּילִי,   וּמִמָּוֶת חִילִי,
וְלָאֵל הוֹחִילִי —   אוּלַי תוֹעִילִי
וְנַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי   בְּשׁוּבֵךְ אֶל־קוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי   פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

לָמָּה וְלָמָּה,   נֶפֶשׁ נִדְהָמָה,
תִּלְבְּשִׁי שְׁמָמָה   עַל־תֵּבֵל אֲדָמָה?
בְּצֵאת הַנְּשָׁמָה,   גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה,
בְּשׁוּבֵךְ אֶל־יְסוֹדֵךְ —   לֹא־תִשְׂאִי בְיָדֵךְ
מְאוּמָה מִכְּבוֹדֵךְ,   אַךְ־יָחִישׁ נוֹדֵךְ
כְּצִפּוֹר אֶל־קִנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי   פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

מַה־לָּךְ, נְבוֹכָה,   בְּאֶרֶץ לֹא־מְשׁוּכָה,
אֲשֶׁר־בָּהּ מְלוּכָה   תֵּהָפֵךְ מְבוּכָה?
תִּדְמֶה אֲרוּכָה —   וְהִיא כְקֶשֶׁת דְּרוּכָה,
כָּל־יְקָרָהּ כָּזָב   וְכָל־טוּבָהּ אַכְזָב,

וְהוּא נָמֵס וָזָב, וְלַאֲחֵרִים נֶעֱזָב;
וּמַה־יּוֹעִיל הוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ?

הַחַי גֶּפֶן וְהַמָּוֶת בּוֹצֵר,
וְכֹל אֲשֶׁר־יֵלֵךְ צְעָדָיו הוּא נוֹצֵר;
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְבַקֵּשׁ הַיּוֹצֵר,
כִּי־הַיּוֹם קָצֵר וְרָחוֹק הֶחָצֵר;
נַפְשִׁי שׁוֹבֵבָה, דַּי־לָךְ פַּת חֲרֵבָה,
וְשִׁכְחִי מַעֲצֵבָה וְזִכְרִי מַצָּבָה,
וְגוּרִי יוֹם דִּינֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

חִרְדִי כְיוֹנָה, עֲנִיָּה, אֶבְיוֹנָה,
זִכְרִי בְכָל־עֵת מְנוּחָה עֶלְיוֹנָה,
קִרְאִי לְאֵל מְעֹנָה בְּכָל־רֶגַע וְעוֹנָה;
בְּכִי תָמִיד לְעֵינָיו וְהִתְחַנְּנִי לְפָנָיו,
וְהָפִיקִי רְצוֹנָיו — וְאָז מַלְאֲכֵי מְעוֹנָיו
יְבִיאוּךְ אֶל־גַּנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

3

שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר לָמָּה תִשְׂאוּ עָוֹן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן!

לָנוּ יֵשׁ לָדַעַת, כִּי־אֲנַחְנוּ תוֹלַעַת;
לְגַב־חֹמֶר גַּבֵּינוּ — וְאֵיךְ יִגְבַּהּ לִבֵּנוּ?

מַה־יִּתְרוֹן לַגֶּבֶר וְאַחֲרִיתוֹ לַקֶּבֶר,
וְזֶה יִהְיֶה־לּוֹ חֵלֶף, לוּ־חַי שָׁנִים אָלֶף.

הֲלֹא אִם־יֵלֶךְ מֶרִי יְבֻלַּע בַּחֲמַת־קֶרִי,
וְיִשָּׂרֵף בַּלַּהַב — וְלֹא־יוֹעִיל הַזָּהָב.

הָאָדָם הַנִּכְאֶה, פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה:
מֵאַיִן בּוֹאֶךָ וְאָנָה מוֹצָאֶךָ!

קִצְּךָ, עָנִי וְאֶבְיוֹן, נִמְשַׁל כְּמוֹ קִיקָיוֹן,
שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה וְעַד־בֹּקֶר לֹא־חָיָה.

טוֹב שֶׁלֹּא נוֹצַרְתָּ וְעָמָל לֹא־קָצַרְתָּ,
וְאֵיכָה גְּדֹלוֹת תְּבַקֵּשׁ — וְאַתָּה בְּתוֹךְ הַמּוֹקֵשׁ!

נִפַּל אַתְּ מֵרֶחֶם וְתִפְשַׁע עַל־פַּת־לָחֶם,
וְאִם־תִּתְמַהְמַהּ רֶגַע — אֲזַי תִּמְצָא כָל־נָגַע.

בְּשָׂרְךָ כְּאוֹר זָרוּחַ בְּעוֹד יֶשׁ־בּוֹ הָרוּחַ,
וְעֵת תֵּצֵא הַנֶּפֶשׁ — נִשְׁאַר טִיט וָרֶפֶשׁ.

רְאֵה כִּי אֵין בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִכְּבוֹדֶךָ,
לְזָרִים חֵילְךָ יוּקָם, וְאַתָּה תֵלֵךְ רֵיקָם.

בְּכָל־זֹאת לֹא־חָשַׁבְתָּ לַתַּאֲוָה הִקְשַׁבְתָּ,
וְאִם לֹא טוֹב רֵאשִׁיתָהּ — מַה־תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ?

יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְיָשֹׁב לִפְנֵי מַלְכּוֹ,
אוּלַי צוּר יֵעָתֵר וּמֵחֲרוֹנוֹ יִסָּתֵר.

יְהִירִים הִתְקוֹשְׁשׁוּ, וְזִכְרוּ וְהִתְאֹשָׁשׁוּ,
שְׂאוּ לֵב אֶל־כַּפָּיִם, אֶל־אֵל בַּשָּׁמָיִם.

הָהּ עַל־חַטֹּאתֵינוּ וְאוֹי עַל־נַפְשׁוֹתֵינוּ,
כִּי־רוּחַ רָעִינוּ וְגַם־כַּצֹּאן תָּעִינוּ!

וּמַה־נְּבַקֵּשׁ וּמַה־נִּדְרוֹשׁ וַעֲוֹנוֹת עָבְרוּ רֹאשׁ,
מְאֹד רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ — וְאֵיךְ נִשָּׂא פָנֵינוּ?

דְּלֵה עַמְּךָ מִשַּׁחַת, מוֹשֵׁל רוּם וָתָחַת,
וְאִם הִקְשִׁינוּ עֹרֶף — יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף;

הָפֵק חֶמְלָתְךָ לְעַם דּוֹפְקֵי דַלְתֶּךָ,
כִּי־אַתָּה אֲדֹנֵינוּ, וְעָלֶיךָ עֵינֵינוּ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי, דּוֹדִי, וְלֵךְ עִמִּי
כִּי־צָמְאָה נַפְשִׁי לִרְאוֹת בְּנֵי עַמִּי;
לְךָ אֶפְרְשָׂה מִטּוֹת זָהָב בְּאוּלַמִּי,
אֶעֱרָךְ־לְךָ שֻׁלְחָן, אֶעֱרָךְ־לְךָ לַחְמִי;
מִזְרָק אֲמַלֵּא־לָךְ מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמִי,
וּשְׁתֵה בְּטוּב לֵבָב — יִיטַב לְךָ טַעְמִי;
הִנֵּה בְּךָ אֶשְׂמַח שִׂמְחַת נְגִיד עַמִּי,
בֶּן־עַבְדְּךָ יִשַׁי, הָרֹאשׁ לְבֵית לַחְמִי!

2

שֹׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב בְּאַרְמוֹנִי,
מָתַי יְצוּעֵי, יָהּ, תָּכִין לְאַדְמוֹנִי?
לָמָּה, צְבִי נֶחְמָד, תִּישַׁן — וְהַשַּׁחַר
עָלָה כְנֵס עַל־רֹאשׁ שְׂנִירִי וְחֶרְמוֹנִי?
מֵעַל פְּרָאִים סוּר, וּנְטֵה לְיַעֲלַת־חֵן,
הִנְנִי לְכָמוֹךָ, וְאַתְּ טוֹב לְכָמוֹנִי;
הַבָּא בְּאַרְמוֹנִי יִמְצָא בְּמַטְמוֹנִי
עֲסִיס וְרִמּוֹנִי, מוֹרִי וְקִנְמוֹנִי.

3

,שֹׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה עִם־אָהֳלֵי כוּשָׁן,
עָמְדִי בְּרֹאשׁ כַּרְמֶל וּצְפִי לְהַר־בָּשָׁן;
לַגַּן אֲשֶׁר נֶחְמַס, יָפָה, שְׂאִי עַיִן,
וּרְאִי עֲרוּגָתֵךְ כִּי־נִמְלְאָה שׁוֹשָׁן!׳
„מַה־לָּךְ, צְבִי נָחְמָד, כִּי־תַעֲזֹב גַּנִּי,
לִרְעוֹת בְּגַן־יָקְשָׁן וּבְתוֹךְ עֲצֵי דִישָׁן?
הָבָה, רְדָה לַגַּן נֹאכַל מְגָדִים שָׁם,
וּבְחֵיק יְפַת־עַיִן תִּשְׁכַּב וְגַם־תִּישָׁן!״

4

,שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר — קוּמָה פְּתָחֵהוּ,
וּצְבִי אֲשֶׁר בָּרַח — אֵלַי שְׁלָחֵהוּ;
לְיוֹם בּוֹאֲךָ עָדַי לָלִין בְּבֵין שָׁדַי,
שָׁם רֵיחֲךָ הַטּוֹב עָלַי תְּנִיחֵהוּ!׳
„מַה־זֶּה דְמוּת דּוֹדֵךְ, כַּלָּה יְפֵה־פִיָּה,
כִּי־תֹאמְרִי אֵלַי: שִׁלְחָה וְקָחֵהוּ?
הַהוּא יְפֵה עַיִן אָדוֹם וְטוֹב רֹאִי?״
,רֵעִי וְדוֹדִי זֶה — קוּמָה מְשָׁחֵהוּ!׳

5

שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי, עַד־אָן תְּהִי נִקְבָּר?
הוֹצֵא לְךָ פֶּרַח, כִּי־הַסְּתָיו עָבָר!
לָמָּה יְהִי עֶבֶד מֹשֵׁל בְּבֶן־שָׂרִים,
תַּחַת מְלֹךְ צָעִיר — שָׂעִיר הֲלֹא גָבָר?!
מִגִּי־זְמָן אֶלֶף שָׁנִים אֲנִי נֶעְבָּד,
אֶדְמֶה בְּתוֹךְ גָּלוּת לִקְאַת בְּתוֹךְ מִדְבָּר —
הַאֵין לְבֻשׁ בַּדִּים לִשְׁאוֹל? וְאֵיךְ יְגַלֶּה
הַקֵּץ — וְאֵל צִוָּה: סְתֹם וַחֲתֹם דָּבָר!

6

שְׂשׂוֹנִי רַב בְּךָ, שֹׁכֵן מְעוֹנִי, זְכַרְתִּיךָ — וְנָס מֶנִּי יְגוֹנִי!
לְךָ חֶסֶד וְיֵשׁ עָלַי לְהֹדוֹת, וְאֵין בַּמָּה, לְבַד הֶגְיוֹן לְשׁוֹנִי;
מְרוֹמִים לֹא יְכִילוּן תַּעַצֻמְךָ, וְאֵיךְ יוּכַל שְׂאֵתְךָ רַעֲיוֹנִי?
הֲבִינֵנִי וְחָנֵּנִי נְכֹחָה, וְיָפֵק אֶת־רְצוֹנְךָ רְצוֹנִי;
קְחָה שֶׁבַח מְקוֹם זֶבַח, וְיִיטַב כְּקָרְבָּנִי וּמִנְחַת עֶשְׂרוֹנִי!
טְהוֹר עַיִן, פְּקַח עַיִן לְעָנְיִי, שְׁלַח אוֹרְךָ וְהָאֵר עִוָּרוֹנִי;
נְצֹר גֹּדֶל חֲסָדֶיךָ לְמַעֲנִי, יְהִי סֵתֶר עֲלֵי־גֹדֶל עֲוֹנִי!
כְּמוֹ שִׁמְךָ לְפִקָּדוֹן בְּלִבִּי — תְּהִי רוּחִי בְּיָדְךָ פִּקְדוֹנִי!

*

אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה

„נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ — אָנָה תְשַׁלַּח רַעֲיוֹנֶיהָ?
תֶּהֱמֶה וְתִדְמֶה לַעֲלוֹת כָּאֵשׁ שֶׁיַּעֲלוּ תָמִיד עֲשָׁנֶיהָ!
הַאַתְּ כְּמוֹ גַלְגַּל אֲשֶׁר יִסֹּב עַל־הָאֲדָמָה וַהֲמוֹנֶיהָ,
אוֹ רַעֲיוֹנַיִךְ כְּמוֹ יַמִּים שֶׁהָטְבְּעוּ בָהֶם אֲדָנֶיהָ?
אֵיךְ תֶּהֱזֶה תִּקְוַת לְבָבְךָ — כִּי תִבְזֶה מְקוֹם עַיִשׁ וּבָנֶיהָ?
הַט־לִבְּךָ מֵעַל נְתִיב חָכְמָה — תִּפְרֹשׂ לְךָ תֵבֵל סְדִינֶיהָ;
אַחַר קְנוֹת בִּינָה הֲלֹא תִרְאֶה רָאשֵׁי אֲדָמָה — אַחֲרֹנֶיהָ!“
נַפְשִׁי, יְדִידַי, נַחֲמוּ עַל־זֹאת אַף־נַחֲמוּהָ עַל־יְגוֹנֶיהָ,
תִּצְמָא לְאִישׁ שֵׂכֶל וְלֹא־תִמְצָא אָדָם יְרַוֶּה צִמְאוֹנֶיהָ;
דִּרְשׁוּ בְּאַנְשֵׁי הַזְּמָן אוּלַי בָּהֶם אֱנוֹשׁ יָפִיק רְצוֹנֶיהָ!
אִם־הָאֲדָמָה חָטְאָה עָלַי — יָרֹק לְבָבִי רֹק בְּפָנֶיהָ,
אִם־לֹא בְעֵינָהּ רָאֲתָה אוֹרִי — דַּי לָאֲדָמָה עִוְּרוֹנֶיהָ,
אִם־כִּפְּרָה מִמְּהֶרֶת פָּנַי — אָשׁוּב וְאֶסְלַח לַעֲוֹנֶיהָ!
גַּלְגַּל אֲדָמָה שׁוּב, וְלֹא־תָרִים יַד־הַזְּמָן עַל־יַד גְּבוֹנֶיהָ,
רַב־לָךְ עֲשׂוֹת עָוֶל, וְדַי לִהְיוֹת אַרְזֵי אֲדָמָה קִיקְיוֹנֶיהָ,
הָקֵל נְקַלֵּי עָם, אֲשֶׁר מֵהֶם קַלּוּ מְאֹד עָלַי אֲבָנֶיהָ,
וּכְרֹת זְנַב הָאֹמְרִים אֵלַי: „אַיֵּה תְבוּנָה וֶאֱמוּנֶיהָ?“!

לוּ שֻׁפְּטָה תֵּבֵל בְּצֶדֶק בָּם לֹא־נָתְנָה טֶרֶף לְבָנֶיהָ,
נָחוּ וְלֹא־יָגְעוּ, וְהִשִּׂיגוּ רַק מִבְּלִי־דַעַת שְׂשׂוֹנֶיהָ;
לָקְחוּ בְּנוֹת שֶׁמֶשׁ וְהוֹלִידוּ סִכְלוּת וְלֹא־הָיוּ חֲתָנֶיהָ.
לָמָּה תְרִיבוּנִי עֲלֵי שִׂכְלִי, חוֹחֵי אֲדָמָה, קִמְּשׂנֶיהָ?
אִם־נִקְלְתָה חָכְמָה בְּעֵינֵיכֶם — אַתֶּם מְאֹד קַלִּים בְּעֵינֶיהָ,
אִם־נִסְגְּרָה כִּי־לִבְּכֶם סָגוּר — הִנֵּה אֲנִי אֶפְתַּח אֲרוֹנֶיהָ!
אֵיךְ אֶעֱזֹב חָכְמָה — וְרוּחַ־אֵל כָּרַת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיהָ?
אוֹ תַעֲזֹב אוֹתִי — וְהִיא כָאֵם לִי, וַאֲנִי יֶלֶד זְקֻנֶיהָ,
אוֹ כַחֲלִי, אוֹ כַּעֲדִי נֶפֶשׁ, אוֹ כַעֲנָק עַל־צַוְּרֹנֶיהָ?!
אֵיךְ תֹּאמְרוּ־לִי עֲדָיִךְ הוֹרֵד וּפְשֹׁט רְבִידֵךְ מִגְּרוֹנֶיהָ?
בָּהּ יַעֲלֹז לִבִּי וּבָהּ יִיטַב, כִּי־טָהֲרוּ נַחְלֵי עֲדָנֶיהָ!
לֹא־טוֹב הֱיוֹת נַפְשִׁי כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ שֶׁהֶחֱשִׁיכוּהָ עֲנָנֶיהָ —
מִדֵּי הֱיוֹתִי אַעֲלֶה נַפְשִׁי וּבְעַד עֲרָפֶל שִׂים מְעוֹנֶיהָ,
כִּי־נִשְׁבְּעָה עָלַי לְבַל־אֶשְׁקוֹט, עַד־אֶמְצְאָה דַּעַת אֲדֹנֶיהָ!

*

בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

זְמַמַּי, הָהּ, בְּהַר כֶּסֶל נִבְכִּים, וְעֵינַי — יָרְטוּ לָהֶם דְּרָכִים,
וּמַה־יִּתְרוֹן בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּעֵינָי, וְלִבִּי יַהֲלֹךְ נֶגְדּוֹ חֲשֵׁכִים!
וְאֶדְרֹךְ עֹז בְּנֵי־יָמִים בְּנַפְשִׁי — וּפָנַי בַּחֲמַת יָמִים דְּרֻכִים,
וְנִפְתָּה כַּאֲרוּם תֵּבֵל לְבָבִי — וְשָׂדֶיהָ בְּיַד־זָרִים מְעוּכִים;
וְרַב־לִי עוֹד רְדֹף הַבְלֵי זְמַנִּים, וְהָלֹךְ אַחֲרֵי לִבּוֹת הֲפוּכִים,
וְהִתְבּוֹסֵס בְּדַם־נֹעַר, וּמֵאָז דְּמֵי נֹעַר בְּיַד־יָמִים שְׁפוּכִים!
נְאֻם צָמֵא לְמֵי חָכְמָה וְהֹמֶה, וְיָמָיו בַּעֲבוֹת עָמָל מְשׁוּכִים,
רְדוּף יָגוֹן, שְׂבַע קָלוֹן, וּמִדַּם לְבָבוֹ יִסְכּוּ עֵינָיו נְסָכִים,
הֲדָפוּהוּ תְּלָאוֹת מִנְּעֻרָיו, וְחֶצְיֵהֶן בְּצַלְעֹתָיו מְעוּכִים,
וְרַעְיוֹנָיו יְעִירוּהוּ, וּבִנְאוֹת מְצוּקִים יֵלְכוּ הָלֹךְ וּבָכֹה,
וַיִּיגַע לַעֲצֹר בָּהֶם, וְיַמִּי מְזִמָּתָם בְּדַלְתִי אַף מְסִיכִים,

וַיַּעְפִּיל לַעֲלוֹת אֶל־הַר תְּבוּנָה,   וְרַגְלָיו מְנֻטּוֹת אֵלָיו חֲשׁוּכִים,
וּמִי יוֹבִיל לְמִבְצָר יוֹרְדֵי־בוֹר,   וְיָבִיא בֵּית עֲשִׁירֵי בֵין הֲלָכִים?
וּמִילָדִים כְּגִילָם הֵם יְרֵאִים —   וְאֵיךְ יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי מְלָכִים?
וּבִגְטוֹת אָהֳלֵי־בִין, עַל־יְמִינָם   לְשִׂטְנָם נִגְּשֵׁי סִכְלוּת עֲרֻכִים,
וּמֵהַטּוֹת יְרִיעוֹתָם חֲשׁוּכוֹת,   וְהֵמָּה מֵיְתְרֵיהֶם מַאֲרִיכִים,
וְיַחַד יִקָּרְאוּ כֻלָּם בְּשֵׁם אֵל —   וּפְסִלֵיהֶם בְּבֵית כֶּסֶל נְסוּכִים,
וְאֶדַּדֵּם לְאַט עַד־בֵּית אֱלֹהִים,   וְאוֹרֵם לַהֲלֹךְ בִּמְרוֹם הֲלִיכִים;
הֲלִיכִים נוֹסְדוּ עַל־קַו אֱמוּנָה,   בְּחֻקֵּי אֵל נְתִיבֵיהֶם סְמוּכִים,
וְיֶהֱמוּן לַהֲגוֹת בָּהֶם, וְלִנְוֵה   תְעוּדָה מִקְּצוֹתָם נֶהֱלָכִים —
לְאוֹר עוֹלָם, אֲשֶׁר הָאִיר מְכוֹנָה,   וּבִימִינוֹ אֲמָנֶיהָ תְמוּכִים,
וְעָלָה מַעֲלוֹת חָכְמָה וְגָבַהּ,   וְלִקְרַאת לַחֲמָיו יָרִיק חֲנִיכִים;
לְפָנָיו יִכְרְעוּ אַנְשֵׁי תְבוּנָה,   וְתַחְתָּיו כָּל־מְתֵי חָכְמָה הֲדוּכִים,
וְהֵקָם עָל לְהוֹרֹת מִשְׁפְּטֵי־אֵל,   וְהִצִּיב קַו אֱמֶת לִפְנֵי חֲשֵׁכִים;
עֲטֶרֶת כָּל־מְתֵי חָכְמָה, וְנֵזֶר   מְתֵי מִשְׂרָה וְחֶמְדַּת הַנְּסִיכִים!
אֲדוֹן נַפְשִׁי, רְאֵה כִּי יְחַלּוּ־לָךְ,   וְהִנָּם נְשׂוּאִים נַפְשָׁם וְחוֹכִים
לְפָנֶיךָ לְלַקֵּט בֵּין עֳמָרִים,   לְבַל־יִהְיוּ נְבֻכִים וּסְבֻכִים,
וּבֵין הָעֹמְדִים לִדְרֹשׁ תְּבוּנָה   יְשַׂו לָהֶם לְפָנָיו מַהֲלָכִים;
בְּנָשׁוּךְ נַחֲשֵׁי סִכְלוּת תְּשַׂו גֵם   תְּבוּנָתְךָ — לְהַחְיוֹת הַנְּשׁוּכִים,
וְיוֹם יוֹם תַּעֲרֹךְ נֵרוֹת תְּבוּנָה,   וְאַל־יִהְיוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים דְּעוּכִים,
וְיֵאוֹרוּ פְנֵיהֶם בַּהֲדָרְךָ,   וּמִבִּרְכָתְךָ יִהְיוּ בְרוּכִים!

*

יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת

„לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שֹׁאֶלֶת,   לֹא־הָיְתָה לַיִל וְיוֹם עֹמֶלֶת!“
אֵיךְ אֶעֱלֹז, רֵעִי, וּבַמֶּה אֶעֱלֹץ?   הַאִם אֲיַחֵל — נִמְשְׁכָה תוֹחֶלֶת!
הֵן מִדְרַשׁ חָכְמָה בִּשְׂרִי נֶאֱכָל —   וּבְשַׂר אֲחֵרִים אַהֲבָה אֹכֶלֶת.
„לוּ אֶמְצְאָה סִכְלוּת מְעַט?“ כִּי אֵין־לְךָ   מַכָּה אֲנוּשָׁה תַּעֲרִיךְ אִוֶּלֶת;
עַל־כֵּן מְאֹד אִיגַע וְלֹא־אֶרֶף מְעַט —   לוּ מָצְאָה יָדִי כְּבוֹד קֹהֶלֶת!
אֶפְשַׁט לְבוּשׁ תֵּבֵל, וְהַדַּעַת לְבוּשׁ   אוֹר לָבְשָׁה אוֹ כִסְּתָה בִּתְכֵלֶת,

כִּי־מָאֲסָה נַפְשִׁי — כְּאִלּוּ נוֹאֲשָׁה
לִי מִמְּצוֹא כָבוֹד וְהִיא נוֹחֶלֶת;
דַּלְתֵי יְגוֹנִים פָּתְחָה אֵלַי, הֲכִי
דַלְתֵי נְעוּרִים אַחֲרַי נִנְעָלֶת.
מַה־לַּאֲנָשִׁים יֹאמְרוּ: „אֵיךְ תֶּאֱהַב
כָּבוֹד, אֲשֶׁר יִמַּל כְּרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת?
הֵן כִּי־תְבַקֵּשׁ מַעֲלוֹת שֶׁנִּבְצְרוּ —
בְּדְמֵי בְנֵי־יוֹם חַרְבְּךָ נִגְאָלֶת!“
אִמְרוּ לְמוֹכִיחַי זְמַנִּי: יֶחֱשׁוּ,
כִּי־שָׁמְעָה אָזְנִי דְּבַר בֶּן־פֶּלֶת!
אִם־הָאֲדָמָה לֹא־תְשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ —
אֵין הָאֲדָמָה אֹהֲבָה מַשְׂכָּלֶת;
לוּ יָדְעָה מֵאֶתְמוֹל רוּם מַעֲלוֹת
נַפְשִׁי — לְרַגְלַי הָיְתָה נֹפֶלֶת!
עַל־הַיְקָר אֶחְמוֹל — וְהָאֵל יַעֲנֶה
נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר עַל־הַיְקָר חֹמָלֶת;
אוּלַי אֱלֹהִים שָׂם בְּפִי דָבָר כְּמוֹ
אֶבֶן יְקָרָה וּתְהִי גֶחָלֶת,
כַּשִּׁיר אֲשֶׁר יוּשַׁר וְיָרַח אַף אֱנוֹשׁ
מִבֵּין אֲמָרָיו חֶלְבְּנָה וּשְׁחֵלֶת;
לוּ כַצָּרֵי הַזֶּה בְּבֵית לוֹט יָדְעוּ
אַנְשֵׁי סְדֹם הִתְדַּפְּקוּ עַל־דֶּלֶת!

*

חָכָם בְּעֹז

כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו,
וְכִתְבוּנַת אֱנוֹשׁ יֹשֶׁר אֲמָרָיו,
וְכִמְזִמַּת לְבַב אִישׁ כֵּן יְגוֹנוֹ,
בְּשׁוּר — טֶרֶם יְבֹאוּהוּ — מְגוּרָיו.
יְדִידִי! אָהֳלוֹ תָקַע בְּלִבִּי,
וּמוֹרָשֵׁי לְבָבִי הֵם יְתָרָיו,
וְנִשְׁבַּע — כֹּל אֲשֶׁר יִסַּע וְיֹאבֶה
נְסֹעַ — הַכְּאֵב לִתְמֹךְ אֲשֻׁרָיו;
וְשָׂם תֵּבֵל בְּיָדַי כּוֹס יְגוֹנִים,
וְעָלַי הָפְקְדָה לִמְצוֹת שְׁמָרָיו,
וְהִפְקִיד הַזְּמָן כָּל־עַצְּבוֹתָיו
בְּנַפְשִׁי — כִּי־אֲנִי נֶפֶשׁ פְּגָרָיו;
וּפָגַשׁ קָדְקֳדִי בַּעֲנַן תְּלָאוֹת,
וְעָלַי סָחֲפוּ גִשְׁמֵי מְטָרָיו,
וּפֶתֶן הַזְּמָן נָשַׁךְ עֲקֵבִי,
וְהָיִיתִי מְשַׁעְשֵׁעַ לְחֻרָיו.
יְמֵי רִיבוֹת יְעָדֻנִי — וְהִנֵּה
כְּבָר שִׁלֵּם, וְלֹא־שִׁלֵּם נְדָרָיו,
וּבַל־אָעוּף עֲלֵי גָבְהֵי מְזִמּוֹת —
יְקַצֵּץ בַּעֲדִי כַּנְפֵי נְשָׁרָיו;
וְהָיִיתִי כְּמוֹ־נֶשֶׁר אֲשֶׁר כֹּל
בְּרוּם יִגְבַּהּ וְיִמָּרְטוּ אֲבָרָיו.
וְרַק אֶשְׂחֶה בְּיָם הַבִּין לְבַדִּי,
לְלַקֵּט כָּל־בְּדֹלְחָיו וְדָרָיו,
וְדַי לִתְפֹּשׂ בְּיָדִי מֶחְקְרֵי־בִין,
וְדַי לָלִין לְבַדִּי בֵּין מְצָרָיו,
כְּמוֹ חֹשֵׁב אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְלַאכְתּוֹ,
וְכַסֹּפֵר יְחַפֵּשׂ אֶת־סְפָרָיו;
וְאֵיךְ יוּכַל אֱנוֹשׁ יַמְרֶה לְבָבוֹ,
וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „הַתֵּר חֲגוֹרָיו“?!

מְגוּרָיו קָרְבוּ בִּרְחוֹק זְמָמוֹ,   וְרֵעָיו רָחֲקוּ מִבֵּית מְגוּרָיו —
וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „יִיגַע לְנַפְשׁוֹ   וְלִלְבָבוֹ" — כְּהַמָּם לַאֲסוּרָיו?
וְיִרְאֶה הָאֱנוֹשׁ חוֹבוֹת אֲחֵרִים,   וְיַעְלִים עַיִן לְבָבוֹ מִמְּעוֹרָיו.
וְאֵיךְ יַתִּיר חֲגוֹר שֵׂכֶל וּבִינָה   אֱנוֹשׁ, וּמַה־מְּרִי פִּתַּח אֲזוֹרָיו!
אֲשֶׁר סִגַּר בְּיַד נַפְשׁוֹ בְּשָׂרוֹ,   וְהִפְקִיד אֶת־לְבָבוֹ עַל־מְגוּרָיו,
וְנִפְשַׁט מִמְּתֵי בוּז כַּשְּׁפִיפֹן,   מְצָאָהוּ בְּיוֹם קַיִץ מְרִירָיו,
וְנַפְשׁוֹ גְדֵרָה פִּרְצֵי שְׁחָקִים,   וְתִפְרֹץ מִמְּקוֹם עַיִשׁ גְּדֵרָיו;
דְּבָרָיו מִפְלְאוֹת דֵּעִים, וְשָׁת עִם   דְּבִירֵי מַעֲלוֹת שֶׁמֶשׁ דְּבִירָיו,
וְקָם לָבוּס כְּסִיל תַּחַת פְּעָמָיו   וְתַחַת פַּעֲמֵי עֶשְׂרִים סְפָרָיו;
בְּלֵב יִסֹּב עֲלֵי גַלְגַּל אֲדָמָה   וַיְחַלֵּק עֲלֵי־שֵׁשֶׁת עֲבָרָיו,
וְיָרוּץ — כֹּל אֲשֶׁר יִרְחַק זְמָמוֹ —   לְהַשִּׂיג, מִבְּלִי הָפֵר, אֲסָרָיו,
אֲשֶׁר, לוּ אִם־יְבַקֵּשׁ קֵט הֲנָחָה,   גְּזַרְתִּיהוּ וְשָׂרַפְתִּי גְזָרָיו!
אֱמֹר, אִם־לֹא — בְּעֵת אוֹכַח לְבָבִי —   בְּאַף יִבְעַר עֲשַׁן־אֵשׁ מִנְּחִירָיו,
וְאֹמַר: מִדְרֹשׁ שֵׂכֶל הֶתָסוּר,   כְּאֵין כֹּחַ בְּךָ לִמְצֹא חֲקָרָיו?
דְּרֹךְ עַל־בָּמֳתֵי יַמֵּי תְבוּנָה,   וּבַקַּע מִשְּׂדֵה שֵׂכֶל הֲרָרָיו!
וְדַע כִּי־בַעֲלוֹתְךָ הַר תְּבוּנָה —   אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ לִסְפֹּר עֲפָרָיו,
וְעוֹד לֹא־אֶשְׁקְטָה מֵהַר מְזִמּוֹת,   עֲדֵי כִּי־אֶעֱלֶה לִטְרֹף כְּפִירָיו;
וְלִי עַיִן מְשׁוֹטֶטֶת בְּתֵבֵל,   אֲשֶׁר מִלֵּב אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה סְתָרָיו,
וְלִבִּי פִּתְּחוּ תָמִיד שְׁעָרָיו,   וְשִׁירִי לָטְשׁוּ שֶׁבַע תְּעָרָיו,
וְיָדַי בַּזְּמָן תָּמִיד קְשׁוּרָה,   וְאֶקְשֹׁר יַד לְבָנָיו עַל־שְׁחֹרָיו,
וְשַׂמְתִּי מִלְּבוּשׁ לַיִל לְבוּשִׁי,   וְתָפַרְתִּי כְסוּת כִּכְסוּת שְׁחָרָיו;
וְאָסִיר מֵעֲלֵי עֵינַי לְבָבִי,   בְּהַפִּיל מַאֲפַל לַיִל אֲפֵרָיו,
בְּמוֹת שֶׁמֶשׁ וְקוּם לַיִל כְּתַנִּין,   לְהָשִׂים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ חֲמָרָיו,
וְהַסַּהַר לְבֶשׁ חשֶׁן יְרַקְרַק,   שְׁאָלוֹ מֵהֲדַר שֶׁמֶשׁ וְאוֹרָיו,
וְשָׁת עָנָן עֲלֵי פָנָיו לְמַסְוֶה,   כְּאִלּוּ יִירְאוּ אוֹרֵי מְאוֹרָיו,
וּפֶתַח אָהֳלוֹ נִצָּב, כְּנָגִיד   לְמִלְחָמָה יְאַסֵּף אֶת־גְּבִירָיו,
וְעָמַד מַעֲמַד מֶלֶךְ, סְבִיבוֹ   בְּחֹם אֵשׁ מַעֲרֶכֶת מִנְּזָרָיו,
וְשִׁלַּח כּוֹכָבָיו סָבִיב, כְּרֹעֶה   יְשַׁלַּח עַל־פְּנֵי שָׂדֶה עֲדָרָיו,
וְכִרְאוֹת מַרְכְּבוֹת יוֹם הֵם יְנוּסוּן,   וְאִישׁ יִפָּרְדוּ מֵעַל חֲבֵרָיו,
וְלַיִל קָדְקֳדוֹ יִמְשַׁח בְּמֵי־טָל,   לְפָנָיו כִּי־יְגַלַּח אֶת־שְׂעָרָיו,

וּבֶן־שַׁחַר יְגַלְגֵּל אֶת־כְּסוּתוֹ, כְּאֹרֵג הַיְרִיעָה עַל־מְנוֹרָיו —
וּבִגְלַל כִּי־אֲנִי שֵׂכֶל מְשַׁחֵר וָדַעַת, לֹא־יְדָעוּנִי שְׁחָרָיו!
וְדִמִּיתִי קְנוֹת וּסְפוֹת חֲבֵרִים, הֱיוֹת לְאִישׁ תְּעָלָה בַחֲסָרָיו,
וְשַׁבְתִּי מִזֶּרַע הַיְדִידוּת, כְּקֹצֵר שֶׁדְּפָה רוּחַ קְצִירָיו,
וּמִי יִרְצֶה קְנוֹת מְעַט זְמַנִּי — בְּקֶרֶן הַצְּבִי יִתֵּן מְחִירָיו.
בְּחַר מֵהַקְּרָב שָׁלוֹם וְהֶרֶף, וְאִם־עַזּוּ וְגַם־רַבּוּ חֲגָרָיו,
וְדַע כִּי־לֹא אֱנוֹשׁ נִצָּל כְּמוֹ־אִישׁ, צְרָפוֹ הַזְּמָן שֶׁבַע בְּכוּרָיו,
יְדוּעַ רַע וְאָזוּר בַּתְּבוּנָה, עֲדֵי כִּי־נִמְתְּקוּ עִמּוֹ מְרֹרָיו,
וְאֵיךְ יַמְרֶה אֱנוֹשׁ דַּעַת לְבָבוֹ, וְיָשַׁת לַחֲצִיר יַעַר וְסִירָיו?
וְאֵיךְ אָבוֹא בְּלַהֲקַת הַפְּתָאִים, וְהַשֵּׂכֶל הֱבִיאַנִי חֲדָרָיו?
וְאֵיךְ אֶלְאֶה מְצֹא פֶּתַח דְּבָרִים, וְעִמִּי נִפְתְּחוּ דַּלְתֵי שְׁעָרָיו?
וּבָרָא אֵל בְּלִי־לֵב עַם זְמַנִּי, וְיָצַר מִבְּלִי־קֶרֶן שְׁוָרָיו,
וְיָרוּם כָּל־אֱוִיל בּוֹ וַחֲסַר־לֵב, וְכָל־יוֹנֵק חֲלֵב אֵם מִבְּחָרָיו,
וְכֹל נָטָה לְבָבוֹ אַחֲרֵי הוֹן, וְעָבַד בִּלְעֲדֵי שַׁדַּי סְגוֹרָיו,
וְלָאֵל יוֹם יְהִי כָל־סָר וְחָנֵף כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי־רוּחַ סְעָרָיו —
וְיָעֹזּוּ וְיַעַלְזוּ יְשָׁרָיו, וְיִבְלוּ וְיִמָּלוּ יְהִירָיו!

*

נֹחַם לְנָפֶשׁ

מַה־לָּךְ, יְחִידָה, תַּשְׁבִּי דוּמָם, כְּמֶלֶךְ בַּשְּׁבִי,
כַּנְפֵי רְנָנִים תֶּאֶסְפִי, וּכְנַף־יְגוֹנִים תִּסְחֲבִי?
כַּמָּה לְבָבִי יֶאֱבַל? כַּמָּה דְמָעוֹת תִּשְׁאֲבִי?
דָּבַקְתְּ בִיגוֹנֵךְ, עֲדֵי קֶבֶר בְּתוֹכוֹ תַחְצְבִי —
סִגְרִי דְלָתֵךְ בַּעֲדֵךְ עַד־יַעֲבָר־זַעַם חֲבִי!
יֵקַל בְּעֵינַיִךְ מְאֹד אִם־תִּצְמְאִי אוֹ תִרְעֲבִי,
יִרְבֶּה שְׂכָרֵךְ עַד־מְאֹד, וּבְאַחֲרִיתֵךְ תֵּיטְבִי;
הִנָּזְרִי מֵאַחֲרֵי תֵבֵל וְאַל־תִּתְעַגְּבִי,
עִמְדִי וְצַפִּי, עַד־אֲשֶׁר יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יֹשְׁבִי!
מַה־לָּךְ, אֲדָמָה בֹגְדָה, תִּתְהַלְּכִי וּתְסוֹבְבִי?

נַפְשִׁי בְּיָפְיֵךְ מָאֲסָה —		לַשָּׁוְא עָלַי תַּעְגְּבִי,
אַל־תַּתְעִי, כִּי־מָחֳרָת		תִּקְחִי אֲשֶׁר תִּתְנַדְּבִי!
שׁוּבִי, יְחִידָתִי, לָאֵל,		שׁוּבִי וְלִבֵּךְ שׁוֹבְבִי,
הִתְחַנְּנִי אֵלָיו, וְגַם		דִּמְעָה לְפָנָיו שַׁאֲבִי,
אוּלַי יְצַו וִישַׁלְּחֵךְ		מִבּוֹר, אֲשֶׁר־בּוֹ תִשְׁכְּבִי,
מִבֵּין אֲנָשִׁים בֹּעֲרִים,		שֶׁתִּשְׂנְאִי וּתְתַעֲבִי,
אִם־תֹּאמְרִי — לֹא־יֵדְעוּ		אִם־תִּצְדְּקִי אוֹ תִכְזְבִי,
אִם־תִּכְתְּבִי — לֹא־יֵדְעוּ		אִם־תִּמְחֲקִי אוֹ תִכְתְּבִי;
יוֹם תֵּצְאִי מֵהֶם — תְּנִי		תוֹדָה וְעָלָה קָרְבִי,
יוֹם תֵּצְאִי לִרְאוֹת אֱנוֹשׁ —		אָז כֶּאֱנוֹשׁ תֵּחָשְׁבִי!
דֹּמִּי, יְחִידָתִי, לָאֵל,		דֹּמִּי וְאַל־תִּתְעַצְּבִי,
קוּמִי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה,		קוּמִי וְגַם־הִתְיַצְּבִי,
קוּמִי וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר		תִּנָּדְעִי, תִּנָּקְבִי,
קוּמִי וְשִׁכְחִי אָב וָאֵם,		צוֹרֵךְ, לְבָבִי, אֱהֶבִי,
קוּמִי וְרוּצִי אַחֲרָיו,		קַלָּה כְנֶשֶׁר אוֹ צְבִי;
אִם־תִּמְצְאִי מָצוֹק וָצָר —		אַל־תִּפְחֲדִי, אַל־תִּרְהֲבִי,
אִם־תִּדְרְכִי עֵמֶק וָהָר,		אִם־בָּאֳנִיָּה תִרְכְּבִי —
שִׂימִי סְפָרַד אַחֲרֵי		גֵוֵךְ וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עַד־תִּדְרְכִי צֹעַן וְגַם		בָּבֶל וְאֶרֶץ הַצְּבִי!
לָמָּה, עֲנִיָּה סֹעֲרָה,		תִּכְלִי, וְלָמָּה תִדְאֲבִי?
כִּי גֵר אֲנִי נֶחְשָׁב, עֲדֵי		עַצְמִי בְקֶבֶר תִּרְקְבִי?
שָׁם תִּדְרְכִי כָל־עֹז, וְשָׁם		תִּנָּשְׂאִי, תִשָּׂגְבִי!
הַעַל נְטֹשׁ עַמֵּךְ, וְאִם		עַל־בֵּית מְגוּרֵךְ תִּדְאֲבִי?
כִּי צֵל אֱלֹהַי בַּעֲדֵךְ —		אִם־תֵּלְכִי אוֹ תֵשְׁבִי!
זִכְרִי שְׁלֹשָׁה נִתְּנוּ		לָגוּר, וּבָהֶם חַשְּׁבִי:
אֵיתָן וְאִישׁ תָּמִים וְצִיר,		נָס מִפְּנֵי יַד אֹיְבִי,
חָסוּ בְגָלוּתָם בְּשֵׁם		צוּר, בָּעֲרָבוֹת רֹכְבִי!
אֶרֶץ יְרִיבַי אַחֲרֵי		תֹאַר בְּקִלְלַת בֶּן־לְבִי,
גָּפְרִית וְגַם־מֶלַח וָאֵשׁ		תֹּאכַל יְבוּלָהּ בַּעֲבִי. —
אִי־לָךְ לְאֶרֶץ שִׁכְחִי		יוֹם אַחֲרֵי תֵעָזְבִי,

אֵין־לִי בְקִרְבֵּךְ נַחֲלָה,   אִם־תֵּצְרִי אוֹ תִרְחֲבִי,
תַּאֲוַת לְבָבִי לַנְּדֹד,   עַד־אָן וּמוֹתִי תִקְרְבִי!
הֵן בֵּין שְׁוָרִים נֶאֱסַר,   להפה עלי מא חלבי
להפה עלי קום גְדו   לים ישערוה מארבי
להפה עלי מכתי בהם   ועלי עטים תנסבי
להפה עלי זמאן אבי   קד טאל פיה תעגבי
להפה עלי סקע אלדי   קד טאק פיה מטלבי
בקית פיה מפרדא   חתי אסתבד תגרבי
חל אל נתא מקאלתי   אללה יעלם מדהבי!

✷

מַעֲנֶה

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

„עֲטֵה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים,   וְהִנָּחֵם וְהֶרֶף מִיְּגוֹנִים,
וְדוֹם אִם־בַּבְּכִי תָלִין, וְקַוֵּה —   הֲלֹא תָקוּם וְלַבֹּקֶר רְנָנִים,
וְדַע כִּי־הִנְּךָ יָחִיד בְּדוֹרְךָ,   וְשִׁירְךָ כַּחֲרוּזֵי צַוְּרֹנִים!“
עֲנִיתִיהוּ: וְאֵיךְ אֶרֶךְ וְאֶדֹּם,   וְאֵיכָה יִדְּמוּ כַּיָּם שְׁאוֹנִים?
אֲפָפוּנִי, הֲדָפוּנִי מְצוּקִים,   וְחִצֵּי הַזְּמָן נֶגְדִּי נְכֹנִים,
וְיֹרְנִי בְּנוֹת יָמִים כְּאִלּוּ   אֲנִי שַׂעֲרָה וְהֵם קַלְעֵי אֲבָנִים,
וּמִכַּנְפֵי זְמַנִּים יֹאחֲזוּנִי,   וְעָלַי נֹסְעִים תָּמִיד וְחֹנִים;
וְאִתִּי הַזְּמָן הֵיטִיב, וְהוּא לֹא   יְדָעַנִי אֲבָל כִּי בַּיְגוֹנִים,
וְלֹא־יָדְעוּ יְלָדָיו כִּי־לְבָבִי   מְאֹד חָזַק וְהָיָה כַּאֲבָנִים,
וְלֹא־יִדְאַג וְלֹא־יָשִׂים אֲלֵיהֶם,   וְיִשְׂחַק אִם־יְבֹאוּהוּ הֲמוֹנִים.
אֲנִי הַבֵּן אֲשֶׁר טֶרֶם יְיֻלַּד   לְבָבוֹ בָן כְּמוֹ בֶן־הַשְּׁמֹנִים,
וְגֵוִי יַהֲלֹךְ עַל־הָאֲדָמָה,   וְנַפְשִׁי תִתְהַלֵּךְ עַל־הָעֲנָנִים,
וְיֶתֶר מַעֲלוֹת חָכְמָה תְבַקֵּשׁ,   וּמֹאֶסֶת בְּרָב־עֹשֶׁר וְהוֹנִים,
וְיָגַעְתִּי בְחָכְמָה מִנְּעוּרַי,   לְמַעַן אַחֲרִיתָהּ מַעֲדַנִּים,
וְהִיא הָיְתָה אֲחוֹתִי מִנְּעוּרַי,   וּמַדָּעָהּ קְרָאַתְנִי בְּבָנִים;
וְנַפְשִׁי מִכְּלִי חֶמְדָּה יְקָרָה,   וְתַחְשֹׁב הַפְּנִינִים כַּצְּנִינִים,

וּמֵרֹאשׁ מָאֲסָה נֹעַם אֲדָמָה,   וְהַיְּיָה בְּעֵינֶיהָ אֲסוּנִים,
לְמַעַן כִּי־שְׁשׂוֹנֶיהָ יְגוֹנִים   וּמַדּוּחוֹת, וְאוֹנֶיהָ כְּאוֹנִים,
וּבָתֵּי מַחֲמַדֶּיהָ הֲרִיסוֹת,   וּבָתֵּי מַהֲלֻמֶיהָ נְכוֹנִים.
תְּפַתֶּה כָּל־חֲסַר לֵבָב בְּיָפְיָהּ   כְּבַעֲלַת־אוֹב וְאֵשֶׁת יִדְּעֹנִים;
בְּשָׁנֶיהָ תְּשַׁנֶּה הַמְּצוּקִים,   וְזֹאת לֹא־זֹאת תְּשַׁלַּח בִּזְמַנִּים,
וְתָשִׁית רֹזְנֵי הַיּוֹם כְּמוֹ־כֵן,   מְחֻסָּרִים בְּדֵעוֹתָם וְשׁוֹנִים;
לְקָחָם עַל־זְרוֹעֹתָיו וְדִכָּם,   וְאִם־הָיוּ עֲלֵי חֵיקוֹ אֱמֻנִים,
וְהֵתֵל בַּחֲבֻרָתָם, וְשָׂחַק   לְעֻמָּתָם, וְהֶרְאָמוּ שְׂשׂוֹנִים —
רְאֵה עַתָּה, אֲחִי מוּסָר וּבִינָה,   וְהַבֵּט יוֹם כְּלוֹתָם כָּעֲנָנִים,
וְיוֹם יֶחֶשְׂפוּ־בוֹ מַעֲרֵיהֶם   וְיִרְאֶה כָל־אֱנוֹשׁ מֵהֶם קְלוֹנִים!
חֲמָתִי נִתְּכָה עָלַי בְּשׁוּרִי   פְּתָאִים חָשְׁבוּ כִּי־הֵם מְבִינִים,
וְאֶשְׁתֹּק מֵעֲדָתָם הַנְּבָלָה,   וְאֶכְבַּד וְאַשְׁקִיט הַשְּׁאוֹנִים;
וְהֵם מִתְפָּאֲרִים עָלַי בְּשִׁירִים —   וּמִי־יִתֵּן וְיִהְיוּ מַאֲזִינִים,
וְלוּ הִתְפָּאֲרוּ עָלַי מְאוֹרֵי   שְׁחָקִים — הֶחֱשַׁכְתִּים כָּעֲנָנִים!
פְּתָאִים חָשְׁבוּ סִכְלוּת, לְהַשְׁווֹת   עֲצֵי־עֵדֶן בְּשׁוּרוֹת הָאֳרָנִים;
הֲכָאֵלֶּה לְפָנַי יַעַרְכוּן   צְעִירֵי הַגְּמַלִּים הַקְּטַנִּים?
אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ בַּשִּׁיר לְדַבֵּר,   וְאֵינָם לַהֲגוֹת בּוֹ נֶאֱמָנִים,
וְאִלּוּ יַעֲלֶה שִׁירָם בְּמִשְׁקָל,   אֲזַי יִהְיֶה כְאָבָק וַעֲשָׁנִים,
וְטֶרֶם יֵלְדוּ כָּרוּ קְבָרִים   לְשִׁירֵיהֶם, וְעִמָּהֶם טְמֻנִים;
עֲדָרִים מָאֲסוּ רֹעֶה אֱמוּנָה,   וְלוּלֵא אֵל זְבַחְתִּימוֹ כְצֹאנִים,
וְאִלּוּ נָפְלוּ יָדַי, עֲלֵיהֶם   נְשָׂאתִים — נָפְלוּ הֵם בַּיְוֵנִים,
וְכֻלָּם הָטְבְּעוּ בְּבֹץ צְמִיתֻת,   וְלֹא־יָכְלוּ שְׂאֵתָם הָעֲנָנִים,
וְאוּלָם מִפְּנֵי שִׁירֵי יְשׁוּבוּן,   אֲשֶׁר יִכָּנְעוּ אֵלָיו גְּאוֹנִים,
וְיִתְרַצּוּ לְכַפֵּר הַשְּׁגָגוֹת,   וְיִתְוַדּוּ לְהַעֲבִיר הָעֲוֹנִים!
עֲרָכוּנִי וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי   אֲנִי שֶׁמֶשׁ אֲכַסֶּה בִּמְעוֹנִים;
אֲנִי אֶחְקֹר צְפוּנֵי הַמְּלִיצָה,   וְאֶפְתַּח שַׁעֲרֵי־דַעַת וּבִינִים,
וְאֶקְבֹּץ מִנְּפָצֶיהָ חֲרוּזִים,   וְאֶלְקֹט מִפְּזוּרֶיהָ פְּנִינִים,
וְגַבְנֻנֵּי הֲרָרֶיהָ שְׁרוּנִים   לְפָנַי, וְאָרְחֶיהָ נְכוֹנִים;
אֲנִי בָאתִי לְחַדְרֵיהֶם, אֲשֶׁר הֵם   לְכָל־מֵבִין וְכָל־חָכָם צְפוּנִים,
וְאָשִׁיר שִׁיר יְשַׂמַּח הַנְּפָשׁוֹת,   וְכָל־לִבּוֹת יְחַלֵּץ מִיְּגוֹנִים,

וְכֹל לֹא־יִמְצְאוּ עִמִּי יְדֵיהֶם,   וְיוֹדוּ לַעֲצָתִי בַּלְּשֹׁנִים,
וְיָשֻׁבוּ מְקַנְאֵי מַעֲלָתִי   מְלֵאִים מֵחֲמַת אֵשׁ הַחֲרוֹנִים,
וְאֶת־חֲחִי בְּאַפֵּיהֶם אֲשַׂוֶּה,   וְאֶתֵּן עַל־לְחָיֵיהֶם רְסָנִים,
וְאֶשְׁחָקֵם, וְאֶדְרֹךְ בָּמֳתֵיהֶם,   וְאַשְׂבִּיעַ פְּנֵיהֶם בַּקְּלוֹנִים,
וְיִהְיוּ כַנְּעֹרֶת מִפְּנֵי־אֵשׁ,   תְּלַהֵט בֶּעֱזוּזָהּ הַחֲסֹנִים,
וּפִי כָל־דּוֹבְרֵי־שֶׁקֶר יִסָּכֵר,   וְיָמֻתוּ בְּאֵין כֹּחַ וְאוֹנִים,
וְלֹא־יָרוּם לְבָבָם לֶאֱמֹר שִׁיר,   וְאַף לֹא־יִזְכְּרוּהוּ בַלְּשֹׁנִים,
וְהֵם לֹא־יַעֲלוּ עַל־לֵב לְעוֹלָם,   וְכַמֵּתִים בְּחַיֵּיהֶם טְמֻנִים.
לְאֵידָם הַשְּׂחֹק עָשׂוּ בְנַפְשָׁם,   בְּשׁוּמָם כַּעֲצֵי־קַשׁ קִנְּמוֹנִים,
וְאָמְנָם לֹא לְעוֹלָם יִהְיֶה אוֹר   בְּמוֹ חֹשֶׁךְ, וְחַיִּים בָּאֲשׁוּנִים!
וְשִׁירֵנוּ כְּיִלְדֵי אֲמָנָה,   וְשִׁירָתָם כְּמוֹ יַלְדֵי זְנוּנִים,
וְכִי־נַפְשָׁם קְרוּצָה מֵאֲדָמָה,   קְרָצוּהָ — בְּדָכְיָם — מִדְמָנִים,
וְנַפְשֵׁנוּ פְּנִינִיָּה — וְעַל־כֵּן   גְּזָרְנוּהוּ אֲנַחְנוּ מִפְּנִינִים;
וּבוֹ אָרוּם וְאֶנָּשֵׂא עֲלֵי־כָל־   מְתֵי דוֹרִי וְעַל־כָּל־הַזְּמַנִּים,
וְאֶתְגַּבֵּר בְּשִׁירָתִי, וְאֶחְבֹּשׁ   פְּנֵי שֹׂנְאַי לְעוֹלָם בַּטְּמֻנִים,
אֲשֶׁר הֵמָּה עֲרִירֵי לֵב וְרַעְיוֹן,   וְאֵינָם שֹׁמְעִים כִּי אִם־מְאֵנִים,
וְדָת אֵל חָשְׁבוּ־בָהּ מַחֲשָׁבוֹת,   וְשָׁגוּ־בָהּ וְהִרְבּוּ עוֹד זְדֹנִים,
וּמַתְכֹּנֶת לְשׁוֹן עִבְרִית עֲמֻקָּה   וְקָשָׁה לַאֲחֵי מוּסָר וּבִינִים,
וּבִינָהּ מִפְּלָאֵי הַתְּבוּנוֹת,   וְאֵינָהּ כִּי לְחַדֵּי רַעֲיוֹנִים;
כְּבוּדָּה הִיא לְנִכְבַּדֵּי תְבוּנָה,   וְאַף כִּי־לַנְּמָלִים הַקְּטַנִּים,
אֲשֶׁר אֵין־דַּי בְּבִינָתָם לְהַפְלוֹת   צְעִירֵי הַזְּבוּבִים מִשְּׁמֵנִים.
אֲהָהּ, כִּי־הַזְּמָן חָסֵר תְּבוּנוֹת   וְנִמְלָא מֵעֲדַת רוֹנְנִים וְשׁוֹנִים!
וְעַל־כֵּן כָּל־יְמֵי חַיַּי אֲקוֹנֵן,   וְלִבִּי יַעֲשֶׂה מִסְפֵּד כְּתַנִּים,
לְמַעַן נֶעְדְּרוּ אַנְשֵׁי אֱמוּנָה,   וְסָפוּ כָל־נְשִׂיאֵי שֵׁם וּפָנִים,
וְתַחַת הַהֲדַס סִרְפַּד וְחוֹחַ,   וּבִמְקוֹם הָאֲרָזִים קִמְּשֹׂנִים!
וְאִם הִתְמוֹטְטוּ גִּבְעוֹת תְּבוּנָה,   וְאִם הִתְפּוֹצְצוּ הָרֵי אֲמָנִים —
הֲלֹא טוּב הַשְּׁאָר נִשְׁאָר וְזָרַח   כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ עֲלֵי־יוֹם הָעֲנָנִים;
וְחָשַׁב הָאֱלֹהִים זֹאת לְטוֹבָה,   לְהַשְׁאִיר בֵּין שְׁאָר עַמּוֹ אֱמוּנִים,
לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְלֶאְסֹף   פְּזוּרֵי דָת לְאֵל נֹטֶה מְעוֹנִים,
וְלִבְנוֹת נִגְדְּעֵי הַנַּהֲלָאָה,   וְלִסְאוֹן שִׁפְטֵי הָרַע סְאוֹנִים;

לְנַחֵם לֵב שְׁפָלִים וַאֲמֵלִים, וּמַכּוֹתָם לְרַכֵּךְ בַּשְּׁמָנִים,
וְלִרְעוֹת צֹאן מְנֻדַּח בָּאֲפָסִים, וְהָרָזִים לְעַדֵּן כַּשְּׁמֵנִים.
אֱמֶת, כִּי נִהֲלָם עַל־מֵי מְנֻחוֹת, וְהוֹבִילָם לְחַיֵּי מַעֲדַנִּים,
וְהִרְוָם בַּתְּבוּנָה עַד־לְשָׂבְעָה, וְהִשְׁקָם כִּי־הֲרָגוּם צְמֵאוֹנִים;
אֲשֶׁר חִזֵּק יְדֵי דָת אֵל אֱמוּנִים וְהֶעֱמִידָהּ עֲלֵי־רֹאשׁ הַמְּכוֹנִים;
אֲשֶׁר הֵשִׁיב פְּזוּרֵי צֹאן תְּעוּדָה, וְהוֹשִׁיב נַחֲלֶיהָ מִלְּפָנִים;
אֲשֶׁר הוֹדַע בְּעֵטוֹ מִשְׁפְּטֵי־אֵל, וְאֵלָיו יַעֲלוּ עַמּוֹ נְדוֹנִים;
וְכַמָּה תוֹצְאוֹת מִשְׁפָּט יְגַלֶּה בְּחָכְמָתוֹ, וְיַתִּיר הָאֲטוּנִים,
וְהוּא בַּעַל לְשׁוֹן דָּת הַקְּדוֹשָׁה, וּפִיהוּ הַמְמַלֵּל בַּנְּבוֹנִים
וְהוּא פִּתַּח חֲגוֹרֶיהָ, וְחִלֵּץ חֲלָצֶיהָ, וְחִדֵּשׁ בָּהּ יְשָׁנִים,
וְיִשֵּׁר מִשְׂגְּבֶיהָ בְּצוּרִים, וְחָשַׂף מִסְתָּרֶיהָ גְּאוֹנִים,
וְהֶחְיָה מִשְׁתְּתֶיהָ מְקוֹרִים, וְהֵפִיץ מִנְּפוּצֶיהָ עֲנָנִים,
וְהֶעֱמִיד מִפְּרָצֶיהָ שְׁעָרִים, וְחִלֵּק מַחְלְקוֹתֶיהָ לְפָנִים.
נְשׂוּי קָדְקֹד, וְלוּ שַׁחַק עֶרְכּוֹ — גְּעָרוֹ גַּעֲרַת אָבוֹת לְבָנִים;
אֲשֶׁר הַתֹּם וְהַיֹּשֶׁר לְבוּשׁוֹ, וְעָטָה הַחֲסָדִים כַּסְּדִינִים,
וְיָרַשׁ מַעֲלֹתָיו מֵאֲבֹתָיו, וְיֹרִשֵׁם לְאַחֲרִיתוֹ לְבָנִים;
אֲבִי הַכֹּל נְשָׂאָהוּ עֲלֵי־כֹל, וְהֵרִים מַעֲלֹתָיו כַּתְּרָנִים,
וְהִשְׁמִיעַ כְּבוֹדוֹ בָּאֲרָצוֹת, עֲדֵי אַפְסֵי שְׁבָאִים אַף־דְּדָנִים,
וְהֵשִׂים אֶת־תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כָל־ מְתֵי מוּסָר גְּדֹלִים עִם־קְטַנִּים;
וְאָמְנָם הוּא לְכָל־חַכְמֵי אֲדָמָה כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְהֵמָּה כָעֲנָנִים,
וְכָמוֹנִי — יְאַהֵב, כִּי אֲשַׁוֶּה תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כַפַּעֲמֹנִים,
יְשִׁירוּהָ מְתֵי מוּסָר, וְיֶהְגּוּ בְּצִדְקָתָיו יְמֵי עוֹלָם וְשָׁנִים!

*

תַּהְפֻּכוֹת תֵּבֵל

וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה, וְגוּף נִרְאֶה וְנֶפֶשׁ נֶעֱלָמָה;
וְאֶרֶץ שֹׁחֲרֶיהָ יִמְצְאוּ רָע, וְלֹא שָׂשׂוֹן לְאָדָם בָּאֲדָמָה;
וְתָשֹׁב הָאֲדָמָה לָאֲדָמָה, וְתַעַל הַנְּשָׁמָה לַנְּשָׁמָה.

וְעֶבֶד יַהֲרֹג הַיּוֹם אֲדֹנָיו, וְשִׁפְחָה יִפְרָה מַלְכָּה, וְאָמָה;
וּבֵן יָקוּם עֲלֵי אָבִיו וְאִמּוֹ, וְכֵן הַבַּת בְּאָבִיהָ וְאִמָּהּ.
יְדִידִי! רָאֲתָה עֵינִי בְּתֵבֵל, אֲשֶׁר הַטּוֹב בְּעֵינֵי כֹל — מְהֻמָּה;
יְמֵי חַיֵּי אֱנוֹשׁ יִשָּׂא עֲמָלִים, וְיִשָּׂא אַחֲרִיתוֹ גּוּשׁ וְרִמָּה!

*

תֵּבֵל — הָבֶל

(בְּמוֹת אֶחָד מִידִידָיו)

אֲחִי תֵבֵל, שְׁאַל תֵּבֵל, שְׁאַל מָה אַחֲרִית עַמָּהּ,
אֲשֶׁר תֹּאכַל יְלָדֶיהָ — וְהֵם לֹא־לָחֲמוּ לַחְמָהּ;
הֲכִי תֵבֵל קְרָאוּהָ — לְמַעַן הִיא וְהֵם כִּשְׁמָהּ,
וְלוּ חָכְמוּ בְּנֵי־תֵבֵל, אֲזַי יָעֲצוּ לְהַשְׁמָהּ,
וְאִישׁ יֵדַע אֲשֶׁר אֵדַע — לְבָבוֹ קֵץ הֱיוֹת עִמָּהּ.
וְתֵבֵל בָּחֲלָה נַפְשִׁי — וְנַפְשִׁי בָּחֲלָה מוּמָהּ . . .
וּמִדַּת לַיְלָה אַחַת, וְהִנְנִי בְּעֵת תֻּמָּהּ;
וְאֵיךְ אִישַׁן — וְלִבִּי עֵר, וְעֵינִי מָאֲסָה נוּמָהּ?
אֱמֶת, עָלַי לְהִוָּסֵר וְנַפְשִׁי עוֹד לְהַחְכִּימָהּ,
לְמַעַן הִיא אֲשֶׁר תִּחְיֶה, אֱמֶת, אַחֲרֵי כְלוֹת גִּשְׁמָהּ,
לְהִסְתּוֹפֵף בְּצֵל אוֹרָהּ, לְהִתְעַנֵּג בְּטוּב טַעְמָהּ;
וְגַם־תָּבִין נְתִיבֵי אוֹר וְתֵדַע מָחֳרַת יוֹמָהּ,
בְּעֵת תַּעֲזֹב גְּוִיָּתָהּ וְתָשֹׁב אֶל־אֲשֶׁר שָׁמָּה,
וְתַעַל — כַּאֲשֶׁר עָלָה יְדִידֵנוּ אֱלֵי רוּמָהּ!
אֲשֶׁר הָיָה פְּאֵר אַרְצִי, וְסַפִּירָהּ וְיַהֲלֹמָהּ,
וְאַבִּירָהּ וְכַבִּירָהּ, וְאַלְקוּמָהּ וְזַמְזֻמָּהּ,
וְהָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר נָעַם מְאֹד מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמָהּ, —
וְלָמָּה שִׁכְּלָה אוֹתוֹ אֲדָמָה, שִׁכְּלָה אִמָּהּ?
קְבַרְנוּהוּ — וְאוֹר קָדַר, וְהַשֶּׁמֶשׁ בְּעֹז חֻמָּהּ,
וְלוּלֵי כִּי־נְשָׂאוּהוּ — נְשָׂאַתְהוּ עֲלֵי שִׁכְמָהּ!
אֲנַחְנוּ שֹׁכְנֵי תֵבֵל, אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּתוֹךְ חֶרְמָהּ,

וְאָמְנָם כִּי צְלָמֵינוּ   מְפֻתָּחִים בְּחֹתָמָהּ;
וְלָמָּה נִדְאֲגָה מָוֶת   וּמִזִּכְרוֹ מְאֹד נִתְמַהּ?
וְאֵיךְ יִכְסֶה אֱנוֹשׁ מִכְסָה —   וְהִיא כָפְרָהּ וּפִדְיוֹמָהּ?
וּמַדּוּעַ נְתַעֵב כּוֹס —   וְעָלֵינוּ שְׁתוֹת דָּמָהּ?!

*

קִינָה עַל־מוֹת רַבִּי יְקוּתִיאֵל

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ,   אוֹת כִּי שְׁחָקִים לַחֲלוֹף יֻצָּרוּ!

שִׂימוּ לְבַבְכֶם תֵּדְעוּ כִּי הַזְּמָן   יָכִין לְעָם שִׂיחוֹת וְלֹא נוֹצָרוּ,
יִקְחוּ יְמוֹתָיו עָם וְעַל־עָם יִתְּנוּ,   עַד־אֶחֱשֹׁב כִּי עַם־אֱנוֹשׁ יִסְחָרוּ!
לֹא־אֵדְעָה זֹאת, כַּאֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ   כָּל־אַנְשֵׁי לֵבָב אֲשֶׁר נִזְכָּרוּ:
אִם הַנְּפָשׁוֹת הַגְּוִיּוֹת מָאֲסוּ,   אוֹ הַנְּשָׁמוֹת לַעֲלוֹת יִפְצָרוּ?
מַה־נּוֹאֲלוּ הָאֹמְרִים: תֵּבֵל חֲלוֹם!   אֵיךְ שָׁכְחוּ דָבָר וְלֹא־זָכָרוּ:
כֶּן־הוּא כְדִבְרֵיהֶם, אֲבָל הוּא מֵאֲשֶׁר   שָׁוְא דִּבְּרוּ לָאִישׁ וְלֹא־נִפְתָּרוּ!
הוּכַן בְּקִרְבָּהּ לַתְּלָאוֹת מַאֲרָב,   וּכְמִפְּנֵי הַבֹּעֲרִים נִסְתָּרוּ;
כֻּפַּר בְּרִית מַלְכֵי אֲדָמָה עִם־שְׁאוֹל,   גַּם־מַחְשְׁבוֹת הָרֹזְנִים הֻפָרוּ.
מַה־קָּרְאוּ עַמִּים וְלֹא־מָרוּ, עֲדֵי   קָרָא שְׁאוֹל לָהֶם וּפִיו לֹא־מָרוּ!
שָׁבַת גְּאוֹן עֻזָּם וְשָׂרִים שָׁחֲחוּ,   כִּי כַעֲבָדִים אֶל־שְׁאוֹל נִמְכָּרוּ,
פִּתְאֹם לְפֶתַע יָרְדוּ יַחַד לְבוֹר,   לֹא־מָצְאוּ כֹחַ וְלֹא־עָצָרוּ,
לֹא־מָצְאוּ מֵלִיץ יְכַפֵּר בַּעֲדָם   מִכָּל־סְגֻלָּתָם אֲשֶׁר אָצָרוּ;
אֶשְׁתּוֹלֲלוּ יַחַד וְרֵיקָם הָלְכוּ   מִתּוֹעֲפוֹת כַּסְפָּם אֲשֶׁר צָבָרוּ,
לֹא נֶאֱשַׁר מִכָּל־כְּבוֹדָם בִּלְעֲדֵי   הֵם הַבְּלוֹאִים כַּאֲשֶׁר נִקְבָּרוּ,
בָּאוּ בְמַחְשַׁכִּים וְאוֹנָם פֻּתְּחוּ,   תַּחַת צְרִיחִים בַּעֲדָם סֻגָּרוּ!
כַּתֵּר מְעַט, מָוֶת, וְיָדְךָ אֱסֹף —   מַה־תַּעֲרִץ דַּלִּים בְּיָד נִסְכָּרוּ?
דִּמּוּ יְצוּרִים כִּי־בְצֶדֶק תִּשְׁפְּטֵם,   וּדְבָרְךָ לֹא־כֵן כְּמוֹ־שָׁעֲרוּ,
כִּי בָךְ אֲנָשִׁים נֶעֱזָרִים כָּשְׁלוּ,   וּבָךְ אֲנָשִׁים כּוֹשְׁלִים נֶעְזָרוּ.
אִם־לָעֲגוּ עַזִּים וְעַלִּיזִים לָךְ —   הִנֵּה מְאֹד מְפַחֲדְךָ סָמָרוּ,
אֵשׁ בָּאֲרָזִים נָפְלָה — מַה־יַּעֲשׂוּ   אֵפוֹא אֱזוֹבֵי קִיר, בְּיָד נִקְצָרוּ?

אֶרְאֶה פְּנֵי תֵבֵל, יְדִידַי, זֹעֲפִים,
עַל־כֵּן שְׁעוּ מֶנִּי, אֲמָרֵר בַּבְּכִי —
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מֶה שְׂפָתַי צָלֲלוּ —
אָבַד יְקוּתִיאֵל, אֲשֶׁר הָאֹבְדִים
כַּפְתּוֹר — אֲשֶׁר הֻכָּה וְסִפִּים רָעֲשׁוּ,
חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת מְאוֹרִים נִגְאֲלוּ,
לֹא־יֶדְעָה נַפְשִׁי אֲבָל הַיּוֹם לְבָד,
עַד לֻקְחוּ מִבְחַר אֱנוֹשׁ — וָאֵדְעָה,
אָכֵן לְעֻמָּתִי פְּנֵיהֶם חִזְּקוּ —
אַל־תַּאֲמֵן לָהֶם וְאַל־תִּכְרֹת בְּרִית,
אִם נָדְרוּ נֶדֶר לְהַשְׁחִית כָּל־יְקָר —
הִוָּסְדוּ, הִוָּעֲדוּ הַמּוֹשְׁלִים,
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי וְיָדַי חַזְּקוּ,
גַּם־הַדְּמָעוֹת גֹּרְעוּ חֹק נַחֲלָה,
אַךְ הַלְּבָבוֹת כַּשְּׁמִירִים חֻזְּקוּ,
הֹוָה, אֲשֶׁר לֹא־תוּכְלוּ עוֹד כַּפְּרָהּ,
יִקָּפְצוּ, יִנָּפְצוּ, יִמָּצֵצוּ,
יִתְבּוֹלֲלוּ, יִתְמוֹלֲלוּ, יִתְגּוֹלֲלוּ,
תֵּקַל בְּעֵינֵינוּ עֲדֵי יִתְפַּלְּצוּן
אַל־תַּעֲבִירוּ קוֹל בְּאֶרֶץ הַצְּבִי,
עַמִּי, סְפֹד כִּי הַכְּרוּב סָר מִדְּבִיר,
וּזְעַק לְפִי־קֶרֶת וְהֵילֵל, כִּי אֲרוֹן
נֶהְפַּךְ לְךָ נִיסָן, אֲשֶׁר הָיָה לְנֵס,
הַיּוֹם, אֲשֶׁר־עָלָה אֲרִי מִסֻּבְּכוֹ,
הַיּוֹם, עֲטֶרֶת עַם־צְבִי בּוֹ נֶפְלָה,
הַיּוֹם, יְסוֹד הֵיכַל פְּנִימִי הֻעֲרָה,
הַיּוֹם, בְּקֶרֶב מוֹעֲדֵי אֵל שָׁאֲגוּ
הַיּוֹם, בְּתוּלַת בַּת־יְהוּדָה הָגְלְתָה,
נִשְׁכַּח כְּאֵב שָׁאוּל וְיוֹנָתָן בְּנוֹ,
וּכְאֵב גְּדַלְיָה בֶן־אֲחִיקָם אַחֲרָיו,

יִתְנַכְּרוּ אֵלַי וְלֹא־נִכָּרוּ —
מַה־תִּקְצְפוּ עָלַי וּמַה־תִּגְעָרוּ?
כִּי מֵעֲלֵי רֹאשִׁי צְלָלִים סָרוּ!
בּוֹ עָתְקוּ חַיִל וְגַם־גָּבָרוּ,
יָכִין — אֲשֶׁר נָפַל וְגָלוֹת סָרוּ!
וִימֵי אֲדָמָה אַחֲרָיו יוּאָרוּ —
אִם־יִמְאֲסוּ יָמִים וְאִם־יִבְחָרוּ,
כִּי יָלְדוּ אָוֶן וְעָמָל הָרוּ,
כִּי־אֵדְעָה פִּשְׁעָם וְלֹא־יֶחְוָרוּ!
כִּי עַל־דְּמוּת מַלְאַךְ בְּרִית קָשָׁרוּ,
בּוֹ שִׁלְּמוּ נִדְרָם אֲשֶׁר נָדָרוּ!
הִתְנַגְּשׁוּ, הִתְקַדְּשׁוּ, הִבָּרוּ!
כִּי מַחְשְׁבוֹתַי אַחֲרָיו נֶאְסָרוּ,
כִּי כַּאֲפִיקֵי נַחֲלָה נִגָּרוּ —
כִּי נֶשְׂאוּ כָזֹאת וְלֹא־נִגְזָרוּ!
הֹוָה, אֲשֶׁר לָהּ כָּל־לְבָבוֹת חָרוּ:
יִמָּאֲסוּ, יִנָּתְסוּ, יִתָּרוּ,
יִתְהוֹלֲלוּ, יִתְחוֹלֲלוּ, יֵאָרוּ —
לָהּ מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְיִתְפּוֹרָרוּ!
פֶּן־יִרְגְּזוּן הָרָיו וְיִתְעַרְעָרוּ!
וּכְלֵי קְרָב וּכְלֵי יְקָר נִפְזָרוּ,
נִלְקַח וְלוּחוֹת הַבְּרִית נִשְׁבָּרוּ;
נָסוּ צְלָלֶיךָ וְגַם־עָבָרוּ —
הַיּוֹם, אֲרָיוֹת עַל־אֲרִיאֵל צָרוּ,
הַיּוֹם, תְּמִידֵי מִזְבְּחוֹ הוּסָרוּ,
הַיּוֹם, בְּתוֹכוֹ מוֹקְדִים בָּעָרוּ,
הָאֹמְרִים לָהֶם עָרוּ עָרוּ,
הַיּוֹם, שְׁלָלָהּ אֹיְבִים בָּזָרוּ —
וּכְאֵב בְּנוֹ אָמוֹן אֲשֶׁר דֻּקָּרוּ,
וּכְאֵב עֲשֶׂרֶת שֹׁפְטִים אֻסָּרוּ!

אַל־תִּתְמְהוּ, אַנְשֵׁי אֲדָמָה, עַל־דְּבַר   שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ אֲשֶׁר קָדְרוּ:
לוּ חָרְדוּ לִקְצֵה כְאֵבִי — יָרְדוּ   לִקְצֵה תְהוֹם וּלְפִי שְׁאוֹל נִפְזָרוּ!
שָׁבַת מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים וְהַגִּיל נֶאֱסָף,   יוֹם רֻתְּקוּ רַגְלָיו וְיוֹם נֶאְסָרוּ,
נָפַל בְּרוֹשׁ, עַל־בֵּין עֲבֹתִים גָּבְהָה   קוֹמַת סְעַפּוֹתָיו אֲשֶׁר נִצְמָרוּ,
נָפַל שְׁנַת תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שַׂר גְּבִיר,   בִּידֵי מְרֵעִים אַחֲרָיו נָעֲרוּ;
יִגְדַּל לְעוֹלָם שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב,   כִּי מִשְׁפְּטֵי צִדְקוֹ מְאֹד יָשָׁרוּ:
רָאָה דְּמֵי עַבְדּוֹ לְפָנָיו צֹעֲקִים,   וַיִּדְרְשֵׁם מִיַּד רְשָׁעִים זָרוּ,
יוֹם תֵּת פְּקֻדָּתָם שְׁנַת ת"ת הָיְתָה,   בַּיּוֹם אֲשֶׁר שׁוּחָה לְפָנָיו כָּרוּ. —
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּתֹרֶן הָעֵלָה   עַל־הָר, אֲשֶׁר־בּוֹ עֻבְרִים אֻשָּׁרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּזַיִת רַעֲנָן,   אוֹ כַאֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן פָּרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּמֶלֶךְ בַּגְּדוּד,   אֶל־אָהֳלוֹ הַמַּחֲנוֹת צָפָרוּ,
שָׁם נִקְבְּצוּ דֵּיּוֹת, וְשָׁמָּה קִנְּנוּ   כָּל־צִפֳּרֵי כָנָף וְשָׁם דָּגָרוּ;
מִשְׂרַת מְלָכִים עַל־כְּתֵפָיו הָיְתָה,   וּלְפִי דְבָרוֹ הַגְּבִירִים שָׂרוּ,
וּלְמוֹעֲצוֹתָיו יִדְּמוּ הַיֹּעֲצִים,   וּלְמַחְשְׁבוֹתָיו נוֹאֲלוּ, נִבְעָרוּ;
שָׂמוּ מְלָכִים כַּף לְפִיהֶם, וַהֲמוֹן   שָׂרִים בְּמִלֵּיהֶם לְךָ עָצָרוּ. —
יָתֵד, אֲשֶׁר מֵאָהֳלֵנוּ נִגְדְּעָה,   הָהּ לַחֲבָלֶיהָ, אֲשֶׁר הֻתָּרוּ!
גֶּפֶן, אֲשֶׁר שׂוֹרֵק בְּכַרְמִי נִטְּעָה,   הָהּ לַעֲנָפֶיהָ, אֲשֶׁר נִזְמָרוּ!
לִבִּי לְצִיּוֹן כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה,   וּלְקוֹל בְּכִיתָהּ רַחֲמַי נִכְמָרוּ,
תִּזְעַק: אֲהָהּ, כִּי נָפְלָה חוֹמָה, אֲשֶׁר   בָּהּ נִשְׂגְּבוּ עַמִּי וּבָהּ נִבְצָרוּ,
סָרוּ נְטִישֶׁיהָ וְנִגְלָה הַיְסוֹד   בָּהּ, וַאֲבָנֶיהָ לְגַי הֻגָּרוּ!
מִי־יִתְחַנֵּנִי עוֹד וְיִפְקֹד יוֹם לְיוֹם   אִם יִכְבְּדוּ בָנָיו וְאִם יִצְעָרוּ?
מִי־יִמְשְׁכֵנִי בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה,   מִי־יִתְמְכֵנִי עֵת צְעָדַי צָרוּ?
מִי־יַעֲמֹד לִפְנֵי עֲדַת מִתְקוֹמְמִים,   יִתְיָעֲצוּ עָלַי וְיִתְאַמָּרוּ?
מִי־יַעֲמֹד בַּצַּר לְהָשִׁיב צוֹרְרִים,   כִּי יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְעָרָרוּ?
מִי־יַהֲרֹס שִׁנֵּי כְפִירִים שֹׁאֲגִים,   לִטְרֹף שְׁאָר צֹאן אֹבְדוֹת נָעָרוּ?
יִבְכּוּ בְּנֵי דָוִד עֲלֵי אֶדֶר יְקָר,   בּוֹ לָבְשׁוּ יֶשַׁע וְעֹז אָזָרוּ;
יִבְכּוּ בְּנֵי אַהֲרֹן עֲלֵי אֵפוֹד וְעַל־   אוּרִים וְגַם־תֻּמִּים, אֲשֶׁר יָקָרוּ;
יִבְכּוּ בְּנֵי לֵוִי עֲלֵי כִנּוֹר, אֲשֶׁר   בּוֹ נִצְּחוּ שִׁירוֹת וְגַם שָׁרָרוּ;
יִבְכּוּ מְתֵי־אֶרֶץ עֲלֵי כֶתֶם חֲלִי,   יִתְהַלְלוּ בִשְׁמוֹ וְיִתְפָּאָרוּ;
יִבְכּוּ פְּלִילֵינוּ בְּשַׁעַר אַחֲרָיו,   כִּי־אָזְלַת יָדָם וְכֹל חָסָרוּ;

יִבְכּוּ מְלָכֶיהָ עֲלֵי צִיר נֶאֱמָן, יִוָּעֲצוּ אִתּוֹ וְיִצְטַיָּרוּ;
יִבְכּוּ גְבִירֶיהָ עֲלֵי מַקֵּל פְּאֵר, תָּעֹז יְמִינָם בּוֹ וְיִתְגַּבָּרוּ;
יִבְכּוּ זְקֵנֶיהָ עֲלֵי שֵׂיבַת יְקָר, בּוֹ נִשְׂאוּ פָנִים וּבוֹ נֶהְדָּרוּ;
יִבְכּוּ מְרוּדֶיהָ עֲלֵי מָעוֹז, אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ יַחַד וְיִתְגּוֹרָרוּ;
יִבְכּוּ רְעֵבֶיהָ עֲלֵי שֻׁלְחָן, אֲשֶׁר יִתְעַדְּנוּ נֶגְדּוֹ וְיִתְיַמָּרוּ;
יִבְכּוּ צְמֵאֶיהָ עֲלֵי עָנָן, אֲשֶׁר פִּיהֶם לְמַלְקוֹשׁ יַעֲרֹף פָּעָרוּ;
יִבְכּוּ בְּנֵי עַמִּי עֲלֵי נָגִיד, אֲשֶׁר בּוֹ נוֹסְפוּ כֻלָּם וּבוֹ נִזְכָּרוּ!
קִרְבָּם כְּכִנּוֹר יֶהֱמֶה מֵאֵין דֳּמִי, עַד כִּי־כְבֵדָם שֻׁפְּכוּ וַיֵּעָרוּ,
הִתְנוֹדֲדוּ, הִתְגֹּדֲדוּ גַּם־הֶעֱלוּ אֵפֶר בְּרָאשֵׁיהֶם וְשַׂק חָגָרוּ,
גַּם־יֵשְׁבוּ דוּמָם וְשַׂק לֹא־פִתְּחוּ, עַל־שַׁעֲרֵי צֶדֶק אֲשֶׁר נִסְגָּרוּ,
יִרְהוּ וְיֶחֶרְדוּ לְשֵׁמַע מִקְּצוֹת אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אֲשֶׁר־בָּהּ גָּרוּ,
יִשְׂאוּ נְהִי נִהְיָה וּמָרָה יִצְעֲקוּ, כִּי כַיְתוֹמִים אַחֲרָיו נִשְׁאָרוּ,
לֹא־יֵדְעוּ, עַד כִּי־שְׁנוֹתָיו חָלְפוּ, כִּי חָלְפוּ תוֹרוֹת וְחֹק עָבָרוּ —
תִּשְׁכַּח יְמִינָם אִם חֲסָדָיו יִשְׁכְּחוּ, אִם יִפְתְּחוּ הָרִים וְעַד יוּסָרוּ!
שֵׁבֶט, בְּנִי, אוֹ כוֹס עֲלֵיכֶם עָבְרָה, אַל־תִּשְׁכְּרוּ בָהּ עוֹד וְאַל־תִּתְעָרוּ,
אַל־תִּפְחֲדוּ — כִּי הַנְּבוּאָה דִבְּרָה: בְּכֻשְׁלָם עֵזֶר מְעַט נֶעְזָרוּ!
הִנֵּה יְקוּתִיאֵל יְכַפֵּר פִּשְׁעֲכֶם, לִפְנֵי אֲדֹנָי מַלְכְּכֶם תִּטְהָרוּ,
יִכּוֹן וְיֵחָשֵׁב לְאֵל דָּמוֹ כְּדַם עוֹלוֹת, עֲלֵי יַד־אַהֲרֹן הָקְטָרוּ!
יָקִיץ וְגַם־יַעֲמֹד לְגוֹרָלוֹ בְּיוֹם יִצָּרְפוּ רַבִּים וְיִתְבָּרָרוּ! —
פַּסּוּ אֱמוּנִים וַחֲסִידִים גָּמְרוּ — בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ!

*

סַעַר בְּיוֹם סוּפָה

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ, כִּי הַסְּתָיו זָעַף וּפָנָיו רָעוּ,
וּכְמוֹ עֲנָנִים יִרְדְּפֵם סָעַר, כְּמוֹ סַרְנֵי בְּקַרְנֵי יוֹבְלִים תָּקְעוּ,
וּפְנֵי שְׁחָקִים בָּעֲרָפֶל תָּעוּ, אַף כּוֹכְבֵי בֹקֶר בְּאוֹרָם לָעוּ;
שֶׁמֶשׁ נְשָׂאָם עַל־כְּנָפָיו עַל־פְּנֵי אֶרֶץ, וְעֵת כִּי־נִבְקְעוּ נִבְקָעוּ;
פַּתֵּי גְּשָׁמִים רִקְּעָה רוּחַ, וְעָב קֻצַּץ פְּתִילָם עַד־שְׁאוֹל נָגָעוּ,

הוּא הַגֹּדֶל נַחַת גְּדוּדֶהָ וְגַם   הֱכִין תְּלָמֶיהָ עֲדֵי נִזְרָעוּ!
גָּלָה יְבוּל הָרִים אֲשֶׁר נִסְתָּר, כְּמוֹ   סוֹדוֹת יְדָעָם אִישׁ וְלֹא נוֹדָעוּ.
כָּל־הַסְּתָיו בָּכוּ עֲנָנָיו עַד־אֲשֶׁר   חָיוּ עֲצֵי שָׂדֶה אֲשֶׁר גָּוָעוּ!

*

כַּעֲבוֹר סוּפָה

(תְּשׁוּבָה לְאִישׁ רִיבוֹ)

יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נִדְרוֹ, וְיָקִים   דְּבָרוֹ לַחֲבַצֶּלֶת עֲמָקִים,
וְיוֹם קַיִץ לְיַד־חֹרֶף מְצַפֶּה —   יְבוֹאֵהוּ לְבַשֵּׂר הַיְרָקִים,
אֲשֶׁר תֵּלֵד בְּלִי־עֶצֶב אֲדָמָה,   וְהֶעָבִים יְלָדֶיהָ מְנִיקִים.
רְאֵה כִּי שָׁחֲקָה תֵבֵל, וְרַכּוּ   לְחַיֶּיהָ אֲשֶׁר הָיוּ חֲזָקִים,
וְכָסּוּ הָעֲרֻגוֹת כָּתְנוֹת חוּר,   וְשָׁנִי שִׁבְּצוּם עָבֵי שְׁחָקִים,
וְגַבֵּיהֶן כְּגַבֵּי הַכְּתָמִים,   וּמַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַבְּרָקִים;
וְקָם הַתֹּר וְהֶעָגוּר וְהַסִּיס   לְהִתְפָּאֵר עֲלֵי יוֹנֵי אֲפִיקִים,
וְעֵת כִּי־יִתְּנוּ רֹאשָׁם לְקַפֵּץ —   תְּדַמֶּה פַּעֲמֵיהֶם כָּאֲזִקִּים,
בְּהִגָּלוֹת הֲדַר־שֶׁמֶשׁ עֲלֵיהֶם   יְכַסּוּ צַוְּרֹנֵיהֶם עֲנָקִים.
אֱמֹר אַתָּה: הֲתוּכַל אוֹר לְכַסּוֹת,   וְאִם־תּוּכַל לְהַשְׁפִּיל הַשְּׁחָקִים?
הֲלֹא־דַי כִּי־תְשַׁוֶּה לִבְּךָ לִי   כְּמוֹ־סֶלַע, עֲדֵי שַׁמְּתוּ נְקִיקִים?
וְאֵיכָה תֹאֲנָה עָלַי תְּבַקֵּשׁ,   וְדִבְרֵי תֹאֲנָה דַּקִּים וְרַקִּים?!
וְאֵיךְ תִּזְרֹק רְמָחֶיךָ לְנֶגְדִּי,   וּמָגִנֵּי נְעוּרֵינוּ אֲפִיקִים,
וְסוּסֵינוּ יְרֻצּוּן בַּסְּלָעִים,   וְכָסּוּ הַשְּׁחָקִים בַּאֲבָקִים?!
וְאֵיךְ תִּבְזֶה מְעַט מֵרִיב, וְתַקְרִיב   עֲלֵי מִזְבַּח אֱלֹהֶיךָ נְתוּקִים?
וְהַשָּׁנִים יְקוּמוּן מְחֻדָּשִׁים,   וְהַיָּמִים יְקוּמוּן מְחֻלָּקִים —
וְאִם־אַתָּה בְּרֹאשׁ אַנְשֵׁי לְבָבוֹת,   דְּלֵה מִלֵּב אֱנוֹשׁ מַיִם עֲמֻקִּים!

רַבִּי מֹשֶׁה הַכֹּהֵן גִּקְטִילָה

(מקורטובה, חי בסרקוסטה, לערך ת״תכ)

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי

(בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

אִם־תִּרְאִי אֶת־מַרְאָיִךְ, יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

נָא, עָפְרָה, שְׁבִי אֶל־צִדִּי,
וְשִׁכְבִי בְּעֶרֶשׂ מַרְבַדִּי,
וְצוּף חִכֵּךְ אֶרְדֶּה לְבַדִּי,
אַךְ, צוֹפִיָּה, מִנֶּגְדִּי
הָסֵבִּי אֶת־עֵינָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

יָפוּ בָךְ אִמְרֵי חֵשֶׁק,
כִּי־יָפְיֵךְ כָּל־לֵב עֹשֵׁק;
עֹנֶג לְמֵרִיחַ וְנֹשֵׁק,
וּבְעַפְעַפַּיִךְ נֶשֶׁק;
כְּחוּט שָׁנִי שִׂפְתוֹתָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

מַה־טֹּבוּ בְיָפְיֵךְ שִׁירִים,
מַה־יָּקְרוּ בָךְ מְדַבְּרִים,
כִּי־חֵן וְהוֹד בָּךְ נִקְשָׁרִים;
אֲחוֹת שֶׁמֶשׁ — וְאַף בַּתּוֹרִים
מַה־נָּאווּ לְחָיָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

הוֹדוּ לָךְ יַחַד צְבָאִים,
כִּי־נִקְרֵאת סְגֻלַּת בְּרוּאִים,
וְאֵיךְ יָרַדְתְּ בְּגָלוּת פְּלָאִים,
וְאֵל עָשָׂה מַעֲשֵׂה חֲלָאִים
אֶת־חַמּוּקֵי יְרֵכָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

חָרְדוּ לָךְ כָּל־מַשְׂכִּילִים,
כִּי־זִכְרֵךְ מֹר וַאֲהָלִים;
מַה־יָּפִית עָפְרַת אֲהָלִים
לְעֵינַיִם, עֵת בַּנְּעָלִים
מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

זֶה דוֹד, אֲשֶׁר אֹתָךְ חִלָּה,
יָבוֹא לְהַעֲלוֹת לָךְ תְּעָלָה,
לְהַשְׁמִיעַ עַל־כָּל־מְסִלָּה:
כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה
יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי בֶּן־יוֹסֵף

(דַּיָּן, לפי ההשערה בסרקוסטה, לערך ד״א ת״ת — ת״תע)

תּוֹכֵחָה

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ,
וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ!

נַפְשִׁי, עֹז תִּדְרְכִי
וְצוּרֵךְ בָּרֲכִי,
וְתִין לְפָנָיו עַרְכִי,
וְשִׂיחָה לְנֶגְדּוֹ שִׁפְכִי,
וְהִתְעוֹרֲרִי מִשְּׁנָתֵכִי,
וְהִתְבּוֹנְנִי מְקוֹמֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

נַפְשִׁי, מִתְּנוּמָתֵךְ עוּרִי
וְלִפְנֵי יֹצְרֵךְ שִׁיר דַּבֵּרִי,
וְלִשְׁמוֹ זַמֵּרִי,
וְנִפְלְאוֹתָיו סַפֵּרִי,
וְגוּרִי מִמֶּנּוּ בַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי!

נַפְשִׁי אַל־תִּהְיִי כְּסוּס,
כְּפֶרֶד אֵין הָבִין,
וּכְשִׁכּוֹר נִרְדָּם,
וְאִישׁ נִדְהָם;

כִּי מִמְּקוֹר בִּינָה קֹרַצְתְּ,
וּמִמַּעְיַן חָכְמָה לֻקָּחַתְּ,
וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ הֻבֵאת,
וּמֵעִיר גִּבֹּרִים הוּצֵאת —
מֵאֵת יְיָ מִן־הַשָּׁמָיִם!

נַפְשִׁי, לִבְשִׁי בִּגְדֵי־שֵׂכֶל
וְהִתְאַזְּרִי אֱזוֹר בִּינָה,
וּמַלְּטִי אֶת־נַפְשֵׁךְ
מֵהַבְלֵי פִּגְרֵךְ,
אֲשֶׁר אַתְּ בּוֹ מִתְגּוֹרֶרֶת.
וְאַל־יַשִּׁאֵךְ לִבֵּךְ בְּנֹעַם חֲמֻדוֹתָיו,
וְאַל־יְסִיתֵךְ בִּשְׂכִיּוֹת תַּאֲוֹתָיו,
אֲשֶׁר יִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מַיִם
יִתְהַלְּכוּ־לָמוֹ;
וְזִכְרִי, כִּי־לֹא לְעֵזֶר
וְלֹא לְהוֹעִיל — רֵאשִׁיתָם,
כִּי לְבֹשֶׁת
וְגַם־לְחֶרְפָּה — אַחֲרִיתָם!

נַפְשִׁי, שׁוֹטְטִי בִּרְחֹבוֹת תְּבוּנָתֵךְ,
וְסֹבִּי בְּחַדְרֵי חָכְמָתֵךְ,
וּבֹאִי עַד־תְּכוּנַת בִּנְיַן מַשְׂכִּיתֵךְ,
אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסֹדוֹ;
הֲלֹא הוּא גוּף נִמְאָס
וּפֶגֶר מוּבָס,
קָרוּץ מִמַּעְיָן נִרְפָּשׂ
וּמִמָּקוֹר מָשְׁחָת,
בָּנוּי מִטִּפָּה סְרוּחָה,
שְׂרֻפָה בָּאֵשׁ כְּסוּחָה,
גֹּלֶם כִּדְמוּת תּוֹלֵעָה,
וְהָיָה רַק־זְוָעָה;
עָצוּר בְּרֶחֶם מְטֻנָּף,
סָגוּר בְּבֶטֶן מְלֻכְלָךְ,
יֻלַּד בְּצִירִים וַחֲבָלִים,
לִרְאוֹת עָמָל וַהֲבָלִים;
כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה,
וְסָר מִמּוּסָר וּמִמִּצְוָה,
בַּחֹשֶׁךְ בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ,
דַּל אֶבְיוֹן עָנִי וָהֵלֶךְ,
לֹא דַעַת לוֹ מִבַּלְעָדֵךְ,
וְלֹא־תְבוּנָה לוֹ מִבִּלְתֵּךְ,
בְּחַיָּיו — עָפָר,
וּבְמוֹתוֹ — אֵפֶר,
בְּעוֹדוֹ — תּוֹלָעִים יְסוֹבְבֻהוּ,
וְאַחֲרִיתוֹ—רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר יְכַסֻּהוּ,
לֹא־יָדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ,
טָמוּן בָּאָרֶץ חַבְלוֹ!
לָכֵן לְכִי־אַתְּ וּמָלְכִי עָלָיו,
כִּי לִבְנֵי חָכְמָה מְלוּכָה תַאֲוַת,
וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב;
וְאַל־תֵּלְכִי בִּשְׁרִרוּת לִבֵּךְ הָרָע,
וְאַל־תִּנָּקְשִׁי בְּמוֹעֲצוֹתָיו,
וּמַאֲסִי בְּבֶצַע מַעֲשַׁקּוֹתָיו,
וְאַל־תִּבְטְחִי בְעֹשֶׁק
וּבְגָזֵל אַל־תֶּהְבָּלִי,
כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם
וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה!

נַפְשִׁי, שִׁתִי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה
דֶּרֶךְ הָלָכְתְּ,

כִּי הַכֹּל הָיָה מִן־הֶעָפָר,
אָמְנָם הַכֹּל שָׁב אֶל־הֶעָפָר,
וּלְכָל־נִבְרָא וְנוֹצָר
יֶשׁ־קֵץ וְתַכְלִית,
לָשׁוּב אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לֻקָּח,
וְהַחַיִּים וְהַמָּוֶת אַחִים
שִׁבְתָּם יַחַד,
אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יְדֻבָּקוּ,
יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ,
אֲחוּזִים בִּשְׁתֵּי קְצוֹת גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
וְכָל־בְּרוּאֵי תֵבֵל עֹבְרִים עָלָיו:
הַחַיִּים מוֹבָאוֹ — וְהַמָּוֶת מוֹצָאוֹ,
הַחַיִּים בּוֹנֶה — וְהַמָּוֶת סוֹתֵר,
הַחַיִּים זוֹרֵעַ — וְהַמָּוֶת קוֹצֵר,
הַחַיִּים נוֹטֵעַ — וְהַמָּוֶת עוֹקֵר,
הַחַיִּים מְחַבֵּר — וְהַמָּוֶת מַפְרִיד,
הַחַיִּים מַחְרִיז — וְהַמָּוֶת מְפַזֵּר!
וּדְעִי־נָא וּרְאִי,
כִּי גַם־עָלַיִךְ תַּעֲבָר־כּוֹס,
וְתֵצְאִי מִמְּעוֹן חֶדְרֵךְ כְּרֶגַע,
כִּי יִקְרֵךְ עֵת וָפֶגַע,
וְתָשׁוּבִי אֶל־בֵּית עוֹלָמֵךְ;
בַּיּוֹם הַהוּא תִּרְצִי פְּעֻלָּתֵךְ,
וְתִקְחִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ
חֵלֶף עֲבֹדָתֵךְ,
אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
לָכֵן שִׁמְעִי־נָא וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ,
וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ,
וְקוּמִי רֹנִּי לְמַלְכֵּךְ
יוֹמָךְ וָלֵילֵךְ,
שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִם,
וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ אַפַּיִם,
וְעַפְעַפַּיִךְ יִזְּלוּ־מָיִם,
בִּכְרִיעָה עַל־בִּרְכַּיִם,
אוּלַי יִתְאַו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ,
וְיִשָּׂא פָּנָיו אֵלַיִךְ
וְיָשֵׂם לָךְ שָׁלוֹם,
וְיָחֹן עָלַיִךְ בִּימֵי עָנְיֵךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַחֲרֵי שׁוּבֵךְ לִמְנוּחָיְכִי —
כִּי מֵעוֹזְרֵךְ גָּמַל עָלָיְכִי!

נַפְשִׁי, הָכִינִי צֵדָה לָרֹב, אַל־תַּמְעִיטִי,
בְּעוֹד בַּחַיִּים הֱיוֹתֵךְ וְיֶשׁ־לְאֵל יָדֵךְ,
כִּי רַב מִמֵּךְ הַדֶּרֶךְ;
וְאַל־תֹּאמְרִי: לְמָחָר אֶקַּח צֵדָה,
כִּי־פָנָה הַיּוֹם —
וְלֹא־תֵדְעִי מַה־יֵּלֶד יוֹם,
וּדְעִי כִּי־תְמוּל לָעַד לֹא־יָשׁוּב,
וְכֹל אֲשֶׁר פָּעַלְתְּ בּוֹ
שָׁקוּל וְסָפוּר וְחָשׁוּב,
וְאַל־תֹּאמְרִי: מָחָר אֶעֱשֶׂה,
כִּי יוֹם הַמָּוֶת מִכָּל־חַי מְכֻסֶּה;
מַהֲרִי עֲשׂוֹת בְּכָל־יוֹם חֻקּוֹ,
כִּי הַמָּוֶת בְּכָל־עֵת יִשְׁלַח חִצּוֹ וּבְרָקוֹ,
וְאַל־תִּתְמַהְמְהִי מֵעֲשׂוֹת
חֹק דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ,
כִּי כְצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ
כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.
וְאַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ,

כִּי אַחֲרֵי צֵאתֵךְ מִמַּסְגֵּר פִּגְרֵךְ,
תָּשׁוּבִי לְתוֹכַחַת
מִמְּשֻׁבָה נִצַּחַת,
כִּי לֹא־יִתָּכֵן לָךְ אָז
עֲשׂוֹת טוֹב וָרָע,
וְלֹא־יוֹעִילֵךְ תְּשׁוּבָה —
מִמְּשֻׁבָה,
וְלֹא הִנָּחֶם לָךְ — מֵרֶשַׁע
וְאַשְׁמָה וָפָשַׁע,
כִּי הָעוֹלָם הַהוּא נָכוֹן לְחֶשְׁבּוֹן
וְסֵפֶר כָּל־צָפוּן וְסָתוּם,
אֲשֶׁר בְּיַד־כָּל־אָדָם חָתוּם,
וְעָרוּךְ לְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב
לְיִרְאֵי אֲדֹנָי וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ,
וּלְהִנָּקֵם בּוֹ נְקַם־בְּרִית
מִן־שֹׁכְחֵי אֵל,
הָאֹמְרִים לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ
וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ,
מַה־שַּׁדַּי כִּי־נַעַבְדֶנּוּ,
וּמַה־נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע־בּוֹ!

נַפְשִׁי, אִם־חָכַמְתְּ — חָכַמְתְּ לָךְ,
וְאִם־לַצְתְּ — אִתָּךְ תָּלִין מְשׁוּגָתֵךְ!
שִׁמְעִי מוּסָר וַחֲכָמִי וְאַל־תִּפְרָעִי;
שִׁיתִי עַל־לִבֵּךְ תָּמִיד
דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד:
סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע,
אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא
וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר —
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם;
כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה
הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־
נֶעְלָם,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
וְאַל תִּשְׁכְּחִי:
בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתּוֹם,
לָדַעַת כָּל־אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ;
וְזִכְרִי:
אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת
לְהִסָּתֶר שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן!
בַּקְּשִׁי אֶת־אֲדֹנָי קֹנֵךְ
בְּכָל־כֹּחֵךְ וְאוֹנֵךְ,
בַּקְּשִׁי־צֶדֶק בַּקְּשִׁי־עֲנָוָה,
אוּלַי תִּסָּתְרִי מִפְּנֵי אַף אֲדֹנָי
וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ,
וְתַזְהִרִי כְּזֹהַר הָרָקִיעַ,
וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ,
וְתִזְרַח עָלַיִךְ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה
וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ. —
וְעַתָּה, קוּמִי לְכִי וְהִתְחַנְּנִי לַאדֹנָיִךְ,
וּשְׂאִי זִמְרָה לֵאלֹהָיִךְ,
הַלְלִי יָהּ כִּי־טוֹב,
זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים,
נָאוָה תְהִלָּה!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת

(מת בקורטובה ד"א תת"מט ונקבר באליסאנה עיר מגורו)

מְאוֹרָה

עַל־מָה　　גֵּרֵשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה　　מֵעִיר אֲדֹנָי שָׁמָּה?

יִרְדֹּף　　אַרְיֵה צְבִיַּת אַרְמוֹן,
יֶהְדֹּף　　עֹפֶר בְּחֵיקָהּ אָמוֹן,
יַחְלֹף　　רַקָּה כְּפֶלַח רִמּוֹן,
שַׁמָּה　　נָתַן דְּבִירָהּ שַׁמָּה,　　וַיֵּרֶד בְּגֹלַל אַשְׁמָה!

צָדוּ　　צְעָדֶיהָ מִלֶּכֶת,
צָדוּ　　כַּאֲרִי לְעִיר מַמְלֶכֶת,
עָדוּ　　עֶדְיָהּ לְעִיר מַהְפֶּכֶת,
דוּמָה　　יָשְׁבָה בְּעָרֵי דוּמָה,　　וּבְפִי אֲרָיוֹת שׁוּמָה!

חָרַשׁ　　חֹרֵשׁ בְּרָמוֹתֶיהָ,
שֵׁרַשׁ　　נֹעַם נְטִישׁוֹתֶיהָ,
יָרַשׁ　　אֶת־כָּל־גְּבָלוֹתֶיהָ;
רָמָה　　יָדוֹ, בְּקֶשֶׁת רָמָה　　אֶת־לֵב צְבִיָּה הוֹמָה!

קָצַר　　אֶת־שִׁבֳּלֵי חֶמְדָּתָהּ,
בָּצַר　　אֶת־עִנְּבֵי תִקְוָתָהּ,
עָצַר　　אֶת־רַחֲמֵי תַאֲוָתָהּ;
קָמָה,　　עַל־מֵי מְנֻחוֹת קָמָה,　　כִּלָּה בְּאַף וּנְקָמָה!

*

אַהֲבוֹת

1

בַּעֲלַת־אוֹב וְקֶסֶם, מַהֲרִי קָסֳמִי־לִי,
וַעֲדֶן אִישׁ־חֲמֻדוֹת מִשְּׁאוֹל הַעֲלִי־לִי!

יַעֲמָד־לִי כְּרֶגַע, אֶפְגְּעָה־נָא בְמַרְאָיו
אֶשְׁאֲלָה לוֹ: „הֲתַמּוּ מוֹעֲדֵי קֵץ פְּלָאָיו?
כָּלְתָה עֵין מְיַחֵל לוֹ, וְחָלְפוּ צְבָאָיו!“
יַעֲנוּנִי מְזִמּוֹת, מֹעֲצוֹתַי בְּהַפְלִיא:
„נִשְׂגְּבָה שְׁאֶלָתְךָ!“ — עַל־דְּבַר קֵץ בְּשָׁאֳלִי.

צַר מְנַקֵּשׁ לְנַפְשִׁי אַל־יְסִיתְךָ בְּהֶבְלוֹ,
עוֹרְרִי שִׁיר, וְחַלִּי אֵל וּבִטְחִי בְחֵילוֹ,
וַהֲלוֹא הוּא אֲדֹנַ־ יִךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ
שָׁם, לְנֶגֶד אֲדֹנֵךְ, שָׁם נְדֵדֵךְ תְּגַלִּי,
וְתִפְתִּיו בְּחִכֵּךְ — כִּי־תְפַתִּי וְתוּכְלִי!

חָדְלוּ כָל־קְרוֹבַי, אַךְ מְשַׂנְאַי קְרֹבִים,
לְהָטֵי אֵשׁ נְדֵדִים בַּעֲצָמַי מְרִיבִים,
כּוֹנְנוּ חֵץ תְּלָאוֹת אֶל־לְבָבִי כְּרֹבִים,
מוֹתְנַי בְחִצָּיו צַר וְאוֹיֵב פְּלִילִי —
עוֹלְלוּ זֹאת לְנַפְשִׁי חֵטְא וְעָוֹן פְּלִילִי!

קָצְרָה יַד גְּאוֹנִי, אַךְ יְמִין צַר אֲרֻכָּה,
לִי יְדַבֵּר בְּקָשׁוֹת וַאֲנִי לוֹ — בְּרַכָּה,
אַךְ בְּעֵת יֶאֱרָב־לִי תְּצַפְּנֵנִי בְסֻכָּה;
עֵת דְּרֹךְ קַשְּׁתֹתָיו — אַתְּ מְנוּסִי וְחַבְלִי,
וּבְהָרֵק חֲנִיכָיו — אַתְּ מְנוּחִי וְחֵילִי!

שִׁכַּרְתַּנִי בְּיֵינָהּ אַהֲבָתְךָ, יְדִידִי,
בַּהֲשִׁיבְךָ כְבוֹדְךָ לִי וְיָגֵל כְּבוֹדִי,
אֶכְתְּבָה עַל־לְבָבִי שִׁיר יְדִידֹת לְדוֹדִי:
בָּא יְדִידִי לְבֵיתוֹ, וַאֲנִי לוֹ וְהוּא לִי,
וּבְלִבִּי אֲהָבָיו — מִדְּבַשׁ מֻתְקוּ־לִי!

2

הַיְדַעְתֶּם, יְדִידָי? הַצְּבִי בָּרַח מִמְּלוֹנִי!
מָתַי יָשׁוּב מְעוֹנִי?

יַגִּיד לָכֶם כְּרוּבִי:
אַחֲרֵי נָשָׂא לְבָבִי
אֵיךְ אֶשָּׂא מַעֲצָבִי?
לֹא־יָדַע, בְּעֵת שָׂ־ הֶעֱלָה עִמּוֹ כָּל־שְׂשׂוֹנִי,
עַל־מִי נָטַשׁ יְגוֹנִי!

צַר־לִי צַר עַל־נְדוֹדוֹ,
סָר מֵעָלַי כְּבוֹדוֹ,
אוֹר יִפְעָתוֹ וְהוֹדוֹ;
אֵי יָמִים שְׂפָתָיו יִטְּפוּ נֹפֶת עַל־לְשׁוֹנִי,
וַעֲנָקָיו עַל־גְּרוֹנִי?

חֲנוֹתַי אֵיךְ שְׁכָחָם?
שַׁעֲשֻׁעַי אֵיךְ זְנָחָם?
וִידִידוֹת, בֵּין בְּנֵי חָם
הֶרְאָה לִי בְּאָמוֹן, עֵת אֲשֶׁר מִפְּתָיו שָׁת בְּמוֹנִי
וַיּוֹצֵא אֶת־הֲמוֹנִי?

קָרַע יַם־סוּף לְפָנָי,
הֶרְאָה אוֹרוֹ לְעֵינָי,

דִּבֵּר דוֹדָיו בְּאָזְנָי,
וּלְחֶדְרוֹ אֲהוּבִי סָר, אֵלַי חִין קוֹל פַּעֲמוֹנַי
וּלְרֵיחַ קִנְּמוֹנַי.

עָבְרִי חֻקִּים וְעֵדוֹת
הֶעֱבִיר מֶנִּי יְדִידוֹת
נִכְבָּדוֹת וַחֲמוּדוֹת;
הָשֵׁב לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁ־ עֵךְ, וְאִם עָבַר רֹאשׁ זְדוֹנִי —
נָא הַעֲבֵר אֶת־עֲוֹנִי!

3

„יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה, וּמָעֳמָד
אָיִן, וְחָמַק דּוֹדִי, וּמַחְמַד
עַיִן נָמָק; יוֹם יוֹם מַלְמָד
יְשַׁדֵּד לְתֶלֶם יוֹנַת אֵלֶם, וּפַעַם הוֹלֵם בְּגֹדֶל וְגַאֲוָה!'

„צֶדֶק יְדִידִי וְאַהֲבַת כְּלוּלִים
אֶזְכֹּר בְּחַסְדִּי, לֶאֱחֹז מְחַבְּלִים
כְּרָמִים, וְיָדִי תְּרוֹמֵם שְׁפָלִים;
אֶפְרֹשׂ שְׁלוֹמִי אֶל־בַּת־עַמִּי, אַךְ אִישׁ־חֶרְמִי לַמַּעֲצֵבָה!"

„חֶלְקִי וְצוּרִי! עֲדֵי־מָה יְלוֹנֵן
אֹיְבִי וְצָרִי בְּבֵיתְךָ? — חוֹנֵן
אֵין־לִי, וְאוֹרִי הֶחְשִׁיךְ מְעוֹנֵן,
וְעַל־בַּת נְגִידִים יָצְאוּ גְדוּדִים וְעֶבֶד עֲבָדִים בְּחֶרֶב לְהוֹבָה!'

„קוּמִי וְשִׁבְנִי אֶל־בֵּית מְנוּחֵךְ,
אֶשְׁכַּח יְמִינִי אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ,
וְהִגֵּה לְשׁוֹנִי תִּדְבַּק אֶל־חֵךְ
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵךְ וְאֶחֱבשׁ לְשִׁבְרֵךְ, וְנֵזֶר פְּאֵרֵךְ תַּחְבְּשִׁי עֲלוּבָה!"

*

פִּזְמוֹן

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי —
צִדְקָךְ מַלְבּוּשִׁי תְּנָה וּכְסוּתִי;
חוֹבִי כִּי יַעֲנֶה־בִּי וְאַשְׁמָתִי,
קָדוֹשׁ, אַל־תִּדְרֹשׁ לַעֲלֻמָתִי:
מָה אֲנִי, מַה־פִּשְׁעִי מָה חַטָּאתִי?

יוֹם אֵלַי תִקְרָא מֵאַדְמָתִי,
יוֹם בּוֹ אֶאֱסֹף רוּחִי עִם־גּוּפָתִי,
יוֹם גִּשְׁתְּךָ לַחֲקֹר לִפְעֻלָּתִי,
יוֹם דִּין מִמַּעֲשִׂים מְאֹד דַּלּוֹתִי,
הֵן אִם־הֲרֵעֹתִי — וַהֲזִכּוֹתִי!

וְאֵיךְ בְּמִשְׁקָל יַעֲלֶה הֶבֶל נִדָּף,
זִכְרוֹנוֹ אֵפֶר וְעֵשֶׂב נִשְׁדָּף?
חָצִיר אֵיךְ נִשְׁפָּט וְקַשׁ אֵיךְ נִרְדָּף?
טָהוֹר, אִם־תִּקְרָא מִן קֹל נֶהְדָּף,
יַעֲנֶה: „מָה אֲשִׁיבֶךָּ? הֵן קַלֹּתִי!"

כֹּבֵד עָוֹן נִחַם בְּשׁוּבוֹ, שָׁקַל
לְמוּל חַסְדְּךָ חֶטְאוֹ — מְצָאוֹ נָקַל;
נוֹרָא, אֵיךְ־תַּעֲלֶה בְּמֹאזְנֵי מִשְׁקָל
סָכָל, עַל־פִּשְׁעוֹ וְנָתִיב קִלְקַל?
עָרְכֵנִי בְּמֹאזְנֵי שֹׁגֶה וּפֶתִי!

צוּר, לְנֶפֶשׁ תֵּחַר וּלְלֵב יֵחַם
קֶרֶב, וּתְלַבֵּן זָדוֹן כְּפֶחָם,
שָׁב וּמוֹדֶה תִרְצֶה וְעֹזֵב וְנִחָם,
כְּמַאֲמָרְךָ: „מוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם!" —
אָמְנָם חָטָאתִי וְיָשָׁר הֶעֱוֵיתִי . . .

*

תּוֹכֵחָה

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם? כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם!
וְאֵיךְ יִתְגָּאוּ בְּעוֹדָם? וּפִתְאֹם יָבוֹא אֵידָם!

יָבִין אִישׁ לֵב וְנָבוֹן, כִּי סוֹף כֹּל לְרִקָּבוֹן,
וּמֵעָפָר חֻצַּבְנוּ וְעָדָיו עַתָּה שַׁבְנוּ;

צִפָּה רוּחַ בְּקִרְבֵּנוּ לְפִקָּדוֹן גַּבֵּינוּ,
וְכִמְעַט עַיִן תִּפְקַח — וְאֶת־עֲרֻבָּתוֹ תִקָּח!

חֶבְלֵי אָדָם בְּתֵבֵל חֶבְלֵי רֹעֵי הָבֶל,
וְאִם־נָפְלוּ בַּנְּעִמִים — לֹא־מָלְאוּ הַיָּמִים.

קוּם וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ, כִּי לֹא לְךָ הוֹנֶךָ,
וְהָאָדָם וְקִנְיָנוֹ — לְמָחָר יְבֻקַּשׁ וְאֵינוֹ!

בִּרְבוֹת טוֹבָתֶךָ הֲתֶרֶב חֶדְוָתֶךָ?
הֲתֵדַע כִּי לְפִי רָבָּהּ הַוּוֹת וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ?

רוּחַ גַּאֲוָה יִבְצֹר בְּחַיֵּי עוֹלָם יַעְצֹר,
בְּשׂוּמוֹ מַלְכּוֹ שִׂכְלוֹ, הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ.

יַעְרָה בְּתֵבֵל הַלְכָה בְּסַמֵּי מָוֶת מְסוּכָה,
וְאִם־מְתֻקָּה רִאשׁוֹנָה — מָרָה תִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה;

הוֹעֵל אֵין לַגֶּבֶר בְּזָהָב וְכֶסֶף צֹבֵר,
וְלֹא־יִשָּׂא, יוֹם מְהוּמָה, מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה!

וּלְאָן אַתָּה הֹלֵךְ? וּסְבִיבְךָ פֶּלֶךְ,
וּפַעַם לְאַט תְּהַלֵּךְ וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלֵּךְ!

דִּינֵי יָמִים בֵּינוּ: בְּבָתִּים שֶׁבְּנִים לָנוּ,
וּבֹקֶר בִּמְקוֹם שִׁבְתָּם יֵשְׁבוּ אֲחֵרִים תַּחְתָּם —

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקֹשּׁוּ, וּמֵאֱלֹהֵיכֶם בּוֹשׁוּ,
וְרַחֲצוּ וְהִטַּהֲרוּ וּמִטֶּנֶף הִבָּרוּ!

גְּאוֹן לְבַבְכֶם הַשְׁפִּילוּ, וְיַשְׁרוּ וְאַל־תַּעְפִּילוּ —
וְאֵיכָכָה יִתְגַּבֵּר שִׁכְבּוֹ לְמָחָר קָבֶר?

יוֹם וָיוֹם הוֹחִילוּ לְמָוֶת, וְאַל־תָּחִילוּ,
כִּי חַיֵּיכֶם — מוֹתְכֶם וּמִיתַתְכֶם — חַיֵּיכֶם!

אַךְ אֶת־זֹאת חֲקַרְנוּהָ בְדַעַת וּמְצָאנוּהָ:
כִּי אֵין בְּתֵבֵל הוֹעֵל לֶאֱנוֹשׁ כִּי בְּטוֹב פֹּעַל;

תַּכְלִית שִׂמְחָה — אֵבֶל, רֵאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
אַחֲזֵי מַעֲלוֹת גְּבֹהִים עֲלִים אֶל־הָאֱלֹהִים!

*

גֹּמֶר לִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי
בְּקָרְאִי: „אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!"
שֵׁם כְּבוֹדוֹ אֲבָאֵר בְּשִׂכְלִי —
לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי!

יָחִיד, יִחוּדוֹ בְמִסְפָּר אַל־תְּחַד,
יְרָא רֵאשִׁיתוֹ וְאַחֲרִיתוֹ וּפְחַד;
הֱיוֹתוֹ בְּשֵׁם אֶהְיֶה לֹא־נִכְחָד —
הָאֶחָד אֶת־הָאֶחָד!

צָפוּן יְקָרוֹ בְּמַעֲלוֹת גְּבֹהִים,
גְּבֹהִים אַחַר גְּבֹהִים נֹהִים,
יְעִידוּן לְכָל־עַיִן מְסִבּוֹת נְגֹהִים:
אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים!

חֹקְרֵי כְבוֹדוֹ תָּמָהוּ,
עָמְדוּ מֵרְאוֹת וְהִתְמַהְמָהוּ;
עֵינֵי שִׂכְלָם מֵרְאוֹת כָּהוּ —
וַיֹּאמְרוּ לוֹא־הוּא!

יָדְךָ עַל־שְׁלֹשִׁים תִּכְבַּד,
הַחֹשְׁבִים אָב וְרוּחַ נֶעְבָּד,
וּבֶן־מָוֶת וְנָשׂוּא עַל־בָּד
מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד!

צַדִּיק גּוֹי יַעֲרִיצְךָ בְּרוּחַ נְדִיבָה,
יַמְלִיכְךָ בְּשָׂפָה עֲרֵבָה,
קְרָא: „אֶחָד!" פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה —
וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־רְאוּבֵן

(בברצלונא, נולד ד״א תת״נ, מת אחר ד״א תתס״נ)

אַהֲבָה

‚יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן, מַה־לָּךְ כִּי תִבְכִּי?
מְשִׁיחֵךְ יָבוֹא לָךְ, קוּמִי לָךְ וּלְכִי,
כִּי אֲנִי מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲשֶׁר תְּחַכִּי,
אָמְנָם כִּי גֹאֵל אָנֹכִי!'

„צֹפִים, אֲשֶׁר צָפוּ נְבוּאָה הַחֲרוּשָׁה,
לִקְרֹא לַעֲזוּבָה, אֲשֶׁר הַיּוֹם גְּרוּשָׁה,
חֲשׁוּקָה לִהְיוֹת עוֹד וְגַם־תִּהְיֶה דְרוּשָׁה —
כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וְהַיְרֻשָּׁה!"

‚חֲשַׁקְתִּיךְ, יְפֵיפִיָּה, אֹתָךְ בְּרָאתִי,
בְּעָבְרִי עָלַיִךְ, בְּכָרְתִי אֶת־בְּרִיתִי;
אֲקַבְּצֵךְ וְתָבוֹאִי אֶל־בֵּית מְנוּחָתִי,
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִנֹתִי'

„קָרַב צִיר נֶאֱמָן בְּנָתְנוֹ תוּשִׁיָּה,
וְצִוַּנִי לִהְיוֹת טְהֹרָה וּנְקִיָּה;
אִם־תִּשְׁמְרִי, וְאִם־לֹא — תֵּלְכִי בְשִׁבְיָה,
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה!"

‚בְּחוּנָה בְכוּר עֹנִי בְּמַסְגֵּר מַגְעוּלָךְ,
עוֹד תַּעֲדִי עֶדְיֵךְ בְּזַמֵּר מַהֲלָלָךְ;
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, אֲשֶׁר הִיא מִכְלוּלָךְ,
טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ!'

„גְדִיבָה הָיִיתִי, מְקֻשֶּׁטֶת בְּכָל־פְּאֵר,
יְצָאֻנִי בָנַי, נִין וְנֶכֶד וּשְׁאֵר,
בְּחשֶׁךְ בּוֹר עָמֹק, וְאֵין־לִי מִי יָאֵר,
וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר!“

‚רַעְיָתִי, צְאִי־לָךְ מִבֵּין יְדֵי צָרִים,
אֲשֶׁר הֵם מְפַתַּיִךְ בְּפִתּוּיֵי דְבָרִים,
יַעַן לֹא־אָבִית דְּלֹק אַחֲרֵי זָרִים,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים!‘

„אֲנִי בְתוֹךְ הַגָּלוּת עֲצֻרָה בְרְגָזוֹת,
וְכֻלָּם יְפַתּוּנִי וַיְעַנּוּנִי עַזּוֹת,
לַעֲזֹב אֶת־שְׁמֶךָ — וְאַתָּה עֵד לַחֲזוֹת,
יְיָ אֱלֹהַי, אִם־עָשִׂיתִי זֹאת!“

‚וְהַיּוֹם כַּמָּה לָךְ בֵּין אֵצֶר וְדִישׁוֹן,
וְלֹא־אָבִית שְׁמוֹעַ, נְצוּרָה כְּבַת־אִישׁוֹן!
בְּרוּכָה אַתְּ, בִּתִּי, הוּצַקְתְּ חֵן וְלָשׁוֹן,
הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן!‘

„בְּחוּנָה הָיִיתִי בְּתוֹךְ מִרְעֶה רָזֶה,
בָּנַי נִשְׁקָעוּ בְּבוֹר גָּלוּת וְנִבְזֶה,
מְפֻזָּרִים בְּכָל־צַד — וְגַם־אַתָּה תֶּחֱזֶה:
וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה!“

‚נִשְׁבַּעְתִּי בִשְׁמִי לְקַיֵּם מְמְעוֹנִי,
אֲמַהֵר לְהוֹצִיאֵךְ מִבּוֹר הָעֹנִי;
הֵן אִם־לֹא לְמַעֲנֵךְ, אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְמַעֲנִי:
אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָם תִּשְׁכַּח יְמִינִי!‘

„חֲפֵצָה לִשְׁמֹעַ		נְבוּאוֹת כָּל־חֹוֶה,
וְגַם־אֲנִי נֶאֱכֶלֶת		בְּפִי כָל־צַר בֹּזֶה,
וְהָשֵׁב גְּמוּל לְאֹיְבִי,		אֲשֶׁר לְנֶגְדִּי אֶחֱזֶה,
וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה!“

‚זְרוּיָה מִבָּנוֹת,		חֲטוּבָה וַחֲשׁוּבָה,
קְרוּאָה לֹא עַמִּי,		כְּמוֹ אִשָּׁה עֲזוּבָה,
בָּנַיִךְ אֲקַבֵּץ		אֶל־עִיר חֶפְצִי־בָהּ,
בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה!‘

(‚חֶקִּי הַנְּעִימִים		בְּאַהֲבָה הִנְחַלְתִּיךְ,
וְנַחְתִּיךְ עֵת־קֶצֶף		וְאַחַר רִחַמְתִּיךְ;
נִדָּחַיִךְ אֲנַהֵל		כְּמוֹ־לְאַט נֵהַלְתִּיךְ,
אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ!‘)

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־יַעֲקֹב בֶּן־עֶזְרָא

(מגרנאטא, נולד לערך ד״א ת״תל ובשנת ד״א תת״צת היה עוד בחיים)

אוֹפָן

הִתְעוֹרְרוּ, תְּמֵהִים,		רְאוּת מִבְּלִי מַחֲזֶה
אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים		הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה!

מִפִּי נוֹרְאוֹתָיו		שִׁמְעוּ מַמְלַכְתּוֹ,
וּבְעֵין נִפְלְאוֹתָיו		רְאוּ אֶת־מֶמְשַׁלְתּוֹ,
וַעֲלֵי מִפְעֲלוֹתָיו		דְּעוּ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
בְּמַרְאֹת מַחְשְׁבוֹתָיו,		מַשְׂכִּיל, וְאוֹר דַּעְתּוֹ
יִרְאֶה סְבִיבֹתָיו		כְּבוֹד יִצְרוֹ, וְאֹתוֹ
בְּאַרְבַּע יְסוֹדוֹתָיו		וּבִנְיַן מַתְכֻּנְתּוֹ
וּמִבְּשָׂרוֹ יֶחֱזֶה —		אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה!

שַׁחַק לֹא־יְכִילוֹ וְתַחַת יְכַלְכְּלֵהוּ,
וְהָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּרוּחוֹ יְסַבְּלֵהוּ,
וּמְלִיצֵי חֶדְלוֹ אַחֲרָיו יִנָּהוּ,
לְהָבִין סוֹד פָּעֳלוֹ, וְחֶפְצוֹ עַל־מַה־הוּא,
וְאַף כֻּלָּם לְמוּלוֹ נִבְעֲרוּ וְתָמָהוּ,
וּמִסַּפֵּר גָּדְלוֹ חַכְמֵי־לֵב לָהוּ,
כִּי דַרְכֵי שִׂכְלוֹ מֵהֶם גָּבָהוּ —
וְאֵיכָה יְצִיר נִבְזֶה יָתוּר עַל־מַה־זֶּה?!

הוּא אֲדוֹן הָאֲדֹנִים וְאִמְרוֹתָיו הוֹיוֹת,
לְהַשְׁפִּיל גְּאֵיוֹנִים וְלֵב שְׁפָלִים לְהַחֲיוֹת,
נֹתֵשׁ אַרְמוֹנִים וּמְקוֹמֵם שְׁאִיּוֹת,
וְחֹקֵר רַעְיוֹנִים וְלִבּוֹת וּכְלָיוֹת,
וְרוּחוֹת כָּל־הֲמוֹנִים לְהַפְרִיד מִגְוִיּוֹת,
הֱיוֹת מֵהֶם נְכוֹנִים אֶל־כִּסֵּא עֲלִיּוֹת,
וּמֵהֶם אֶל־שְׁאוֹנִים וְלִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת —
גְּבָרִים, עֲלוּ מִזֶּה, וְשָׁטִים, שׁוּבוּ בָזֶה!

יְצִיר חֹמֶר מְבַכֶּה מֵרֹב פַּחְדֶּךָ,
נָגוּעַ וּמֻכֶּה מֵאֵשׁ פְּלָדֶיךָ,
וְכַף סֹפֵק וּמַכֶּה מִתִּגְרַת יָדֶךָ,
מְיַחֵל וּמְחַכֶּה פִּלְאֵי חֲסָדֶיךָ,
אוּלַי בָּם יִזְכֶּה לָבוֹא בְסוֹדֶךָ,
דֶּמַע אֲשֶׁר יִבְכֶּה נָא שִׂים בְּנֹאדֶךָ,
וְלֵב יַגֵּר מִזֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה!

*

מְאוֹרָה

„אֵין בְּפִי מִלָּה　　לְהָשִׁיב לְשֹׁאֲלִי,
כִּי טָמַן פַּח　　חֶטְאִי לְרַגְלִי!

נִמְשְׁכוּ יָמַי　　בְּגָלוּת וְאָרְכוּ,
וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמַי　　סָפוּ וְנֶחְשְׁכוּ,
וְגָבְהֵי שָׁמַי　　עָלַי נֶהְפְּכוּ,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה,　　אָכֵן בַּעֲלִי
כִּצְבִי בָרַח　　מֵעַל אָהֳלִי!"

„יַחֲלִי, אֲיֻמָּה,　　כִּי קָם לִלְבֹּשׁ
נָקָם, וְחֵמָה　　כְּצָנִיף יַחֲבֹשׁ,
וּלְחֵל וְחוֹמָה　　יְחַיֶּה וְיַחֲבֹשׁ,
סוּרָה וְגֹלָה,　　וּלְכֶם תַּעֲלִי,
כִּי לֹא יִזְנַח　　לְעוֹלָם אֵלִי!

מַלְכֵי אִיִּים　　לְחָצוּךְ בְּפֶרֶךְ,
יִתְּנוּ שַׁיִּים　　לִרְאוֹת הֲדָרֵךְ,
וְהָלְכוּ גוֹיִם　　יַחַד לְאוֹרֵךְ,
יוֹם עִיר תְּלוּלָה　　יִבְנֶה אֵלִי,
בְּאַבְנֵי אֶקְדָּח　　יְיַסֵּד גְּבוּלִי;

שֶׁמֶשׁ צְדָקָה　　תִּזְרַח וּמַרְפֵּא,
וּכְאֵב מְצוּקָה　　יִכְלֶה וְיִסָּפֶה,
וְעֹל מוּעָקָה　　יִשָּׁבֵר וְיֵרָפֶה,
וּשְׁנַת גְּאֻלָּה　　יִקְרָא גֹאֲלִי,
אַרְצִי נֵצַח　　יִהְיֶה נַחֲלִי;

הָאֵל יִרְצֶה　　אֶנְקַת צֹעֲקִים,
וְאֹתָם יִפְצֶה,　　כִּי בוֹ חֹשְׁקִים;

בְּתוּלָה תֵּצֵא　　בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים —
וְתָשִׁיר תְּהִלָּה:　　בָּא קֵץ אֶבְלִי,
וְכָבוֹד יִזְרַח —　　אֲדֹנָי אוֹר לִי!״

*

אֲהָבוֹת

1

מַהֲרוּ־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים,　　פִּזְּרָם הַזְּמָן, וְנוֹתְרוּ חֲרֵבִים;
לָעֳפָרִים אֲזַי מְעוֹנִים — וְהִנָּם　　לַכְּפִרִים מְעוֹן וְגַם־לַזְּאֵבִים!
אֶשְׁמְעָה נַאֲקַת צְבִיָּה, תְּיַלִּיל　　מִכְּלוּאֵי אֱדוֹם וּמַאְסַר עֲרָבִים,
עַל־אֲהוּבָהּ תְּבַךְ וְאַלּוּף נְעוּרִים,　　גַּם־תְּעַנֶּה בְּמַאֲמָרִים עֲרֵבִים:
סַמְּכוּנִי כְּבַאֲשִׁישׁוֹת יְדִידֹת　　רַפְּדוּנִי בְּמִגְדְּנֵי הָאֲהָבִים!

2

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף וְיִתְגָּאֶה　　עָלַי — וְלִבִּי לוֹ יָנוּד כְּמוֹ קָנֶה?!
שָׁכַח זְמָן לֶכְתִּי אַחְרָיו בְּעִי מִדְבָּר　　תָּאֵב, וְאֵיךְ אֶקְרָא הַיּוֹם וְלֹא יַעֲנֶה?
הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אוֹחִיל, וְאִם־יַסְתִּיר　　פָּנָיו, וְאֶל־טוּבוֹ אַבִּיט וְגַם־אֶפְנֶה!
לֹא־יִשְׁנוּ חַסְדֵי אָדוֹן אֱלֵי־עֶבֶד —　　כִּי־אֵיךְ נְעִים־כֶּתֶם יוּעַם וְאֵיךְ יִשְׁנֶא?

*

סְלִיחוֹת

1

אָעִירָה שְׁנַת־עֵינַי　　לְחַבֵּר אֶת־זְמִרוֹתַי,
וַאֲגַבִּירָה נִיב לְשׁוֹנִי　　לְנַגֵּן בִּנְגִינוֹתַי,
אֲבָרֵךְ צוּר נָחַנִי　　בְּצִדְקָתוֹ כָּל־יְמוֹתַי,
אַף לֵילוֹת יְעָצָנִי —　　יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי!

מִמְּעֵי אֵם קְרָאַנִי   וּמִבֶּטֶן הִזְכִּיר שְׁמִי,
וְשָׂם חַסְדּוֹ נָחַנִי   וְהָיְתָה יָדוֹ עִמִּי,
וּלְאוֹר הוֹצִיאַנִי   וְעֵינָיו רָאוּ גָלְמִי,
וְטוּבוֹ הִבְטִיחַנִי   כְּרֶגַע עַל־שְׁדֵי אִמִּי,
וְלֹא לְצָרְכּוֹ בְרָאָנִי,   כִּי אִם־לְצָרְךְּ עַצְמִי,
לְבָרֵךְ עַל־יְצִירוֹתָי,   וְעַל־נִפְלְאוֹת נִפְלְאוֹתָי!

שָׁלַח רוּחַ בְּאַפִּי   וַיִּפַּח בִּי נְשָׁמָה,
וַיָּשֶׂם דְּבָרוֹ בְּפִי,   לְבָאֵר אִמְרֵי מְזִמָּה,
וְשָׁת לְהָמִישׁ בְּכָל־גּוּפִי —   וְהוּא עָפָר מֵאֲדָמָה,
וְעִם־אָזְנַי וְעַפְעַפַּי   לְשָׁרֵת נֶפֶשׁ חֲכָמָה,
וְזִמֵּן טַרְפִּי עַל־פִּי   בְּרָעָב וּבַצָּמָא,
אֲהוֹדֶנּוּ בְשִׁירוֹתָי —   וּמִי אֲנִי וּתְהִלּוֹתָי?

הִפְלִיא בְשֵׂכֶל וָדֵעָה   סְגֻלַּת יְצוּרָיו בְּתֵבֵל,
וַיְהִי לָהֶם יְשׁוּעָה,   וְהֵם הָיוּ־לוֹ חָבֶל,
וּבִכְלוֹת זְמַן מַרְגֵּעָה   הָיוּ בְחֹרִים הָבֶל,
עַד־שֵׂיבָה הוּא רָעָה,   וְעַד־זִקְנָה הוּא סֹבֵל,
עֲדֵי בָאוּ שְׁנוֹת רָעָה,   וְהִגִּיעוּ יְמֵי אֵבֶל,
וְהִלְבִּינוּ קְוֻצּוֹתָי,   וְהֶחְשִׁיכוּ אֹרוֹתָי!

בַּמֶּה, צוּר, אֲהוֹדֶךָּ   עַל־טֹבוֹת גְּמַלְתָּנִי?
וְאֵיךְ אַגִּיד חֲסָדֶיךָ,   אֲשֶׁר בָּם הֶעֱנַקְתָּנִי?
וּמִגִּזְרַת כְּבוֹדֶךָ   הַדַּעַת חֲנַנְתָּנִי,
וּמִשֶּׁפַע הוֹדֶךָ   הַנֶּפֶשׁ נְתַתָּנִי,
עַד שׁוּבִי עָדֶיךָ —   כִּי לְמָוֶת יְצַרְתָּנִי;
בְּנֹאדְךָ שִׂים דִּמְעוֹתָי,   לְהַשְׁקוֹת בָּם עַפְרוֹתָי!

2

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׂמְתִּי,
וְהִתְוַדּוֹת עַל־חוֹבִי אַשְׁמֻרוֹת קִדַּמְתִּי,
וְלַעֲמֹד עַל־מַצָּבִי לִפְנֵי אֲדֹנָי קַמְתִּי,
לִרְאוֹת מַה־יְּדַבֶּר־בִּי וּמָה אָשִׁיב עַל־תּוֹכַחְתִּי!

מִי זֶה יַעֲמֹד לְפָנָיו וְלֹא יִירָא חֲרוֹן אַפּוֹ?
וְאֵיכָה יִדְרשׁ רְצוֹנָיו — וְדָמִים מְלֵא כַפּוֹ,
וּמִמַּחְשַׁכֵּי עֲוֹנָיו יֶחְשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
וְהִקִּיפוּהוּ זְדוֹנָיו כַּאֲרִי מִפּוֹ וּמִפּוֹ?
וּמִפַּחְדּוֹ בָרַחְתִּי — וְאֶל־חַסְדּוֹ אָרַחְתִּי!

שָׁכְחֵי טוּב אֲדֹנֵיהֶם וְנִשִּׁים חֶסֶד פָּעֲלוּ,
כִּי אַחֲרֵי עֵינֵיהֶם תָּרוּ בְּעוֹלָם וְהֶבְלוּ,
וְשָׁוְא לָקְחוּ בִידֵיהֶם וּבָאוּ אֶל־הֵיכָלוּ,
וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ:
אֲהָהּ כִּי־תָפֵל טָחְתִּי, וּבַהֶבֶל בָּטָחְתִּי!

הָאֹמֵר וְהָעֹשֶׂה, אַל־תֵּפֶן לְמַעֲשֵׂנוּ,
וְיוֹם בּוֹ אֲנָשִׁים תְּנַסֶּה, בַּדִּין אַל־תְּנַסֵּנוּ,
וּמַעֲרֻמֵּינוּ תְּכַסֶּה — וּמִי בִלְתְּךָ יְכַסֵּנוּ?
מָעוֹז לַדָּל וּמַחְסֶה, בַּשֶּׂר־נָא, חַסֵּנוּ:
מֵאָסְרְךָ פִּתַּחְתִּי, וְכִדְבָרְךָ סָלַחְתִּי!

3

בְּנֵי תְמִימִים מַשְׁכִּימִים אֶל־חַצְרוֹת אֱלֹהֵיהֶם,
וּמִדָּמָם וּלְחֶמָם יַקְרִיבוּ קָרְבְּנֵיהֶם,
וּמֵי דִמְעָם עֲלֵי פִשְׁעָם שָׂמוּ מְקוֹם נִסְכֵּיהֶם,
וְהִתְוַדּוּ עֲוֹנֵיהֶם וַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵיהֶם!

מָה אָשְׁמוּ וְלֹא חָכְמוּ קַפְּאִים עַל־ שִׁמְרֵיהֶם,
הַהֹלְכִים בְּמַחְשַׁכִּים אַחַר מַחְ־ שְׁבֹתֵיהֶם,
וּבְכִסְלָם אֶת־כִּסְלָם שָׂמוּ בְּרֹב קִנְיְנֵיהֶם,
וַיְפַתּוּ וְגַם־שַׁתּוּ בַשַּׁחַק דִּבְרֵיהֶם —
קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם!

שֵׁם הוֹדוֹ וּכְבוֹדוֹ מָשַׁךְ מֵ־ אָז לְיִדְעָיו,
וְהִשְׁמִיעַ וְהוֹדִיעַ אֲמִתּוֹ לְבֶן־ שַׁעֲשׁוּעָיו,
וְהִתְאַפְּקוּ, יוֹם רָחֲקוּ מֵעָלָיו, הֲמוֹן מֵעָיו,
וְאִם חָלְקוּ וְגַם־מָתְקוּ לָהֶם מֵ־ צוּף רָעָיו —
מַה־טּוֹבוּ דֹדֵיהֶם וּמַה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם!

הֲנִשְׁכָּחוּ, כִּי שַׁחוּ בְּבוֹר מַאֲסַר גָּלוּתָם,
וְחָבְשׁוּ וַיִּלְבְּשׁוּ אֶת־שַׂקֵּי דַּלּוּתָם,
וּמָעָטוּ, כִּי עָטוּ רְדִיד בָּשְׁתָּם וְשִׁפְלוּתָם,
וְהָטְבְּעוּ וְהָשְׁקְעוּ כָּאֶבֶן בְּיָם שְׁבוּתָם,
וְהִכְבִּידוּ עֲלֵיהֶם לַחֲצֵיהֶם וְדַחֲקֵיהֶם?!

4

זְמַן הֶבְלִי, יְמֵי סִבְלִי יִפָּה לְלֵ־ בִי שִׁקְרָיו,
וְכוֹס פָּעֳלִי בְּיַד אֱלִי הִשְׁקָה אוֹ־ תִי שְׁמָרָיו,
וּפִי יִצְרִי בְּחָק־יִצְרִי הֱסִיתָהוּ מִבְּחָרָיו,
כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו!

מֵאֲשָׁמִים נַעֲלָמִים וַעֲוֹנוֹת חוֹלַלְתִּי,
וְעַל־חֲטָאִים נִפְלָאִים מִנְּעוּרַי גִּדַּלְתִּי,
וְיַלְדוּתִי וְשַׁחֲרוּתִי אַחֲרֵיהֶם הָבַלְתִּי,
וְיוֹם אוֹרִי עֲלֵי שְׂעָרִי חָזִיתִי — נִבְהַלְתִּי,
וְאָז לִבִּי עֲלֵי חוֹבִי קָרַעְתִּי וְאָבַלְתִּי,
וְאֵשׁ יָגוֹן בֵּין בְּתָרָיו עָבַר וְשָׂ־ רַף גְּזָרָיו!

שָׁכַחְתִּי, יְמֵי נַחְתִּי בַּעֲלוּמַי, יְמֵי רָעָה,
וְקִוִּיתִי וְחָסִיתִי בְּעֶדְנָתִי — וְהִיא תָעָה,
וְאָשַׁמְתִּי וְאָטַמְתִּי אָזְנִי לְמוֹ — רֶה דֵעָה,
וְקוֹל חֲרָדָה — וְאֵין צֵדָה —: „לֹא זֹאת הַ־ מַּרְגֵּעָה!
לְגֵיא מָוֶת וְצַלְמָוֶת — יִקְרָא — קָ־ רְבָה נְסִיעָה!"
וְלִבִּי חָל בִּמְגוּרָיו, בְּמֶה שֶׁ־ הָיָה אַחֲרָיו!

הָאֵל, אָן אֵלֵךְ וְאָן אֶבְרַח מִ־ פָּנֶיךָ?
וְהֵן חֶדְלִי כְּמַר מִדְּלִי וּכְאַיִן בְּעֵינֶיךָ,
וּבַאֲפָסִים בְּלִי מֵשִׂים תְּאַחֲזֵנִי יְמִינֶךָ!
הֱיֵה זֹבֵד נָא עֶבֶד, חָרֵד מִ־ דִּינֶךָ,
וְקָחֵהוּ וּנְחֵהוּ עֲלֵי־נַחַל עֲדָנֶיךָ,
וְהַשְׁקֵהוּ מִמְּקוֹרָיו וְרַוֵּה מִנְ־ הוּ עֲפָרָיו!

*

תַּאֲוַת־נֶפֶשׁ

(מסתאנִיב)

נַפְשִׁי אִוִּיתִךְ בַּלָּיְלָה!

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ,
וְכָלְתָה אֶל־מְקוֹר שָׁרְשָׁהּ,
וְנִכְסְפָה לִנְוֵה קָדְשָׁהּ,
לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה!

יְקָרוֹ תָּשׁוּר עַל־יְדֵי פְּעָלָיו,
וְתִתְאַו לָגֶשֶׁת אֵלָיו;
יוֹם לְיוֹם תַּבִּיעַ אֹמֶר מְהַלְלָיו
וְלַיְלָה לְלָיְלָה.

נֹעַם הַכָּבוֹד בְּעֵין הַדַּעַת תִּרְאֶה,
וּמִבְּלִי־אֵבֶר אֵלָיו תִּדְאֶה,
וְתִשְׁאַף עָדָיו וְתִשְׁתָּאֶה,
בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לָיְלָה.

מֵעוֹדִי עָלַי דֶּגֶל חַסְדְּךָ נוֹדָע —
וְאֹהֶל יִרְאָתְךָ מִלִּבִּי נִגְדָּע;
אֲדֹנָי חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע,
בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לָּיְלָה!

שָׂבַעְתִּי נְדֻדִים עַל־עַרְשׂוֹת אֲנוּשִׁים,
הֱרִיצֻנִי פְּעָמַי לִמְעוֹנוֹת קְדֹשִׁים,
בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל־אֲנָשִׁים,
בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיוֹנוֹת לָיְלָה.

יִכְבַּד עָלַי עֹל יְגוֹנִי בְּחַטָּאתִי,
כִּי לֹא־שַׁבְתִּי עַד־כֹּה מִמְּשׁוּבָתִי,
יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי, וּמִטָּתִי בְדִמְעָתִי
אַשְׂחֶה בְּכָל־לָיְלָה;

הִסְכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה כָּל־יְמֵי שַׁחֲרוּתִי,
וְנִכְלַמְתִּי כִּי־הָבַלְתִּי זְמַן יַלְדוּתִי,
לְזֹאת הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי
לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה!

עֵינִי בְּחֹם לִבִּי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה,
לִקְאַת מִדְבָּר אֲנִי דוֹמֶה,
יוֹמָם בְּמִסְתָּרִים נַפְשִׁי תֶהֱמֶה,
וַתָּקָם בְּעוֹד לָיְלָה;

בָּרָה, בִּכְלוֹא הַגּוּף נֶעֱצֶרֶת,
הִתְבּוֹנְנִי כִּי־הָעוֹלָם מַעֲבֶרֶת;
עוּרִי עוּרִי לְרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת,
קוּמִי רֹנִּי בַלָּיְלָה!

קֹדֶרֶת בְּגָלוּת יְמֵי שִׁבְיָהּ,
הוֹרִידָה לָאָרֶץ עֶדְיָהּ,
תָּנוּד וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ —
בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלָּיְלָה!

רוּצִי, זַכָּה, יֵצֶר תַּאֲוָה לִשְׁבֹּר,
וְדֶרֶךְ יְשָׁרָה כָּל־יְמוֹתַיִךְ לָבֹר;
הֲכִי חֶלְדֵּךְ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה.

בְּנֶשֶׁף קִדַּמְתִּי דִמְעָתִי וְאָנוּחָה,
אֶשְׁפְּכָה דַּם לְבָבִי וְאָנִיחָה;
נַפְשִׁי עָלַי תִּשְׁתּוֹחַח, וְעִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה:
אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה!

בְּעַל קָרְחוֹ אֱנוֹשׁ יוּלַּד לְעָמָל,
וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבוֹתָיו אָוֶן וְעָמָל,
וְהוּא כְּצִיץ יָצָא וַיִּמָּל,
וְיֻדַּד כְּחֶזְיוֹן לָיְלָה!

חָלְפוּ כְצֵל יְמֵי עֲלוּמוֹתַי,
וְקַלּוּ מִנְּשָׁרִים שְׁנוֹתַי,
וְלֹא־אֶזְכֹּר מִזְּמַן שִׂמְחוֹתַי —
לֹא־יוֹם וְלֹא־לָיְלָה!

יָמִים עֲלֵיהֶם יִשְׂאוּ קוֹלָם,
מָוֶת יִרְעֵם וְיָסוּר צִלָּם,
וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם,
רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָיְלָה!

זֵדִים הֱצִיקוּנִי וְהִגְדִּילוּ עָלַי בְּפִיהֶם,
דִּבְרֵים שָׁלוֹם וְנִשְׁכִּים בְּשִׁנֵּיהֶם —
נָא יִזָּכֵר רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם — יוֹמָם וָלָיְלָה!

קַדְּשׁוּ עֲצָרָה וְרַחֲצוּ וְהִתְקַדָּשׁוּ,
הָבֵרוּ סִיג לְבָבוֹת וְהִתְאוֹשָׁשׁוּ,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־אֲדֹנָי אַל־תֶּחֱשׁוּ
כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה!

הִתְבַּשְּׂרִי, בִּתִּי, כִּי עוֹד אַנְחִילֵךְ חִנִּי,
וּלְאַט אֲנַחֵךְ וַאֲנִיחֵךְ בִּמְעוֹנִי,
כִּי אֵין גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי —
לִינִי הַלָּיְלָה!

*

פִּזְמוֹנִים

1

כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי   מְאֹד נוֹרָא הוּא,
נֶעְלָם — וּמִפְעָלוֹ   יוֹדִיעֵהוּ,
וּלְשׁוֹן נִפְלְאוֹתָיו   הִיא תְעִידֵהוּ:
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי   לַמַּעֲנֵהוּ!

מַה־תִּקְוָה וְשֵׂבֶר   לְשֹׁכֵן תֵּבֵל,
יָעוּף בְּלִי־אֵבֶר   וְיָשׁוּב הָבֶל,
כָּל־יְמוֹתָיו שֶׁבֶר   וְלֵילָיו אֵבֶל?
הֲיִצְדַּק מִי בְקֶבֶר   כְּרָקָב יִבֶל,
וְאִם־יִמְהַר גֶּבֶר   מֵעֹשֵׂהוּ?
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי   לַמַּעֲנֵהוּ!

שְׁנוֹת אָדָם חֲלוֹמִים   וּמָוֶת פּוֹתֵר,
שֹׁכֵן בֵּית שְׁלוּמִים   וְקִצּוֹ חוֹתֵר,
בְּפָנִים נִכְלָמִים   וְלֵב יִכָּתֵר
בָּא לִדְרֹשׁ רַחֲמִים — וְלוּ יֵעָתֵר,
וּבְחַסְדּוֹ כִּתָמִים   יְכַבֵּס בְּנֶתֶר,
יוֹם אִישׁ יִסָּתֵר   מֵרֵעֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי   לַמַּעֲנֵהוּ!

הֲבֵן מַחְפִּיר וּמֵבִישׁ יִשָּׂא עֵינָיו?
וְאֵיךְ אֲמָרָיו יַגִּישׁ לִפְנֵי אֲדֹנָיו,
וְחֶטְאוֹ לֹא־יָמִישׁ מֵעַל פָּנָיו,
וְאִם־יֵלֵךְ כְּמַחֲרִישׁ יִצֶּף רַעְיוֹנָיו —
כִּי עַל־דַּרְכֵי־אִישׁ שָׂם עֵינֵהוּ;
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

זָע מֵחַטָּאתוֹ — יְכַפֵּר עֲוֹנָיו,
צְמֵא טַל סְלִיחָתוֹ — יִרְווּ צִמְאוֹנָיו,
וְאֶל־בֵּית תְּפִלָּתוֹ יְנַהֵג הֲמוֹנָיו,
וְכַפֵּר אַדְמָתוֹ לְעֵין כֹּל וְעֵינָיו,
וְהַרְאֵנִי אֹתוֹ וְאֶת־נָוֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

2

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם, הִדָּרֵשׁ לְשַׁוְעָתִי,
וּמֵחֵטְא הַמְצֵא פִּדְיוֹם, וְאַל־תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי,
תִּנָּתֶן לִי הַיּוֹם, בְּשָׁפְכִי אֶת־עֲתִירָתִי,
נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי!

מָשַׁכְתִּי בְּחַבְלֵי שָׁוְא מִנֹּעַר אֶת־עֲוֹנִי,
וּבִלְבָבִי וּמוֹרָשָׁיו שַׂמְתִּי מַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְגוּפִי, לֹא מַלְבּוּשָׁיו, אֶגְאַלְתִּי בְּדַם זְדוֹנִי,
וְהִשְׂכַּלְתִּי, כִּי נוֹשָׁיו אָצִים לְהַקְרִיב אֲסוֹנִי,
וּזְמָן פַּחֵי מוֹקְשָׁיו פָּרַשׂ, לְהַשְׁפִּיל גְּאוֹנִי,
וּמָוֶת יִקְרָא אֹתִי, לָשׂוּם בִּשְׁאוֹל בֵּיתִי!

שַׁחַת יִהְיֶה־לִּי לְאָב, יוֹם לִקְבָרוֹת אוּבָל,
וְשָׁמָּה בְשָׂרִי יִכְאָב, וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּאֱבָל,
וְלִבִּי כְּדוֹנַג יִדְאָב, כִּי־סָכַל וַיֶּהְבָּל,
וּמֵי־פֶשַׁע אֲשֶׁר שָׁאָב, בְּתוֹכָם יִהְיֶה נִטְבָּל,
וְכָל־עֹשֶׁר אֲשֶׁר תָּאָב — בְּאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל,
וְלֹא־אֶשָּׂא יוֹם מוֹתִי לְבַד מוּסַר כְּלִמָּתִי!

הֲבֵל נֹעַר אָהָבְתִּי — וְהוּא כַחֲלוֹם חָלָמְתִּי,
הֱקִיצֹתִי וְחָשַׁבְתִּי, וַעֲצוֹת בְּנַפְשִׁי שָׂמְתִּי,
וְכִי שַׁבְתִּי וְלֹא שַׁבְתִּי מְאֹד בֹּשְׁתִּי וְנִכְלָמְתִּי,
וְעַל כִּי לֹא־הִקְשַׁבְתִּי, אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחָמְתִּי;
לְזֹאת דָּמִי הִקְרַבְתִּי, וְאֶת־חֶלְבִּי הֲרַמְתִּי,
אוּלַי צוּר יְשׁוּעָתִי יִקָּרֶה לִקְרָאתִי,
וּבְמֵימֵי דִמְעָתִי יְהִי מֹחֶה חַטָּאתִי!

*

תַּחֲנוּן

מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר בְּאָזְנַי לַיְלָה וְחֹבֵר,
וְהַקּוֹל אֲרָזִים שֹׁבֵר וְעוֹרֵר שֹׁכְנֵי קֶבֶר,
וְקוֹל אֵלַי מְדַבֵּר: „קוּם וַחֲיָלִים גַּבֵּר!“
עֲנִיתִיו: „אֵיךְ יִתְגַּבֵּר כְּבַד־פֶּה וּמִלִּין יְחַבֵּר?
לֹא־יָדַעְתִּי דַּבֵּר, כִּי־נַעַר אָנֹכִי!“

מַלְאֲכוּת אֱלֹהִים נוֹרָא קַמְתִּי לַעֲשׂוֹת בְּמוֹרָא,
וְעַד־לֹא תוֹפַע נְהָרָה הֱקִיצֹתִי בְּאַשְׁמוּרָה,
וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר בְּךָ קְשׁוּרָה הֲבֵיאֹתִיהָ תְּמוּרָה,
וְלֹא־רָאֲתָה לְךָ צוּרָה, וְאָמְנָם לְךָ — לַמִּקְרָא
שָׁמַעְתִּי — וָאִירָא, כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי!

שַׁחַר נֶשֶׁף וְלֵילוֹ הֵעַרְתִּי בִגְלָלוֹ,
וְאַצְתִּי לִתְמֹךְ בְּחַבְלוֹ וּלְהַחֲזִיק בְּשׁוּלֵי מְעִילוֹ,
נִפֹּל בַּנְּעָמִים אֶצְלוֹ חֲבָלִים לִי בְּהֵיכָלוֹ,
וְכִי אֶתְיַצֵּב לְמוּלוֹ אֲנִי נִפְעָם בְּמַהֲלָלוֹ,
וְאֹמַר: „בִּי אֲדֹנָי, לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי!“

הֲכִי רַעְיוֹנַי יִרְאוּךְ, יְמִין הָאֵל, בְּיָם רָאוּךְ,
וְהֶאֱמִינוּ בְךָ וְהִנְאוּךְ, כִּי רַק בְּקִרְבָּם מְצָאוּךְ,
וְדָבְקוּ בְךָ וְלֹא יְצָאוּךְ, וְעַל־כַּנְפֵי־שִׁיר נְשָׂאוּךְ,
וְאוּלָם בְּפֶה הִשִּׂיאוּךְ וְלָעוּ בְּעֵת שֶׁקְּרָאוּךְ,
וְאָמְנָם, כִּי כְבַד־פֶּה וּכְ־ בַד לָשׁוֹן אָנֹכִי!

*

אֶל רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מָאמִיר יְדִידוֹ

(אֲשֶׁר קְרָאוֹ לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן)

קְרָאַנִי גְבִיר, הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו, וְהִקְרַנִי לְחֶבְרָה עִם־יְדֻעָיו,
לְדֹדִים מָתְקוּ אֶל־פִּי כְּדֹדָיו, וְרֵעִים יָקְרוּ עָלַי כְּרֵעָיו,
בְּגַן־בִּיתָן אֲשֶׁר הַחֵן סְבִיבוֹ, וְהַיֹּפִי לְאַרְבַּעַת רְבָעָיו,
מְלֻבָּשׁ כְּתֹנֶת מֶשִׁי, וְעָטוּי מְעִיל תּוֹלָע וְשֵׁשׁ וּשְׁלַל צְבָעָיו,
עֲרֻגוֹתָיו בְּלִי רֹקֶם וְחֹשֵׁב מְשֻׁבָּצִים, וְשׁוֹשַׁנִּים יְצוּעָיו,
כְּאִלּוּ הַזְּמָן קָלַע פְּנֵיהֶם בְּתִמֹרָיו וּמִקְלַעַת פְּקָעָיו,
כְּזָהָב מַעֲשֶׂה מוּרָד עֲלֵיהֶם מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְהַשִּׁיחִם — רְקִיעָיו;
וּמֵימָיו יִגְּרוּ אַרְצָה, כְּדִמְעֵי עֲלֵי מִפְקַד אֲחֵי לִבִּי וְרֵעָיו,
וְתֹר יָתוּר לְזִמְרָתוֹ הֲדַסִּים, וְסִים יָשִׂישׂ עֲלֵי גַפֵּי נְטָעָיו,
יְרַנֵּן בֵּין עֲצֵי שׂרֵק, וְשׂרֵק וְיִתְרוֹנֵן כְּשִׁכּוֹר מִדְּמָעָיו,
וְעוֹפוֹת פֵּרְצוּ עַל־כָּל־פְּרָצָיו, וְשָׁם דָּגְרוּ וּבָקְעוּ בֵּין בְּקָעָיו,
בְּיוֹם עָרוּ יְשֵׁנֵי גִיל, וְעָצַם זְמָן עֵינָיו, וְנָזֹרוּ פְּגָעָיו,
וְעִתָּיו מִהֲרוּ לָעוּת יְעֵפָיו עֲלִיצָתָם, וְלַרְגִּיעַ — רְגָעָיו;
וְהַשֻּׁלְחָן דְּמוּת גַּלְגַּל, וְאַגָּן כְּמוֹ־סַהַר, וְכוֹכָבִים גְּבִיעָיו,
קְעָרֹתָיו מְלֵאוֹת מַעֲדַנִּים, וּמַחְתֹּתָיו בְּשָׂמִים רֹאשׁ וְיָעָיו;
כְּחֹשֵׁךְ, קָפְאוּ מֵימֵי דְמָעָיו עֲלֵי לֶחְיוֹ, וְהָאֵשׁ בֵּין צְלָעָיו,
יְקַצֵּץ מִזְּהַב אוֹפִיר פְּתִילִם עֲלֵי יָדָיו, לְהָאִיר אֶת־זְרֹעָיו,
לְהָסִיר מִלְּבַב כֹּאֵב עֲצָבָיו, וְלַרְגִּיעַ בְּלֵב רַגָּז רְגָעָיו;
לְאַט יֶהְגֶּה וְרֹאשׁ יַנֶּה, וְיִשְׁגֶּה בְּאַהֲבָתוֹ וְיֵאָמְנוּ פְּצָעָיו,
חֲמֻדוֹתָיו לְאֵין קֵצֶה וְקֶצֶב — כְּאַבְרָהָם בְּמַהֲלָלָיו וְדֵעָיו!
אֲשֶׁר יִזַּל כְּטַל אָמְרוֹ, וְחֶסֶד — בְּיָדוֹ מַחֲנוֹתָיו הֵם וּמַסָּעָיו,

רְחַב לֵבָב, רְחַב־צַעַד לְהֵיטִיב, וְלָרַע מַה־מְּאֹד צָרוּ פְשָׂעָיו,
וְלֶכְתּוֹ עִם־אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים בְּהַצְנֵעַ, וְחָכְמָה אֶת־צְנוּעָיו;
וְלָאֹבֵד בְּמַחְשַׁךְ הַיְּגוֹנִים כְּתֹרֶן אָהֳלוֹ נָטַע לְתֹעָיו,
וּבוֹ יִנָּפְשׁוּ מָרֵי נְפָשִׁים, וְיָנוּחוּ יְגִיעֵי אוֹן, יְגֵעָיו,
וּמִי נִקְרַע סְגוֹר לִבּוֹ בְּחִצֵּי נְדֹד — פִּיהוּ יְהִי תֹפֵר קְרָעָיו,
הֲכִי חִכּוֹ — כְּשֶׁמֶן דִּבְּרֹתָיו, וְיוֹם אֹמֶר יְפַצֵּץ בָּם סְלָעָיו;
אֲנָשִׁים רָכְשׁוּ לָהֶם עֲבָדִים, וּמֵאֵין הוֹן בְּנֵי חוֹרִים רְצוּעָיו,
עֲדֵי בֹשׁוּ לְנִדְבָתוֹ עֲנָוִים, וְהוֹדוּ לוֹ נְדִיבֵי עָם וְשׁוֹעָיו,
וּמִי זָרַע יְמֵי חַיָּיו חֲסָדִים — יְהִי קוֹצֵר לְפִי־חֶסֶד זְרָעָיו;
יְהִי שָׁלֵו, עֲדֵי יַנְחִיל כְּבוֹדוֹ וּמַעְלָתוֹ לְיַלְדֵי שַׁעֲשׁוּעָיו!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

עֵינֵי עֲנָנִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ, עַד עִקְּבֵי גַן הַהֲדַס נֶחְמָסוּ,
בָּכוּ בְחֹזֶק נֹזְלִים, וַיִּשְׁתַּקוּ שִׂפְתֵי עֲרֻגוֹתָיו אֲשֶׁר כָּעָסוּ;
עָנָן אֲשֶׁר הִגְשִׁים, וְשַׁחַק רָעֲמוּ פָנָיו, וְאַפֵּי הָאֲדָמָה שָׂשׂוּ,
הִרְעִים, וְאָכֵן בַּעֲבוּר הַרְעִים פְּנֵי שַׁחַר, וְעַפְעַפָּיו לְקֹלוֹ נָסוּ;
כַּנְפֵי בְרָקָיו אָחֲזוּ כַנְפוֹת בְּנֵי חֶלֶד וְצִבְאֵי לַיְלָה פָּרָשׂוּ,
רָצִים וְשָׁבִים, כַּנְּשָׁרִים נֶחְפְּזוּ, הָעֵת עֲלֵי־אֹכֶל בְּאֶרֶץ טָשׂוּ;
לוּלֵי בְנֵי־עָב יָרְדוּ, לֹא־נַעֲלוּ צִצֵּי אֲמִירֵי גַן וְהִתְנוֹסָסוּ,
הָיוּ אֲפֵילוֹת עַד מְטַר־גֶּשֶׁם וְחֹם שֶׁמֶשׁ לְהֵרָאוֹת זָהֳרָם נִגָּשׁוּ;
בִּשְׂמֵי עֲרֻגֹת זָרְחוּ אָכֵן יְדֵי צָפוֹן צְפוּנֵי מֶרְקְחֵיהֶם שָׁסוּ,
רֵיחַ אֲבַק רוֹכֵל, וְהָרוּחַ כְּמוֹ רָכִיל בְּסוֹדֵיהֶם, אֲשֶׁר כָּמָסוּ;
הֶרְאוּ יְפִי־פָנִים, אֲשֶׁר בְּאֹפֶר סְתָיו חָפוּ יְמֵי הַקֹּר וְהִתְחַפָּשׂוּ,
הוֹדוּ בְּלִי לָשׁוֹן לְעָבִים יָנְקוּ אֹתָם, וְעֵינֵיהֶם עֲלֵיהֶם חָסוּ;
כָּרִים מְעִיל תּוֹלָע וְחוּר עָטוּ עֲלֵי — בֶּגֶד תְּכֵלֶת, בַּעֲדָם פָּרָשׂוּ,
עֵינַי בְּעֵינֵיהֶם פְּלָאִים יֶחֱזוּ, כִּי מַעֲשֵׂה תַשְׁבֵּץ פְּנֵיהֶם עָשׂוּ;
בָּם גַּרְגְּרֵי שֹׁהַם וְהֵם לַחִים, הֲכִי אֹתָם רְסִיסֵי לַיְלָה רָסָסוּ —
מַה־יָּקְרוּ, לוּ הַחֲרוּצִים לָקְטוּ אֹתָם וְכַפֵּי גוֹזְלִים כִּנָּסוּ!
נָשִׁישׁ בְּקוֹל הַסִּים, וְתֹר אִם־יַעֲנֶה — כִּנּוֹר וְעוּגָב עֻגְבִים יִמְאָסוּ;

חֵי סְבָאִים, סָבְאוּ בְּבַת־כֶּרֶם, אֲשֶׁר אַתָּה גְּדִיבִים לַעֲלֹץ אָרְשׁוּ,
תִּמְשׁוֹל בְּאַף שָׂרִים — וּמִן־אָז פַּעֲמַי דַלִּים גְּאוֹנָהּ דָּרְכוּ עָסָסוּ,
זָקְנָה וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה, מִיּוֹם אֲשֶׁר אַתָּה בְּאוֹצְרֹתָם יְדֵיהֶם עָשׂוּ,
שָׁפָה זְמָן עַצְמָהּ, וְכִמְעַט נֶעֶלְמָה, לוּלֵי גְבִיעִים זָהֳרָהּ עָמָסוּ;
אֵשׁ בֹּעֲרָה — אַךְ הַיְגוֹנִים בְּעָרָה מֵעַם, בְּרֶשֶׁת הַנֹּדֵד נִתְפָּשׂוּ,
עֶדְנֵי בְנֵי עֶדְנָה, וְאוֹן נַפְשׁוֹת מְתֵי אוֹנִים, לְחִיל זֹקֶן מְאֹד נִגְרָסוּ;
בִּי, מִזְרְקֵי סַפִּיר, כְּמַיִם קָפְאוּ, בָּם גַּחֲלֵי הָאֵשׁ — אֲבָל נָמָסוּ,
אֵיךְ גָּמְלוּ חֶסֶד עָלַי כָּל־כֹּאֲבִים — וַאֲנִי לְבַדִּי מֵאֱנוֹשׁ חָמָסוּ?
אֶשְׁתֶּה וְאֶשְׁתָּאֶה, וְאֶמְהֹל אֶת־עָסִים כּוֹסִי בְּמֵי עֵינַי אֲשֶׁר נִמְאָסוּ!
אֵיכָה לְפִי־רֶגַע גְּבִיעִים יוּכְלוּ לִרְפּוֹא, אֲשֶׁר לַיִל וְיוֹם הָרָסוּ?
הָרוּ בְנוֹת יָמִים עָלַי בִרְכַּי וְלֹא גָּמְלוּ, וְיַלְדֵיהֶם בְּצִלִּי חָסוּ,
עַד עַל־שְׁמִי יִקָּרְאוּ קֹרֹת, וְלִי יִתְיַלְּדוּ תוּגוֹת וְיִתְיַחָסוּ,
עֵדִי לְבַד עָדוּ לְנַצֵּל אֶת־צִבְי עֶדְיִי, וְחַיָּתִי בְּאַף רָמָסוּ!
בָּאתִי בְּאַחֲרִית הַזְּמָן, עֵת גָּמְרוּ כָּל־הַחֲסִידִים וֶאֱמוּנִים פָּסוּ,
וּבְנֵי בְלִי־שֵׁם גָּבְהוּ, כַּאֲשֶׁר מְתֵי הַשֵּׁם פְּלָאִים כָּרְעוּ קָרָסוּ;
סָפוּ כְּפִירֵי דָת, וְתַחְתָּם נִבְרְאוּ חֶרְפַּת בְּנֵי־אָדָם, אֲבָל רָמָשׂוּ,
שֻׁלְחַן כְּזָבִים עָרְכוּ, בּוֹ מַאֲכַל שֶׁקֶר וְלֶחֶם לְחָמִים פָּרָסוּ;
זַכּוּ בְעֵינֵיהֶם — וְהֵם יִטַּמְּאוּ בִּדְמֵי כְסִילוּתָם וְיִתְבּוֹסָסוּ!
אֹרַח נְתִיבָה בַּאֲרַג שִׁיר סָרְרוּ, לֹא־סֻקְּלוּ לָהֶם וְלֹא־פֻלָּסוּ,
קוֹרָיו כְּעַכָּבִישׁ, וְלָזֹאת יִלְעֲגוּ — לוּ שָׁמְעוּ שִׁמְעִי וְיִתְקַלָּסוּ —
לוּ חָכְמוּ בַּצּוּר קְלוֹנָם טָמְנוּ, וּסְתֵי חֲרוּזֵיהֶם בְּעָפָר כָּסוּ!
אֶבְכֶּה פְּלִיטֵי תֹם, אֲלֵיהֶם נָגְעוּ נִגְעֵי בְנֵי־הֶפֶךְ וּבָהֶם פָּשׂוּ,
וַיִּגָּאֲלוּ בָהֶם, וְנַפְשָׁם טִנְּפָה חֶלְאַת פְּעָלֵיהֶם וְלֹא־כֻבָּסוּ,
עַד נִדְלְחוּ מֵי מַעְיְנֵי־צֶדֶק, אֲשֶׁר יִשְׁתּוּ, וְנַחְלֵי הָאֱמֶת נִרְפָּשׂוּ,
וּשְׁדֵי אֲהָבִים מָעֲכוּ שׁוֹנִים בְּיַד בֶּגֶד, וְדַדֵּי הַיְדִידוּת עָשׂוּ —
קַמְתִּי לְהָשִׁיב אֶת־גְּמוּלֵיהֶם, אֲבָל אִתִּי מְלִיצֵי אַהֲבָה אָנָסוּ!
קַח מִגְדְּלֵי בֶצֶר לְהִבָּצֵר, הֲכִי שׁוֹרְרֵי בְנוֹת־שִׁיר בַּעֲרִים נָתָסוּ,
אוֹ טַבְּעוֹת כֶּסֶף, יְדֵי אָמָּן לְיַד שֶׁמֶשׁ בְּחוּטֵי מַאֲמָר רָכָסוּ;
שָׂרִים — לְדַבֵּר אִם יְעוּשׁוּן — יִקָּרְאוּ לָהֶם בְּנֵי־עַיִשׁ: „פִּתְאִיב הָסוּ!"

*

לְרַבִּי יְהוּדָה אָחִיו

(בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנּוּ)

כַּתַּר מְעַט פֵּרוּד וְאַל־תּוּגֵנוּ,   וּלְאַט בְּכִי כִּי חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ,
מִדָּם לְבָבוֹת שָׁאֲבוּ, עַד כִּי־לְדָם   הָיוּ בְעֵצֵינוּ וּבַאֲבָנֵינוּ!
נַבְלִיג עֲלֵי יָגוֹן, וּבִצְדִיָּה יָגַל   סוֹדֵי לְבָבֵינוּ וּמַצְפֻּנֵינוּ,
גַּם נֶאֱנֹק דּוּמָם, לְבִלְתִּי יִשְׂמְחוּ   צָרִים „וְהֶאָח!" יֹאמְרוּ מוֹנֵינוּ;
לוּ חָרְבוּ מֵי הַבְּכִי, לֹא חָרְבוּ   בָּתֵּי מְגוּרֵינוּ וּמִשְׁכָּנֵינוּ!
נֶהְמֶה הֲמוֹת יוֹנִים עֲלֵי עַנְפֵי הֲדַס,   כִּי־יִזְכְּרוּ פֵּרוּד וְיִתְאוֹנֵנוּ,
יִבְכּוּ עֲלֵי־רֵעַ, וְיִטּוּ מִבְּלִי   יַיִן כְּשִׁכּוֹרִים וְיִתְרוֹנֵנוּ. —
הַיּוֹם אֲשֶׁר עָלָה נְדֹד בָּנוּ, הֲלֹא   טוֹב לַעֲלוֹת מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ;
בִּכְלֵי קְרָב לוּ נוּכְלָה לוֹ — נִדְרְכָה   קֶשֶׁת וְגַם נִתְעַל בְּסִרְיֹנֵנוּ!
נַצְבִּיא חֲיָלֵי הַבְּכִי, כִּי הֵם — בְּאֶ־   פֶס יָד — מְנוּסֵנוּ וּמִשְׁעָנֵנוּ,
נִבְכֶּה לְשֹׁד פֵּרוּד, וְנִשְׁחַק לַהֲמוֹן   יַלְדֵי יְמוֹתֵינוּ וְלִזְמַנֵּנוּ,
עָלוֹ בְּצַוָּאר שָׁם, וְאֶת־סִבְלוֹ עֲלֵי־   שֶׁכֶם וּמוּעָקָה עֲלֵי מָתְנֵינוּ,
עִצֵּם עֲצָמֵינוּ וְשָׁלַח־אֵשׁ בְּלִ־   בֵּנוּ וְגַם־רָזוֹן בְּמִשְׁמַנֵּינוּ,
עַד־שָׂבְעָה נֶפֶשׁ בְּרָעוֹת עָצְמוּ   לְסַפֵּר, וְאַרְצָה דָּבְקָה בִטְנֵנוּ,
יָשֵׁב וּבָנוּ יַהֲפֹךְ יָדוֹ בְּכָל־   רֶגַע, וְאַף לֹא נֹאמְרָה: חָנֵּנוּ!
יָדוֹ, אֲשֶׁר רֶשֶׁת מְצוֹדִים פֵּרְשָׂה   מֵאָז לְחַפֵּינוּ וְלִנְבוֹנֵינוּ,
הִיא אָרְכָה עַד־רֹאשָׁה הוֹנָם, וְעַד   נָגְעָה בְּהוֹנֵנוּ וְקִנְיָנֵנוּ,
אַךְ קָצְרָה לָבֹז חֲסָדִים, דָּגְרוּ   בַּחֲדַר לְבָבֵינוּ וְגַם־קִנְּנוּ!
רוּחַ, אֲשֶׁר עָבְרָה בְנֶשֶׁף עַל־פְּנֵי   רֵיחַ נְרָדֵינוּ וְשׁוֹשַׁנֵּינוּ,
שָׂא אֶת־שְׁלוֹמֵנוּ לְאַחִים בָּגְדוּ   — כִּי מֵהֲלֹךְ יִתְמַהְמְהוּ יוֹנֵינוּ —
וּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם תְּנוּאוֹת, קָצְרוּ   מֶהֶם דְּבָרֵינוּ וְעִנְיָנֵינוּ,
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא אֹתָם, וְאַף   אָרְכֵי סְפָרֵינוּ וְגִלְיוֹנֵינוּ!
נִלְטֹשׁ לְרַע מַעֲשֵׂיהֶם עֵין חָרוֹ־   נֵנוּ, וְתָמִיד נַחֲרֹק שִׁנֵּינוּ,
מַעְשִׂים אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשׂוּ מִיּוֹם הֱיוֹת   תֵּבֵל, לְשָׁמְעָם צָלֲלוּ אָזְנֵינוּ;
אַךְ עִם־אֱנוֹשׁ לֹא־נִזְכְּרָה זֹאת בַּזְּמָן,   כִּי עִם־לְבָבֵינוּ וְרַעְיוֹנֵינוּ!
נִשְׁכֹּן בְּבוֹר קִצְפּוֹ, וְהֵמָּה יֶחֱסוּ   תַּחַת כְּנַף טוּבוֹ וְיִתְלוֹנֵנוּ,
יִתְלַחֲשׁוּ אִישִׁים יְמִינָם עָתְקָה   חַיִל, וְאַרְצָה יִפְּלוּ פָּנֵינוּ,

גֵּבוּשׁ בְּאָמְרָם כִּי יְדֵיהֶם מָצְאוּ   כַּבִּיר, וְנָכַף רֹאשׁ כְּאַגְמֹנֵינוּ,
נַזְכִּיר שְׁמָם תָּמִיד וְנִמְצָא נַחֲלֵי   נֹפֶת בְּחִכֵּנוּ וּבִלְשׁוֹנֵנוּ,
וַיַּאְטְמוּ אֹזֶן לְבִלְתִּי יִשְׁמְעוּ   נֹעַם שְׁמוּתֵינוּ וְזִכְרוֹנֵנוּ!
אֵיךְ הָיְתָה בָּנוּ אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁמְעָה   מֵאָז בְּהֹרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ?
שִׁמְצָה תְּהִי לָעַד בְּקָמֵינוּ, וְגַם   חֶרְפָּה חֲרוּשָׁה עַל־פְּנֵי בָנֵינוּ!
הִנֵּה לְךָ, אָחִי, אֲמָרִים נִמְסְכוּ   בָם רֹאשׁ פְּתָנֵינוּ וְטוּב יֵינֵנוּ,
מִשְׁפָּט וְצֶדֶק נִבְחֲרָה־לָנוּ וְאָז   נִשְׁקֹט וּמַה־טּוֹב נֵדְעָה בֵּינֵינוּ;
אִם אֵין אֱנוֹשׁ יוֹכֵחַ וְעָלֵינוּ יָשׁוּ   יָדוֹ — הֱיֵה אַתָּה פְּלִיל דִּינֵנוּ!
גּוּר בַּאֲשֶׁר תָּגוּר — בְּמָקוֹם נֶאֱמָן   תִּשְׁכֹּן בְּלִבֵּנוּ וְאִישׁוֹנֵינוּ;
נוֹחִיל לְאֵל ,אוּלַי זְמָן יַחְבִּיר אֲשֶׁר   הִפְרִיד, וְעוֹד יִסֹּב לְהַרְנִינֵנוּ,
נִשְׂמַח, וְיֵבֹשׁוּ מְשַׂנְאִים בַּחֲזוֹת   אֶת־מִפְעֲלוֹת הָאֵל וְיִתְבּוֹנֵנוּ!
שָׁלֵו הֱיֵה, וּכְפִי רְצוֹנֵנוּ חֲיֵה,   וּבְשִׁי כְּתָבְךָ כַּפְּרָה פָּנֵינוּ,
יִמָּשְׁכוּ יָמִים בְּחֶבְלְךָ עַד אֲשֶׁר   יִבְנוּ חֲסָדֶיךָ וִיכוֹנֵנוּ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי בְּנַפְשִׁי צָעֲנוּ —   אֵיכָה בְּתוֹחַלְתִּי בְּעִירָם טָעֲנוּ?
שִׁבְרִי וְשִׂמְחָתִי וְחֶבְרַת אַהֲבָה   מִיּוֹם לְיוֹם יִסְעוּ, וְאַךְ לֹא־יַחֲנוּ!
צַר־לִי עֲלֵי חֹשְׁקִים בְּדִמְעָה יִבְטְחוּ,   וּבְיוֹם כְּאֵב עַל־הֲדָמִי יִשָּׁעֲנוּ —
בָּרָק יְגַדְּמוּ לְהִתְגּוֹדֵד, וְקוֹל   יוֹנִים בְּעַנְפֵי הַהֲדַסִּים קוֹנְנוּ,
יִנָּחֲמוּ כִּי־נִפְרְדוּ מֵהֶם, וְעַל־   חֶרֶב בִּסְפָם חָל בְּחִיל יִתְאוֹנְנוּ,
הִתְאַבְּקוּ יַחַד בְּרָבְעֵיהֶם, וְאֶת־   עַפְרוֹת מְעוֹנֵיהֶם יְמֵי־עַד חֹנְנוּ. —
אֶבְכֶּה וְיִתְחַמֵּץ לְבָבִי בַּעֲדִי,   אֶהֱמֶה וְכִלְיוֹתַי מְאֹד יִשְׁתּוֹנְנוּ,
אֶשְׁתֶּה דְּמֵי עֵינַי עֲלֵי נוֹדָם, יְמֵי־   הֵם בַּעֲסִיסֵי צָהֳלָה יְרַוּוּנוּ;
אִם־לֹא בְּנִגְעֵי יַאֲמִינוּ שׁוֹרְרַי,   חָלְיִי וְדִמְעִי הֵם אֲשֶׁר יַאֲמִנוּ!
אִם הַמְּרִיבִים נִדְבְּרוּ בִי, אֶקְרָאָה: יִצָּרְפוּ אֹיְבַי וְלֹא־יִבָּחֲנוּ!
אֵיךְ חָרְדוּ רֵעִים — וְרָעִים שָׁקְטוּ,   אֵיךְ אֹהֲבִים גָּלוּ וְצָרִים שָׁכְנוּ?
הֵמָּה, אֲשֶׁר חִנָּם לְחוּמִי יִלְחֲמוּ,   וּבְאָהֳלֵיהֶם בַּעֲדִי יְרַנְּנוּ,
הֵרוּ בְמוֹ־אֹפֶל לְיִשְׁרֵי־לֵב בְּחֵץ   אֵיבָה, עֲלֵי־יֶתֶר כְּזָבִים כּוֹנְנוּ;

פֹּתִים, אֲשֶׁר אֵשֶׁת כְּסִילוּת בְּעָלוּ,   וּלְבַעֲלֵי חָמָס וָתוֹךְ הִתְחַתְּנוּ,
רָעוֹת בְּפִיהֶם מָתְקוּ תָמִיד, וְאֵשׁ   קִנְאָה בְּמוֹרָשֵׁי לְבָבָם צָפְנוּ,
רֵקִים אֲשֶׁר הוֹנָם מְקוֹם אֵל עָבְדוּ   מֵהָאֱנוֹשׁ, וּפְנֵי עֲנִיִּים טָחֲנוּ,
מִתֹּם וּמִשֶּׁכֶל כְּחֶרֶשׂ יָבְשׁוּ,   מִשֹּׁד וּמִכֶּסֶל כְּפָרִים שָׁמְנוּ,
טָמְאוּ, וְלוּ יוּבְאוּ בְאֵשׁ וּבְמֵי תְהוֹם—   אָז יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְלֹא־יִתְלַבְּנוּ,
בָּקְעוּ עֲצֵי־כֶסֶל וְהִסְכִּילוּ, הֲכִי   לֹא־יִסָּכְנוּ לָהֶם וּבָם יִסָּכְנוּ;
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא כִסְלָם, עֲדֵי   אַפֵּי שְׁחָקִים בַּחֲזוֹתָם עָשְׁנוּ,
רָאוּ בְעֵינֵיהֶם תְּמוּנָתִי וְלֹא   שָׂכְלוּ תְבוּנָתִי וְלֹא־הִתְבּוֹנְנוּ,
לוּ עֵין מְזִמָּתָם לְטוּשָׁה הָיְתָה —   חָסוּ בְּצֵל שִׂכְלִי וּבוֹ הִתְלוֹנְנוּ;
אַל־תִּדְאֲגִי נַפְשִׁי לְדִבְרֵיהֶם, הֲכִי   הֵם — הֵם בְּעֵינֵי כֹל, וַנַּחְנוּ — נָחְנוּ!

*

לְאָחִיו רַבִּי יִצְחָק

(וְדִבְרֵי שָׁלוֹם לְבַת־אָחִיו אֲהוּבַת נַפְשׁוֹ)

פִּתְאֹם יְצָרֵי אֹהֲבִים עֲזַבְתִּי,   תֹּעִים בְּאִישׁוֹן לַיְלָה פָּגַעְתִּי,
חַבְלֵי שְׂעִיפַּי נִפְרְשׂוּ לָהֶם, וּפַח   שֵׁנָה עֲלֵי עֶרֶשׂ דְּוָי הִצַּעְתִּי;
אֵיךְ שׁוֹטְטוּ מִדְבָּר, וְאֵיךְ הִתְחַפְּשׂוּ   בְּאֹפֶר כְּסוּת לַיִל — וְלֹא־יָדַעְתִּי?
חִלּוּ פְּנֵי עַרְשִׂי, וְלֵיל כָּלוּ עֲדֵי   נֶשֶׁף, נְדֻדִים מֵחֲלִי שָׂבַעְתִּי,
לָנוּ בְּבֵין שָׁדַי, עֲדֵי אֹרוּ פְּנֵי   מִזְרָח וּפֶרַע מַאֲפֵל פָּרָעְתִּי,
לֹא־נֶאֱחַז לִי מִפְּנֵיהֶם בִּלְעֲדֵי   רֵיחַ צְרוֹר הַמֹּר אֲשֶׁר קָבָעְתִּי,
לוּ אֵדְעָה כִּי־הַחֲלוֹם יֵרָאֶה פְּנֵי   דוֹדִי — לְרַגְלֵי הַחֲלוֹם כָּרַעְתִּי!
אַךְ מָעֲדוּ רַגְלֵי מְשׁוֹשִׁי, בַּהֲדֹף   אֹתָם יְדֵי שַׁחַר וְהִתְרוֹעַעְתִּי,
וַיְנֻפְּפוּ גִּשְׁמֵי דְמֵי עֵינַי, הֲכִי   אֶת־צוּר כְּבֵדִי בִּבְכִי בָקָעְתִּי,
לוּלֵי יְגוֹנִים סָגְרוּ, אָז בַּעֲדֵי   שַׁחְתִּי: „בְּצוּלַת הַבְּכִי טָבָעְתִּי!"
מִמַּעֲמַקֵּי הַמְּצוּקִים אֶצְעֲקָה   חָמָס, וּמִבֶּטֶן נְדֹד שִׁוַּעְתִּי,
לֹא־עָרְבָה שֵׁנָה לְרָאוֹתַי, לְמִן   הַיּוֹם אֲשֶׁר מִמַּעֲרָב נָסַעְתִּי;
קַצְתִּי בְחַיַּי מִסְּבֹב תֵּבֵל וְגַם   לָמֹד מְמַדֶּיהָ, וְלֹא־בְצָעְתִּי,
רֶדֶת תְּהוֹם וַעֲלוֹת עֲלֵי־רֹאשׁ בָּמֳתֵי   עָבִים, עֲדֵי אֹמַר: לְרוּם הִרְקַעְתִּי!
עִם־בַּהֲמוֹת יַעַר הֲלִיכָתִי, וּמֵ־   רֹאשׁ הַרְרֵי־טֶרֶף כְּעוֹף הוֹפַעְתִּי,

קְצוֵי אֲפָסִים כַּבְּרָקִים רוֹצֲצוּ רַגְלַי, וְגַם מַיִם עֲדֵי־יָם נָעְתִּי,
מַסַּע אֲהַלֵּךְ אַחֲרֵי מַסַּע, וְלֹא תַרְתִּי מְנוּחָה לִי וְלֹא־הִרְגַּעְתִּי;
יוֹמָם שְׁזָפַנִי מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְלֵיל עֵינַי בְּפוּךְ הַמַּאְפֵל קָרַעְתִּי,
וּבְכֹל חֲלִיפוֹת הַזְּמָן פָּנַי בְּלִי מַסְוֶה לְנֶגֶד קֹר וְחֹם הוֹקַעְתִּי,
עַד כִּי־לְמַשְׁחִית נֶהֱפַךְ הוֹדִי, וְגַם הִתְנַכְּרוּ פָּנַי וְלֹא־נוֹדַעְתִּי;
עָבַר זְמַן קָצִיר, וְכָלוּ כָּל־יְמֵי קַיִץ, וְתַם חֹרֶף — וְלֹא־נוֹשָׁעְתִּי,
סָפוּ חֳדָשִׁים, חָלְפוּ שָׁנִים — וְלֹא בָאתִי מְחוֹז חֶפְצִי וְלֹא־הִגַּעְתִּי;
אֶשָּׂא בְשִׁנַּי אֶת־ בְּשָׂרִי, אֹמְרָה: „הֶאָח!“ וּבְפַעֲמַי בְּעֹז רָקַעְתִּי,
לֹא־חָמְלָה נַפְשִׁי עָלַי נַפְשִׁי, וְלֹא חַסְתִּי עֲלֵי הוֹדִי, וְלֹא־פָרַעְתִּי.
עַל־מִי אֱהִי מַלִּין — וְנַפְשִׁי עוֹלֵלָה צוּקִי, וּבִימִינִי אֲנִי פָּצַעְתִּי,
כִּי לֹא־נְבוֹנוֹתִי, וּמוּסַר יְדַעֵי מַצַּת בְּנֵי הָאָב מְאֹד פָּרַעְתִּי:
כַּמָּה יְעָצֻנִי לְבַל אֶבְטַח עֲלֵי בֹגֵד בְּנֶאֱמָנָיו — וְלֹא־שָׁמַעְתִּי!
מִי־זֶה יְשִׁיחֵם, כִּי לְתֹהוּ תַּם הֲמוֹן כֹּחִי, וְכָל־יָמַי לְרִיק יָגַעְתִּי?
אַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי שִׁלְּמוּ רָעָה מְקוֹם טוֹבָה, וְשָׂמְחוּ־לִי בְּיוֹם צָלַעְתִּי;
אֵיךְ נֶהֶפְכוּ־לִי אֶל־זְמוֹרֵי זָר בְּנֵי שֹׂרֵק וְזֶרַע הָאֱמֶת נָטַעְתִּי?
אֵיךְ הֶעֱלוּ קֹצִים שְׂדֵי־חֶמֶד, מְקוֹם חִטֵּי יְדִידוּתִי אֲשֶׁר זָרַעְתִּי?
הֶאָח! עֲלֵי אַחִים אֲשֶׁר בָּגְדוּ כְמוֹ נַחַל, וּפָשְׁעוּ בִי וְלֹא־פָשַׁעְתִּי,
נֶעְבַּד לְיָמִים נָתְנוּ אֹתִי, וְאָז לָהֶם בְּתוֹךְ אֹזֶן זְמַן רָצַעְתִּי;
חֶסֶד גְּמַלְתִּים מִבְּלִי תִקְוָה, עֲדֵי לָהֶם הֲרֵעֹתִי וְלֹא־הֵרַעְתִּי,
וּבְעֵת זְמַן יָצָא לְמִלְחַמְתִּי, וְעַד אֶרֶץ בְּרֹעַ מַעֲשַׂי נִגְדַּעְתִּי
רַצְּתִי בְּרַגְלֵי נַאֲוָה לָהֶם — וְעֵת שַׂרְתִּי פְנֵיהֶם זֹעֲפִים נִכְנַעְתִּי,
וּלְאָהֳלָם סַרְתִּי נְטוּי גָרוֹן — וְיוֹם בֹּאִי בְּרֶגֶל בְּצָקָה פָּשַׁעְתִּי.
חָלוּ לְיוֹם חוּלִי עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר מִמַּהֲתַלּוֹת מִדִּבְרֵיהֶם זָעְתִּי,
פִּתּוּ בְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנָתִי, וְעַיִן דֵּעִי לְהַבִּיט פָּעֳלָם הֵשָׁעְתִּי,
עַד נִמְכְּרוּ בִּידֵי עֲצַת־כֶּסֶל, וְלֹא לִבָּם הֲנִידוֹתִי וְלֹא־הֵנָעְתִּי;
בִּגְלַל חֲמָסִי לָבְשׁוּ־בֹשֶׁת, וּבָהּ נוֹסְפָה תְהִלָּתִי וְלֹא־נִגְרַעְתִּי.
יוֹנִים, תְּעוּפֶינָה כְּעָב אֶל־מַעֲרָב, אֶתְכֶם בְּחֵי הָאַהֲבָה הִשְׁבַּעְתִּי,
לָשֵׂאת שְׁלוֹמִי אֶל־יְדִידִים רָחֲקוּ, אַךְ בֵּין צְלָעַי אָהֳלָם תָּקַעְתִּי,
וּתְסַפְּרוּ לָהֶם, הֲכִי לִבִּי עֲלֵי נוֹדָם כְּשַׁסַּע הַגְּדִי שִׁסַּעְתִּי,
וּדְרוֹר אֲשֶׁר קֵן לָהּ בְּצַלְעֹתַי, וּבָהּ שָׂמַח כְּבוֹד נַפְשִׁי וְהִשְׁתַּעֲשַׁעְתִּי,

לוּלֵא חֲיוֹתָהּ אֶת־חֲיוֹתִי לֹא אֱהִי   שְׁאֵל, וּבַמָּוֶת לְבַד הִפְגַּעְתִּי;
הִנֵּה לְרַגְלָהּ נִלְכְּדָה רַגְלִי בְּפַח   גֵּרוּת כְּתוֹא מִכְמָר וְהִתְגַּלְּעְתִּי,
וּלְכַעֲנָהּ בָּאתִי בְּכוּר עֹנִי, וְאֶת־   נַפְשִׁי בְּקֶלַע הַנְּדֹד קִלַּעְתִּי!
אָחִי, בְּכֵה עִמָּהּ, וְהוֹי אָחוֹת וְאָח!   כִּי עִם־אֱדוֹם גַּרְתִּי וְנִתְבַּלָּעְתִּי,
כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֵל, וְיוֹסִיף מֵחָרוֹן   אַפּוֹ עָלַי נִגְעֵי זְמָן נֻגָּעְתִּי,
אִם־נִשְׁכְּחוּ מִפִּי חֲסָדֶיךָ, וְאִם   מִבֵּית לְבָבִי אַהֲבָה הִקְצָעְתִּי!
לִבְנַת לְבוּשִׁי מִשְּׁחוֹר עֵינַי עָלַי   נוֹדְךָ — לְאֹרֶךְ הַנְּדֹד — צָבָעְתִּי,
כַּבְלֵי זְמָן אָסְרוּ פְעָמַי מֵעֲמֹד,   אַף כִּי־לְחֶפְצִי מֵהֲלֹךְ נִמְנָעְתִּי;
אוֹחִיל, וְאוּלַי אֵל יְהִי מֹחֶה בְּמֵי   דִמְעִי מְצוּקַי וַאֲשֶׁר הִרְשָׁעְתִּי,
יָחֹן, וְרוּחַ חֵן יְהִי מֵעִיר עָלַי   נַפְשִׁי, וְאֶחְיֶה אַחֲרֵי גָוָעְתִּי!

*

אֶל רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מַשְׁכָּרָאן יְדִידוֹ

מִנַּחֲלֵי בֶכֶה, אֲשֶׁר נִטָּיו,   צִיָּה וְחֹם עַל־הַלְּחִי יִשְׁתָּיו,
הַקֹּדְרִים מִנִּי נְחָלִים יַעֲבְרוּ,   עַד כִּי־לְאִטָּם יֶחְמְרוּ, יֶהֱמָיוּ, —
עַל־מָה הֲרֵגֵי הַנְּדֹד יִתְגּוֹלֲלוּ   תָמִיד בְּדַם דִּמְעָה וּמַר יִבְכָּיוּ?
הַאִם סְנֶה חֹרֶב בְּצַלְעוֹת חִשְׁקִים,   כִּי־יִבְעֲרוּ בָאֵשׁ וְלֹא־יִכְלָיוּ?
עִמִּי לְהִתְגּוֹרֵר בְּנֵי־יוֹם חָמְדוּ,   וּבְצֵל כְּנָפַי מֵאֱנוֹשׁ יֶחְסָיוּ,
הִרְבּוּ מְהוּמוֹתַי בְּשֵׂיבָתִי, אֲשֶׁר   לֹא־יִמְעֲטוּ לָעַד אֲבָל יִרְבָּיוּ,
חָלַף זְמָן, עָבַר כְּצֵל עוֹבֵר, וְכָל־   מִבְחַר יְמוֹתַי כַּחֲלֹמִים הָיוּ,
נִשְׁכַּח זְמָן נֹעַם, עֲדֵי לֹא־יִמְצְאוּ   אֹתוֹ מְזִמּוֹתַי בְּעֵת יִבְעָיוּ!
רִפְיוֹן יְדֵי־שֶׁקֶר כְּצוּר חָזְקוּ, וְעֹז   שׁוֹקֵי אֱמוּנָה מַה־מְּאֹד דָּלְיוּ,
עַד פַּעֲמֵי יִצְחָק כְּאַיִן שֻׁפְּכָה   מֵעַל נְתִיב אֹמֶן — וְלֹא־נָטָיוּ —
כִּי־אֶשְׁמְעָה מִפִּי חֲסָדָיו מִדְבְּרֵי   נֹעַם, יְפַתּוּנִי וְלֹא־יֶאֱתָיוּ;
אֵין לֶאֱנוֹשׁ יִתְרוֹן בְּשֵׁמַע עַד אֲשֶׁר   יִתְרוֹן סְגֻלַּת אֹהֲבָיו יֶחֱזָיוּ,
תַּאֲוָה לְכָל־עַיִן יִמַּכֵּר תַּאֲוַת   שְׂגִים בְּאַהֲבָתוֹ — וְאָז יִשְׁלָיוּ,
כִּי טַל כְּתָבוֹ לֹא־יְכַבֶּה הַיְּקֹד,   עַד כִּי־בְגִשְׁמֵי תָאֳרוֹ יִרְוָיוּ;
אֶתְמַהּ לְדוֹדִים חֻבְּרוּ — אֵיךְ גָּוְעוּ,   וּלְאֹהֲבִים הִתְפָּרְדוּ — אֵיךְ חָיוּ?!

*

לְרַבִּי משֶׁה יְדִידוֹ

הֲשֶׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים,   וּמֵאֹדֶם, אֱמֹר, אוֹ דַם־עֲנָבִים?
וּמִמַּיִם אֲשֶׁר קָפְאוּ — אֲשִׁישִׁים,   וְאִם מִמַּחְצַב שֶׁהֵם חֲצוּבִים?
יָלִיד שֶׁרֶק בְּתוֹכָמוֹ כְּרוּחַ   לְחַיּוֹתָם, וְהֵמָּה כַּקְּרָבִים,
שְׁתִינוּהוּ, וְעִמָּנוּ אֲנָשִׁים,   קְרָאנוּם עֵת פְּקֹד בָּנִים אֲהוּבִים,
וּמִי צֵל הַהֲדַס נֶעְדַּר לְפָנָיו —   יְהִי יֹשֵׁב בְּצִלְלֵי הָעֲרָבִים,
וְאַרְיֵה לֹא יְהִי מֹצֵא נְמֵרִים —   לְבַל־יֹאבַד יְהִי טֹרֵף כְּלָבִים!
וּמִתְחַקֶּה עֲלֵי שָׁרְשֵׁי פְּעָמִים   לְאִישִׁים — כָּל־יְמוֹתָיו הֵם עֲצָבִים,
וְעַיִן רָצוֹן תְּהַרְאֵהוּ נְכֹחוֹת,   וְעָבֵי אַף מְאוֹר צֶדֶק מְעִיבִים,
וְדוֹדֵי הָאֱמֶת הַיּוֹם מְעַטִּים —   וְאִם הֵמָּה בְּשֵׁם אֵמֻן נְקֻבִים;
אֲסַפֵּר בַּעֲדָם אִמְרֵי אֱמוּנָה —   וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים,
יְרַמּוּנִי בְּצוּף אֹמֶר, לְהַעְלִים   הֲכִי הֵם לִי מְרֵעִים אוֹ מְטִיבִים;
הֲלֹא יֶחְטָא זְמָן פַּעַם, לְהַקְרִיב   אֲשֶׁר הִרְחִיק וְיַרְחִיק הַקְּרֹבִים,
אֲשֶׁר תָּעוּ נְדִיבֵי הַחֲסָדִים,   וְנָסֹגוּ וּפָנוּ אֶל־רְהָבִים!
נְגִידֵי מַאֲמָר — אִמְרֵי חֲכָמִים,   וְשָׁרֵי נֹזְלִים — כַּפֵּי נְדִיבִים,
וְשִׁיר מֹשֶׁה, אֱמֶת, הֹוֶה לְמֶלֶךְ   לְשִׁיר עֶרֶב בְּמִלָּיו הָעֲרֵבִים!
גְּבִיר יֹשֵׁב עֲלֵי־חוּג הַתְּעוּדָה   וְיֹשְׁבֶיהָ לְפָנָיו כַּחֲגָבִים,
בְּפָנָיו זָרְחָה שֶׁמֶשׁ צְדָקָה,   וְלָבְשָׁה עַל־פְּנֵי כָל־שַׂר עֲרָבִים,
קְשֵׁה־לֵב יוֹם קְרָב שֵׂכֶל, וְרַכּוּ   אֲמָרָיו עַד לְבַב אַרְיֵה מְדִיבִים;
לְכָל־מַחֲלָה בְּפִיו מַרְפֵּא וּמַלְקוֹשׁ,   בְּעֵת יִמָּנְעוּ לַשְׁקוֹת רְבִיבִים,
וְהוּא יַכְאִיב לְבַב צָרָיו, וּפִיהוּ   צֳרִי גִלְעָד לְרַפֵּא אֶת־כְּאֵבִים;
וְגָנְבוּ יְעָצִים מֵי מַחְשְׁבוֹתָיו,   וְלָהֶם מָתְקוּ מַיִם־גְּנוּבִים,
וְיוֹם נִצָּב לְבָאֵר תַּעֲלֻמוֹת   מְתֵי חָכְמָה לְעֻמָּתוֹ נְצִיבִים;
וְיוֹנֶה נֹחֲלֵי חָכְמַת חֲכָמִים,   וְיַעְרִיב כָּל־מְאוֹר צָחוֹת עֲרָבִים,
וְעֵטוֹ מִבְּלִי כָנָף יְעוֹפֵף,   בְּתִתּוֹ אֶצְבְּעוֹתָיו לוֹ כְּרֻבִים. —
יְרִיבוּנִי בְּאַהֲבָתוֹ פְּתָאִים,   עֲדֵי אֶשְׁחַק לְרַגְלוֹ הַמְּרִיבִים,
וְיוֹם מִתְאַוָּה יֵצֵא לְבָבִי,   כְּתָבָיו הֵם אֲשֶׁר אֹתוֹ מְשִׁיבִים;
וְהֵא הֵלֶךְ דְּבַשׁ, דּוֹדִי, יְחַו כִּי   יְאוֹרֵי הָאֳהָבִים לֹא חֲרֵבִים,
חֲרוּתִים הֵם עֲלֵי לֻחוֹת לְבָבִי,   וְאַף מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

גְּבִירִי, בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים, וְעַל־מִפְקָדְךָ דָּמַי מְסַכִּים,
וְהַיָּמִים עֲלֵי צִדַּי צְנִינִם, וְהַלֵּילוֹת בְּרֹאוֹתַי לְשִׂכִּים,
וּמִיּוֹם נוּדְךָ אָנוּד יְחִידִי וּבֵינוֹת בְּעָרִים מַעֲרִיב וּמַשְׁכִּים,
וְהָיוּ עִמְּךָ יָמַי נְעִימִים, וְלֹא־הִתְעָרְבוּ קָשִׁים וְרַכִּים.
עֲיָרִים מִבְּלִי מֶתֶג וְסוּסִים מְיֻזָּנִים בְּעֵינֵיהֶם וּמַשְׂכִּים,
אֲנִי עִמָּם כְּגֶבֶר בֵּין פְּרָאִים וְשַׁחַל עִם־עֲדַת קֹפִים וְתֻכִּים,
וְלֹא־אֶרְאֶה לְבַד פָּנִים זְעוּמִים, וְלֹא־אֶשְׁמַע לְבַד מִלִּים מְדַכִּים;
אֲפַתְּ לִבִּי בְּתוֹחֶלֶת, וְאֶרְאֶה — בְּאֵין תִּקְוָה יְסַפּוּן הַמְחַכִּים,
וְכִמְעַט יִמְעֲדוּ רַגְלֵי זְמָמַי בְּשׁוּרִי כִּי לְרִיק לִבּוֹת מְזַכִּים,
וְיוֹם שָׁלוֹם יְהַבִּיעוּ, בְּפִיהֶם — פְּצָעִים הֵם צְפֻנֵיהֶם וּמַכִּים.
וְלוּ אֹמֶר לְמַשְׂכִּילִים מְסַכֵּל, וְלֵב מַעֲרִים פְּתָיֵיהֶם וּמַחְכִּים,
דְּבָרִים יִכְשְׁרוּ לִפְנֵי מְלָכִים, וּבַל יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים;
וְאוּלַי אוֹרְךָ יָאִיר כְּקֶדֶם, וְלֹא־יָצִיץ מְעַט מִן־הַחֲרַכִּים.

*

עַל־מוֹת רַבִּי אָבוּן

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל וְאַל־מָטָר, וּשְׁדֵי תְרוּמוֹת בָּהּ לְצִמָּאוֹן,
כּוֹכְבֵי שְׁחָקִים יֶחְשְׁכוּ אַחַר אָבוּן וְגַם־יִהְיוּ לְדֵרָאוֹן!
אַסְתִּיר מְבוּכָתִי פְּנֵי קָהָל יוֹם יוֹם — וְתִגָּלֶה — בְּמַשָּׁאוֹן,
בּוֹ גָאֲתָה נַפְשִׁי — וְהֵן שָׁחָה בִלְתּוֹ, וְשֶׁבֶר אַחֲרֵי גָאוֹן;
לֹא־אֶחֱזֶה אוֹר אַחֲרֵי אָבוּן, כִּי אִם־יְקָרוֹת אוֹר וְקִפָּאוֹן!

*

עַל־מוֹת רַבִּי יוֹסֵף אָחִיו

(ד״א תת״פח)

עַל־הַדָּמִי תִבְטַח בְּחוּל חִילֶךָ, אוֹ בַבְּכִי, כּוֹאֵב, תְּשׁוּ כִּסְלֶךָ?
עַד־מָה לְבַכּוֹת תֶּהֱיֶה שֹׁאֵל דְּמֵי כָבֵד, וְהוּא נָדִיב בְּהַשְׁאִילֶךָ!
מַה־בִּצְעֲךָ תָמִיד בְּהִתְגּוֹדֵד, וּמַה־ יִּסְכָּן לְךָ דֶמַע וְיוֹעִילֶךָ?
יוֹרִישְׁךָ הַלֵּב יְקֹד הָאֵשׁ, וְכֵן עַיִן הֲמוֹן־מַיִם תְּהַנְחִילֶךָ,

הֵם מִבְצְרֵי תִקְוָתְךָ יוֹם הַקְּרָב, הֵם תְּלָיֶךָ לְלְחֹם וְהֵם כֵּלֶיךָ!
נָפַל בְּהִתְאוֹנֵן וְקוֹנֵן חֶבְלְךָ, וּסְפוֹד וְהַקְּרִיחַ בְּגוֹרָלֶךָ,
וּזְמָן לְךָ הֵצִיק, וְחוֹתָם צַר בְּעֵין מַדָּעֲךָ הֵם מֶרְחֲבֵי חֶדְלֶךָ;
נוֹגֵעַ וְנוֹחַ הֵם חֲלִפֹתָיו, וְכֹל הַיּוֹם יְשַׁחֶרְךָ לְהַבְהִילֶךָ,
וַיַּשְׁקְךָ מֵי־רֹאשׁ בְּעֵת צִמְאָה, כְּמוֹ מִנָּה פְּרִי לַעֲנָה לְהַאֲכִילֶךָ;
הִכְחִיד יְדִידֶיךָ וְאַחֶיךָ שְׁכֶם אֶחָד, וְאֵין שָׂרִיד בְּאָהֳלֶךָ,
עָפוּ מְשׁוֹשֶׂיךָ כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי רוּחַ, וְנִגְלוּ שְׁמֵי גִילֶיךָ,
עַד שֶׁמְּךָ מָשָׁל בְּפִי תֵבֵל, וְשָׁת חִידָה לְכָל־יָבוֹא מְרִי אֶבְלֶךָ!
מִי רַגְלְךָ מִמּוֹט יְהִי תוֹמִיךָ, וּמִי בַּצַּר יְהִי עִמְּךָ לְהַצִּילֶךָ?
אוֹ מִי יְהִי עֶזְרָה בְּיוֹם עֶבְרָה, וְעַל מִי יוֹם מְהוּמָה תַּעֲזֹב חֵילֶךָ?
הַיּוֹם, אֲשֶׁר בּוֹ צָלֲלָה אָזְנִי בְּמוֹת יוֹסֵף, מְנֻדַּח יִהְיֶה אָפְלֶךָ,
תֹּאבַד וְלֹא־תֵחַד בְּסוֹד יָמִים, אֲבָל יִקָּחֵךְ אֹפֶל וְיִגְאָלֶךָ!
עֵץ רַעֲנָן, הָשְׁקָה בְמֵי־שֵׂכֶל, אֱמֹר: אֵיכָה בְּפֶתַע נָבְלוּ עָלֶיךָ?
סוּפָה גְנָבַתְךָ, וְשָׁרְשְׁךָ שֵׁרְשָׁה מִתּוֹךְ עֲרוּגָתְךָ, וְסָר צִלֶּךָ!
הֵילֵל בְּנוֹ־שַׁחַר הֲנָפַלְתָּ, וְאֵיךְ לֹא־זָע צְבָא מָרוֹם לְקוֹל נִפְלֶךָ?
אַבִּיט פְּנֵי־שֶׁמֶשׁ, וְאַךְ לֹא־אֶחֱזֶה הַהוֹד, אֲשֶׁר אָז נָתְנוּ עָלֶיךָ,
אֶשְׁאַף לְרֵיחַ מֹר, וְאִם לֹא־יַעֲרֹךְ בָּשְׂמֵי זְמָמֶיךָ וּמַעֲלָלֶיךָ,
וָאֶטְעֲמָה נֹפֶת, וְלֹא־יִמְתַּק לְפִי כִּדְבַשׁ אֲמָרֶיךָ וְצוּף מִלֶּיךָ,
לֹא־נָעֲמָה אָזְנִי בְּקוֹל כִּנּוֹר, בְּעֵת טוּב לְקָחֲךָ אֶזְכֹּר וְהוֹד קוֹלֶךָ,
אֶלְעַג לְנוֹזְלֵי עָב, בְּזָכְרִי מִשְׁבְּרֵי יָם אֶצְבְּעֹתֶיךָ וּבִשְׁעָלֶיךָ,
יִתְיָעֲצוּ שָׂרִים, וְאַךְ לֹא־אֶשְׁמְעָה בֵּין מֹעֲצוֹתָם תֹּלְדוֹת שִׂכְלֶךָ.
עָצְמָה תְלָאָתְךָ כְּפִי עָצְמָךְ, וְכֵן מַכְאֹבְךָ גָּדַל כְּפִי גָדְלֶךָ;
תִּבְלֶה — וְתִתְחַדֵּשׁ תְּהִלָּתְךָ, אֲבָל תִּרְקַב — וְהוֹדְךָ חַי וּמַהֲלָלֶיךָ!
מִי־יִתְּנֵנִי כָפְרְךָ, אָחִי, וּבִי תִפְגַּע תְּמוּתָה בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ,
נַדְתִּי יְמֵי חַיַּי עֲלֵי נוֹדְךָ — וְהֵן אֶתְאַו לְקֶבֶר לִהְיוֹת חֶבְלֶךָ,
אֵלָיו אֲנִי קֹרֵא לְרָחוֹק: אַחֲלַי, קֶבֶר, וְקִבְרִי אֶחֱצֹב אֶצְלֶךָ!
צִדְקְךָ לְפָנֶיךָ יְהִי הֹלֵךְ, וְשָׁם יָכִין צְעָדֶיךָ וּמַעְגָּלֶיךָ,
תִּשְׁכַּב וְלֹא־תִפְחַד, וְרַחְמֵי יִצְרְךָ הֵם מַאֲמִינֶיךָ וּמַשְׂמִילֶיךָ,
דֵּי קִבְרְךָ כָּל־עֵת עֲנַן כָּבוֹד יְרוּ אֹתוֹ, וְטַל אוֹרוֹת יְהִי טַלֶּךָ!

*

שִׁיר אֲהָבִים

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדִדוּת, זָרְחָה בוֹ — עֲלֵי אַף הַזְּמָן — שֶׁמֶשׁ מְשׂוֹשִׂי,
בְּלֵיל הָיָה דְבַר עָפְרִי כְּמִגְדִּי, וּפִיו כּוֹסִי וְיֵין רֻקּוֹ עֲסִיסִי,
וְהוֹד פָּנָיו כְּשׁוֹשַׁנַּי, וְטוּרֵי לְחָיָיו נֶחְשְׁבוּ עַנְפֵי הֲדַסִּי,
וְהָעֵת יִשְׁכּוּ עֵינָיו לְבָבִי — מְהֵרָה אֶל־צֳרִי חִכּוֹ מְנוּסִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

זְמָן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח, וְגִשְׁמוֹ כְּבָר חָלַף, וּפָרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ,
וְחָל שֶׁמֶשׁ בְּרֹאשׁ טָלֶה עֲלֵי חֹק תְּקוּפָתוֹ, כְּמֶלֶךְ עַל־מְסִבּוֹ,
וְחָבְשׁוּ מִגְבְּעוֹת צִצִּים גְּבָעוֹת, וּמִישׁוֹר כָּתְנוֹת דִּשְׁאוֹ וְעֶשְׂבּוֹ,
יְשַׁלַּח אֶל־נְחִירֵינוּ קְטֹרֶת, יְמוּתֵי הַסְּתָיו טָמַן בְּחֻבּוֹ;
תְּנָה הַכּוֹס, אֲשֶׁר יָשִׁיב מְשׂוֹשִׂי וְיָסִיר מִלְּבָבִי מַעֲצָבוֹ,
וְכַבֵּה אֶת־יְקֹד אִשּׁוֹ בְּדִמְעִי, לְמַעַן כִּי חֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ;
וְגוּר מֵהַזְּמָן, כִּי מַתְּנֹתָיו כְּרֹאשׁ־פֶּתֶן מְעַט נֹפֶת בְּקִרְבּוֹ,
וְהַשִּׁיא נַפְשְׁךָ בֹּקֶר בְּטוּבוֹ, וְיַחֵל תַּהְפֻּכוֹתָיו בְּעַרְבּוֹ;
שְׁתֵה בַיּוֹם — עֲדֵי יִפֶן, וְשֶׁמֶשׁ עֲלֵי כַסְפּוֹ יְצַפֶּה אֶת־זְהָבוֹ,
וּבַלַּיְלָה — עֲדֵי יִבְרַח כְּשָׁחוֹר, וְיַד־שַׁחַר מְאַחֵז אֶת־עֲקֵבוֹ!

*

נוֹדֵד בּוֹדֵד

וּבֶן־יוֹנָה, בְּרֹאשׁ אָמִיר מְקַנֵּן בְּגַן־בֹּשֶׂם, עֲלֵי מַה־זֶּה יְקוֹנֵן?
אֲפִיקָיו לֹא־יְכַזְּבוּ לְמֶלוֹ, וְצֵל תָּמָר עֲלֵי רֹאשׁוֹ יְגוֹנֵן,
וְאֶפְרֹחָיו יְרַנְּנוּ לְפָנָיו וְהוּא לָהֶם זְמִיר פִּיהוּ יְשַׁנֵּן!
בְּכֵה גָּזוּל, בְּכֵה נוֹדֵד, וּבָנָיו לְמֵרָחוֹק, וְאֵין טַרְפָּם מְכוֹנֵן,
וְלֹא־יִרְאֶה אֲשֶׁר יִרְאֶה פְּנֵיהֶם, וְלֹא יִשְׁאַל לְבַד אוֹב וּמְעוֹנֵן,
נְהֵה עָלָיו וְהִתְנוֹדֵד לְנֹדוֹ, וְאַל נֶגְדּוֹ תְּשַׁו גִּילַת וְרַנֵּן,
וְהָבָה־לוֹ אֲבָרֶיךָ וְיָעוּף אֲלֵיהֶם, וַעֲפַר אַרְצָם יְחוֹנֵן!

*

הֲלָךְ־נָפֶשׁ

הֱקִיצֹתִי תְּנוּמַת רַעֲיוֹנָי,   לְיַשֵּׁן תַּאֲוַת נַפְשִׁי וְעֵינָי,
וְחִלְּפוּת הַזְּמָן תַּרְתִּי בְלִבִּי,   לְהַשְׁמִיעַ עֲתִידוֹתָיו לְאָזְנָי,
וּפִי דֵעִי יְחַוֵּנִי גְדֹלוֹת,   וְיַצִּיב מִפְלְאוֹת צוּרִי לְפָנָי,
וְיַגֶּד־לִי צְפוּנֵי תַעֲלֻמוֹת,   עֲדֵי אֶחְשֹׁב בְּנֵי־עֶלְיוֹן שְׁכֵנָי,
וְאַחַז מַחֲזֶה שַׁדַּי בְּשִׂכְלִי,   וְאָבִין כִּי־בְקִרְבִּי יֵשׁ אֲדֹנָי,
אֲשֶׁר נִסְתָּר יְקָר עֻזּוֹ, וְנִגְלָה   בְמִפְעָלָיו לְעֵינֵי רַעֲיוֹנָי,
בְּפִגְרִי הֶעֱלָה נֵר, וּכְבוֹדִי   יְשִׂיחֵנִי שְׁבִילֵי תַחְכְּמֹנָי,
וְהוּא הָאוֹר, אֲשֶׁר יֵלֵךְ וְיֵאוֹר   יְמֵי נֹעַר וְיוֹסִיף עֵת זְקֻנָי,
וְאִלּוּ לֹא יְהִי מִסּוֹד מְאוֹרוֹ,   אֲזַי יָסוּף סְפוֹת כֹּחִי וְשָׁנָי;
אֲחַפֶּשׂ־בּוֹ חֲדַר חָכְמָה, וְאַעַל   בְּלִי סֻלָּם אֱלֵי גִנַּת עֲדָנָי,
הֲכִי חֶלְדִּי כְּאַיִן שָׁם, וְאֵלֵךְ   בְּדֶרֶךְ כֹּל אֲשֶׁר הָלְכוּ לְפָנָי,
וְאֶסַּע כַּאֲשֶׁר נָסְעוּ אֲבוֹתָי,   וְאַחַן כַּאֲשֶׁר חָנוּ זְקֵנָי,
וְעַל־כֹּל אֵל יְבִיאֵנִי בְמִשְׁפָּט   וּמַעְשַׂי יִהְיוּ עֵדַי וְדָנָי!
לְזֹאת אֶמְאַס שְׁכֹן תֵּבֵל, לְבִלְתִּי   תְסִיתֵנִי וְתַשִּׁיא בִי זְדוֹנָי,
נְטַשְׁתִּיהָ בְּטֶרֶם תִּטְּשֵׁנִי   וְתַחְלִץ נַעֲלִי לָרֹק בְּפָנָי,
וְלוּ שֶׁמֶשׁ תְּשַׁו נֵזֶר לְרֹאשִׁי   וְסַהַר יִהְיֶה מִשַּׂהֲרֹנָי,
וְאֶצְעָדָה תְהִי עָשׁ עַל־זְרֹעִי   וּבָנֶיהָ רְבִידֵי צַוְּרֹנָי —
אֲזַי לֹא־אֶחֱמֹד עֻזָּהּ, וְאִלּוּ   תְשַׁוֶּה מַעֲלוֹת גַּלְגַּל אֲטוּנָי;
אֲבָל חֶפְצִי נְתָן־סִפִּי לְסִפֵּי   מְתֵי מוּסָר וּבֵינֵימוֹ מְלוֹנָי,
וְכַמָּה אֶשְׁאֲפָה לָסוּר אֲלֵיהֶם —   וְרַגְלַי יִמְשְׁכוּ חֶבְלֵי עֲוֹנָי,
בְּתוֹךְ עַם לֹא־יְדָעוּנִי, וְכֵן לֹא   אֲנִי מֵהֶם וְהֵם לֹא מֵהֲמוֹנָי;
בְּעֵת אֹמַר נְשַׁקְתִּימוֹ לְשָׁלוֹם —   יְשִׂיחוּן כִּי־נְשַׁכְתִּימוֹ בְשִׁנָּי!
תְּעוּדַת חִלְּפִים שַׂמְתִּי מְנָתִי,   וְסִפְרֵיהֶם צְרִי צִירֵי יְגוֹנָי,
וְעִמָּהֶם אֲנִי מַמְתִּיק לְסוֹדִי,   בְּיַעַן הֵם סְגֻלַּת נֶאֱמָנָי,
וְאִם־אֶשְׁתֶּה בְּיָם שִׂכְלָם אֲלַקֵּט   — לְהַעֲדוֹת גַּרְגְּרֹתַי — אֶת־פְּנִינָי,
וּבָם יִשְׁתַּעַשְׁעוּ עֵינַי וְלִבִּי,   וְלָהֶם יַעֲנוּ שִׂפְתֵי רְנָנָי,
מְאוֹר עֵינַי וְשִׁיר אָזְנַי וְצוּף פִּי,   וְאֶל־אַפִּי כְּרֵיחַ קִנְּמוֹנָי,
וּבָם אֶתְעַל וְאֶתְהַלֵּל וְאֶהְגֶּה   יְמֵי חַיַּי וּבָם כָּל־מַעְיָנָי!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

עַל־תְּמוּרוֹת הַזְּמָן וְהַבְלֵי תֵבֵל

1

בְּנֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם נְתָנוֹ אֵל לְחֹק בְּיוֹם בְּרָאָם,
וְהוּא נַחַל אֲשֶׁר יִגַּר, וְיִשְׁתּוּ וְלֹא־יִרְווּ, וְלוּ הַיָּם נְשִׂיאָם,
כְּאִלּוּ נִתְּנוּ מֵימָיו לְמֶלַח, וְלֵב צָמֵא שְׁתוֹת אֹתָם קְרָאָם,
עֲלֵי פִיהֶם הֲמוֹנֵיהֶם יְגִיחוּן, וְאַךְ לֹא־יִשְׁבְּרוּ לָעַד צְמָאָם!

2

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ עַל־הָאָרֶץ מִימֵי קֶדֶם?
קֶבֶר נֶחְצַב עַל־גַּב קֶבֶר, רֹדֵם הֻשְׁכַּב עַל־גַּב רֹדֵם,
חֹרֵי עָפָר יַחַד שָׁכְנוּ אַבְנֵי־גִר עִם־אַבְנֵי אֹדֶם!

3

תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת, הֶבֶל הֲדָרָהּ וְהוֹדָהּ,
תַּמְתִּיק אֲמָרִים, וְאָכֵן תַּחַת לְשׁוֹנָהּ מְצוּדָהּ;
סַכֵּל עֲצָתָהּ, אֲחִי בִין, תָּמִיר בְּקָלוֹן כְּבוֹדָהּ,
חוּשָׁה וְתֵן לַצְּמִיתֻת סֵפֶר כְּרִיתֻת בְּיָדָהּ!

4

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו, כִּי לַמָּוֶת הוּא לָקוּחַ,
וּלְאַט יִסַּע כָּל־יוֹם מַסָּע, אָכֵן יַחְשֹׁב כִּי יָנוּחַ,
דּוֹמֶה אֶל־אִישׁ שֹׁקֵט עַל־צִי, אַךְ יֵדֶא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ!

5

הִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ, אוּלַי פְּתָיִים יַחְמְדוּ יָפְיָהּ,
הַבֹּעֲרִים תַּשִּׁיא בְמַשְׂכִּיּוֹת חֵילָהּ, וְתַסִּיתֵם בְּטוּב מִשְׁיָהּ,
וַתַּעֲצִיב אֹתָם בְּרֹב צִירֵי יָגוֹן, וְכִמְעַט קָט יְהִי צָרְיָהּ,
תַּאֲכִיל פְּתָיֵיהֶם מְעַט מִצּוּף חֵילָהּ — וְנַפְשׁוֹתָם תְּשׁוּ שִׁבְיָהּ;
מִי זֶה יְשָׁאֵל בַּעֲדָהּ, חָשַׁב גִּנַּת חֲמֻדוֹת הִיא — וְזֶה־פִּרְיָהּ!

6

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים וּבָתֵּי־שֵׁן, וְהֵכִין בָּם עֲלִיּוֹת,
וְעֹמְדִים עֲלֵי בָתִּים רְצוּפִים מְרֻוָּחִים, וּמַחְמַדֵּי שְׂכִיּוֹת —
לְפִי־רֶגַע רְאִיתִימוֹ כְּגַלִּים בְּלִי יוֹשֵׁב, וְאַרְמוֹנָיו שְׁאִיּוֹת;
אֱמֹר: אַיֵּה אֲשֶׁר בָּנוּ וְשָׁכְנוּ וְנַפְשׁוֹתָם, וְאַיֵּה הַגְּוִיּוֹת?
וּמַה־תִּקְוָה לְאִישׁ מָוֶת יְיַחֵל, וְעֵינָיו אֶל־שְׁאוֹל כָּל־יוֹם תְּלוּיוֹת?
כְּאִלּוּ הַזְּמָן נֹקֵד, וּמָוֶת כְּמַאְכֶלֶת, וְכָל־הַיְקוּם כְּשִׂיּוֹת!

7

קַו אַחֲרֵי קַו הָאֱנוֹשׁ יְדַל, וּמְעַט מְעַט יָמוּת עֲדֵי יִכְלֶה,
חֹנֶה — וּמַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע יֵלֵךְ אֱלֵי־שַׁחַת, וְשָׁם יִבְלֶה!

8

צְאֶה לָךְ אֶל־חֲצַר מָוֶת וְהַבֵּט יְשֵׁנֶיהָ, וְתִהְיֶה בוֹשׁ וְנִכְלָם;
רְאֵה גוּפִים מְכֻסִּים בַּאֲבָנִים, וְהֶעָפָר יְצוּעֵיהֶם וְצִלָּם,
וְזֹאת הָיְתָה מְנוּחָתָם וְחֶלְקָם בְּעוֹד תֵּבֵל, וּבָתֵּימוֹ לְעוֹלָם!

9

וְכָל־שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם וְחֵילוֹ, וְהֶאְמִין בַּזְּמָן הָרַע וְהֶבְלוֹ,
וּפִתָּהוּ בְּחֶלְקַת מַאֲמָרָיו, וּבִלְשׁוֹנָם יְלָדָיו כִּזְבוּ־לוֹ,
דְּעֶה כִּי יַשְּׁקְ צוּפוֹ מִיְּמִינוֹ, וְרֹאשׁ־פֶּתֶן יְרַוֶּה מִשְּׂמֹאלוֹ,
וּמַה־בֶּצַע בְּקִנְיָן לַאֲחִי לֵב, וּמֶה־הוֶה לְאָדָם בַּעֲמָלוֹ?

10

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה, וְסוֹד לִבִּי לְאָדָם לֹא־אֲגַלֶּה,
וּמַה־בֶּצַע בְּיַד־גֶּבֶר לְגֶבֶר, וּמָה־הוֹעִיל בְּשִׂפְתֵי־רָשׁ לְנִקְלֶה?
מְאַס תֵּבֵל, אֲשֶׁר תַּשְׁפִּיל גְּאוֹנָהּ בְּיָדֶיהָ, וְקִנְיָנָהּ תְּבַלֶּה,
וּבָנִים יֻלְּדָה הֵמָּה שְׁנָיִם: בְּבִטְנָהּ — מֵת, וְעַל־גַּבָּהּ — מְחַלֶּה!

11

הֲרִמֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי,   אֲשֶׁר קָנָה שְׁחָקִים וַאֲדָמוֹת,
הֲכִי יֵשׁ בֵּין קְדשִׁים לַאֲנָשִׁים   מְעוֹן־צֶדֶק, וְעוֹלָם לַנְּשָׁמוֹת,
וְיֹאבְדוּ הַפְּגָרִים בַּעֲפָרִים,   וְלָעַד יִשְׁכְּנוּ מִדְבַּר יְשִׁימוֹת,
וְהָרוּחוֹת בְּהֵיכְלֵי הַהֲנָחוֹת —   עֲלֵיהֶם תַּעֲבֹר רוּחַ נְעִמוֹת;
בְּנֵי אִישׁ, אִם־תְּמִיתוּן תַּאֲוַתְכֶם —   תְּחַיּוּ נַפְשְׁכֶם גַּם־אַחֲרֵי מוֹת!

12

שָׁלוֹם עֲלֵי גֵרִים בְּתוֹךְ חֹרֵי   עָפָר, וְהַשֹּׁכְנִים בְּאַשְׁמַנִּים,
הֵמָּה אֲשֶׁר הָיוּ אֱמֻנִים עַל   תּוֹלָע וְהָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים,
לֹא־יִנְחֲלוּ מִכָּל־כְּבוֹדָם כִּי   גַּלִּים עֲלֵי גַבָּם וְצִיֻּנִים:
תִּמְהוּ, בְּנֵי תֵבֵל, בְּמַרְאֵיהֶם!   הִוָּכְחוּ, הִוָּסְרוּ, בָּנִים!

13

קְבָרִים מִן־זְמָן קֶדֶם יְשָׁנִים,   וּבָהֶם עַם שְׁנַת־עוֹלָם יְשֵׁנִים,
וְאֵין שִׂנְאָה וְלֹא קִנְאָה בְּתוֹכָם,   וְלֹא אַהֲבַת וְלֹא אֵיבַת שְׁכֵנִים,
וְלֹא־יָכְלוּ שְׂעִפַּי בַּחֲזוֹתָם,   לְהַפְרִיד בֵּין עֲבָדִים לַאֲדֹנִים!

14

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד, מְצָאוֹ   כְּאֹהֵב יַעֲטֶה מַעֲטֵה מְשַׂנֵּא,
יְפַתֶּה אַךְ בְּדָבָר רֵק, וְיַחְלִיק   אֲמָרָיו לוֹ — וְרָעָה לוֹ יְאַנֶּה,
עֲדֵי לוֹ יַחֲלִיף נֹעַר בְּזֹקֶן,   וְעֹז פָּנָיו בְּיַד שֵׂיבָה יְשַׁנֶּה,
וְיִקָּרֵא בְּשֵׁם אֹהֵב בְּפִיהוּ,   וְאָכֵן הוּא בְּעַד אוֹיֵב יְכֻנֶּה!

15

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל בְּעֵינֵי   מְזִמָּתוֹ — יְהִי נִמְאָס בְּעֵינָיו,
בְּזָהָב לֹא־יָשִׂים כִּסְלוֹ, וְכֶסֶף   לְמִבְטַחוֹ, וְיֵקַלּוּ לְפָנָיו,
בְּעוֹדוֹ יַהֲלֹם אֶת־יַהֲלֹמָיו,   וְלֹא־יִפֶן בְּפָנָיו אֶל־פְּנִינָיו,
וְיָבִין, כִּי אֲשֶׁר אָצַר לְמוֹקֵשׁ   לְמַעְגָּלָיו, וּמַטְבֵּחַ לְבָנָיו,
וְלוּ עַל־רֹאשׁ כְּסִיל קִנּוֹ יְכוֹנֵן,   וְעַל־גַּבֵּי בְנוֹת עַיִשׁ מְעוֹנָיו —
אֲזַי רוּחַ תְּלָאָה תַּעֲבָר־בּוֹ,   וְכִלַּתּוּ וְעֵצָיו וַאֲבָנָיו!

רַבִּי לֵוִי בֶּן־יַעֲקֹב אַלְתַּבָּאן

(בסרקוסטא, לערך ד״א תת״ס)

סְלִיחָה

לְךָ עֵינַי צְפִיּוֹת, פְּנֵה־נָא מִשְּׁמֶיךָ,
רְאֵה אֲדֹנָי כִּי־צַר־לִי מִפְּנֵי שְׁאוֹן קָמֶיךָ,
זֶה כַּמֶּה נָשָׂאתִי אָפוּנָה אֵמֶיךָ,
אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ!

וְאָנֹכִי יְלוּד אִשָּׁה, נִלְכָּד מֵחַבְלֵי עֲוֹנִי,
בְּקִרְבִּי יָלִין תָּמִיד סִכְלִי וּמַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְחַם־לִבִּי עָלַי חוֹבִי וְתַם כֹּחִי וְסָר אוֹנִי,
וּמֵעַי מְאֹד חֳמַרְמָרוּ בְּהֶבְלִי וְאֶבְלִי וְאוֹנִי,
בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי,
וְאִם עֲוֹנִי עָנָה בִי — עֲשֵׂה־נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ!

יָהּ חֶלְקִי וְצוּר חִזְקִי, קֹרֵא דֹרוֹת מֵרֹאשׁ,
זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי מָרוֹר וְלַעֲנָה וָרֹאשׁ,
וְדִמְעִי מָסוּךְ בְּדָמִי, וְצָרִי בְּגַבִּי יַחֲרוֹשׁ,
וְכִי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וּלְחַטָּאתִי תִּדְרוֹשׁ,
תְּכַסֵּנִי גַעֲרָתְךָ מִכַּף־רֶגֶל וְעַד־רֹאשׁ;
הֲיֵשׁ מִיָּדְךָ מַצִּיל, הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ?

חַנּוּן חֲמֹל וְטוֹב תִּגְמֹל לְעַם שֹׁקְדֵי סִפֶּיךָ,
זְרֵה קָשִׁים בִּמְצֻלוֹל יָם, וְאַל־תְּדִינֵם בְּקִצְפֶּךָ,
וְאִם רָשְׁעוּ וְרַע זָרְעוּ, הֲלֹא קָצְרוּ זַעְפֶּךָ,
וְהוֹכַחְתָּם וַתָּשֶׁת עֲלֵיהֶם אֶת־כַּפֶּךָ —
רְפָא עַתָּה מְשׁוּבָתָם וְשׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ,
וּמֵעַל הִנָּחֵם עַל־ הָרָעָה לְעַמֶּךָ!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־סַהַל

(בקורטובא, מת ד"א תת"פד)

לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר

וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ, וְהִנָּם בְּתַחְתִּיּוֹת וְשָׁכַנְתָּ מְרוֹמִים,
וְאֵיכָה יַאֲבִיר גָּמָל כְּנֶשֶׁר, וּבֶן־עַיִר כְּמוֹ יַלְדֵי רְחָמִים?
צְלַח וּרְכַב, נְשִׂיאִי, כִּי בְנֵי־עָשׁ וּמַזָּלוֹת לְמֶרְכַּבְתְּךָ רְתוּמִים,
וְאֹהֲבֶיךָ שְׂמֵחִים בַּהֲדָרְךָ, כְּלֵיל שִׂמְחַת גְּאוּלִים מֵעֲנָמִים,
וְאָמְנָם כִּי־שְׁנָתָם לֹא־עָרֵבָה בְּלֵיל לֹא־יֶחֱזוּךָ בַחֲלֹמִים,
וְעָרֶיךָ כְּרֵעֶיךָ יְהוֹדוּן לְךָ כִּי אֵין־לְךָ צָרִים וְקָמִים;
וְאֵיךְ תִּגְמֹל לְשָׁרֵי מַהֲלָלְךָ, לְמַעַן חֹק עֲלֵי נַפְשָׁם מְקִימִים?
וְאִם הַשִּׁיר חֲלִי כָל־הַנְּשִׂיאִים — שְׁבָחֶיךָ בְּאַף הַשִּׁיר נְזָמִים!
גְּבִיר נַפְשִׁי, לְךָ נַפְשִׁי רְצוּעָה בְּמַרְצֵעַ חֲסָדִים מְעֻלּוּמִים,
וְאֵין עִמִּי לְבַד לָשׁוֹן וְלֵבָב, נְתַתִּימוֹ לְךָ כִּשְׂדֵי חֲרָמִים:
בְּזֶה — אָשִׁיר לְךָ שִׁירֵי יְדִידֹת, וְזֶה — אַעַל בְּאֵשׁ־אַהַב שְׁלָמִים,
וְהַכָּרַת פְּנֵי־אִישׁ תַּעֲנֶה־בּוֹ, הֲלִבּוֹ נַעֲוֶה אוֹ בַר וְתָמִים,
וְיִנָּכֵר בְּשִׂפְתוֹתָיו לְמֵבִין, הֲנִיבָיו נֶאֱמָנִים אִם־מְרֻמִּים. —
יְהִי־נָא צוּר לְךָ פֹּדֶה וְגוֹאֵל, וְיַטֶּה־לְּךָ כְּמוֹ נָהָר שְׁלוֹמִים,
וְכוֹכָב, מִמְּךָ דָרַךְ, יְגַדֵּל אֱלֹהִים אֶת־שְׁמוֹ מִשִּׁמְךָ פְּעָמִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(מטוליטולא, חי בקורטובה; נולד לערך ד״א תת״ס, ולערך תת״ק נסע ממצרים ירושלימה וְעִקְּבֹתָיו נעלמו ולא נודעו עוד)

רְשֻׁיּוֹת

1

יְחִידָה, שַׁחֲרִי הָאֵל וְסִפָּיו, וְכִקְטֹרֶת תְּנִי שִׁירֵךְ בְּאַפָּיו!
הֲלֹא אִם־תִּרְדְּפִי הַבְלֵי זְמַנֵּךְ, וְתֹאמְרִי כִּי־אֱמֶת הֵם כָּל־כְּשָׁפָיו,
וְתֵזְלִי אַחֲרָיו לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ, וְתֶעֱרַב לָךְ תְּנוּמָה מִנְּשָׁפָיו —
דְּעִי כִּי־אֵין בְּיָדַיִךְ מְאוּמָה, אֲבָל עֵץ יָבְשׁוּ מָחָר עֲנָפָיו;
הֲיִי לִפְנֵי אֱלֹהַיִךְ וּמַלְכֵּךְ, אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו,
שְׁמוֹ יִגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ בְּפִי כֹל אֲשֶׁר נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ חַי בְּאַפָּיו!

2

יְעִירוּנִי בְשִׁמְךָ רַעֲיוֹנָי, וְיָשִׁימוּ חֲסָדֶיךָ לְפָנָי,
הֱבִינוּנִי דְבַר נֶפֶשׁ יְצַרְתָּהּ, קְשׁוּרָה בִי וְהִיא נִפְלָאת בְּעֵינָי,
וְלִבִּי רָאֲךָ וַיַּאֲמֶן בָּךְ, כְּאִלּוּ מָעֳמָד הָיָה בְּסִינָי;
דְּרַשְׁתִּיךָ בְחֶזְיוֹנַי, וְעָבַר כְּבוֹדְךָ בִּי וְיָרַד בַּעֲנָנָי,
הֱקִימוּנִי שְׂעִיפַּי מִיְּצוּעַי לְבָרֵךְ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, אֲדֹנָי!

3

יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי, וְכָל־עוֹד רוּחֲךָ בִי תִּנְצְרֵנִי —
הֲיֵשׁ־לִי מַעֲמָד אִם־תֶּהְדְּפֵנִי, וְאִם לִי מַהֲלָךְ אִם־תַּעְצְרֵנִי?
וּמָה אֹמַר וּמַחְשָׁבִי בְיָדְךָ, וּמָה אוּכַל עֲשׂה עַד־תַּעְזְרֵנִי?
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן — עֲנֵנִי, וְכַצִּנָּה רְצוֹנְךָ תַּעְטְרֵנִי,
הֲקִימֵנִי לְשַׁחֵר אֶת־דְּבִירְךָ, וְאֶת־שִׁמְךָ לְבָרֵךְ עוֹרְרֵנִי!

4

יְשֵׁנָה בְחֵיק יַלְדוּת, לְמָתַי תִּשְׁכְּבִי? דְּעִי כִּי־נְעוּרִים כַּנְּעֹרֶת נִנְעָרוּ!
הֲלָעַד יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת? קוּמִי צְאִי, רְאִי מַלְאֲכֵי שֵׂיבָה בְּמוּסָר שִׁחֲרוּ,
וְהִתְנַעֲרִי מִן־הַזְּמָן, כַּצִּפֳּרִים אֲשֶׁר מֵרְסִיסֵי לַיְלָה יִתְנַעֲרוּ;
דְּאִי כַדְּרוֹר לִמְצוֹא דְרוֹר מִמַּעֲלָךְ וּמִתֹּלְדוֹת יָמִים כְּיַמִּים יִסְעָרוּ,
הֲיִי אַחֲרֵי מַלְכֵּךְ מְרַדֶּפֶת, בְּסוֹד נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל־טוּב יְיָ נָהָרוּ!

5

כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר לְךָ יָשִׁירוּ, כִּי־זָהֳרֵיהֶם מִמְּךָ יַזְהִירוּ,
וּבְנֵי אֱלֹהִים עֹמְדִים עַל־מִשְׁמְרוֹת, לַיִל וְיוֹם שֵׁם נֶאְדָּר יַאְדִּירוּ,
וּקְהַל קְדשִׁים קִבְּלוּ מֵהֶם, וְכָל־ שַׁחַר לְשַׁחֵר בֵּיתְךָ יָעִירוּ!

6

יְקָרָה שֻׁכְּנָה גְוִיָּה, כְּאוֹר יִשְׁכֹּן בְּמַאְפֵּלְיָה,
הֲלֹא תַחְמֹד פְּרִידַת גֵּו וְלָשׁוּב אֶל־גְּאוֹן עֶדְיָהּ,
וְתֹאכַל, יוֹם פְּרִידָתָהּ, פְּרִי דָתָהּ — וְזֶה־פִּרְיָהּ:
דְּבַשׁ־עֵדֶן וְצוּף־נֹעַם, לְהַשְׂבִּיעַ בְּטוּב עֶדְיָהּ,
הֲלִיכוֹת יִצְרָהּ תִּרְאֶה, וְתִשְׁכַּח אֶת־יְמֵי עָנְיָהּ,
תְּהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ עִם־כֹּל נְשָׁמָה שֶׁתְּהַלֵּל יָהּ!

*

מְחַרֵךְ

1

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ עֹשֵׂנִי,
וְירַחֲקֵנִי כָל־הוֹד וְהוּא יְקָרִיבֵנִי!

יִצְרִי וְרֹעִי, נַפְשִׁי וְגֵוִי קָנִיתָ,
בַּנְתָּ לְרֵעִי וּמַחְשְׁבוֹתַי רָאִיתָ,
אָרְחִי וְרִבְעִי וְכָל־דְּרָכַי זֵרִיתָ;
אִם תַּעְזְרֵנִי — מִי זֶה אֲשֶׁר יַכְשִׁילֵנִי?
אוֹ תַעְצְרֵנִי — מִי בִלְתְּךָ יַתִּירֵנִי?

הָמוּ קְרָבַי לִהְיוֹת קְרֵבִים אֵלֶיךָ,
אוּלָם עֲצָבַי יִרְחֲקוּם מֵעָלֶיךָ,
יַטּוּ נְתִיבַי מֵעַל נְתִיב מַעְגָּלֶיךָ;
יָהּ, לַמְּדֵנִי בַּאֲמִתְּךָ הַדְרִיכֵנִי,
וּלְאַט נְחֵנִי בַּדִּין, וְאַל־תַּרְשִׁיעֵנִי!

וַאֲנִי בְּעֶדְנָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מִתְרַפֶּה,
אַף כִּי־בְזִקְנָה — מַה־זֶּה אֲיַחֵל וַאֲצַפֶּה?
אֵל נָא, רְפָא נָא, כִּי עִמְּךָ אֵל הַמַּרְפֵּא;
יוֹם תִּתְּשֵׁנִי זִקְנָה, וְכֹחִי יְנַשֵּׁנִי,
אַל־תִּטְּשֵׁנִי, צוּרִי, וְאַל־תַּעַזְבֵנִי!

דַּכָּא וְאֻמְלָל אֵשֵׁב, וְחָרֵד לִרְגָעַי,
עָרוֹם וְשׁוֹלָל אֵלֵךְ בְּהַבְלֵי תַעְתּוּעַי,
וַאֲנִי מְחֹלָל מֵרֹב חֲטָאַי וּפְשָׁעַי;
בֵּינְךָ וּבֵינִי עָוֹן אֲשֶׁר יַבְדִּילֵנִי,
וַיַּחְשְׁכֵנִי לִרְאוֹת בְּאוֹרֶךָ עֵינַי!

הַטֵּה לְבָבִי לַעֲבֹד עֲבֹדַת מַלְכוּתֶךָ,
וּמַחֲשָׁבַי טַהֵר, לְדֵעָה אֱלָהוּתֶךָ,
וּבְעֵת כְּאֵבִי אַל־נָא תְאַחֵר רְפָאוּתֶךָ;
אֵלַי עֲנֵנִי, אַל־תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנִי,
שֵׁנִית קְנֵנִי וֶאֱמֹר לְעַבְדְּךָ: הִנְנִי!

2

שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי
כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי!

יְקָרָה, מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוּחָה,
קוּמִי, כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה!
הָאֹרַח רַב, קְחִי־לָךְ אֲרֻחָה —
עֵת לַעֲשׂוֹת חֵפֶץ עֹשָׂיְכִי!

הִנֵּה אֲנִי תוֹשָׁב כְּכָל־אֲבוֹתַי,
וּכְצֵל עוֹבֵר יֶתֶר שְׁנוֹתַי —
אִם־לֹא עַכְשָׁו, אִמְרִי, מָתַי
תִּפְדִּי מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי?

וְאִם תִּהְיִי יִצְרֵךְ דֹּרֶשֶׁת
וּמִטֻּמְאָתֵךְ מִתְקַדֶּשֶׁת —
קִרְבִי, אַל־תִּירְאִי מִגֶּשֶׁת,
וַיְקָרִיבוּךְ אֵלָיו מַעֲשָׂיְכִי!

דֹּרֶכֶת עֹז, רְאִי עוֹלָמֵךְ,
וְאַל־יַבְטִיחוּךְ שִׁקְרֵי חֲלוֹמֵךְ;
קָצַר יוֹמֵךְ וְרָחַק מְקוֹמֵךְ —
דְּעִי מַה־תֹּאמְרִי לַאדֹנָיְכִי!

הֲלַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְיָ צָמִית
וּלְשָׁרֵת פָּנָיו עוֹלָמִית?
שׁוּבִי שׁוּבִי, הַשּׁוּלַמִּית,
אֶל־בֵּית אָבִיךְ כִּנְעוּרָיְכִי!

*

אוֹפָן

יָהּ, אָנָה אֶמְצָאֶךָּ? מְקוֹמְךָ נַעֲלָה וְנֶעְלָם!
וְאָנָה לֹא אֶמְצָאֶךָּ? כְּבוֹדְךָ מָלֵא עוֹלָם!

הַנִּמְצָא בַקְּרָבִים, אַפְסֵי־אֶרֶץ הֵקִים,
הַמִּשְׂגָּב לַקְּרֹבִים, הַמִּבְטָח לָרְחֹקִים,
אַתָּה ישֵׁב כְּרוּבִים, אַתָּה שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
תִּתְהַלֵּל בִּצְבָאֶךָ — וְאַתְּ עַל־רֹאשׁ מַהֲלָלָם,
גַּלְגַּל לֹא־יִשָּׂאֶךָ, אַף כִּי־חַדְרֵי אוּלָם!

וּבְהִנָּשְׂאֲךָ עֲלֵיהֶם עַל־כֵּס נִשָּׂא וָרָם,
אַתָּה קָרוֹב אֲלֵיהֶם מֵרוּחָם וּמִבְּשָׂרָם,
פִּיהֶם יָעִיד בָּהֶם, כִּי־אֵין בִּלְתְּךָ, יֹצְרָם;
מִי־זֶה לֹא יִרָאֶךָּ — וְעֹל מַלְכוּתְךָ עֻלָּם,
אוֹ מִי לֹא יִקְרָאֶךָּ — וְאַתָּה נוֹתֵן אָכְלָם!

דָּרַשְׁתִּי קִרְבָתְךָ, בְּכָל־לִבִּי קְרָאתִיךָ,
וּבְצֵאתִי לִקְרָאתְךָ — לִקְרָאתִי מְצָאתִיךָ,
וּבְפִלְאֵי גְבוּרָתְךָ בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ;
מִי יֹאמַר לֹא־רָאֶךָּ? הֵן שָׁמַיִם וְחֵילָם
יַגִּידוּ מוֹרָאֶךָ בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם!

הַאֻמְנָם כִּי־יֵשֵׁב אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם?
וּמַה־יַּחְשֹׁב כָּל־חשֵׁב, אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם?
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָם וּכְבוֹדָם —
חַיּוֹת יוֹדוּ פִלְאֶךָ, הָעֹמְדוֹת בְּרוּם עוֹלָם,
עַל־רָאשֵׁיהֶם כִּסְאֶךָ — וְאַתָּה נֹשֵׂא כֻלָּם!

*

מְאֹרֹת

1

„יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה, אֵיךְ   בְּתוֹךְ אָהֳלֵי קֵדָר
שְׁנִיתֶם, וְלֹא תֹאַר   עֲלֵיכֶם וְלֹא הָדָר?״
„הֲמוֹנִים, אֲשֶׁר שָׁכְנוּ   לְפָנִים בְּתוֹכֵנוּ,
חֳרָבוֹת עֲזָבוּנוּ   וּפֶרֶץ בְּלִי נִגְדָּר,
וְהָלְכוּ כְלֵי־קֹדֶשׁ   בְּגוֹלָה וְהָיוּ חֹל —
וְאֵיךְ תִּשְׁאֲלוּ הָדָר   לְשׁוֹשָׁן בְּתוֹךְ דַּרְדַּר?״
„דְּחוּיֵי שְׁכֵנֵיהֶם —   דְּרוּשֵׁי אֲדֹנֵיהֶם,
לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקָּרֵא   וְאִישׁ לֹא־יְהִי נֶעְדָּר,
הֲדָרָם כְּרִאשֹׁנָה   יְשׁוֹבֵב בְּאַחֲרֹנָה,
וְיָאִיר כְּאוֹר שִׁבְעָה   מְאוֹרָם אֲשֶׁר קָדַר!״

2

יוֹם אוֹר בָּהִיר אוֹ עֵת זָמִיר   יַד עָמֵל לֹא יָנִיחַ,
לֹא יָרֵחַ יָקָר מַזְהִיר   יָגוֹן מִלֵּב מַקְשִׁיחַ,
דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר   אֶת־שָׁשׂ בִּלְתִּי יַטְרִיחַ —
אַךְ קִרְבָתְךָ אֵלִי אוֹקִיר,   הִיא שִׂמְחַת לֵב, לֹא יוֹם קָצִיר,
וּרְחֶקְךָ יַדִּיחַ   סִלּוֹן מַמְאִיר!

הוֹבִישׁ מַבַּט יוֹשְׁבִים כַּאבִּיר   מִבְצָר דֶּלֶת וּבְרִיחַ,
מָה־הוֹעִיל הוֹן וּזְהַב אוֹפִיר   וּסְחַר־כּוּשׁ כִּי יַצְלִיחַ?
לֹא הֶעְדִּיף מַרְבֶּה עַל־מַחְסִיר —   וּבְיוֹם מָחָר יוֹכִיחַ:
אָז יָשׁוּב יִרְאֶה, אָז יַכִּיר   בֵּין מַחֲזִיק בָּךְ לַאֲשֶׁר יַזִּיר
וּדְרָכֶיךָ מַנִּיחַ,   מֵבִישׁ מַחְפִּיר!

וַאֲשֶׁר חָשַׁב כִּי שֵׁם יַשְׁאִיר,   אַחֲרָיו פֶּרַח יַפְרִיחַ,
יִתְבּוֹנֵן: אַיֵּה מִבְצַר עִיר,   אַיֵּה אֶרֶז יַצְמִיחַ?
אֵי מֵטַב נַגֵּן מַרְבֶּה שִׁיר,   אֵי בַּשַּׁעַר מוֹכִיחַ?
אֵין יוֹדֵעַ בָּם, אֵין מַזְכִּיר   בִּשְׁמָם, כִּי־נִשְׁכְּחוּ מֵעִיר,
אֵין שִׂיג לָהֶם, אֵין שִׂיחַ —   יָבֵשׁ חָצִיר!

דַּלּוּ עֵינַי אֶל־אֵל אַדִּיר, מֵרוֹם חֶבְיוֹן מַשְׁגִּיחַ,
וּבְחֶמְלָתוֹ אֶבְטַח כִּכְפִיר, כִּי־יְדָעָיו לֹא־יַזְנִיחַ,
שָׁרְשֵׁיהֶם לָנֶצַח יוֹתִיר, בִּלְתִּי נִדַּח יַדִּיחַ,
וּבְאוֹר חַיִּים לָהֶם יָאִיר, חַסְדּוֹ עַל־רָאשֵׁיהֶם שַׁפְרִיר,
וּכְאָב אֶת־בֵּן יוֹכִיחַ, אַהֲבָה יָעִיר!

הוֹלֵךְ וָאוֹר נֶשֶׁף אַפִּיר, אֶל־קֵץ יִשְׁעוֹ יָפִיחַ,
תִּכּוֹנֵן עִיר מִקְדָּשׁ וּדְבִיר, כִּדְבַר חוֹזֶה מַבְטִיחַ,
יָשׁוּב אֶל־כַּנּוֹ שַׂר וּגְבִיר, וּבְיִרְאַת אֵל יָרִיחַ,
יוֹרֵשׁ עֶצֶר בִּשְׁמוֹ יַכְתִּיר, וּלְוִיִּם יָשִׁיב אֶל־הַשִּׁיר,
וּפְנֵי כֹהֵן מָשִׁיחַ כַּיּוֹם יָאִיר!

*

אֲהָבוֹת

1

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ, גַּם יָקְרוּ־לִי מַהֲלָכֶיךָ,
אֵין־בָּם לְאִישׁ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, כִּי־אֵין פְּתַלְתֹּל בָּם וְלֹא עִקֵּשׁ,
הִתְהַלַּכְתִּי אֹרְחֹתֶיךָ, כִּי־נִמְשַׁכְתִּי בַּעֲבֹתֶיךָ.

הִנֵּה בְךָ שִׁבְרִי וּמַאֲוַיַּי, אַתְּ צוּר־לְבָבִי, אַתְּ מְקוֹר חַיַּי,
עֵינַי הַדֶּרֶךְ נִכְסְפָה לִרְאוֹת, אַךְ זֹאת לְכָמְנִי בְּלִי יֵאוֹת;
עֵת נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹתֶךָ — הִסְתּוֹפַפְתִּי אֶל־בֵּיתֶךָ.

וָאֶסְבְּלָה סֵבֶל עֲוֹן עַמִּי, וָאֵט אֱלֵי עֹל סֻבֳּלוֹ שִׁכְמִי,
לֹא־אֶפְרְשָׂה כַפַּי פְּנֵי אֵל זָר, כִּי־לֹא בְזוּלָתְךָ אֲנִי נֶעְזָר;
אִם נֶעֱבַדְתִּי עַל־דָּתֶךָ — לֹא־עָבַדְתִּי זוּלָתֶךָ.

דּוֹדִי, אֲשֶׁר יָדִי בְּךָ תָרוּם, דַּלּוּ־לְךָ עֵינַי אֱלֵי מָרוֹם,
עֻזִּי וּמָעֻזִּי בְּךָ סֶלָה, הֵן־תִּקְטְלֵנִי לְךָ אֲיַחֵלָה;
הֵן קִבַּלְתִּי עֶבְרָתֶךָ — כֵּן יִחַלְתִּי חֶמְלָתֶךָ!

הִתְאַמְּצָה נַפְשִׁי בְּעַבְדֻתֶךָ, וַתַּחֲזֵק בִּכְנַף יְדִידוּתֶךָ,
כֹּל עָבְרוּ עָלַי חֲרוֹנֶיךָ — לֹא־שָׁכְחָה נַפְשִׁי רְצוֹנֶךָ,
הִתְחַזַּקְתִּי בִּבְרִיתֶךָ, מָה־אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ!

2

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה, יָמִים עַל־מָצוֹר נִצָּבָה?

יוֹנָה, מַה־לָּךְ תִּתְנוֹדֲדִי,
כְּצִפּוֹר עַל־גָּג תִּתְבּוֹדֲדִי,
לֵאמֹר: מָתַי בָּא מוֹעֲדִי?
בִּטְחִי לָךְ מֵאֲשֶׁר תִּפְחֲדִי —
הֵן תּוֹחַלְתֵּךְ לֹא־נִכְזָבָה, הוֹחִילִי הִנֵּה קָרְבָה!

„הַיּוֹם כַּמֶּה אוֹחִיל צֳרִי
לְחָלְיִ, חָלֵיתִי מֵחָרִי
אַפְּךָ, וַיֶּחְשַׁךְ תָּאֳרִי
אָכֹל מִמַּעֲלָלַי פְּרִי,
וּבְתַנּוּר לְהָטִים אֶשְׁכְּבָה מִיּוֹם שִׂמְחָתִי עָרְבָה!

וַיֹּאמְרוּ אוֹיְבַי: נוֹאָשָׁה
זֹאת מִישׁוּעָה, כִּי בוֹשֵׁשָׁה;
חַי גֹּאֲלָהּ — אֵיךְ לֹא־חֻפְּשָׁה,
לָנוּ לִצְמִיתֻת נִטְּשָׁה?
אָכֵן לַשֶּׁקֶר כֻּתְּבָה חָזוֹן, וּנְבוּאָה נִכְתְּבָה?"

„דַּי־לָךְ, רַעְיָתִי, הִנְנִי
מֵשִׁיב כָּבוֹד אֶל־מַחֲנִי,
אַכְרִית זָר מִנַּחֲלַת בְּנִי,
וּשְׁמִי אוֹדִיעַ, כִּי־אֲנִי
לִגְאוֹל נַחֲלָתִי אֶקְרְבָה, לִרְפֹּא לִמְשֻׁבָה שׁוֹבֵבָה!

הַמֶּה לִבִּי עֵת אֶזְכְּרָה
אַהֲבָה מִקֶּדֶם נוֹצְרָה,
לָשׁוֹן לֹא־תוּכַל סַפְּרָה,
כִּיקוֹד גֶּחָלִים בֹּעֲרָה,
רוּחַ קִנְאָה בִּי נִשְׁבָּה, עַזָּה כַּמָּוֶת אַהֲבָה!

*

גְּאֻלָּה

יְרוּשָׁלַםִ, לְמוּגַיִךְ הַשְׁקִי אֶת־כּוֹס מְרֹרָיִךְ,
בָּאָה עֵת תַּעֲנוּגַיִךְ וְשָׁב הַצְּבִי אֶל־חֲדָרָיִךְ,
שִׁמְעִי מֵהֲמוֹן חוֹגְגַיִךְ שָׁלוֹם מִכָּל־עֲבָרָיִךְ:
חָגִּי יְהוּדָה חַגַּיִךְ, שַׁלְּמִי נְדָרָיִךְ!

הַבְטִיחִי לֵב נִבְהָלִים וְאַמְּצִי בִּרְכַּיִ נִכְשָׁלִים,
כִּי־עוֹד אַרְבָּעָה דְגָלִים, יָבֹאוּךְ בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים —
הַיְּהוּדִים הָאֻמְלָלִים, אֲשֶׁר מֵאַהֲבָתֵךְ חוֹלִים,
מִתְאַבְּלַיִךְ וְנוּגַיִךְ, הַחֹנְנִים אֶת־עֲפָרָיִךְ!

וְאָמְרוּ מַכְבִּידֵי עֻלִּי, כִּי סָר מֵעָלַי צִלִּי,
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חָזָק, וְהוּא לַעֲשׂוֹת יַפְלִיא
כְּקֶדֶם, יוֹם הֵרִים דִּגְלִי לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי:
כֵּן יֶאֱסֹף נִפְלָגַיִךְ, יְחַזֵּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ!

דַּל בֶּן־הַמֶּלֶךְ לָמָּה תַּחַת יַד לֹחֵץ וְדֹחֵק,
נָע וָנָד עַל־פְּנֵי אֲדָמָה, וּבַת־אֱדוֹם שֹׁכֶבֶת בְּחֵיק?
הוּא יִבְכֶּה — וּבֶן־הָאָמָה הַמִּצְרִית נֶגְדּוֹ מְצַחֵק:
כָּל־זֶה לִצְרֹף סִיגַיִךְ, וְלַהֲשִׁיבֵךְ אֶל־נְעוּרָיִךְ!

הִנֵּה הֶעָוֺן נִרְצָה וַאדֹנָי בְּעַמּוֹ רוֹצֶה,
וּלְנֶפֶשׁ קְצֵרָה וְקָצָה צֳרִי וּתְעָלָה יִמָּצֵא,
וְרוּחַ מִמָּרוֹם יָצָא אֶל־כָּל־עַמֵּךְ מִקָּצֶה,
לְפַחַת בַּהֲרוּגַיִךְ, וּלְשַׁלֵּחַ אֲסִירָיִךְ!

*

סִלּוּק

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ? וְאֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ!
בַּמָּה אֲדַמֶּךָ? וְכָל־דְּמוּת טֶבַע חוֹתָמֶךָ,
גָּבַהְתָּ מִכָּל־מֶרְכָּבָה, וְנָאִיתָ מִכָּל־מַחֲשָׁבָה!
דְּבַר־מִי יְכַלְכְּלֶךָ, וּלְשׁוֹן־מִי תְּכִילֶךָ?
הֲיֵשׁ לֵבָב יְגוּרֶךָ, וְיֵשׁ עַיִן תְּשׁוּרֶךָ?
וְאֶת־מִי נוֹעַצְתָּ וַיְבִינֶךָ — וְלֹא־נוֹצַר אֵל לְפָנֶיךָ!
זֶה עוֹלָמְךָ יְעִידֶךָ, כִּי־אֵין בִּלְעָדֶיךָ:
חָכְמָתְךָ בַּכֹּל מְבֹאֶרֶת, וְאוֹת חוֹתָמְךָ נִכֶּרֶת.
טֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ, וְעַמּוּדֵי שַׁחַק עָמָדוּ,
יָשַׁבְתָּ מוֹשַׁב אֱלֹהִים — וְאֵין עֲמָקִים וְאֵין גְּבֹהִים;
כִּלְכַּלְתָּ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכַלְכְּלֶךָ, וּמָלֵאתָ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכִילֶךָ!
לְבָבוֹת עָמְדוּ מִלִּדְרֹשׁ, וּלְשֹׁנוֹת נִלְאוּ מִלְּפָרֵשׁ,
מַחְשְׁבוֹת חֲכָמִים יִתְמָהוּ, וְרַעְיוֹנֵי מְהִירִים יִתְמַהְמָהוּ;
נוֹרָא תְהִלּוֹת נִקְרֵאתָ, וְעַל־כָּל־תְּהִלָּה נַעֲלֵיתָ,
שַׂגִּיא־כֹחַ אֵיךְ נִפְלֵאתָ, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מָלֵאתָ,
עָמֹק עָמֹק — מִי יִמְצָאֶנּוּ, וְרָחוֹק רָחוֹק — מִי יִרְאֶנּוּ!
פְּעָלֶיךָ הֵם הַדְּרוּשִׁים, אַף־אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדשִׁים,
צִדְקָתְךָ הִיא הַנִּשְׁמַעַת, וְתוֹרָתְךָ הִיא הַנּוֹדַעַת,
קִרְבָתְךָ קְרוֹבָה לַשָּׁבִים, וּרְחוֹקָה מְאֹד מִן־הַשּׁוֹבָבִים;
רָאוּךָ הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת — וְלֹא־נִצְרְכוּ לַמְּאוֹרוֹת,
שְׁמָעוּךָ בְּאָזְנֵי רַעְיוֹנֵיהֶם — כִּי תֶחֱרַשְׁנָה אָזְנֵיהֶם,
תָּמִיד קְדֻשָּׁתְךָ קָרְאוּת: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

„יְיָ צְבָאוֹת“ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, „יְיָ אֶחָד“ שֵׁם אֱלָהוּתֶךָ,
הֲמוֹן מַלְכוּתְךָ לֹא־יְסֻפַּר וְלֹא־יְדֻבָּר, וְאֶל־אֱלָהוּתְךָ שֵׁנִי לֹא־יְחֻבָּר,
וְכַמָּה פָּנִים לְפָנִים הַנּוֹרָאִים, וְכַמָּה אֲחֹרִים לַאֲחֹרִים הַנִּרְאִים,
דִּגְלֵי מֶרְכָּבָה הֲקַמֹתָ לְעֵד וּלְאוֹת, כִּי הַדָּבָר מֵאֵת יְיָ צְבָאוֹת;
הַכֹּל עֲבָדֶיךָ מְשָׁרְתֵי פָנֶיךָ, גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ,
הֵם הַנֶּעֱלָמִים מֵעֵינֵי בְרוּאֶיךָ, הֵם הַנִּרְאִים לְעֵינֵי נְבִיאֶיךָ,

לָהֶם יִקָּרְאוּ „רְחוֹקִים קְרוֹבִים", וּבְאֵין הֲלִיכָה רָצִים וְשָׁבִים,
וַהֲלִיכוֹתָם הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ, יְיָ בָם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ,
יְדַבְּרוּ — וְאָכֵן בִּרְשׁוּנֶךָ, וְיַעֲשׂוּ — וְאוּלָם בִּרְצוֹנֶךָ,
בְּזֹאת יֹאמְרוּ שֹׁמְעֵי מִלֵּיהֶם, כִּי פִּיךָ הַמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם!

רֹאשׁ הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה וְחֵילֵיהֶם, וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם נֹשְׂאֵי כְלֵיהֶם,
שָׁכַן אוֹר עוֹלָם עֲלֵיהֶם, וַיְהִי שָׁלוֹם בְּאָהֳלֵיהֶם,
מַעְיַן חָכְמָה מֵאִתָּם יוֹצֵא, וּמְקוֹר חַיִּים עִמָּם יִמָּצֵא,
וְאֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין־צַלְמָוֶת, וְאֵין־חֶסְרוֹן וְאֵין־מָוֶת;
אַשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר בָּהֶם יִתְעָרֵב, לְהַקְדִּישׁ בִּקְדֻשָּׁתָם בֹּקֶר וָעֶרֶב,
לִקְרֹא כְּדָוִד לִקְרַאת מַעֲרָכָיו: בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשֵּׁנִית: צְבָא הַשָּׁמַיִם, וְחַיּוֹת מֶרְכָּבָה גַּבּוֹת מְלֵאֹת עֵינָיִם,
מִיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים, רָצִים וְשָׁבִים — עֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם נִצָּבִים,
וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם, וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לִשְׁכִינָתְךָ מְגַמָּתָם,
דִּגְלֵי רִבְבוֹת חֲיָלִים חֲיָלִים, כֻּלָּם תַּחְכְּמֹנִים וְרַבֵּי־פְעָלִים;
הָעֹלִים אַחֲרֵיהֶם: שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, אִישׁ אֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ;
לָהֶם יִתְחַבְּרוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר, הַנְּתֻנִים לְמֶמְשָׁלוֹת רַבּוֹת וּלְמָאוֹר;
אֲלֵיהֶם יִלָּווּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם,
דֹּרְשִׁים לַעֲבֹד עֲבֹדַת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אִישׁ־אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ,
וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, וְאֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ;
נֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, וּמְקַבְּלִים רְשׁוּת זֶה מִזֶּה,
יַחַד יָרֹנּוּ יִשְׂאוּ קוֹלָם, בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם;
וְלָהֶם קָרָא מְשׁוֹרֵר בְּמִקְרָאָיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־צְבָאָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשְּׁלִישִׁית וַחֲיָלֶיהָ: הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ,
מִפְּרְשֵׂי־רוּחַ וְאֵשׁ וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם, וְהַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם,
תּוֹצְאוֹת אֵשׁ וּבָרָד וְשֶׁלֶג מֵאוֹצָרוֹ, וְרוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ,
וּפַלְגֵי־מַיִם בְּאִמְרָתוֹ הִתְפַּלָּגוּ, וְעַנְפֵי לְבָנוֹן בְּחָכְמָתוֹ הִשְׂתָּרְגוּ,
דֶּשֶׁא לִזְרֹעַ וְעֵץ לִנְטֹעַ, וְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה לַבְּהֵמָה לִשְׂבֹּעַ,

הִשְׁרִיץ דְּגֵי יַמִּים וְתַנִּינֵיהֶם, וּתְמוּנוֹת צִפֳּרֵי כָנָף לְמִינֵיהֶם,
עָרַךְ הַשֻּׁלְחָן וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ — בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אָרֶץ,
לָתֵת הַכֹּל בְּיַד אָדָם פְּקִידֶךָ, תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ,
עֵקֶב תּוֹצִיא מֵחֲלָצָיו מְלָכִים, מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וּמַחֲנֵה מַלְאָכִים,
וּלְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּרָאתָם, וּלְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתְךָ קְרָאתָם,
נִקְדַּשְׁתָּ בְּתוֹכָם וְנִכְבַּדְתָּ, וּמִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים עֹז יִסַּדְתָּ,
יִתְגַּדֵּל עַל־כֹּל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, בְּפִי עֹשֵׂי מְלַאכְתְּךָ וּשְׁלוּחֵי מַלְאֲכוּתֶךָ,
וּבְכֵן זֶמֶר נְעִים וְזִמְרוֹת לְעֹשָׂיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־מַעֲשָׂיו!

בָּרְכוּ יְיָ בְּכָל־מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
יְשֻׁרוּן אֲשֶׁר יָקָר מִזּוּלֵל הוֹצִיאוֹ, וַיַּמְשֵׁהוּ מִמַּיִם בְּיַד מֹשֶׁה נְבִיאוֹ,
וַיּוֹרֶד כְּבוֹדוֹ לְמִקְדַּשׁ הֲדוֹמוֹ, וַיַּעַל נְבִיאוֹ לְעַנְנֵי מְרוֹמוֹ,
מֶשֶׁךְ נְבוּאָה מָשַׁךְ לְיֹדְעָיו, וְרוּחַ נְדִיבָה שָׁפַךְ עַל־שֹׁמְעָיו,
הִדְרִיכָם בְּסֵדֶר עֲבֹדָתוֹ הַנְּכוֹנָה, לְדַמּוֹתָם לַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה;
כְּמוֹהֶם כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַקְדִּישִׁים, וְתוֹדוֹת קֹדֶשׁ מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים,
פָּנָיו מְכַפְּרִים וּמִתְכַּפְּרִים, וּתְהִלּוֹת יְיָ מְסַפְּרִים,
וּמִתְעַטְּפִים כִּשְׂרָפִים וְאֶרְאֶלִּים, וְנִמְשָׁלִים לְתַרְשִׁישִׁים וְחַשְׁמַלִּים,
רָצִים וְאָצִים וּמִתְקַבְּצִים, וְלָלֶכֶת עִמְּךָ מִתְאַמְּצִים,
יִרְאָה לֹבְשִׁים וּמִתְבַּשְּׁשִׁים, מִתְאַשְּׁשִׁים לְעָבְדְךָ וּמִתְקַשְּׁשִׁים,
מַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּקְדֻשָּׁה מְשַׁלְּשִׁים, לְאֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־קְדֹשִׁים . . .

*

סְלִיחוֹת

1

יוֹנָה פוֹתָה, יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר,
תִּרְאִי הַבָּר וְתִנְשִׁי הַמִּכְבָּר,
חֶלְדֵּךְ עָבַר וְהַפַּח לֹא־נִשְׁבָּר —
וּמַה־תָּשִׁיבִי אֶת־שֹׁלְחֵךְ דָּבָר?

הֲתַקְשִׁי עוֹד רוּחֵךְ, עֲדֵי אָבַד נִצְחֵךְ
וְתַם לָרִיק כֹּחֵךְ? תְּנִי לֵב אֶל־אָרְחֵךְ
וְשִׂימִי עֵינֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הַמְעַט מִמֵּךְ, מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל,
בְּתַעֲנוּגֵי זְמָן כִּשְׁנֵי יוֹבֵל?
בַּחֹשֶׁךְ בָּאת וְתֵלְכִי בַהֶבֶל —
הִנָּזְרִי, כִּי־קָרְבוּ יְמֵי אֵבֶל,
נְטִי מִתַּעְתֻּעִים וְהַבְלֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
וְקִרְעִי לִרְגָעִים לְבָבֵךְ לִקְרָעִים
וְקִרְאִי לַבֶּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

וְאִם־לֹא עַתָּה תִתְנַצְּלִי עֶדְיֵךְ,
מָתַי תּוּכְלִי לְשַׁלֵּם אֶת־נִשְׁיֵךְ
מִדְּמֵי מִרְיֵךְ וּמֵחוֹבוֹת קָשְׁיֵךְ?
עֲוֹנֵךְ חָלְיֵךְ — וְתַעֲנִיתֵךְ צָרְיֵךְ,
בְּוִדּוּיֵךְ דַּיֵּךְ, בְּהַשְׁמִיעֵךְ בִּכְיֵךְ,
וְרָאָה אֶת־עָנְיֵךְ מְמִיתֵךְ וּמְחַיֵּךְ
וְנָשָׂא עֲוֹנֵכִי —
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת, אֲשֶׁר רֹאשֵׁךְ עָבְרוּ,
גָּאָה לְבָבֵךְ — וְהֵם גָּאוּ וְגָבְרוּ,
וְאִם יִשָּׁבֵר לְבָבֵךְ — יִשָּׁבְרוּ;
הִכּוֹנִי, כִּי לְמִלְחַמְתֵּךְ חָבְרוּ,
הַדִּיחִים מִקִּרְבֵּךְ וְטַהֲרִי אֶת־חֻבֵּךְ,
וְהַקְרִיבִי לִבֵּךְ וְהַקְטִירִי חֶלְבֵּךְ
וְדִמְעָתֵךְ נַסֵּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הִנָּךְ יָפָה, לְחַמָּה נִמְשֶׁלֶת,
לוּלֵי הֱיוֹתֵךְ בְּדָמִים מִתְגֹּלָלֶת;
לֹא מְטֹהָרָה אֲבָל מִתְגָּאֶלֶת —
וְאֵיךְ נִגְאֶלֶת נְשָׁמָה נִגְעֶלֶת?
הַרְבִּי־לָךְ בֹּרִית, וּבַקְּשִׁי הָאַחֲרִית,
וְתָבוֹאִי בִּבְרִית, וּמִגְּדֵי־שָׁוְא אָרִית
זָרִי מִתּוֹכֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

2

יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם וַעֲזֹב הִתְלַהְלְהֶךָ,
הַרְחֵק דַּרְכֵי אָדָם וְשׁוּר דַּרְכֵי גְבֹהֶיךָ,
וְרוּץ לַעֲבֹד צוּר קֶדֶם, כְּרוּץ כּוֹכְבֵי נְגֹהֶיךָ,
דַּי־לָךְ, מַה־לְּךָ נִרְדָּם? קוּם, קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ!

הָקֵץ לִרְאוֹת שָׁמָיו וְאֶת־מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתָיו,
וְהַבֵּט אָהֳלֵי מְרוֹמָיו תְּלוּיִם בִּזְרוֹעוֹתָיו,
וְכוֹכָבִים חוֹתָמָיו, פְּתוּחֵי טַבְּעוֹתָיו,
וּפְחַד מִפְּנֵי אֵימָיו, וְיַחֵל אֶת־יְשׁוּעוֹתָיו,
פֶּן־זְמָן יַגְבִּיהֶךָ — וְרָם לְבָבְךָ בְּגָבְהֶךָ!

וְצֵא בַּחֲצוֹת הַלֵּילוֹת בְּעִקְּבֵי אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת,
אֲשֶׁר בִּלְשׁוֹנָם תְּהִלּוֹת וְאֵין תּוֹכָם תּוֹךְ וּמִרְמוֹת,
לֵילוֹתֵיהֶם תְּפִלּוֹת וִימוֹתֵיהֶם צוֹמוֹת,
לָאֵל בִּלְבָבָם מְסִלּוֹת וְלָהֶם בְּכִסְאוֹ מְקוֹמוֹת,
דַּרְכָּם סֻלָּם לַעֲלוֹת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

דְּמָעוֹת תַּזִּיל עֵינְךָ וְתִתְחָרֵט עַל־פְּשָׁעִים,
וְהִתְחַנֵּן לְמוּל קוֹנְךָ וְאַל־תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים,
וְהַשְׁפֵּל מְאֹד אֶת־גְּאוֹנְךָ וְקַח הַטּוֹב כִּי נָעִים,
כַּבֵּד אֵל מֵהוֹנְךָ לְעֵת יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים
וְיִשְׂאוּ קוֹל הֲמוֹנְךָ: הִכּוֹן לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ!

דַּלִּים עָפָר יְסוֹדָם: הַחָכְמָה מֵאָיִן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן —
רַק לִרְאוֹת צוּר כְּבוֹדָם רְאוּת־לֵב לֹא רְאוּת־עָיִן,
וּמוֹצָא מַעְיְנֵי סוֹדָם הַטּוֹבִים מִיָּיִן,
כִּי־כֵן, בָּשָׂר וָדָם, תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ!

יָהּ, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר כָּל־חֶפְצוֹ פָּעָל,
הַמֵּמִית וּמְחַיֶּה, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל,
עֲמֹד לְמִשְׁפָּטוֹ וֶחְיֵה, וַעֲזֹב מֶרֶד וּמָעַל
לֵאמֹר: מָתַי וְאַיֵּה וּמַה־לְּמַטָּה וּמַה־לְּמָעַל —
וְאוּלָם תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

*

בַּקָּשָׁה

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי, וְאִם־לֹא אַעֲלֶנָּה עַל־שְׂפָתִי:
רְצוֹנְךָ אֶשְׁאֲלָה רֶגַע — וְאֶגְוַע, וּמִי־יִתֵּן וְתָבוֹא שֶׁאֱלָתִי,
וְאַפְקִיד אֶת־שְׁאָר רוּחִי בְּיָדְךָ, וְיָשַׁנְתִּי וְעָרְבָה לִי שְׁנָתִי!
בְּרָחְקִי מִמְּךָ — מוֹתִי בְחַיַּי, וְאִם־אֶדְבַּק בְּךָ — חַיַּי בְּמוֹתִי —
אֲבָל לֹא־אֵדְעָה בַּמָּה אֲקַדֵּם, וּמַה־תִּהְיֶה עֲבֹדָתִי וְדָתִי.
דְּרָכֶיךָ אֲדֹנָי לַמְּדֵנִי, וְשׁוּב מִמַּאֲסַר סִכְלוּת שְׁבוּתִי,
וְהוֹרֵנִי בְּעוֹד יֶשׁ־בִּי יְכֹלֶת לְהִתְעַנּוֹת, וְאַל־תִּבְזֶה עֱנוּתִי,
בְּטֶרֶם יוֹם אֱהִי עָלַי לְמַשָּׂא, וְיוֹם יִכְבַּד קְצָתִי עַל־קְצָתִי,
וְאִכָּנַע בְּעַל־כָּרְחִי, וְיֹאכַל עֲצָמַי עָשׁ וְנִלְאוּ מִשְׂאֵתִי,
וְאֶסַּע אֶל־מְקוֹם נָסְעוּ אֲבוֹתַי, וּבִמְקוֹם תַּחֲנֹתָם תַּחֲנֹתִי. —
כְּגֵר תּוֹשָׁב אֲנִי עַל־גַּב אֲדָמָה, וְאוּלָם כִּי בְּבִטְנָהּ נַחֲלָתִי;
נְעוּרַי עַד־הֲלוֹם עָשׂוּ לְנַפְשָׁם, וּמָתַי גַּם־אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְבֵיתִי,
וְהָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן בְּלִבִּי מְנָעַנִי לְבַקֵּשׁ אַחֲרִיתִי?!
וְאֵיכָה אֶעֱבֹד יֹצְרִי בְּעוֹדִי אֲסִיר יִצְרִי וְעֶבֶד תַּאֲוָתִי?
וְאֵיכָה מַעֲלָה רָמָה אֲבַקֵּשׁ, וּמָחָר תִּהְיֶה רִמָּה אֲחוֹתִי?
וְאֵיךְ יִיטַב בְּיוֹם טוֹבָה לְבָבִי, וְלֹא אֵדַע הֲיִיטַב מָחֳרָתִי,

וְהַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת עֲרֵבִים לְכַלּוֹת אֶת־שְׁאֵרִי עַד־כְּלוֹתִי,
וְלָרוּחַ יְזָרוּן מַחֲצִיתִי, וְלֶעָפָר יְשִׁיבוּן מַחֲצִיתִי?!
וּמָה אֹמַר וְיִצְרִי יִרְדְּפֵנִי כְּאוֹיֵב מִנְּעוּרַי עַד־בְּלוֹתִי?
וּמַה־לִּי בַּזְּמָן אִם לֹא רְצוֹנְךָ, וְאִם אֵינְךָ מְנָתִי מַה־מְּנָתִי? —
אֲנִי מִמַּעֲשִׂים שׁוֹלָל וְעָרוֹם, וְצִדְקָתְךָ לְבַדָּהּ הִיא כְסוּתִי —
וְעוֹד מָה אַאֲרִיךְ לָשׁוֹן וְאֶשְׁאַל? אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי!

*

תַּחֲנוּן

יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי וְסוֹד לִבִּי וּמִשְׁאָלוֹ,
הֲגוֹת דִּבְרֵי תַחֲנוּנַי בְּזִמְרַת אֵל וּמַהֲלָלוֹ,
וְלֹא אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינַי חֲצוֹת לַיְלָה בִּגְלָלוֹ,
לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־אֲדֹנָי וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ!

הֱקִיצֹתִי וַאֲחַשֵּׁב: מִי הוּא אֲשֶׁר הֱקִיצָנִי?
וְהִנֵּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָיו הֶאִיצָנִי,
וְנָתַן בְּאָזְנַי קֶשֶׁב, וְחִזְּקַנִי וְאִמְּצָנִי,
וְכָל־עוֹד רוּחִי הָשֵׁב אֲבָרֵךְ אֲשֶׁר יְעָצָנִי,
צוּר, אֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה לוֹ וְהַגְּוִיָּה מִפְּעָלוֹ!

וָאֶתְפַּלֵּל לְפָנָיו — וּבִתְפִלָּה אֶתְעַנָּג,
וּבָקְעוּ דִּמְעֵי עֲנָנָיו — וּמָתְקוּ מִצּוּף וּפַנָּג,
וְגָבַהּ לִבִּי בְעֵינָיו, בְּעֵת נָמֵס כַּדּוֹנַג,
כְּעֶבֶד לִפְנֵי אֲדֹנָיו מִפַּחֲדוֹ יִתְמוֹגָג,
וְכִי יִזְכֹּר מַחְמַלּוֹ יִנְשֶׁה אֶת־כָּל־עֲמָלוֹ!

דּוּם לַיִל וְהִכָּבֵד וְאַחֵר שַׁחַר מִבּוֹא,
עַד־יִתְרַצֶּה עֶבֶד בְּתַחֲנוּנָיו אֶל־רַבּוֹ,
וְיִשְׁפֹּךְ דַּם לֵב וְכָבֵד, וְיַגִּיד נִגְעֵי לִבּוֹ,
וְיִתְיַחֵד הָעֹבֵד עִם־הַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ,
וְיָשִׁיר וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ לְשֵׁם דִּגְלוֹ וּמִגְדָּלוֹ!

הִנֵּה עֶבֶד עֲבָדִים   לִפְנֵי מֶלֶךְ מְלָכִים
עֹמֵד, וְיָדָיו כְּבֵדִים   וּדְמָעָיו נֶהֱלָכִים —
לְךָ יְצָרָיו נֶעְבָּדִים   בְּעוֹד חַיָּיו נִמְשָׁכִים,
וְכָל־אֵבָרָיו מוֹדִים   וּמִתְוַדִּים וּמְבָרְכִים,
סְלַח לְרֹעַ מַעֲלָלוֹ,   אֲשֶׁר כַּחוֹל מִשְׁקָלוֹ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ,   חָנוּ אֲהָבַי בַּאֲשֶׁר חָנִיתָ —
תּוֹכְחוֹת מְרִיבַי עָרְבוּ־לִי עַל־שִׁמְךָ,   עֲזָבֵם — יְעַנּוּ אֶת־אֲשֶׁר עִנִּיתָ!
לָמְדוּ חֲרוֹנְךָ אֹיְבַי — וָאֹהֲבֵם,   כִּי רָדְפוּ חָלָל אֲשֶׁר הִכִּיתָ;
מִיּוֹם בְּזִיתַנִי בְּזִיתִנִי אֲנִי —   כִּי לֹא אֲכַבֵּד אֶת־אֲשֶׁר בָּזִיתָ;
עַד יַעֲבָר־זַעַם וְתִשְׁלַח עוֹד פְּדוּת   אֶל־נַחֲלָתְךָ זֹאת אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

2

יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ   כַּאֲשֶׁר עָבַר חֲרוֹנְךָ —
הַלְעוֹלָמִים עֲוֹנִי   יַעֲמֹד בֵּינִי וּבֵינֶךָ?
וַעֲדֵי מָתַי אֲבַקֵּשׁ   אִתְּךָ עִמִּי — וְאֵינֶךָ?
דָּר בְּכַנְפֵי הַכְּרֻבִים,   הַפְּרֻשִׂים עַל־אֲרוֹנְךָ,
הֶעֱבַדְתַּנִי לְזָרִים —   וַאֲנִי כַנַּת יְמִינְךָ!
גֹּאֲלִי, לִגְאוֹל הֲמוֹנַי   רָם וְהַשְׁקֵף מִמְּעוֹנְךָ!

3

יְדִידִי, הֲשָׁכַחְתָּ   חֲנוֹתְךָ בְּבֵין שָׁדָי?
וְלָמָּה מְכַרְתַּנִי   צְמִיתֻת לְמַעְבִדָי?
הֲלֹא אָז בְּאֶרֶץ לֹא   זְרוּעָה רְדַפְתִּיךָ,
וְשֵׂעִיר וְהַר־פָּארָן   וְסִינַי וְסִין עֵדָי,
וְהָיוּ לְךָ דוֹדַי   וְהָיָה רְצוֹנְךָ בִּי —
וְאֵיךְ תַּחֲלֹק עַתָּה   כְּבוֹדִי לְבִלְעָדָי?

דְּחוּיָה אֱלֵי שֵׂעִיר, הֲדוּפָה עֲדֵי קֵדָר,
בְּחוּנָה בְּכוּר יָוָן, מְעֻנָּה בְּעֹל מָדָי —
הֲיֵשׁ בִּלְתְּךָ גֹּאֵל וּבִלְתִּי אֲסִיר תִּקְוָה?
תְּנָה־עֻזְּךָ לִי, כִּי לְךָ אֶתְּנָה דוֹדָי!

4

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי וּמֵיטַב מַהֲלָלִי,
הַדּוֹד, אֲשֶׁר הִרְחִיק נְדֹד מִנִּי, לְרֹעַ מַעֲלָלִי,
וְאַחֲזֵק בִּכְנַף יְדִי־ דוּתוֹ וְהוּא נוֹרָא וּפֶלִי;
דַּי־לִי כְּבוֹד שִׁמְךָ, וְהוּא חֶלְקִי לְבַד מִכָּל־עֲמָלִי;
הוֹסֵף כְּאֵב — אוֹסִיף אֱהֹב כִּי נִפְלְאָה אַהֲבָתְךָ לִי!

5

יַעֲלַת־חֵן, מִמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה, אַהֲבָהּ כִּעֵס — וְלָמָּה צָחֲקָה?
צָחֲקָה עַל בַּת־אֱדוֹם וּבְנוֹת עֲרָב הַמְבַקְשׁוֹת לַחְשֹׁק דּוֹד חִשְׁקָהּ!
הֵן פְּרָאִים הֵם — וְאֵיךְ יִדְמוּ אֱלֵי יַעֲלָה עַל־הַצְּבִי הִתְרַפְּקָה?
אֵי נְבוּאָה, אֵי מְנוֹרָה, אֵי אֲרוֹן הַבְּרִית, אֵי הַשְּׁכִינָה דְּבֵקָה?
אַל־מְשַׂנְאַי, אַל־תְּכַבּוּ אַהֲבָה, כִּי תְכַבּוּהָ וְהִיא אֵשׁ נִשָּׂקָה!

6

יְמִין אֲדֹנָי, הֲלֹא אַתְּ הָיִית לְעֵזֶר כְּנֶגְדִּי,
הֵיךְ תִּטְּשִׁינִי כְהַיּוֹם בְּבוֹר מְצוּקוֹת לְבַדִּי,
וּמִשְּׂאֵתִי תְּלָאוֹת נֶהְפַּךְ לְחֹרֶב לְשַׁדִּי?!
דִּרְשִׁי חֲמָסִי, וְאַל־נָא אֶקְרָא אֲדֹנִי לְעַבְדִּי,
הִתְעוֹרְרִי לִי, כְּמֵאָז בְּלֵיל יְשֻׁמַּן בְּצַעֲדִי,
וְתִגְאֲלִי אֶת־אֲסִירֵךְ מִבֵּית עֲבָדִים וְתִפְדִּי!

7

בְּכָל־לִבִּי, אֱמֶת, וּבְכָל־מְאֹדִי אֲהַבְתִּיךָ, וּבְגִלּוּיִי וְסוֹדִי;
שִׁמְךָ נֶגְדִּי — וְאֵיךְ אֵלֵךְ לְבַדִּי? וְהוּא דוֹדִי — וְאֵיךְ אֵשֵׁב יְחִידִי?
וְהוּא נֵרִי — וְאֵיךְ יִדְעַךְ מְאוֹרִי? וְאֵיךְ אֶצְעַן — וְהוּא מִשְׁעָן בְּיָדִי!
הֱקִלּוּנִי מְתִים, לֹא יָדְעוּ כִּי קְלוֹנִי עַל־כְּבוֹד שִׁמְךָ כְּבוֹדִי —
מְקוֹר חַיַּי אֲבָרֶכְךָ בְּחַיַּי, וְזִמְרָתִי אֲזַמֶּרְךָ בְּעוֹדִי!

8

לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת אָרוּצָה, עַל־כֵּן בְּחַיֵּי שָׁוְא וְרִיק אָקֻצָה;
לִרְאוֹת פְּנֵי מַלְכִּי מְגַמָּתִי לְבָד, לֹא אֶעֱרֹץ בִּלְתּוֹ וְלֹא אַעֲרִיצָה!
מִי־יִתְּנֵנִי לַחֲזוֹתוֹ בַחֲלוֹם — אִישַׁן שְׁנַת־עוֹלָם וְלֹא אָקִיצָה,
לוּ אֶחֱזֶה פָנָיו בְּלִבִּי בָיְתָה — לֹא שָׁאֲלוּ עֵינַי לְהַבִּיט חוּצָה!

9

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים הֵם — עֶבֶד אֲדֹנָי הוּא לְבַד חָפְשִׁי,
עַל־כֵּן בְּבַקֵּשׁ כָּל־אֱנוֹשׁ חֶלְקוֹ — חֶלְקִי אֲדֹנָי אָמְרָה נַפְשִׁי!

*

הַמְשׁוֹרֵר לְפִי מַהֲלָלוֹ

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ, יֵמַר לְבָבִי לַאֲמָרֶיהָ,
כִּי אֶמְצְאָה מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבָהּ, וַיִּקְרֵנִי כֵן כְּמִקְרֶהָ:
אֶבְכֶּה עֲלֵי עַמִּי וּמוֹלַדְתִּי, כִּי־תֵבְךְּ הִיא עַל־בֵּית מְגוּרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי אַנְשֵׁי גְאֻלָּתִי, כִּי־תֵבְךְּ עַל־פֵּרוּד חֲבֵרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי יָמַי אֲשֶׁר חָלְפוּ, כִּי־תֵבְךְּ לִזְמַנֵּי נְעוּרֶיהָ;
קַצּוּ סְעִפַּי וְשָׁרָשַׁי יָמִים אֲשֶׁר קָצְצוּ אֲבָרֶיהָ;
מִכָּל־עֲבָרִים אֶמְצְאָה מוֹקֵשׁ, כַּמּוֹקְשִׁים לָהּ מֵעֲבָרֶיהָ;
מִיָּד לְיָד אֶפְחַד לְכָל־צַיָּד, כַּאֲשֶׁר תִּפְחַד מִמְּצֵרֶיהָ!
הָיוּ בְנֵי יָמִים בְּנֵי אַשְׁפָּה, וַאֲנִי כְּמַטָּרָה לְיוֹרֶיהָ,
שָׁפְכוּ מְרוֹרֵיהֶם מְרֵרָתִי, וַיְשַׁלְּחוּ אֵשׁ בֵּין בְּתָרֶיהָ;
לוּלֵא סְמָכַתְנִי נְדִיבַת הַ־ נֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר רַע לֹא יְגֻרֶהָ,
מַתִּי בְּגֵרוּתִי בְּתוֹךְ אֶרֶץ, חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת סְדָרֶיהָ;
עָלְתָה כְמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְחָלִילָה לַעֲרוֹב וְלָשׁוּב לַאֲחוֹרֶיהָ!
אֵיךְ אֶפְחֲדָה מֵאִישׁ — וְלִי נֶפֶשׁ חַתּוּ אֲרָיוֹת מִכְּפִירֶיהָ,
אֵיךְ אֶדְאֲגָה מֵרִישׁ — וְהַחָכְמָה אֶחְצֹב פְּנִינִים מֵהֲרָרֶיהָ;
אִם־אֶרְעֲבָה — הִנֵּה מְגָדֶיהָ, אוֹ אֶצְמְאָה — אֶמְצָא נְהָרֶיהָ!
אֵיךְ אֶשְׁבְּה שׁוֹמֵם — וְכִנּוֹרָהּ אִתִּי יְשַׁעְשֵׁעַ בְּשִׁירֶיהָ,

אֵיךְ אֶדְרְשָׁה רֵעַ יְשִׂיחֵנִי — עֵת אֶשְׁמְעָה חָכְמַת דְּבָרֶיהָ,
נִבְלִי וְכִנּוֹרִי בְּפִי עַטָּהּ, גַּנִּי וּפַרְדֵּסִי — סְפָרֶיהָ.
אִמְרוּ לְתֵבֵל תַּעֲשֶׂה חֶפְצָהּ — חָזָק לְבָבִי מִשְּׁמִירֶיהָ,
אִם־אֶטְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָנֶיהָ, לֹא־אֶזְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָרֶיהָ,
כִּי נִסְּתָה נַפְשִׁי עֲדֵי נָתְנָה כִּדְבַשׁ בְּפִי קֶטֶב מְרִירֶיהָ.
תֵּאָסֵר אֲדָמָה — בִּלְעֲדֵי נַפְשִׁי, מִבּוֹר אֲסִירֶיהָ אֲסִירֶהָ,
אֶתְפָּרְצָה מֵאֵת עֲבֹדָתָהּ, אֶתְחַטְּאָה מִתּוֹךְ שְׁבָרֶיהָ,
לֹא־אֶחְמֹד יָפְיָהּ, וְאִם עָרְכָה תָּמִיד לְמוּל פָּנַי מְאוֹרֶיהָ;
בִּלְתִּי — הֱסִיתוּהוּ חֲדָרֶיהָ, וַאְנִי — חֲשַׁבְתִּימוֹ קְבָרֶיהָ,
הֵן אֶעֱזֹב הוֹנָהּ וּמַשְׂכִּיתָהּ, כַּעֲזֹב נְשָׁמָה אֶת־פְּגָרֶיהָ!
הִתְנַבְּלָה — אֵיךְ אַאֲמִירֶהָ? הִתְבָּאֲשָׁה — אֵיךְ לֹא אֲמִירֶהָ?
כִּי־כֻתְּרוּ לָרַע כְּתָרֶיהָ, וַיְקַבְּצוּ פָארוּר פְּאֵרֶיהָ.
אִתִּי אֱמוּנָה לֹא אֲמִירֶהָ, גַּם זֹאת בְּרִיתִי לֹא אֲפִירֶהָ,
וַאְיַחֲלָה אוֹר מִפְּנֵי נָאוֹר — אוּלַי יְבַקַּע אֶת־שְׁחָרֶיהָ,
אֶסְבֹּל וְאֶתְאַפַּק לְצָרָתִי — רֶגַע וְיִמַּסּוּ אֲסוּרֶיהָ;
הִנֵּה פְּקַדְתִּי תְעִירֵנִי, אוֹחִיל לְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרֶיהָ,
אוֹחִיל — וְאֵין שֵׁנָה לְעַפְעַפַּי, צַפּוֹת לְעַפְעַפֵּי שְׁחָרֶיהָ,
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תָּקוּם וְתִתְעוֹרֵר — יִפְתַּח אֱלֹהִים לָהּ שְׁעָרֶיהָ!

*

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְרַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־עֶזְרָא

יְדַעְנוּךְ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים, וְנַחַל הַבְּכִי נַחַל קְדוּמִים;
הֲרֹב עִם־הַזְּמָן עַל־לֹא חֲטָאָה? וְעִם־יָמִים? וְאֵין עָוֹן לְיָמִים!
פְּלָכִים הֵם בְּקַו־צֶדֶק יְרוּצוּן, וְאֵין נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ בַּמְּרוֹמִים —
הֲזֶה חָדָשׁ? וְאֵין תֵּבֵל חֲדָשָׁה, וְחֻקֶּיהָ בְּאֶצְבַּע אֵל רְשׁוּמִים,
וְאֵיךְ יִשְׁנוּ דְבָרֶיהָ? וְכֻלָּם בְּטַבַּעַת יְמִין עֶלְיוֹן חֲתוּמִים,

וְכָל־סִבָּה מְצוּאָה בַמְּסֻבָּה, וְכָל־חָדָשׁ כְּבָר הָיָה פְעָמִים!
וְלֹא־חֻבַּר אֱנוֹשׁ כִּי אִם־לְפָרֶד, לְהוֹצִיא מִלְאֹם אֶחָד לְאֻמִּים,
וְלוּלֵא נִפְרְדוּ מֵאָז בְּנֵי אִישׁ, אֲזַי לֹא־מָלְאָה אֶרֶץ עֲמָמִים. —
וְיֵשׁ דָּבָר אֲשֶׁר יֵיטַב וְיֵרַע, וּבוֹ שִׁקּוּי וְרָקָב לַעֲצָמִים;
בְּהִתְקַצֵּף אֱנוֹשׁ יוֹמוֹ יְקַלֵּל וְיִקֹּב אֶת־רְגָעָיו הַזְּעוּמִים,
וְהוּא הַיּוֹם יְבָרְכוּהוּ אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אִתּוֹ יְבַלּוּ בַנְּעִימִים;
וְכָל־מַאֲכָל בְּפִי בָרִיא כְּנֹפֶת — וְהַנֹּפֶת בְּפִי חֹלֶה רְתָמִים;
וְדֹאֵג יֶחְשְׁכוּ אוֹרִים בְּעֵינָיו וְלֹא יִרְאֵם וְהֵם לוֹ נַעֲלָמִים —
כְּעֵינֵי יוֹם שְׁכֹן עָנָן עֲלֵיהֶם לְנֹד מֹשֶׁה, וְהֵם יֹרְדוֹת זְרָמִים!
מְקוֹר חָכְמָה, אֲשֶׁר אֶמְצָא בְּפִיהוּ מְקוֹם הַפָּז וּמַחְצַב הַכְּתָמִים,
יְדִדוּת קָשְׁרָה נַפְשִׁי בְּנַפְשׁוֹ, בְּעוֹד רִכְבֵי נְדֹד אֵינָם רְתוּמִים,
בְּעוֹד לֹא־נִסְּתָה נַפְשִׁי פְּרִידָה, וְאִתָּנוּ בְּנֵי יָמִים שְׁלֵמִים;
יְלָדוּנוּ בְּנוֹת יָמִים פְּרֻדִים, וּבַת אַהֲבָה יְלָדַתְנוּ תְאוֹמִים,
אֱמֻנִים עֲלֵי־עֲרוּגַת הַבְּשָׂמִים, וִינַקֵי שֹׁד שְׁדֵי בַת הַכְּרָמִים!
זְכַרְתִּיךָ עֲלֵי הָרֵי בְתָרִים — תְּמוֹל הָיוּ בְךָ הָרֵי בְשָׂמִים —
וְעַפְעַפַּי מְגוֹלָלִים בְּדִמְעָה, וְהַדִּמְעָה מְגוֹלָלָה בְדָמִים;
זְכַרְתִּיךָ וְנִזְכַּרְתִּי לְיָמִים, עֲבָרְנוּמוֹ וְהָיוּ כַחֲלֹמִים. —
הֱמִירְךָ לִי זְמָן בֹּגֵד בְּכָל־אִישׁ, אֲשֶׁר לִבּוֹ קְרָב וּבְפִיו שְׁלוֹמִים,
אֲדַבֶּר־בָּם וְאִם אֶמְצָא בְפִיהֶם תְּמוּרַת מַנְּךָ חָצִיר וְשׁוּמִים;
חֲמָסִי וַחֲמָתִי עַל־פְּתָאיִם, אֲשֶׁר הֵמָּה בְעֵינֵיהֶם חֲכָמִים,
אֲשֶׁר קָרְאוּ לְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנוֹת, וְקָרְאוּ שֵׁם אֱמוּנָתִי קְסָמִים,
אֲשֶׁר זָרְעוּ וְקָצְרוּ שִׁבֳּלֵיהֶם וְשָׂמְחוּ בָם וְאִם הֵמָּה צְנֻמִים,
וְתִיצוּנֵי דְבַר חָכְמָה חֲדָשִׁים, לְכַסּוֹת הַפְּנִינִים הַפְּנִימִים;
וְלִי נֵרוֹת אֲחַפֵּשׂ־בָּם חֲדָרָיו, וְאוֹצִיא מִגְּנָזָיו הַלְּשָׁמִים,
וְלֹא־אֶשְׁקֹט עֲדֵי תִשְׁתַּחֲוֶין בְּחָכְמָה לַאֲלֻמָּתִי אֲלֻמִּים!
וְסָכָל כִּי יְבַקֶּשׁ־סוֹד עֲנִיתִיו: עֲלֵי אַף הֶחָזִיר מַה־לַּנְּזָמִים?
וְאֵיךְ עַל־לֹא מְקוֹם זֶרַע אֲבַקֵּשׁ עֲנָנֵי לַעֲרֹף עָלָיו גְּשָׁמִים?
וְצָרְכִּי לַזְּמָן נָקֵל, וְנִדְמֶה כְּמוֹ־צֹרֶךְ נְשָׁמָה לַגְּשָׁמִים,
אֲשֶׁר מִדֵּי יְכִילוּהָ תְּחַיֵּם, וְאִם־נִלְאוּ — עֲזָבַתַם צְלָמִים. —

2

לְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן־אָבוּן

הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל וְלֵילֶיהָ —   אַל־נָא תְסִיתְךָ בַּהֲבָלֶיהָ!
הִתְנַכְּרָה כִּי־לָבְשָׁה רִקְמָה,   אָרְגוּ יְדֵי עָב־טַל פְּתִילֶיהָ,
רִקְמַת עֲרוּגַת צִיץ, עֲרוּכַת פָּז,   מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב מְעִילֶיהָ,
דִּמְעַת עֲנַן־בֹּקֶר עֲלֵי לֶחְיָהּ,   כִּי־בִקְּרָהּ וַיֵּבְךְּ עָלֶיהָ;
לֹא גִלְּתָה מַתַּת יְבוּלֶיהָ,   עַד־קִנְּאָה בִּצְבָא זְבֻלֶיהָ,
מְאֹת עֲצֵי עָבוֹת צְלָלֶיהָ,   מִטַּלְלֵי אוֹרוֹת טְלָלֶיהָ,
רוּחַ שְׂמָחוֹת נֶשְׁפָּה נֶשֶׁף,   וַיִּמְחֲאוּ־כַף כָּל־שְׁתִילֶיהָ,
כַּף תָּקְעוּ כִּי־תָקְעוּ דוֹדִים   אֶת־אָהֳלֵיהֶם בֵּין אֲהָלֶיהָ,
תְּשַׁלַּח לְחֹלֵי אַהֲבָה רֵיחַ,   פֶּן־תְּגַּפֵּם אַהֲבָה וְחִילֶיהָ,
הִיא שׁוֹבְבָה רוּחָם וְחָשְׁבוּ כִּי   מַחְתָּה לְאַהֲרֹן בֵּין יְבוּלֶיהָ. —
עַל־רִצְפַּת שֵׁשׁ שָׂחֲקוּ מַיִם,   זַכּוּ כְּאַהֲבָתָם נְחָלֶיהָ,
יִשְׁתַּקְשְׁקוּ גַלִּים וְיֶהֱמוּ עַד   הָיוּ לְפִימוֹת עַל־כְּסָלֶיהָ. —
תָּסוֹב עֲלֵיהֶם כּוֹס מְלֵאָה אוֹר,   לֵב הַנְּזִירִים יֵשְׁטְ עָלֶיהָ,
בַּת מֵי זְהַב אוֹפִיר גְּנָזֶיהָ,   עַד־טָהֲרָה מִכָּל־בְּדִילֶיהָ,
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מִלְחֲמֹתֶיהָ,   כִּי לוֹט וְנֹחַ מְחַלְלֶיהָ;
לֹא בָלְתָה אַךְ יָסְפָה עֶדְנָה   עַד־הֵן — וְהִנֵּה דַם בְּתוּלֶיהָ!
יָפָה מְמָאֶנֶת לְהִסָּתֵר,   תִּסְחַב סְבִיבָהּ אוֹר בְּשׁוּלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִימוּהָ כְּלֵי־שֹׁהַם,   אַךְ חֶבְאוּ תַּחַת מְעִילֶיהָ,
דַּלָּה וְכִמְעַט לֹא יְדָעוּהָ,   לוּלֵי בְשָׂמִים הֵם רְכִילֶיהָ,
כִּי רָקְחֶיהָ רָקְחֵי בֹשֶׂם,   גַּם יְכְלֵי הַמֹּר בְּרֻכְלֶיהָ;
תַּהֲרֹג — וְהִיא חַיֵּי הֲרוּגֶיהָ,   תַּחְלִיא — וְהִיא מַרְפֵּא לְחָלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִים עֵצָה בְּכִלְיוֹתַי   מָשׂוֹשׂ אֲשֶׁר נֶחְבָּא בְּכֵלֶיהָ. —
כָּזֹה וְכָזֶה שׁוֹתָה תֵבֵל   נֶגְדִּי, לְנַשּׁוֹתִי עֲמָלֶיהָ,
כִּמְעַט וְאֹמַר בַּעֲדָהּ לֹא־זֹאת —   לוּלֵי אֲשֶׁר אַכִּיר פְּעָלֶיהָ;
הִתְבָּאֲשָׁה עִם כָּל־נְדִיבֶיהָ,   גַּם שָׁלְחָה יָד אֶל־אֲצִילֶיהָ,
לָרִים כְּסִילִים עַל־כְּסִילֶיהָ,   וַעֲלוֹת נְפָלִים עַל־נְפִילֶיהָ;
תַּפְרִיד וְלֹא תַחְבִּיר, כְּאִלּוּ אֵל   יַצֵּב עֲלֵי פֵרוּד גְּבוּלֶיהָ,
עֵת יַשְׂמְאִילוּ מַאֲמִינֶיהָ,   אָז יַאֲמִינוּ מַשְׂמְאִילֶיהָ,

אֵין לָהּ בְּיָפְיָהּ מַחְמָד כִּי אִם חָכְמָה וְהָלַךְ עַל־שְׁבִילֶיהָ,
וּרְאוּת פְּנֵי מַלְכָּהּ וְאַבִּירָהּ, הַשַּׂר יְהוּדָה שַׂר חֲיָלֶיהָ;
הוּא הֶחֱיָה חָכְמָה, וְאֵיךְ יֹאמְרוּ: „חָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת־בְּעָלֶיהָ“?
תֹּאמַר — וְהוּא פֵּשֶׁר אֲמָרֶיהָ, תִּמְשֹׁל — וְהוּא עִנְיַן מְשָׁלֶיהָ,
בַּת רַעְיוֹנָהּ זָרְחָה לוֹ, אוֹ כִימַת מְזִמָּה עִם־כְּסִילֶיהָ,
שִׁירֵי בְנֵי אָסָף יְרָאוּהָ וַיִּתְּנוּ נִזְרָם לְרַגְלֶיהָ,
נָשְׁקוּ עֲפַר מִדְרַךְ נְעָלֶיהָ, כִּי־יָרְאוּ לִנְשֹׁק נְעָלֶיהָ;
לֹא חָטְאָה כִּי־נָדְבָה לַעֲבֹד פֶּסֶל — אֲנִי כֹפֵר פְּסִילֶיהָ,
מֵאַהֲבָתָהּ פֵּרְקָה נִזְמָהּ, לַעֲשׂוֹת עֲגִילִים לַעֲגָלֶיהָ!
אֵיךְ אָמְרָה כִּי־אָכְפָּה עָלַי — וַעֲדִי עֲדָיִים לִי בְּמִלֶּיהָ?!
לֹא־כָבְדוּ עָלַי דְּבָרָיו, לוּ כָבְדוּ בְּרֹאשׁ כַּלָּה כְּלִילֶיהָ!
עוּרָה, אַבִּיר חָכְמָה, וְהִנָּעֵר, יִשְׁתַּחֲווּ־לָךְ כָּל־שְׁחָלֶיהָ,
כִּי לִבְּךָ שָׁרְשָׁהּ וּמַטָּעָהּ, וּלְשׁוֹנְךָ פִּרְיָהּ וְעָלֶיהָ,
מִי זֶה בְּמִלְחַמְתָּהּ אֲשֶׁר יַעֲמֹד נֶגְדְּךָ, וְאַתָּה רַב־פְּעָלֶיהָ,
וּלְךָ לְבַדְּךָ הִיא, וְזוּלָתְךָ הָיוּ לְזָנָב, נֶחֱשָׁלֶיהָ!
הִנֵּה לְךָ בַּת אַהֲבָה מֵאֵת נֶפֶשׁ, בְּךָ חִשְׁקָהּ וְגִילֶיהָ,
אִם־לֹא בְךָ תַּפִּיל חֲבָלֶיהָ — תָּחִיל וְתִזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה

1

מַה־לָּךְ, צְבִיָּה, תִּמְנְעִי צִירַיִךְ מִדּוֹד, צְלָעָיו מָלְאוּ צִירָיִךְ?
לֹא תֵדְעִי כִּי־אֵין לְדוֹדֵךְ מִזְמָן בִּלְתִּי שְׁמֹעַ קוֹל שְׁלוֹמוֹתָיִךְ?
אִם הַפְּרִידָה עַל־שְׁנֵינוּ נִגְזָרָה, עִמְדִי מְעַט עַד־אֶחֱזֶה פָּנָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה אִם בֵּין צְלָעַי נֶעֱצַר לִבִּי וְאִם יֵלֵךְ לְמַסָּעָיִךְ.
חֵי אַהֲבָה! זִכְרִי יְמֵי חִשְׁקֵךְ, כְּמוֹ אֶזְכֹּר אֲנִי לֵילוֹת תְּשׁוּקוֹתָיִךְ,
כַּאֲשֶׁר דְּמוּתֵךְ בַּחֲלוֹמִי יַעֲבֹר, כֵּן אֶעֶבְרָה־נָּא בַּחֲלוֹמוֹתָיִךְ!
בֵּינִי וּבֵינֵךְ יָם דְּמָעוֹת יֶהֱמוּ גַלָּיו, וְלֹא־אוּכַל עֲבֹר אֵלָיִךְ,
אַךְ לוּ פְעָמַיִךְ לְעָבְרוֹ קָרְבוּ, אָז נִבְקְעוּ מֵימָיו לְכַף רַגְלָיִךְ.

לוּ אַחֲרֵי מוֹתִי בְּאָזְנַי יַעֲלֶה   קוֹל פַּעֲמוֹן זָהָב עֲלֵי שׁוּלָיִךְ,
אוֹ תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם יְדִידֵךְ — מִשְּׁאוֹל   אֶשְׁאַל בְּדֹדַיִךְ וּבִשְׁלֹמָיִךְ!
אָכֵן עֲלֵי שָׁפְכֵךְ דְּמֵי לִבִּי שְׁנֵי   עֵדִים: לְחָיַיִךְ וְשִׂפְתוֹתָיִךְ —
אֵיךְ תֹּאמְרִי „לֹא־כֵן" וְהֵם עֵדַי עֲלֵי   דָּמִי וְעַל־כִּי שָׁפְכוּ יָדָיִךְ?!
מַה־תַּחְפְּצִי מוֹתִי? וְהֵן אֶחְפֹּץ אֲנִי   שָׁנִים לְהוֹסִיף עַל־שְׁנֵי חַיָּיִךְ,
אִם־תִּגְזְלִי נוּמִי בְּלֵיל חִשְׁקִי הֲלֹא   אֶתֵּן שְׁנַת עֵינַי לְעַפְעַפָּיִךְ!
מֵימֵי דְמָעוֹת לַחֲבָה אִשֵּׁךְ וְגַם   אַבְנֵי לְבָבוֹת שָׁחֲקוּ מֵימָיִךְ,
בָּאתִי בְּאֵשׁ חִשְׁקֵךְ וּמֵי בִכְיִי, אֲהָהּ,   לִבִּי בְדִמְעוֹתַי וְגֶחָלָיִךְ!
בֵּין מַר וּמָתוֹק יַעֲמֹד לִבִּי, וְהֵם: רֹאשׁ הַנֹּדֶד וּדְבַשׁ נְשִׁיקוֹתָיִךְ,
אַחֲרֵי דְבָרַיִךְ כְּפַחִים רָקְעוּ   אֹתוֹ, פְּתִילִם קִצְּצוּ יָדָיִךְ.
מַרְאֶה דְּמוּת אָדָם עֲלֵי סַפִּיר בְּעֵת   אֶרְאֶה שְׂפָתַיִךְ עֲלֵי שִׁנָּיִךְ,
שֶׁמֶשׁ בְּפָנַיִךְ, וְלַיִל תִּפְרְשִׂי   עַל־זָהֳרוֹ — עָבֵי קְוֻצּוֹתָיִךְ;
מֶשִׁי וְרִקְמָה הֵם כְּסוּת גּוּפֵךְ אֲבָל   הַחֵן וְהַיֹּפִי כְּסוּת עֵינָיִךְ,
מַשְׂכִּית עֲלָמוֹת מַעֲשֵׂה יַד־אִישׁ, וְאַתְּ —   הַהוֹד וְהַחֶמְדָּה שְׂכִיּוֹתָיִךְ;
חֶרֶס וְסַהַר, עָשׁ וְכִימָה קִנְּאוּ   לִהְיוֹת כְּאַחַיִךְ וְאַחְיוֹתָיִךְ,
בָּנִים וּבָנוֹת חָשְׁבוּ, אִם חָפְשׁוּ,   לִהְיוֹת עֲבָדַיִךְ וְשִׁפְחוֹתָיִךְ.
לֹא־אֶשְׁאֲלָה מֵהוֹן וְזְמָן חֶלְקִי לְבַד   מִחוּט שְׂפָתַיִךְ, חֲגוֹר מָתְנָיִךְ;
יַעְרִי וְדִבְשִׁי בֵּין שְׂפָתַיִךְ, כְּמוֹ   נִרְדִּי וּמֹרִי בֵּין שְׁנֵי שָׁדָיִךְ.
שַׂמְתִּיךְ כְּחוֹתָם עַל־יְמִינִי, לוּ אֲנִי   אֶהְיֶה כְחוֹתָם עַל־זְרוֹעוֹתָיִךְ;
אֶשְׁכַּח יְמִינִי מִשְּׂמֹאלִי, יַעֲלָה,   אִם־אֶשְׁכָּחָה אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ!
הֵמַר נְדֹד לִבִּי בְּזָכְרִי יַעֲרַת   נֹפֶת שְׂפָתַי מִנְּשִׁיקוֹתָיִךְ;
רֵיחִי בְּרֵיחַ מָר־דְּרוֹרֵךְ אֶמְהֲרָה,   אוּלַי בְּרֵיחִי אֶשָּׁקָה אַפָּיִךְ!
הִנֵּה כְבוֹד נָשִׁים תְּהִלָּתָן, וְאַתְּ —   כָּךְ נִכְבְּדוּ הַיּוֹם תְּהִלּוֹתָיִךְ;
בְּשָׂדֶה בְּנוֹת־חֵשֶׁק אֲלֻמּוֹת אַהֲבָה   תִּשְׁתַּחֲוֶין לַאֲלֻמּוֹתָיִךְ!
מִי־יִתְּנֵנִי אֶחֱיֶה עַד־אֶרְאֶה,   בֹּשֶׂם וּמֹר מִבֵּין הֲלִיכוֹתָיִךְ;
לֹא־אֶשְׁמְעָה קוֹלֵךְ, אֲבָל אֶשְׁמַע עֲלֵי   סִתְרֵי לְבָבִי קוֹל צְעָדוֹתָיִךְ!
פִּקְדִי, בְּיוֹם פָּקְדֵךְ לְחַיּוֹת חֲלָלֵי   חִשְׁקֵךְ וְיוֹם בּוֹ יִחְיוּ מֵתָיִךְ,
נַפְשִׁי לְהָשִׁיב אֶל־גְּוִיָּתִי, בְּיוֹם   נָסְעֵךְ בְּצֵאתֵךְ יָצְאָה אַחֲרָיִךְ.
בִּשְׁלוֹם יְדִידֵךְ, יַעֲלַת־חֵן, שַׁאֲלִי   אִם הַזְּמָן יִשְׁאַל שְׁאֵלוֹתָיִךְ;
שׁוּבִי, וְצוּרֵנוּ יְשִׁיבֵךְ אֶל־מְחוֹז   חֶפְצֵךְ וְאֶל־אֶרֶץ מְגוּרוֹתָיִךְ!

2

אַתְּ עָפְרָה, צְבִיַּת אַרְמוֹן,
וּשְׁכֻרָה בְּיֵין הָרִמּוֹן,
תְּמוּרָה וְתָגַע כְּאַגְמוֹן,
אִמְרִי־נָא: הֲמֵרֹךְ חֻמְשֵׁךְ יְקָרֵךְ, אוֹ שָׁכַרְתְּ מִתִּירוֹשֵׁךְ?

בַּסְּעִיף שְׁנֵי רִמּוֹנִים,
פֶּן־תָּעִיף בָּם עַיִן שׁוֹנִים
בְּעַד צָעִיף דְּמוּת צִפְעוֹנִים,
נָחָשׁ בַּל־יְמַשֵּׁךְ — שַׂעְרֵךְ, מֵרָחוֹק לְבָבוֹת נִשֵּׁךְ!

צִפְעוֹנִי, אֲבָל הָשְׁלַם לָךְ,
בַּת עֵינִי חֲמוּדָה כֻּלָּךְ,
כִּרְצוֹנִי לְאַט תִּתְהַלָּךְ;
רֵיחַ קִנְמוֹן מַלְבּוּשֵׁךְ, אַבְרֵךְ יִקְרָא אֶל־פְּנֵי פָרָשֵׁךְ!

בֹּאִי־נָא לְאַרְמוֹן וְעֶרֶשׂ,
בַּת לְבָנָה — אֲבָל בַּת־חֶרֶס,
בֶּאֱמוּנָה אֹתָךְ אֲאָרֵשׂ,
כִּי אֶצְמָא לְטַל מַלְקוֹשֵׁךְ, יַעֲרֵךְ הַמָּזוּג בְּנַחְלֵי דִּבְשֵׁךְ!

יְפַת־מַרְאֶה וְקוֹלֵךְ עָרֵב,
בָּךְ אֶרְאֶה יָפִי מִתְעָרֵב,
מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב,
עַל־לֶחְיֵךְ וּשְׂעַר רֹאשֵׁךְ אֲבָרֵךְ: יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ!

יַגִּיעַ זְמַן בַּת־צִיּוֹן,
לְהַרְגִּיעַ בְּתוֹךְ אַפִּרְיוֹן,
וְיָרִיעַ עֲלֵיהֶם עֶלְיוֹן:
קוּמִי לָךְ שְׁכוּנַת מֶשֶׁךְ, אוֹרֵךְ הִנֵּה־בָא וְזָרַח שִׁמְשֵׁךְ!

3

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי צְבִיָּה נַעֲרָה חַמַּת לְחָיֶיהָ וְצַמַּת שַׂעֲרָהּ,
צָהֹב כְּעֵין אֹדֶם בְּכַסּתוֹ עָלֶי רַקַּת בְּדֹלַח לַח תְּמוּנַת תָּאֳרָהּ,
דָּמְתָה כְשֶׁמֶשׁ, בַּעֲלֹתָהּ תַּאְדִּים אֶת־עֲנָנֵי נֶשֶׁף בְּלַהַב זָהֳרָהּ!

4

לִקְרַאת חֲלַל חִשְׁקֵךְ קְרָב הַחְזִיקִי, וּבְאֵשׁ גְּדוּד הָאַהֲבָה הַדְלִיקִי;
מָאַסְתְּ בִּי עַל־כֵּן תְּרִיקִין לִי חֲנִית, וַאְנִי בְּנַפְשִׁי אֶמְאֲסָה — הָרִיקִי!
רַעְיַת צְבִי, לֹא־טוֹב הֱיוֹת דּוֹדֵךְ שְׁבִי, קִרְבִי וְרִכְבֵי הַגְּדוּד הַרְחִיקִי,
עֶרֶשׂ דְּוָי הִפְכִי לְעֶרֶשׂ תַּעֲנוּג, וּדְבַשׁ וְחָלָב אֹהֲבֵךְ הָנִיקִי!

5

חֵי הַבְּרִית, דּוֹדִי, וְחַיֶּיךָ וְחֵי הָאַהֲבָה שֶׁיָּרְתָה בִּי חִצִּי:
אִם־לֹא אֱהִי עֶבֶד לְאַהֲבָה רֶצְעָה אָזְנִי וְלִבִּי בִתְּרָה בַּחֲצִי!

6

יוֹם שִׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכָּי — וַיַּרְא תְּמוּנָתוֹ בְּאִישׁוֹנָי;
נָשַׁק שְׁתֵּי עֵינַי — מְתַעְתֵּעַ, אֶת־תָּאֳרוֹ נָשַׁק וְלֹא עֵינָי!

7

(לְחָתָן בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה, בְּיוֹם הֵילֵל מְחֻבָּר אֶל־לְבָנָה,
וְעַל־כָּל־פַּאֲתֵי תֵבֵל נְהָרָה, וְהָאוֹר צַח וְאֵין עָלָיו עֲנָנָה,
וְיִתְעַלֵּס לְבַב־כֹּל בָּאֳהָבִים, וְיֶעֱלַס זְמָן בִּכְנַף רְנָנָה;
חֲדֵה וּשְׂמַח וְרַוֵּה עִם־כְּבוּדָּה וּבַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה שַׁאֲנָנָה,
הֲלֹא דוֹדִים יְרַוּוּךְ בְּדַדִּים וּמַרְבַדִּים וְעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!

*

אַהֲבַת צִיּוֹן

1

לִבִּי בְמִזְרָח וְאָנֹכִי בְּסוֹף מַעֲרָב — אֵיךְ אֶטְעֲמָה אֵת אֲשֶׁר־אֹכַל וְאֵיךְ יֶעֱרָב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרַי וֶאֱסָרַי, בְּעוֹד צִיּוֹן בְּחֶבֶל אֱדוֹם וַאֲנִי בְּכֶבֶל עֲרָב?
יֵקַל בְּעֵינַי עֲזֹב כָּל־טוּב סְפָרַד, כְּמוֹ יֵקַר בְּעֵינַי רְאוֹת עַפְרוֹת דְּבִיר נֶחֱרָב!

2

צִיּוֹן, הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירַיִךְ, דֹּרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ, וְהֵם יֶתֶר עֲדָרָיִךְ?
מִיָּם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתֵימָן שְׁלוֹם רָחוֹק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכֹּל עֲבָרָיִךְ,
וּשְׁלוֹם אֲסִיר תַּאֲוָה, נֹתֵן דְּמָעָיו כְּטַל־ חֶרְמוֹן וְנִכְסַף לְרִדְתָּם עַל־הֲרָרָיִךְ!
לִבְכּוֹת עֱנוּתֵךְ אֲנִי תַנִּים, וְעֵת אֶחֱלֹם שִׁיבַת שְׁבוּתֵךְ אֲנִי כִנּוֹר לְשִׁירָיִךְ!
לִבִּי לְבֵית־אֵל וְלִפְנִיאֵל מְאֹד יֶהֱמֶה, וּלְמַחֲנַיִם וְכֹל פִּגְעֵי טְהוֹרָיִךְ,
שָׁם הַשְּׁכִינָה שְׁכֵנָה לָךְ, וְהַיֹּצְרֵךְ פָּתַח לְמוּל שַׁעֲרֵי־שַׁחַק שְׁעָרָיִךְ,
וּכְבוֹד אֲדֹנָי לְבַד הָיָה מְאוֹרֵךְ, וְאֵין שֶׁמֶשׁ וְסַהַר וְכוֹכָבִים מְאִירָיִךְ.
אֶבְחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים שְׁפוּכָה עַל־בְּחִירָיִךְ;
אַתְּ בֵּית מְלוּכָה וְאַתְּ כִּסֵּא אֲדֹנָי, וְאֵיךְ יָשְׁבוּ עֲבָדִים עֲלֵי כִסְאוֹת גְּבִירָיִךְ?
מִי־יִתְּנֵנִי מְשׁוֹטֵט בַּמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחֹזַיִךְ וְצִירָיִךְ,
מִי יַעֲשֶׂה־לִּי כְנָפַיִם וְאַרְחִיק נְדֹד, אָנִיד לְבִתְרֵי לְבָבִי בֵּין בְּתָרָיִךְ;
אֶפֹּל לְאַפַּי עֲלֵי אַרְצֵךְ וְאֶרְצֶה אֲבָ־ נַיִךְ מְאֹד וַאֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָיִךְ,
אַף כִּי־בְעָמְדִי עֲלֵי קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאֶשְׁ־ תּוֹמֵם בְּחֶבְרוֹן עֲלֵי מִבְחַר קְבָרָיִךְ!
אֶעְבֹר בְּיַעְרֵךְ וְכַרְמִלֵּךְ וְאֶעֱמֹד בְּגִלְ־ עָדֵךְ וְאֶשְׁתּוֹמֲמָה אֶל־הַר עֲבָרָיִךְ,
הַר הָעֲבָרִים וְהֹר הָהָר, אֲשֶׁר־שָׁם שְׁנֵי אוֹרִים גְּדֹלִים מְאִירַיִךְ וּמוֹרָיִךְ.
חַיֵּי נְשָׁמוֹת אֲוִיר אַרְצֵךְ וּמִמָּר־דְּרוֹר אַבְקַת עֲפָרֵךְ וְנֹפֶת צוּף נְהָרָיִךְ;
יִנְעַם לְנַפְשִׁי הֲלֹךְ עָרֹם וְיָחֵף עֲלֵי חָרְבוֹת שְׁמָמָה אֲשֶׁר הָיוּ דְבִירָיִךְ,
בִּמְקוֹם אֲרוֹנֵךְ אֲשֶׁר נִגְנַז, וּבִמְקוֹם כְּרוּ־ בַיִךְ אֲשֶׁר שָׁכְנוּ חַדְרֵי חֲדָרָיִךְ!
אָגֹז וְאַשְׁלִיךְ פְּאֵר נִזְרִי וְאֶקֹּב זְמָן, חִלֵּל בְּאֶרֶץ טְמֵאָה אֶת־נְזִירָיִךְ —
אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אֲכֹל וּשְׁתוֹת בְּעֵת אֶחֱזֶה, כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת־כְּפִירָיִךְ?
אוֹ אֵיךְ מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד אֶרְאֶה בְּפִי עֹרְבִים פִּגְרֵי נְשָׁרָיִךְ?
כּוֹס הַיְגוֹנִים, לְאַט! הַרְפִּי מְעַט, כִּי כְבָר מָלְאוּ כְסָלַי וְנַפְשִׁי מַמְּרוֹרָיִךְ,

עֵת אֶזְכְּרָה אָהֳלָה אֶשְׁתֶּה חֲמָתֵךְ, וְאֶזְ־ כֹּר אָהֳלִיבָה — וְאֶמְצֶה אֶת־שְׁמָרָיִךְ!
צִיּוֹן כְּלִילַת יֳפִי, אַהֲבָה וְחֵן תִּקְשְׁרִי מֵאָז, וּבָךְ נִקְשְׁרוּ נַפְשׁוֹת חֲבֵרָיִךְ,
הֵם הַשְּׂמֵחִים לְשַׁלְוָתֵךְ וְהַכֹּאֲבִים עַל־שִׁמֲמוּתֵךְ וּבֹכִים עַל־שְׁבָרָיִךְ;
מִבּוֹר שְׁבִי שׁוֹאֲפִים נֶגְדֵּךְ וּמִשְׁתַּחֲוִים אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ אֱלֵי־נֹכַח שְׁעָרָיִךְ,
עֶדְרֵי הֲמוֹנֵךְ, אֲשֶׁר גָּלוּ וְהִתְפַּזְּרוּ מֵהַר לְגִבְעָה, וְלֹא שָׁכְחוּ גְּדֵרָיִךְ,
הַמַּחֲזִיקִים בְּשׁוּלַיִךְ וּמִתְאַמְּצִים לַעֲלוֹת וְלֶאֱחֹז בְּסַנְסִנֵּי תְמָרָיִךְ.
שִׁנְעָר וּפַתְרוֹס הֲיַעַרְכוּךְ בְּגָדְלָם? וְאִם הֶבְלָם יְדַמּוּ לְתֻמַּיִךְ וְאוּרָיִךְ,
אֶל־מִי יְדַמּוּ מְשִׁיחַיִךְ וְאֶל־מִי נְבִי־ אַיִךְ וְאֶל־מִי לְוִיַּיִךְ וְשָׁרָיִךְ?
יִשְׁנֶה וְיַחְלֹף כְּלִיל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֱלִיל, חָסְנֵךְ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר נְזָרָיִךְ;
אִוָּךְ לְמוֹשָׁב אֱלֹהַיִךְ, וְאַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יִבְחַר יְקָרֵב וְיִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרָיִךְ!
אַשְׁרֵי מְחַכֶּה וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת אוֹרֵךְ וְיִבָּקְעוּ עָלָיו שְׁחָרָיִךְ,
לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירַיִךְ וְלַעֲלֹז בְּשִׂמְ־ חָתֵךְ בְּשׁוּבֵךְ אֱלֵי קַדְמַת נְעוּרָיִךְ!

3

הַמְשׁוֹרֵר מְעוֹרֵר אֶת־נַפְשׁוֹ לָשׂוּם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו צִיּוֹנָה

הֲתִרְדֹּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים? וְיָמֶיךָ לְהִתְעוֹפֵף חֲמֻשִׁים!
וְתִבְרַח מֵעֲבֹדַת הָאֱלֹהִים, וְתִכְסֹף אֶל־עֲבֹדַת הָאֲנָשִׁים,
וְתִדְרֹשׁ אֶת־פְּנֵי רַבִּים, וְתִטֹּשׁ פְּנֵי אֶחָד לְכָל־חֵפֶץ דְּרוּשִׁים,
וְתֵעָצֵל לְהִצְטַיֵּד לְדַרְכָּךְ, וְתִמְכֹּר חֶלְקְךָ בִּנְזִיד עֲדָשִׁים?
הֲלֹא אָמְרָה לְךָ עוֹד נַפְשְׁךָ: הוֹן! — וְתַאֲוָתָהּ תְּבַכֵּר לָחֳדָשִׁים?
נְטֵה מֵעַל עֲצָתָהּ אֶל־עֲצַת־אֵל, וְסוּר מֵעַל חֲמֵשֶׁת הָרְגָשִׁים,
וְהִתְרַצֵּה לְיֹצֶרְךָ בְּיֶתֶר יְמוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָצִים וְחָשִׁים,
וְאַל־תִּדְרֹשׁ בְּלֵב וָלֵב רְצוֹנוֹ, וְאַל־תֵּלֶךְ לְךָ לִקְרַאת נְחָשִׁים;
הֱיֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ עַז כְּנָמֵר וְקַל כִּצְבִי וְגִבּוֹר כַּלְּיָשִׁים,
וְאַל־יָמוּט בְּלֵב יַמִּים לְבָבְךָ, וְהָרִים תֶּחֱזֶה מָטִים וּמָשִׁים,
וּמַלָּחִים יְדֵיהֶם כַּמְּלָחִים, וְחַכְמֵי הַחֲרָשִׁים מַחֲרִישִׁים,
שְׂמֵחִים הֹלְכִים נֹכַח פְּנֵיהֶם — וְשָׁבִים אֶל־אֲחֹרֵיהֶם וּבֹשִׁים,
וְאִקְיָנוֹס לְפָנֶיךָ לְמָנוֹס, וְאֵין מִבְרָח לְךָ כִּי אִם־יְקוּשִׁים,
וְיָמוּטוּ וְיָנוּטוּ קְלָעִים, וְיָנוּעוּ וְיָזוּעוּ קְרָשִׁים,

וְיַד־רוּחַ מְצַחֶקֶת בְּמַיִם, כְּנֹשְׂאֵי הָעֳמָרִים בַּדְּיָשִׁים,
וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּרָנוֹת, וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּדִישִׁים,
בְּעֵת הִתְגַּבְּרָם דָּמוּ אֲרָיוֹת, וְעֵת הֶחֱלְשָׁם דָּמוּ נְחָשִׁים,
וְרִאשֹׁנִים דְּלָקוּם אַחֲרֹנִים כְּצִפְעֹנִים וְאֵין לָהֶם לְחָשִׁים;
וְצִי אַדִּיר כְּקָטֹן יִפֹּל בְּאַדִּיר, וְהַתֹּרֶן וְהַנֵּס נֶחֱלָשִׁים,
וְהַתֵּבָה וְקִנֶּיהָ נְבֻכִים, כְּתַחְתִּיִּם שְׁנִיִּם כַּשְּׁלִשִׁים,
וּמֹשְׁכֵי הַחֲבָלִים — בַּחֲבָלִים, וְנָשִׁים וַאֲנָשִׁים — נֶאֱנָשִׁים,
וְרוּחַ חֶבְלָה מֵחָבְלֵיהֶם, וְקָצוּ הַגְּוִיּוֹת בַּנְּפָשִׁים,
וְאֵין יִתְרוֹן לְחֹזֶק הַתְּרָנִים, וְאֵין חֶמְדָּה לְתַחְבֹּלֶת יְשִׁישִׁים,
וְנֶחְשְׁבוּ לְקַשׁ תָּרְנֵי אֲרָזִים, וְנֶהֶפְכוּ לְקָנִים הַבְּרוֹשִׁים,
וְנֵטֶל חוֹל בְּגַב הַיָּם כְּתֶבֶן, וּבַרְזִלֵּי אֲדָנִים כַּחֲשָׁשִׁים,
וְעָם יִתְפַּלְּלוּ כָּל־אִישׁ לְקָדְשׁוֹ — וְאַתְּ פֹּנֶה לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים,
וְתִזְכֹּר מִפְלְאוֹת יַם־סוּף וְיַרְדֵּן, אֲשֶׁר עַל־כָּל־לְבָבוֹת הֵם חֲרוּשִׁים,
תְּשַׁבֵּחַ לְמַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יָם, בְּעֵת שֶׁיִּגָּרְשׁוּ מֵימָיו רְפָשִׁים,
וְתִזְכָּר־לוֹ זְכוּת לִבּוֹת טְמֵאִים — וְיִזָּכֶר־לָךְ זְכוּת אָבוֹת קְדשִׁים!
יְחַדֵּשׁ נוֹרְאוֹתָיו כִּי תְחַדֵּשׁ לְפָנָיו שִׁיר מְחוֹל מְחֹלִים וּמוּשִׁים,
וְיָשִׁיב הַנְּשָׁמוֹת לַפְּגָרִים, וְיִחְיוּ הָעֲצָמִים הַיְבֵשִׁים,
וְרֶגַע יִשְׁתְּקוּ גַלִּים, וְיִדְמוּ עֲדָרִים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ נְטֻשִׁים,
וְהַלַּיִל — כְּבוֹא שֶׁמֶשׁ בְּמַעֲלוֹת צְבָא מָרוֹם וְעָלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים —
כְּכוּשִׁית מִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, וְכִתְכֵלֶת בְּמִלֻּאַת גְּבִישִׁים,
וְכוֹכָבִים בְּלֵב הַיָּם נְבֻכִים, כְּגֵרִים מִמְּעוֹנֵיהֶם גְּרוּשִׁים,
וְכִדְמוּתָם בְּצַלְמָם יַעֲשׂוּ אוֹר בְּלֵב הַיָּם כְּלֶהָבוֹת וְאִשִּׁים,
פְּנֵי מַיִם וְשָׁמַיִם עֲדֵי־יָם עֲדֵי לַיִל מְטֹהָרִים לְטוּשִׁים,
וְיָם דּוֹמֶה לְרָקִיעַ בְּעֵינוֹ, שְׁנֵיהֶם אָז שְׁנֵי יַמִּים חֲבוּשִׁים —
וּבֵינוֹתָם לְבָבִי יָם שְׁלִישִׁי, בְּשׁוֹא גַלֵּי שְׁבָחֵי הַחֲדָשִׁים!

4

תְּשׁוּבַת הַמְשׁוֹרֵר לְמוֹכִיחוֹ עַל־תְּשׁוּקָתוֹ לָלֶכֶת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים, וּמִצּוּר הַרְרֵי הַמֹּר לְקֻחִים,
וְלָךְ וּלְבֵית אֲבֹתֶיךָ חֲמֻדוֹת, אֲשֶׁר יִלְאוּ לְהַשִּׂיגָם שְׁבָחִים.

פְּגַשְׁתַּנִי בְּמִדְבָּרִים עֲרֵבִים,   בְּתוֹכָם אֹרְבִים נֹשְׂאֵי שְׁלָחִים,
דְּבָרִים אָרְבוּ תוֹכָם דְּבֹרִים,   וְתוֹךְ יַעֲרַת דְּבַשׁ קוֹצִים כְּסוּחִים. —
וְאִם כִּי־לֹא שְׁלוֹם שָׁלֵם יְבֻקַּשׁ   בְּעוֹדָהּ מְלֵאָה עִוְרִים וּפִסְחִים —
לְמַעַן בֵּית אֱלֹהֵינוּ נְבַקֵּשׁ   שְׁלוֹמָהּ, אוֹ בְעַד רֵעִים וְאַחִים?
וְאִם כֵּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם — רְאוּ חֵטְא   עֲלֵי כָל־כֹּרְעִים נֶגְדָּהּ וְשָׁחִים,
וְחֵטְא הוֹרִים שֶׁבָּנוּהָ כְגֵרִים   וְקָנוּ שָׁם לְמֵתֵיהֶם צְרִיחִים;
וְתֹהוּ מַעֲשֵׂה אָבוֹת חֲנֻטִים,   וּפִגְרֵיהֶם אֱלֵי אַרְצָהּ שְׁלוּחִים,
וְהָיוּ בַעֲבוּרָהּ נֶאֱנָחִים —   וְהָאָרֶץ מְלֵאָה נֶאֱלָחִים;
וְלָרִיק מִזְבְּחוֹת אָבוֹת בְּנוּיִם,   וְלַשָּׁוְא קֵרְבוּ שָׁם הַזְּבָחִים!
הֲטוֹב שֶׁיִּהְיוּ מֵתִים זְכוּרִים,   וְהָאָרוֹן וְהַלֻּחוֹת שְׁכוּחִים?
נְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם שַׁחַת וְרִמָּה,   וְנִטֹּשׁ אֶת־מְקוֹר חַיֵּי נְצָחִים?
הֲלָנוּ נַחֲלָה רַק מִקְדְּשֵׁי־אֵל —   וְאֵיךְ נִהְיֶה לְהַר קָדְשׁוֹ שְׁכֵחִים?
הֲיֵשׁ לָנוּ בְּמִזְרָח אוֹ בְמַעֲרָב   מְקוֹם תִּקְוָה, נְהִי עָלָיו בְּטוּחִים,
אֲבָל אֶרֶץ אֲשֶׁר מָלְאָה שְׁעָרִים,   לְנֶגְדָּם שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתוּחִים,
כְּהַר סִינַי וְהַכַּרְמֶל וּבֵית־אֵל,   וּבָתֵּי הַנְּבִיאִים הַשְּׁלוּחִים,
וְכִסְאוֹת כֹּהֲנֵי כִסֵּא אֲדֹנָי,   וְכִסְאוֹת הַמְּלָכִים הַמְּשֻׁחִים,
וְלָנוּ גַּם־לְבָנֵינוּ יְעָדָהּ,   וְאִם צִיִּים שְׁבָנוּהָ וְאֹחִים —
הֲלֹא כֵן נִתְּנָה קֶדֶם לְאָבוֹת,   וְכֻלָּהּ נַחֲלַת קוֹצִים וְחֹחִים,
וְהֵם מִתְהַלְּכִים אָרְכָּהּ וְרָחְבָּהּ,   כְּמִתְהַלֵּךְ בְּפַרְדֵּס בֵּין צְמָחִים,
וְהֵם גֵּרִים וְתוֹשָׁבִים וְדֹרְשִׁים   מְקוֹם־קֶבֶר וּמָלוֹן שָׁם כְּאֹרְחִים,
וְשָׁם הִתְהַלְּכוּ לִפְנֵי אֲדֹנָי,   וְלָמְדוּ הַשְּׁבִילִים הַנְּכֹחִים,
וְאָמְרוּ כִּי־רְפָאִים שָׁם יְקוּמוּן,   וְיֵצְאוּ שֹׁכְבִים תַּחַת בְּרִיחִים,
וְכִי שָׁם תַּעֲלֹזְנָה הַגְּוִיּוֹת,   וְתָשֹׁבְנָה נְפָשׁוֹת לַמְּנוּחִים!
רְאֵה נָא גַּם־רְאֵה, דוֹדִי, וְהָבֵן   וְסוּר מִמּוֹקְשִׁים צִנִּים וּפַחִים,
וְאַל־תַּשִּׁיאֲךָ חָכְמַת יְוָנִית,   אֲשֶׁר אֵין־לָהּ פְּרִי כִּי אִם־פְּרָחִים,
וּפִרְיָהּ כִּי אֲדָמָה לֹא רְקוּעָה,   וְכִי לֹא אָהֳלֵי־שַׁחַק מְתוּחִים,
וְאֵין רֵאשִׁית לְכָל־מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית,   וְאֵין אַחֲרִית לְחִדּוּשׁ הַיְרָחִים. —
שְׁמַע דִּבְרֵי נְבוֹנֶיהָ נְבֻכִים,   בְּנוּיִים עַל־יְסוֹד תֹּהוּ וְטִיחִים,
וְתָשׁוּב לְךָ בְּלֵב רֵיקָם וְנָעוּר,   וּפֶה מָלֵא בְּרֹב שִׂיגִים וְשִׂיחִים —
וְלָמָּה־זֶּה אֲבַקֶּשׁ־לִי אֳרָחוֹת   עֲקַלְקַלּוֹת, וְאֶעֱזֹב אֵם אֳרָחִים?!

5

בִּהְיוֹתוֹ בַדֶּרֶךְ צִיּוֹנָה

יְפֵה נוֹף, מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב!
לָךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפַּאֲתֵי מַעֲרָב,
הֲמוֹן רַחֲמַי נִכְמָר כִּי־אֶזְכְּרָה קֶדֶם:
כְּבוֹדֵךְ אֲשֶׁר גָּלָה, וְנָוֵךְ אֲשֶׁר חָרָב;
וּמִי־יִתְּנֵנִי עַל־ כַּנְפֵי נְשָׁרִים עַד
אֲרַוֶּה בְדִמְעָתִי עֲפָרֵךְ וְיִתְעָרָב!
דְּרַשְׁתִּיךְ וְאִם־מַלְכֵּךְ אֵין בָּךְ, וְאִם בִּמְקוֹם
צֳרִי גִלְעָדֵךְ נָחָשׁ שָׂרָף וְגַם־עַקְרָב —
הֲלֹא אֶת־אֲבָנַיִךְ אֲחֹנֵן וְאֶשָּׁקֵם,
וְטַעַם רְגָבַיִךְ לְפִי מִדְּבַשׁ יֶעֱרָב!

6

עַל־הַיָּם

הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֲרָבָה? וְאֵין לִרְאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרֵבָה,
וְאֵין אָדָם וְאֵין חַיָּה וְאֵין עוֹף — הֲסָף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצֵבָה?
וּבִרְאוֹת הַר וְשׁוּחָה לִי מְנוּחָה, וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרֵבָה —
וְאַשְׁגִּיחַ לְכָל־עֵבֶר וְאֵין־כֹּל, אֲבָל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתֵבָה,
וְלִוְיָתָן בְּהַרְתִּיחוֹ מְצוּלָה, וְאֶחְשֹׁב כִּי תְהוֹם יַחְשֹׁב לְשֵׂיבָה,
וְלֵב הַיָּם יְכַחֵשׁ בָּאֳנִיָּה, כְּאִלּוּ הִיא בְּיַד־הַיָּם גְּנֵבָה,
וְיָם יִזְעַף — וְנַפְשִׁי תַעֲלֹז, כִּי אֱלֵי מִקְדַּשׁ אֱלֹהֶיהָ קְרֵבָה!

7

עַל־הַיָּם

הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי, לְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם כִּסְאוֹת מְשִׁיחָי,
עֲדֵי כִּי־לֹא נְטָשַׁתְנִי לְנַשֵּׁק בְּנֵי בֵיתִי וְאֶת־רֵעַי וְאֶחָי,
וְלֹא אֶבְכֶּה עֲלֵי פַרְדֵּס נְטַעְתִּיו וְהִשְׁקִיתִיו וְהִצְלִיחוּ צְמָחָי,
וְלֹא אֶזְכֹּר יְהוּדָה וַעֲזַרְאֵל, שְׁנֵי פִרְחֵי יְקָר, מִבְחַר פְּרָחָי,
וְאֶת־יִצְחָק, אֲשֶׁר כַּבֵּן חֲשַׁבְתִּיו, יְבוּל שִׁמְשִׁי וְטוּב גֶּרֶשׁ יְרָחָי,
וְכִמְעַט אֶשְׁכְּחָה בֵּית הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר הָיוּ בְמִדְרָשָׁיו מְנוּחָי,

וְאֶשְׁכַּח תַּעֲנוּגֵי שַׁבְּתֹתַי   וְהַדְרַת מוֹעֲדַי וּכְבוֹד פְּסָחַי,
וְאֶתֵּן אֶת־כְּבוֹדִי לַאֲחֵרִים,   וְאֶעֱזֹב לַפְּסִילִים אֶת־שְׁבָחַי;
הֲמִירוֹתִי בְּצֵל שִׂיחִים חֲדָרַי,   וּבִמְשֻׂכַּת סְבַךְ חֹסֶן בְּרִיחַי,
וְנַפְשִׁי שֻׂבְּעָה רָאשֵׁי בְשָׂמִים —   וְרֵיחַ נַעֲצוּץ שַׂמְתִּי רְקָחַי,
וְחָדַלְתִּי הֲלֹךְ עַל־כַּף וְעַל־אַף,   וְנָתַתִּי בְּלֵב יַמִּים אֳרָחַי,
עֲדֵי אֶמְצָא הֲדוֹם רַגְלֵי אֱלֹהַי —   וְשָׁמָּה אֶשְׁפְּכָה נַפְשִׁי וְשִׂיחַי,
וְאֶסְתּוֹפֵף בְּהַר קָדְשׁוֹ וְאַקְבִּיל   לְפִתְחֵי שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתָחַי,
וְאַפְרִיחַ בְּמֵי יַרְדֵּן גְּרָדַי,   וְאַשְׁלִיחַ בְּשִׁלֹּחַ שְׁלָחַי —
אֲדֹנָי לִי וְאֵיךְ אִירָא וְאֶפְחַד —   וּמַלְאַךְ רַחֲמָיו נֹשֵׂא שְׁלָחַי?
אֲהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ מִדֵּי חֲיוֹתִי,   וְאוֹדֶנּוּ עֲדֵי נֵצַח נְצָחַי!

8

בְּלֵב יָם סֹעֵר

יָעֵץ וּמֵקִים   בִּמְרוֹם שְׁחָקִים,
וְעַל־יָם רְחֹקִים   צִדְקוֹ סָרַח,
לֹא לְאִישׁ דַּרְכּוֹ —   וְאִם אֵין כְּמַלְכּוֹ
שֶׁקֶר נִסְכּוֹ   וְלָרִיק יִטְרַח!
עָלָה מִבּוֹר   יוֹם רָץ לַעֲבוֹר
יָם, וְשָׂשׂ כְּגִבּוֹר   לָרוּץ אֹרַח,
חֶטְאוֹ עִקֵּשׁ   דַּרְכּוֹ בְּמוֹקֵשׁ,
וּמַעֲרָב בִּקֵּשׁ   וְהִנֵּה מִזְרָח;
יָדַע כִּי־לֹא   בְכֹחוֹ וְשִׂכְלוֹ
יַעֲמִיד דִּגְלוֹ   וְיִסַּע וְיֶאֱרַח,
אָז שָׁב וְהוֹדָה   בְּנֶפֶשׁ חֲרֵדָה,
וּמֵרֹב עֲבֹדָה   קוֹל מַר יִצְרַח:
אָנָה אֵלֵךְ   מֵרוּחֶךָ,
וְאָנָה מִפָּ־   נֶיךָ אֶבְרָח!

הָמוּ גַלִּים   בְּרוּץ גַּלְגַּלִּים,
וְעָבִים וְקַלִּים   עַל־פְּנֵי הַיָּם,

קָדְרוּ שָׁמָיו, וְחֳמְרוּ מֵימָיו,
וְעָלוּ תְהוֹמָיו וְנָשְׂאוּ דָכְיָם,
וְסִיר יַרְתִּיחַ וְקוֹל יַצְרִיחַ,
וְאֵין מַשְׁבִּיחַ לַהֲמוֹן קָשְׁיָם,
וְרָפוּ חֲזָקִים, וְנֶחְלְקוּ אֲפִיקִים,
חֶצְיָם עֲמֻקִים וְהָרִים חֶצְיָם,
וְהָאֳנִי חוֹלָה, יָרְדָה וְעָלָה,
וְעַיִן תֹּלָה לְחֹבְלִים אַיָּם:
וְלִבִּי מַחְשֶׁה — אֲקַוֶּה לְמַמְשֶׁה
כְּעַל יַד־משֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם,
אֶקְרָא אֲדֹנָי וְאִירָא עֲוֹנָי,
פֶּן־תַּחֲנוּנַי יִהְיוּ טֹרַח!

וְיָם מִתְרֹצֵץ, וְקָדִים יְפֹצֵץ
אֲרָזִים, וְיָפֵץ רוּחַ קְצָפָיו,
שָׁחָה קַרְנָם וְנִבְהַל סַרְנָם,
וְנִלְאָה תָרְנָם לִפְרשׂ כְּנָפָיו;
יִרְתַּח בְּלִי־אֵשׁ, וְלֵב מִתְיָאֵשׁ
בְּעֵת הִתְבָּאֵשׁ בְּמָשׁוֹט מְנִיפָיו,
דַּלִּים מִשְׁלָיו, וְנִרְפִּים סֹבְלָיו,
וּבֹעֲרִים חֹבְלָיו, וְעִוְרִים צֹפָיו,
וְהָאֳנִי כְשִׁכּוֹר יִתְעְתַּע וְיַהְכֹּר,
בְּלִי־הוֹן יִמְכֹּר שֹׁכְנֵי כְתֵפָיו,
וְזֶה לְוִיָתָן בְּעַד יָם אֵיתָן
יַקְדִּישׁ כְּחָתָן לְמִשְׁתֶּה אֲסֵפָיו,
וְיַד אֶקְיָנוֹס תְּאֶהַב לִכְנוֹס,
וְאָבַד מָנוֹס וְאֶפֶס מִבְרָח!

דַּלּוּ עֵינַי נֶגְדְּךָ אֲדֹנָי,
וְאֶת־תַּחֲנוּנַי שַׁי אָשִׁיבָה,

אֶחֱרַד לְעִתַּי   וְאֶרְגַּז תַּחְתַּי,
וְקוֹל בֶּן־אֲמִתַּי   לְךָ אַקְרִיבָה,
בְּזָכְרִי יַם־סוּף,   אֲשֶׁר לֹא־יָסוּף,
עָרֵב וְכָסוּף   שִׁיר אֵיטִיבָה,
וְנוֹרְאוֹת יַרְדֵּן   בָּם אֶתְעַדֵּן,
וּכְמוֹ בְעֵדֶן   לֵב אַרְחִיבָה,
לְמַמְתִּיק מָרָה,   וְהֹפֵךְ לְעֶזְרָה
יוֹם אַף וְעֶבְרָה   וְיוֹם מֵי־מְרִיבָה,
וְהָעֵינַיִם   לְאֵל שָׁמַיִם,
נוֹתֵן בְּמַיִם   עַזִּים נְתִיבָה,
חֹם אַדְמָתוֹ   מֵחֲמָתוֹ,
וּמִנִּשְׁמָתוֹ   יִתֶּן־קָרַח!

הֵשִׁיב חֲמָתוֹ   מִבֶּן־אֲמָתוֹ,
וְאֶת־נִשְׁמָתוֹ   מִשְּׁאוֹל פָּדָה,
וְרָצוּ מְרֹמוֹת   לַעֲשׂוֹת שְׁלֹמוֹת
בֵּין הַתְּהֹמוֹת —   וְאֵין קוֹל חֲרָדָה,
וּמֵימֵי קִנְאָה,   הָפַךְ לְחֶמְאָה,
וְסָרָה יִרְאָה   וְנָסָה קְפָדָה,
וְשָׁמְעוּ עֲגוּמִים   לְמַלְאַךְ רַחֲמִים
מִן־הַמְּרוֹמִים   קוֹל הַצְּעָדָה —
כָּכָה יְבַשֵּׂר   עָם, קֵץ בְּמַאֲסָר,
וְיַד־צָר וּמוּסָר   עָלָיו כָּבְדָה,
וְסֹעֲרָה עֲנִיָּה,   דָּמְתָה אֳנִיָּה,
תִּשְׁמַע שְׁנִיָּה   מִזְמוֹר לְתוֹדָה:
צְאִי ,בַּת־אֱמוּנַי,   מֵאֹפֶל עֲנָנַי,
כִּי כְבוֹד אֲדֹנָי   עָלַיִךְ זָרָח!

9

בִּהְיוֹתוֹ בַדֶּרֶךְ מִמִּצְרַיִם אַרְצָה יִשְׂרָאֵל

הֲיוּכְלוּ פְגָרִים הֱיוֹתָם חֲדָרִים
לִלְבּוֹת קְשָׁרִים בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים?
לְאִישׁ קֵץ בְּחַיָּיו, וְכָל־מַאֲוַיָּיו
לְגַלֵּל לְחָיָיו בְּמִבְחַר עֲפָרִים;
וּפַחַד וְחָרַד, וְדִמְעוֹ בְמוֹרָד,
לְהַשְׁלִיךְ סְפָרַד וְלָתוּר עֲבָרִים,
וְלִרְכֹּב אֳנִיּוֹת, וְלִדְרֹךְ בְּצִיּוֹת,
מְעֹנוֹת אֲרָיוֹת וְהַרְרֵי נְמֵרִים;
וְנָעַר בְּדָדִים וּבָחַר נְדֻדִים,
וְנָטַשׁ חֲדָרִים וְשָׁכַן חֲרֵרִים,
וּמָצְאוּ בְעֵינָיו זְאֵבֵי יְעָרִים
כְּחֵן הַבְּתוּלוֹת בְּעֵינֵי נְעָרִים,
וְחָשַׁב יְעֵנִים לְשָׁרִים וְנֹגְנִים,
וְשַׁאֲגַת כְּפִירִים שְׁרִקוֹת עֲדָרִים;
וְשָׁם שַׁעֲשׁוּעָיו בְּמוֹקְדֵי צְלָעָיו,
וּפַלְגֵי דְמָעָיו כְּפַלְגֵי יְאֹרִים,
וַיַּעַל גְּבָעוֹת, וַיֵּרֶד בְּקָעוֹת,
לְהָקִים שְׁבֻעוֹת וְשַׁלֵּם נְדָרִים;
וַיִּסַּע וַיִּצְעַן, וַיַּעֲבֹר בְּצֹעַן,
לְאֶרֶץ כְּנַעַן, לְמִבְחַר הֲרָרִים,
וְתוֹכְחוֹת מְרִיבָיו חֲלִיפוֹת סְבִיבָיו —
וְיִשְׁמַע וְיַחְרִישׁ כְּלֹא אִישׁ דְּבָרִים;
וְכַמָּה יְרִיבֻם? וְכַמָּה יְשִׁיבֻם?
וּמַה־יַּעֲצִיבֻם — וְהֵמָּה שְׁכֹרִים!
וְאֵיךְ אִשְּׁרוּהוּ בַּעֲבֹדַת מְלָכִים,
אֲשֶׁר הִיא בְעֵינָיו עֲבֹדַת אֲשֵׁרִים?
הֲטוֹב כִּי־יְאֻשַּׁר אֱנוֹשׁ תָּם וְיָשָׁר,
כְּצִפּוֹר מְקֻשָּׁר בְּיַד הַנְּעָרִים,

בַּעֲבֹדַת פְּלִשְׁתִּים   וְהַגְּרִים וְהַחִתִּים,
וְלִבּוֹ מְפַתִּים   אֱלֹהִים אֲחֵרִים,
לְבַקֵּשׁ רְצוֹנָם   וְלַעֲזֹב רְצוֹן אֵל,
וְלִבְגֹּד בְּיֹצֵר   וְלַעֲבֹד יְצוּרִים?!
פְּנֵי הַשְּׁחָרִים   בְּעֵינָיו שְׁחוֹרִים,
וְכוֹס מַמְתַּקִּים   בְּפִיו מַמְרוֹרִים;
מִיֶּגַע וְעָמֵל,   וְלָחוּץ וְאָמֵל,
וְנִכְסָף לְכַרְמֶל   וְקִרְיַת יְעָרִים,
לְבַקֵּשׁ סְלִיחוֹת   בְּקִבְרֵי מְנוּחוֹת
לְאָרוֹן וְלֻחוֹת,   אֲשֶׁר שָׁם קְבָרִים;
אֲצַפֶּה לְעָבְרָם   וְאֶעְטֹף בְּקִבְרָם,
וְעֵינַי לְשִׁבְרָם   יָפִיצוּן נְהָרִים,
וְכָל־רַעְיוֹנַי   חֲרֵדִים לְסִינַי,
וְלִבִּי וְעֵינַי   לְהַר הָעֲבָרִים!
וְאֵיךְ לֹא אֶבְכֶּה   וְדֶמַע אַסְפֶּה —
וּמִשָּׁם אֲחַכֶּה   תְּחִיַּת פְּגָרִים,
וְשָׁם הַכְּרֻבִים   וְלֻחֹת כְּתֻבִים
בְּעַד הָרְגָבִים   וּבִמְקוֹם סְתָרִים,
מְקוֹם הַפְּלָאוֹת   וְעֵין הַנְּבוּאוֹת,
וּבִכְבוֹד צְבָאוֹת   פְּנֵיהֶם מְאִירִים —
עֲפָרוֹ אֲחֹנֵן,   וְאֶצְלוֹ אֲקוֹנֵן,
וְעָלָיו אֶקְנֹן   כְּבַעַל־הַקְּבָרִים,
וְסוֹף מַחְשְׁבוֹתַי,   הֱיוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי
בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתַי   וּבִרְשׁוּת טְהוֹרִים!
עֲלִי, הַסְּפִינָה,   וְדִרְשִׁי מְדִינָה,
אֲשֶׁר לַשְּׁכִינָה   בְּתוֹכָהּ חֲדָרִים,
וְחוּשִׁי בְּעוּפֵךְ   וְיַד־אֵל תְּנִיפֵךְ,
וְקִשְׁרִי כְנָפֵךְ   בְּכַנְפֵי שְׁחָרִים,
לְנָדִים וְנָעִים   בְּרוּחַ קְלָעִים,
וְלִבּוֹת קְרֻעִים   לְאֶלֶף גְּזָרִים!

וְיָרֵא אֲנִי מֵ־ עֲוֹנוֹת נְעוּרִים,
אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְרֵי אֱלֹהֵי סְפוּרִים,
וְאַף כִּי־עֲוֹנוֹת יְמֵי הַזְּקֻנוֹת,
חֲלִיפוֹת וּמִתְחַ־ דְּשׁוֹת לַבְּקָרִים;
וְאֵין־לִי תְשׁוּבָה בְּעַד הַמְּשׁוּבָה,
וְאָנָה אֲנִי־בָא בְּבֵין הַמְּצָרִים!
אֲסַכֵּן בְּעַצְמִי וְאֶשְׁכַּח אֲשָׁמִי,
וְנַפְשִׁי וְדָמִי בְּיַד־חֵטְא מְסוּרִים —
אֲבָל יֵשׁ בְּטֹחַ בְּמַרְבֶּה סְלֹחַ,
וְחַיִל וְכֹחַ לְמוֹצִיא אֲסִירִים,
וְאִם דָּן וְנִפְרַע וְיוֹסִיף וְיִגְרַע —
עֲלֵי־טוֹב וְעַל־רָע שְׁפָטָיו יְשָׁרִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת

(בגרנאטה, לערך ד"א תת"ס)

שִׁיר יְדִידוֹת

לְרַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים כְּהֶמְיָתִי — מַה־זֶּה מְרִי שִׂיחֲכֶם? הַאִם לְאַנְחָתִי?
אִם הַבְּכִי מִכְּאֵב רוּחַ וְלֵב יַעֲזֹר — תַּנִּים וּבַת־יַעֲנָה בֹּאוּ לְעֶזְרָתִי!
הִנֵּה דְמָעַי בְּטֶרֶם אֶקְרְאָה יַעֲנוּ אִתִּי, וְיִדָּרְשׁוּ עַד־לֹא שְׁאֶלְתִּי;
כִּדְמוּת פְּנִינִים וְאִם כִּדְמֵי נְקִיִּם עֲלֵי לֶחְיִי, הֲכִי מְכַבְּדֵי הֵם בְּבִכְיָתִי,
וּכְגַחֲלֵי אֵשׁ רְתָמִים חֹם יְקַד לַהֲטָם, כִּי־רֻתְּחוּ מִיְּקוֹד צַלְעִי וְגוּפָתִי;
מוּפֶת בְּאֵשׁ לַהֲטָה לִבִּי כְּמוֹפֵת סְנֶה: לֹא תְאָכְלֵנִי וְלֹא תִכְבֶּה בְדִמְעָתִי,
יִשְׁלַט יְקָדָהּ בְּצַלְעוֹתַי עֲדֵי שִׁוְּתָה כִּשְׁחוֹר — לְבָבִי, וְכַשֶּׁלֶג — קְוֻצָּתִי!
אֶבְכֶּה עֲלוּמַי אֲשֶׁר הָפְכוּ, וְאָנוּד זְמָן גָּזַל — בְּגָזְלוֹ בְחוּרוֹתַי — תְּנוּמָתִי;
חָלְפוּ נְעוּרַי וּמֶתֶק יַעֲרֵי מֹרָרוּ, וַיִּתְּנוּ לַעֲנָה וָרֹאשׁ בִּבְרוּתִי.
מַה־זֶּה אֲיַחֵל וּמָה, אַחַר אֲשֶׁר נֶגְפוּ חֵילֵי זְקֵנִים צְבָא חָרְפִּי וְיַלְדוּתִי?

אֶסְלַח לְיָמִים וְאִם רַע יָזֵמּוּ בַּחֲלוֹף   לֵיל מַהְלְפוֹתַי לְאוֹר יוֹמָם וְשַׂעֲרָתִי;
הָיָה שְׂעָרִי כְּמוֹ טוּרֵי דְיוֹ מְעֻוָּן   נַעַר כְּתוּבִים, וְהֵן נִמְחוּ בְּשֵׂיבָתִי,
וּבְיָד שְׁתַרְחֹר בְּצַוָּארִי יָשׁוּ מַחֲנָק,   עַד־צֵאת כְּלַהַב חֲנִית שֵׂיבָה לְנִקְמָתִי,
וּבְלֵיל פְּרִידָה, אֲשֶׁר אָרַךְ וְלֵב הֶחֱלִי,   עָלוּ שְׁחָרָיו וְהֶעֱלוּ אֶת־אֲרֻכָתִי,
וַיְכַס לְחָיַי עֲנַן שֵׂעָר כְּלַיִל, וְחֵץ   שֵׂיבָה כְּבָרָק יְבַקַּע אֶת־אֲפֵלָתִי.
כֹּפֶר אֲנִי, אֹהֲבִי, לִימֵי זְקֻנִים, כְּמוֹ   שֶׁלֶג שְׂנִיר לִבְּנוּ כִּתְמֵי מְשׁוּבָתִי,
וַיְטַהֲרוּ לֵב בְּדַם־נַעַר מְגֹאָל, וְהוֹ־   צִיאוּ לְאוֹר תַּעֲלֻמוֹת חֵטְא שְׁגִיאָתִי;
נַעַר, אֲשֶׁר מֵרְאוֹת עֵינַי יְעַצֵּם, וּמֵ־   הַקְשִׁיב אֱמֶת יְאַטֵּם אָזְנֵי תְבוּנָתִי.—
מִי־יִתְּנֵנִי שְׁתֻם עַיִן בְּנַעַר, וְלֹא   נָטָה לְבָבִי וְאָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי;
הִשְׁגּוּ נְעוּרִים בְּאֹרַח לֹא סְלֻלָה הֲלִי־   כוֹתַי, וְעַל־מַעְגַּל תֹּעָה מְרוּצָתִי,
חָרְשׁוּ בְלִבִּי אֱלִיל וַיִּזְרְעוּ מַעֲוֶה,   אֶקְצֹר פְּרִי כַחֲשָׁם רֵאשִׁית תְּבוּאָתִי;
כָּלָה כְעָנָן זְמַן חֵלֶב שְׁנוֹתַי, וְאַחֲ־   רִיתָם עֲלֵי הַנֹּדֵד יִפְקֹד לְחַטָּאתִי,
יִצְנֹף צְנֵפָה לְבָבִי מִבְּלִי מַעֲמָד   כַּדּוּר, יְקַלַּע בְּכַף־קֶלַע יְחִידָתִי;
קָצְרָה שְׂאֵתִי מְעֹנָתִי וְאֹתִי בְּלִי   כֶסֶף מְחִיר מָכְרָה אֶרֶץ מְכוּרָתִי,
אֶמֹּדֵד בְּרַגְלַי עֲמָקִים לֹא קְנִיתִים, וְאֶת־   נַחַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא מִיְּרֻשָּׁתִי;
סוּסַי כְּנֶשֶׁר וְגַלְגַּלַּי כְּסוּפָה, וּבָם   אֶרֶץ אֲגַמֵּא, וְסוֹף אֶרֶץ מְגַמָּתִי,
אֶחְשֹׁב כְּאִלּוּ עֲלֵי כַנְפֵי נְשָׁרִים אֲנִי   נִשָּׂא, וְרוּחַ עֲצֻרָה־בִּי לְרִכְבָּתִי,
טֶרֶם נְטוֹת אָהֳלִי יִצְעַן לְנוּדִי, וְעַד־   לֹא אֶחֱנֶה יִרְתְּמוּ רִכְבֵי נְסִיעָתִי,
נִגְזַר לְנַפְשִׁי נְדֹד־קַיִן וְאִם אֵין דְּמֵי   אָחִי בְּקוֹל צֹעֲקִים עָלַי בְּאַדְמָתִי —
נֹשְׂאֵי כְלֵי מַחֲנֶה, מֵעִיר לְעִיר שַׁאֲלוּ:   אֵי־זֶה מְכוֹנִי וְאֵי מָקוֹם מְנוּחָתִי!
רֶכֶב מְרוּצֵץ כְּעָב, הִתְנַהֲלָה בִּי לְאַט,   וּלְבֵית מְעוֹן אֹהֲבִי יַשֵּׁר מְסִלָּתִי,
אֶרְצֶה אֲבָנָיו וַעֲפְרוֹתָיו אֲחֹנֵן, וְחָרְ־   בוֹתָיו אֲרַוֶּה בְּמֵי דִמְעוֹת תְּשׁוּקָתִי;
אוּלַי אֲבַקְשָׁה לְנַפְשִׁי אֵת אֲשֶׁר אָהֲבָה,   שָׁם אֶתְּנָה־לּוֹ צְפוּן דּוֹדַי וְלִבָּתִי,
אוּלַי אֲבַקְשָׁה מְקוֹם מִשְׁכַּן יְהוּדָה, וְשָׁם   אֶשְׁבֹּר כְּלֵי מַחֲנֶה מַסְּעִי וְגוֹלָתִי,
אָעוּז בְּדָדָיו וְאֶנְעַם מִמְּגָדָיו, וְטַל   פִּיהוּ יְכַבֶּה יְקֹד חִשְׁקִי וְצִמְאָתִי!
מִי־זֶה אֲשֶׁר מֵאֱדוֹם בָּא עִם שְׂעִפֵּי חֲלוֹם,   גָּזַל שְׁנָתִי וְלָקַח אֶת־עֲרֻבָּתִי?
הוּא נֶחֱמָד מִצְּרוֹר כֶּסֶף וּמִמָּר־דְּרוֹר,   הוּא מַחְמַדִּי וְהוּא עִנְיַן תְּהִלָּתִי!
הֵפִיץ מְאוֹרָיו כְּהֵילֵל מִכְּנַף שַׁחֲרוֹ,   וַיְגַל צְעִיפֵי עֲנַן אָפְלִי וְחֶשְׁכָתִי;
הוֹסִיף שְׁמוֹ עַל־שְׁמֻעָתוֹ, בְּשִׂכְלוֹ אֲשֶׁר   הִפְלִיא חֲכָמַי וְנִפְלָא מִמְּזִמָּתִי.
מִיּוֹם אֲשֶׁר נֶשְׁבּוּ רוּחוֹת בְּשָׂמָיו, בְּתוֹךְ   לִבִּי מְגוּרָיו וְעַל־חַיָּיו מְגוּרָתִי;

לוּ עָנְתָה־בִּי שְׂפַת מַצְפּוּן לְבָבִי, אֲזַי   בָּא עַד־תְּכוּנַת אֲהָבָיו בּוֹ וְאַוָּתִי!
רָקַם כְּתָבוֹ וּבָא רָצוּף צְפוּן אַהֲבָה,   תִּקְטַן הֱיוֹת בַּעֲדוֹ נַפְשִׁי גְמוּלָתִי,
פָּנָיו כְּלֶחְיוֹ וּפוּךְ טוּרָיו כְּלֵב חֲמָדָיו,   מִלָּיו צְרוּפִים כְּפָז, זַכִּים כְּאַהֲבָתִי,
נֹפֶךְ רְשָׁמָיו וּמֹנֶפֶת טְעָמָיו וְרוּ־   חוֹת מָר־דְּרוֹר נֹפְפוּ טוּרָיו לְנִשְׁמָתִי,
יָעוּז וְיַעֲלֹז לְבָבִי בָם, בְּהִשְׁתּוֹמְמִי   הֵם שַׁעֲשֻׁעַי וּבָהֶם כָּל־נְגִינָתִי;
שִׁיר הֶחֱיוּ מִפְתָּיו מֵתֵי שְׂשׂוֹנִי, וְנַפְ־   שִׁי הֶעֱלוּ מֵעֲפַר רִגְבֵי קְבֻרָתִי,
אֶמְצֶה גְבִיעַ עֲסִים רֶקַח לְקוֹל תּוֹר וְסִיס   מִיֵּין רְקָחָיו — וְלֹא מִיֵּין זְמֹרָתִי;
צָרָיו יְרַפֵּא כְּאֵב נַפְשִׁי לְנוּדוֹ, הֲמְ־   אִתּוֹ מְזֹרִי וּמֵאִתּוֹ תְּרוּפָתִי!
צִיר, הַמְבַשֵּׂר כְּבֹא רִקְמַת יְמִין כָּתְבוֹ,   הֵא־לָךְ בְּשׂוֹרָה לְבָבִי, לֹא חֲלִיפָתִי;
נָטַע בְּלִבִּי נְעִים זִכְרְךָ עֲצֵי אַהֲבָה,   קַח מִפְּרִיהֶם תְּרוּמָתִי תְנוּבָתִי. —
טֶרֶם רְאוֹתְךָ בְּצֵל קִירוֹת לְבָבִי מְקוֹם   מִשְׁכָּנְךָ, לֹא בְצֵל סִפִּי וְקוֹרָתִי;
נִשְׁבַּע לְבִלְתִּי שְׁכֹן אַחֵר מְקוֹמְךָ, אֲבָל   אִם לֹא עֲנִיתוֹ — וְנִקָּה מִשְּׁבֻעָתִי!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־צַדִּיק

(דַּיָּן בקורטובא, מת ד"א תת"קמ, בהיותו כבן שבעים שנה)

שִׁיר תְּהִלָּה

לְרַבִּי יִצְחָק בֶּן־מְהָאגִר

אֵשׁ נִצְּצָה כְּבָרָק   לַיִל בְּכוֹס תָּאִיר,
מִנּוֹזְלֵי מִזְרָק   כַּף אֹחֲזוֹ יָאִיר!

לֵב נֶחֱלָה נֶחְפָּז   לִמְצֹא צֳרִי מַדְוֶה,
חֶמֶר כְּעֵין אוּפָז   צַק־לוֹ לְפִי מַרְוֶה,
מֵעַל כְּלִי מוּפָז —   פָּתִיל בְּאֵין מַטְוֶה,

לֹא מִשְּׁבָא הָעֻתָּק, כִּי מִשְּׂדֵי בָצִּיר,
טַעְמוֹ כְמָן יִמְתָּק — וִיהִי לְמַרְפֵּא צִיר!

לֵיל הַנְּדֹד חָשְׁכִּי, לֵיל לֹא לְטָשָׁהוּ
סַהַר, וְאֶת־דַּרְכִּי עַד־בּוֹשׁ נְטָשָׁהוּ;
הַאִם צְבִי — מַלְכִּי בִּכְלוּא חֲבָשָׁהוּ?
וַיֹּאמְרוּ: לֹא, כִּי פַחַד לְבָשָׁהוּ
נֶגֶד פְּנֵי יִצְחָק, שַׂר זָהֳרוֹ בָהִיר,
לַשְׁאֵלִים יִצְחָק, וּלְהַעֲנִיק מָהִיר!

אָמִיר יְפֵה קוֹמָה, עָב טַל בְּיוֹם צָמָא,
דִּבְרָתְךָ חַמָּה, מִשְׂרָתְךָ אֵימָה,
עַל־הַזְּמָן רוֹמָה לֵאמֹר: „אֲנִי חוֹמָה“,
כִּי יָד לְךָ שׁוּמָה עַל־מַעֲלוֹת כִּימָה;
הוֹדִי קְרַב וּרְחַק — אוֹר זִכְרְךָ יַזְכִּיר,
הֵילֵל בְּרוּם שַׁחַק מִי לִי אֲשֶׁר יַכִּיר?

אִמְרוּ לְכָל־הֵלֶךְ, יִיגַע בְּעַד חֶפְצוֹ,
מִשּׁוּט בְּכָל־פֶּלֶךְ בֵּית אַחֲוָה לִמְצֹא,
אֶל־מִשְׁכְּנוֹתָיו לֵךְ וּבֹא מְלוֹן קִצּוֹ,
וּכְלֵי נְדֹד הַשְׁלֵךְ, כִּי נָעֲמָה אַרְצוֹ;
דע קטעך אלאפק יא אוג אלצדר
אערג עלי יצחק סליל מוהאגר!

רַבִּי דָוִיד בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־בַּקּוּדָה

(בספרד, לערך ד״א תתק״י)

תְּחִנָּה

אֲדֹנָי!

דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, וּמִכֹּבֶד עָצְבִּי
חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם,
וָאֲדַבְּרָה בְּצַר רוּחִי, גַּם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי:
מִי־יִתְּנֵנִי כְּיַרְחֵי־קֶדֶם!
יָדִי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה, וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּהֱמֶה
כִּי־אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם;
דִּמְעָתִי שִׂימָה בְנֹאדֶךָ, וְהַפְלֵה כַיּוֹם חֲסָדֶיךָ,
מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם!
בְּעָנְיִי כִמְעַט אָבַדְתִּי, לוּלֵי שִׂבַּרְתִּי וְהוֹחַלְתִּי
לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם;
רַחוּם, פְּקֹד גֶּפֶן זֹאת, וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת —
וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם?
אַיֵּה הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ
פֹּעַל־פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם?
לָמָּה אִירָא בְּעֵת צָרָה, מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה,
הֲלוֹא אַתָּה מִקֶּדֶם?!
עַד־אָן בְּגָלוּת אֶטְבָּעָה, וְאֹיֶבֶת הָרְשָׁעָה
עַלִּיזָה מִימֵי־קֶדֶם?
זְכֹר חָזוֹן הִשְׁמַעְתָּ, וְחֶסֶד אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם,
רְאֵה בָּעֳנִי עַמֶּךָ, וְהָפֵר כַּעַסְךָ וְזַעְמֶךָ,
זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם,
לְצִיּוֹן בִּרְצוֹנְךָ הֵיטִיבָה, הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם!

רַבִּי חִיָּיא בֶּן־אַלְדַּאוּדִי

(בקשטיליא, מת ד"א תתקי"ד)

קְדֻשָּׁה

גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד,
וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ הֲדַם מַלְכוּת וְכָבוֹד —
אֵלֶּה יָעִידוּ אֵת כָּל־הַכָּבוֹד,
וְאֵלֶּה יַגִּידוּ לְמִי זֶה הַכָּבוֹד:
אֲדֹנָי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם חֲצוּבֵי אֵשׁ וְרוּחַ,
הָרוּחַ בָּאֵשׁ וְהָאֵשׁ בָּרוּחַ,
הַלַּהַב לִבְרָק וְלָעוּף הָרוּחַ,
הַכְּרוּב לַמֶּרְכָּב נָכוֹן לְכָל־רוּחַ,
זְבָדָם טוֹב זָבָד: שְׁכֶם אֶחָד לַעֲבֹד!

וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ יַבֶּשֶׁת וּמָיִם,
עֲבֻדָּה לְךָ רַבָּה וְרַחֲבַת יָדַיִם,
כִּי יַד הַמַּלְכוּת מִכָּל־אֲנַפָּיִם,
מֵעִמְקֵי אֶרֶץ וּמֵרוֹם שָׁמָיִם —
רַק אַתָּה תַעֲמֹד וְהֵם יֹאבְדוּ אָבֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם אֲיֻמִּים יִלְהָבוּ,
לִפְנֵי הַכָּבוֹד לָנֶצַח נִצָּבוּ,
וְהִתְנֹצְצוּ וְרָצוּ, וְהִתְפַּלְּצוּ וְשָׁבוּ,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה לְהַקְדִּישׁוֹ וְנָבוּ:
בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַאדֹנָי כָּבוֹד!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מֵאִיר בֶּן־עֶזְרָא

(נולד בטוליטולא, חי בקורטובה, ומת ברומא בשנת ד"א תתק"כז, בהיותו כבן ע"ה שנים)

רְשֻׁיּוֹת

1

אֶשְׂבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלְּלָךְ, אֶרְוֶה בְּיוֹם לַעְבֹד לְךָ אֶצְמָא;
בֶּטַח אֲנִי אֶשְׁכּוֹן בְּפַחְדְּתִי מִמְּךָ, וְאֶלְבַּשׁ כַּמְּעִיל אֵימָה;
רַמְתִּי בְּיוֹם שַׁחְתִּי לְפָנֶיךָ, אֶשְׁפַּל אֲבָל קַרְנִי בְּךָ רָמָה;
הַרְבֵּה פְּדוּת עַמִּי בְּיוֹם עָבְדִי לְשִׁמְךָ בְּנֵי־אָח גַּם־בְּנֵי אָמָה —
מֶה עָרְבוּ כָּל־עַצְּבוֹתֶיךָ לַלֵּב וְלָרוּחַ וְלַנְּשָׁמָה!

2

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי — וּמַאֲוַיָּהּ לִחְיוֹת עֲדֵי תִדְבַּק בְּצוּר הֶחְיָהּ!
בָּהּ מַעְיְנֵי חָכְמָה וּמִמֶּנָּה תַּשְׁקֶה קְצִירֶיהָ וְזֶה־פִּרְיָהּ;
רִקְמַת גְּוִיָּתָהּ מְהֻדָּרָה, תִּדְמֶה לְכַלָּה תַּעֲדֶה עֶדְיָהּ,
מַהְלַל אֱלֹהֶיהָ יְסַפֵּר דּוֹר אֶל־דּוֹר, וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל־יָהּ!

3

בְּדָת־אֵל אֶדְבְּקָה חַיֵּי בְשָׂרִי, אֲקַוֶּה מֵאֲדֹנָהּ תֵּת שְׂכָרִי,
בְּגַן־עֶדְנָהּ לְהִתְעַדֵּן רְצוֹנִי, וְעִתּוֹת צִמְאוֹנִי הִיא נְהָרִי!
רְאִיתִיךָ בְּעֵין הַלֵּב וְאַחַר בְּתוֹרָתְךָ, בְּכֹחַ נֶאְדָּרִי!
הֲבִינֵנִי עֲשׂוֹת דֶּרֶךְ נְכוֹחָה, אֲגַדֶּלְךָ — וְאַתְּ תַּגְדִּיל הֲדָרִי;
מְרוֹמִים וַהֲדוֹמִים לֹא־יְכִילוּן שְׂאֵת גָּדְלָךְ, וְאַף כִּי מַאֲמָרִי!
חֲסוֹת בָּךְ אִוְּתָה נַפְשִׁי בְּעוֹדָהּ, וּבְשַׁחְוֹתִי שְׁמָךְ שַׂמְתִּי הֲדָרִי!

4

אֶבְטְחָה עַל־פָּעֳלִי עַד־אֶגְוָעָה, אֶשְׁכְּנָה בֶטַח וְלֹא־אֶתְרָעֲעָה,
בּוֹ לְבַדּוֹ אֶעֱמֹד לֹא־אֶפְשָׁעָה, אֶגְבְּהָה בִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ אֶכְרָעָה,
רַחֲמָיו רַבִּים, וְנַפְשִׁי יֹדְעָה כִּי־תְחִי עוֹד אִם בְּקֹלוֹ שָׁמְעָה,
מַחֲזֵה פָנָיו בְּמַעֲשָׂיו אֶפְגְּעָה, הֵן תְּמוּנָתוֹ בְּהָקִיץ אֶשְׂבְּעָה!

5

אֱלֹהַי תְּהִלָּתִי, בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֶרְךָ,
וְזִכְרְךָ פְּאֵר עוֹלָם — וְאֵיךְ פִּי יְפָאֶרְךָ?
בְּהִתְבּוֹנְנִי כִּי־סוֹד בְּרוּאִים תְּהִלָּתְךָ,
לְבָבִי בְךָ יֶהְגֶּה, לְשׁוֹנִי תְסַפֶּרְךָ!
רְצוֹנִי לְהִבָּדֵל לְשִׁמְךָ, וְאֵיכָה לֹא
תְחַפֵּשׂ חֲדַר־בֶּטֶן — וְנִשְׁמַת אֱנוֹשׁ נֵרְךָ!
הֲלֹא אַתְּ מְעוֹן כָּל־דּוֹר, וְגֵר הִנְנִי עִמְּךָ,
פְּרֹשׂ חַסְדְּךָ עָלַי וְאַל־תַּעֲזֹב גֵּרְךָ!
מְשׂוֹשִׂי בְךָ תָּמִיד, וְכָל־אַחֲלֵי נַפְשִׁי
הֱיוֹתִי לְעוֹלָם חַי לְמַעַן אֲזַמֶּרְךָ!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה,
וְחָכְמָה בַטֻּחוֹת בְּחָכְמָתְךָ שָׁתָה,
וְגַם דַּבֵּר צַחוֹת בְּיַד־לָשׁוֹן תָּתָה,
אֱמֶת כֹּל חוֹלַלְתָּ וּבוֹ לֹא־עָמַלְתָּ, רַק בְּפִיךָ מִלַּלְתָּ!

בְּיָדְךָ עִתּוֹתַי — וּמַה־זֶּה פִּי יַעֲנֶה
וְקָצְרוּ שִׂפְתוֹתַי? וְכָל־רֶגַע הִנֵּה
בְּקִרְבִּי אֹתוֹתַי, וְאָן לִבִּי יִפְנֶה
וְאֹתוֹ הִגְבַּלְתָּ? בְּדָת שֶׁהִנְחַלְתָּ לִי בְרָכָה אָצַלְתָּ!

רְחָבִים וַאֲרֻכִּים חֲסָדֶיךָ עִמִּי,
וְרַעְיוֹנַי רַכִּים וְלֹא־אָבִין גָּלְמִי,
וְעֵת־נוּם וּבְהַשְׁכִּים בְּךָ עָצַם עַצְמִי,
וְעָלַי חָמַלְתָּ וְטוֹבוֹת גָּמַלְתָּ לִי, גְּמוּל לֹא־שָׁאַלְתָּ!

הֲכִי טוֹב עָשִׂיתָ וְאָנֹכִי אֶרְשָׁע,
וְחוֹבִי כִּסִּיתָ וְאֶל־שַׁוְעִי תִּשָׁע,
וְאַחַר נִסִּיתָ לְבָבִי בָּךְ נוֹשָׁע,
וְחַיַּי גָּאַלְתָּ וְנַפְשִׁי הִצַּלְתָּ, מֵעֲזוֹר לֹא־חָדַלְתָּ!

מְרוֹמִים שָׁכַנְתָּ וְשַׁחַיִם מָלֵאתָ,
וְכָל־יֵשׁ חוֹנַנְתָּ וְלַעֲשׂוֹת הִפְלֵאתָ,
וְכִסֵּא כּוֹנַנְתָּ וְעָלָיו נַעֲלֵיתָ,
וְהַכֹּל פָּעַלְתָּ וּבַכֹּל מָשַׁלְתָּ וַעֲלֵי־כֹל גָּדַלְתָּ!

*

אוֹפָן

אָחֵזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא, כְּבוֹד נָעֳמוֹ
יֶחֱזוּ, שָׂשִׂים בְּשָׁכְנָן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ!

בִּנְיָנֵי עוֹלָם כְּמִנְיַן הַסֵּפֶר יְסֻדוּ,
עִנְיָנֵי עֶשֶׂר אֲחָדִים מִלְּבַד נִפְרְדוּ,
בָּם בְּנֵי אֵלִים יִקָּרְאוּ וְהִתְאַחֲדוּ
זוּ בְּזוּ, אַחַר מְסִבּוֹתָם מְסִלּוֹת כְּמוֹ
נִגְרְזוּ, אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְאִישׁ עַל־שְׁמוֹ!

רָחֲפוּ רוּחוֹת כְּבוּדּוֹת עַל־מְתִים נִשְּׂאוּ,
נִשְׁקְפוּ אוֹרִים עֲלֵי לִבָּם וְהִתְנַבְּאוּ,
יַחְשְׁפוּ לָהֶם פְּלִיאוֹת, שֵׁם לְאֵל יִקְרְאוּ,
יִרְמְזוּ כִּי־בוֹ תְּחִלַּת כֹּל וּבוֹ חֻתְּמוֹ,
נִגְנְזוּ סוֹדוֹת אֱלֹהֵינוּ, אֲדֹנָי שְׁמוֹ!

מִנְּוֵה קֹדֶשׁ יְהַלֵּכוּ קְדֹשִׁים בְּלִי
הַעֲוֵה, יֵלְכוּ לְזָנָב אוֹ לְרֹאשׁ הַתְּלִי,
נָאֲוֶה שִׁירָם לְאֵל שָׂם כּוֹכְבֵיהֶם כְּלִי,
יִרְגְּזוּ אִם־יִדְּמוּ קֶט מִזְּכֹר נָעֳמוֹ,
יַעֲלְזוּ עֵת שַׁלְּשָׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ!

*

מְאוֹרָה

„אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ: אָן מִלְּפָנַי, אָן דּוֹדִי בָרָח?

בָּרַח דּוֹדִי וּבִכְרוּבִי שָׁכַן כְּבוֹדוֹ,
מִי־יִתֶּן־לִי יְמֵי טוּבִי מוּתִי בְיָדוֹ —
טֶרֶם בֹּא צַר וְיִרְדֶּה בִי מֵאָז, וְעוֹדוֹ
עַל־בָּמוֹתַי בְּאַף דֹּרֵךְ — כֹּחִי בְמָתְנַי עָלַי לָטֹרַח!

רַד־לִי הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׁאוּ עָרֵי תְהִלָּה,
סָפוּ חָזִים וְנִדְכָּאוּ רָאשֵׁי סְגֻלָּה,
חָלְפוּ יָמַי וְלֹא־בָאוּ יְמֵי גְאֻלָּה,
קָצְרָה נַפְשִׁי בְּרֹב אֹרֶךְ מַסְגֵּר, וְעֵינַי תָּמִיד לָאֹרַח!

„מִי הִשְׁלִיכֵךְ בְּתוֹךְ זָרִים? הֲלֹא עֲוֹנֵךְ!
שׁוּבִי אֵלַי, וְהֵן אָרִים נִסִּי לְעֵינֵךְ,
מִפָּנַי יִרְעֲשׁוּ הָרִים — אָבוֹא לְמַעֲנֵךְ,
קוּמִי אוֹרִי כִּי־בָא אוֹרֵךְ, וּכְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרָח!"

*

אַהֲבָה

אֶל־אֵל וְטוּבוֹ יִפְחַד וְיִנְהַר עַם קִרְבוֹ!

בֹּגֵד יְדַמֶּה כִּי־אֵין צֳרִי עוֹד לַנְּגוּעִים
לָעַד, וְחַכְמֵי גוֹיִם יְשִׂיחוּן תַּעֲתֻעִים;
מַה־תִּשְׁאֲלוּ מֶה הָיָה לְיֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים?
אָבִיו עֲצָבוֹ — וַיְצַו שְׁלוּחָיו לַהֲשִׁיבוֹ!

רָעוּץ בְּמוֹקְשׁוֹ יוֹחִיל לְגֹאֵל חַי מְכָרוֹ,
יָשׁוּב לְקָדְשׁוֹ שֵׁנִית, וְיָשִׁיב שָׁם הֲדָרוֹ,
נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ עַל־זֹאת, וְלֹא יַחֵל דְּבָרוֹ —
הִנֵּה כְתָבוֹ, כַּמָּה נְבִיאִים חָתְמוּ־בוֹ!

הֵיכַל יְקָרוֹ נָתַן בְּיַד כָּל־צַר לְהַבְעִיר,
וּבְנוֹ בְכוֹרוֹ גָּלָה אֱלֵי קֵדָר וְשֵׂעִיר,
וּלְמוּל דְּבִירוֹ מִקְדָּשׁ מְעַט יִבְנֶה בְּכָל־עִיר,
יַעֲלֶה וְיָבֹא שָׁמָּה וְיַגִּיד כָּל־לְבָבוֹ!

מָעוֹן, הַמִּקְרֶה אֶחָד לְנֶאֱמָנִים וְשׁוֹנִים?
תֶּאֱנַף בְּמֹרֶה, תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֱמֻנִים,
תַּשְׁקִיף וְתֵרֶא כִּי־חֹק נְתָתוֹ לוֹ לְפָנִים
הוּא לֹא־עֲזָבוֹ, כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ!

*

זוּלַת

,אֹמַר לְצָפוֹן: תְּנִי חֵילִי וְצִבְאוֹתָי,
תֵּימָן, שְׂאִי אֶת־בְּנִי לִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרוֹתָי,
וִימִין אֲדֹנָי, בְּנִי בֵּיתִי וְחוֹמוֹתָי,
יַעֲלֶה וְיָבֹא בְעִיר עָנִי וְרֹכֵב בְּעִיר,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַדְּבִיר אָבוֹא בְכִנּוֹר וְשִׁיר
לַעֲבֹד עֲבֹדָתִי!

בָּאוּ יְמֵי־גִיל וְלֹא יִכְלוּ יְמֵי עוֹלָם,
יִהְיוּ יְגוֹנִים כְּלֹא הָיוּ וְכָל־חֵילָם,
כִּי־מִשְׁכְּנוֹת אָהֳלוֹ יִבְנֶה עֲלֵי תִלָּם
הַדּוֹד, אֲשֶׁר נָאֳמוֹ נֹפֶת וּמָן טַעֲמוֹ,
נוֹרָא וּפֶלְאִי שְׁמוֹ, יַעֲשֶׂה לְהַפְלִיא בְּמוֹ
תִשְׁבִּי וְאֶפְרָתִי!

„רַעְיָה, צְאִי מִשְּׁבִי לִצְבִי וְלַעֲטָרֶת,
כִּימֵי נְעוּרִים שְׁבִי בִּיקָר וְתִפְאֶרֶת,
כִּצְבִי לְאֶרֶץ צְבִי שׁוּבִי מְפֻזֶּרֶת!"
,יִגְדַּל כְּבוֹד אַחֲרִית, יִדַּל מְחַלֵּל בְּרִית,
כִּי מַאֲרִיךְ מַעֲנִית יִקַּח בְּיָדוֹ חֲנִית,
וַאֲנִי — תְּפִלָּתִי!

מַחְסִי, כְּאֵב מַחֲצִי רַפֵּא תְרַפֵּא, חֵיל!
הָסֵר חָמָס לְחָצִי, יֵשׁ אֹהֲבֵי הַנְחֵל,
כִּי מוֹעֲדִים וַחֲצִי מוֹעֵד פְּדוּת אוֹחֵל,
קוֹרֵא בְשִׁמְךָ עֲנֵה, עֵדֶר מְכַרְתּוֹ קְנֵה,
גָּדֵר הֲרַסְתּוֹ בְּנֵה, חֵדֶר נְטַשְׁתּוֹ חֲנֵה,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי!

*

גְּאֻלָּה

אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר וְסֵתֶר אָהֳלוֹ,
מִי־לִי וְיוֹרֵנִי הֲדֹם רַגְלָיו וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ?

בִּינוֹת צְלָעַי גַּחֲלֵי חִשְׁקוֹ כְּתַנּוּר יִבְעֲרוּ,
לִשְׁטֹף לְחָיַי נַחֲלֵי עֵינַי כְּיַמִּים יִסְעֲרוּ;
יֹדְעֵי כְּאֵב לֵב נֶחֱלֶה עַל־לֵב קְשֵׁה־יוֹם דַּבְּרוּ,
אַהֲלֵי שְׂאוּ אֵלָיו שָׁלוֹם נִדְרָשׁ לְמִי לֹא־שְׁאָלוֹ,
יֵלֵךְ לְנוּדוֹ וַהֲלֹם, יִלְאֶה סְבֹל עֹל סֻבֳּלוֹ!

רִיבוֹת שְׂפַת מֵרִיב אֲנִי אֶשְׁמַע — וְלִי מַה־מָּתְקוּ;
אִם בַּשְּׁבִי אֶרְאֶה עֳנִי, אוֹ בִּי צְעִירִים יִשְׂחֲקוּ —
עוֹד קַט מְעַט וּלְמַעֲנִי רַחְמֵי יְדִיד יִתְאַפְּקוּ,
יִקְרָא בְקוֹל: „יִקְרַב הֲלֹם נָא לַעֲבֹד שֵׁם פָּעֳלוֹ!“,
יִבְנֶה בְאַבְנֵי יַהֲלֹם כִּסְאוֹ, וְתַחַשׁ יִנְעֲלוֹ!

הָעָם קְנִיתוֹ נַחֲלָה, הַבֵּן קְרָאתוֹ בֶּן־בְּכוֹר,
יַד לַעֲגִים בּוֹ מֻשְׁלָה, יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה מַמְרוֹר,
יִזְעַק לְרֹב הַמַּחֲלָה: „אָבִי חֲסָדֶיךָ זְכוֹר!
זָכְרָה אֱלֹהַי לִי בְּתֹם לֵב, זַךְ וְיָשָׁר פָּעֳלוֹ,
וּזְכֹר אֲדֹנָי לֶאֱדוֹם יוֹם זָר וּמוּזָר מַעֲלוֹ!“

מַה־טּוֹב נְשֹׂא בִּשְׁבִי שְׁבָא לַעַג, וּבוּז בּוּז וַאֲרָם,
לֹא עַל־גְּמוּל יָד רָהֲבָה — כִּי אִם־לְחֵשֶׁק רַב וְרָם.
לַעֲבֹד לְשִׁמְךָ אֶתְאַבָּה, עֹבֵד לְאֵל זָר יָחֳרָם!
יָגֵל וִיפָתֵר חֲלוֹם אֶל־בֵּן מְכָרְתּוֹ, וַהֲלֹא
דַּי־לוֹ סְתוֹם קֵץ וַחֲתוֹם — יַעֲלֶה וְיָבֹא גֹּאֲלוֹ!

*

סְלִיחָה

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה, כִּי אֵין לְמַטָּה מִמֶּנָּה,
אֶתְנַפֵּל לִפְנֵי עֶלְיוֹן, גָּבֹהַּ עַל־כָּל־גְּבֹהִים.
בַּמָּה אֲקַדֵּם פָּנָיו? כִּי אִם־בְּרוּחִי! הֲלֹא־הִיא מֵאִתּוֹ,
בְּמִבְחַר גּוּפָתִי הוּא יְחַיֶּהָ — וְאֵין לְאִישׁ נִכְבָּד מִנַּפְשׁוֹ.
רֹאשׁ וְסוֹף אֵין לִגְדֻלָּתוֹ — וּלְשׁוֹנִי אֵיךְ תְּגַדְּלֶנּוּ?
רָחוֹק רָחוֹק מִשְּׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְקָרוֹב קָרוֹב מֵעַצְמִי וּבְשָׂרִי!
הִנֵּה־בָאתִי לְךָ אֱלֹהַי, כִּי־אֵין מוֹעִיל זוּלָתֶךָ;
הֲלֹא כָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כֻּלָּם נִבְרָאִים כָּמֹנִי,
מֵהֶם אֵיךְ אֶדְרֹשׁ תְּשׁוּעָה — וּתְשׁוּעַת כָּל־יָצוּר כָּזָב!
מָנוֹס אַיִן לַעֲבֶד בִּלְתִּי לַאֲשֶׁר קָנָהוּ! —
מָה אֲחַשְּׁבָה לָדַעַת? וְיָדַעְתִּי כִּי־לְהֵיטִיב לִי בְרָאתָנִי.
מִסְפֹּר עָצְמוּ חֲסָדֶיךָ — וּמְחוֹל הַיָּם חַטֹּאתָי.
עָוֹן אֵיךְ אֶשָּׂא אֵלֶיךָ? וְהִיא־גַם־הִיא חָטָאָה.
עוֹד מַה־יַּעֲנוּ שְׂפָתָי? גַּם־הֵמָּה הִרְשִׁיעוּ!
זְדוֹן לִבִּי עָשָׂה לְנַפְשִׁי אֲשֶׁר אוֹיֵב לֹא־יוּכַל עֲשֹׂהוּ,
זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מִמֶּנּוּ — אוֹי־לִי כִּי־מָרִיתִי!
רַע יִצְרִי הִתְעַנִי, כִּי לֹא־הָיָה רְצוֹנִי לְהַכְעִיסֶךָ,
רָעוֹתַי לִי לְבַדִּי הֵרֵעוּ — וְאַתָּה לְבַדְּךָ תַּעֲשֶׂה חָסֶד!
הוֹדִיעֵנִי דֶרֶךְ יוֹעִילֵנִי, כִּי כֹל יָדַעְתִּי אַתָּה הוֹדַעְתָּנִי.
הִשְׁמַעְתִּי דִבְרֵי לִבִּי לְאָזְנַי — וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמָיִם!

*

פִּזְמוֹן

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ לָבוֹא נִקְרֵאתִי,
רְעָדָה אֲחָזַתְנִי, כִּי־פִיהוּ מָרִיתִי,
אֲדֹנָי, שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי!

בַּמָּה, יְחִידָתִי, לְהִתְנַצֵּל תּוּכְלִי,
יוֹם עַל־כַּף מֹאזְנֵי הַמִּשְׁפָּט תַּעֲלִי?
מַה־תִּלּוּנִי? וְאֵל בְּיָדֵךְ שָׂם כֵּלִי
לְהֵיטִיב — וַתַּרְשִׁיעִי, בְּהֶבֶל תֶּהְבָּלִי,
בְּלִבֵּךְ לֹא־תַחְשְׁבִי, בְּשִׂכְלֵךְ לֹא־תַשְׂכִּלִי
לֵאמֹר: מַה־זֶּה־לִּי, וְלָמָּה נִבְרֵאתִי?!

רָצִית לָלֶכֶת אַחֲרֵי תַאֲוָתֵךְ,
תִּתְעַנְּגִי פֹּה, וְלֹא זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ,
יוֹם אֵל יַפְרִידֵךְ מֵעַל גְּוִיָּתֵךְ,
וְאֶל־חֵיקֵךְ יָשִׁיב תַּגְמוּל פְּעֻלָּתֵךְ,
כִּי־בְסֵפֶר רָשׁוּם חֲקוּקָה אַשְׁמָתֵךְ —
הַיּוֹם לְעֻמָּתֵךְ נְתִיב־תֹּם הוֹרֵיתִי!

הֲלֵךְ דְּבַשׁ רָאִית בִּגְוִיַּת אַרְיֵה —
אָכַלְתְּ וַתִּטְמְאִי, וְלֹא־אָמַרְתְּ: אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט, יוֹם יֶאֱסֹף גּוֹיֵי
הָאֲרָצוֹת לַדִּין וְהַמֵּתִים יְחַיֶּה?
וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ: אוּלַי לֹא־יִהְיֶה!
אֶדְרֹשׁ מַאֲוַיֵּי לִבִּי — וּבָרִיתִי!

מַרְאוֹת עֵינַיִךְ בִּשְׁאוֹל יַשְׁלִיכוּךְ,
וְתַאֲוֹתַיִךְ לְדֶ־ רֶךְ רַע יַדְרִיכוּךְ,
לֹא יוֹעִילוּךְ, אֲבָל לְתֹפֶת יוֹלִיכוּךְ,
מְקוֹם גַּחֲלֵי כִידוֹ־ דֵי אֵשׁ יַתִּיכוּךְ,
וּמְאֹרֹת חֶלְדֵּךְ בְּמִשְׁפָּט יַחְשִׁיכוּךְ,
תִּנָּחֲמִי וְתֹאמְרִי: אוֹי כִּי־נִטְמֵאתִי!

*

תּוֹכָחוֹת

1

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי   מִפְּנֵי כֹּבֶד זְדוֹנִי,
בְּנִבְרָאַיִךְ מִי־אֲנִי,   כִּי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי?
אֵי־מִזֶּה בָאת, יְחִידָה,   וְאָן תֵּלְכִי בְּלֹא צֵדָה,
וַתַּחֲלִיפִי חַי בְּמֵת —   אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאת?
בִּינִי בְעוֹדֵךְ, שֶׁכְּבָר   נִזְהַרְתְּ, כִּי־בְדִין דְּבַר
שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר,   הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר?
רְאִי, כָּל־חֶמְדַּת תֵּבֵל   רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
וְלֶעָמֵל אֵין בִּינָה —   וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא!
הַגְּוִיּוֹת כִּשְׂמָלוֹת   בְּאוֹר הַיּוֹם מְגוֹלָלוֹת,
וּבְלַיְלָה, עֵת מְנוּחָה,   נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!
מִמָּרוֹם שֻׁלַּחַתְּ —   מְקוֹמֵךְ אֵיךְ שָׁכַחַתְּ?
בְּטֶרֶם יָבֹא עִתֵּךְ,   שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ!
עוּרִי לִרְצוֹת תֻּמֵּךְ,   כַּאֲשֶׁר תִּשְׁתִּי — יְרִימֵךְ,
בְּמָשְׁלֵךְ בְּיֵצֶר נִשָּׂא,   שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה:
זָנַח מְקוֹם חַיֵּיהוּ   וְהָלַךְ אַחֲרֵי תֹהוּ;
וְאַחֲרָיו לִבּוֹ אֵיךְ סָר,   וְהוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר!
רַחֲקִי מִמֵּךְ סֶלֶף,   וְאֵל יִתֶּן־לָךְ חֵלֶף
שִׁבְתֵּךְ בְּקֶרֶב אֹבְדִים —   מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים.
אָבִי, אַל־תֶּהְדְּפֵנִי,   בְּנֹאד הַגּוּף אָסְפֵנִי,
וְאִם בְּחֶטְאִי כָשַׁלְתִּי —   לְךָ אֲדֹנָי הוֹחָלְתִּי!

2

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ,
קְחִי־לָךְ מוֹפֵת וְאוֹת מֵרֵאשִׁיתֵךְ:
הֶבֶל יְסוֹדֵךְ וְעַל־תֹּהוּ בְנוֹתֵךְ,
בּוֹאֵךְ כְּצֵאתֵךְ וְחַיַּיִךְ כְּמוֹתֵךְ,
וְלָמָּה תִרְגְּזִי   וְרוּחַ־שָׁוְא תִרְעִי?
פְּנִי־לָךְ, כִּי־תִסְעִי   כְּמוֹ־אֹהֶל רֹעִי,

וּתְבַקְשִׁי וְאֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

בְּתַאֲוָה דָבַקְתְּ, אֲשֶׁר־הִיא אֹיַבְתֵּךְ,
וְלֹא־הִתְבּוֹנַנְתְּ, כִּי־תִקְרַב עִתֵּךְ;
יֵינָהּ יוֹנֵךְ וְגַם־פִּתָּה תְּפַתֵּךְ,
עַד יִיעֲפוּ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ,
וְנֹשְׂאֵי כֵלַיִךְ יִהְיוּ עָלַיִךְ,
וְיָשׁוּב אֵלַיִךְ גְּמוּל מַעֲלָלַיִךְ;
הָסִירִי יֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

רַב־לָךְ לִדְרשׁ אֶת־אֲשֶׁר תַּעֲזֹבִי,
אֶל־טוּב אֲדֹנָי תִּנְהֲרִי אִם־תֹּאבִי;
אֵיךְ תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבֵּךְ תַּחְשְׁבִי,
פְּעָמִים תְּשׁוֹבֵבִי וּפַעַם תָּשׁוּבִי,
אִם אַחַת לְקוֹנֵךְ — וְרַבּוֹת לִרְצוֹנֵךְ?
וְאֵיךְ יִתֹּם עֲוֹנֵךְ, וְהַשָּׂטָן לְשִׂטְנֵךְ
יַעֲמֹד עַל־יְמִינֵךְ?
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

הֵתֵל זְמָן בָּךְ, לְעָמָל נִדַּחַתְּ,
לִבְנוֹת וְלִקְנוֹת — וְעוֹדֵךְ לֹא־נַחַתְּ!
הַכֹּל יִכְלֶה — וְעַל־מֶה בָטַחַתְּ?
הֲלֹא בְתַעֲנוּגֵךְ שְׂכָרֵךְ לָקַחַתְּ!
לְאֵל חַי אַתְּ אָמָה לְעָבְדֵהוּ, וְלָמָּה
עָבַדְתְּ הָאֲדָמָה? שׁוּבִי וּדְעִי מַה־
תֹּאמְרִי לַאדֹנֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

מַה־לָּךְ, תֵּבֵל, תְּסִיתֵנִי לְהֶבֶל?
תְּנִי אוֹ לְקְחִי — אֲנִי עוֹד לֹא־אֲקַבֵּל!
אֵיךְ אֶשְׂמַח עַל־זְמָן אוֹ אֶתְאַבֵּל?
מְעַט אֶשְׁכְּנָה בָךְ — יְנַשֵּׂא אוֹ יְנַבֵּל,
יַעֲלֶה אוֹ יוֹרִיד, יַשְׁקִיט אוֹ יַחֲרִיד,
וְאֶעֱבֹד אוֹ אָרִיד — הַמָּוֶת יַפְרִיד
בֵּינִי וּבֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

*

עַל־מוּת לַבֵּן

אֲבִי הַבֵּן קָרַב לִסְפֹּד, כִּי אֵל מִמְּךָ רִחַק
אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אֶת־יִצְחָק!

אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה שֶׁבֶר, וּמְשׂוֹשׂוֹ גָּלָה,
הָהּ, פֻּקַּדְתִּי פְּרִי בִטְנִי וְעַל־לִבִּי לֹא עָלָה,
כִּי־חָשַׁבְתִּי לְעֵת זִקְנָה הֱיוֹתוֹ לְרֶוַח וְהַצָּלָה!
אַךְ לָרִיק יָגַעְתִּי וְיָלַדְתִּי לַבֶּהָלָה,
כִּי־אֵיךְ יִשְׂמַח לִבִּי — וַיִּגְוַע וַיָּמָת יִצְחָק!

בָּכֹה אֶבְכֶּה בְּכָל־רֶגַע וְאֶשָּׂא נְהִי נִהְיָה,
בְּזָכְרִי זֶה שָׁלֹשׁ שָׁנִים מוֹתוֹ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה —
וְצֵאתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְנַפְשִׁי עָלָיו הֹמִיָּה,
עַד־שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל־בֵּיתִי לַיְלָה וְיוֹמָם בּוֹכִיָּה;
כַּמָּה תְלָאוֹת מְצָאוּנִי — וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק!

רֵעַי הַרְפֵּה מִמֶּנִּי, אִם־תְּנַחֲמֵנִי — תְּנִיעֵנִי,
מַחְמַל נַפְשִׁי אַל־תִּזְכֹּר וּשְׁמוֹ אַל־תַּשְׁמִיעֵנִי,
גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה־לִי כִּבָּה זְמָן — וְאִם יְרוֹעֵנִי!
שִׁמְמוֹת עוֹלָם הֱשִׁמַּנִי וַיִּקַּח מַחְמַד עֵינַי,
כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי — כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק!

מָעוֹז, אֲשֶׁר הַכֹּל בְּיָדוֹ, וְחֶפְצוֹ עֹשֶׂה בְּכָל־יְצוּרָיו,
דַּבֵּר עֲלֵי־לֵב אָב נִכְאָב, יָרֵא שִׁמְךָ מִנְּעוּרָיו,
רוּחַ תַּנְחוּמִים עוֹרֵר עָלָיו, וַיַּעֲבֹר בֵּין בְּתָרָיו,
הוֹרֵה חֲמוּדוֹ יִרְאָתְךָ, לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הוֹרָיו,
עוֹדֶנּוּ נַעַר אַתָּה הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק!

*

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְרַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּן־נָאמְע

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ, אוֹ הָאֲדָמוֹת אֶל־זְבֻל נָגָעוּ?
קָרַב אֱנוֹשׁ אֶל־מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, עֲדֵי עָמַד עֲלֵי סוֹדָם וְלֹא יָדָעוּ!
הַהוּא שְׁמוּאֵל בֵּין מְתֵי חָכְמָה לְאִישׁ נֶחְשָׁב, וּבִלְעָדָיו שְׁוָרִים גָּעוּ;
מַטֵּה אֱלֹהִים הוּא, וְהוּא מוֹפֵת וְאוֹת בַּדּוֹר, וּמַטּוֹת הָאֱלִיל נִגְדָּעוּ;
דַּלְתֵי תְבוּנוֹת נִפְתְּחוּ עַל־פִּיו בְּלִי יִיגַע, וּבִלְעָדָיו לְרִיק יָגָעוּ;
הַהוּא מְאַשֵּׁר עֹבְרֵי דֶרֶךְ עֲלֵי־יֹשֶׁר, וּבִלְעָדָיו כְּשֵׂיוֹת תָּעוּ!
בֹּאוּ לְגַן־עֵדֶן, מְתִים, וּגְעוּ בְּעֵץ דַּעַת וְעֵץ חַיִּים, וְאַל־תִּשְׁתָּעוּ,
עוּשׁוּ וּבֹאוּ, תִּמְצְאוּ דַעְתּוֹ מְקוֹר חַיִּים, וּבִלְעָדָיו כְּדֹב תִּפְגָּעוּ;
בֹּאוּ, רְעֵבִים, לַתְּבוּאֹת, לַחְמוֹ לֶחֶם חֲמֻדוֹת עַד־אֲשֶׁר תִּשְׂבָּעוּ,
בֹּאוּ, צְמֵאִים, שַׁאֲבוּ מִמַּעְיְנוֹת שִׂכְלוֹ, לְיָמִין גַּם־שְׂמֹאל נָבָעוּ!
צָדְקוּ שְׂפָתָיו, כִּי־בְרוּחָם בֶּאֱמֶת יָמִית בְּנֵי־רֶשַׁע, וְלֹא רָשָׁעוּ;
בּוֹ יִשְׂמְחוּ אַנְשֵׁי שְׂמָחוֹת, אִם שְׁמוֹ שָׁמְעוּ אֲבֵלֵי לֵב — וְהִשְׁתַּעְשָׁעוּ;
טֹבוּ וְהֵטִיבוּ בְּמַנְעַמָּיו בְּנֵי יָמִים לְכָל־רֵעַי, וּבִי פָּשָׁעוּ!
לָמָּה לְמַטָּרָה בְּשָׂרִי נָתְנוּ, וַיִּדְרְכוּ קֶשֶׁת וְחֵץ תָּקָעוּ?
בָּאוּ שְׁנוֹת רָעָה, וְחָלְפוּ כָל־יְמֵי אֹכֶל, וְהֵם כַּשִּׁבֳּלִים נִבְלָעוּ!
הִתְחַבְּרוּ עָלַי גְּדוּדֵי הַנְּדֹד, חָנוּ סְבִיב לִבִּי וְלֹא נָסָעוּ,
עִמִּי בְּחָזְקָה נִלְחֲמוּ, וָאֶזְחֲלָה פֶּן־אֶגְוְעָה טֶרֶם אֲשֶׁר יִגְוָעוּ,
וַיֹּאחֲזוּ גַּרְזֶן לְעַנּוֹתִי בְאַף, וַיִּתְּצוּ בֵיתִי וְשֹׁמְרָיו זָעוּ;
יִפְעוּ יְלָדַי עֵת הֲדוּרִים אֶהֱלֹךְ, נֶהְפַּךְ שְׁמִי לַהֲדַר וְעִירִי פָּעוּ,

כָּבְדוּ מְצוּקוֹתַי כְּחוֹל הַיָּם, וְאֵיךְ עָבְרוּ עָלַי יַמִּים וְלֹא טָבָעוּ?
אֵיךְ יָרְדוּ עֵינַי נְהָרוֹת מִבְּכִי עַל־לַהֲבֵי לִבִּי וְלֹא יִשְׁקָעוּ?
כָּלָה שְׁאֵר גּוּפִי וְנַפְשִׁי נִבְעֲרָה, וְאֶשְׁאֲלָה אִישִׁים אֲשֶׁר נִגָּעוּ —
לֹא יָדְעוּ כִדְמוּת תְּלָאוֹתַי בְּכָל־ קֹרֶת, וְלֹא־נִרְאוּ וְלֹא־נִשְׁמָעוּ!
חַטַּאת בְּנֵי יָמִים וּפִשְׁעָם אֶסְלְחָה, אִם־קִיְּמוּ נֶדֶר אֲשֶׁר נִשְׁבָּעוּ,
כִּי־יַעֲשׂוּ חֶסֶד וְיֵרָאוּנִי פְּנֵי הָרָב, וְאָרִיעַ וְיִתְרָעֲעוּ!
קֹצֶר שְׂפָתַי אַל לְעָוֹן יֵחָשֵׁב, כִּי צָלֲלוּ אָזְנַי וְעֵינַי שָׁעוּ,
מָה אֶעֱשֶׂה עַתָּה וְיָדִי אֵין לְאֵל, טָרוּד אֲנִי עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ!

2

לְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן־עַמְרָאן

אֵי יָשָׁן, מְחַדֵּשׁ גִּילִים, אֵי שִׁירַת עֲגָבִים?
כָּל־דָּם נֶאֱסַר לַאֲצִילִים, בִּלְתִּי דַם־עֲנָבִים;
לֹא יוּכְלוּן שְׂאֵתְךָ כֵּלִים — בֹּא וּשְׁכֹן קְרָבִים!
הִנָּם חֹל עֲדֵי תַקְדִּישֵׁם, בָּרוּךְ טַעֲמֶךָ,
בֶּן־רֶכֶב לְנַפְשׁוֹ אָשֵׁם, נִזְעַם זַעֲמֶךָ!

הֲבִיאוּ צֳרִי אָדָם אֶל מַכּוֹת לֵב אֲנוּשׁוֹת
וִיחִי עוֹד; וְהָיָה גֹאֵל מַרְפֵּא הַנְּפָשׁוֹת —
הֵם חַכְמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל! חָכְמוֹת עִם קְדֹשׁוֹת
עַד־אֵלֶךְ וְאָן וַאֲבַקְשֵׁם? יֶהְמוּ רַחֲמֶיךָ
עָלֵימוֹ, וְהוֹד הַלְבִּישֵׁם מִסּוּת נָעֳמֶךָ!

בִּקַּשְׁתִּי בְקַצְוֵי תֵבֵל מִי הוּא רַב־פְּעָלִים?
זֶה חֹשֵׁב וְזֶה שָׁר נֵבֶל, זֶה נֹשֵׂא מְשָׁלִים,
מֵחָכְמוֹת לְכֻלָּם — חֵבֶל, לְךָ, יוֹסֵף — חֲבָלִים;
יַעֲרֹף לִקְחֲךָ כַּגֶּשֶׁם, כִּי אֵל חִכְּמֶךָ,
וּכְשָׁאֵל בְּטוּרֵי לֶשֶׁם, יָקִים נָאֳמֶךָ!

תִּפְאֶרֶת שִׁמְךָ רַבָּה, צוּרְךָ יִצְּרֶךָ,
נֵר מַעֲרָב, אֲשֶׁר לֹא־יִכְבֶּה — בְּנְךָ אַחֲרֶיךָ;
בִּבְרִית עַמְּךָ שַׁחַק בָּא, אֶרֶץ תַּעְזְרֶךָ,
יָמִים לַעֲבָדִים כָּבְשֵׁם, כִּי מִתְקוֹמְמֶיךָ
יְכַחֲשׁוּ־לְךָ, וּתְבִישֵׁם עַד־תֹּם לַחֲמֶיךָ!

נִלְאָה פִּי, וְלְךָ הִתְוַדָּה עַל־קֹצֶר תְּהִלָּה,
כִּי יָם דַּעְתְּךָ אֵין מִדָּה, מַה־תָּכִיל מְגִלָּה?
וּלְךָ יָאֲתָה כָל־חֶמְדָּה, תּוֹרָה עִם־גְּדֻלָּה,
כִּי כָבוֹד וְהוֹד תִּירָשֵׁם מֵאָב קִדְמֶךָ,
כֵּן יֵיטִיב אֱלֹהִים אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ!

*

הֲתָלִים

1

עַל־הַזְּבוּבִים

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה מֵחֲמָסִי? אֲשַׁוַּע מִפְּנֵי שֹׁד הַזְּבוּבִים!
אֲשֶׁר לֹא־יִתְּנוּ הָשֵׁב לְרוּחִי, בְּכָל־כֹּחָם יְעִיקוּנִי כְּאֹיְבִים,
וְעַל־עֵינַי וְעַפְעַפַּי יְרֻצוּן, בְּאָזְנַי יֹאמְרוּ שִׁירֵי עֲגָבִים;
אֲדַמֶּה לֶאֱכֹל פִּתִּי לְבַדִּי — וְהֵם בּוֹ יֹאכְלוּ כִּדְמוּת זְאֵבִים,
וְעוֹד יִשְׁתּוּ בְּכוֹס יֵינִי, כְּאִלּוּ קְרָאתִים כַּאֲהוּבִים אוֹ קְרֹבִים;
וְלֹא יִרְצוּ לְבַד חֶלְקָם, פְּקַדְתִּים בְּיַיִן עַתִּיק וּמִשְׁמַן שֶׂה כְּשָׂבִים,
וְיִמְעַט רַק אֲכֹל מֵאֲשֶׁר לְפָנַי — לְיַיִן מִשְׁתִּי וּפַת אָכְלִי תְּאֵבִים;
וְכִי־אֶקְרָא מְיֻדָּעַי לְאָכְלָה — וְהִנָּם יְשָׁבִים רֹאשׁ הַמְסֻבִּים!
יְקַו לִבִּי סְתָו, כִּי הוּא יְכַלֵּם בְּקֹר רוּחַ שְׁלָגִים אוֹ רְבִיבִים,
וְלוּלֵי זֹאת אֲנִי קָץ מִפְּנֵיהֶם — בְּכֵן אוֹדֶה לְיֹשֵׁב הַכְּרוּבִים!

2

גֶּבֶר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם נָטוּ בְמַהֲלָכָם לְמוֹלַדְתִּי;
לוּ יִהְיוּ נֵרוֹת סְחֹרָתִי — לֹא־יֶחְשַׁךְ שֶׁמֶשׁ עֲדֵי מוֹתִי!

אִיגַע לְהַצְלִיחַ וְלֹא־אוּכַל, כִּי עִוְּתוּנִי כּוֹכְבֵי שָׁמָי;
לוּ אֶהֱיֶה סֹחֵר בְּתַכְרִיכִין — לֹא־יִגְוְעוּן אִישִׁים בְּכָל־יָמָי!

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר — אֹמְרִים: כְּבָר רָכָב!
אָבֹא לְעֵת עֶרֶב — אֹמְרִים: כְּבָר שָׁכָב!
אוֹ יַעֲלֶה מֶרְכָּב, אוֹ יַעֲלֶה מִשְׁכָּב —
אוֹיָה לְאִישׁ עָנִי, נוֹלַד בְּלִי כוֹכָב!

3

אָדָם מְכַבֵּד אֶת־מְקוֹמוֹ

כְּבוֹדִי בִמְקוֹמִי וְאִם־אַשְׁפִּיל שִׁבְתִּי,
וְלֹא־אֶבְחַר מָקוֹם כְּנִקְלִים בִּגְאוֹנָם,
אֲשֶׁר הֵמָּה חֹשְׁבִים הֱיוֹתָם רֹאשׁ מוֹשָׁב,
וְהַמּוֹשָׁב לָהֶם יְכַסֶּה עֶלְבּוֹנָם;
אֲנִי הוּא הַמָּקוֹם וְהַמָּקוֹם אִתִּי,
וְהֵמָּה — הַמָּקוֹם יְמַלֵּא חֶסְרוֹנָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־עֶזְרָא

(בנו של ראב״ע, בספרד; מת בהיות עוד אביו בחיים)

תְּאַלְמָנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר!

(לְאֶחָד מִידִידָיו)

כִּי הַזְּמָן חִצֵּי נְדֹד שָׁלַח, פָּצַע לְבָבִי מִבְּלִי־שָׁלַח,
הִכְהָה שְׁתֵּי עֵינַי בְּעוֹד יוֹמָם, הֵנִיס מְאוֹר לֶחְיִי וְעוֹדִי לַח,
הִלְבִּישׁ יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת שַׁחְרוּת, אַחַר אֲשֶׁר חָלַף וְהִתְגַּלָּח,
חָרַשׁ בְּגַבִּי וַאֲנִי אֶסְבֹּל, פָּשַׁע בְּנַפְשִׁי וַאֲנִי אֶסְלָח.
לוּ הַזְּמָן הָיָה כְּפִי חֶפְצוֹ, הֶגְלָה יְדִידָיו עַד־גְּבוּל לַחְלַח.
הָהּ, יִרְהֲבוּ־בִי זֹחֲלֵי עָפָר, כִּי שֶׁן־בְּהֵמוֹת בִּי תְּמוֹל שָׁלַח:

אֶתְוַדְּעָה אֶל־דָּת בְּנֵי־נֵכָר, אֶתְנַכְּרָה לִלְשׁוֹן בְּנוֹ שָׁלַח!
מַה־לִּי לְחֶבְרַת שֹׂנְאֵי שָׁלוֹם, אַחַר כְּבֵדִי הַגֹּדֶל פִּלַּח?
הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא מְלֵא סִיגִים לִבּוֹ, וְכֻלּוֹ סָג וְגַם־נֶאֱלָח,
כָּתַב כְּתֹבֶת יָדְעֵי דַעַת — לֹא־זָן וְלֹא־הוֹקִיר וְלֹא־פָלַח,
כִּי כָל־כְּלֵי הַבִּין וְהַמּוּסָר עַל־הַכְּסִיל יוּצַר וְלֹא יִצְלָח;
יָדַע לְבָבִי בֶּאֱמֶת כִּי לֹא עַל־הַחֲמוֹר רוּחַ אֱנוֹשׁ תִּצְלַח,
צוּרַת אֱנוֹשׁ אִם־תִּדְרְשׁוּ — רֹאשׁוֹ בֵּין נִיָּנֶה נִמְצָא וּבֵין כָּלַח.
יָמוּת בְּלֹא עִתּוֹ וְיִשּׁוֹמֵם, יָבוֹא אֱלֵי קִבְרוֹ בְּאֵין כָּלַח,
תֵּבֵל הֲלֹא תִבֶל וְהַמָּרוֹם יִכְלֶה וְהַשַּׁחַק הֲלֹא נִמְלָח!
אֵיךְ נַהֲרוֹת מוּסָר נְבוּב לֵבָב יִרְפֹּשׂ וּמֵימֵי הָאֱמֶת יִדְלָח?
כַּמָּה בְּדִבְרֵי הַכְּסִיל אֶשְׁעֶה, כִּי־אָכְלָה תָפֵל בְּלִי־מֶלַח? —
שָׁלוֹם לְךָ מֵאֵת אֲסִיר תִּקְוָה, סַמֵּי שְׁלוֹמוֹתָיו לְךָ מָלַח,
שָׁלַח לְךָ לִבּוֹ בְּמִכְתָּבוֹ, גַּם מִכְּבֵדוֹ הֵא־לְךָ פֶּלַח;
עַד־אָן אֲסִירֵי הָעֳנִי נִהְיֶה? עַל־גַּב זְמָן בֹּגֵד רְכַב וּצְלַח!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקוסטני, נורמנדיא, לערך ד"א ת"ת)

קְדֻשָּׁה

וְחַיּוֹת בֹּעֲרוֹת, מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ,
בְּזַחַל סֹבְלוֹת כֵּס אֵשׁ אֹכְלָה אֵשׁ,
נִסְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת־אֵשׁ,
נְאֻם הַדִּבּוּר מִשְׁמוֹעַ, הַנִּתָּן בָּאֵשׁ,
יִסְבְּלוּ סֵבֶל נוֹזְלִים עַל־רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ,
יָעִיר לָז לְלָז וְלֹא־נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ,
מְשַׁלְּחִים יָד שְׂרָפִים תַּחַת כַּנְפֵי־אֵשׁ,
מַשְׁלִכִים בְּכַנְפֵיהֶם גַּחֲלֵי לַהֲבוֹת אֵשׁ,

נִפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים, לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ,
נֶאֱלָחִים בָּם כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ,
בַּיִת לְחַשְׁמַלָּה, מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ,
בְּנֹגַהּ סָבִיב כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ,
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת דָּאוֹת בְּאַגַּפֵּי־אֵשׁ,
רוֹחֲשׁוֹת: „בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ!“ בְּלַהַק יִקְדֵי־אֵשׁ,
שְׁעוּנוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם, שְׁכִינָתוֹ בָאֵשׁ,
שֹׁאֲגוֹת כַּאֲרִי קוֹל בְּלַהַב־אֵשׁ,
מֵאֶחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ,
מַשְׁבִּיעוֹ שָׂרָף לַהַט שְׁבִיב אֵשׁ,
וּמִזְדַּעְזְעִים חֵילֵי מָרוֹם מִשַּׁלְהֲבֵי אֵשׁ,
וּמְרַעֵשׁ מִתְגַּלְגְּלִים גַּלְגַּלֵּי כֵס־אֵשׁ,
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם חֶרְדַּת אֵשׁ,
אָז יְשַׁלְּשׁוּ בַקֹּדֶשׁ לַנִּשְׁפָּט בָּאֵשׁ,
לִשְׂמֹאל וּלְיָמִין שְׁנֵי שַׂרְפֵי־אֵשׁ,
לְאַטִּים הָרֶגֶל מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל־אֵשׁ. —
אָנָּא, עִזּוּז וְגִבּוֹר, נַעֲרָץ בְּכִתֵּי־אֵשׁ,
אֵלֶיךָ הַעַל שֶׁוַע לְקֻחֵי דָת־אֵשׁ,
מִפְּעַל הַר מוֹר נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ;
מִצּוּקָה נִנְצַל, מִמְּדֻרַת עֵצִים וָאֵשׁ,
נָא, אִם־חַטָּאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָאֵשׁ,
נִחוּמֶיךָ יִגֹּלּוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל־כִּסֵּא אֵשׁ,
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרֹכֵב בְּמִרְכֶּבֶת אֵשׁ,
וְישֶׁר יָלִיצוּ בַעֲדֵנוּ חַיּוֹת אֵשׁ . . . .

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־זֶרַח

(חי, כנראה, באשכנז ועינו ראתה גזרות שנת תתנ״ו)

סְלִיחוֹת

1

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי, כִּי־רוּחִי הֱצִיקַתְנִי
עַל־מְרִירוּת נַפְשִׁי וְעַל־כֹּבֶד שִׁעְבּוּדִי!
בֵּין־כָּל־אֻמָּה וְלָשׁוֹן אֲנִי־לְבַד נוֹקַשְׁתִּי,
לֶכֶת מִיּוֹם־לְיוֹם לְאָחוֹר וְלֹא־לְפָנִים;
גָּמַרְתָּ אֹמֶר לְדֹר־וָדֹר עָלַי,
בְּלִי־לְגַלְגֵּל רַחֲמִים לְהוֹצִיאִי לְחֵרוּת;
דָּחֹה דְחִיתַנִי כְּבִשְׁתֵּי יָדַיִם,
וְלֹא־כְדֹחֶה בִשְׂמֹאל וּמְקָרֵב בְּיָמִין!
הָכְנַעְתִּי בְשֵׁשַׁךְ וְהָשְׁפַּלְתִּי בְמָדַי,
הָטְבַּעְתִּי בְיָוָן וְעַתָּה בְּיַד־זֵדֵי־רִשְׁעָה —
וְאִם־כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי, אִם־בְּשָׂרִי נָחוּשׁ,
לָשֵׂאת וְלִסְבֹּל כָּל־אֵלּוּ הַצָּרוֹת?
זֶה־לִּי כַּמֶּה־שָׁנִים חֲרֵבָה וְשׁוֹמֵמָה,
אֶלֶף וְעוֹד שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה,
חֲבוּשָׁה בְּבָתֵּי־כְלָאִים, חֲרוּשָׁה כַשָּׂדֶה,
חֲפוּרָה כַגַּנָּב, חֲפוּיַת־רֹאשׁ כָּאָבֵל;
טִמְּאוּ מִקְדָּשִׁי וְחִלְּלוּ קָדְשִׁי,
נִאֲצוּ וּפִגְּלוּ נִיחוֹחֵי אִשַּׁי —
יֹקֶשׁ חֲטָאַי וְעֹצֶם פְּשָׁעַי
וַעֲוֹן עֲקֵבַי הֵם גָּרְמוּ־לִי!
כַּבִּיר כֹּחַ, הֲלֹא־גָלוּי לָךְ,
כִּי־לָקִיתִי בְּכֶפֶל עַל־כָּל־סְאָה סָאתַיִם,

לְחָצוּנִי, רְעָצוּנִי כָּל־יוֹצֵא וָבָא,
אֲכָלוּנִי בְּכָל־פֶּה עַד־כְּלוֹ כֹחִי —
מַהֵר חוּשָׁה לְאֶנְקַת בָּנֶיךָ
הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים וְהַנֶּעֱלָבִים!
נִלְאֵיתִי נְשֹׂא גָּלוּת וְשִׁבְיָה,
מִרְפַּשׂ רַגְלֵי גּוֹי־נָבָל וְלֹא־עָם,
שׂוֹחֲחִים: „אֵי־מַלְכְּכֶם וְצוּר מָעֻזְּכֶם?
יֶחֱשֹׂף זְרוֹעוֹ וְיָגֵן עֲלֵיכֶם!
עִתֵּי גְאֻלָּה מְנִיתֶם וְנִגְמָרוּ,
וְתִקְוַת הַתְּשׁוּעָה פָּסְקָה וְהָלְכָה־לָּהּ!“
פַּרְצוּף פָּנַי כָּבוּשׁ בְּקַרְקַע,
בְּשָׁמְעִי נְאוּצָם וְנִבּוּל חֶרְפָּתָם. —
צֶדֶק דִּינֶיךָ וְיֹשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ
מַצְדִּיק אֲנִי עַל־כָּל־הַבָּא עָלָי;
קוּמָה אֱלֹהִים, רִיבָה רִיבִי,
וְהוֹצֵא לָאוֹר מִשְׁפָּטִי וְדִינִי!
רְאֵה שִׁמֲמֹתַי וְשִׁמֲמוֹת הֵיכָלֶךָ,
אִם־לֹא לְמַעֲנִי עֲשֵׂה לְמַעֲנֶךָ;
שְׁבֻעַת הוֹרִים וּכְרִיתוּת בְּרִיתָם
אַל־תָּפֵר, כִּי־אֵל נֶאֱמָן אָתָּה!
תִּזְכֹּר אַהֲבָתָם וּתְחַיֶּה זַרְעָם,
טֶרֶם יֹאבְדוּ בְּיַד מַעֲבִדֵיהֶם;
בָּנֶיךָ הֵם, מַטַּע נָעֳמֶךָ,
יִכָּמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׁאֵרִיתָם!

2

אַחֲרִישׁ וְאֶתְאַפַּק וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי,
בִּרְאֹתִי כֹּרְעֵי־לְבֵל וְדֹרְשֵׁי־לְמֵת הֱיוֹתָם בְּעָצְבִּי;
בְּפִי מַחְסוֹם שָׂמַרְתִּי וְנֶעְכַּר כְּאֵבִי —
מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי!

גָּבְרָה עָלַי לִמְאֹד יַד הַמְעַשֶּׂה,
רֹדֶה בָּאַף וּבְחָרוֹן מַפְרִיךְ וְשׁסֶה;
דִּכְּאוּנִי לַחֲצִי וְהָשְׁלַכְתִּי כְּפֶגֶר מְבֻסֶּה,
אַשְׂחֶה בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה!

הֱרִיתַנִי לַחֹמֶר וְנִמְשַׁלְתִּי כַחוּץ לַעֹבְרִים עָלַי,
גֵּוִי הֻכָּה וּלְחָיַי נִמְרְטוּ מִכַּף־עֲוִילָי,
וְאַבִּיט יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֵין־תּוֹמִיךְ מַעְגָּלַי —
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי וְקִרְבִּי חֳמַרְמָר:
עֹבְדֵי־מַשְׂכִּיּוֹת עָמְדוּ בְטַעְמָם וְרֵיחָם לֹא־נָמָר,
חֻלַּפְתִּי וְהוּרַקְתִּי מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי וּכְבוֹדִי נִתְיַמָּר —
הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר־לִי מָר!

טָבַעְתִּי מְצוּלָה בְּיַד־אַרְיֵה וְנִדְאַבְתִּי בִדְוָיָה,
הֲמוֹן עִיר עֻזָּב וְאַרְמוֹן נֻטָּשׁ וְנֶהֶרְסָה הַקִּרְיָה;
יְקָרֵנִי הַדֹּב וְשַׁמָּה שִׁכְּלַנִי בִשְׁאִיָּה,
בָּאנוּ־בָאֵשׁ וּבַמַּיִם — וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה!

כֹּחִי נִכְשַׁל בַּעֲוֹנִי וְרוּחִי נִקְצָר,
בְּעֵת רְדוֹת הַצָּפִיר וּבִשְׂיָרָה נֶעְצָר;
לְגֹחִי מִבֶּטֶן קָרָאתִי — וְעָנָנִי מִמֵּצָר,
בְּכָל־צָרָתָם לוֹ צָר!

מַה־מְּאֹד עַתָּה גָּבְרוּ מְעִילוֹת וַתֵּרֶב אַשְׁמָה,
בְּחֶבִי לְהִטָּמֵן וּבְחֵקִי לְהִתְעַלְּמָה;
נַחֲלָתִי נִצְּתָה וּלְחָרְבָּה הוּשָׁמָּה,
שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה!

שֵׂעִיר וְחִתְנוֹ סֵעֲרוּנִי וַיְשִׁיתוּנִי בָתָּה,
זֶה לְאַיִל־זֶה, וְזֶה אוֹתִי לְהַצְמִיתָה —
עַד־אָנָה תַּחֲרִישׁ וְתַבִּיט אָוֶן וְעַוְלָתָה,
וְלֹא־תְרַחֵם אֶת־יְרוּשָׁלַם וְאֵת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה?

פָּעֲרוּ פִיהֶם לִבְלֹעַ וּגְרוֹנָם פָּתוּחַ כְּקֶבֶר,
לִגְזֹר מִכָּל־צַד וְלֶאֱכֹל מִכָּל־עֵבֶר;
צָרַחְתִּי מִכְּאֵב לֵב בִּרְאוֹתִי אָחוֹר־שֵׁבֶר
וָאֹמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֵבֶר!

קָצְרָה רוּחִי וְכָלְתָה נַפְשִׁי
מִסִּבְלוֹת זָרִים וּמַעֲבֶדֶת בִּלְשִׁי —
רִיבָה אֲדֹנָי אֶת־יְרִיבַי וְרִיבֵי נַפְשִׁי,
וְאַל־תֵּפֶן אֶל־קְשִׁי!

שִׁחַרְתִּיךָ — הִמָּצֵא לִי, נִשָּׂא וְנֶעְלָם,
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת מִמְּכוֹן־שֶׁבֶת אוּלָם;
בְּךָ נֵצַח יַהַב מִבְטָחִי, נָא אַל־תַּחֲזִירֵנִי נִכְלָם —
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם!

רַבִּי דָוִד בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(חי במנגצא או באשפירה, לערך ד"א תתנ"ו)

סְלִיחָה

אֲדֹנָי אֱלֹהָי! רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי,
בִּקַּשְׁתִּיךָ — אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְּעֶזְרִי;
גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם־עָתְקוּ שְׁבָרַי,
הִדְבִּרִים בִּי — רָעֲדוּ כָּל־אֵבָרָי!

הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵינֵיהֶם, מָשָׁל וּשְׁנִינָה,
וַיַּדּוּ־אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה,
זֵדִים הֱלִיצֻנִי בְּפִיהֶם, וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה,
חֹשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה!

טֹפְלִים שֶׁקֶר וְכָזָב לְהִתְגֹּלֵל וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ —
יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם, וְהַשְׁפָּלָתָם תֶּחֱזֶינָה עֵינֵינוּ!
כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתֶךָ, לֵאמֹר: מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ?
לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ, אֲדֹנָי, לֹא לָנוּ!

מִדַּת טוּבְךָ וְחַסְדְּךָ הַגְּבֵר עַל־צֹאן מַרְעִיתֶךָ,
נַעֲנֵינוּ לְךָ, מְחַל, רַבֵּה סְלִיחָתֵנוּ בִּמְחִילָתֶךָ;
סָעֲדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט־לִבֵּנוּ לְאוֹר נְתִיבָתֶךָ:
עֲנֵנוּ, אֲדֹנָי, עֲנֵנוּ, כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ!

פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם,
צוּר, צַדִּיק, גָּדוֹל, גִּבּוֹר וְנוֹרָא, אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם;
קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ, עֶלְיוֹן, קָרוֹב מַצְדִּיקֵיהֶם,
רָעֹץ תִּרְעַץ בְּכָלָה וְנֶחֱרָצָה אֹיְבֵיהֶם וְקָמֵיהֶם!

שְׁחַרְנוּךָ בִּתְחִנָּה, הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ,
שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתֶךָ, כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ,
תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ תְהִלָּתֶךָ, כִּי־תַצִּילֵנוּ מֵרֹשְׁשֵׁינוּ,
תּוֹרָתְךָ וְעֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעֵינוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ. —

דֶּבֶב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי שִׁמְעָה וְהַאֲזִינָה,
וְשִׂיחוֹת דְּבָרַי לְפָנֶיךָ יִנְעֲמוּ וְכִקְטֹרֶת רְצֵה־נָא;
יְרִיבַי רִיב וְחַיַּת קָנֶה גְּעַר וּמִקְנָה תּוֹרִידֶנָּה,
דְּבִיר קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל־מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה.

בְּךָ תוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי, רָם וְנִשָּׂא, גֵּאֶה, גָּדוֹל וְנוֹרָא,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה;
שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי וּנְקֹם דַּם־עֲבָדֶיךָ, שָׁפְכוּ בְּנֵי נָבָל בְּעֶבְרָה,
מַגֵּר מִתְקוֹמְמַי וְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְעֶבְרָה וְצָרָה!

וְאַתָּה, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גֹּאֲלָם, מַלְכָּם וּגְאוֹנָם,
אַשְׁרָם אִם־הִטּוּ וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם —
לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עֹל גָּלוּתָם הַבֵּט מָגִנָּם,
הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל־פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם!

לְעֶזְרָתִי קוּמָה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת צָרִי וְאֹיְבִי,
וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ, כִּי־תַחֲבוֹשׁ מַכְאֹבִי,
יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבִי,
חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ, גֹּאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי, אֵל אֱלֹהֵי אָבִי!

רַבִּי קְלוֹנִימוֹס בֶּן־יְהוּדָה

(באשפירה או במגנצא, ד"א תתנ"ו)

קִינָה

עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה, וּורְמַיְשָׂא וּמַגֶּנְצָא

מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר נוֹזְלַי,
וְאֶבְכֶּה כָּל־יְמוֹתַי וְלֵילַי
אֶת חַלְלֵי טַפִּי וְעוֹלָלַי וִישִׁישֵׁי קְהָלַי,
וְאַתֶּם עֱנוּ אוֹי וַאֲבוֹי וְאַלְלַי,
וּבְכוּ בֶכֶה רַב וְהֶרֶב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְדָמֹעַ תִּדְמַע עֵינִי וְאֵלְכָה־לִּי שְׂדֵה בֹכִים,
וַאֲבַכֶּה עִמִּי מָרֵי לֵבָב הַנִּבְכִים,
עַל־בְּתוּלוֹת הַיָּפוֹת וִילָדִים הָרַכִּים,
בְּסִפְרֵיהֶם נִכְרָכִים וְלַטֶּבַח נִמְשָׁכִים;
אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים, סַפִּירִים וּנְפָכִים,
כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נְדוּשִׁים וְנִשְׁלָכִים,
סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ מִלְּקָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְתֵרַד עֵינִי דִּמְעָה וְאֵילִילָה וְאָנֶדָה,
וְלִבְכִי וְלַחֲגֹר שַׂק אֶקְרָא לְהַסְפִּידָה;
מִפָּז יְקָרָה וּמִזָּהָב חֲמוּדָה,
כְּבוּדָּה פְּנִימָה כְּבוֹד כָּל־כְּלִי חֶמְדָּה,
רְאִיתִיהָ קְרוּעָה שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה:
הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא וְהַמִּשְׁנָה וְהָאֲגָדָה;
עֱנוּ וְקוֹנְנוּ זֹאת לְהַגִּידָה:
אֵי תוֹרָה וְתַלְמִיד וְהַלּוֹמְדָהּ?
הֲלֹא הַמָּקוֹם מֵאֵין יוֹשֵׁב חָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְעַפְעַפַּי יִזְּלוּ־מַיִם, דֶּמַע לְהַגִּירָה,
וַאֲקוֹנֵן מַר עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה,
בַּשֵּׁנִי בִּשְׁמֹנָה בוֹ, בְּיוֹם מַרְגּוֹעַ הֶקְרָה,
מַרְגּוֹעַי לִרְגוֹעַי נֶחְלְפוּ לְהַבְעִירָה,
נֶהֶרְגוּ בַּחוּרֵי חֶמֶד וִישִׁישֵׁי הֲדָרָה,
נֶאֶסְפוּ יַחַד, נַפְשָׁם הִשְׁלִימוּ בְּמוֹרָא,
עַל־יִחוּד שֵׁם הַמְיֻחָד יִחֲדוּ בִגְבוּרָה,
גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְמַהֲרָה,
וְכֹהֲנֵי וַעֲלָמֵי נִגְוְעוּ כֻּלָּהֶם עֲשָׂרָה;
וּבְמַר יְגוֹנִי וְעָצְבִּי יְלֵל אַחְבִּירָה,
קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ הֲרִיגָתָם הַיּוֹם בְּזָכְרָה:

קְהַל וורְמַישָׁא בְּחוּנָה וּבְחוּרָה,
גְּאוֹנֵי אֶרֶץ וּנְקִיֵּי טָהֳרָה,
פַּעֲמַיִם קִדְּשׁוּ שֵׁם הַמְיֻחָד בְּמוֹרָא,
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בְּחֹדֶשׁ זִיו לְטַהֲרָה,
וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּקְרִיאַת הַלֵּל לְשׁוֹרְרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם בְּאַהֲבָה קְשׁוּרָה —
אָהִימָה עֲלֵיהֶם בִּבְכִי יְלֵל לְחַשְׁרָה,
כְּלוּלֵי כֶתֶר עַל־רֹאשָׁם לַעֲטָרָה;
וְעַל־אַדִּירֵי קְהַל מַגֶּנְצָא הַהֲדוּרָה,
מִנְּשָׁרִים קַלּוּ, מֵאֲרָיוֹת לְהִתְגַּבְּרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם עַל־יִחוּד שֵׁם הַנּוֹרָא,
וַעֲלֵיהֶם זַעֲקַת־שֶׁבֶר אֲעֹעֵרָה,
עַל־שְׁנֵי מִקְדְּשֵׁי יְסוֹדָם כְּהַיּוֹם עֻרְעָרָה,
וְעַל־חָרְבוֹת מְעַט מִקְדְּשֵׁי וּמִדְרְשֵׁי הַתּוֹרָה;
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּשְּׁלִישִׁי נוֹסַף לְדַאֲבוֹן וּמְאֵרָה,
הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְיָגוֹן וְצָרָה,
בְּיוֹם מַתַּן דָּת שִׁבַּרְתִּי לְהִתְאַשְּׁרָה —
וּבְיוֹם נְתִינָתָהּ כְּמוֹ־כֵן אָז חָזְרָה,
עָלְתָה־לָּהּ לַמָּרוֹם, לִמְקוֹם מְדוּרָהּ,
עִם תִּיקָהּ וְנַרְתִּיקָהּ וְהַדֹּרְשָׁהּ וְחֹקְרָהּ,
לְמְדֶיהָ וְשֹׁנֶיהָ בְּאִישׁוֹן כְּמוֹ בְאוֹרָה!
שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִסְפֵּד מַר לְקָשְׁרָה,
כִּי שְׁקוּלָה הֲרִיגָתָם לְהִתְאַבֵּל וּלְהִתְעַפְּרָה,
כִּשְׂרֵפַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ, הָאוּלָם וְהַבִּירָה!
וְכִי אֵין לְהוֹסִיף מוֹעֵד שֶׁבֶר וְתַבְעֵרָה,
וְאֵין לְהַקְדִּים, זוּלָתִי לְאַחֲרָה,
תַּחַת כֵּן הַיּוֹם לִוְיָתִי אֲעוֹרְרָה,
וְאֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה וְאֶבְכֶּה בְּנֶפֶשׁ מָרָה,
וְאַנְחָתִי כָּבְדָה מִבֹּקֶר וְעַד־עָרֶב —
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

עַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְלִבִּי נֹהֵם נְהִימוֹת,
וְאֶקְרָא לַמְקוֹנְנוֹת וְאֶל־הַחֲכָמוֹת,
אֱלִי וְאַלְיָא כֻּלָּם הֲמוֹת;
הֲיֵשׁ מַכְאוֹב לְמַכְאוֹבִי לְדַמּוֹת?
מִחוּץ תְּשַׁכֶּל־חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימוֹת,
חֲלָלַי חַלְלֵי־חֶרֶב, מוּבָלִים עֲרוּמִּים וַעֲרוּמּוֹת,
נִבְלָתָם כְּסוּחָה לְחַיַּת אֶרֶץ וְלִבְהֵמוֹת;
יוֹנֵק עִם־אִישׁ שֵׂיבָה, עֲלָמִים וַעֲלָמוֹת,
מִתְעַתְּעִים כְּמוֹ מוֹנַי וּמַרְבִּים כְּלִמּוֹת,
„אֵי אֱלֹהֵימוֹ" — אָמְרוּ — „צוּר חָסָיוּ בוֹ עַד־מוֹת,
יָבוֹא וְיוֹשִׁיעַ וְיַחֲזִיר נְשָׁמוֹת!"
חֲסִין יָהּ מִי־כָמוֹךָ, נֹשֵׂא עֲלֻמוֹת,
תֶּחֱשֶׁה וְתִתְאַפַּק וְלֹא־תִתְגַּבֵּר חֵמוֹת,
בֶּאֱמֹר אֵלַי מַלְעִינַי: „אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֵב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב?!"

עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם, כִּי־נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְשׁוֹרֵר
וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים — מִלְּהָפֵג וּלְקָרֵר;
מִי יָנוּד לִי? וְאֵין מַחֲזִיק לְהִתְעוֹרֵר!
חֵמָה בִּי יָצְאָה וְסַעַר מִתְגּוֹרֵר,
אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי הַצַּר הַצּוֹרֵר,
שִׁבַּר עַצְמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפוֹרֵר,
סִלָּה כָל־אַבִּירַי הַטַּבּוּר וְהַשָּׁרֵר,
מַכָּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מַתְעִיל וּמְזוֹרֵר,
רְטִיָּה וּמָזוֹר אֵין לְזוֹרֵר,
עַל־כֵּן אָמַרְתִּי: „שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר
בַּבֶּכִי, דִּמְעָתִי עַל־לֶחֱיִי לְצָרֵב,
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!"

רַבִּי דָוִד בֶּן־מְשֻׁלָּם

(ד"א תת"נו; מקום מגורו בלתי ידוע)

סְלִיחָה

אֱלֹהִים, אַל־דֳּמִי לְדָמִי!
אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט לְמִתְקוֹמֲמַי,
בַּקְּשֵׁהוּ, דָּרְשֵׁהוּ מִיַּד מַחֲרִימַי,
בַּל־תְּכַסֵּהוּ אֶרֶץ בְּכָל־מְקוֹמִי!

גֹּל יִגָּלֶה וּלְפָנֶיךָ יִשָּׁפֵךְ וְיִזָּלֵף,
גַּם־בְּפָרְפוּרְךָ מָלֵא גְוִיּוֹת יִגָּלֵף;
דּוֹן יִדּוֹן שֶׁפֶךְ — חֵלֶף בְּחֵלֶף —
דְּמֵי עֲנָיֶיךָ, הַנִּשְׁפָּכִים כְּשִׁגְרֵי אָלֶף.

הִתְיָעֲצוּ יַחַד סוֹף מֶסֶךְ רָעַל,
הַלּוֹט הַלּוֹט פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ לְהַעַל,
וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל הַמּוּעָל,
וְלֶכֶת אַחֲרֵי הַתֹּהוּ מְשֻׁקָּץ וּמְגֹעָל.

זֶרַע קֹדֶשׁ, בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ,
„זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" זָעֲקוּ וְשָׁרוּ;
חֶבֶל נַחֲלָתֵנוּ הוּא וּבוֹ נִתְאַפָּרוּ,
חַיַּת יְחִידָתָם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צָרָרוּ.

טַף וְנָשִׁים הִשְׁלִימוּ יַחַד לְעֲקֵד,
טְלָאִים הַמְבֻקָּרִים בְּלִשְׁכַּת בֵּית הַמּוֹקֵד:
„יָחִיד וְנִשָּׂא, עָלֶיךָ נֵהָרֵג וְנִשָּׁקֵד,
יָחוּם הַזְּמָּה אֵלָיו רֹאשׁ מַלְיַקֵּד!"

כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה לְעֹלָה תְּמִימִים,
כֻּבְּשׁוּ לַזֶּבַח כְּזִבְחֵי אֲמוּרֵי שְׁלָמִים,
לְאִמּוֹתָם אֹמְרִים: „לֹא תִכְמְרוּ רַחֲמִים,
לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיָי נִתְבַּקַּשְׁנוּ מִמְּרֹמִים!"

מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים, וְזֶה עַל־זֶה מְפַרְכְּסִים —
מְמַהֲרִים שְׁחֹט אֲחֵרִים וּבִדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים;
נָתוּן עַל־רֹבֵד הֵיכָלְךָ וְאַף לַמְמָרְסִים,
נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יְהוּ תוֹסְסִים!

סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְדֹלָה,
סוֹבֵב וְגַם הַיְסוֹד קָטֹן מֵהָכִילָה,
עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל לְעֹלָה,
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ סֶלָה.

פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים,
פְּדָרִים וַאֲבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וְהַנְּתָחִים,
צְרִידֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרֹנֵי מֹחִים,
צַדְקָנִיּוֹת קִנֵּיהֶם הֵמָּה עֹלְלֵי טִפֻּחִים.

קַיִץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי־רָב,
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר — תַּלְמִיד עִם־צֹרָב;
רַחַשׁ מֻרְבָּךְ זֶה מֵאָז לֹא־נִקְרָב,
רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶעֱרַב.

שָׂרְתֵי כְהֻנָּה כָּשְׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים,
שְׁחִיטָה זְרִיקָה וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים;
תַּקְרוּבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה נַפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים,
תְּנוּפַת חָזֶה וָשׁוֹק וּלְחָיֵי הָרָאשִׁים.

דְּמָעוֹת מִפּוֹ וּמִפּוֹ נֹבְעִים וּמְקַלְּחִים,
וְשׁחֲטִים וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל־אֵלּוּ נִנְחִים,
דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נֹגְעִים וְטֹפְּחִים,
בִּרְכַּת הַזֶּבַח „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל!“ צֹרְחִים.

יִרְאֶה יֵרָאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בֹּטְחוֹת,
בְּחֹם הַיּוֹם עֲרוּמּוֹת לַשֶּׁמֶשׁ נִשְׁטָחוֹת,
יָפָה בַנָּשִׁים מְבַקְּעֵי כָרֵשׂ וּמְפַלְּחוֹת,
מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָה וָלָד מַפְרִיחוֹת.

שָׁמוֹעַ אִם־נִשְׁמַע אוֹ אִם־נִרְאָה,
לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין, גְּדֹלָה פְלִיאָה:
מוֹלִיכִין בְּנֵיהֶם לַטֶּבַח כִּלְחֻפָּה נָאָה —
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, רָם, גָּאֹה גָּאָה?!

קֶדֶם נִשְׁעַנּוּ וַתַּעֲמֹד עֲקֵדַת הַר־מֹר,
טָמוּן לְיֵשַׁע בְּכָל־דֹּר וָדֹר לִשְׁמֹר;
נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה עַד־בִּלְתִּי לֵאמֹר —
חַי, זִכְזוּךְ קוּם תִּשְׁמָר־לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִגְמֹר!

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־נָתָן

(במגנצא ,ראה שבר עמו בשנות רעה ד"א תת"נו ותתק"ו,ומת אחר שנת ד"א תתק"יב)

זוּלָת

אֱלֹהִים, בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ,
פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵי קֶדֶם לְמַעֲנֵינוּ;
בְּכָל־דֹּר וָדֹר נוֹרָאוֹת שַׂמְתָּ עֲבוּרֵנוּ,
רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ, נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ.

גְּאַלְתָּנוּ בְחֹזֶק יָד מִנֶּחָשׁ וְצָרִים,
מֵאֲרִי וְדֹב וְנָמֵר וּשְׁאָר צוֹרְרִים,
דִּכְּאוּנִי עַתָּה רַגְלֵי חֲזִירֵי יְעָרִים —
כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלֵינוּ וְשֻׁפְּכוּ אֲשֻׁרִים.

הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ לְשִׁכְחָה
יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה,
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ בְּפֶרֶץ וּצְוָחָה,
כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם, נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה.

זְמַן אַחַר זְמַן נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה,
וְאָרַךְ הַקֵּץ וַאֲרֻכָה לֹא עָלְתָה;
חֶשְׁבּוֹן רָ״נוּ לְיַעֲקֹב חִכִּינוּ יֶשַׁע בְּעִתָּהּ —
קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב, לְעֵת מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה!

טוֹב קִוִּינוּ — וְהִנֵּה אֹפֶל וְאַשְׁמַנִּים,
בְּמַחְזוֹר ר״נוּ אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים;
יַחְדָּו נוֹעֲצוּ גּוֹי עַז פָּנִים —
אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים.

כַּחֲרוּת אַפָּם בָּנוּ חַיִּים בְּלָעוּנוּ,
טַף וְנָשִׁים כְּצֹאן לְטִבְחָה הִתְקוּנוּ,
לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹתֵינוּ,
פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ וּזְקֵנִים לֹא חָנָנוּ.

מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם,
מִמְּךָ לְהַפְרִישׁ, דֶּרֶךְ אֹרְחוֹתֶיךָ לְעַקֵּם,
נַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מִפְּנֵי חֲמַת הַמְעַקֵּם:
הַעַל־אֵלֶּה לֹא תִפְקָד־בָּם וְלֹא תִתְנַקֵּם?

סֵפֶר הַתּוֹרָה, נִתְעוֹלְלָה בְּיַד צָרִים,
וְגַם שִׁכְּלוּ דֹרְשַׁיִךְ מִפְּנִינִים יְקָרִים;
עֶלְבּוֹנֵךְ תִּבְעִי וְעֶלְבּוֹן נֶפֶשׁ אַדִּירִים,
כִּבְתוּלָה חֲגֻרַת־שַׂק עַל־בַּעַל נְעוּרִים.

פְּנֵי אֲדֹנָי שִׁפְכִי לִבֵּךְ לְאַבְּדָם,
לִנְקֹם נִקְמָתֵךְ יַשְׁכִּיר חִצָּיו מִדָּם,
צוֹרְרָיו תֹּאכַל חַרְבּוֹ מֵחֶרֶב מְאָדָּם,
עֶזְרַת מִצָּר הָבָה וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם.

קוּמָה אֲדֹנָי בְּאַפֶּךָ לִשְׁפֹּט קָמִים,
וְלֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם אַנְשֵׁי דָמִים;
רָצִים אַחֲרֶיךָ וְנַפְשָׁם לַמָּוֶת מַשְׁלִימִים —
בָּרַבִּים תְּחַלֶּק־לָמוֹ שָׁלָל עֲצוּמִים;

שִׁיתָה אֲדֹנָי מוֹרָה לְאַנְשֵׁי רִיבֶךָ,
לְבַל יַעֲנוּ עוֹד זֶרַע אֹהֲבֶךָ;
תְּקַיֵּם לָמוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ בִּנְבִיאֶךָ:
וְנָתַן־לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ!

חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ שֵׁנִית קְנוֹתֵנוּ,
כַּאֲשֶׁר מִנֹּף גָּאַלְתָּ אֶת אֲבֹתֵינוּ;
אַמֵּץ זְרוֹעֵנוּ כְּאָז בַּיָּם הֶעֱבַרְתָּנוּ,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתֵנוּ אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתֵנוּ!

רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן־מֵאִיר

(הוא רבנו תם, נולד ברומרוג לערך ד"א תת"ס, חי בטרוייש ומת ד"א תתק"לא)

פִּיּוּט לְסֻכּוֹת

יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי — נְדֻדִי וְגֵרוּשִׁי,
וְאַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכִּי — וְתָגֵל בְּךָ נַפְשִׁי!

יְרֻמוֹן מְסִלּוֹתַי — מְעֻנָּה מְגַמָּתִי,
וְאָרִים מְצִלּוֹתַי — לְהֵיטִיב נְגִינָתִי,
וְאָשִׂים תְּהִלּוֹתַי — לְפָנָיו תְּרוּמָתִי,
דְּמָעַי אֲשֶׁר נִסְכִּי, — בְּשָׂרִי בְהַגִּישִׁי,
עֲצָמַי עֲצֵי עֶרְכִּי, — וְלִבִּי יְקֹד אִשִּׁי.

עֲצוּמִים בְּלִי מִסְפָּר — חֲסָדָיו וְתַגְמוּלָיו,
וּבַמֶּה יְצִיר עָפָר — יְקַדֵּם הֲדֹם־רַגְלָיו?
וְאַף כִּי־בְרִית הֵפַר — וּפָרַץ גְּבוּל מִלָּיו!
וְאֵיךְ יֶאֱמַץ בִּרְכִּי — וְיָרוּם גְּאוֹן רֹאשִׁי,
וְעֵינָיו עֲלֵי דַרְכִּי, — וְרַגְלִי בְּפַח מוֹקְשִׁי?!

קְדוֹשׁ יַעֲקֹב שִׁמְשִׁי — וְזִכְרוֹן שְׁמוֹ כֻּלִּי,
וְחַסְדּוֹ צְנִיף רֹאשִׁי — וּמִי יַעֲרֹךְ אֵלַי?
וּמַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי — וְתִשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי?
לְאֵל יַחֲלִי, חַכִּי, — וְלַיְלָה וְיוֹם דִּרְשִׁי
עֲבֹדַת רְצוֹנָיו, כִּי — דְרוֹר הִיא וְגַם חָפְשִׁי.

בְּדַרְכֵי רְצוֹנֶךָ — נְחֵנִי וְהוֹרֵנִי,
וְאֶמְצָא לְפָנֶיךָ, — צְבִי, חֵן וְחַיֵּנִי,
וּבַטּוּב בְּעֵינֶיךָ — בְּרוּחֲךָ תְּנִיחֵנִי,
וְאֶשְׁכַּח יְמֵי חָשְׁכִּי, — וְלֵילֵי נְדֹד אֶשִּׁי,
וְאֶשְׂבַּע בְּתוֹךְ סֻכִּי — דְּגָנִי וְתִירוֹשִׁי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־זְרַחְיָה הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא בספרד, ועל כן נקרא גרונדי או ירונדי, אבל מקום מגורו לא נודע; בשנת ד״א תתק״י היה עוד בחיים)

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ בְּקֵץ וּזְמָן לֹא אָרוּךְ,
וּפָעֳלֵךְ לְמִשְׁפָּט עָרוּךְ — יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ!

יִצְרֵי אִישׁ נִרְדָּמִים, סְכָלִים וְלֹא מְחֻכָּמִים,
לְבָשְׁתָּם וּכְלִמָּתָם יֵעֹרוּ מִשְּׁנָתָם;

צְמֵאִים לְהַשִּׂיג תַּאֲוָה וְלַעֲלוֹת בָּמֳתֵי גַאֲוָה,
כְּאִלּוּ הוֹן יַצִּילֵם וּמִמָּוֶת יִגְאָלֵם!

חֲתַת מָוֶת לֹא יָרֵא אֱנוֹשׁ, בְּתַאֲוָה מִתְגָּרֶה,
רֹדֵף אַחֲרֵי שִׁלּוּמִים נֶאֱהָבִים וּנְעִימִים;

קָם בִּהְיוֹתוֹ רַעֲנָן, בְּבֵיתוֹ שָׁלֵו וְשַׁאֲנָן,
יְצַו אֵל פֶּגַע זַעְמוֹ: שָׂאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ!

הוֹלֵךְ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ בֶּטַח לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ,
וּמָוֶת שׁוֹטֵטָה בַעֲדוֹ וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ:

לְכָה־נָּא אֶקָּחֶךָּ, הַרְפֵּה מֵרוּחֶךָ,
דְּבַר־הַמֶּלֶךְ נָחוּץ — לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ?

וּמַה־זֶּה עוֹד תִּתְאַחֵר? הֲיֶשׁ־בֶּצַע כִּי־תְשַׁחֵר?
הֲיִשָּׂא כֹפֶר מְאוּמָה? וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה!

יִקְרָא לְאַנְשֵׁי אֱמוּנָיו, יְצַוֶּה עַל־קְנְיָנָיו,
יְמַהֲרוּ לַחְצֹב קֶבֶר טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר;

בְּפֶתַע נַפְשׁוֹ תִפְרַח,   בְּדֶרֶךְ עוֹלָם תֶּאֱרַח,
וַתַּעֲבֹר מֵעָלָיו   וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו!

רֵעָיו נִקְבְּצוּ לְסָפְדוֹ:   הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הֹדֹה!
רַק הַלַּיְלָה בְּבֵיתוֹ   לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ;

זֹעֲפִים פְּנֵיהֶם וְלִבָּם,   יַעֲטֹף חָמָס בְּקִרְבָּם,
לְיוֹם מָחָר יַעֲלֹזוּ —   בֹּזוּ כֶסֶף בֹּזוּ!

רָצִים אִתּוֹ לְמִדְבָּר,   בְּאֶרֶץ אִישׁ לֹא־עָבָר,
וְנָשְׂאוּ עַל־כְּתֵפַיִם   יַעֲשֶׂה־לוֹ כְנָפַיִם;

חֶבֶל צִמְּנוּ יָמֹד,   אֵץ לְהַעֲמִיק, לֹא יַעֲמֹד,
וְהִשְׁלִיכוּ בְּבוֹר חָפָר,   וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר;

יֵרֵד הַגּוּף שְׁאֹלָה,   וְרוּחוֹ תָשׁוּב לְמָעְלָה,
יַחַד שָׁבִים יְסוֹדָם —   וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם!

הִנֵּה אַחֲרֵי כָל־זֹאת   בָּאוֹת חֲדָשׁוֹת רְגָזוֹת,
גְּדוֹלִים חִקְרֵי־פֶלֶא   וְנִכְבָּדִים מֵאֵלֶּה;

יוֹם הָאֱלֹהִים יִדְרְשֵׁם   וּלְמִשְׁפָּט יַגִּישֵׁם,
וַיַּשְׁמִיעַ קוֹל חֲרָדָה: בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה!

רַב־לָכֶם וְלִתְלָאוֹת!   הַמְעַט מִכֶּם הַלְּאוֹת,
הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה?   וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלֶה!

וְרוּחַ מֵעָל יַעֲנֶה: עוֹד יֶשׁ־שֶׁבֶר מִשְׁנֶה,
חִזְקוּ מְאֹד פִּשְׁעֵיכֶם   וַאֲשִׁימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם!

נִצָּב הַגּוּף בְּאֵימָה,   דִּבְרֵי פִיהוּ מִרְמָה:
מִי זֶה יוֹסִיף סָרָה?   וּמִי־כָמוֹנִי יִקָּרֵא:

דַּיִּי לָשֵׂאת חֲמָסִים וְלִשְׁמֹעַ קוֹל נִגְשִׂים —
בְּחֹרֵי עָפָר אָהֳלִי וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִּי!

יֵשׁ מַעֲשֶׂה וָדַעַת בְּרוּחִי הַמַּרְשַׁעַת,
פִּקְדוּ וַעֲנוּ עַזּוֹת אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת!

זִמּוֹת רוּחַ נִתְקוּ בְּשָׁמְעָהּ אֲמָרִים עָתְקוּ,
מַה־תְּשִׁיבֵנִי חֹרְפִי — גַּם־אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ־פִּי:

כְּרִשְׁעוֹ אֵל שָׁפְטֵהוּ, בְּרִיבוֹ אַל־תְּנַקֵּהוּ,
בְּדַם פִּשְׁעוֹ מִתְגֹּלֵל — הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל!

רָעוֹת בְּכָל־עֵת חָרָשׁ, וְתַאֲוַת נְעוּרִים יָרַשׁ —
וְאֵיךְ הַנָּצֵל יֹאבֶה? כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה!

וְהַגּוּף יָשִׁיב גְּדֻלּוֹת, עֶרְוַת רוּחַ לְגַלּוֹת:
אַל־תַּחְמְלוּ עָלֶיהָ, טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ;

לוּחַ כְּתָב נִפְרֶטֶת הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת —
וְאֵיכָה אֶל־אֲדֹנֶיהָ הֵעֵזָּה פָנֶיהָ?

בְּפִשְׁעָהּ פֹּה נִקְרֵאתִי, אֲשֶׁר־הֵסַתָּה אֹתִי,
לֶכֶת בְּחֵלֶק דְּבָרִים אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים;

רְאוּ: מִיּוֹם נָסָעָה — הֲתִמָּצֵא בִי רָעָה?
בַּאֲשֶׁר אֶשְׁכַּב שָׁמָּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה!

כְּשֶׁמֶן רַכּוּ דְבָרָיו, אָכֵן סְבִיבָיו צָרָיו:
אֲנִי אָשִׁיב כַּהֲתִמְּךָ, הַנִּצֶּבֶת עִמְּךָ!

הֵן בְּשׁוּבְךָ לֶעָפָרִים וְלִמְחִלּוֹת הַקְּבָרִים
בָּאתִי אֲנִי אַחֲרֶיךָ — לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ;

בְּפֶתַע נַפְשׁוֹ תִפְרַח, בְּדֶרֶךְ עוֹלָם תֶּאֱרַח,
וַתַּעֲבֹר מֵעָלָיו וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו!

רֵעָיו נִקְבְּצוּ לְסָפְדוֹ: הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הֹדֹה!
רַק הַלַּיְלָה בְּבֵיתוֹ לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ;

זֹעֲפִים פְּנֵיהֶם וְלִבָּם, יַעֲטֹף חָמָס בְּקִרְבָּם,
לְיוֹם מָחָר יַעֲלֹזוּ — בֹּזוּ כֶסֶף בֹּזוּ!

רָצִים אִתּוֹ לְמִדְבָּר, בְּאֶרֶץ אִישׁ לֹא־עָבַר,
וְנִשְׂאוּ עַל־כְּתֵפַיִם יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְנָפַיִם;

חֶבֶל צִפְּנוּ יָמֹד, אָץ לְהַעֲמִיק, לֹא יַעֲמֹד,
וְהִשְׁלִיכוּ בְּבוֹר חָפָר, וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר;

יֵרֵד הַגּוּף שְׁאֹלָה, וְרוּחוֹ תָשׁוּב לְמָעְלָה,
יַחַד שָׁבִים יְסוֹדָם — וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם!

הִנֵּה אַחֲרֵי כָל־זֹאת בָּאוֹת חֲדָשׁוֹת רְגָזוֹת,
גְּדוֹלִים חִקְרֵי־פֶלֶא וְנִכְבָּדִים מֵאֵלֶּה;

יוֹם הָאֱלֹהִים יִדְרְשֵׁם וּלְמִשְׁפָּט יַגִּישֵׁם,
וַיַּשְׁמִיעַ קוֹל חֲרָדָה: בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה!

רַב־לָכֶם וְלִתְלָאוֹת! הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת,
הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה? וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלֶה!

וְרוּחַ מֵעַל יַעֲנֶה: עוֹד יֶשׁ־שֶׁבֶר מִשְׁנֶה,
חָזְקוּ מְאֹד פִּשְׁעֵיכֶם וַאֲשִׁימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם!

נִצָּב הַגּוּף בְּאֵימָה, דִּבְרֵי פִיהוּ מִרְמָה:
מִי זֶה יוֹסִיף סָרָה? וּמִי־כָמוֹנִי יִקְרָא:

דַּיִּי לָשֵׂאת חֲמָסִים וְלִשְׁמֹעַ קוֹל נִגְשִׂים —
בְּחֹרֵי עָפָר אָהֳלִי וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִּי!

יֵשׁ מַעֲשֶׂה וָדַעַת בְּרוּחִי הַמִּרְשַׁעַת,
פִּקְדוּ וַעֲנוּ עַזּוּת אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת!

זִמּוֹת רוּחַ נִתְּקוּ בְּשָׁמְעָהּ אֲמָרִים עָתְקוּ,
מַה־תְּשִׁיבֵנִי חֹרְפִי — גַּם־אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ־פִּי:

כְּרִשְׁעוֹ אֶל שָׁפְטֵהוּ, בְּרִיבוֹ אַל־תְּנַקֵּהוּ,
בְּדַם פִּשְׁעוֹ מִתְגֹּלֵל — הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל!

רָעוֹת בְּכָל־עֵת חָרַשׁ, וְתַאֲוַת נְעוּרִים יָרַשׁ —
וְאֵיךְ הַנָּצֵל יֹאבֶה? כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה!

וְהַגּוּף יָשִׁיב גְּדֻלּוֹת, עֶרְוַת רוּחַ לְגַלּוֹת:
אַל־תַּחְמְלוּ עָלֶיהָ, טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ;

לוּחַ כְּתָב נִפְרֶטֶת הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת —
וְאֵיכָה אֶל־אֲדֹנֶיהָ הֵעֵזָה פָּנֶיהָ?

בְּפִשְׁעָהּ פֹּה נִקְרֵאתִי, אֲשֶׁר־הֵסַתָּה אֹתִי,
לֶכֶת בְּחֵלֶק דְּבָרִים אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים;

רְאוּ: מִיּוֹם נָסָעָה — הֲתִמָּצֵא בִי רָעָה?
בַּאֲשֶׁר אֶשְׁכַּב שָׁמָּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה!

כְּשֶׁמֶן רַכּוּ דְבָרָיו, אָכֵן סְבִיבָיו צָרָיו:
אֲנִי אָשִׁיב כַּהֲתִמְּךָ, הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה!

הֵן בְּשׁוּבְךָ לָעֲפָרִים וְלִמְחִלּוֹת הַקְּבָרִים
בָּאתִי אֲנִי אַחֲרֶיךָ — לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ;

אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יָרַדְתָּ   וּמֵחַיִּים נִכְחָדְתָּ —
וְאָשׁוּבָה אֶל־שָׁרְשִׁי   וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי!

מֵבִין כָּל־נִסְתָּרוֹת   וְיֹדֵעַ כָּל־סְפֹרוֹת,
בְּגָדְלְךָ, שֹׁכֵן שַׁחַק,   מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחָק!

נוֹרָא בְּצֶדֶק יַעֲנֵם,   בְּמִשְׁפַּט הָאֱמֶת יְדִינֵם,
יְחַבְּרֵם כְּפַעַם בְּפַעַם,   וַיְשַׁלְּחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם;

וְכַאֲשֶׁר חָטְאוּ יַחַד   בְּעוֹדָם לְבָשָׂר אֶחָד,
כֵּן יֵצְאוּ עֲשׂוֹתָם כָּלָה   אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה!

מִי זֶה יָרֵא וְחָרֵד,   מֵחֲטָאָיו יִפָּרֵד,
לְבִלְתִּי יִנָּהֲגוּ הֶתֱלִים   אִישׁ עַל־הַגֶּחָלִים!

אִם עֵינִי לֹא־שַׂמְתִּי   עָלַי וְעַל־נִשְׁמָתִי
אוֹ־יוֹם אוֹ יוֹמַיִם —   מִי־לִי בַשָּׁמָיִם?!

רַבִּי בְּרַכְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא ומקום מגורו לא נודע; חי לערך ד"א תת"פ — תתק"ל)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

בְּרוּם גַּלְגַּל   סוֹבֵב עָלֵי מַעְגָּל —
שִׁמְךָ יִגַּל,   אָיֹם וְגַם־נִדְגָּל!

רְאִיתִיךָ   יִצְרִי בְּעֵין לִבִּי,
קְרָאתִיךָ   רָחוֹק, וּבְמִסְבִּי
מְצָאתִיךָ,   שֹׁכֵן בְּתוֹךְ קִרְבִּי,
לְךָ מִכְלַל־   יֹפִי וְצִיץ מַהְלָל
בְּפִי מַעֲלַל   יָשִׂישׂ וְגַם־עוֹלָל!

כְּבוֹד עוֹלָם, גָּדוֹל וּמִתְנַשֵּׂא,
וְאַתְּ נֶעְלָם מִכֹּל וְכֹל נֹשֵׂא,
וְאֵיךְ אוּלָם וּדְבִיר לְךָ מְכַסֶּה?
לְךָ מִמְשָׁל עַל־כָּל־גְּבִיר מָשָׁל,
וְלֹא נִמְשָׁל אַתָּה בְּפִי מָשָׁל!

יְהִי חֵקֶר אֶל־כָּל־יָקָר נִמְצָא,
וְאֵין חֹקֵר קֵץ הוֹדְךָ יִמְצָא,
וְכָל־בֹּקֶר מִשְׁפָּט לְאוֹר יָצָא,
וְלֹא יֶחְדַּל לָעַד וְלֹא יִדַּל,
אֲבָל יִגְדַּל שִׁמְךָ וְיִתְגַּדָּל!

רַבִּי זְרַחְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא וחי בלוניל; מת ד"א תתק"מו)

תּוֹכַחַת לְנַפְשׁוֹ הַהֹמִיָּה

וְנִעֲנוּעִים לְאָחִיו רַבִּי בְּרַכְיָה

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וּמַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי בְּרָב־בֶּכֶה וְדִמְעָה עַל־לְחִי?
לָמָּה כְּיוֹלֵדָה תְּחִילִין מִמְּצוּ־קַיִךְ, וְלָמָּה זֶּה כְּנֶשֶׁר תִּקְרְחִי,
מִבַּעֲלֵי חִצִּים וְנִיצוֹצִים וְלֵ־צִים בְּעָתוּף וַיְמָרֵךְ מַר תִּצְרְחִי?
חַיָּה, לְאֵל חַי יַחֲלִי, אַל־תִּירְאִי מִבֶּן־אֱנוֹשׁ יָמוּת, וְאַל־תֵּאָנְחִי
מִלַּהֲטֵי חַרְבוֹת זְמָן מִתְהַפְּכוֹת סָבִיב, וְאַל לִשְׂחוֹק יְלָדָיו תִּשְׂמְחִי!
הִנֵּךְ חֲצוּבָה מִכְּבוֹד עֶלְיוֹן, וּמֵ־אוֹר צַח עָלַי כָּל־הַמְּאוֹרִים תִּזְרְחִי —
אֵיכָה לְמַחְשַׁכֵּי אֲדָמָה הָאֲרִי־רָה הַשְּׁפָלָה תֵּרְדִי אוֹ תִצְנְחִי?
לָשׁוּב כְּיוֹנָה אֶל־אֲרֻבָּה עוּפִפִי, עַד לַעֲלוֹת אֶל־כֵּס מְלוּכָה תִּצְלְחִי,
מֵימֵי יְשׁוּעָה שַׁאֲבִי־לָךְ מִמְּקוֹר חַיִּים, וְאַל מֵימָיו בְּרַגְלֵךְ תִּדְלְחִי!
הִתְקַדְּשִׁי, הִטַּהֲרִי מִגָּאֳלֵי תֵבֵל, וּפַת־בָּגָהּ וְיֵינָהּ תִּזְנְחִי,

עוּרִי, בְּחֵיק הַבְלֵי אֲדָמָה שֹׁכְבָה, עוּרִי לְיוֹם אַחֲרוֹן וְעַיִן תִּפְקְחִי,
שֵׁבֶט וְשׁוֹט מוּסָר לְגַבֵּךְ נָפְלוּ מִידֵי זְמָן — הִוָּסְרִי, הִוָּכְחִי!
מֹטוֹת עֲלוּמִים נַתְּקִי לָצֵאת לְבֵית חָפְשִׁית, וּמוֹסְרֵי גַאֲוָה הִתְפַּתְּחִי,
שׁוּבִי לְצוּר הַיְצָרֵךְ, בָּרָה, וְהִ־ זַּכִּי וְהִבָּרִי לְיוֹם תִּלָּקְחִי,
יוֹם תֵּצְאִי מִמַּאֲסַר גֵּוֵךְ, וְיוֹם אֹהֶל בְּתוֹךְ מַחֲנֵה אֱלֹהִים תִּמְתְּחִי!
חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו שְׁלָחַנִי עֲשֵׂה, דְּבַר דְּעִי וּרְאִי לְהָשִׁיב שֹׁלְחִי,
לוֹ שַׁלְּמִי פְּרִי שְׂפָתַיִךְ, וְאֶת לִבֵּךְ לְרָצוֹן לָךְ לְתוֹדָה תִזְבְּחִי;
זִכְרִי וְהַזְכִּירִי תְּהִלּוֹתָיו וְחַסְ־ דּוֹ לָךְ, וְאַל אֶת־כָּל־גְּמוּלָיו תִּשְׁכְּחִי,
הַמַּעֲלֵךְ מִתַּחְתִּית עָפָר, וּמַ־ צִּיל מִבְּכִי עֵינֵךְ וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי!
בֹּאִי, חֲסִי תַּחַת כְּנַף רַחֲמָיו וְחַ־ נּוֹתָיו, וְאַל־נָא בִנְדִיבִים תִּבְטְחִי,
עִבְדִי כְּאָמָה אֶל־אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁ־ תַּחֲוִי לְהַר קָדְשׁוֹ וְלִשְׁמוֹ שַׁבְּחִי,
דִּפְקִי עֲלֵי דַלְתֵי תְעוּדָתוֹ, וּמַנְ־ עוּלָם בְּיַד־דַּעַת וְהַשְׂכֵּל תִּפְתְּחִי;
כִּפְתִיל נְעֹרֶת חֵטְא נְעוּרַיִךְ יְהִי לָךְ — בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ תְּשׁוּבָה תִּקְדְּחִי,
לִבֵּךְ וְיָדֵךְ עִם לְשׁוֹנֵךְ יַעֲשׂוּ שֵׁם טוֹב כְּשֶׁמֶן טוֹב — וּבוֹ תִּמָּשְׁחִי,
כִּי הַזְּקֵנִים מָשְׁחוּ רֹאשֵׁךְ בְּטַל אוֹרֹת, רְאִי כִּי־מָהֲרָת תִּתְגַּלְּחִי!
עַד־מָה וְעַד־מָתַי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, עַל־הַסְּעִפִּים הַשְּׁנַיִם תִּפְסְחִי?
אִם תֶּשְׁבִי תֶּהֱמִי כְּיָם סֹעֵר, וְאִם לָשׁוּב לְעַמֵּךְ תֹּאמְרִי — תִּפָּסְחִי!
חָשַׁקְתְּ בְּגֵרוּתֵךְ לְסוּרֵךְ מֵעֲלֵי צָרִים, בְּאָמְרָם לָךְ: עֲדִי נַעֲבֹר שְׁחִי,
וַתִּבְחֲרִי יוֹם שׁוּב וְתִלָּוִי לְאָח, לְוִיָּה לְבֵית לֵוִי, וּבוֹ תִּסָּפְחִי;
יוֹם תִּשְׁקִי־לוֹ מִנְּשִׁיקֹת פֶּה, וְיוֹם בַּחֲזוֹת הֲדַר פָּנָיו כְּשׁוֹשַׁן תִּפְרְחִי,
מִפִּיו בְּדֹלָחִים וְאֶקְדַּח תִּלְקְטִי, מִמַּעֲשָׂיו מֹר וַאֲהָלוֹת תִּרְקְחִי!
קַוִּי לְצוּר יִשְׁעֵךְ וּמוֹשִׁיעֵךְ, וְצַ־ פִּי מִפְּתָיו וּבְנִפְלְאוֹתָיו שׂוֹחֲחִי,
יָשִׂים לְמָאוֹס מֹאֲסַיִךְ, וַאֲשֶׁר סָחוּ עֲפָרֵךְ וַאֲבָנַיִךְ — סְחִי,
יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיֵךְ, בְּיוֹם יִתֵּן בְּחוֹמוֹתָם וּמִגְדָּלָם מְחִי,
יָמֹד פְּעֻלָּתָם אֱלֵי חֵיקָם וּמִ־ שֶּׁבֶר יְיֵלִילוּ, וְרִנָּה תִּפְצְחִי,
יֹאמַר לְרוּחַ מֶרְצוֹנוֹ נִשְׁבָּה: בֹּאִי וּבַהֲרֻגֵי פְּרִידָתָם פְּחִי!
עַד־אַחֲלִיף כֹּחִי בְּצוּר גֹּחִי וּמַבְּ־ טִיחִי, וְרוּחִי — בַּחֲזוֹת אָחִי — תְּחִי!

רַבִּי אֵלִיָּה בֶּן־שְׁמַעְיָה

(לערך ד"א תתק"י; מקום מגורו בלתי נודע)

סְלִיחָה

אוֹיְבִים חַיָּבִים אֵין לְנֶגְדָּם פְּחָדֶיךָ,
אָצִים מְנַאֲצִים, יוֹעֲצִים לְהַכְחִיד מְיַחֲדֶיךָ;
בָּאִים כִּצְבָאִים, וְכִלְבָאִים שֹׁאֲגִים אֲגוּדֶיךָ:
לָמָּה נָמוּת נֶגְדֶּךָ?

נִזְרִים יְהִירִים אַכְזָרִים עַל־יְדִידֶיךָ,
גְּדֵרָם פֹּרֵץ, עָרִיץ גִּלְגֹּלֶת חֲרֵדֶיךָ,
דֶּמַע זוֹלְגִים כִּפְלָגִים וְהֹגִים מְכַבְּדֶיךָ:
לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לַעֲבָדֶיךָ?

הֲמוֹן מֵעֶיךָ אֵלֵימוֹ הִתְאַפְּקוּ רַחֲמֶיךָ,
הוֹלְלִים הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים מְעוֹלְלִים רְחוּמֶיךָ,
וְעַד מָתַי יַעֲלְזוּ וְיַרְגִּיזוּ נְעִימֶיךָ,
לָמָה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ?

זַלְעָפָה אֲחָזָה וּרְעָדָה חוֹכֶיךָ מַמְלִיכֶיךָ,
זְעָקִים נֹאֲקִים הָעֹלוֹת לָמוֹ אֲרֻכֶךָ,
חֲנוּתָם קְנוּתָם שֵׁנִית הָצֵץ מַחֲרַבֶּיךָ,
לָמָּה תַתְעֵנוּ יְיָ מִדְּרָכֶיךָ?

טֹרַד מְפֹרָד סָתוּם בְּלֹא מָל,
טְהוֹר עֵינַיִם בִּלַּע וְלֹא חָמָל,
יַעַן הֶלְעַן — מַעַן הֵכִין נֶאֱמָל:
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל?

כָּלוּ עֵינַי בִּרְאֹתִי אֱוִיל מַשְׁרִישׁ,
כְּמוֹ נָחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי יַפְרִישׁ,
לְחֵיץ וּמֹחֵץ מָתַי מִפָּנַי תּוֹרִישׁ?
לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ?

מְאַסְתָּנוּ הִשְׁלַכְתָּנוּ מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים,
מִשְׁחָק בַּמֶּרְחָק הָיִינוּ לִלְאֻמִּים אֲיֻמִּים,
נַהֲגֵנוּ כְּצֹאן, שֹׁמֵר שְׁבֻעַת קְדוּמִים,
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

סוֹד הֶעֱרִימוּ אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים,
סַפֵּחַ חֲמָתְךָ שַׁבֵּר נוֹרָאִים מְעוֹלְלִים,
עוּרָה מְהֵרָה, כַּלֵּה מִסְתּוֹלְלִים וּמִתְעוֹלְלִים,
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים?

פְּקֹד רָשׁ מְגֹרָשׁ נִפְרָשׁ מֵאַרְמוֹנֶךָ,
פְּדֵהוּ רְצֵהוּ שַׂבְּעֵהוּ טוּב מִשְׁמַנֶּיךָ,
צְפוּנֶיךָ מַלֵּא בֶּטֶן נִטְעֵי נַעֲמָנֶיךָ,
לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ?

קָמִים אִסְּרוּנִי וְאֵין אֱגוּדִי מַתִּיר,
קַדֵּם פָּנֶיךָ כָּל־מַעְתִּיר וּמַכְתִּיר,
רֵעֶיךָ חָפֵץ כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ לְהוֹתִיר,
לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר?

שׁוּבָה וְהִדָּרֵשׁ לְחֶלֶף־כֹּחַ שֹׁאֵל,
תָּמְכֵהוּ מַלְּכֵהוּ כִּי יָד לְאֵל,
תָּחִישׁ הֶחָזוֹן: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“,
לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל?

אֵלִי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנֶךָ,
בְּרַחְשִׁי שְׁמַע, יֶעֱרַב הֲגִיגִי לְפָנֶיךָ,
חֲשֹׁב זַעַק קוֹלִי כְּהִסְכִּית מִמְּעוֹנֶךָ:
לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ?

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מֵאִיר

(בנרבונה, לערך ד״א תת״ס)

תְּחִנָּה

יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת, צֹפוֹת לְרַב עֲלִילִיּוֹת,
חַסְדְּךָ, בֹּחֵן כְּלָיוֹת, קָרֵב לִבְנֵי גָלֻיּוֹת,
חוֹב שְׁטָרֵי פְלִילִיּוֹת זָרֵה נְהַר שְׁלוֹלִיּוֹת,
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יָם — עוֹד יְשׁוּבוּן לְקִוּוּיָם,
בָּנַי מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם לֹא־שָׁבוּ לְמַאֲוַיָּם,
גַּם־נִצְּלוּ אֶת־עֶדְיָם אַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם וּנְבָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

דְּרוּשָׁה אֶרֶץ הַנְּשַׁמָּה — תֵּעָבֵד וְנָסַב שְׁמָהּ,
הִנְנוּ בִגְדֹלָה אַשְׁמָה לֹא שַׁבְנוּ עִיר יְיָ שָׁמָּה,
וַחֲמַת עָשׂוּ אֶת־אֲשִׁימָא נָעֲרוּ כְּגוּרֵי אֲרָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

זֶה הָעֵץ יֵשׁ תִּקְוָה — אִם־יִכָּרֵת עוֹד שׁוְּה,
חָלְפָה מֵאִתִּי תַאֲוָה, לֹא־שָׁבָה עוֹד לְתַאֲוָה,
טְרָדוּנִי בְנוֹת עַלְוָה, אֲדַמִּית צַדְנִית חִתִּיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

יְשִׁמוֹן, נִכְחָדוֹת עָרִים — עוֹד יֵשְׁבוּ בִשְׁעָרִים,
כְּלוּלָה אַהֲבַת נְעוּרִים לֹא־שָׁבָה קִרְיַת יְעָרִים,
לְתוֹכָהּ יְרַקְּדוּ שְׂעִירִים, אַךְ־שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

מְעוֹת־יָם יֶחֱשׁוּ גַּלִּים וְקוֹל הֲמוֹן בַּת־גַּלִּים —
נַחְנוּ הֹלְכִים וְדַלִּים, לֹא־חָדְלוּ גַלְגַּלִּים,
סַבּוּנוּ רֹדְפִים קַלִּים, בְּיָדָם חֶרֶב פִּיפִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

עָלוּ שְׁכֵנַי הָרָעִים עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים,
פָּרְצוּ, עָמְדוּ זֹרְעִים, קָרְעוּ לִבִּי קְרָעִים,
צְוָחַת אַחִים וְרֵעִים תִּקְרָא בְּרֹאשׁ הֹמִיּוֹת:
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

קִנְאָה לְצִיּוֹן קַנֵּא וְלַגּוֹלָה אֲשֶׁר בְּכַלְנֶה,
נָגִיד בְּעַמְּךָ מַנֵּה מִמַּטֵּה בֶן־יְפֻנֶּה,
רֶגֶשׁ אַשְׁפָּה תִּרְנֶה עַל־מוֹאָב וְעַל־קְרִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

שְׁבוּת עַמְּךָ הַנּוֹתֶרֶת תְּגַלֶּה שָׁלוֹם עֲתֶרֶת,
תָּקִים עַמּוּד וְכֹתֶרֶת בֵּית קֹדֶשׁ לְתִפְאֶרֶת,
מִזְבַּח עֹלָה וּקְטֹרֶת, קְעָרוֹת כַּפּוֹת מְנַקִּיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; לערך ד"א תת"ק, ואולי לפני הזמן הזה)

סְלִיחָה

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי,
בַּצָּרָתָה לִי קָרָאתִי,
אַל־תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי!

נַּשְׁתִּי לְפָנֶיךָ בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה,
דִּבְרֵי־פִי רְצֵה וְקַבֵּל עֲתִירָה,
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא!

הַאִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ?
וְאִם כְּפֹעַל כָּל־גְּוִיָּה,
מִי יִצְדַּק לְפָנֶיךָ, רַב הָעֲלִילִיָּה?

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
חַסְדֵי אֲדֹנָי סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,
עַל־כֵּן צָמְאָה לְךָ רוּחִי בְּקִרְבִּי.

טִלְטַלְתִּי טַלְטֵלָה גָּבֶר,
יָשַׁבְתִּי חָלֶה כְּאֵם עַל־מַשְׁבֵּר,
וָאֶזְעַק חָמָס וָאֶקְרָא שָׁבֶר.

כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ,
לְהַטֹּתִי מִפִּנָּה לְפִנָּה,
וְאֵין־מָנוֹחַ לִי וְלֹא־חֲנִינָה.

מֵרֹב כֹּבֶד חַטָּאתִי,
נַסְתִּי מִפְּנֵי אֲרִי וּבַדֹּב פָּגַעְתִּי,
וּבַבַּיִת נָחָשׁ, כְּבַקִּיר נִסְמָכְתִּי.

סְבָבוּנִי פָּרִים רַבִּים,
עֲצָמוּנִי אֲרָיוֹת וְדֻבִּים,
אֲכָלוּנִי הֲמָמוּנִי כִזְאֵבִים.

פָּנִיתִי לְעֶזְרָה הַקְּדוּמָה,
צָעַקְתִּי לִלְבֹּשׁ נְקָמָה:
יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי כְּלִמָּה!

קְרָאתִיךָ, אֲדֹנָי, מִמַּעֲמַקִּים,
רִיבָה רִיבִי, שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׁוּקִים!

שְׁמַע, אָדוֹן, תְּפִלָּתִי,
תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים תְּחִנָּתִי,
כִּי־לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי;

מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים הַמָּלֵא,
שְׁאֵרִית מוֹדִים אֵלֶיךָ הַפְלֵא,
עֲשֵׂה עִמָּנוּ נִסִּים וָפֶלֶא!

רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן־יִצְחָק

(מרינגשפורק, מת ד"א תתק"לה)

זוּלָת

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ, מוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתֶּךָ, גְּאַל־לְךָ אֶת־גְּאֻלָּתֶךָ!
בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ נָאֲוָה הָיָה לְאֵשׁ וְלֶהָבָה, הַר הָאֱלֹהִים חֳרֵבָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ — מִיַּד נַפְשִׁי קֻבַּע, וַאֲנִי עָנִי וְגֹוֵעַ;
דָּתְךָ לְהַעֲבִיר בִּקֵּשׁ דּוֹר אַנְטִיוֹךְ וְעִקֵּשׁ, זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ —
עַד־מָתַי יְיָ?

הָיִיתִי כְּנִתַּק לִרְעִיָּה, כְּנוֹס לְכִפָּה לִדְחִיָּה, הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה;
וָאֱהִי נָגוּעַ בְּתוֹכָחוֹת מִפְּנֵי שֶׁקֶר טְחוֹת, חָרוּת עַל־הַלֻּחוֹת —
עַד־מָתַי יְיָ?

זֵדִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי, הָפֵר מִצְוַת קָדְשִׁי וְחַלֵּל שַׁבַּתִּי וְחָדְשִׁי;
חַי, רֹכֵב עַל־עָב קַל, הַבִּיטָה אֶל־עָמָל לֹא תוּכַל, לָמָּה זֶה אֶשְׁכָּל —
עַד־מָתַי יְיָ?

טֹפְלֵי שֶׁקֶר כֻּלָּם, הַמַּרְחִיקִים מֵעַל גְּבוּלָם שֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם,
יְרַצְּצוּ כָל־קְדֹשִׁים, לְנַפְשָׁם עוֹלִים לְאִשִּׁים, עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים —
עַד־מָתַי יְיָ?

כַּמָּה עָלַי יַעֲבֹר — אֵהָרֵג וְלֹא אֶעֱבֹר, חָק־עוֹלָם וְלֹא יַעֲבֹר;
לְנַפְשִׁי הִגִּיעוּ זֵידוֹנִים, עָרְכוּ עָלַי כִּידוֹנִים, בְּעָלוּנוּ זוּלָתְךָ אֲדֹנִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

מְשׁוּלִים תּוֹרֶיךָ וְיוֹנֶיךָ, בָּנֶיךָ בְּנֵי בְחוּנֶיךָ, שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ;
נָא הַבֵּט מִמַּעֲלוֹתֶיךָ, טָבְחָה טִבְחָה סְגֻלָּתֶךָ, הִתְיַצֵּב עַל־עֹלָתֶךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

שָׂנֵאתִי מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים, וְהַדָּמִים מוֹדִיעִים לִבְקָרִים לִרְגָעִים;
עָלֶיךָ פְּרָחֵי נִמְלָקִים, קוֹל דְּמֵיהֶם צֹעֲקִים, וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מֻכִּים —
עַד־מָתַי יְיָ?

פְּתַח שַׁעַר אֶנְקָךְ, מוֹנֶיךָ כַּלֵּה בַחֲרוֹנָךְ, מִתְקוֹמְמֶיךָ בִּימִינָךְ;
צְרוֹר אֶת מְחַלְלֶיךָ, וְעַל כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ שָׂא־נָא כֵלֶיךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַנֹּא בְעָרִיץ בַּעַר, מִתְעָרֶה כְּרַעֲנָן יַעַר, מַדּוּעַ לֹא־יְבֹעָר?
רֹדֵף פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת, הַשְׁכֵּם לוֹ כְּבַמַּחְתֶּרֶת, וְעָשִׂיתָ לּוֹ מִסְגֶּרֶת —
עַד־מָתַי יְיָ?

שַׁלַּח בְּרֶשֶׁת רַגְלָיו, שַׁלֵּם כְּרֹעַ מַעֲלָלָיו, וַחֲמִישִׁתוֹ יֹסֵף עָלָיו;
תְּבַעֵר מֵאַרְצִי קָמִים, וְרָשָׁע מֵהֵרֵי בְשָׂמִים, כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

אָהֳלֵי שֹׁחַד אָכְלוּ, יְגִיעַ כַּפַּי כִּלּוּ, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבְּלוּ;
פָּעֲרוּ לְבַלְּעֵנִי חִנָּם, חָרְקוּ עָלַי שִׁנָּם, תְּנָה־עָוֹן עַל־עֲוֹנָם —
עַד־מָתַי יְיָ?

רָאֹה תִרְאֶה בְּעָנְיִי, דָּלְפָה לְךָ עֵינִי, אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי!
יְמִינְךָ מֵחֵיקְךָ כַּלֵּה, וְתַגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה, אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא —
עַד־מָתַי יְיָ?

מַה־אָרוּךְ עָלַי פֶּרֶךְ, כָּבְשׁוּ עָלַי דֶּרֶךְ, וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ;
בְּקוֹל עָלֶה נִדָּף הָיִיתִי תָמִיד נֶהְדָּף, וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת־נִרְדָּף —
עַד־מָתַי יְיָ?

רָאִיתִי קֵץ לְכָל־תִּכְלָה, וְאֵין־קֵץ לְיֶשֶׁבֶת בַּגּוֹלָה, חָפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ;
רַחֲמֶיךָ מִיּוֹם־לְיוֹם צִפָּה, לְמָתַי תַּעֲלֶה תְרוּפָה, עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

בְּיָדוֹ לִפְדּוֹת עַם־קִרְבוֹ, וְעַד־מָתַי אֲצַפֶּה לְשׁוּבוֹ, וְלֹא־אָץ לָבוֹא!
יַעֲרֶה מִמָּרוֹם רוּחוֹ, וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדְּחוֹ —
עַד־מָתַי יְיָ?

צַוֵּה יְשׁוּעוֹת עַמֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיְתָה מֵעִמֶּךָ, אֵין־גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּךָ;
חַי גֹּאֲלִי חִכִּתָה נַפְשִׁי, לְךָ כָלְתָה, כִּי גֹאֵל אָתָּה —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַיֵּם קוֹל צֹפֶיךָ: עַד תַּעֲבֹרְנָה אֲלָפֶיךָ, וּפָרַשְׂתָּ עָלַי כְּנָפֶיךָ;
קָרֵב שְׁנַת הַגְּאֻלָּה, הָסֵר מֵעָלַי כְּלֵי־גוֹלָה, כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה —
וְאַתָּה יְיָ!

רַבִּי אֶלְחָנָן בֶּן־יִצְחָק

מדמפיר [דנפירא]; אמרים עליו, כי נהרג בשנת ד"א תתק"מד, והחקרים מפקפקים בזה)

פְּתִיחָה לַסְּלִיחוֹת

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה,
אֲשֶׁר־אֵרַשְׂתָּהּ בְּרָב־מֹהַר וְרָב־טוֹבָה,
וְאֵיךְ עַתָּה יֹשֶׁבֶת עֲלוּבָה,
גְּעוּלָה, מְאוּסָה וַעֲזוּבָה?

חֲבוּשָׁה בַשֵּׁשׁ וָמֶשִׁי כְּלוּלָה,
הִיא־הָיְתָה בְּכָל־הָאָרֶץ מְהֻלָּלָה,
וְאֵיךְ עַתָּה נֶחְשֶׁבֶת מְחֻלָּלָה,
לְלַעַג וּלְבֹשֶׁת וְלִקְלָלָה?

לְבֻשָׁה בַּעֲדִי עֲדָיִים,
אֲשֶׁר־הֲבֵאתָהּ בִּבְרִית וּבִתְנָאִים,
וְאֵיךְ עַתָּה סוֹבֶבֶת דְּלָתַיִם
וְשֹׁכֶבֶת בֵּין שְׁפַתָּיִם?

נָוַת פְּעָמִים בִּנְעָלֶיהָ,
אֲשֶׁר־כְּנָפֶיךָ פְּרֻשִׂים עָלֶיהָ,
וְאֵיךְ עַתָּה נִגְּפוּ רַגְלֶיהָ
עַל־הֶהָרִים אַחֲרֵי עֹלָלֶיהָ?

נָא, יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים,
תֵּרֶא: לֹא־פָנִיתָ אֶל־רְהָבִים,
וְלֹא עַל־פָּרָשִׁים וְעַל־רֹכְבִים,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־סְעַדְיָה

(נראה שחי בצרפת לערך ד״א תת״ס — תתק״נ)

סְלִיחָה

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ,
וְעַבְדֵי זוּלָתְךָ לֹא־עֲזָבוּנוּ לְעָבְדֶךָ?
וְהֵמָּה בִקְּשׁוּ לְהַפְרִידֵנִי מִיִּחוּדֶךָ —
וַאֲנִי לֹא־עָזַבְתִּי פִּקֻּדֶיךָ!

אֵיךְ גָּלִיתִי וָאֵלֵךְ בְּכָל־הֵלֶךְ וָפֶלֶךְ,
וּמָלְכוּ עָלַי מַמְלִיכִים לַמֹּלֶךְ?
וְהֵמָּה דִּינָם עֹמֵד וּמַלְכָּם מֹלֵךְ,
וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ!

אֵיךְ הָלְכוּ גְחָלִים מִדֶּלֶף דִּמְעֵי הַדָּלוּף,
וְנִמְסַרְתִּי לְפֹעֲלֵי אָוֶן וְסִלּוּף?
וְהֵמָּה וּבְנֵיהֶם יֹרְנִי חֵץ שָׁלוּף,
וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף!

אֵיךְ זְמַן קִצִּי נֶחְתַּם וְלֹא־נוֹדָע,
וְקַרְנִי גָּדַע אֹיְבִי מִשַּׁחַת פֶּדַע?
וְהֵמָּה חֹשְׁבִים חָכְמָתָם כְּהֵימָן וְדַרְדַּע,
וַאֲנִי בַעַר וְלֹא אֵדָע!

אֵיךְ טֹרְפָה מַלְכוּת לְמַמְלֶכֶת עַם־סְגֻלָּה,
וְאָרְכָה מְלוּכָה לְמַלְכֵי עַוְלָה?
וְהֵמָּה יֹשְׁבִים לָבֶטַח בְּשִׂמְחָה וְגִילָה,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ־הַגּוֹלָה!

אֵיךְ כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִיתִי וָאֶגְמָע,
בָּכִיתִי וָאֶדְמַע מֵעֹל מַשָּׂא וּמִשְׁמָע?
וְהֵמָּה לֹעֲגִים עָלַי: „הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָע!“
וַאֲנִי כְּחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע!

אֵיךְ מְחָצַנִי אֱלֹהַי וּמַכְאוֹבִי לֹא־חֻבָּשׁ,
וּמְעִיל תִּפְאַרְתִּי לִבְנֵי־אֱדוֹם הָלְבָּשׁ?
וְהֵמָּה נֹפֶת אֹכְלִים וְחָלָב וּדְבָשׁ,
וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ!

אֵיךְ סְבָבוּנִי קֵדָר כִּתְּרוּנִי דְּדָן וּשְׁבָא,
הַקֹּרְאִים נָבִיא לְאִישׁ מֵעוֹלָם לֹא־נִבָּא?
וְהֵמָּה עֹשִׂים חַיִל גְּדוּד וְצָבָא —
וַאֲנִי אָנָה אֲנִי־בָא?

אֵיךְ פָּקַדְתָּ עָלַי כַּאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי,
בִּשְׁנֵי אֲרָיוֹת וּלְבָאִים נֶאֱכָלְתִּי?
וְהֵמָּה צָעִיר וְרַב אֹמֵר: „מָצָאתִי גַּם־יָכֹלְתִּי!“
וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי!

אֵיךְ קָדַר כּוֹכָבִי וְחָזְרוּ גַלְגַּלַּי,
וְעֹבְדֵי גִלּוּלִים גָּלֲלוּ גְלִילַי?
וְהֵמָּה רִחֲקוּ רַגְלַי מֵעֲלוֹת רְגָלַי,
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

אֵיךְ שָׁמַרְתָּ מַעֲוִי וְנָטַרְתָּ חוֹבִי,
וּמְרִיבֵי נַפְשִׁי לֹא־רַבְתָּ רִיבִי?
וְהֵמָּה תְּקָפָם וְכֹחָם לְהַכְאִיבִי וּלְהַדְאִיבִי,
וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי!

אֵיךְ יָשַׁבְתִּי בָדָד וָאֱהִי לְנִדָּה,
מִכָּבוֹד יְרוּדָה, בַּגּוֹיִם נְדוּדָה?
וְהֵמָּה צָלְחוּ וּמָלְכוּ וּמֶמְשַׁלְתָּם עָמָדָה,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה!

אֵיךְ חֵרְפוּנִי מְעוֹלָלַי וּמְהוֹלָלַי כֻּלָּהֶם,
צִלָּם אֶצְלָם וְלֹא־סָר מֵעֲלֵיהֶם,
וְהֵמָּה קֹרְאִים: „הֶאָח הֶאָח!“ בְּמִלֵּיהֶם,
וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם?

אֵיךְ בֵּינֵיהֶם נִשְׁאַרְתִּי דֹאֵג וְדֹאֵב,
מִפַּלְגֵי יְגוֹנָם וּמִמְּקוֹרָם שֹׁאֵב?
וְהֵמָּה רֹבְצִים וְשֹׁכְבִים כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב,
וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב!

אֵיךְ שׂנְאֵי כָל־טָהֳרָה שָׁכְנוּ בְצִיּוֹן —
מִי־הֶאֱמִין כָּזֶה וּמִי עָלָה־לוֹ בְרַעְיוֹן?
וְהֵמָּה עֲשִׁירִים נְשֻׂאִים נְתֻנִים עֶלְיוֹן,
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן!

אֵיךְ דָּרוּ בְהֵיכְלוֹתַי וְשָׁכְנוּ־בָם שָׁכוֹן,
מֵעֶלְיוֹן לְתַחְתּוֹן וּמִתַּחְתּוֹן לְתִיכוֹן?
וְהֵמָּה יָרְשׁוּ עֹשֶׁר, זָהָב וַאֲדַרְכּוֹן,
וַאֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן!

אֵיךְ הֲמוֹנַי נָפֹצוּ — וְהֵמָּה עָלוּ בְמַחְשְׁבוֹתֶיךָ?
זָכְרֵנוּ נָא וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ,
וְהֵמָּה בַּלְּעֵם, קַלְּעֵם מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־אָבוּן

(חי בצרפת לערך ד״א תתק״ל — תתק״נ)

רְשׁוּת לְנִשְׁמַת

הֲנַשִּׂיג עֲרֹךְ שִׁיר לְאֵל מְפְלֶא,
וְלוּ פֶּה רְנָנוֹת כַּיָּם מָלֵא?

שְׁחָקִים, אֲשֶׁר־בָּם יְקָר אָהֳלוֹ,
וּמָרוֹם וּמֵי־יָם בְּזִיו שָׁעֳלוֹ
יְחַוּוּ בְּלִי־פֶה הֲדַר פָּעֳלוֹ —
וְצִיץ מֵאֲדָמָה, וְאֵד יַעֲלֶה.

לְמִי פֶּה וְלָשׁוֹן יְחַו הַיְקָר
לְסוֹדָיו, וְרַבּוּ לְאֵין מֶחְקָר;
הֲלֹא לֵב חֲכָמִים לְזֹאת נֶעֱקָר,
לְהָבִין אֲשֶׁר־לוֹ יְהִי נִגְלֶה.

מְכוֹן כֵּס כְּבוֹדוֹ בְּרוּם תִּקְּנוֹ,
כְּנֶגֶד דְּבִיר בֶּן־בְּכוֹר שִׁכְּנוֹ,
בְּיָהּ צוּר לְבַד מַשְׁוֶה חָסְנוֹ
וְעוֹלָם כְּאֶשְׁכּוֹל יְשׁוּ נִתְלֶה.

הֲמוֹן מֵי מְעוֹנוֹ בְּאֵשׁ חִבְּרָם,
בְּרוּחוֹ יְשָׁרְתוּן לְפִיו — אַשְׁרָם,
וְגַלְגַּל יְסוֹדָם, אֲשֶׁר אִשְּׁרָם,
יְרוֹצֵץ לְנִיבוֹ וְלֹא יִכְלֶה.

בְּרִית אַב הֲמוֹנוֹ וְנֹעַם שְׁמוֹ
יְקַיֵּם לְמַעְנוֹ לְבֵן רַחֲמוֹ,
מְעַנָּיו בְּיוֹם יוֹם בְּהִלָּחֲמוֹ,
וְיָחִישׁ פְּדוּת עַם שְׁמוֹ יְחַלֶּה!

רַבִּי יִצְחָק הַכֹּהֵן הֶחָבֵר

(מקום מגורו לא נודע; חי לפי ההשערה ד״א תת״ס — ד״א תתק״ס)

סְלִיחָה

אָדוֹן, בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ לִבְקָרִים,
בְּמִצּוּי הַדִּין אַל־תִּמְתָּח!
גּוּף וּנְשָׁמָה אִם־תְּרִיבֵם —
דֹּחוּ וְלֹא־יָכְלוּ קוּם.
הֲיוּכַל גֶּבֶר לִזְכּוֹת בַּמִּשְׁפָּט?
וְאִם־יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ לְהִצְטַדֵּק?
זֵרוּי יְחוּמוֹ מִלֵּחָה סְרוּחָה,
חָבוּי אָרְבּוֹ בְּקִרְבּוֹ מֵעֵת הִוָּלְדוֹ,
טָמוּן בְּחֻבּוֹ כְּרֶשֶׁת לְרַגְלָיו,
יְסִיתֵהוּ בְּכָל־יוֹם לַשַּׁחַת לְהַפִּילוֹ;
כֹּחַ וּגְבוּרָה בַּגּוּף אַיִן
לְפָנָיו לַעֲמֹד וּלְהִתְיַצֵּב.
מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל־דַּעְתּוֹ
נַפְשׁוֹ יָשִׂים בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ;
שָׂבֵעַ כָּל־יָמָיו כַּעַס וּמַכְאֹבוֹת,
עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא־יִשְׁקֹט.
פְּנֵה, אָדוֹן, בְּעִצְּבוֹן רוּחַ,
צְפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב;
קָרוֹב אַתָּה לָרְחֹקִים,
רוֹצֶה תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים!
שַׁדַּי, הִמָּצֵא לְדֹרְשֶׁיךָ,
תֹּאמַר „הִנְנִי!“ לִמְבַקְשֶׁיךָ,
יְבֻשְּׂרוּ „סָלַחְתִּי!“ קֹרְאֵי בִשְׁמֶךָ,
צַדֵּק בְּמִשְׁפָּט עַם מְיַחֲדֶיךָ;
חֲסֹם מְנֻוָּל מִלְּהַרְשִׁיעַ,
קְצֹף בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין,
הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר,
„כֹּפֶר מָצָאתִי!“ תַּשְׁמִיעַ לְשׁוֹבָבִים!
הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ,
נָא אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ;
הֵעָתֶר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ,
חֶפְצֵנוּ וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְרַחֲמִים.
בְּךָ תָּלִינוּ בִטְחוֹנֵנוּ —
רַחֲמֶיךָ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ;
חָזָק וְאַמִּיץ, שִׁמְךָ לֹא־שְׁכָחְנוּ,
אָנָּא לָנֶצַח אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אָשֵׁר

(נראה שהוא רבי יוסף מקרטרש, אשר ראה בעיניו גזרת יורק בשנת ד״א תתק״נו, והוא אז כבן שלשים שנה)

אַהֲבָה

„יַעֲלָה נְשׂוּאָה בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים,
אֲהוּבָה קְרוּאָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים,
וְהַיּוֹם שְׂנוּאָה עֲזוּבָה לְזָרִים,
עַד־אָן תַּסְתִּיר פָּנִים וְתַכְתִּיר
אוֹיְבִים, מַעְתִּיר נְשִׁיקוֹת אַהֲבָה?

„וּמֶה קוֹל־הַצֹּאן, בְּאָזְנֵי צָעֲקוּ,
לִמְצֹא רָצוֹן לִי יִזְעָקוּ,
וְאַנְשֵׁי לָצוֹן לָהּ שֵׁן חָרְקוּ?
שָׁרְשָׁם אַכְרִית עַד־אֵין שְׁאֵרִית,
וְלָכֶם אַחֲרִית אֶתֵּן וְתִקְוָה!“

„שִׂימָה בְנֹאד דִּמְעַת עֲשׁוּקִים,
בְּנֶפֶשׁ וּבִמְאֹד בְּשִׁמְךָ דְבוּקִים,
שַׁחוּ עַד־מְאֹד, וְתָמִיד דְּפוּקִים
מִמְּחוֹז חֶפְצָם, שֶׁבָּהּ רִבְצָם,
וּמֵעַל אַרְצָם, אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ!

„פָּנַי יֵלֵכוּ וַהֲנִחֹתִי,
שׂנְאַי, מְעַכּוּ דַּדֵּי אֲחֹתִי,
דָּמִים שָׁפְכוּ — לֹא הֲרִיחֹתִי;
יוֹנַת שִׁבְיִי, בְּדָמַיִךְ חֲיִי,
אֲחֹתִי אַתְּ הֲיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה!“

‚כְּנַף לְעֵינֶיךָ רָצוּץ וְכָתוּת,
בֵּינִי וּבֵינְךָ שַׁמְתָּ כְרִיתוּת;
רֵאשִׁית אוֹנְךָ נִמְכַּר צְמִיתוּת.
אֹיְבִי שְׁלָלִי — וְחַרְבִּי בְקוֹלִי,
זָכְרָה־נָּא לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה!‘

„אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לֵאמֹר, מְכַרְתִּיךְ,
כִּי בְעוֹד נָטְשֵׁךְ שָׂכָר שְׂכַרְתִּיךְ;
אֶתֵּן בְּרֹאשֵׁךְ נֵזֶר, וְשַׂמְתִּיךְ
לְגָאוֹן וּצְבִי, וּמִפְּנֵי אֹיְבִי
אַךְ כִּמְעַט חֲבִי, כִּי הִנְנִי־בָא!

שִׁמְעוּ, יְתֹמַי, אַתֶּם וְאִמְּכֶם
כִּימֵי שָׁמַי יַעֲמֹד שִׁמְכֶם,
וּמִיַּד קָמַי אֶדְרֹשׁ דִּמְכֶם;
אָשִׁיב נָקָם לְצָרַי לְחֵיקָם,
וְחַרְבִּי רֵיקָם לֹא אֲשִׁיבָה.

רָנִּי וְשִׂמְחִי וּרְאִי בְשֹׂנְאָיִךְ,
הָאֹמְרִים: שְׁחִי וְנַעֲבֹר עָלָיִךְ,
. . . .
אַעֲלֶה אֲרֻכָה וְאֶתְּנֵךְ בְּרוּכָה,
וְעָדֵי מְשׁוּכָה בְּחַבְלֵי אַהֲבָה!“

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹמֹה חֲרִיזִי

(נולד בספרד לערך ד"א תתק"כה ומת שם לערך ד"א תתק"פה, אחר אשר שָׂבַע נְדֻדִים בנגב צרפת ובארצות המזרח)

עָגְמַת נֶפֶשׁ

מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי,   וּבְבוֹר חֲשֵׁכִים אָהֳלִי נָטִיתִי,
וַיְשַׁלְּחוּנִי מִגְּלִילֵי מַעֲלָה   לַגּוּף, וְתוֹכוֹ בֵּית־זְבֻל בָּנִיתִי.
אֶתְמוֹל בְּחֵיק צוּרִי כְּעַלְמָה צֹחֲקָה,   מִתְרַפֶּקָה, מִשְׁתַּקְשְׁקָה, הָיִיתִי,
אַחַר הֱיוֹתִי כִבְתוּלָה אֱרָשׂוֹ   אִתִּי, וְגוּף טָמֵא לְאִישׁ קָנִיתִי,
וַיִּבְעָלָה אֹתִי בְּטֻמְאָתוֹ, וּמִ־   יַּלְדֵי זְנוּנָיו יוֹם וָלֵיל הָרִיתִי,
אֵלֶד עֲלֵי בִרְכָּיו בְּכָל־יוֹם רִבְבוֹת   בָּנִים, וְטִפַּחְתִּי וְגַם־רִבִּיתִי.
אָחִיל לְפֵרוּד אֹהֲבִי הַנַּד וְהָ־   רִאשׁוֹן, וְעָלָיו יוֹם וָלֵיל בָּכִיתִי,
לִבִּי לְפֵרוּדוֹ כְּחָלִיל יֶהֱמֶה,   עַד מִסְּבֹל הָאַהֲבָה חָלִיתִי,
לֹא־יֻכְלוּ הָרִים סְבֹל חִשְׁקוֹ וְנִלְ־   אוּ מִנְּשׂוֹא אֹתוֹ — וְלֹא־לָאִיתִי.
לָמָּה זְנָחַנִי כְּאִשָּׁה זָנְתָה   תַּחַת אֲדֹנֶיהָ — וְלֹא־זָנִיתִי?
לָמָּה פְּרָעַנִי וְהִשְׁקַנִי בְּמֵי   מָרִים מְאָרְרִים — וְלֹא־שָׂטִיתִי?
לוּ יַעְזְרוּנִי עַנְנֵי עֵינַי אֲזַי   תֵּבֵל בְּמַבּוּל הַבְּכִי כִּסִּיתִי,
אֶחְפֹּר בְּבַת־עֵינִי בְּאֵרוֹת עָמְקוּ,   גַּם־מִכְּבֵדִי מֵי־בְכִי דָלִיתִי,
אֶבְכֶּה בְּשׁוּרִי הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹ־   שׁוֹת יַעֲלוּ אֶל־אֵל — וְלֹא־עָלִיתִי.
כָּל־עוֹד בְּגוּף אֶשְׁכֹּן אֲנִי בוֹ נֶחְשְׁבָה   מֵתָה — וְאִלּוּ אֵצְאָה חָיִיתִי!
הָיָה בְרוּם קִנִּי כְּמוֹ יוֹנָה, וּמִ־   שַּׁחַק אֱלֵי־אֶרֶץ כְּעוֹף דָּאִיתִי,
עַל־הַרֲרֵי בֹשֶׂם בְּגַלְגַּלֵּי זְבֻל   שׁוֹשָׁן בְּגַנֵּי אַהֲבָה רָעִיתִי,
וָאֶשְׁאֲפָה רֶקַח בְּזָכְרִי יִצְרִי,   גַּם מִכְּבוֹדוֹ מָר־דְּרוֹר אָרִיתִי.
הֵן בַּעֲדוֹ עֹבְרֵי דְרָכִים אֶשְׁאֲלָה,   וַעֲלֵי נְתִיבוֹת בַּעֲדוֹ צִפִּיתִי:
נָא, עֹבְרֵי דֶרֶךְ, שְׂאוּ שָׁלוֹם לְדוֹד   שֶׁאֲהֲבָה נַפְשִׁי וְלוֹ כָלִיתִי,
נָא סַפְּרוּ אֵלָיו תְּשׁוּקָתִי, הֲכִי   לִרְוֹת בְּמֵימֵי נָעֳמוֹ צָמֵתִי;
מִיּוֹם גְּלוֹתִי מֵאֲכֹל עַל־שֻׁלְחָנוֹת   טוּבוֹ הֲלֹא נַפְשִׁי בְצוֹם עִנֵּיתִי,
מִיּוֹם אֲשֶׁר כּוֹסוֹת אֲהָבָיו נִמְנְעוּ   מִפִּי, בְּכוֹסוֹת לַעֲנָה רָוִיתִי,
יֵמַר לְחִכִּי צוּף־דְּבַשׁ בִּלְתּוֹ, וְכָל־   כָּבוֹד — לְבַד הוֹד אֹהֲבִי — בָּזִיתִי.

הִכָּה שְׁתֵּי עֵינַי בְּסַנְוֵר הַנֹּדֵד, עַד זָהֳרָם חָשַׁךְ וְלֹא רָאִיתִי,
אַחֲרֵי הֱיוֹתִי אָז בְּהֵיכַל אֵל כְּנֵר דֹּלֵק, בְּגוּף אָפֵל הֲלֹא כָהִיתִי;
עֵת אֶזְכְּרָה יוֹם־דִּין לְאֶרֶץ יִפְּלוּ פָּנַי וְאֵימָה כִּמְעִיל עָטִיתִי.
הִנֵּה כְעֵינֵי הָעֲבָדִים אֶל־יְדֵי אָדוֹן שְׁתֵּי עֵינַי לְאֵל תָּלִיתִי,
עַד כִּי־יְשִׁיבֵנִי לְאַפִּרְיוֹן יְקָר, לַחְסוֹת בְּצִלּוֹ כַּאֲשֶׁר חָסִיתִי!

*

פִּתּוּיֵי יֵצֶר לֵב הָאָדָם

נֶפֶשׁ יְקָרָה, אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי? גִּילִי, וְחֶלְקֵךְ מְזֻמָּן אַל־תִּשְׁכְּחִי,
כִּי אַחֲרֵי מוֹתֵךְ כְּאֶפֶס תִּהְיִי, לֹא־תִשְׂמְחִי יוֹתֵר וְלֹא תֵאָנְחִי!
אֶתְמוֹל הֲיָשׁוּב אַחֲרֵי לֶכְתּוֹ? וְכֵן אִישׁ אַחֲרֵי מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא־יְחִי,
אָכֵן בְּעוֹדֵךְ בַּגְּוִיָּה שְׁכֵנָה — אָז תּוּכְלִי לַעְלוֹז וּבָהּ אָז תִּשְׂמְחִי,
אָז תּוּכְלִי טוֹבָה לְעַצְמֵךְ לַעֲשׂוֹת, לָכֵן בְּעִשְׁקֵי רִיק וְשָׁוְא אַל־תִּבְטְחִי!
לָמָּה נְוֵה מָשׂוֹשׂ וְשַׁלְוָה תִסְגְּרִי, אַךְ שַׁעֲרֵי יָגוֹן לְנַפְשֵׁךְ תִּפְתְּחִי?
הָרֹצְחִים הֵמָּה בְּבַרְזֶל הֹרְגִים, וּבְלִי כְלִי נַפְשֵׁךְ, עֲנִיָּה, תִּרְצְחִי!
תֵּבֵל נְוֵה תַעֲנוּג, וְלָמָּה מִנְּוֵה הַתַּעֲנוּג אֶל־הַמְּצוּקִים תִּבְרְחִי?
שִׂכְלֵךְ נְתָנֵךְ תּוֹךְ כְּלוּא הַמַּאֲסָר, לָכֵן עֲנִיָּה סֹעֲרָה הִתְפַּתְּחִי,
שִׂמְחִי בְּטֶרֶם מִנְּוָתֵךְ תֵּצְאִי, גִּילִי מְאֹד טֶרֶם אֲשֶׁר תִּלָּקְחִי!
הָאֵל עֲלֵי־כָל־הַבְּרוּאִים יַחֲלֹק טוּבוֹ — וְלָכֵן מַהֲרִי חֶלְקֵךְ קְחִי!
מִנְעִי, יְחִידָה, מִבְּכִי קוֹלֵךְ, וְנַפְ־ שֵׁךְ מִנְּשׂוֹא עָמָל, וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי;
אִם־תַּעֲלִי מִבּוֹר עֲנוּתֵךְ תִּגְבְּהִי, אִם־תֵּצְאִי מִתּוֹךְ חֲשֵׁכִים תִּזְרְחִי,
כִּי אַתְּ בְּתוֹךְ גּוּפֵךְ כְּמוֹ כוֹכָב, וְעֵת מוֹתֵךְ תְּהִי בִשְׁאוֹל לְכָל־רֶגֶל סְחִי,
אַךְ אַחֲרֵי צֵאתֵךְ דְּעִי כִּי לֹא לָעַד לָךְ יֹאמְרוּ: בֹּאִי וְתוֹךְ גּוּפֵךְ פְּחִי!

*

יְהוּדָה — וִירוּשָׁלַםִ

1

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְּפָרַד גָּלְתָה, מִמַּעֲמַקִּים עַד־שְׁחָקִים עָלְתָה,
גִּיל הִרְבְּתָה יוֹם רָאֲתָה הַר־אֵל, וְהוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ אִוְּתָה;
כַּמָּה חֲסִידִים נִכְסְפוּ לִרְאוֹת וְלֹא זָכוּ, וְהִיא חֹטְאָה — וּבַמֶּה זָכְתָה?

צוּר הֶחֱלִיץ גּוּפָהּ בְּצִיּוֹן, אַחֲרֵי אָבְדָה וְנָס לֵחָהּ וְעֵינָהּ כָּהֲתָה,
וּבְיַרְכְּתֵי מַעֲרָב כְּמֵתָה נֶחְשָׁבָה, עַד כִּי־בְצִיּוֹן עִיר אֲדֹנָי חָיְתָה.
צִיּוֹן, אֲשֶׁר כַּמָּה מְדִינוֹת נֶהְדְּרוּ, אַךְ כַּהֲדָרָהּ עַיִן אֱנוֹשׁ לֹא־חָזְתָה,
לֹא־אֶדְעָה אִם־הַמְּרוֹמִים שָׁחֲחוּ נֶגְדָּהּ, וְאִם־הִיא עַל־מְרוֹמִים עָלְתָה;
הָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ הַשְּׁכִינָה שָׁכְנָה, וּלְעֵין בְּנֵי אִישִׁים יְקָרָהּ נִגְלְתָה,
עַל־הַיְלָדִים צָלְחָה רוּחָהּ, וְטֶ־ רֶם יִקְרְאוּ אֶל־הַנְּבוּאָה עָנְתָה;
עִין, אֲשֶׁר לֹא־רָאֲתָה זִיו תָּאֳרָהּ, לֹא־חָסְרָה חֹשֶׁךְ וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה,
יָפְתָהּ וְאִם נוֹתְרָה עֲרֻמָּה מִיְּקָר — וּבְלִי חֲלָאִים יַעֲלַת־חֵן יָפְתָה!
עֵינַי בְּחֹם לִבִּי לְאַנְחָתָהּ הֲלֹא מֵהַצְּלָעוֹת מֵי דְמָעוֹת הִלְּתָה;
אַיֵּה שְׁכִינַת אֵל, וְאַיֵּה זָהֳרָהּ, שֶׁמֶשׁ יְקָר אֵיךְ בַּחֲצוֹת יוֹם פָּנְתָה?
גִּבְעַת לְבוֹנָה אֵיךְ בְּתַחְתִּית שָׁפְלָה, אַחַר אֲשֶׁר עַל־בָּמֳתֵי רוּם גָּאֲתָה?
גָּלְתָה עֲדָתָהּ מִמְּעֹנוֹת הַיְּקָר, כִּי מַאֲמַר צוּר יִצְרָהּ לֹא־עָשְׂתָה,
הַעֲזָבָה אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, אֲבָל חָשְׁקָה בְזוּלָתוֹ וְתַחְתָּיו שָׂטְתָה,
רוּחַ־קִנְאַת עָבְרָה עָלָיו, וּמֵי מָרִים מְאָרְרִים כְּשֹׂטָה הָשְׁקְתָה,
וַתְּהִיֶה אָלָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, עֲדֵי נָפְלָה יְרֵכָהּ חִישׁ וּבִטְנָהּ צָבְתָה;
תּוֹחִיל לְהִטָּהֵר בְּמֵי גָלוּת, וְעוֹד לֹא־טָהֲרָה עַד־כֹּה וְעוֹד לֹא־נִקְּתָה,
זֶה־לָּהּ שְׁנוֹת אֶלֶף וְעַל־מֵאָה וְאַרְ־ בָּעִים שְׁמֹנֶה מִנְּוָתָהּ גָּלְתָה,
הִיא נִגְרְשָׁה מִתּוֹךְ נְוֵה צִיּוֹן, וְצִ־ יוֹן שַׁבְּתֹתֶיהָ עֲדֵי־כֹה רָצְתָה,
תּוֹחִיל לְעֵת רָצוֹן, וְעֵינָהּ מְחַכּוֹת כֵּהָה, וְנַפְשָׁהּ כָּלְתָה עַד־כָּלְתָה;
תִּבְכֶּה בְּעֵת תִּרְאֶה עֲדַת זָרִים, אֲשֶׁר יַעֲלוּ לְבֵית הָאֵל, וְהִיא לֹא־עָלְתָה.
לֹא־קָצְרָה יַד־אֵל לְהוֹשִׁיעָהּ, וְעַ־ מוֹ לֶאֱסֹף, מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה —
עוֹד צוּר יְשִׁיבֶנָּה לְאַפִּרְיוֹן, וְעוֹד תָּשׁוּב לְעֶדְנָה אַחֲרֵי כִּי־בָלְתָה!

2

שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם, אֲשֶׁר יָפְיָהּ נֶעְלָם וְרֹאִים יֹאמְרוּ: אַיָּהּ?
כָּל־יוֹם אֲחַנֵּן אֶת־עֲפָרָהּ, כִּי הִיא מַחֲלַת נַפְשִׁי וְהִיא צָרְיָהּ;
עֵינַי, בְּעֵת כִּי־רָאֲתָה אוֹרָהּ, לֹא־נֶעֶצְרוּ בָהּ עַנְנֵי בִכְיָהּ.
הָאֵל, אֲשֶׁר אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ, יִרְאֶה בְּרֹב עָנְיָהּ וְשָׁב שִׁבְיָהּ;
בֹּכֶה לְנֹד דּוֹדָהּ — בְּשׁוּבוֹ לָהּ יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיָהּ!

3

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי וְרוּחִי,
בְּחִשְׁקָהּ יִנְעֲמוּ־לִי הַתְּלָאוֹת,
וְלֹא־אֶתְאַו לְבִלְתָּהּ כָּל־יְמוֹתַי,
וְאֵיךְ אֶכְסֹף לְטוּב רִקְחֵי בְשָׂמִים?
אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרֶיהָ בְּכָל־עֵת,
עֲפָרָהּ אֶעֱשֶׂה מַרְפֵּא לְנִגְעִי —

הֱיוֹת בָּהּ כָּל־יְמֵי חַיַּי מְנוּחִי,
וְאֶתֵּן בָּהּ לְמַכֶּה רֹאשׁ וְלֶחִי,
עֲדֵי אֶגְוַע וְנָס כֹּחִי וְלֵחִי,
וְהִיא בָשְׂמִי וְטוּב רִקְחִי וְרֵיחִי!
עֲדֵי יַשְׁאִיר עֲפָרָהּ אוֹת בְּמִצְחִי;
וְאֶמְרַח עַל־שְׁחִין לִבִּי וְיֶחִי.

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

צְבִיַּת חֵן, לְבָנָה כַלְּבָנָה,
קְצָת הַחֵן לְבַד לָקְחוּ עֲלָמוֹת,
כְּאִלּוּ קִנְאוּ אוֹרִים לְיָפְיָהּ,
וְכוֹכְבֵי רוּם כְּלַהֲבֵי הַחֲנִיתוֹת,
וְאִלּוּ אִישׁ אֲסִיר שֵׂיבָה יְשׁוּרֶהָ,
שְׂפָתָהּ צוּף, וְלֶחְיָהּ מָן, וְרַקָּהּ
וְהָיָה הַיֳּפִי נֹדֵד וְגֹלֶה,
לְאוֹרָהּ נָהֲרוּ עִוְרִים חֲצוֹת לֵיל,
וְאִלּוּ יֶחֱזֶה יָפְיָהּ חֲכַם־לֵב —
וּבָהּ כָּל־הוֹד וְכָל־כָּבוֹד מְחֻבָּר
וְאֵיכָה תִדְרְשׁוּ עֶרֶךְ לְיָפְיָהּ?
וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲכִי כָזֶה רְאִיתֶם,

וְשַׂעְרָהּ עַל־מְאוֹר לֶחְיָהּ עֲנָנָה,
וְלָהּ כָּל־הַיֳּפִי הָיָה לְמָנָה;
וְלִלְחוֹם שָׁלְפוּ חֶרֶב שְׁנוּנָה,
וְהַסַּהַר כְּסֹחֵרָה וְצִנָּה,
יְהִי שָׁב מִזְּמָן זִקְנָה לְעֶדְנָה.
כְּטַל אוֹרוֹת, וּפָנֶיהָ כְגַנָּה,
עֲדֵי פָגַע מְעוֹנוֹ בָהּ וְחָנָה.
וְנִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן אִלֵּם רְנָנָה,
עֲזָבַתְהוּ בְּלִי־שֵׂכֶל וּבִינָה;
וְכָל־יֹפִי — וְאֵין קֵץ לַתְּכוּנָה,
וְהוּא נֶעְדָּר בְּכָל־עִיר גַּם־מְדִינָה!
דְּעוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה!

2

רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה יְרַנֵּן
כְּמוֹ יוֹנֵק בְּחֵיק אִמּוֹ מְבַכֶּה,

וְיִמְשֹׁךְ לֵב בְּהוֹד קוֹלוֹ וְצִבְיוֹ,
וְהִיא תָשִׁיר וְצֹחֶקֶת לְבִכְיוֹ.

3

צְבִי הַחֵן, אֲשֶׁר לֶחְיוֹ   בִּסְפִּירִים מְעֻלֶּפֶת,
וְעֵינָיו שְׁלָפִים עָלַי   בְּרַק חֶרֶב מְעוֹפָפֶת,
שְׂפָתָיו צוּף וּפָנָיו גַּן,   וְשִׁנָּיו דַּר וּפִיו נֹפֶת;
בְּגַן לֶחְיוֹ מְשׂוֹשׂ עֵינִי   בְּעֵת צֹפָה וְנִשְׁקֶפֶת,
אֲבָל נַפְשִׁי בְּאֵשׁ חִשְׁקוֹ   צְרוּבָה הִיא וְנִשְׂרֶפֶת;
שְׁתֵּי עֵינַי בְּגַן־עֵדֶן,   אֲבָל לִבִּי בְּתוֹךְ תֹּפֶת.

4

יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי לְבֵית אַהֲבָה,   בָּרָה וְתַמָּה כַּאֲבִיגַיִל,
וּבְסוּר צְעִיפָהּ גִּלְּתָה תֹאַר,   הֶחְפִּיר בְּיָפְיוֹ בַּת־אֲבִיחָיִל,
זָרַח בְּלֵיל אוֹרָהּ וְחָרְדוּ כֹל,   וַיִּרְקְדוּ הָרִים כְּמוֹ־אָיִל;
שַׂחְתִּי: „אֲהָהּ נִגְלוּ צְפוּנֶיהָ!"   וַתֶּחֱשַׂף יָדָהּ כְּבַת־חָיִל
וַתַּהֲפֹךְ עָלָיו עֲנַן שֵׂעָר   שָׁחוֹר — וְהַיּוֹם הֻפְּכָה לָיִל!

5

עֵינֵי צְבִיָּה דָרְכוּ־לִי קֶשֶׁת,   עַל־כֵּן שְׂעִיפַי יָרְאוּ מִגֶּשֶׁת;
נַפְשִׁי כְּמוֹ צִפּוֹר בְּרִשְׁתָּהּ נִלְכְּדָה,   אַךְ אַהֲבָתָהּ הָיְתָה הָרֶשֶׁת.
עֵינָהּ דְּמוּת קֶשֶׁת, אֲבָל פָּרְשָׂה עֲנַן   שֵׂעָר וְעָלָיו נִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת!

6

סוֹבֵב חֵשֶׁק עַל־יַד הַיְאֹר,   וּכְאֵב חִשְׁקוֹ כִּפְצְעֵי זַיִן,
וַיַּרְא עַלְמָה הִיא רֹחֶצֶת   מַלְבּוּשׁ הוֹדָהּ עַל־הָעַיִן,
וּנְשָׁקָהוּ — לֹא לִכְבוֹדוֹ,   רַק לִכְבוֹד חַכְלִילִי עַיִן:
כֵּן יֵשׁ אָדָם סֹבֵא יִשְׁתֶּה   הַחֹמֶץ לִכְבוֹד הַיַּיִן!

7

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר,   וְשַׂעֲרָהּ לֵיל אֲבָל לֶחְיָהּ שְׁחָרִים;
בְּאֶצְבָּעוֹת כְּשַׁרְבִיטִים, לְבָנִים   כְּעֵין מָן אוֹ בְדֹלָחִים וְדָרִים,
תְּעוֹרֵר מֵיתְרֵי כִנּוֹר לְשִׁירִי,   וְתִמְשֹׁךְ לֵב בְּמָשְׁכָהּ הַיְתָרִים,
וְעֵת תַּחְפֹּץ גְּזֹר לֵב חֹשְׁקֶיהָ,   תְּחַנֵּן קוֹל — וְיִגְזֵר גְּזָרִים,
וְאֵשׁ חִשְׁקָהּ יְפַלַּח הַלְּבָבוֹת,   כְּלַפִּיד יַעֲבֹר בֵּין הַבְּתָרִים!

8

יַעֲלָה, אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשַׁכְתְּהוּ, וּבְגַחֲלֵי חִשְׁקָהּ כַּיּוֹם שְׂרַפְתְּהוּ,
חִמְלִי עֲלֵי חשֵׁק נַפְשׁוֹ מְכַרְתְּהוּ, וּבְמַאֲסַר אַהַב עֵינוֹ נְתַנְתְּהוּ;
נָא רַחֲמִי עָלָיו וּפְנִי בְחֵן אֵלָיו, פֶּן־יֹּאמְרוּ עָלָיו: „אִשָּׁה הֲרַגְתְּהוּ!"

*

שֶׁבַח הַיַּיִן וּגְנוּתוֹ

1

בַּת הַגְּפָנִים יקְרוּ דָמֶיהָ, מִדַּם כְּבֵדִי יֶחְמְרוּ מֵימֶיהָ,
חַיִּים בְּטוּב טַעְמָהּ וְאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּזִיו לֶחְיָהּ וְהַמֹּר מַרְקְחוֹת סַמֶּיהָ,
תִּתְכַּס בְּכוֹס שֹׁהַם וְאָז תִּתְגַּל וְאֵין דָּבָר יְכַסֶּנָּה וְיַעֲלִימֶהָ;
אָדְמוּ לְחָיֶיהָ כְּאִלּוּ זִיו פְּנֵי רֹאִים יְבִישֶׁנָּה וְיַכְלִימֶהָ,
הַכּוֹס כְּלִי שֹׁהַם וְעֵינָהּ יַהֲפֹךְ אֹתָהּ לְעֵין אֹדֶם וְיַאְדִּימֶהָ;
תּוֹךְ הַכְּלִי תִדְמֶה לְמֵתָה נִטְמְנָה, רַק תְּחְיֶה עֵת יִשְׁפְּכוּ דָמֶיהָ,
אַחַר בְּלֹת תָּשׁוּב לְעֶדְנָתָהּ, וְאִם תַּזְקִין — בְּכִלְחָהּ חִדְּשָׁה יָמֶיהָ;
אָמְנָם כְּשֶׁמֶשׁ הִיא בְּגַלְגַּל הַיָּפִי, רַק הַגְּבִיעִים נֶחְשְׁבוּ שָׁמֶיהָ.

2

בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ אֶל־יוֹדְעֵי מוּמָהּ וְתַעֲלֻמֶיהָ;
זַכָּה לְעֵין הַבֹּעֲרִים, אָכֵן לְעֵין חַכְמֵי לְבָבוֹת יֶחְמְרוּ מֵימֶיהָ,
תָּזוּב בְּדָם לַבֹּעֲלִים אֹתָהּ, וְלֹא תִטְהַר לְעוֹלָם מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ;
טֹעֵם מְרֹרֶיהָ כְּרֹאשׁ יִמְצָא לְחֵ־ כוֹ צוּף־דְּבַשׁ פִּיהָ וּמַטְעַמֶּיהָ,
מַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלוֹ לְחֶלְאָתָהּ הֲלֹא יִמְאַס בְּטוּב רִקְחָהּ וּבִבְשָׂמֶיהָ;
מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ בַּעֲבֵרוֹת נוֹלְדָה, גַּם בַּעֲבֵרוֹת יִמָּלְאוּ יָמֶיהָ,
כָּל־הַחֲטָאִים מִבְּנֵי אִישׁ נִכְרְתוּ, לוּ נִכְרְתָה מִתּוֹךְ בְּנֵי עַמֶּיהָ!

*

הַתְּלִים

1

עַל־הַפַּרְעשׁ

לִבִּי לְפַרְעשׁ, חִלֵּל יְצוּעַי, וּרְזוֹת בְּדָמִי כָּל־תַּעֲנוּגוֹ,
לֹא אֶשְׁקְטָה עַד־אָשִׁיב גְּמֻלוֹ, וּבְיַד עֲוֹנוֹ כַּיּוֹם אֲמוֹגוֹ,
מוֹעֵד וְשַׁבָּת לֹא־יַעַצְרֵנִי לַהְפֹךְ לְאֵבֶל חָדְשׁוֹ וְחַגּוֹ;
אָמְרוּ חֲבֵרַי: הֵן הַחֲכָמִים אָסְרוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְהָרְגוֹ?
וָאֹמְרָה: הֵם אָמְרוּ תְחִלָּה „הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ!"

2

נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל

שִׁמְעוּ, בְּנֵי־שֵׂכֶל, פְּלִילִיּוֹת, בָּם תִּלְמְדוּ דֵעוֹת וְתוּשִׁיּוֹת:
בָּאתִי לְנֹא אָמוֹן, וְחָנִיתִי בֵינָם כְּמוֹ הַדָּג בְּתוֹךְ צִיּוֹת;
וָאֶמְצְאָה אִישִׁים בְּמִצְרָיִם, אֵין־בָּם לְאַנְשֵׁי הַיְקָר מִחְיוֹת;
וָאֶעֱבֹר מִשָּׁם לְדַמֶּשֶׂק, אֶל־עָם אֲשֶׁר תָּעוּ כְּמוֹ שֵׂיּוֹת;
וָאֶשְׁכְּחָה אֵידָם בְּעַם צוֹבָה, כִּי הֵם כְּחֶרֶב לָהּ שְׁתֵּי פִּיּוֹת;
וָאֶמְאֲסָה כַלְנֶה, הֲכִי לַעְצֹר הוֹנָם יְדֵיהֶם תְּקֻפּוֹת הוֹיוֹת;
אוּלָם בְּאַשּׁוּר נִשְׁכְּחוּ כֻלָּם, כִּי הֵם בְּהֵמוֹת אוֹ כְמוֹ חַיּוֹת;
אִם־אֵרְדָה כֵן כֹּל אֲשֶׁר אֵלֵךְ — אֶמְצָא בְנֵי בָבֶל בְּתַחְתִּיּוֹת!

3

עַל־הַיַּיִן

וּבֶן־שֹׂרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן לִי, וְהוּא יַפְרִשׁ כְּמוֹ נָחָשׁ וַיַּשִּׁיא,
אֲהַבְתִּיהוּ וּבָגַד בִּי בְעָרְמָה, וַיִּמְשֹׁךְ אֶת־לְבָבִי לוֹ וְנַפְשִׁי;
אֲנִי שַׂמְתִּיו הֱיוֹת שָׁמוּר בְּקִרְבִּי — וְהוּא עָלָה הֱיוֹת שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי!

4

הבּעָרים הַלּבְשׁים נָאֶה וְנָאוֹן

הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב, אֲבָל לָהֶם זְנָבוֹת — רַק בְּעָרְפָּם נִקְשָׁרוּ;
אוֹת עַל־קֶפֶץ יָדָם בְּעֵת תַּחְפֹּץ רְאוֹת, שׁוּר — מֵאַחֲרֵיהֶם יְדֵיהֶם אֻסָּרוּ;
אִם־תֶּאֱסֹף מִנְיָן לְךָ מֵהֶם, תִּפְּ־ לָתְךָ אֲסוּרָה, כִּי — עֲשָׂרָה יַחְסְרוּ!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

1

יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ יָשִׂים בְּתֵבֵל חִשְׁקוֹ אָשִׂים בְּאֵל חִשְׁקִי וְאֶשְׁמֹר חֻקּוֹ,
וּבְעֵת בְּנֵי־אִישׁ יִנְחֲלוּ נַחֲלַת יְקָר נָחַל אֲדֹנָי אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ.

2

הַזְּמָן הָרָע

וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע וּנְתִיבוֹ בְּנִקְרַת צוּר יָבוֹא וְנֶחְבָּא בִמְחִלָּה;
וְתֵבֵל כְּמִסְחָר וְכָל־אִישׁ בָּהּ יִסְחָר, וּמַה־זֶּה בָהּ אֶבְחַר, וְהִיא רָעָה חוֹלָה?
וְסִכַּת טוֹבָתָהּ אֲנִי פִּסֵּל אֹתָהּ, לְמַעַן חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּהּ!

3

רַק רַע כָּל־הַיּוֹם

לְמָתַי נָע וָנָד אֶהְיֶה כְּקַיִן, הֲלוּם יָגוֹן וְלֹא שֵׁכָר וָיַיִן?
אֲקַו יֵשַׁע וְלֹא אֶחְזֶה, וְאוּלָם מְצוּקִים אֶחֱזֶה עַיִן בְּעָיִן,
כְּמוֹ עִוֵּר בְּמַחְשַׁכֵּי כְלָאִים חֲצוֹת לַיִל יְקַו־לָאוֹר — וְאָיִן!

4

עַד־מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב?

יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצַמְתָּ? אוֹי כִּי בְחֵיק הַתַּאֲוָה נִרְדַּמְתָּ!
גּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ בוֹרֵא דַּרְ־ שֵׁהוּ — וְאַתְּ שֹׁגֶה וְלֹא־נִכְלַמְתָּ,
רָאוּ מְאוֹר צִדְקוֹ — וְאַתָּה מֵרְאוֹת אוֹר הָאֱמֶת מַסְוֶה בְעֵינְךָ שַׂמְתָּ!

כַּמָּה קְרָאוּךָ בְּלִי־פֶה קְרָאת יָמִים, וְאַתְּ נִרְדָּם וְעוֹד לֹא־קַמְתְּ,
רָצוּ חֲבֵרֶיךָ חֲצוֹת לַיִל, וְהִשְׁ־ כִּימוּ לְשַׁחֵר אֵל וְלֹא הִשְׁכַּמְתְּ;
תִּישַׁן בְּחֵיק תֵּבֵל וְטֹבוֹת תַּחֲלֹם — מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלַמְתְּ?

5

עַל־אֹרֶךְ הַגָּלוּת

חָסִין, גְּבוּרוֹת יָדְךָ גַּלֵּם כַּיּוֹם, וְאֵיךְ תּוּכַל לְהִתְעַלֵּם?
רָצוּץ בְּבוֹר גָּלוּת יְשׁוּעָתְךָ יַחְלֹם כְּמוֹ־עֶבֶד פְּדוּת חֹלֵם,
יִשְׁאַל בְּעַד הַקֵּץ וְאֵין עֹנֶה, יִדְמֶה לְעִוֵּר יִשְׁאֲלָה אִלֵּם;
זֶה־לּוֹ שְׁנַת אֶלֶף יְקַו, אוּלַי תִּפְקֹד עֲוֹן צָרָיו — וְלֹא־שִׁלֵּם.
יָהּ, שׁוּב וְהַהְרֵאל לְיִשְׂרָאֵל תָּשִׁיב, וְיָבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יַעֲקֹב הַבַּבְלִי

(בבגדאד, נולד לערך ד"א תתק"לה ומת לערך ה"א י')

טוֹב לַחֲסוֹת בַּאדֹנָי

אֱלֹהַי, לֹא יְכִילוּךָ שְׁחָקִים, וְאֵיכָכָה יְכִילוּךָ קְרָבִים?
וְאַתְּ קָרוֹב וְתֵרָאֶה כְרָחוֹק, וְאַתְּ נֶעְלָם וְנִרְאֶה לַלְּבָבִים!
וְעַל־מִי בִלְתְּךָ אֶבְטַח, וְאַתָּה לְמִבְטָח לָרְחֹקִים עִם־קְרֹבִים?
וְאֶל־מִי מִמְּךָ אָנוּס לְעֶזְרָה, וְתַחְתָּךְ שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים?
וְאָן אֶבְרַח, וּבֵית מוֹעֵד לְכָל־חַי לְפָנֶיךָ, וְלַמָּוֶת כְּתוּבִים?
וְאֶסָּתֵר בְּךָ — מִמְּךָ, וְאֶשְׁקוֹט בְּעֵת אִירָאֲךָ יֹשֵׁב כְּרוּבִים!

*

קִינָה

עַל־מוֹת רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־מַיְמוֹן

אֲהָהּ! נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת עִם־כְּרֻבִים, וְאֵין מֵבִין וְאֵין־שָׂם עַל־לְבָבִים,
וְהַלֻּחֹת, וְהֵם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים מְפֻתָּחִים בְּאֶצְבַּע אֵל כְּתֻבִים,
וְאִישׁ עָשָׂה בְנֹף אוֹתוֹת וּמֹפְתִים, וַתְהִתָּיו שָׁחֲתוּ עֹזְרֵי רְהָבִים,
וְאִישׁ יָבֹא בְכָל־עִתִּים לַקֹּדֶשׁ, וְיִשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר בֵּין כְּרֻבִים.
וּמִי רָאָה בְעֵין לִבּוֹ אֱלֹהָיו, וְעָלָה רוּם בְּרִכְבֵי מַחֲשָׁבִים?
וּמִי קָרַע בְּשִׂכְלוֹ יָם תְּעוּדוֹת, וְנָתַן בּוֹ לְאַנְשֵׁי־לֵב נְתִיבִים?
וּמִי עָמַד בְּצוּר בַּעֲבוֹר אֱלֹהָיו, וְהִתְכַּסָּה עֲדֵי עָבַר בְּעָבִים?
וּמִי מִן־הַסְּנֶה נִקְרָא, וְנִגְלָה אֱלֹהָיו לוֹ בְּלַהֶבֶת שְׁבִיבִים?
וּמִי בִקַּע בְּצוּרוֹת דָּת יְאֹרִים, וְהוֹרִיד מַן תְּבוּנוֹת לָרְעֵבִים?
הֲלֹא מֹשֶׁה, וְכָמֹהוּ כְמֹשֶׁה, וְהֵם מִמַּחְצַב קֹדֶשׁ חֲצוּבִים!
וּמִי הֶאֱמִין בְּכָל־לֵב בֵּאלֹהָיו, וְהָיוּ הַצְּדָקוֹת לוֹ חֲשׁוּבִים?
וּמִי צַלְמֵי כְסִילוּת קָם וְשִׁבֵּר בְּיַד שִׂכְלוֹ, וְעֶגְלָה שָׁם שְׁבָבִים?
וּמִי נָטַע בְּנֹף אֶשֶׁל, וּפָתַח דְּלָתָיו לַאֲשֶׁר הֹלְכִים וְשָׁבִים?
וּמִי עָקַד עֲלֵי מִזְבַּח תְּבוּנוֹת יְלִיד מַחְשָׁב כְּיַלְדֵי הַכְּשָׂבִים?
וּמִי עִמּוֹ אֱלֹהָיו בֵּין בְּתָרִים בְּרִית כָּרַת בְּלַפִּידֵי לְהָבִים?
הֲלֹא אַבְרָם, אֲשֶׁר בְּתֹר לְבָבוֹת בְּיוֹם מוֹתוֹ וְקֶרֶב הַקְּרֹבִים!
שְׁנֵי אִישִׁים — וְהֵם כִּבְנֵי אֱלֹהִים, בְּעַד אֶרֶץ — וּמִשַּׁחַק גְּנוּבִים,
גְּאוֹנֵי יַעֲקֹב, רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וּמִפִּי אֵל וּמַלְאָכָיו נְקֻבִים,
וּמִשְׁלֵיהֶם כְּמִפִּי אֵל לְקֻחִים, וּמִלֵּיהֶם כְּמוֹ מִצּוּף שְׁאוּבִים,
בְּמוֹתָם נִבְלְעוּ חֻקִּים, וְהָיוּ בְחַיֵּיהֶם נְעִימִים נֶאֱהָבִים,
וּמִצְרַיִם כְּגַן־אֵל הָיְתָה בָּם — וְהַיּוֹם כָּל־אֲפִיקֶיהָ חֲרֵבִים,
וּמָה אַאֲרִיךְ — וְשׁוּלֵי מַהֲלָלָם עֲלֵי בָמוֹת שְׁמֵי שַׁחַק סְחוּבִים!
עֲלֵיהֶם יִבְכְּיוּן יַלְדֵי מְלוּכָה, בְּיַעַן מִסְּעִיף מַלְכוּת קְצוּבִים,
וְיֶאֱנַח עֲלֵיהֶם כֵּס יְשִׁיבָה, חֲכָמֶיהָ רְחֹקִים עִם־קְרֹבִים,
וְכָל־מֵבִין בְּחָכְמַת הָאֱלָהוּת, וּמַעֲרֶכֶת וְתוֹלֶדֶת עֲצָבִים,
וְכָל־בֵּית־דִּין בְּעִיר נָעִיר וּמִדְרָשׁ, וְעֵט סוֹפֵר וְקֶסֶת עִם־כְּתָבִים,
וְהַחָכְמָה וְהַבִּינָה עֲלֵיהֶם תְּקוֹנְנָה שְׁחָרִים וַעֲרָבִים,

וּבֶן בִּסְפָר וְגַם־סֵפֶר וְסִפּוּר עֲלֵיהֶם יִרְעֲפוּ עֵינָיו רְבִיבִים,
לְמַעַן כִּחֲשׁוּ בָהֶם גְּרָנוֹת, וְאֵין תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר בִּיְקָבִים!
עֲזָבוּנוּ בְּכָל־רָעָה וְנָסְעוּ — וְאֵיךְ יִתְעָרְבוּ רָעִים בְּטוֹבִים? —
יְצַו לָנוּ אֱלֹהֵינוּ חֲסָדָיו, וְיָסֵר מִלְּבָבֵינוּ כְּאֵבִים,
וּבִזְכוּתָם יְסֹכֵךְ בַּעֲדֵנוּ, וְיִבְנֶה מִנְּאוֹת יַעְקֹב חֳרָבִים!

*

שִׁיר יְדִידוּת

אֶל אבו אלרצא (מִישָׁאֵל) בן אלגצאירי

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכֻן הַמְּרִיבִים עֲלֵי־גֶבֶר עֲבָרוֹ יֵין אֲהָבִים?
וְאֵיכָה תַאֲמִינוּ אֶל־מְשַׂנְאָיו, וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלָיו כְּזָבִים!
וְאֵיךְ תֹּאמְרוּ: „עֲזֹב יַיִן וְשֵׁכָר!" — וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּר עֲנָבִים,
וְהוֹצִיאָה צְמָחֶיהָ אֲדָמָה, וְעָלֶיהָ אֲפֵל עָנָן וְעָבִים,
וְשׁוֹשַׁנִּים מְפֻתָּחִים וְצִצִּים יְרֻקִּים עִם־לְבָנִים עִם־צְהֻבִּים,
וְשִׁכְבַת־טַל עֲלֵיהֶם כַּבְּדֹלַח, וְכַטּוּרִים עֲלֵי־חֹשֶׁן כְּתוּבִים,
עֲנָפִים חֹבְקִים אִישׁ אֶת־חֲבֵרוֹ, כְּחַבֵּק אֹהֲבִים אֶת־הָאֲהוּבִים,
וְקוֹל הַתּוֹר עֲלֵי רָאשֵׁי עֳפָאִים, כְּקוֹל חֹשֶׁק יְשׁוֹרֵר שִׁיר עֲגָבִים,
תְּעָלָה תַעֲלֶה אֶל בֵּין עֲרֻגוֹת, וּמֵימֶיהָ כְּזַכּוּת הָאֲהָבִים?!
תְּנָה, דוֹדִי, תְּנָה כוֹסִי רְוָיָה, אֲרַוֶּה־בָּהּ קְרָבַי הֶחֳרֵבִים,
עֲדֵי יִחְיוּ וְיִבְנוּ מִגְדְּלוֹת שִׁיר, לְמִישָׁאֵל צְבִי צִבְאוֹת נְדִיבִים,
רְבִיבֵי הַנְּדִיבִים לוֹ כְּטִפָּה, וְטִפָּתוֹ בְּעֵינָם כָּרְבִיבִים,
וְעֵטוֹ הֶחֱלִיף עֵת הֶחֱזִיק־בּוֹ, וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ הֶעֱלָה עֲשָׂבִים!
יְחִי לָעַד וְיִתְנַשֵּׂא וְיִגְדַּל, וְהָרוֹם מַעֲלָתוֹ אֶל־כְּרֻבִים,
וְיִרְאֶה מַחְמַד לִבּוֹ יְחֶזְקֵאל כְּכָל־חֶפְצוֹ וְחֵפֶץ כָּל־לְבָבִים,
הֲכִי יִזְכֶּה לְהָבִין תַּעֲלֻמוֹת, וְסוֹד תּוֹרָה נְבִיאִים עִם־כְּתוּבִים;
וְעֶזְרָא תַּאֲוַת כָּל־לֵב וְנֶפֶשׁ, צֳרִי פִיהוּ יְרַפֵּא כָל־כְּאֵבִים,
וְיוֹצִיא מַעֲמַקֵּי־דָת לְאוֹרָה, וְיָשִׂים בָּהּ לְכָל־דֹּרֵשׁ נְתִיבִים;
שְׁנֵי אוֹרִים, אֲשֶׁר לוּלֵי שְׂעָרָם, אֲזַי לֹא־רָאֲתָה עַיִן עֲרָבִים,
בְּתֵבֵל יִחְיוּ כָּל־עוֹד רְבִיבִים יְרַוּוּהָ וְיוֹצִיאוּ עֲשָׂבִים!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־יְהוּדָה הַשְּׂנִירִי

(מבלקיירי, חי במלגצנה וכתב פיוטים בשנת ד"א תתק"סח וד"א תתק"ף)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה,
צָר עַל־עַם שָׁפָל יִגְאֶה;
פֹּרֵץ גֶּדֶר חֶדֶר עֵדֶר הַנִּלְאֶה,
נָע בַּמִּדְבָּר, נִשְׁבָּר כַּבַּר, אֵין רֹאֶה!

שָׂעִיר, חֹזֶה מַדּוּחַ,
בִּנְוֵה קָדְשְׁךָ בָטוּחַ;
אֵל חָי! כַּמָּה שָׁמָּה שַׁמָּה יָנוּחַ,
גַּם יִתְעַדֵּן חֶמְדָּן וּמְדָן עַם־שׁוּחַ?

נִסְעָה יוֹנָתְךָ, חֹנָה
בִּכְפֹר וּבְקֶרַח לָנָה,
גַּם־בַּחֹרֶב עֹרֵב אֹרֵב לַיּוֹנָה,
לִבָּהּ מֵאֵל שׁוֹאֵל: גֹּאֵל יָבוֹא־נָא!

„יוֹנָה! כִּי־בִי תוֹחַלְתֵּךְ
רָאִיתִי בִּשְׁבִי שִׁבְתֵּךְ;
גָּאוֹן לִבְשִׁי, חִבְשִׁי, וּגְשִׁי צוּק עִתֵּךְ,
חַכִּי, בִּתִּי, עִתִּי — אִתִּי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ!

רֹאשׁ יִשְׂאוּ בָנִים דֹּרְשַׁי,
לִי עַמִּים יוֹבִילוּ שָׁי;
צֹאנִי אֶמְנֶה, אֶקְנֶה, אֶבְנֶה מִקְדָּשִׁי,
אֶהְיֶה דֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ שֹׁרֶשׁ בֶּן־יִשָׁי!

יִבְנֶה מַלְאָכִי מִגְדַּל
צִיּוֹן, וּכְבוֹד צַר יִדַּל;
רוּחִי אָשִׁיב אָשֵׁב יוֹשֵׁב שַׁת נִבְדָּל
תּוֹךְ אֻלַּמִּי עִמִּי, וּשְׁמִי יִתְגַּדָּל!"

*

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה הַחַטָּאָה
בְּיוֹם דִּין הִנֵּה בָאָה
לְהִתְוַדּוֹת עַל־מַעֲלָהּ,
וַאדֹנָי יִסְלַח־לָהּ!

בְּמֵי דִמְעָה הִתְרַחֲצִי,
וְגַם לְקוֹנֵךְ הִתְרַצִּי,
וְחִיל תְּהִי סֹבֶלֶת
כְּאִשָּׁה מִתְאַבֶּלֶת.

צֵידָה תֹם וַעֲתֶרֶת
קְחִי־לָךְ, מִצְטָעֶרֶת,
וְחֶסֶד הָכִינִי עוֹד,
מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד!

נֶחֱלֵית בִּשְׁחִין חָלְיֵךְ,
הִכָּה אֹתָךְ מַלְכֵּךְ;
דְּבֶלֶת תְּפִלָּה מִרְחִי
עַל־הַשְּׁחִין וְתֶחִי!

חַלִּי־נָא פְּנֵי יוֹצְרֵךְ,
וְשִׁבְרִי אֶת־גְּאוֹן יִצְרֵךְ,
בְּכִי עָלָיו וְהִתְעַנִּי,
קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּי!

יָגַעַתְּ בְּרֹב הֶבֶל,
בְּדָרְשֵׁךְ תַּעֲנֻגוֹת תֵּבֵל,
כִּי־תִתְיַף בִּלְבוּשָׁהּ
וַתֵּיטֶב אֶת־רֹאשָׁהּ.

קוּמִי, מַהֲרִי וְנַהֲרִי
אֶל־אֲדֹנָי, וְהִטָּהֲרִי;
כִּי עַד־כֹּה מִפְּשָׁעַי
לֹא־רָחַצְתְּ לְמִשְׁעִי.

הַקְרִיבִי מְקוֹם מִנְחָה
לְבָבֵךְ, וְשִׁפְכִי שִׂיחָה,
וְהָאֵל כִּתְפִלָּתֵךְ
יִתֵּן אֶת־שֶׁאֱלָתֵךְ.

וְאִם דִּמְעֵךְ תַּזִּילִי —
בָּזֹאת נַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי;
בִּכְנַף עֲצָתִי תֶּחֱסִי,
דְּעִי וּרְאִי מַה־תַּעֲשִׂי!

דָּרַשְׁתִּי רַעְיוֹנַי
לְהוֹכִיחָם בְּהֶגְיוֹנָי:
הַעְתִּירוּ אֶל־מַלְכְּכֶם,
נֹכַח אֲדֹנָי דַּרְכְּכֶם!

הַרְבּוּ בְּבֵיתוֹ שִׁירָה,
וְנָבִיא לְפָנָיו תְּשׁוּרָה
מִטּוּב הֶגְיוֹנֵינוּ,
לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ;

בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה,
תּוֹדָה וְזִמְרָה חֲמוּדָה,
וְתִשְׂמְחוּ־בוֹ בְּפָעָלְכֶם,
וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם!

נְגִידִים לְפָנָיו אֲמַלֵּל,
וְאִם אֶמָּנַע מֵהַלֵּל —
לָמָּה עַל־אַדְמָתִי
הֶחֱיָה אֲדֹנָי אוֹתִי?

תִּכֵּן אִישׁ אֲדָמָה
בְּנֶפֶשׁ חַיָּה עֲצוּמָה,
וְשָׁת בְּכֹחַ הַנְּפָשִׁים
אַרְבָּעָה חֳרָשִׁים.

נִבְרֵאתֶם, בְּנֵי אָדָם,
בְּנִפְלָאוֹת אֲשֶׁר קֶדֶם,
מֵאֶפֶס נִקְרָאוּ
וּמֵאַיִן יָבֹאוּ.

אָזְנַיִם וְאַפַּיִם
שָׁת בָּהֶם, וְיָדַיִם,
וְעַיִן לִרְאוֹת פָּעֳלוֹ,
וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם־לוֹ.

לֵבָב בַּעַל חָכְמָה,
וְגוּפָה חֵן מְרֻקָּמָה,
וְצַר מַשְׁחִית אַחֲרָיו,
יֹשֵׁב לוֹ בַּחֲדָרָיו.

הִשִּׁיא לִבּוֹ בְחֶטְאוֹ,
כִּי לַחֲטֹא מַשִּׁיאוֹ,
וְלֹא הֵבִין כְּבַעַר,
כִּי עוֹדֶנּוּ נָעַר.

אֵיךְ נִסְכַּל אָחִי רִמָּה,
אִישׁ נוֹצַר מֵאֲדָמָה;
יִצְרוֹ בְּתֵבֵל עֹבֵד,
וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד!

יְאַחֵר עַל־הַיַּיִן,
וְיֶאֱהַב כָּל־יְפַת־עַיִן,
וַיַּחְשֹׁק, נָעוּר וָרֵק,
אִשָּׁה בְּנַחַל שׁוֹרֵק.

נִפְתֶּה! אֵיךְ לֹא תִזְכֹּר
עָוֹן, אוֹתְךָ יַעְכֹּר?
וְיוֹם דִּין כָּל־מִפְעָלְךָ
לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לְךָ!

אֵיךְ תִּשְׂמַח, הַגֶּבֶר?
מָחָר אַתָּה בַּקֶּבֶר,
וְתִהְיֶה לִשְׁאוֹל סֹחֵר,
וְנֶהְפַּכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר!

הֲלֹא תִרְאֶה מוֹת גְּבָרִים
קְבָרוּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים,
הֲלֹא תַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלְךָ:
הֵמָּה עָשִׂים גַּם־לָךְ?

וְזֶה עוֹדֶנּוּ לֹא־שָׁב,
עַד כְּמֵתִים הוּא נֶחְשָׁב,
וְיִהְיוּ אֹתוֹ נֹשְׂאִים
בִּקְצֵה עֵמֶק־רְפָאִים.

זָרְקָה בּוֹ שֵׂיבָתוֹ,
וְזָעוּ שֹׁמְרֵי בֵיתוֹ,
וְיִקְרַב אֶל־הַפְּחָתִים,
וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים.

וְהִנֵּה־בָא עַד סוֹפוֹ,
וַיַּשְׁחֵת אֶת־גּוּפוֹ,
וְאֶת־רוּחוֹ יַגְבִּיהוּ,
כִּי מַלְאַךְ יְיָ־צְבָאוֹת הוּא:

מֵאִתּוֹ נִפְרָדוֹת
אַרְבַּע הַיְסוֹדוֹת,
וּמִמֶּנּוּ נִתָּכִים
חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים.

לֹא־יָבִין וְלֹא־יַרְגִּישׁ,
וּמִמְּקוֹמוֹ לֹא יָמִישׁ,
וּמִשְׁפָּתָיו הַבְּרוּרִים
אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים.

טֶרֶם יַדִּיחוּהוּ —
בְּמַיִם יְדִיחוּהוּ,
וְגוּפָתוֹ הָאֻמְלָלָה
הִיא לוּטָה בַשִּׂמְלָה.

כָּעֵת מָחָר בְּנָסְעוֹ,
יַעֲזֹב לְאַחֵר יְגִיעוֹ,
וְיַנִּיחַ כָּל־מְאֹדוֹ,
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ.

הָעֵת שָׁב לַהֶבֶל
יְנִדֻּהוּ מִתֵּבֵל,
וְיֹדְעָיו, יוֹם שִׁבָּרוֹן,
נֹשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן.

לִבְלְעוֹ פִּיהוּ פָּצָה
אֲבַדּוֹן, וְהָאִישׁ יָצָא
מֵרָעָה אֶל־רָעָה,
וְנָסַב הַקַּרְקָעָה.

אַחֲרֵי אֹתוֹ קְבָרוּ
עָלָיו עָפָר צָבְרוּ,
וְאִישׁ אִישׁ יָרִים קֹלוֹת:
גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת!

רֵעִים אֲשֶׁר חָרְדוּ
מֵאִתּוֹ נִפְרָדוּ,
וְהוּא יִשָּׁאֵר נִגְנָז
אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז.

יֵצֵא יוֹם הַקְּפָדָה
מֶחֱרָדָה לַחֲרָדָה,
וְעָבִים בְּשַׁיִת יָמִיר,
וְהוּא־יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר.

הַגְּוִיָּה הַיְקָרָה
בְּתֵבַת חֹמֶר סְגוּרָה,
גַּל עָפָר שֹׁכֶבֶת,
וְהָיָה הִיא רֹכֶבֶת.

וַיִּקְצוּ הַמְזַעְזְעִים,
הֵמָּה הַתּוֹלָעִים,
אָז יַעֲלוּ בְּאִישׁוֹנָיו,
וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו.

לוּ יֵשׁ אָדָם דֹּבֵר
בְּעֵת שָׁכְבוֹ בַּקֶּבֶר,
יַעֲנֶה בְּלֵבָב נָמָס:
פָּגַעְתִּי אֶת־סָס!

יֹאכַל עָשׁ וְלֹא־יַחְמוֹל
בְּשָׂרוֹ, וְהִנֵּה אֶתְמוֹל
קָם בְּגוּפָתוֹ בָּאְשׁוֹ,
וְעַתָּה יָרוּם רֹאשׁוֹ.

לְמִשְׁלַח עֵז וּלְמִרְמָס
עוֹרִי רָגַע וַיִּמָּס,
כָּל־עֹרְקַי יָבֵשׁוּ,
וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ.

עַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֳדָשִׁים
נִשְׁכַּח מִלֵּב אֲנָשִׁים,
הוּא רָקַב וַיִּבֹּל,
וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל.

אֶתְמוֹל בִּבְכִי זָעֲקוּ
רֵעָיו — וְעַתָּה יִשְׂחָקוּ,
וַיִּתְּמוּ יְמֵי בִכְיתוֹ —
וְהִנֵּה מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ!

כָּכָה יִקְרֶה לְנִבְזֶה
כָּל־יְלוּד אִשָּׁה, וְכָזֶה
יְמֻתוּן כָּל־בְּנֵי נְשִׁיָּה,
וְאֵין קֵצֶה לַגְּוִיָּה.

וְרַע עַל־כָּל־אֵלֶּה,
יוֹם לְדִין הָאֵל עֹלֶה,
וּמַלְאֲכֵי מִשְׁפָּט יֶחֱזֶה
מִזֶּה וּמִזֶּה.

יִשְׂבַּע מִפְּרִי יָדָיו,
פְּרִי מְגָדָיו עַל־חֲסָדָיו,
וּבוֹ לָעַד יָקוּם כַּחְשׁוֹ,
וְיָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ.

לָזֹאת אוֹכִיחַ לִבִּי,
כָּל־יוֹם רוּחִי בְּקִרְבִּי,
כִּי יָדַעְתִּי: לֹא
יִחְיֶה אַחֲרֵי נִפְלוֹ.

עַתָּה בִּינוּ זְמָמִי,
וְעִזְבוּ עָרְוַת עֲלוּמַי,
שִׁמְעוּ וְהַטּוּ אָזְנֵיכֶם,
וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם!

וְלָכֵן שְׁמַע, אִישׁ לֵבָב,
וְכָל־אִישׁ בְּדַרְכּוֹ שׁוֹבָב,
לְשָׁרֵת פְּנֵי־אֵל יַחַד,
וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד:

אִם־נָא תִדְרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
תִּשְׂבְּעוּ מִזִּיו עֶדְנוֹ,
בִּהְיוֹת מְשֹׁרָשׁוֹת כֻּלָּם,
הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם.

אֲלֵיכֶם אֶקְרָא, אִישִׁים,
יַחְדָּו כְּרָאשִׁים כְּרָשִׁים,
לַעֲבֹד פְּנֵי אֵל קֶדֶם,
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יְהוּדָה

(מגרמיזא, נולד לערך ד"א תתק"כה, מת ד"א תתק"צח)

תַּחֲנוּן

יְיָ יְיָ! מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ, יָדְךָ לֹא־קָצְרָה,
אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ עֲנִיתָם בְּצוֹם וַעֲצָרָה —
זֶה כַּמֶּה שָׁנִים מְאַסְתָּנוּ, הָיִינוּ כְאִשָּׁה מְצֵרָה,
נִתַּנּוּ לִשְׁבִי וּלְבִזָּה וְלַהֲרֵגָה בְּיַד בְּנֵי־אֱדוֹם וּבָצְרָה,
זֶה מִתְגּוֹלֵל וְזֶה מִתְעוֹלֵל וְזֶה שׁוֹלֵל וְזֶה מִתְחוֹלֵל וְזֶה מְעוֹלֵל לְבַצְּרָה —
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה?

יְיָ יְיָ! רָמָה יָדְךָ, הִנָּקֵם בְּתוֹכֵחוֹת לְאֻמִּים
בּוֹסְסִים, חֹמְסִים נַחֲלַת חֶבְלְךָ, רֹמְסִים נֹגְשִׂים וְהֹלְמִים,
יְגִיעֵנוּ חֹטְפִים וְטֹרְפִים וְסוֹד מַעֲרִימִים,
רֹדְפִים וּמְרַדְּפִים וּמְגַדְּפִים וּמְאַיְּמִים,
זֶה מַכֶּה וְזֶה מְדַכֵּא וְזֶה מְנַכֶּה בְדָמִים —
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

יְיָ יְיָ! בַּצַּר פְּקַדְנוּךָ אֲנוּחִים וְנוּגִים, נְמוֹגִים מִמֹּרֶךְ,
מִתְלַהֲקִים, נֹהֲגִים, נֹאֲקִים, סֹפְקִים יָד עַל־יָרֵךְ;
יָדְךָ הָיְתָה בָּנוּ לְשִׁבְלוֹן וּלְכִשְׁלוֹן בֶּרֶךְ,
יָפִיחוּ צוֹרְרֵי צָרוֹר: „אֵי־מָה מָתַי יַגִּיעַ אוֹרֵךְ?"
זֶה שׁחֵץ וְזֶה נֹחֵץ וְזֶה לֹחֵץ וְזֶה מֹחֵץ בְּלִי־אֶרֶךְ —
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ?

יְיָ יְיָ! חָנֵּנוּ, לְךָ קִוִּינוּ מִיַּד עָרִיץ לְחַלְּצֵנוּ,
אַכְזָר לֹא יְרַחֵם שֹׁלֵף חַרְבּוֹ מִתְעָרָהּ לַהֲפִיצֵנוּ,
עַל־יִחוּד שִׁמְךָ כָּל־הַיּוֹם הֹרַגְנוּ: כֹּהֲנֵינוּ בַּחוּרֵינוּ זְקֵנֵינוּ וּקְצִינֵינוּ,
שְׂרוּפָה, קְרוּעָה, רְמוּסָה בְרַגְלַיִם חֶמְדַּת תּוֹרַת חֶפְצֵנוּ,
מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ חָרֵב וּבֵית קִבּוּצֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, שֹׁמְרֵנוּ וְצִלֵּנוּ?
עַד־מָתַי תַּחֲרִישׁ וְתֶחֱשֶׁה, וּמִתְּהוֹמוֹת מָתַי תַּעֲלֵנוּ וּתְקַבְּצֵנוּ?
צָרוֹת עַל־צָרוֹת הִדְבִּיקֻנוּ עַד־נֶפֶשׁ לְהַמְצִיאֵנוּ,
רֹאשׁ וְלַעֲנָה רְוִינוּ, כּוֹס־רַעַל שָׁתִינוּ וּמָצִינוּ,
קַצְנוּ בְחַיֵּינוּ מֵחֶרְפַּת צָר מְנַאֲצֵנוּ,
זֶה מֹכֵר וְזֶה חֹכֵר וְזֶה עֹכֵר וְזֶה אֹמֵר קָרֵב קִצֵּנוּ —
לָמָּה־פָּנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ?

רַבִּי יְחִיאֵל בֶּן־יַעֲקֹב

(מא־זנכא באשכנז, ד"א תתק"צה)

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ וְאֹיְבֵיהֶם נִכְּאוּ בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
אֵיךְ יָשִׁיר נִמְכָּר עַל אַדְמַת נֵכָר, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב?
בְּרֹאשׁ עָבַר מַלְכִּי, מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַיֵּצֵא עֶלְיוֹן וַהֲדַר בַּת־צִיּוֹן, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
גֵּרַשׁ עַם־חֶרְמִי, וְרָאָה עֳנִי עַמִּי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי וּרְאֵה כִּי־צַר־לִי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
דּוֹד אָמַר לְהָבִיא אֹתִי לְאֶרֶץ צְבִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּבֹא רָעַת צָר לְפָנָיו, כִּי־הֵצַר — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
הִשְׁמִיעַ יַחְדָּו אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָיו, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יָרְדָה פֹּרִיָּה, עַל־אֵלֶּה בוֹכִיָּה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
„וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם" צִוַּנִי אָיוֹם, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי — חָדְלוּ כָל־קְרוֹבַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
זַכָּה וּטְהֹרָה, כַּחַמָּה בָרָה בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
נָמוּ עָלֶיהָ: „טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ" — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חֵלֶף שִׁיר, וּתְמוּר רֹן לֵילֵי שִׁמּוּר בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
בֶּכֶה בַלַּיְלָה וּצְעָקָה גְדֹלָה — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
טוּב רִקְמַת צֶבַע, וְלַחְמִי לָשֹׂבַע, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נְעָרִים וִישִׁישִׁים לֶחֶם מְבַקְשִׁים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כְּהַסִּתָיו עָבַר, מוֹט עֻלִּי שָׁבַר, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
זָרוּ מְיֻדָּעַי וְנִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
כִּפֶּר לִי הֶעֱמִיד בְּאֵשׁ תּוּקַד תָּמִיד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יוֹם נְאָצָה נִמְאַס, מִמָּרוֹם שָׁלַח־אֵשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
לַעֲלוֹת בַּמְסִלָּה שִׁבַּרְתִּי סֶלָה, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וּבְעֶבְרָה צוֹרְרַי סִלּוּ אַבִּירַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.

מַצְלִיחַ דַּרְכִּי הָאֵל בְּהִתְהַלְּכִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ סָפְקוּ עָלַי יָרֵךְ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
נִמְצֵאתִי כְּעֵנָב, לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
הָיוּ צָרַי לְרֹאשׁ, הִרְוָנִי מֵי־רֹאשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שָׂח לִצְבָאַי רֹעֵם: „אֵיכָה אֶשָּׂא עָם“, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֵיכָה בוֹדֵדָה הָעִיר הַחֲמוּדָה — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב!
עֲלוֹת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים זָרְזוּ מִמְּרֹמִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֳרָחוֹת חָדֵלוּ, דַּרְכֵי־עִיר אָבְלוּ וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
פְּנִיאֵל נִזְכַּרְתִּי כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלֵם עֵת אֶזְכְּרָה נַפְשִׁי לִי מָרָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
צֶדֶק נָם לִרְדֹּף וְאֶת־אֹיְבַי לַהֲדֹף, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
צַדִּיק הוּא אֲדֹנָי, רְדָפוּנִי עֹיְנַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קוֹל קוֹרֵא: „לְדַכָּא פֹּתֵחַ תְּפְתַּח יָדְךָ!“ בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּיָדֶיהָ פֵּרְשָׂה צִיּוֹן נֶחֱרָשָׁה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
רַכָּה, נֶחְטֶבֶת בֶּטַח לָשֶׁבֶת, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּלְתָה יְהוּדָה, מִקִּנָּהּ נְדוּדָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שְׁמוֹ חֹסֶן לַעֲמֹד, וְאַרְצוֹ לֹא לַחֲמֹד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
פָּרַשׂ צָר יָדָיו עַל־כָּל־מַחֲמַדָּיו, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
תָּקַף מוֹשִׁיעַ וְגֶפֶן הִסִּיעַ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נִפְרְצוּ גְדֵרֶיהָ, רַבּוּ אֹרְרֶיהָ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָם כִּסָּה אֹיְבַי, וְלֹא פָחֲדוּ אֹהֲבַי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּאָזְנַי קוֹל־פְּחָדִים, וְאֵבֶל לַיְּהוּדִים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חַי גְּאוּלִים שֹׂגֵּב עַל־יֹשְׁבֵי נֶגֶב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּבַר וְהֶחֱיל רָשׁ, רָצַח וְגַם יָרַשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כֹּפֶר אֶשְׁכֹּל, הַמַּמְטִיר מָן לֶאֱכֹל, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלְטָה בִּי יַד־כֹּל, וְהָיִיתִי לְאֶכֹל, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
אַלּוּפִים נִבְהֲלוּ, בְּאֵימוֹת נָפָלוּ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לְאֹיְבִים נֶהֶפְכוּ, וְדָם נָקִי שָׁפְכוּ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּרִנָּה, כְּעַל נְשָׁרִים, נִשְּׂאוּ הַבְּחִירִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לַיּוֹצֵא וְלַבָּא אֵין־שָׁלוֹם וְטוֹבָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב

יָצְאוּ כַנְּחָלִים	מִסֶּלַע נוֹזְלִים,	בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כַּנַּחַל דִּמְעָה,	וּשְׁמוּעָה רָעָה,	וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
עַיִן לֹא־כָהֲתָה,	וְשִׂמְלָה לֹא בָלְתָה,	בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַנְּהִי יְרוּדִים,	וּכְבֶגֶד עִדִּים,	וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת,	אֲיֻמָּה כְּנִדְגָּלֶת,	בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
חֶרֶב לְטוּשָׁה	נָגְעָה עַד־נַפְשָׁהּ,	וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּתוֹכִי צוּר נוֹעָד,	וְהָיָה לִי לְמִסְעָד,	בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
עָזַב אֶת־בֵּיתוֹ	וְנָטַשׁ נַחֲלָתוֹ,	וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חָזָק נִקְרֵאתָ,	וְגֹאֲלִי הָיִיתָ,	בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי,	וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי,	גְּדֻלָּתִי תֶּרֶב!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יוֹסֵף

(מֵאָוֶלוֹן בצרפת, ד"א התק"צו)

תּוֹכֵחָה

נַפְשִׁי! בִּי מַה־תֶּהֱמִי?
אַךְ לֵאלֹהִים דֹּמִּי
עֵת צְבָאֲךָ עֲלֵי תֵבֵל,
כִּי יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל!

שִׁבְעִים לֶאֱנוֹשׁ שָׁנִים,
וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים,
וְטֶרֶם יָבֹא יוֹמוֹ —
אִם־יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ.

לְצַלְעוֹ נָכוֹן שֶׁבֶר,
קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר;
כַּחֹשׁוֹ בוֹ יַעֲנֵהוּ,
וְחִשַּׁב עִם־קֹנֵהוּ.

מֵאֵין לְךָ בְּרוּם מַחֲסֶה
רַע עֲלֵי הַמַּעֲשֶׂה,
וְאִם בִּשְׁאוֹל תֵּאָלֵם —
לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם.

הֲלֹא זְדוֹנֵךְ, דַּל הֵלֶךְ,
נִכְתַּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ,
בְּכֵן לְפִי רִקָּבוֹן
אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן.

בְּשָׁוְא יַעֲנֶה גֵּו שִׂיחוֹת:
„אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת,
לַיְלָה אִתִּי עֲזָבָה,
וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה!

נֶפֶשׁ בְּפִשְׁעֵי עֲלֻמוֹת
הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת,
וְהַגֵּו שָׁב לְרִגְבֵהוּ,
רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ!"

הַסְּכַּת, גֵּו מְלֵא אַשְׁמָה,
לְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד מִרְמָה,
כִּי אֵין בְּדָרֵי מַטָּה
אָדָם, אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא.

חֵטְא וּפֶשַׁע הִרְבֵּיתָ,
שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ;
שֶׁבִּזְדוֹנְךָ אֱהִי לְעִיִּים —
לָמָּה לִּי חַיִּים?

בְּרוּם יְצַרְתַּנִי גֹּאֲלִי,
אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!
וְיוֹם חֲלִיפוֹת — בִּזְבֻלְךָ
הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לָךְ.

רָטוּשׁ גֵּו בְּהֵיכָלוֹ
וּמְתַלְּעוֹת לָבִיא לוֹ;
לְתוֹלָעִים יְהִי נִמְסָר,
וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר.

רִשְׁעָם מָשָׁל לְנֹטְרִים
בְּגַנִּים, חֲבֵרִים
שֹׁמְרֵי גַּן פְּרִי שִׂיחִים,
הָעִוְרִים וְהַפִּסְחִים.

בּוֹ שָׂר נִכְאָה פֹּארוֹת
תְּאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת,
עִוֵּר נְשָׂאוֹ אַחֲרָיו
עַל חֶלְקַת צַוָּארָיו.

יָשְׁבוּ לְעֹט פְּרִי שִׂיחַ,
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ;
וְאַחֲרֵי מְלֹא כְרֵשָׂמוֹ,
יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקוֹמוֹ.

יָרַד הָאִישׁ רְאֹתָן
אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן;
חָד עַל־פְּרִי בִכּוּרִים,
אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים.

וַיִּקְרָא: „מִי עִוֵּת?
חָרָה־לִי עַד־מָוֶת!
זִמְרַת פְּרִי הִלּוּלִים
הֲלֹא אַתֶּם הָאֹכְלִים!"

סוּמֵא הֵשִׁיב בְּעָרְמָה:
„לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה;
מִנִּי פְּרִי נֶעְלָם, כִּי
עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי!"

פִּסֵּחַ הִקְשִׁיב קֶשֶׁב,
לְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחְשֹׁב:
„הֲיִהְיֶה נְכֵה רַגְלַיִם
גֹּמֶר בַּת־דִּבְלָיִם?"

חִבְּרָם כַּאֲשֶׁר אָכְלוּ,
בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ;
שְׁפָטָם כְּאֶחָד שֶׁכָּל,
נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל.

זַךְ הוּא יִפְקֹד עֲלֵיהֶם,
כֵּן יֵעָשֶׂה לָהֶם;
אֱמֶת יִשְׁפֹּט יוֹם מוֹעֵד
הַיּוֹדֵעַ וָעֵד.

קָדוֹשׁ דִּינָם יְחַוֶּה,
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה,
גְּמוּל הָשֵׁב וְהִפָּרַע;
לְיוֹם אֵיד יַחְשֶׁךְ רָע.

וְלָכֵן אֶקְרָא: „קְדֹשִׁי,
הַצִּילָה נַפְשִׁי,
וּלְךָ אָשׁוּב בְּתַחֲנוּן,
כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן!

אֵלֶיךָ, מִשְׂגַּבִּי,
זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
אָשׁוּב יוֹם פְּנֵי מוֹתִי,
וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי!"

מַהֲרוּ, עִזְבוּ מַבְאִישׁ,
אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֶב־אִישׁ;
וְאִישׁ מִלֵּב תָּהֳלָתוֹ
יָמוּל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ.

צוּר עַל־רָע יִתְנֶחָם,
וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם;
קָרוֹב לְשָׁבֵי צִלּוֹ,
אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ!

רַבִּי בִנְיָמִן בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא, נולד לערך ד״א תתק״עה, מת לערך ה״א מ׳)

סְלִיחוֹת

1

„עַל־הָאֹתוֹת וְהַסִּמָּנִין הַנִּגְזָרִין עַל־הַצִּבּוּר"

אֹתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ וְאֵין־יֹדֵעַ לְעִתּוֹת,
בֶּגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ, אֵשׁ קִנְאָתָם לַחְתּוֹת,
גַּם כָּל־מַחְשְׁבֹתָם לְהַשְׁנָיָה זְמַנִּין וְדָתוֹת,
שָׂמוּ אוֹתָתָם אֹתוֹת.

דָּתֵיהֶם שֹׁנוֹת וּמִשְׁתַּנּוֹת וּמִפַּחְדָּם אָנוּ חַתִּים:
הִוָּסְדָם יַחַד עָלַי, יַעֲרִימוּ סוֹד וְחֹרְתִים;
וְאַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶךָ, הַעִירוֹתָ רַבּוֹת עִתִּים,
בִּזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים?

זְכָר־זֹאת: אוֹיֵב בְּכָל־מוֹצָא וּמָבוֹא
חֵרֵף בְּגַאֲוָה וָבוּז עַם־קָדְשְׁךָ לְהַלְעִיבוֹ;
טָעַן: „אַיֵּה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט? יָרִיב רִיבוֹ,
שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ!"

יוֹם יוֹם יְכַתְּבוּ עָמָל וְאֵלַי יִתְמַרְמָרוּ,
כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיטוּ וְאֶדֶר שַׂלְמוֹתַי הֵמִירוּ,
לְבַשְׁתִּי חֲרָדוֹת מִפַּחְדָּם, וָאִירָא כִּי־יֹאמֵרוּ:
„הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם עֹבְרֵי דֶרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ!"

מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפֵי מִשְׁפָּט, אֱיָלוּת מְחוֹלֵל,
נָקָם תִּלְבַּשׁ וְקִנְאָה תַעְטֶה, נִזְרָם לְחַלֵּל?
סַכֵּל עֲצָתָם וּמַחְשְׁבוֹתָם, וְכַעֲלִילוֹתָם לָמוֹ עוֹלֵל,
מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל!

עוֹרֵר יֶשְׁעֲךָ לְעַמְּךָ, לְהַצִּילוֹ מִיַּד מְשַׂנְאוֹ,
פֶּן־יֹאמַר אֹיֵב יְכָלְתִּיו, וְיִתְפָּאֵר בְּהִתְנַשְּׂאוֹ:
„צוּרוֹ אַיֵּה, הֲשָׂם בְּקִרְבּוֹ שֵׁם מוֹרָאוֹ
אוֹת, לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ?"

קִצִּים וּזְמַנִּים עָבְרוּ, וְנַפְשִׁי כָלְתָה לִתְשׁוּעָתֶךָ,
רִיבִי לְמָתַי תָּרִיב וְתָפֵר כַּעַס עֶבְרָתֶךָ;
שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ כְּמֵאָז נוֹרָאוֹת בַּעֲשׂוֹתֶךָ,
וַיִּירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ.

תַּלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וּכְלִמָּה כָּל־בַּעֲלֵי מְדָנַי,
בִּגְדֵי־יֶשַׁע וּמְעִיל צְדָקָה לַעֲטֹף אֱמוּנַי;
נֹגְשַׂי יֵבֹשׁוּ, בַּעֲשׂוֹתְךָ עִמִּי לְנֶגֶד מוֹנַי
אוֹת, כִּי אֶעֱלֶה בֵּית אֲדֹנָי.

יַעְטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים עָלַי לְחָרְפֵנִי,
מַדְהֵבַת נֹגֵשׂ כִּי־תַשְׁבִּית וְתָשׁוּב לְרַחֲמֵנִי;
נֶאְדָּרִי, חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ כַּאֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי,
עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ,
כִּי־אַתָּה יְיָ עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי!

2

„עַל־מְחַטְּטֵי שִׁכְבִי"

אוֹיָה לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ, אָהֳלֵי קֵדָר וְגַעְתָּם,
בֵּין אֲרָיוֹת וּפָרִיצֵי חַיּוֹת הַחֹרְקִים מְתַלְּעוֹתָם,
גֵּאִים, הַקֹּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם,
הַשֹּׁכְבִים עַל־מִטּוֹת שֵׁן וּסְרֻחִים עַל־עַרְשׂוֹתָם!

דָּחֹה הֻדַּחְתִּי וְאֵין דּוֹרֵשׁ בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת,
הָיִיתִי חֶרְפַּת מָשָׁל בַּגּוֹיִם, שְׁמָמוֹת נֶחֱרָצוֹת,
וַתִּשְׁתַּפֵּךְ לָאָרֶץ מְרֵרָתִי בְּהִשְׁתַּפֵּךְ לְקָלוֹן וּשְׁמָצוֹת
אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת.

זְאֵב עֲרָבוֹת שְׁדָדַנִי וְעוֹרֵר עָלַי חֲנִיתוֹ,
חִצָּיו וְקַשְׁתֹּתָיו דְּרֻכוֹת בְּאַפּוֹ וַחֲמָתוֹ,
טִנֵּף נִבְלָתִי בְּסָחוּב וְהַשְׁלֵךְ, אַךְ פִּגְרֵי נְבֵלָתוֹ
כֻּלָּם שָׁכְבוּ בְכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ.

יָדַעְנוּ יְיָ כִּי־צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ עַל־אֲמִתָּם,
כַּלֵּה בְחֵמָה צֹרְרֵי עַמְּךָ וְיִתַּמּוּ בְחַטֹּאתָם;
לְלַעַג וָקֶלֶס שָׁלְחוּ יָד לִסְחֹב בְּחוּצוֹתָם
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם.

מָתַי תֶּחֱשֹׂף זְרוֹעֲךָ לְבַקֵּשׁ שְׁאֵרִית הַנִּדָּחָה,
נִדְחֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר הִדַּחְתָּם בְּחַטֹּאתָם וְאֵין מְנוּחָה?
סָפוּ תַמּוּ בְּיַד אֹיְבֵיהֶם, נֶחְשְׁבוּ כְּצֹאן טִבְחָה,
וַתְּהִי נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!

עַצְמוֹת מֶלֶךְ־אֱדוֹם שָׂרְפוּ — הֲלֹא פָקַדְתָּ לְנָקְמוֹ,
פְּקֹד עַצְמוֹת עֲבָדֶיךָ הַמּוּצָאִים מִקִּבְרוֹתָם יוֹם בְּיוֹמוֹ;
צֹרְרִים הַצָּרִים הָשֵׁב פָּעֳלָם אֶל־חֵיקָם לְשַׁלְּמוֹ,
לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד כָּל־זֵכֶר לָמוֹ.

קוּמָה יְיָ בְּאַפֶּךָ, הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרַי וְגַאֲוָתָם,
רְגֶשׁ צְבָאָם תַּכְרִית, וְתִמְחֶה מִדּוֹר אַחֵר שְׁמוֹתָם;
שֵׂם וּשְׁאֵרִית תִּתֵּן לְעַמְּךָ, וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם
יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם!

תֵּן, יְיָ! מַה־תִּתֵּן? אַחֲרִית וְקָלוֹן וְשִׁמָּמוֹן,
בְּשֶׁטֶף מַכָּה לִשְׁטֹף צָרִים מְתֵי עַמְּךָ יַעֲרִימוּן;
נַפְשׁוֹת חֲסִידֶיךָ עַל־רֹב שָׁלוֹם יִנְעָמוּן,
יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן.

יִפַּח יְיָ בֵּית גֵּאִים מִתְקוֹמֲמִים, הַמַּשְׁחִיתִים
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל, טַף וְנָשִׁים, כָּל־עִיר מְתִים;
נְבָרֵךְ שְׁמוֹ הַגֹּמֵל טֹבוֹת וְשֹׁפֵט אֲמִתִּים,
אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים.

חֲסָדֶיךָ הָרַבִּים זְכֹר, וְלֹא כְמַעֲשֵׂה הַשֹּׁאֵל
זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה־לוֹ — כִּי אֵין גֹּאֵל;
קַנּוֹא וְנֹקֵם, לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד וְהַכְרֵת צַר נוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי מָרְדְּכַי בֶּן־שַׁבְּתַי הָאָרוּךְ

(בְּיָוָן או באיטליה, לערך ד״א תת״ק — ה״א)

סְלִיחָה

מָאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי עַל־חָרְבַּן מִקְדָּשִׁי וְצָרוֹת אֲשֶׁר עָלַי עָבְרוּ,
וְיָדַי כָּבְדָה עַל־אַנְחָתִי וְתָמִיד עֵינַי נִגָּרוּ,
חַם־לִבִּי בְּקִרְבִּי וּמֵעַי חֳמַרְמָרוּ,
רְאֵה יְיָ כִּי־צַר־לִי!

רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת עַל כִּי־אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי
מְצָאוּנִי, וְשַׁאֲגָתִי מִנַּהֲמַת לִבִּי,
נְפוּגוֹתִי וְנִדְכֵּיתִי, וַיְיָ עָנָה בִי
וְשַׁדַּי הֵרַע־לִי.

דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי וּבְמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי בְּרִיבוֹ —
וְיִצְרִי מְצֵרִי עוֹדֶנּוּ בְּמִרְדּוֹ, בְּחָשְׁבוֹ
כִּי־לֹא יְיָ פָּעַל כָּל־זֹאת, וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ
לֵאמֹר: שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי!

כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וְלִבִּי סְחַרְחַר וַיִּלָּבֵט,
כִּי יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ, וְאוֹתִי יוֹם כְּקֶצַח חֹבֵט,
וְלֹא־שַׁבְתִּי עַד הַמַּכֶּה אֹתִי, הַבֵּט
יָמִין וּרְאֵה וְאֵין־לִי!

יָמִים מִקֶּדֶם חִשַּׁבְתִּי, עֳנִי מִצְרַיִם אֲשֶׁר עָלַי נִמְנָה,
וּלְקֵץ מָאתַיִם וְעֶשֶׂר שָׁנָה זָכַר בְּרִיתוֹ וְאֹתִי קָנָה,
וְשָׁמַע צַעֲקָתִי וְאֵלַי סָר וּפָנָה, וְעָנָה
דוֹדִי וְאָמַר לִי.

בַּשְּׁנִיָּה הִגְלַנִי בָּבֶלָה וְגָלָה כְבוֹדוֹ עִמָּדִי,
וּלְפִי מְלֹאת שִׁבְעִים שָׁנָה פְּקָדַנִי צוּרִי וּפֹדִי,
וְהֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים וַיַּעֲבֹר קוֹל הוֹדִי
דּוֹפֵק: פִּתְחִי־לִי!

רַבַּת שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי בְּאָהֳלֵי קֵדָר וְיִשְׁמְעֵאלִים,
רַד יוֹמִי וּפָנָה, וְחָשַׁךְ אוֹרִי וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
וְקֵץ גָּלוּת נִסְתַּם, וְנֶחְתַּם חֶזְיוֹנִי, וַייָ הֶעְלִים
מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי!

שָׁאַלְתִּי נְבִיאַי וְחֹזַי, הַנִּבְּאִים בִּגְלָלִי:
הַיְדַעְתֶּם מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת, אֲשֶׁר אָמַר לְגָאֳלִי?
וַיַּעֲנוּ אֹתִי: לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל וְהוּא פֶלְאִי? וְאֵין מַגִּיד לִי!
רָזִי־לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי!

בָּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי־אֵין דְּבַר־יְיָ בַּמַּחֲזֶה,
וְאֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים, וְלֹא יוֹדֵעַ עַד־מָה, וְאֵין חֹזֶה,
וָאֵדְעָה כִּי מֵהָאֱלֹהִים הִיא לְיַסְּרִי, בַּעֲבוּר זֶה
עָשָׂה יְיָ לִי.

תָּעָה לְבָבִי וּפַלָּצוּת בִּעֲתַתְנִי וְהָיִיתִי נִדְהָם,
וְכִמְעַט נָטָיוּ רַגְלַי רְאוֹת אֹיְבִי כִּי־יַגִּיהַּ נָגְהָם,
לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי.

יוֹם לְיוֹם הָשְׁבַּרְתִּי שֶׁבֶר אַחֲרֵי שָׁבֶר,
וְכָלִיתִי בְּאַרְבַּעַת שְׁפָטִים אֲשֶׁר סְבָבוּנִי בְּכָל־עֵבֶר,
וְאַיֵּה הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־
לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי?

הָיִיתִי כְשִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן, מֵרֹב יְגוֹנַי
וּמִן־הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבְדוּ־בִי מְעַנַּי;
צוּרִי, וְאַחֲרֵי גָלוּתִי לְפָנֶיךָ, אֲדֹנָי
אֱלֹהִים מַה־תִּתֶּן־לִי?

הִנֵּה זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי וַאֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מִלְּפָנֶיךָ:
גָּלוּתִי תְכַפֵּר עַל־עֲוֹנוֹתַי, סְלִיחָה מְצֹא בְדִינֶיךָ;
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ — וְאִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ,
הַמֶּלֶךְ, וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב, תִּנָּתֶן לִי!

רְאֵה, כִּי־לְךָ קִוִּיתִי וְנֶגְדְּךָ עֵינִי תִדְמָע,
וְכִי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וּגְאָלֵנִי מִיַּד מַשָּׂא וּמִשְׁמָע;
מָשְׁכֵנִי וְאַחֲרֶיךָ אָרוּצָה, אַךְ שְׁמַע
בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי!

מַהֵר קוֹמֵם שִׁפְלוּתִי וְתוֹפִיעַ אֵלִי מַלְכִּי,
רֹאשִׁי אֲזַי תָּרִים וְתָאִיר נֵרִי וְתַגִּיהַּ חָשְׁכִּי;
הָאִירָה עֵינַי בִּישׁוּעָתְךָ וּבְאוֹרֶךָ — כִּי־
אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְיָ אוֹר לִי!

*

עֲקֵדָה

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי, סִתְרִי וּמָגִנִּי
וְקֶרֶן יִשְׁעִי, מִשְׂגַּבִּי בְּיוֹם צַר־לִי וְאוֹנִי,
הִשְׁכַּמְתִּי לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ מֶלֶךְ רָב, וַאֲנִי
אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֵם תִּזְכּוֹר חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אַב אֵיתָנִי,
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בּוֹ וְהֶאֱמִין בָּךְ, רֹאשׁ לְמַאֲמִינָי,
זְכֹר בְּרִיתוֹ וְהוֹשִׁיעֵנִי מִטֻּמְאָתִי, אֲדֹנָי
בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בֹּקֶר!

בֹּקֶר דִּבַּרְתָּ עִמּוֹ וְנִסִּיתוֹ לְשַׁלֶּם־לוֹ מַשְׂכֹּרֶת,
וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לִהְיוֹת לוֹ לְמִשְׁמֶרֶת;
אֲהַבְתּוֹ וּרְצִיתוֹ וְקִבַּלְתּוֹ כִּקְטֹרֶת
סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר כּוֹכְבוֹ הֵאִיר, כְּחָפַצְתָּ לְהַרְאוֹת צִדְקָתוֹ הַגְּדֹלָה,
וְנִסִּיתוֹ בָּעֲשִׂירִי וַתֹּאמֶר לוֹ: קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ, וְלֹא־תִתְכַּלָּא,
עַל אַחַד הֶהָרִים, וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה,
אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר.

בֹּקֶר יִחֵד שִׁמְךָ וְשָׁמַע לְקֹלְךָ וְהֶרְאָה אַהֲבָתוֹ,
וְשָׂשׂ בְּכָל־לֵב עַל־אִמְרָתְךָ לַעֲשׂתוֹ;
הָאַהֲבָה קִלְקְלָה הַשּׁוּרָה — וַיָּקָם בְּשִׂמְחָתוֹ,
וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר הֵכִינוּ לְבָבָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, אָיוֹם,
הַבֵּן לָקַח עֵצִים וְהָאָב לָקַח מַאֲכֶלֶת, לִשְׁחֹט בְּלִי פִּדְיוֹם;
קְרָאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם — רָאוּ כְבוֹדְךָ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר אָזַר כְּגֶבֶר חֲלָצָיו וְלַעֲקֹד בְּנוֹ קִדֵּם,
וַיִּקַּח הַמַּאֲכֶלֶת לְשַׁחֲטוֹ, וְלֹא חָשַׁב אָדָם,
וַיֹּאמַר: הַיּוֹם אַקְרִיב עֹלָתִי וְאֶזְרֹק דַּם־
זִבְחִי, וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֲמֶיךָ נִכְמְרוּ עַל־בֵּן יָחִיד וְעָלָיו זָרְחוּ,
וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ: אֶל־הַנַּעַר יָדַיִם אַל־יִשְׁלָחוּ,
כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע, וְזִכְרוֹ לְדֹרֹת הַנִּיחוּ
לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר כָּשְׁרוֹ וְיָשְׁרוֹ וְצִדְקוֹ יָלִיץ בְּעַד־עָם אֵלֶיךָ קָרֵב,
וְאֶפְרוֹ תָּמִיד יֵרָאֶה לְפָנֶיךָ לְכַבְּסָם הֶרֶב;
תִּנָּתֵן לָהֶם נַפְשָׁם בִּשְׁאֵלָתָם כִּי־לְךָ נִכְסָפָה, בָּעֶרֶב
הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר קוֹלָם שְׁמַע וּתְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם,
וְעֵרֶךְ תְּפִלָּתָם תֵּחָשֵׁב כְּעֵרֶךְ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם;
זִכְרוֹן צִדְקַת אֲבוֹתֵיהֶם לָקְחוּ בְיָדָם וָבָאוּ, וְהֵם
הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר תֵּפֶן אֵלֵינוּ וְרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ יִכָּמֵרוּ,
וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְלֹא־יִזָּכֵרוּ;
צַו לְהַעֲבִיר עֲוֹנֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ, לֹא־יַשְׁאִירוּ
מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר.

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־יְחִיאֵל

(מסולי, היא הַלָּא בוכסן; לערך תת״ק — ה״א)

קִינָה

עַל־עֲשָׂרָה הֲרֻגֵי מַלְכוּת

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן, אַדִּירֵי הַתּוֹרָה,
בַּעֲלֵי תְרִיסִין בַּמִּשְׁנָה וּבַגְּמָרָא,
גִּבֹּרֵי כֹחַ, עֲמֵלֶיהָ בְטָהֳרָה,
דָּמָם נִשְׁפַּךְ וְנָשְׁתָה גְבוּרָה —
הִנָּם קְדשֵׁי הֲרֻגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה.
וְעַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְעֵינִי נִגְּרָה,
זֹאת בְּזָכְרִי אֶזְעַק בְּמָרָה:
חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל, כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ, נֵזֶר וַעֲטָרָה,
טְהוֹרֵי לֵב קְדשִׁים, מֵתוּ בְּמִיתָה חֲמוּרָה!

יַדּוּ גוֹרָל מִי רִאשׁוֹן לְחֶרֶב בְּרוּרָה;
כִּנְפֹל גּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן פָּשַׁט צַוָּארוֹ וּבָכָה כִּבְנִגְזָרָה גְּזֵרָה.
לְרַבָּן שִׁמְעוֹן חָזַר הַהֶגְמוֹן לְהָרְגוֹ בְּנֶפֶשׁ נְצוּרָה —
מְזֶּרַע אַהֲרֹן שָׁאַל בְּבַקָּשָׁה לִבְכּוֹת עַל בֶּן־הַגְּבִירָה;
נָטַל רֹאשׁוֹ וּנְתָנוֹ עַל־אַרְכֻּבּוֹתָיו, מְנֹרָה הַטְּהֹרָה,
שָׂם עֵינָיו עַל־עֵינָיו וּפִיו עַל־פִּיו בְּאַהֲבָה גְמוּרָה,
עָנָה וְאָמַר: „פֶּה הַמִּתְגַּבֵּר בַּתּוֹרָה
פִּתְאֹם נִקְנְסָה עָלָיו מִיתָה מְשֻׁנָּה וַחֲמוּרָה!“
צִוָּה לְהַפְשִׁיט אֶת־רֹאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה,
קִיֵּם בְּעוֹדוֹ: אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה;
רָשָׁע הַפֹּשֵׁט עֵת הִגִּיעַ לִמְקוֹם תְּפִלִּין מִצְוַת בָּרָה,
צָעַק צְעָקָה וְנִזְדַּעְזַע עוֹלָם וְאֶרֶץ הִתְפּוֹרָרָה.

מֵאַחֲרָיו הֵבִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, עֹקֵר הָרִים וְטֹחֲנָן זוּ בְּזוּ בִּסְבָרָה,
וְסָרְקוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק בַּרְזֶל לְהִשְׁתַּבְּרָה,
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּאֶחָד!“ וּבַת־קוֹל אָמְרָה:
אַשְׁרֶיךָ, רַבִּי עֲקִיבָא, גּוּפְךָ טָהוֹר בְּכָל־מִינֵי טָהֳרָה.

בֶּן־בָּבָא רַבִּי יְהוּדָה אַחֲרָיו הֵבִיאוּ בְּשִׁבְרוֹן לֵב וַאֲזְהָרָה,
נֶהֱרַג בֶּן־שִׁבְעִים שָׁנָה בִּידֵי אֲרוּרָה,
יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הָיָה, נָקִי וְחָסִיד בִּמְלַאכְתּוֹ לְמַהֲרָה.

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־תְּרַדְיוֹן אַחֲרָיו, מַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּצִיּוֹן שָׁעְרָה,
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ — וְהִקִּיפוּהוּ בַּחֲבִילֵי זְמוֹרָה,
אֶת־הָאוּר הִצִּיתוּ בָהֶם, וּכְרָכוּהוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה,
סְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר הִנִּיחוּ עַל־לִבּוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת מְהֵרָה.

חָסִיד רַבִּי יֶשֵׁבָב הַסּוֹפֵר הֲרָגוּהוּ עִם עֲמֹרָה,
זְרָקוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַכְּלָבִים וְלֹא־הָקְבַּר בִּקְבוּרָה,
יָצְתָה בַת־קוֹל עָלָיו, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ כְּלוּם מִתּוֹרַת משֶׁה לְשָׁמְרָה.

וְאַחֲרָיו רַבִּי חֻצְפִּית בְּיוֹם עֶבְרָה —
עוּף הַפּוֹרֵחַ נִשְׂרַף בַּהֲבֵל פִּיו כְּבִמְדוּרָה.

צַדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־שַׁמּוּעַ בָּאַחֲרֹנָה נֶהֱרַג בְּמַדְקֵרָה,
יוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה, זְמַן קִדּוּשׁ, וַיְקַדֵּשׁ וַיִּקְרָא;
חֶרֶב שָׁלְפוּ עָלָיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ בַּחַיִּים לְגָמְרָה —
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּבָרָא אֱלֹהִים“ יוֹצֵר וְצָר צוּרָה.

כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה הוֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנּוֹת בִּגְעָרָה,
בִּסְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וָחֶנֶק — מִי יוּכַל לְשַׁעֲרָה?!
נוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲרָיוֹת שֶׂה פְזוּרָה,

חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְשׁוֹק הַתְּרוּמָה טָרְפוּ אַרְיֵה וְהַכְּפִירָה.
יֵיטִיב יְיָ וְלֹא־יוֹסִיף עוֹד לְיַסְּרָה,
אַמֵּץ בִּרְכַּיִם כּשְׁלוֹת חֵלֶק יַעֲקֹב מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה;
לְצֶדֶק יִמְלָךְ־מֶלֶךְ, יֹאמַר: „שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ“, לְאוֹרוֹ נִסַּע וְנֵלֵךְ!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־נַחֲמָן

(נולד בגירונדא לערך ד״א תתק״נה, בשנת ה״א כ״ז נסע לארץ ישראל, ומת שם לערך ה״א ל׳)

מֵאָה בָתִּים

שְׁלָחָם לִקְרוֹבוֹ וְרַבּוֹ רַבֵּנוּ יוֹנָה

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי וְלִי יִשְׁאָלוּ:
אַיָּם וְאֵיפֹה הֵם? הֲתֵדַע שַׁחֲרָם?
הַגֵּד: הֲיָשׁוּבוּ, וְאִם נָתְנוּ זְמָן
לָנוּ לְשׁוֹבֵב כֹּל כְּלֵי חֶמְדָּה וְכָל־
נֹעַם וְכָל־תַּאֲוָה לְנֶפֶשׁ תִּרְעַב
אֵין עַל־גְּרוֹנֵינוּ רְבִיד זָהָב וְאֵין
גַּם טַבְּעֹתֵינוּ בְּרָזוֹן נָפְלוּ,
הוּרַד גְּאוֹן הוֹדָם וְאֵין נֵזֶר וְצִיץ,
מִבֵּין עֲפָאִים קוֹל זְמִיר עָגוּר וְסוּס
רַגְלֵי צְבָאֵינוּ גְּבָעוֹת קָפְצוּ
וּמְחוֹל עֲלָמוֹת תּוֹפֵפוֹת לָנוּ כְּקוֹל
נִרְאֶה בְּנוֹת הַחֵן — וְכִבְנוֹת יַעֲנָה
אַךְ עֵת תְּקוֹנֵנָּה — פְּלָאִים נִגְּרוּ
כִּזְכֹר חֲבֵרִים, נָעֲמוּ־לָנוּ מְאֹד,
אִם־נַעֲשֶׂה לִבּוֹת כְּשָׁמִיר — אַחֲרֵי
אָכֵן בְּלִבֵּנוּ — לְתַנְחוּמִים — כְּאֵב
מֵתוּ עֲצָמֵינוּ בְּחַיָּתָם, וְאֶל

יָמִים, אֲשֶׁר בְּגָאוֹן זְמָן צָהָלוּ,
וּלְקֵץ וּמוֹעֵד מִמְּךָ נִשְׁאָלוּ!
לָנוּ לְשׁוֹבֵב אֵת אֲשֶׁר גֻּזָּלוּ?
שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן, כָּל־יְקָר שָׁלָלוּ?
הָיוּ לְיָמֵינוּ — וְעִמָּם גָּלוּ!
כֶּתֶר, אֲשֶׁר מִנַּעֲרוּת הָרְגָּלוּ,
הוּרַד צְבִי עֶדְיָם וְהִתְנַצָּלוּ,
אַךְ מַחֲגֹרֶת שַׂק בְּלִי יֶחְדָּלוּ.
הָיוּ לְמַשָּׂאוֹת וְיִסְתַּבָּלוּ,
אֶתְמוֹל, וְהַיּוֹם בָּרְחוֹב כָּשָׁלוּ,
תֻּפִּים, וְאָזְנֵינוּ בְּשִׁיר בָּחָלוּ;
הָיוּ בְתוּלֹתָיו וְלֹא הוּלָּלוּ,
בָבוֹת וּבַשָּׁלִשׁ דְּמָעוֹת כָּלוּ,
אָבְדוּ וְלֹא נֵדַע לְאָן הוּבָלוּ;
הַפְּרֵדָם — חָזָק, וְלֹא יוּכָלוּ,
אָבְדַן יְמֵי נֹעַר אֲשֶׁר אָזָלוּ.
שֹׁכְנֵי קְבָרִים בֶּאֱמֶת נִמְשָׁלוּ;

יַלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת לְאַט הִתְגַּנְּבוּ,   כִּי לֹא בְמָקוֹם נֶאֱמָן אָהֳלוּ,
יִסַּע יְתֵדֹת אָהֳלָם, גַּם נִתְּקוּ   חֶבְלֵי יְרִיעוֹתָיו וְגַם נָפָלוּ,
קוֹמַת בְּחוּרִים, כַּאֲרָזִים הָיְתָה,   יָבְשׁוּ סְעִפֶּיהָ וְיִתְמוֹלָלוּ,
הָגְלָת תְּהִלַּת הַנְּעוּרִים, הָגְלְתָה   כֻּלָּהּ, וְהַלְּבוֹת כְּבָר נוֹחָלוּ;
רֹאִים תְּמוּרוֹת וַחֲלִיפוֹת יָלְדוּ   יָמִים — לְעַשְׁקֵי הַזְּמָן גִּבְהָלוּ,
יִתְנַחֲמוּ אֶל־אַחֲרִית וּלְיוֹם חֲלוֹף,   וּלְעֵת בְּחַיָּתָם נְמַקִּים חָלוּ,
יוֹעַם זְהַב הוֹדָם וְכֶתֶם תָּאֳרָם   יִשְׁנֶא, וּבִכְלוֹת שַׁאֲרָם חָמָלוּ,
אֶל אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמֹנִים וְאֶל   אַבְקַת רְכֻלָּתָם אֲשֶׁר רָכָלוּ
יִבְכּוּ, וְעִתָּם עֵת סְפוֹד, כִּי נִפְתְּחוּ   בָם שַׁעֲרֵי דִמְעָה וְלֹא נִנְעָלוּ. —
שָׂמְחוּ לְלֹא דָבָר, וְהַמִּתְעַצְּבִים   אֶל רַעֲיוֹן רוּחַ וְהִתְהוֹלָלוּ.
שִׁמְעוּ עֲצַת נֶפֶשׁ יְדוּעַ הֶחֳלִי,   הִתְגַּלְגְּלוּ יָמִים וְהִתְנַפָּלוּ:
עִתִּים מְזֻמָּנוֹת כְּהִוָּלְדוּ לְאִישׁ —   צָדְקוּ, וּמִשְׁפָּטָם בְּקַו כֻּלְכָּלוּ;
יַלְדוּת וְעִתּוֹתָיו לְאַיִן נֶחְשְׁבוּ,   לֹא פָעֲלוּ דָבָר אֲבָל נִפְעָלוּ,
וּלְשַׁחֲרוּת תָּבוֹא זְמָן מַרְהִיבְךָ   בַּשָּׁוְא, וּפוּךְ עֵינָיו לְךָ כָחָלוּ;
עָרוּךְ לְךָ שֻׁלְחָן וְיָדָיו יַעֲשׂוּ   לִשְׂחוֹק בְּךָ לֶחֶם וְיִתְעַלָּלוּ,
לֶחֶם כְּזָבִים יַאֲכִלוּךָ, וְעוֹד   כִּמְעַט, וּבוֹ הַטֹּחֲנוֹת בָּטָלוּ;
יָמִים יְרַנְּנוּ וְיָשִׁירוּ לְךָ,   שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ וְגִילָה גָלוּ,
תִּלְבַּשׁ לְבוּשׁ רִקְמָה וְעֶדְיִ תַעֲדֶה,   תַּחַשׁ וּמִכְלָלִים לְךָ יִנְעָלוּ,
אֹרַח בְּרַגְלֶיךָ עֲדֵי יִתְנַגְּפוּ,   מֵרֹב לְדַרְכָּם נַעֲלֵיהֶם בָּלוּ;
לָהֶם גְּבִעִים מְעַסִּים רִמּוֹן וְיַיִן   חֶלְבּוֹן בְּכוֹסוֹת לַעֲנָה הָרְעָלוּ,
תַּחְשֹׁב לְהֵאָחֵז וְהַנְחִיל נַחֲלָה   בָּהֶם, וְהֵמָּה מִמְּךָ נִשָּׁלוּ,
וַיִּדְרְכוּ קַשְׁתָּם לְחֵץ, לֹא יַחְמְלוּ,   אַל־יִלְבְּשׁוּ סִרְיֹן וְאַל־יִתְעָלוּ!
אֵין־לִי בְעוֹלָמִי לְבַד הַכֵּר יְמֵי   שֵׂיבָה וְהַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָכְפָּלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יֵדְעוּ בְּזֹלֶת הַזְּמָן,   שָׁנִים אֲשֶׁר בְּתַאֲוֹת גָּעָלוּ,
יָמִים יְבִיאוּךָ חֲדָרָיו לַחֲזוֹת   סִתְרוֹ וּמַצְפֻּנָיו וְאָזְנְךָ גָּלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יוֹדוּ בְּאִוַּלְתָּם, וְאֶת־   אָזְנָם בְּעָרְלָתָם וְהַלֵּב מָלוּ.
כִּי הַנְּעוּרִים לֶאֱנוֹשׁ מוֹקֵשׁ, וְאִם   חָכְמוּ כְּאִיתִיאֵל וְאִם יִסְכָּלוּ,
מַצָּב וּמַשְׁחִית בָּם, בְּשַׁחְתָּם נִתְפְּשׂוּ   אִישִׁים, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבָּלוּ,
אִם יָשְׁרוּ לִבּוֹת וְאִם יִתַּמְּמוּ —   יִתְעַקְּשׁוּ בָהֶם וְיִתְפַּתָּלוּ.
דֵּעוֹת בְּרֹב יוֹעֵץ, וְרַק בְּתַאֲוָה   יִתְעָרְבוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְבּוֹלָלוּ,

מַעֲשִׂים בְּלִי מִבְחָן הֲכִי יִשְׁתַּבְּשׁוּ, כִּי יֹאמְרוּ עִקָּר בְּעֵת יֶהְבָּלוּ,
אִם־אָמְרוּ לִכְתֹּב — וְהִנֵּה יִמְחֲקוּ, אוֹ יַחְשְׁבוּ בָרֵךְ — וְהֵן קִלְּלוּ;
לָהֶם אֳנִי־שַׁיִט בְּלֵב יַמִּים, וְהוּא הָיָה כְעוֹפֶרֶת וּבוֹ צָלְלוּ,
יִדְמוּ לְהִתְחַכֵּם בְּסוֹד מִקְרִים, וְעֵת בֹּאָם — וְהִנֵּה נִשְׁאוּ נוֹאָלוּ;
הָיוּ כְשִׁכּוֹרִים, וְיוֹם הִוָּעֲדָם יִתְגֹּדֲדוּ וִימֵי בְחוּרוֹת אָלוּ,
נָעֲמוּ זְמַנֵּיהֶם לְמִלְחָמוֹת, וְאֶל נָשִׁים בְּיָפְיָם בֹּעֲרִים יִכְסָלוּ;
אֶל סֹבְאֵי־יַיִן וְאֶל הַזּוֹלֲלִים שַׁחוּ, וּמֵעֶרֶךְ אֱנוֹשׁ שָׁפָלוּ,
כַּסְפָּם עֲצַבֵּיהֶם וּבִזְהָבָם יְהִי מִכְשׁוֹל, וּמִי יִתֵּן וְהִתְדַּלְדָּלוּ!
רַבִּים אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּיַד הַנַּעֲרוּת, לֹא יָדְעוּ נַפְשָׁם עֲדֵי נֶחְשָׁלוּ;
קִוּוּ רְאוֹת שֵׂיבָה בְרָאשֵׁיהֶם, וְהֵן מִגַּעֲרַת עֶלְיוֹן כְּעָשָׁן כָּלוּ.
מַה־נָּעֲמָה זִקְנָה לְיִרְאֵי חֵטְא, בְּמוֹ מִדּוֹת אֲשֶׁר רָמוּ וְהִתְנַדָּלוּ,
אֶל־הַתְּשׁוּבָה נָשְׂאוּ נַפְשָׁם, וְאִם אוּלַי וְאֵין עָוֹן וְלֹא מָעָלוּ;
צוֹמוֹת יְמוֹתֵיהֶם וּבָרוּתָם בְּמֵי רֹאשָׁם וּמַשְׁקָם בַּבְּכִי מָהָלוּ,
יִתְפַּלֲלוּ תָמִיד וְיִתְוַדּוּ, הֲכִי עָשׂוּ יְדֵיהֶם חֵטְא וְלֹא נִמְחָלוּ;
יוֹדוּ לְאֵל חַסְדּוֹ, וּבְכָשְׁלָם בְּיוֹם רָעָה בְּרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם תָּלוּ,
וּמְהַלֲלִים לִשְׁמוֹ וְלוֹ יִשְׁתַּחֲווּ אֶרֶץ וְעֵינֵיהֶם לְמָרוֹם דָּלוּ;
טוּבָם בְּצִדְקַת אֵל, וְרָעָתָם בְּעַד נַפְשָׁם וּמִיָּדָם פְּרִי אָכָלוּ,
לֹא־מָצְאוּ חַטָּאת וְיָשִׂימוּ מְרִי, כִּי־תֹאֲנָה בִקְשׁוּ וְהִתְעוֹלָלוּ;
חַיֵּי בְשָׂרִים יַחְפְּצוּ, כִּי־יִרְדְּפוּ אֶל־מַעֲלוֹת רָמוֹת וּבָם עָמָלוּ,
שָׂמוּ תְשׁוּקָתָם לְעֵת מִגָּאֳלֵי הַגּוּף — בְּבֹאוֹ אֶל־שְׁאוֹל — נִגְאָלוּ.
עֵצָה וְתוּשִׁיָּה לְרֹב שָׁנִים, וּבָם מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית נַחֲלָה יִנְחָלוּ,
זֶרֶת זְקֵנִים הַשְׁחָקִים מֵדְדָה, הָרִים בְּפִלְסָם יוֹדְעִים שָׁקָלוּ,
יִגְבַּהּ לְבַב שֵׂיבָה בְּמֶרְכָּבָה, וּבוֹ לִרְאוֹת כְּבוֹד עֶלְיוֹן יְרֵאָיו עָלוּ,
בֵּינוֹת שְׂרָפִים מַהְלְכִים לָהֶם וְתוֹךְ רִצְפָּה וְאַבְנֵי־אֵשׁ, וְלֹא אֻכָּלוּ,
בַּגַּן וּבַפַּרְדֵּס מְסִבָּתָם, וְעִם אֵלִים בְּדִגְלֵי אַהֲבָה נִדְגָּלוּ,
בָּטְחוּ בְעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת, לַחֲזוֹת חֶבְיוֹן וְקַרְנַיִם בְּהוֹד נֶאְצָלוּ,
אֶל־גַּן וְאֶל־טוּבוֹ בְּעֵדֶן יִנְהֲרוּ, כִּי פָחֲדוּ אֵלָיו וְיִתְחַלְחָלוּ,
מִשָּׁם לְהִתְעַלּוֹת לְעֵץ דַּעַת, וּבוֹ הִתְנַבְּאוּ חֹזִים וּבוֹ שָׂכָלוּ,
מִשָּׁם לְעֵץ חַיִּים, לְחַיֵּי מַלְאֲכֵי שָׁרֵת אֲשֶׁר אֶל־צֶאֱלָיו צָלָלוּ,
כִּי שָׁם יְתַנּוּ שִׁיר לְאֵל עֶלְיוֹן, וְשָׁם בִּכְלַל מְשָׁרְתָיו לַעֲבֹד נִכְלָלוּ,

נַפְשָׁם בְּטוּב תָּלִין, לְמַעַן יִשְׂבְּעוּ מִשֹּׁד כְּבוֹד שַׁדַּי וְתוֹכָם מָלוּ,
עוֹד אֶל־צְרוֹר חַיִּים לְהִתְעַטֵּר, וּבוֹ כָּבוֹד וְתִפְאֶרֶת יְפִי כָלָלוּ,
יִתְנַשְּׂאוּ לָשׁוּב לְגוּפָתָם וּבֹא בַצּוּר וּבִמְחִלּוֹת וְיִתְגַּלְגָּלוּ.
מֵתִים, בְּגָלוּתָם לְשֵׁם אֵל נָשְׂאוּ עַבְדוּת וּבִכְבֶדֶת, וְלֹא סָבָלוּ;
דַּלּוּת וְעַל גָּלוּת וְזֻלַּת מָצְאוּ, וַיִּנְחֲלוּ כָבוֹד בְּיוֹם הוּזָּלוּ,
כַּבְלָם בְּרַגְלָם כַּעֲדִי לָהֶם, וְאִם יִרְאוּ אֲשֶׁר זֵדִים וּבֹגְדִים שָׁלוּ,
תָּמַךְ אֲשׁוּרֵיהֶם בְּמַעְגָּלָם, וְלֹא נָסַע לְבָבָם מִן־גְּבוּל הָגְבָּלוּ,
עָשׂוּ רְצוֹן קֹנָם, לְדַעְתָּם יִקְרַם אָסוֹן בְּמִצְוֹתָיו — וְלֹא נֶעֱצָלוּ;
מוֹצִיא אֱלֵי הֶרֶג בְּכוֹר בָּנִים, וְאִם יִבְכֶּה וְדִמְעָתָיו בְּגִיל יִגָּלוּ,
שָׂכָר פְּרִי בִטְנָם לְךָ, הַצּוּר, וְלָךְ יִתְיַלְּדוּ בָנִים וְלֹא שָׁכָלוּ;
לֹא־יִקְרְאוּ הֶרֶג לְמֵתֵי חַרְבְּךָ, לֹא־יִסָּפְדוּ לָהֶם וְיִתְאַבָּלוּ,
אַךְ יֹאמְרוּ: „חַיִּים בְּדָמֵינוּ!" בְּעֵת יִתְבּוֹסְסוּ בַדָּם וְיִתְגָּאָלוּ;
אֵלֶּה מֵתִים יָדְךָ וְאֵלֶּה חֶבְלְךָ, לֹא־נִפְרְדוּ מִמְּךָ וְלֹא־נִבְדָּלוּ —
נָאוֹר, תְּמוּנָתְךָ בְּהָקִיץ יִשְׂבְּעוּ וּפְנֵי שְׁכִינָתְךָ וְיִתְקַבָּלוּ!
לָהֶם שְׁחָקִים יִזְּלוּ־צֶדֶק וְטַל חַיִּים, וּמִבֶּטֶן שְׁאוֹל חוֹלָלוּ,
יִתְחַדְּשׁוּ נֹעַר, וְגוּפָם רֻטֲפַשׁ מִטַּלְלֵי אוֹרֹת אֲשֶׁר יִזָּלוּ,
יִתְעַטְּרוּ כָבוֹד וְיַכְתִּרוּ בְהוֹד, לֹא דָמְמוּ אֵלָיו וְלֹא פִלְּלוּ,
לִמְאוֹר פְּנֵיהֶם חָפְרָה חַמָּה וְלוֹ בֹּשׁוּ מְאוֹרֵי אוֹר וְגַם אָפֵלוּ.
עוֹלָם תְּחִיָּה לַעֲדֵי־עַד, נִבְלְעָה מָוֶת אֲשֶׁר בָּהּ כָּל־יְצוּר חֻבָּלוּ,
מֶלֶךְ בְּאוֹר־פָּנָיו מְקוֹר חַיִּים, וּבוֹ יִתְנַהֲגוּ לָעַד וְיִתְנַהֲלוּ,
כִּי אֵל גְּמֻלוֹת הוּא, וְעַל רָעוֹת וְטוֹב נָקָם וְשִׁלֵּם לוֹ כְּבַעַל גָּמָלוּ;
עוֹלָם יְחַדֵּשׁ עוֹד, וְנִגְלוּ כְמוֹ־ סֵפֶר שְׁמֵי מָרוֹם וְהִתְקַלְקָלוּ —
וּבְיָהּ אֲדֹנָי צוּר לְעוֹלָמִים, לָעַד יִשְׁתַּבְּחוּ מֵעֲשָׂיו וְיִתְהַלָּלוּ!

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־שְׁלֹמֹה דֵּי־פִּיאֵירָה

(חי בצרפת, ואולי בא שמה מספרד; בן דורו של רמ״בן)

הַתֹּעָה בְּדַרְכֵי הָאֱמוּנָה

אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דְּרָשׁוּ   וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם נִגָּשׁוּ,
וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם הִתְהַלָּכוּ   וּבְיִצְרָם בְּמַחֲזֶה פָּגָשׁוּ,
יִרְאֵי אֱלֹהִים דַּבְּרוּ עָלַי, וְאִם   אֵין מַעֲנֶה — עִמְדוּ וְהִתְבֹּשָׁשׁוּ!
עִמְדוּ עֲמֹדוּ, עֹבְדִים מֵאַהֲבָה,   אִישִׁים אֲסִירֵי דָת וְלֹא חָפְשׁוּ!
אֵי שֹׁמְרֵי מִצְוָה, שֹׁכְחֵי תַאֲוַת   עוֹלָם וּמִבֵּית תַּעֲנוּג גֹּרָשׁוּ,
גְּפְתִים לְתוֹחֶלֶת מְשׁוּכָה — הַחַיוּ   לְבוּת, אֲשֶׁר מִן־הַגְּמוּל נוֹאָשׁוּ!
מַכַּת מְבוּכָה הֻכְּתָה נַפְשִׁי, וּבָהּ   הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְלֹא חֻבָּשׁוּ,
הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְאָז יִתַּמְּהוּ   בִּלְבַב אֱמוּנָתָם וְיִתְלֶחָשׁוּ,
וּמְכַחֲשִׁים בָּאֵל נְכֹחוֹת יֹאמְרוּ,   עַד כִּי־אֱמוּנוֹת מֵאֱנוֹשׁ יֶחְלָשׁוּ,
גַּם עַל־לְשׁוֹנָם תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אֲשֶׁר   בָּהֶם מְזִמּוֹת מַאֲמִין נוֹקָשׁוּ.
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי, מְתֵי־אֹמֶן, בְּעוֹד   שֵׁטִים לְהַטּוֹת מַחְשְׁבוֹתַי חָשׁוּ,
יֵצֵא דְּבַר־חָכְמָה, עֲדֵי יִצָּרְפוּ   דֵּעוֹת לְבָבִי בוֹ וְיִתְקוֹשָׁשׁוּ.
מִן־אָז נְבֻנוֹתִי בְּנַפְשִׁי תְהִלָּה   שָׂם הַזְּמָן, כִּי־הַדְּבָרִים קָשׁוּ,
אָמְנָם הֱלִיצֻנִי מְחֻכָּמִים, וְעַל־   גַּבִּי בְּתוֹכְחוֹת אַהֲבָה חָרָשׁוּ:
»אִם־בֶּאֱמוּנָה תָּמְכָה יָדְךָ, וּבָהּ   נִטְעֵי אֱמוּנוֹת לִבְּךָ שֹׁרָשׁוּ,
הֶרֶף, חֲכַם־לֵב, פֶּן־תְּלַהֵט מַדְקְרוֹת   חֶרֶב, בְּמַצְפּוּן דַּעְתְּךָ לֻטָּשׁוּ,
וּמְשֹׁל בְּרוּחֲךָ, וַאֲשֶׁר עַל־רוּחֲךָ   עָלָה מְזִמּוֹת שִׂכְלְךָ יִכְבָּשׁוּ,
סַכֵּל עֲצַת־נַפְשְׁךָ וְשׁוּב טֶרֶם פְּנוֹת   הַיּוֹם וְעַמּוּדֵי עֲנָנְךָ מָשׁוּ,
וּנְטוֹשׁ דְּבַר־מֶחְקָר, וְכַמָּה בַעֲלֵי   לֵבָב יְדִיעוֹת הַיְסוֹד נָטָשׁוּ;
בְּמֶחֱקָר נִשְׁתַּבְּשׁוּ הַיֹּדְעִים,   כִּי־שִׁבְּשׁוּם דֵּעוֹת וַיִּשְׁתַּבָּשׁוּ,
אֶרְאֶה וּמֵהֶם אָבְדָה עֵצָה בְּיוֹם   אָבְדַן מְתֵי תִקְוָה וַיֵּאָנָשׁוּ,
הַסְתֵּר מְזִמָּתְךָ וְהֶרֶף, פֶּן־תְּגַל   סוֹד, רַעֲיוֹנֵי לִבְּךָ רָחָשׁוּ!
בָּאתָ בְּתִמְהוֹן לֵב אֱלֵי־בֵית הַמְּרִי,   כִּי־שִׁחֲתוּ דַרְכָּם וְלֹא־נֶעֱנָשׁוּ?
אוֹ לִבְּךָ נִבְהַל לְמַסַּת שַׁחֲרֵי   הָאֵל, אֲשֶׁר עַל־שֵׁם כְּבוֹדוֹ חָשׁוּ?
יֵדַע לְבָבְךָ: לַזְּמָן מִנְהָג, אֲבָל   סוֹדוֹת בְּיַד־יָמִים וְלֹא־פֹרָשׁוּ!

גַּלְגַּל יְצִירִים עַל־מְחוּגָה יַהֲלֹךְ,   אֵלֶּה מְסִבּוֹתָיו וְלֹא־נֶעְקָשׁוּ,
יִתְהַלְּכוּ עַל־קַו מְסִבּוֹתָיו וְלֹא   יִתְיַלְּדוּ מִקְרִים וְיִתְחַדָּשׁוּ,
עוֹלָם כְּמִנְהָגוֹ, וְטוּב צָפוּן אֱלֵי   חוֹכֶה — וְאִם הַמּוֹפְתִים בֹּשָׁשׁוּ,
זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי אֱלֹהֵינוּ, וְעַל־   הַפִּשְׁעִים בַּדֵּי שְׁאֹל יִרְעָשׁוּ.»
כֹּה דִבְּרוּ עָלַי, וּכִמְעַט נָטְתָה   רַגְלִי, וְתִקְוָה רַעֲיוֹנַי נָשׁוּ.
אֹדֹם לַמּוֹכִיחִים, וְתוֹכָחוֹת בְּפִי   דוֹמָם יִצְעֲקוּ וְיִתְגֹּעָשׁוּ —
וּבְכֵן לְקֵץ יָמִים מְלִיצֵי מֶשְׁכוּ   אִתִּי וּמִמֵּי הַמְּבוּכָה מָשׁוּ!
לִמְשַׁחֲרֵי מוּסָר אֱמֹר, צִיר נֶאֱמָן: כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם וְלֹא הִכְחָשׁוּ!
הוּכַן בְּעֵדֶן גַּן מְקוֹם שָׁם יַחֲנוּ   נַפְשׁוֹת טְהוֹרֵי לֵב וְיִנָּפָשׁוּ,
זִיו הַשְּׁכִינָה הַנְּשָׁמוֹת יַעֲטוּ   כִּמְעִיל לְיוֹם מָוֶת וְיִתְלַבָּשׁוּ.
קוֹלִי אֲלֵיכֶם, כֹּאֲבִים, יִתְחַפְּשׂוּ   בְּאֵפֶר מְבוּכָתָם וְיִתְפַּלָּשׁוּ,
בָּנוֹת תְּקוֹנֵנָּה אֱלֵי מֵתִים, אֲשֶׁר   לִפְנֵי אֱלֹהִים לַעֲבֹד נִקְדָּשׁוּ,
עָזְבוּ יְרֻשּׁוֹת בַּעֲמַל אָדָם, וְעַל־   נַחַל עֲדָנִים נַחֲלָה יִירָשׁוּ.
הַיֹּדְעִים מָה אַחֲרֵי הַמָּוְתָה,   עַל־פִּי תְכוּנוֹת חָלְפִים הִרְגָּשׁוּ,
אִמְרוּ שְׁלוֹם מֵתִים לְיֹרֵד בַּבְּכִי,   אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ!

*

שִׁיר אַהֲבָה

(שָׁלוּחַ לְאֶחָד מִידִידָיו)

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים,   וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר מִבֵּין סְלָעִים?
וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר כָּעָב יְעוּפוּן,   וְכַנְפֵיהֶם דְּמוּת רִקְמַת צְבָעִים?
יְנִיעוּן רֹאשׁ וְיַטּוּ צַוְּארֵיהֶן,   וְצַו לָצָו יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים,
יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים עַל־עֲרֻגֹת,   בְּהָצִיץ מֶחֲרַבֵּיהֶן זְרָעִים,
בְּהִתְלַבֵּשׁ אֲדָמָה צִיץ יְרַקְרַק,   בְּהִתְנוֹצֵץ סְמָדַר בַּנְּטִעִים;
לְעֵת כָּזֹאת, בְּקוּם רוּחַ נְדִיבָה   וְהַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מְנוּעִים,
בְּהִתְהַלֵּךְ עֲנָנֵינוּ לְאִטָּם,   כְּאַיָּלִים אֲשֶׁר מֵרוּץ יְגֵעִים,
נְשִׁיקוֹת שָׁלְחוּ־לָנוּ חֲשׁוּקוֹת   בְּיַד צִיר נֶאֱמָן יָקָר וְנָעִים —
נְהַג נָלֵךְ, צְבִי־חֵן, יַעֲלַת־חֵן   לְאָהֳלִים בְּתוֹךְ גַּנּוֹת תְּקוּעִים,
קְצִיעוֹת כָּל־בְּגָדֵינוּ, וּבַגֹּרֶד   וּבַכַּרְכֹּם תְּלָמֵינוּ זְרוּעִים,
וְעַנְפֵי הַהֲדַס לָנוּ שְׂבָכָה,   וְקַלְעֵי הַוֶּרֶד לָנוּ קְלָעִים;

יְדִידִי, מַה־לְּךָ לְדַבִּיר וְאַרְמוֹן,   לְבֵית מִדּוֹת וְחַלּוֹנוֹת קְרֻעִים,
מְקוֹם תּוֹרָה, מְקוֹם בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת   וּמִדְרָשִׁים לְכָל־חָכְמָה קְבוּעִים,
עֲשׁוּקִים הֵם בְּעָמְקָהּ שֶׁל־הֲלָכָה,   וְלִזְמַנִּים בְּהַגָּדוֹת שְׁקוּעִים?
וּמַה־בֶּצַע לְשׁוּלַמִּית בְּעָמִית,   אֲשֶׁר חָשַׁק בְּדִבְרֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
מְלֵא יָמִים, וְאֵין לִבּוֹ וְעֵינוֹ   לְעֵינַיִם אֲשֶׁר בַּפּוּךְ קְרֻעִים,
וְלֹא־יַבִּיט בְּקִשֻּׁרֵי עֲדִינָה,   וְלֹא־יִרְאֶה צְעָדוֹת עַל־זְרֹעִים,
וְלֹא־תָפַשׂ בְּיָדוֹ בַּעֲנָקוֹת,   וְלֹא־שָׁלַח יְמִינוֹ בַּקְּמִיעִים?
כְּרוּב מִמְשַׁח, גְּזַלְתַּנִי עֲגִילַי   בְּפֶה חָלָק וְעֵינַיִם צְנוּעִים,
וְלֹא־אַזְכִּיר יְגוֹן חֶבְלֵי אֲהָבַי,   וּמָחַלְתִּי לְךָ אֹתָן נְגָעִים,
וּמָחַלְתִּי — וְיֵשׁ מֹחֵל לְאָנְסוֹ,   בְּלֵב נִכְוֶה וְעֵינַיִם דְּמוּעִים.
אֲהָהּ חֹשֶׁק, אֲשֶׁר יִמְחֹל יְדִידוּת   וְיִשְׁכַּח אַהֲבַת נֹעַר לְרֵעִים!
בְּמִסְפֵּד מְחֻשּׁוּקִים נִחֲמוּנִי —   כְּנָגוּעַ יְנֻחַם מִנְּגוּעִים,
וְזָכְרוּ הַבְּרִית מִתּוֹךְ דְּאָגָה,   וּמִתּוֹךְ הַבְּכִי מוֹפְתִים יְדֻעִים.
מְתוּקָה־לִּי יְדִידוּת מִתְּחִלָּה,   עֲדֵי נוֹדַע לְמִי הָיוּ פְּצָעִים,
וּמָצָאתִי בְּחֹשְׁקִים אֵשׁ תְּשׁוּקָה,   וְרָאִיתִי אֲשֶׁר לִרְאוֹת שְׂבֵעִים —
אֲבָל חַכְמֵי אֲהָבִים אֹמְרִים, כִּי   אֲסִיר חֵשֶׁק יְכַסֶּה עַל־פְּשָׁעִים,
וְיַשְׁקִיט בֵּין אֲהוּבִים רִיב וּמָדוֹן,   וְיַמְתִּיק סוֹד וְיַפְגִּיעַ לְפֹשְׁעִים.
אֲנִי הָאִישׁ שְׁכֵחוּנִי אֲהוּבַי,   וְלֹא־נַעֲשָׂה לְבַב חִשְׁקִי קְרָעִים .—
צְבִי־הַחֵן, תְּהִלָּתְךָ אֲנַגֵּן —   וְיַמְתִּיק קוֹל חֲלִילֵנוּ וְיַנְעִים,
עֲשׂוּיִם לָךְ, גְּבִיר, חֹשֶׁן וְאֵפוֹד,   וְכָל־פַּחֵי זְהָבֵינוּ רְקוּעִים;
אֲנִי מִן־הַיְדִידִים לֹא־יְדַעְתֶּם,   וְכַמָּה לַעֲבָדְתְךָ רְצוּעִים!
לְכִנּוֹרִי יְשִׁירוּן שִׁיר עֲלָמוֹת: עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים!

*

מֵיטַב הַשִּׁיר כְּזָבוֹ

שְׁאָלוּנִי: חֲכַם־לֵבָב, וּמִי זֶה   אֲשֶׁר בֵּין־טוֹב וּבֵין־רַע לֹא יְבַקֵּר,
וְיָשִׁיר אֶל־מְתֵי הַהוֹד בְּכָבוֹד —   וְלִבּוֹ הָאֱמֶת אִזֵּן וְחִקֵּר?
הֲשִׁיבֹתִים: מְיֻדָּעַי, אֲנִי הוּא,   אֲנִי הוּא הַמְשׁוֹרֵר הַמְשַׁקֵּר!

*

הַמַּצֵּבָה

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי, וְהִנֵּה מַצְּבוֹת רַבִּים לְפָנַי,
וְשָׁם קֶבֶר מְצֻיָּן דִּין וְעֹנֶשׁ, וּמַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא אֲדֹנָי,
וְשָׁם קֶבֶר וְהוּא קֹדֶשׁ מְקֻדָּשׁ, וְלָזֶה קֹרְאִים קָדוֹשׁ בְּאָזְנַי,
וְעָלָיו רָאֲתָה עֵינִי כְּמַרְאֵה עֲנַן כָּבוֹד אֲשֶׁר נִרְאָה בְסִינָי!

רַבִּי שֵׁם טוֹב בֶּן־יוֹסֵף פַּלְקֵירָה

(חי לפי ההשערה בספרד, לערך ה"א — ה"א נ')

לְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה

הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל? וְחֶלְקוֹ בֵּין בְּנֵי אָדָם מְקֻלָּל!
וְאִם הַיּוֹם יְהִי עָשְׁרוֹ כְּחוֹל יָם — לְמָחָר יְהַלֵּךְ עָרוֹם וְשׁוֹלָל.
וּמַה־יִּצְדַּק יְלוּד יַעֲקֹב וְיִזְכֶּה, בְּעוֹד אֹיְבוֹ יְדִינֵהוּ וּפִלָּל?
וְאֵיךְ יָרִים לְרֹאשׁוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה הוּא בְּדַם מַכּוֹת מְגוֹלָל
אֱלֹהִים, עַמְּךָ הוֹשַׁע, אֲשֶׁר אָז תְּקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ הַמְחֻלָּל!

*

חֲזַק־לֵב

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע — כְּמוֹ פַטִּישׁ אֲנִי,
וַאֲנִי כְמַיִם — אִם־תְּלָאָה רָשֶׁף;
לִבִּי בְּבוֹאָהּ יֶחֱזַק, כִּי הוּא כְמוֹ־
סַהַר, מְאוֹרוֹ יֶחֱזַק בַּנָּשֶׁף.

רַבִּי נַחוּם

(חי לפי ההשערה בנגב ספרד או בפאס; לפני שנת ה"א ס')

מְאוֹרוֹת

1

הַסְּתָיו אָרָח — אָרַח מַעֲצָבִי,
עֵץ פְּרִי פָּרָח — פָּרַח גִּיל לְבָבִי.

נִתְּנוּ רֵיחַ יַחְדָּו הַנְּרָדִים,
צָץ וְצָמַח פַּרְדֵּס הַמְּגָדִים,
שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ בָּהֶם לֵב יְדִידִים —
שׁוּב, צְבִי מֻדָּח, בָּרַח מִכְּלוּבִי,
בֹּא, שְׁתֵה רֶקַח יֵינִי עִם־חֲלָבִי!

חָלְפוּ תוּגוֹת יוֹם חָלְפוּ עֲרָגוֹת,
בַּהֲדַס סוּגוֹת, בְּרִקְמוֹת אֲרֻגוֹת,
מִבְּלִי פוּגוֹת נָסוּ הַדְּאָגוֹת;
מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחַת נֹטְפוֹת מוֹר סְבִיבִי,
הָאֱגוֹז — סָרַח דָּלְיוּ עַל־מְסִבִּי.

וַעֲצֵי חֶמְדָּה נָטוּ בֵּין צְלָלִים,
מִשְּׂמֹאל קִדָּה, מִיָּמִין אֲהָלִים,
כּוֹס כְּעֵין פִּטְדָה וּכְמַעֲשֵׂה גְּלִילִים,
יַיִן כְּעֵין אֶקְדָּח מָסוּךְ מֶרְבִיבִי —
רֵישׁ וְאוֹן אֶשְׁכַּח הַטָּמוּן בְּחֻבִּי.

מַה־לְּדוֹד, הָיָה רֹעֶה בֵּין עֳפָרִים,
לַעֲזֹב קִרְיָה, לִשְׁכֹּן בֵּין יְעָרִים?
בֹּא לְחֵיק רַעְיָה, תַּעְטֹף לְךָ בְשִׁירִים,
הַעֲלֵה, דוֹד צַח, לִי נֵר מַעֲרָבִי,
בָּךְ, כְּרוּב מִמְשַׁח, יִגַּהּ אוֹר שְׁבִיבִי!

2

„נָאוָה, בְּעֹז הִתְאַזְּרִי, כִּי־עוֹד מְעַט תֵּעָזְרִי,
אִם מִכְּאֵב לֵב תֻּצְּרִי, גִּלְעָד עָלִי וּקְחִי צֳרִי!

נַחְלָה וּמִי יָגוֹן, אֲשֶׁר גָּבְרוּ וְכַנֵּד נִצְּבוּ,
רוּחַ אֱלֹהִים יַעֲבֵר אֶל־עָם בְּתוֹכָם יִשְׁכְּבוּ,
אַל־תֶּאְטַר פִּיהָ בְּאֵר, רֶגַע וְחָרֵב יֶחֱרְבוּ;
מַה־לָּךְ בְּדוֹדֵךְ תִּפְצְרִי, כִּי עִם־אֲרִי תִתְגּוֹרְרִי?
מִתּוֹךְ גְּוִיַּת הָאֲרִי דִּבְשֵׁךְ רְדִי, מוֹרֵךְ אֱרִי!'

„חֹסֶן אֲבִיר, הַמַּחֲרִיב יַם־סוּף וְשָׂם בַּיָּם שְׁבִיל,
לֵב הַצְּבִיָּה הֶאֱדִיב בֵּין עָבְדֵי צֶלֶם אֱלִיל;
לֹא יֶעֱצַב עֵת יַעֲצִיב אִתִּי, וְלֹא יֶחֱלֶה לְחִיל
לִבִּי; יְדִיד בָּא בָחֳרִי, אֵיךְ רְדָפַנִי בָּחֳרִי?
כִּי כַּאֲשֶׁר יוּבַל מְרִיא אוּבַל לְמֶבַח עַל־מְרִי!

וַאֲנִי בְּךָ אֶבְטַח, וְלֹא עַל־בִּלְתְּךָ עוֹד אֶבְטְחָה,
הָאֵל אֲשֶׁר אֶרֶץ מְלֹא כָבוֹד, וְיָדְךָ טִפְּחָה
נִבְלֵי שְׁחָקִים — תַּעֲלוּ־ זֶה אִם, בְּדָתְךָ תִשְׂמְחָה!
שְׁלְחָה צֳרִי וִיפֵה פְרִי־ תֹאַר — בְּגִלְעָד הַצֳּרִי,
לַעֲזֹר בְּעֵת צָר צוֹרְרִי, לִהְיוֹת לְמִגְדָּל, עֶזְרִי!"

„מֵצִיץ בְּעַד חָרְךָ אֲנִי, וּכְצַעֲקָתֵךְ אֶעֱנֶה,
קוּמִי, צְאִי מִבֵּית עֳנִי, צִיּוֹן עֲלִי אֶל־מִשְׁכְּנֵי
עֹפֶר, בְּתַחֲנוּנוֹ חֲנִי — אָז נֶעֱנָה כָּל־נַעֲנֶה;
הַשְּׂכְבָה תַּחַת בְּרִי־ חַ הַנִּדְּד, הִתְעוֹרְרִי,
לַעֲלוֹת לְהַר־אֵל מַהֲרִי, וּלְטוּב אֲדֹנָי נַהֲרִי!'

*

נְאֻלָּה

נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי, קִמְּשׁוֹן יִפֹּל וְקָמָל,
וַעֲלֵי יִבְלֵי נְחָלִים הַהֲדַס הֵנֵץ וְנָמָל.

חָלְפוּ סוּת אַלְמְנוּתָם כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן וְצָצוּ,
מֵהֲדַר זִיו מַחְלְצוֹתָם עָלְזוּ דוֹדִים וְעָלְצוּ,
תֹּר וְסִיס עַל־מִשְׁמְרוֹתָם פָּעֲרוּ פִּיהֶם וּפָצוּ;
שָׁם יְתַנּוּ עֹז לְקֹנִי, זֶה בְּמִצְהָל, זֶה בְּצִלְצָל,
עַל־עֲרָבִים בֵּין צְלָלִים צִפְצְפוּ שִׁירִים וּמַהֲלָל.

וַעֲרוּגַת הַוְּרָדִים תַּעֲטֶה הוֹד סוּת מְאָדָּם,
עַל־סְעִיף רִמּוֹן רְדִידִים שֵׁשׁ וּבַד לָבָן אֲדַמְדָּם,
בּוֹ יְגִילוּן אָז יְדִידִים יַעֲלָז־בּוֹ עֵר וְנִרְדָּם;
בַּעֲלוֹת רוּחַ צְפוֹנִי הַבְּשָׂמִים יִזְּלוּ־טָל,
טַל לְהַרְגִּיעַ עֲמֵלִים, טַל יְשַׁכַּח רִישׁ וְעָמָל.

מִפְּאַת מִזְרָח לְעֵינַי בָּא מְאוֹר שִׁמְשִׁי וְזָרַח,
מֵעֲצֵי־עֵדֶן בְּגַנִּי צָץ שְׁתִיל רַעֲנָן כְּאֶזְרָח,
אֶשְׁמְעָה קֹרֵא בְאָזְנָי: צִיץ לְיִשַׁי צָץ וּפָרָח!
אֹהֲבִי רָאָה בְעָנְיִי — עַל־מְעוֹנוֹ חָס וְחָמָל,
בָּא דְרוֹר וּזְמַן גְּאוּלִים אֶל־אֲסִיר תִּקְוָה — וְנִגְאָל!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מְנַחֵם

(באשכנז או בצרפת, לפני שנת ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶבֶן הָראשָׁה לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה,
וְנַחֲלֵי מוֹרָשָׁה מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים.
בְּקִרְבִּי לֵב נִכְאָב, נִדְוֶה וְנִדְאָב,
נִשְׁאַרְנוּ כְּאֵין אָב, וְהָיִינוּ כִּיתוֹמִים.
רַכָּה וַעֲנֻגָּה, בַּשּׁוֹשַׁנִּים סוּגָה,
עַתָּה הִיא נוּגָה, מְסוּרָה בְּיַד־קָמִים;
הָיְתָה כְּאַלְמָנָה קִרְיָה נֶאֱמָנָה,
וְזֶרַע מִי מָנָה נִמְכְּרוּ בְּלֹא דָמִים;
מְעֻנָּגָה וְרַכָּה צָלְחָה לִמְלוּכָה,
מַעֲנִיתָהּ אָרְכָה זֶה כַּמָּה יָמִים!
בֵּית יַעֲקֹב לְבִזָּה, לְלַעַג וּלְלִיזָה,
וְהָעִיר הָעַלִּיזָה לְמַטְּעֵי כְרָמִים;
רְוּיָה תַרְעֵלָה בְּיַד בְּנֵי־עַוְלָה,
הָרְצוּיָה כְעֹלָה וְכִקְטֹרֶת סַמִּים;
מָאֲסָה לְזָנוֹחַ תּוֹרַת אֲבִי זָנוֹחַ,
וְלֹא־מָצְאָה מָנוֹחַ לֵילוֹת וְיָמִים!
נוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, מִמְּךָ יְהִי צִבְיוֹן,
לְהָשִׁיב לְרִיב צִיּוֹן שְׁנַת שִׁלּוּמִים;
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם, מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם,
וְלַבֵּן כַּצֶּמֶר אֹדֶם וְכַשֶּׁלֶג כְּתָמִים;
חַזְּקֵנוּ בְּיִרְאָתֶךָ וּבְקִיּוּם תּוֹרָתֶךָ,
וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ אֵל מָלֵא רַחֲמִים!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ם — ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶל־מִי מִגֹּאֲלֵי דָם אֶצְעָק — וְיָדַי שָׁפְכוּ דָמִי?!
בָּחַנְתִּי לִבּוֹת מְשַׂנְאִים — וְאֵין שֹׂנֵא אוֹתִי כִּלְבָבִי,
רַבִּים פִּצְעֵי אוֹיְבִים וּמַכּוֹתָם — וְאֵין מַכֶּה וּפֹצֵעַ כְּנַפְשִׁי,
הֱדִיחוּנִי מַשְׁחִיתִים לְחַבֵּל — וְאֵין מַסִּית וּמַדִּיחַ כְּעֵינָי,
מִגַּחַל אֶל־גַּחַל הִתְהַלַּכְתִּי — וְלֹא שְׂרָפַתְנִי אֵשׁ כְּחֹם תַּאֲוָתִי,
בְּפַחִים נִלְכַּדְתִּי וּבִמְצוֹדוֹת — וְלֹא לְכָדַנִי מוֹקֵשׁ כִּלְשׁוֹנִי,
נְשָׁכוּנִי נָחָשׁ וְעַקְרָב — וְאֵין נֹשֵׁךְ בִּבְשָׂרִי כְּשִׁנָּי,
שָׂרִים עַל־קַל רְדָפוּנִי — וְאֵין רֹדֵף אוֹתִי כְּרַגְלָי,
מַכְאֹבַי עָצְמוּ וְאָמְצוּ מִמֶּנִּי — וְאֵין מַכְאוֹב כְּמִרְיִי,
וַיִּרְבּוּ מַדְוֵי לְבָבִי — וַעֲוֹנַי יָתֵר מִכֻּלָּם.
אֶל־מִי אֶצְעַק וְעַל־מִי? וּמְחַרִיבַי מִמֶּנִּי יֵצֵאוּ!
לֹא־מָצָאתִי לִי טוֹב כִּי אִם־לָבוֹא בְּסֵתֶר רַחֲמֶיךָ;
רַחֲמֶיךָ הַפִּלֵא עַל־לֵב נִדְהָמִים,
אֵל מֶלֶךְ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבִּי דָוִיד הַכֹּהֵן

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ם — ה״א ס׳)

רְשׁוּת לְבָרְכוּ

הִשְׁתַּחֲוִי וּבֶרְכִי לִפְנֵי צוּר מְעוֹנִי,
וּתְהַלְּלִי וּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי!

דַּלּוּ מְאֹד שְׂפָתַי מִדֵּי מַהֲלָלָיו,
לֹא־רַב סְפֹר שְׁנוֹתַי מִמִּסְפַּר חֲיָלָיו,

אֵין־דַּי בְּרֹב יְמוֹתַי סַפֵּר הוֹד פְּעָלָיו;
אָמְנָם בְּרֹן וּבִבְכִי, מִמְסַךְ רַעֲיוֹנַי,
צוּר שַׁחֲרִי, וְתֵלְכִי לִדְרֹשׁ אֶת־אֲדֹנָי!

וּבְעֵת תְּהוֹם אֳרָחָיו יֵרֵד רַעֲיוֹנִי,
וּבְחוּג שְׁמֵי שְׁבָחָיו יִתְהַלֵּךְ לְשׁוֹנִי,
מִלַּהֲטֵי שְׁלָחָיו סַנְוֵרִים בְּעֵינַי,
מִתְהַפְּכִים בְּהָפְכִּי אֶל־אַחְרֵי תְבוּנָי,
בַּל־אֶמְצְאָה — בְּעָרְכִי — דֵּעָה אֶת־אֲדֹנָי.

יַעְמֹד וְרֹדְפִים לֹא יַשִּׂיגוּ כְבוֹדוֹ,
כִּי יַחֲשִׁיךְ בְּהִלּוֹ מֵהַבִּיט בְּהוֹדוֹ,
כָּל־הוֹד וְכָל־יְקָר לוֹ, יִתְבָּרֵךְ בְּיָדוֹ;
מִי הוּא אֲנִי וּמִי, כִּי אַרְבֶּה־לּוֹ רְנָנַי?
אֶחְשַׂךְ, הֲכִי בְחָשְׂכִי אוֹדֶה אֶת־אֲדֹנָי.

דּוּמָם אֲנִי מְחַוֶּה כִּי לוֹ הַגְּדֻלָּה,
כִּי אַחֲרִישׁ מְקַוֶּה — וְאֶהְיֶה לְמִלָּה,
אוֹחִיל עֲדֵי יְצַוֶּה עָלַי צוּר גְּאֻלָּה;
אֶתְפָּאֲרָה בְּמָשְׁכִי עַל חִקֵּי אֱמוּנַי
עִם־עַל שְׁבִי, בְּתָמְכִי בְּאַהֲבַת אֲדֹנָי.

כָּל־מַחֲנוֹת כְּרוּבָיו בָּרְכוּ אֵל, וְלִשְׁמוֹ
הוֹדוּ בְּסוֹד אֲהוּבָיו, כָּל־עֶצֶם לְעַצְמוֹ,
נוֹרָא בְּכָל־סְבִיבָיו אִישׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ, בְּשָׁפְכִּי שִׂיחֵי תַחֲנוּנַי,
וּמְשָׁרְתָיו, בְּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי,
[בָּרְכוּ אֶת־אֲדֹנָי הַמְבֹרָךְ.]

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־בָּרוּךְ

(מרוטנבורג, נולד לערך ד"א תתק"עה, ונתפס ומת במגדל אנזישהיים ה"א נ"ג)

קִינָה

עַל־שְׂרֵפַת סִפְרֵי הַתּוֹרָה בִּשְׁנַת ה"א י"ד

שַׁאֲלִי, שְׂרוּפָה בָאֵשׁ, לִשְׁלוֹם אֲבֵלָיִךְ, הַמִּתְאַוִּים שְׁכֹן בַּחֲצַר זְבוּלָיִךְ,
הַשֹּׁאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ וְהַכּוֹאֲבִים, הַמִּשְׁתּוֹמְמִים עֲלֵי מוֹקַד גְּוִילָיִךְ,
הֹלְכִים חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ, וְקוִֹים לְאוֹר יוֹמָם, עֲלֵיהֶם אֲשֶׁר יִזְרַח וְעָלָיִךְ;
וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ נֶאֱנָח, בֹּכֶה בְּלֵב נִשְׁבָּר, תָּמִיד מְקוֹנֵן עֲלֵי צִירֵי חֲבָלָיִךְ,
וַיִּתְאוֹנֵן כְּתַנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה, וַיִּקְרָא מִסְפֵּד מַר בִּגְלָלָיִךְ!
אֵיכָה נְתוּנָה בְּאֵשׁ אֹכְלָה תְּאֻכַּל בְּאֵשׁ בָּשָׂר, וְלֹא נִכְווּ זֵדִים בְּגַחֲלָיִךְ?
עַד־אָן, עֲדִינָה, תְּהִי שֹׁכְנָה בְּרֹב הַשְׁקֵט, וּפְנֵי פְרָחַי הֲלֹא כָסּוּ חֲרֻלָּיִךְ?
תֵּשְׁבִי בְּרֹב גַּאֲוָה לִשְׁפֹּט בְּנֵי אֵל בְּכָל־ הַמִּשְׁפָּטִים וְתָבִיא בִּפְלָלָיִךְ,
עוֹד תִּגְזְרִי לִשְׂרֹף דַּת־אֵשׁ וְחֻקִּים — וְלָ־ כֵן אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ גְּמוּלָיִךְ! —
צוּרִי בְּלַפִּיד וְאֵשׁ הַלְבַעֲבוּר זֶה נְתָ־ נֵךְ, כִּי בְאַחֲרִית תְּלַהֵט אֵשׁ בְּשׁוּלָיִךְ?
סִינַי, הַעַל־כֵּן בְּךָ בָּחַר אֱלֹהִים וּמָ־ אַס בִּגְדֹלִים וְזָרַח בִּגְבוּלָיִךְ,
לִהְיוֹת לְמוֹפֵת לְדָת כִּי־תִתְמַעֵט וְתֵ־ רֵד מִכְּבוּדָהּ? וְהֵן אֶמְשֹׁל מְשָׁלָיִךְ:
מָשָׁל לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר בָּכָה לְמִשְׁתֵּה בְנוֹ, צָפָה אֲשֶׁר יִגְוַע, כֵּן אַתְּ בְּמִלָּיִךְ!
תַּחַת מְעִיל תִּתְכַּס, סִינַי, לְבוּשֵׁךְ בְּשַׂק, תַּעְטֶה לְבוּשׁ אַלְמְנוּת, תַּחֲלִיף שְׂמָלָיִךְ.
אוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲדֵי יִהְיוּ כְּנַחַל וְיַ־ גִּיעוּ לְקִבְרוֹת שְׁנֵי שָׂרֵי אֲצִילָיִךְ,
מֹשֶׁה, וְאַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר, וְאֶשְׁאַל הֲיֵשׁ תּוֹרָה חֲדָשָׁה בְּכֵן שָׂרְפוּ גְלִילָיִךְ?
חֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי וְהַקֶּשֶׁר הָרְבִיעִי לְהַשְׁ־ חִית חֶמְדָּתֵךְ וְכָל־יֹפִי כְלִילָיִךְ;
גָּדַע לְלֻחוֹת וְעוֹד שָׁנָה בְּאִוַּלְתּוֹ לִשְׂרֹף בְּאֵשׁ דָּת — הֲזֶה תַשְׁלוּם כְּפֵלָיִךְ?
אֶתְמַהּ לְנַפְשִׁי וְאֵיךְ יֶעֱרַב לְחִכִּי אֲכֹל, אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֲשֶׁר אָסְפוּ שְׁלָלַיִךְ
אֶל־תּוֹךְ רְחֹבָהּ כְּנִדַּחַת, וְשָׂרְפוּ שְׁלַל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר תִּמְאֲסִי לָבוֹא קְהָלָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה לִמְצֹא דֶרֶךְ סְלוּלָה, הֲכִי הָיוּ אֲבֵלוֹת נְתִיב יֹשֶׁר מְסִלָּיִךְ.
יִמְתַּק בְּפִי מִדְּבַשׁ לִמְסֹךְ בְּמַשְׁקֶה דְּמָ־ עוֹת, וּלְרַגְלַי הֱיוֹת כָּבוּל כְּבָלָיִךְ;
יֶעֱרַב לְעֵינַי שְׁאֹב מֵימֵי דְמָעַי עֲדֵי כָלוּ, לְכָל־מַחֲזִיק בְּכְנַף מְעִילָיִךְ,
אַךְ יֶחֱרְבוּ בְרִדְתָּם עַל־לְחָיַי, עֲבוּר כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי לְנֹדֵד בְּעָלָיִךְ.

לָקַח צְרוֹר כַּסְפּוֹ, הָלַךְ בְּדֶרֶךְ לְמֵ־ רָחוֹק, וְעִמּוֹ הֲלֹא נָסוּ צְלָלָיִךְ,
וַאֲנִי כְשָׁכוּל וְגַלְמוּד נִשְׁאַרְתִּי לְבַד מֵהֶם, כְּתֹרֶן בְּרֹאשׁ הַר מִגְדָּלָיִךְ.
לֹא אֶשְׁמְעָה עוֹד לְקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת, עֲלֵי כִּי נִתְּקוּ מֵיתְרֵי תֻפֵּי חֲלִילָיִךְ,
אֶלְבַּשׁ וְאֶתְכַּס בְּשַׂק, כִּי לִי מְאֹד יָקְרוּ, עָצְמוּ כְחוֹל יִרְבְּיוּן נַפְשׁוֹת חֲלָלָיִךְ.
אֶתְמַהּ מְאֹד עַל־מְאוֹר הַיּוֹם אֲשֶׁר יִזְרַח אֶל־כֹּל, אֲבָל יֶחְשַׁךְ אֵלַי וְאֵלָיִךְ.
זַעְקִי בְקוֹל מַר לְצוֹר עַל־שִׁבְרוֹנֵךְ וְעַל־ חָלְיֵךְ, וְלוּ יִזְכֹּר אַהֲבַת כְּלוּלָיִךְ;
חִגְרִי לְבוּשׁ שַׂק עֲלֵי הַהַבְעָרָה אֲשֶׁר יָצְאָה לְחַלֵּק וְסָפְתָה אֶת־תְּלוּלָיִךְ!
כִּימֵי עֲנוּתֵךְ יְנַחֲמֵךְ צוּר, וְיָשִׁיב שְׁבוּת שִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן וְיָרִים אֶת־שְׁפָלָיִךְ;
עוֹד תַּעְדִּי בַעֲדִי שָׁנִי, וְתֹף תִּקְחִי, תֵּלְכִי בְמָחוֹל וְצַהֲלִי בִמְחוֹלָיִךְ;
יָרוּם לְבָבִי בְּעֵת צוּרִי לְאוֹר לָךְ וְיַ־ גִּיהַּ לְחָשְׁכֵךְ וְיָאִירוּ אֲפֵלָיִךְ!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־יִצְחָק

(נקרא על שם עיר מולדתו ברדשי, נולד לפני ד״א תת״קצ, חי בפירפיניאן, ומת לערך ה״א ס׳)

קִינוֹת

1

עַל־מוֹת רַבִּי מְשֻׁלָּם

(דון בונפוס רוננט)

נֻדוּ לְנֶפֶשׁ נוֹדְדָה מִפַּחַת יוֹמָם, וְלַיְלָה — נִפְּלָה בַשָּׁחַת,
מִפַּח לְמָצוֹד תַּהֲלֹךְ, מִמַּהֲמֹר לַסָּד, וּמִפַּחַת לְפַח בְּרַחַת,
מִמּוֹקְשִׁים תָּנוּס — וְיָמִים יִפְרְשׂוּ רֶשֶׁת, עֲדֵי בַמּוֹקְשִׁים בֹּטָחַת,
תִּדְפֹּק עֲלֵי־דֶלֶת וּמִי יִפְתַּח, וְיָד יָגוֹן בְּתוֹךְ קִרְבִּי תְּהִי מַבְרַחַת?
כַּפָּהּ וְחָפְנֶיהָ בְּעָמָל נִמְלְאוּ, תִּיגַע וְלֹא־תִמְצָא מְלֹא כַף נָחַת!
אֹמַר לְכַבּוֹת לַהֲבוֹת עָצְבִּי — וְאָז רוּחַ תְּלָאוֹת נֶשְׁבָה לָפָּחַת,
חִילִים בְּגִזְרֵי רַעֲיוֹנַי לָהֲטוּ, תוּגָה בְּמוֹרָשַׁי כְּאֵשׁ קֹדַחַת.
תֵּחַד כְּבֹדִי בַּהֲמוֹן שָׁרִים וְסוֹד שׁוֹעִים, וְעִם־הַמּוֹשְׁלִים נִכְחַת;
אֵיכָה לְמִשְׂרַתְכֶם מְמִתִים יִלְעֲגוּ, אֵיךְ יַד־קֶטֶב חֵיל שִׂיאֲכֶם נִצָּחַת!
פֶּלֶךְ וּמִבְצָר תִּלְכְּדוּ — אֵיךְ רוּחֲכֶם לִמְחַבְּלִים הוֹמָה וּמִשְׁתּוֹחַחַת!

הִתְמַהְמְהוּ, כִּי רְפָאֵיכֶם יַחְנְטוּ   קוּמָה כְתָמָר, יוֹם בְּבוֹר צָנַחַת:
מַה־לַבְּאֹשׁ קִדָּה, וּמֹר לַצַּחֲנָה?   שָׂוְא לַזְּמוֹרָה כָּל־זָנֵי מִרְקַחַת!
הִתְמַרְמְרוּ, הִשְׁתָּרֲרוּ, שָׁלְטוּ בְיוֹם   מָוֶת וּבִרְקוּ בְּקֶרֶב מִשְׁלַחַת!
אֵיךְ יַעֲלֶה נֶגֶף בְּחַלּוֹן, לַהֲקַת   שֹׁמְרִים, כְּחֹגֶרֶת וְכִמְסַפַּחַת?
אֵיךְ נִסְחְפוּ מֹחִים בְּשַׁחֶפֶת, וְרַב   יֶתֶר שְׂאֵת כַּשְּׂאֵת וְכַסַּפַּחַת?
שַׁלִּיט הָאֱנוֹשׁ בְּחִיל מִצְעָר, וְלֵב   אַמִּיץ הַיִּקְדַּח מִשְּׁבִיב קַדַּחַת?
אֵיךְ הַנִּפְלִים יִפְּלוּ בַנְּפָלִים,   גּוּפַת עֲנָקִים אֵיךְ בְּעִי נִמְלַחַת?
אֵיךְ תֹּאמְרוּ „עָשׁ דִּכְּאוּ!“ מוּל עָשׁ וּבַת   כִּימָה מְקוֹם רָקָב וְסָס מֻנַּחַת?
שֵׁשִׁי וְתַלְמַי שָׁם בְּתַלְמֵי מַעֲבֶה   חֹמֶר, וְאֵין נַחַת לְאַלּוּף נָחַת;
לֹא מֵחֲמַת מָוֶת מְנוּחָה מָצְאוּ   נֹחַ וּמָנוֹחַ וְלֹא מָנָחַת;
וּמְחוֹל בְּנֵי מָחוֹל לְחִיל הָפַךְ בְּחוּל   שׁוֹאָה יְנִיקוֹת הַיְקוּם כֹּסָחַת.
דֶּלֶת עֲלוּקָה סֻבְּבָה עַל־צִיר מְתֵי   תֵבֵל, וּמֵאֵין קֹרְאִים נִפְתַּחַת,
יַלְדֵי אֲדָמָה יִזְרְעוּ — אַךְ מָוְתָה   מַגָּל, וּבוֹר מִזְרֶה, וְשַׁחַת רָחַת.
הוֹי אֵם מְשַׁכֶּלֶת עֳפָרִים מִטְפָּחָה,   יִבְכּוּ — וְלֵב מְעֹלָלִים מַקְשָׁחַת!
אוֹיָה לְאֹמֶנֶת תְּבַקֵּעַ אֲשֶׁר   תֵּינִיק, וְגוּרִים רִבְּתָה טֹבָחַת!
תֵּבֵל בְּתַבְלִיתֵךְ הֲבִינוֹתִי, וּמַה־   תִּגְאִי כְּשַׁלֶּמֶת וְכִנְצָּחַת?
מַה־תַּלְכִי בַלָּט וּמַה־תִּתְנַכְּרִי?   עֵינִי מְשׁוּבָתֵךְ רְאוֹת נִפְקָחַת!
אַיֵּה מְקוֹם מִפְלָט וְעִיר מִקְלָט, אֲשֶׁר   תִּמָּלְטִי יוֹם תִּבְרְחִי, רֹצַחַת?
מִכָּל־עֲבָרִים גֹּאֲלֵי־דָם תִּמְצְאִי —   כִּי אַתְּ בְּחַרְבֵּךְ כָּל־אֱנוֹשׁ אֹבַחַת.
רוּחַ תְּלָאוֹת תַּעֲבִירִי עַל־כְּנַף   רוּחוֹת, וְיֹשְׁבֵי אִי וָאִי מַפָּחַת,
תִּסְפִּי נְקִיִּם מִבְּלִי פֶשַׁע וְחֵטְא —   מָתַי תְּהִי לַמְּעֻוָּה סֹלַחַת?
וַאֲנִי הֲלוּם הַלְמוּת עֲמֵלֵךְ שֹׂרֵרָה   עֵינִי, וְלִבִּי מִתְּמוֹל נֹגַחַת,
וּתְחַשְּׁבֵנִי כַּאֲשֵׁרָה לַעֲקֹר   בַּדַּי, וַאֲחַשְּׁבֵךְ כְּעִיר נִדַּחַת;
נָקֵל בְּעֵינֵךְ שֹׁד וְחָמָס, עַד הֱיוֹת   בִּכְבוֹד אֲדֹנֵךְ יַד־מְרִי שֹׁלַחַת!
מָגֵן צְבִי נִגְעַל, וְשַׁחַת נִטְבְּלָה   צִנָּה, בְּשֶׁמֶן הַיְקָר נִמְשַׁחַת!
אֵיכָה נְוַת עִיר וְקַדִּישׁ מִדְּבִיר   תָּנוּד וְאֶל־חָרוּל וְקוֹץ נִסְפָּחַת?
בָּלַל יְגוֹנוֹ כָּל־שְׂפַת יֹדְעָיו בְּשִׁיר,   וּבְכִי וְתַמְרוּרִים לְשָׂפָה אַחַת,
אַךְ בִּנְהִי אֶקַּח שְׁכֶם אֶחָד עָלַי   שִׁבְמָה, וְגֶפֶן מִסְפְּדִי סֹרַחַת.
הַשָּׁר מְשֻׁלָּם! מַעֲדָתֵךְ כָּל־עֲדִי   סָר, יוֹם אֲרוֹנֵךְ יַד־זְבֻל לָקָחַת,
קִרְיָתֵךְ תִּשַׁח בְּסוּר יִקְרָתֵךְ,   עִירֵךְ בְּיוֹם נִצְחֵךְ נִסָּחַת!

רוּחִי — וְאִם אֶרְחַק — לְצִיּוֹן קִבְרֵךְ	מִתְנַפְּלָה תָּמִיד וּמִשְׁתַּטַּחַת.
לִבְשִׁי שְׁמָמָה, שֶׂה פְּזוּרָה, עַל־אֲרִי,	הַרְחִיב כְּנֶשֶׁר, עַל־כְּפִיר, קָרְחַת!
רַב תַּאֲנִיָּה לָאֲנִיָּה, מִבְּלִי	תֹּרֶן וּמֵאֵין נֵס בְּיָם צֹלָחַת.
דַּלִּים בְּצֵל מִי יֶחֱסוּ, כִּי־יָבְשָׁה	גֶּפֶן בְּעָרֵי מִסְכְּנוֹת פֹּרַחַת?
גָּדוּ לְשׁוֹעַ, בִּנְדָבוֹת שׁוֹטְטָה	עֵינוֹ, וְעַל־צוּק שִׁבְרְכֶם מַשְׁגַּחַת,
שָׁבַת צְרוֹר־כֶּסֶף וּמַדְהֵבָה, אֲשֶׁר	מִלֵּא כְלֵיכֶם מָן, וּבַר אַמְתַּחַת!
שׁוּר הֶאֱבִיל וּלְבַב שְׂרִידָיו תַּאֲבִיל,	נַפְשׁוֹ אֲבָל רָן בַּזְּבֻל פֹּצַחַת;
תֵּבֵל כְּשַׁחַק מֵאָזְנַיִם חֲשֵׁבָה,	וַתַּחְשֹׁךְ שַׁחַק וְגֵו זָנַחַת,
וַתֵּאָרֶה שָׁם מִפְּרִי יָדָהּ בְּסוֹד	חַיּוֹת, וּבֵין כַּנְפֵי כְרוּב אֹרַחַת,
לָהּ מַהְלְכִים בֵּין בָּמֳתֵי תַרְשִׁישׁ, וְעַל־	גַּפֵּי עֲרָבוֹת אָהֳלָהּ מֻתַּחַת!

2

בְּמוֹת הַנָּשִׂיא רַבִּי קָלוֹנִימוּס בֶּן־רַבִּי מֵאִיר

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר, וְשֶׁבֶר	לְכָל־חֹלֵם חֲלוֹם מֹרֶךְ וְרִפְיוֹן,
אֲנִי מוֹדַע לְכָל־פֶּגַע וְנֶגַע,	אֲנִי מַרְאֶה לְכָל־מַרְאָה וְדִמְיוֹן,
אֲנִי אָח אֶל־נְהִי וָאָח, וְהָאָח	מְבֹעֶרֶת בְּלֵב כָּל־דַּל וְאֶבְיוֹן,
אֲנִי — עֵינַי וְכִלְיוֹתַי וּמָתְנַי	יְסֻפּוּן חִישׁ וְיִדְּדוּן כְּחֶזְיוֹן,
אֲנִי כָאָב לְכָל־נִכְאָב וְכָאֵם,	לְאֵם דֶּרֶךְ מְקוֹם חֹרֶב וְצִיּוֹן,
אֲנִי — מַחְלָה וְנֹעָה שֵׁם בְּנֹתַי,	וְשֵׁם בָּנַי, אֱמֶת, מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן!

רַבִּי יְדַעְיָה הַפְּנִינִי בֶּן־אַבְרָהָם

(בבדרש, לערך ה״א ל׳ — ה״א ק׳)

הָעוֹלָם

הָעוֹלָם יָם זֹעֵף,
רַב מְצוּלָה, רְחַב יָדַיִם,
וְהַזְּמָן גֶּשֶׁר רָעוּעַ
בָּנוּי עָלָיו.

רֹאשׁוֹ אָחוּז בְּחַבְלֵי הַהֶעְדֵּר
הַקֹּדֵם לַהֲוָיָתוֹ,
וְתַכְלִיתוֹ לִרְאוֹת בְּנֹעַם מַתְמִיד,
לָאוֹר בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ.

רֹחַב הַגֶּשֶׁר אַמַּת־אִישׁ,
וְגַם־אָפְסוּ הַמִּסְגְּרוֹת,
וְאַתָּה, בֶּן־אָדָם,
— עַל־כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי —
עֹבֵר עָלָיו תָּמִיד
מִיּוֹם הֱיוֹתְךָ לְאִישׁ.
בְּהַבִּיטְךָ קֹצֶר הַמַּסְלוּל
וְאֵין־דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאוֹל —
הֲתִתְפָּאֵר בְּיָד וָשֵׁם?
בַּהֲצִיצְךָ אֲבַדּוֹן וָמָוֶת לְךָ חוֹמָה
מִימִינְךָ וּמִשְּׂמֹאלֶךָ —
הֲיַעֲמֹד לִבְּךָ, הֲתֶחֱזַקְנָה יָדֶיךָ?
וְכִי תִתְהַלֵּל בְּחֶמְדַּת קִנְיָן
וְרֹב עִנְיָן,
אֲשֶׁר אֲסַפְתּוֹ בִזְרוֹעַ חֲשַׂפְתּוֹ,
אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתּוֹ בְקַשְׁתְּךָ
וַתֵּרֶד לְרִשְׁתּוֹ בְרִשְׁתֶּךָ?
מַה־תַּעֲשֶׂה לְזַעַף הַיָּם וַהֲמוֹנוֹ
כִּי יִתְגָּעֵשׁ וְשָׁטַף וְעָבָר,
וּבֵית מְלוֹנְךָ אַף־הוּא
יְחַשֵּׁב לְהִשָּׁבֵר?
זֶה הַיָּם גָּדוֹל
אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ:
הֲתִתְפָּאֵר עָלָיו,
גַּם־הִשְׂתָּרֵר עַל־פָּרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ?
צֵא־נָא עַתָּה וְהִלָּחֶם בּוֹ!
גַּם כִּי־תָחֹג וְתָנוּעַ
מִיֵּין תְּנוּאוֹת גְּאוֹנֶךָ,
אֲשֶׁר יוֹנוּךָ,
מֵעֲסִיס רִמֹּנֵי רוֹמְמֻתֶךָ,
שֶׁהֵמָּה רִמּוּךָ,
כִּמְעַט
— בִּמְעַט נְטוֹתְךָ אָנֶה וָאָנָה —
תֹּאבַד כְּרֶגַע בִּמְצֻלוֹת מַבְהִילוֹת,
וְדָמְךָ מִיָּדָם אֵין מְבַקֵּשׁ;
תֵּלֵךְ מִתְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם,
נָבוֹךְ בְּנִבְכֵי־יָם —
וְאֵין־אֹמֵר הָשֵׁב!

*

הַנֶּפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת מְדַבֶּרֶת

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ
מִגְוִיָּה שְׁפָלָה, סְכָלָה, שְׁכוּלָה, הַצֹּלֶלֶת בְּתַהֲמוֹת נְקָמוֹת וּמְאֵרוֹת,
וְרוּחַ יְקָרָה יֹדַעַת בֵּינֵינוּ מַה־טּוֹב,
אֲצוּלָה מִכָּבוֹד, הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְהָיְתָה לִמְאוֹרוֹת.
יְיָ אֱלֹהַי, בִּתְבוּנַת מְלֶאכֶת מַעֲרֶכֶת תַּבְנִית יְצָרַי גָּדַלְתָּ מְאֹד,
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ בְּנַפְשִׁי הַיֹּדַעַת.

אַתָּה עָשִׂיתָ לָּנוּ אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת,
גְּנֶבֶת הֵיכְלֵי מֶלֶךְ, שְׁכוּנָה בָּאֳהָלִים,
עֶלְיוֹנָה מִתְגּוֹרֶרֶת בְּמוֹרָד, שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים.
אַתָּה הִקְצֵיתָ מָקוֹם לְשִׁבְתָּהּ,
מַצָּע קָצֵר בִּכְסָלַי, חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרוֹ;
פִּנִּיתָ הַבַּיִת,
הֲכִינוֹתָ כִּסֵּא לָהּ — מִשְׁכַּן עֲלָטָה בִּצְלָעַי,
וַתַּעֲשֶׂה־לָּהּ רְגָבִים וְרָקָב, מְחֻלָּקִים בְּקָו, מְסֻגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב,
וַתְּכַסֶּהָ בְּחֶלְאָה וְקַדְרוּת מְצֻפִּים עַל־חֶרֶשׂ,
וַתַּחְמְרָהּ בַּחֵמָר וּבַזָּפֶת.
זֹאת כְּבוּדָּה בַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה
תִּזְכֹּר יְקָר מִשְׁפַּחְתָּהּ וּבֵית אָבִיהָ, וְלֹא־יָדְעָה מִי־הֱבִיאָהּ הֲלֹם.
בְּשַׂגְּנָהּ רַעְיוֹנָהּ — בְּעֹז חֶבְיוֹנָהּ,
וְשַׂגְבָהּ מַחְשָׁבָהּ — בְּמַחְצָבָהּ,
לֹא יַחֲרִידוּהָ הֶעְדֵּר וְכָלָה, וְכַכַּלָּה תַּעְדֶּה כְּלִי יְקָר;
וּבִתְּתָהּ עַל־לֵב,
כִּי־שֻׁלְּחָה מִמְּנוּחָה לְאַף וְחֵמָה, לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה,
וְכִי־גֹרְשָׁה מֵחֲצַר הַמַּלְכוּת לְלַקֵּט בַּשָּׂדֶה,
וּלְבַקֵּשׁ טַרְפָּהּ — בְּזֵעַת אַפָּהּ,
לְחַבֵּק אַשְׁפָּה — כּוֹכְבֵי נִשְׁפָּהּ,
וְלִשְׂבֹּעַ בְּחֶרְפָּה — בִּימֵי חָרְפָּהּ,
תִּתְעַצֵּב בְּמַעֲצֵבָהּ כִּי הִכְלִמָהּ אָבִיהָ,
תִּתְכַּס בִּצְעִיף אַלְמְנוּתָהּ וְתִתְעַלָּף.
מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָהּ,
לְהַעְתִּיק אָהֳלָהּ — מִזְּבֻלָהּ,
לָגוּר בֵּין נָכְרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעָה,
לְשַׁלַּח לַעֲזָאזֵל אַיֶּלֶת שְׁחָקִים,
אֲשֶׁר לֹא־נִסְּתָה כַף־רַגְלָהּ הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ?
אֵם־צוֹרָהּ — מְכָרָהּ וְעֹשָׂהּ — הִכְעִיסָהּ,
וַיָּשֶׁת עָפָר לַחְמָהּ, וּרְגָבִים הִטְעִימָהּ, לְבַעֲבוּר הַרְעִמָהּ —

הֲלֹא תֵבוֹשׁ וְתֵאָלֵם,
וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם,
וּבֵין כֹּה וָכֹה יִהְיֶה בָשְׁתָּהּ — מְבַעֲתָּהּ,
וְהַכָּרַת טֻמְאָתָהּ יַחֲזִיק בְּשׁוּלֶיהָ לֵאמֹר:
אִם־גֻּנֹּב גֻּנַּבְתִּי מִמְּקוֹם שְׁלֵמוּת וְכָבוֹד,
וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה לְהַשְׁלִים חֶסְרוֹנִי,
הֲלֹא טוֹב־לִי עוֹד אִמָּנֶה עִם אֲשֶׁר־עֵדֶן לֹא הָיָה!
בְּכָל־כֹּחִי אֶעֱבֹד אֶת־אֱלֹהַי,
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי בְּתִימְרוֹת עָשָׁן עֲנַן־הַקְּטֹרֶת הַפּוֹרֵחַ לְאַפֵּי מְרֵיחוֹ,
בְּכָל־יְכָלְתִּי אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן,
אֹחֲזָה בְסַנְסִנֵּי הַהַנְהָגָה הַיֹּרֶדֶת מִכּוֹכְבֵי רְקִיעָיו!
יָדַעְתִּי כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ,
כִּי כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים;
לֹא כִּי־כַוָּנָה הַחָכְמָה לַהֲמִיתֵנִי — אֲבָל לְהַחֲיֹתָם,
אַף לֹא לְהַשְׁפִּיל כְּבוֹדִי — כִּי אִם־לְהַרְבּוֹת בִּיקָרָם —
וְאִם נְשָׂאַתְנִי רוּחַ אֱלֹהִים וַיַּשְׁלִכֵנִי בְּאַחַת הַגֵּאָיוֹת,
עוֹד יַעַטְרֵנִי רָצוֹן אַחַר שִׁלּוּחָי.
כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עַתָּה לַעֲמֹד בְּהֵיכָלוֹ;
הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל,
בְּהִשָּׁקַע הַדְּרָתִי בְּיָוֵן מְצוּלָה —
יִזַּל כַּטַּל סְבִיב מַחֲנוֹתַי כְּבוֹד אֱלֹהִים, מֵאִיר עֵינֵי חֶשְׁכָתִי.
וְאַף כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר — שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה,
שֶׁפַע שְׂבַע רָצוֹן מְמַלֵּא כָל־גְּדוֹתָי,
יִשְׁפֹּךְ בְּרֹחַב שֵׁעוּרוֹ לַעֲבֹר מִמֶּנִּי לְזוּלָתִי מֵהַכֹּחוֹת הַשְּׁכֵנִים אֵלָי,
עַד הִרְגִּילִי גְוִיָּתִי גַם־הוּא, הַקָּרֵב אֶל־בֵּיתִי בְּמִכְסַת נְפָשׁוֹת,
לְבִלְתִּי הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִשְׁגֵּיהֶם אוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה,
כִּי אִם־חָפֵץ בָּהּ הַשֵּׂכֶל לְהֵעָזֵר בְּהַצְלָחָה;
לְכֻלָּם חִלַּקְתִּי מִכְּבוֹדִי אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ,
וּבִגְרְדֵי הוֹדִי הִתְבַּשְּׂמוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם,
וְיוֹם הִתְרַשְּׁלָם מֵהִתְאַמֵּץ לְעֶזְרָתִי,

כִּי־יְפַתּוּם אֲהָבִים מַרְהִיבִים, וּמְחוּגוֹת תַּעֲנֻגוֹת יִתְהַלְּכוּ,
לְהִתְעַלֵּס בַּעֲצַבֵּי עִשְׂבֵי עֲדָנִים,
לְהַשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ בְּהֶמְתָּם וְלִרְעוֹת רוּחָם הַמְרַחֶפֶת עַל־שַׁלְהֶבֶת תַּאֲוָתָם —
אַחֲלִיק לָהֶם אֲמָרִים אֱמֶת,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי מְהָרְסַי
וְלָשׁוּב מֵאַחֲרֵי מַחֲרִיבַי, אֲשֶׁר בָּחָרוּ,
לֵאמֹר: מַה־לָּכֶם, רֵעַי, לְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי רָעַתְכֶם,
וְלָתוּר אַחֲרֵי שֹׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם?
הַנִּיחוּ רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֶאֱוִיל!
הַיְדַעְתֶּם כִּי לָנוּ חָכְמוֹת רָמוֹת,
וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִמְּשֹׁל בְּחֶמְדָּתָם וּמְצָאנוּ עָוֹן!
הִנְנִי בְתוֹכְכֶם כְּגִזַּת צֶמֶר הַשֹּׁכֶבֶת בְּאֶרֶץ צְמֵאָה:
בְּרֶדֶת שִׁכְבַת הַטָּל,
בֶּאֱמֶת, עַל־הַגִּזָּה יִהְיֶה־טַּל וְעַל־הָאָרֶץ יִהְיֶה חֹרֶב —
אַחַר הִתְנַעֵר רְסִיסֶיהָ עַל־מְקוֹם מוֹשָׁבָהּ,
תִּרְטַב גַּם־הִיא מְעַט בִּתְמִידוּת שְׁכוּנָתָהּ;
אֲבָל בִּהְיוֹת חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה עִם־רִפְיוֹנָהּ וּסְפוֹגִיּוּתָהּ,
אֵיךְ עַל־הָאָרֶץ הָעֲיֵפָה יִהְיֶה־טָּל? —
וְכֵן כָּל־אֲשֶׁר תִּתְיַשֵּׁר דְּרָכַי וְאָרוּץ לְהִתְקַשֵּׁר בַּשֶּׁפַע,
אָמַרְתִּי: אֲנִי בְצִלּוֹ אֶחְיֶה,
וְגַם־אַתֶּם יִיטַב לָכֶם בַּעֲבוּרִי וִחְיִיתֶם בִּגְלָלִי,
כִּי־הָיְתָה בִּרְכַּת יְיָ בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לִי וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם לְרַגְלִי;
אָכֵן בִּנְטוֹתְכֶם מֵעָלַי
לְהִתְכַּסּוֹת בַּאֲפֵר תִּפְאֶרֶת הָעִתִּים,
לְהִתְפַּלֵּשׁ בְּאֵפֶר אוֹפִיר,
לְהִתְעַפֵּר בְּעַפְרֹת זָהָב,
וְנֶהְפַּכְתֶּם אֶל־הָרוֹדֵף וִהְיִיתֶם לִי לְאֹיְבִים —
מַה־נָּקֵל לָכֶם לְהַפְסִיק חוּט הַחֶסֶד הַמָּשׁוּךְ עָלָי,
כִּי בִמְהֵרָה יִנָּתֵק לְחוּלְשָׁתוֹ,
וּמְצָאוּנִי עוֹד הַמְּנֻעִים הַהֶכְרֵחִיִּים הַיֹּשְׁבִים מִמֻּלִּי,

וּמִכְשׁלֵי הַזְּמָן הַסֹּבְבִים בָּעִיר, הָעֹטְרִים אֶל־חֲמֻדוֹתַי לְתָפְשָׂם,
וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינַי יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ,
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה, אַתֶּם רִאשׁנָה הַמֻּטְבָּעִים בְּהֶפְסֵד,
וְהָיְתָה לִּי חֶבְרַתְכֶם לְמוֹקֵשׁ לְהַאֲבִידֵנִי גַם־אֲנִי עִמָּכֶם;
וְכִי יֵהָפֵךְ לְבַבְכֶם וּקְרָאתֶם לִי לִתְשׁוּעוֹת — מֵאַיִן אוֹשִׁיעֲכֶם?
הֲמִנְּגָרֵי תְבוּנוֹת אֲשֶׁר סָכָלְתִּי?
אוֹ מִיִּקְבֵי גְבוּרוֹתַי אֲשֶׁר שָׁכָלְתִּי?
כִּי אִם־אֶת־הַטּוֹב לֹא נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים —
גַּם־לִי גַּם־לָכֶם לֹא יִהְיֶה . . .

רַבִּי משֶׁה בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא; היה חי עוד בשנת ה"א נ"ב)

סְלִיחָה

עַל־סִפְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָעוּ

אֲבוֹת עוֹלָם, יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל, מַה־לָּכֶם
מַחְשִׁים עַד־עֵת קֵץ עַל־עֲלֵיכֶם?
בִּינוּ לָשֵׂאת בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה בְּהִלּוּלְכֶם,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְיָ, אַל־דֳּמִי לָכֶם!

גִּזְעֵי יַעֲקֹב, שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי קְהָלוֹ,
שִׁקְדוּ לְהִתְפַּלֵּל לְכֻלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ,
דִּין תּוֹרָתוֹ לִתְבֹּעַ מִצַּר הַמִּתְקוֹמֵם לְמוּלוֹ,
וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ!

הֲלֹא מֵאָז רֹעֶה נֶאֱמָן הֵשִׁיב כְּעָסָיו,
הַמְקַבֵּל מִיָּד לְיָד שְׁנֵי לֻחֹת מַעֲשָׂיו,
וְאֵיךְ עַתָּה לְקָחוּהָ, חֲטָפוּהָ יַחַד מַכְעִסָיו,
הַיָּדַיִם, יְדֵי עֵשָׂו?

כִּי־יְפַתּוּם אֲהָבִים מַרְהִיבִים, וּמְחוּגוֹת תַּעֲנֻגוֹת יִתְהַלָּכוּ,
לְהִתְעַלֵּס בַּעֲצַבֵּי עִשְׂבֵי עֲדָנִים,
לְהַשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ בְּהֶמְתָּם וְלִרְעוֹת רוּחָם הַמְרַחֶפֶת עַל־שַׁלְהֶבֶת תַּאֲוָתָם —
אַחֲלִיק לָהֶם אֲמָרִים אֱמֶת,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי מְהָרְסַי
וְלָשׁוּב מֵאַחֲרֵי מַחֲרִיבַי, אֲשֶׁר בָּחָרוּ,
לֵאמֹר: מַה־לָּכֶם, רֵעַי, לְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי רָעַתְכֶם,
וְלָתוּר אַחֲרֵי שֹׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם?
הַנִּיחוּ רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֶאֱוִיל!
הֲיְדַעְתֶּם כִּי לָנוּ חָכְמוֹת רָמוֹת,
וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִמְּשֹׁל בְּחֶמְדָּתָם וּמְצָאָנוּ עָוֹון!
הִנְנִי בְתוֹכְכֶם כְּגִנַּת צֶמֶר הַשֹּׁכֶבֶת בְּאֶרֶץ צְמֵאָה:
בְּרֶדֶת שִׁכְבַת הַטָּל,
בֶּאֱמֶת, עַל־הַגִּזָּה יִהְיֶה־טַּל וְעַל־הָאָרֶץ יִהְיֶה חֹרֶב —
אַחַר הִתְנַעֵר רְסִיסֶיהָ עַל־מְקוֹם מוֹשָׁבָהּ,
תִּרְטַב גַּם־הִיא מְעַט בִּתְמִידוּת שְׁכוּנָתָהּ;
אֲבָל בִּהְיוֹת חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה עִם־רִפְיוֹנָהּ וּסְפוֹגִיּוּתָהּ,
אֵיךְ עַל־הָאָרֶץ הָעֲיֵפָה יִהְיֶה־טָּל? —
וְכֵן כָּל־אֲשֶׁר תִּתְיַשֵּׁר דְּרָכַי וְאָרוּץ לְהִתְקַשֵּׁר בַּשֶּׁפַע,
אָמַרְתִּי: אֲנִי בְצִלּוֹ אֶחְיֶה,
וְגַם־אַתֶּם יִיטַב לָכֶם בַּעֲבוּרִי וִחְיִיתֶם בִּגְלָלִי,
כִּי־הָיְתָה בִּרְכַּת יְיָ בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לִי וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם לְרַגְלִי;
אָכֵן בִּנְטוֹתְכֶם מֵעָלַי
לְהִתְכַּסּוֹת בַּאֲפֵר תִּפְאֶרֶת הָעִתִּים,
לְהִתְפַּלֵּשׁ בְּאֵפֶר אוֹפִיר,
לְהִתְעַפֵּר בְּעַפְרֹת זָהָב,
וְנֶהְפַּכְתֶּם אֶל־הָרוֹדֵף וִהְיִיתֶם לִי לְאֹיְבִים —
מַה־נָּקֵל לָכֶם לְהַפְסִיק חוּט הַחֶסֶד הַמָּשׁוּךְ עָלָי,
כִּי בִמְהֵרָה יִנָּתֵק לְחוּלְשָׁתוֹ,
וּמְצָאוּנִי עוֹד הַמֹּנְעִים הַהִכְרְחִיִּים הַיִּשְׁבִים מִמֶּלִּי,

וּמִכְשׁלֵי הַזְּמָן הַסֹּבְבִים בָּעִיר, הָעֹטְרִים אֶל־חֲמֻדוֹתַי לְתָפְשָׂם,
וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינַי יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ,
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה, אַתֶּם רִאשֹׁנָה הַמְּטֻבָּעִים בְּהֶפְסֵד,
וְהָיְתָה לִּי חֶבְרַתְכֶם לְמוֹקֵשׁ לְהַאֲבִידֵנִי גַם־אֲנִי עִמָּכֶם;
וְכִי יֵהָפֵךְ לְבַבְכֶם וּקְרָאתֶם לִי לִתְשׁוּעוֹת — מֵאַיִן אוֹשִׁיעֲכֶם?
הֲמִגְּרָנֵי תְבוּנוֹת אֲשֶׁר סִכַּלְתִּי?
אוֹ מִיקְבֵי גְבוּרֹתַי אֲשֶׁר שִׁכַּלְתִּי?
כִּי אִם־אֶת־הַטּוֹב לֹא נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים —
גַּם־לִי גַּם־לָכֶם לֹא יִהְיֶה . . .

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא; היה חי עוד בשנת ה״א נ״ב)

סְלִיחָה

עַל־סִפְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְעוּ

אֲבוֹת עוֹלָם, יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל, מַה־לָּכֶם
מַחְשִׁים עַד־עֵת קֵץ עַל־עֲלֵיכֶם?
בִּינוּ לָשֵׂאת בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה בְּהִלּוּלְכֶם,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְיָ, אַל־דֳּמִי לָכֶם!

גִּזְעֵי יַעֲקֹב, שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי קְהָלוֹ,
שִׁקְדוּ לְהִתְפַּלֵּל לְכֻלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ,
דִּין תּוֹרָתוֹ לִתְבֹּעַ מִצָּר הַמִּתְקוֹמֵם לְמוּלוֹ,
וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ!

הֲלֹא מֵאָז רֹעֶה נֶאֱמָן הֵשִׁיב כְּעָסָיו,
הַמְקַבֵּל מִיָּד לְיָד שְׁנֵי לֻחֹת מַעֲשָׂיו,
וְאֵיךְ עַתָּה לְקָחוּהָ, חֲטָפוּהָ יַחַד מַכְעִסָיו,
הַיָּדַיִם, יְדֵי עֵשָׂו?

זאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִנִּי־קֶדֶם מְשַׁעֲשָׁעָה,
בִּגְדֵי אַלְמְנוּת לִבְשִׁי וְהָסִירִי עֶדְיֵי שַׁעֲשׁוּעָה,
חַגְּנִי לְקִנֵּךְ וְאַל־תִּתְּנִי פוּגַת, לְהַמְנִיעָה
קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה!

מַפְסְרֵי רוּם, מְשָׁרְתֵי אֵל נוֹרָא וְעֶלְיוֹן,
רֶגֶשׁ שַׁוְעָה הַשְׁמִיעוּ לְפָנָיו, וְזֹאת תִּבְעָיוֹן:
יְהִירִים, חָטְפוּ תוֹרָתוֹ, מִדֶּשֶׁן עֲפָרָם יִרְוָיוֹן;
מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן!

כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִתְאַסְּפוּ יַחַד בִּזְרִיזוּת,
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, לִקְרֹא עֲצָרָה וְלִשְׁקֹד מְזוּזוֹת,
לֹחֶץ יַעַן גָּבַר מַחְמַד עֵינֵינוּ לְהַבְזוֹת,
וְנָצוּמָה וּנְבַקְשָׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל־זֹאת!

מַה־חֵפֶץ בַּחַיִּים לְיֶתֶר פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאָרָה
בְּאֵין חָזוֹן וְנָבִיא וְאֵין זֶבַח וְכַפָּרָה?
נוֹסְדוּ־יַחַד זָרִים לִשְׁלֹחַ יָדָם בְּעֶבְרָה,
לָקַחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה!

סוֹד מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע יָעֲצוּ עַבְדֵי לַמֹּלֶךְ,
רָפֹס וּרְמֹס תּוֹרַת חֶסֶד בְּסָחוּב וְהַשְׁלֵךְ;
עֵינַי חָשְׁכוּ עַל־קְרִיעַת תּוֹרָתִי בְּהֵיכָלֵךְ
בְּתַעַר הַסֹּפֵר וְהַשְׁלֵךְ.

פַּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים מִפְּנֵי פַּחַד אֲדֹנָי,
הָעֵת הַרְאוֹת כֹּחַ מֶמְשַׁלְתּוֹ לָדִין דִּינָי!
צַעֲקָתִי קֶשֶׁב לִנְקֹם נִקְמַת תּוֹרָתְךָ לְעֵינָי,
וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי!

קוּמָה יְיָ, רִיבָה רִיבְךָ מֵאֹיְבֶיךָ כֻּלָּהֶם,
מָתְנֵיהֶם תָּמִיד הַמְעַד וּמַלֵּא קָלוֹן פְּנֵיהֶם,
רָשְׁפֵּם בְּאֵשׁ חֲרוֹנְךָ וּבְרוּחַ סוּפָתְךָ תְּבַלְּהֵם,
תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב תַּאֲלָתְךָ לָהֶם!

שַׁכְּרֵם כּוֹס חֲמָתְךָ וּתְנֵם לִמְשִׁסָּה וּבִזּוֹת,
חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם־בְּרִית דָּמָם לְהַזּוֹת,
תִּפְאֶרֶת כְּבוֹדְךָ לְמַעַן יֵדְעוּ הַכֹּל בְּמַחֲזוֹת,
כִּי יַד־יְיָ עָשְׂתָה זֹּאת.

מַהֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּלָם בְּרֹאשָׁם וְעֵינֵינוּ יְשֻׁרוּן,
זְרוֹעֲךָ הַגְּדֹלָה לַחְשֹׂף לְעֵין חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן,
שִׁבְחֲךָ אָז יְתַנּוּ הַכֹּל וְיָעִידוּ בְכִשְׁרוֹן:
אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן!

הָשֵׁב שְׁבוּת עַמְּךָ וּבְנֵה מִקְדַּשׁ אֲרִיאֵל,
קַיֵּם נֹעַם דְּבָרְךָ: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“;
חָזָק וְאַמִּיץ, הַרְאֵנוּ נִקְמָתְךָ בְּצַר גּוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי עִמָּנוּאֵל בֶּן־שְׁלֹמֹה

(ברומא, נולד לערך ה״א ל׳, ומת לערך ה״א צ׳)

טוֹב לַחֲסוֹת בַּיָי

אִם־תִּקְטְלֵנִי, אֵל, לְךָ אוֹחִילָה, אָנוּס לְעֶזְרָה מִמְּךָ — אֵלֶיךָ,
אֶתְכַּס בְּכַנְפוֹת חַסְדְּךָ יוֹם צָר, וּמֵ־ חֲמָתְךָ אֶבְרַח עֲדֵי צִלֶּךָ,
אֶבְטַח בְּיוֹם חשֶׁךְ וְקַדְרוּת זַעְמְךָ, לֵאוֹר בְּאוֹר יִשְׁעֲךָ וְנֵר הִלֶּךָ;
הִנֵּה לְבָבִי עִם־לְבָבוֹת עַמְּךָ — עַמְּךָ נְדָבֹת הֵם בְּיוֹם חֵילֶךָ!

*

מֵיֵי מִשְׁפַּט־אִישׁ

אוֹיָה לְנַפְשִׁי, מַה־מְּאֹד יָרֵאתִי!
אִלּוּ אֲנִי קָרוּא לְמִשְׁפַּט־מֶלֶךְ,
יִזַּל כְּטַל דִּמְעִי וְרוּחִי תֵלֵךְ,
נַפְשִׁי אֲזַי לַמָּוְתָה הֶעֱרֵיתִי.

צַר־לִי, עֲמִיתַי, וַאֲנִי נִקְרֵאתִי
לִפְנֵי אֲדוֹן עוֹלָם, רְאוּ אֵיךְ אֵלֵךְ,
מָךְ מִתְּבוּנָה וֶאֱמוּנָה הֵלֶךְ?
טוֹב־לִי אֲנִי עוֹד שָׁם וְלֹא־נִבְרֵאתִי!

אוֹיָה, יְחִידָתִי, וְאֵיךְ לֹא־תַחְשְׁבִי
מָחָר אֲשֶׁר תִּסְעִי? רְאִי אָן תַּחֲנִי,
יוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּךְ רְאִי מַה־תַּעֲנִי!
מִכֵּס רְדִי, נַפְשִׁי, וְעַל־עָפָר שְׁבִי,
עֵרֶשׂ רְבַדְתּוּ לָךְ תְּמוֹל שָׁם תִּשְׁכְּבִי,
מַצְרֵף וְכוּר לָאֵל — וּבוֹ תִּבָּחֲנִי!

*

עַיִן רָאָה

תַּרְתִּי בְלִבִּי: אִם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר
יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז יְמַשֵּׁשׁ אָהֳלִי,
יִשְׁמֹר תְּנוּעוֹתַי וְיַשְׁקִיף פָּעֳלִי —
אֶעֱצְרָה, אֶתֵּן לְרוּחִי מַעְצָר,

אַיְשִׁר פְּעֻלּוֹתַי וְאֶהְיֶה נֶעְצָר;
אִם־כִּי יְהִי אָוֶן וְנֶגַע אוֹ חֳלִי,
אֶכְתּוֹשׁ גְּאוֹן לִבִּי בְּרִיפוֹת בַּעֲלִי,
אָאִיר פְּנֵי נַפְשִׁי כְּמוֹ־אוֹר וָצָר.

מָה אוֹמְרָה, נִכְאָב, וְיֹצֵר עַיִן
בֹּחֵן לְכִלְיוֹתַי, וְיָדוֹ רִקְמָה
גָּלְמִי, וְכָל־רֵעַי בְּסִפְרוֹ נִכְתָּבוּ;
הוֹצִיא יְסוֹד עוֹלָם לְיֵשׁ מֵאַיִן
מַשְׁקִיף סְתָרֵינוּ, וְאֵיךְ נִתְחַכְּמָה
לַסְתֹּר עֲצָתֵנוּ — וְדִינָיו נִצָּבוּ!

*

בֵּית מוֹעֵד לְכָל־חָי

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם יִפַּם לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם,
כִּי־אֶזְכְּרָה הַשֹּׁכְבִים שָׁמָּה, אֵיךְ הָיְתָה אָרְחָם וְגַם־רִבְעָם,
אֶזְכֹּר יְמֵי שִׁבְתָּם בְּתֵבֵל, אַף־ אֶזְכֹּר נְסִבָּה סִבְּבָה נָסְעָם.
בָּהֶם אֲנָשִׁים חָכְמוּ לִמְאֹד, עַד כִּי־לְמֶרְחָק נָשְׂאוּ דֵעָם,
הַדֹּרְשִׁים טוֹבָה אֱלֵי עַמָּם, הַדֹּבְרִים שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעָם;
בָּם בַּהֲמוֹת שָׂדַי בְּתַבְנִית אִישׁ, וַיְשַׁלְּחֵם הָאֵל בְּיַד־פִּשְׁעָם;
בָּם בַּעֲלֵי אַשְׁמָה כְּמוֹ אָמוֹן, אַף־בַּעֲלֵי חַטָּאת כְּיָרָבְעָם,
הָאֹמְרִים לַעֲבָרִים סוּרוּ, וּמְקַדְּשִׁים הָעָם בְּמַגָּעָם,
יִתְהֹלֲלוּ יִתְמֹלֲלוּ אֵימִים, אַף־הֻכּוּ לוֹ שָׁמְעוּ שִׁמְעָם,
נִלְאָה זְמָן לִרְפֹּא מְשׁוּבוֹתָם, כִּי־הֶחֱלִיף צִבְעָם וְלֹא טִבְעָם,
לֹא־נָתְנוּ לִבָּם לְאַחֲרִיתָם, הִטּוּ לְבָבָם אַחֲרֵי בִצְעָם.
שָׁמָּה רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז, שָׁם יוֹעֲצֵי אֶרֶץ בְּמַדָּעָם,
שָׁמָּה עֲבָדִים מֵאֲדֹנֵיהֶם חָפְשִׁים, וְשָׁם כֵּהָה, אֱמֶת, נִגְעָם,
שָׁמָּה יְגֵעִים בַּזְּמָן נָחוּ, שָׁם מָצְאוּ נָפְשָׁם וּמַרְגּוֹעָם,
קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם, וְכָל־הַיְקוּם שָׁם רָבְדוּ עַרְשָׂם וּמַצָּעָם,
יַחַד אֲסִירִים שַׁאֲנַנּוּ שָׁם, לֹא שָׁמְעוּ נֹגֵשׂ וְקוֹל רֵעָם,
לֹא־נִכְּרוּ שׁוֹעִים וְנִכְבָּדִים לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים, מָלְאוּ זָעַם,
הִתְיָאֲשׁוּ הֵם מַרְאוֹת טוֹבָה, לֹא־עוֹד יְקַוּוּ לַחֲזוֹת נֹעַם.
לִבִּי סְחַרְחַר בַּחֲזוֹת כָּל־זֹאת, לֹא־אֶשְׂמְחָה עֵת אֶחֱזֶה צַלְעָם,
צַר־לִי, וְאִם אֶהְיֶה כְמִתְעַלֵּם — יוֹם יוֹם אֲנִי הֹלֵךְ לְמִסְפָּעָם,

יַנְחֶה זְמָן אֹתִי וְיִתְפַּלָּא   בִי, כַּאֲשֶׁר נָחָם וְהִסִּיעָם,
אֵרֵד שְׁאוֹל תַּחְתִּית, וְאַגִּיעַ   בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יָרָם וְהִגִּיעָם,
יַשְׁקֶה זְמַנִּי לַעֲנָה וָרֹאשׁ   לִי, כַּאֲשֶׁר הִשְׁקָם וְהִשְׂבִּיעָם,
יַשְׁפִּיל גְּאוֹן לִבִּי וְיַכְנִיעַ   עָרְפִּי, כְּהִשְׁפִּילָם וְהִכְנִיעָם.
לוּלֵי אֲשֶׁר יָעַד אֱלֹהִים חַי   לָשׁוּב לְרַחֵם אֶת־אֲשֶׁר זָעָם,
עֵת יָקִצוּ כָּל־שֹׁכְנֵי עָפָר   חַסְדּוֹ וְעִזּוּזוֹ לְהוֹדִיעָם,
וּלְהַחֲלִיץ עַצְמוֹת מְקֻדָּשָׁיו   אֶת־מַלְאָכָיו יִשְׁלַח לְהַרְגִּיעָם —
זֹאת בַּחֲזוֹתִי יִפְּלוּ פָנַי,   יִמַּס לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם!

*

תֵּבֵל — תֶּבֶל

תֵּבֵל — כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ,   יִדְמֶה אֶל־גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
תַּחְתָּיו נַחַל שׁוֹטֵף עָמֹק,   בּוֹ נָתוּן חֶבֶל גָּרוּעַ,
דִּלֶּה עָצֵל, יָמָיו כַּצֵּל,   רֹאשׁ פָּרוּעַ, אִישׁ־צָרוּעַ,
וּדְלִי רָצוּץ, נִבְזֶה, נָפוּץ,   קָלוּט, שָׂרוּעַ, קָרוּעַ —
יוֹם בָּא לִדְלוֹת נָפַל, וַתִּ־   שָּׁבֵר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

הָהּ לִזְמַנִּי, כָּתַב שִׂטְנָה   עָלַי, לֹא־הִשְׁאִיר לִי עֶדְנָה!
בִּימֵי חָרְפִּי הַשִּׁיר עַל־פִּי   רָתַם רִכְבּוֹ, עַל־פִּי חָנָה;
כָּל־הַשִּׁירוֹת מִבּוֹר שִׁירוֹ־   תַי תִּקַּחְנָה וַתְּמַלֶּאנָה,
מִרְמַס רַגְלַי הֵם תִּרְעֶינָה,   מִרְפַּשׂ רַגְלַי הֵם תִּשְׁתֶּינָה,
לוֹ הִמְלִיכוּ מֶלֶךְ שִׁירֵי   חֵשֶׁק — שִׁירוֹתַי תִּמְלֹכְנָה.
הָיִיתִי שַׁעֲשׁוּעֵי לִבּוֹת,   יַעֲלוֹת הַחֵן בִּי תָגֵלְנָה,
בִּי תִשְׁכַּחְנָה אֵידָן, אֹתִי   עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתָן תַּעֲלֶינָה,
וּבְחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם   הָיִיתִי קָרוּא רִאשֹׁנָה;

דַּדֵּי עָרְבוּ לִצְבִיּוֹת חֵן   וַיָּבֹאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה,
לֹא־שָׂגְבָה עָפְרָה מִמֶּנִּי,   לֹא־תִבָּצֵר עִיר צִיּוֹנָה,
אִם־תִּסְתַּתֵּר בַּמִּסְתָּרִים —   הֶאָנֹכִי לֹא־אֶרְאֶנָּה?
לוּ תֵחָבֵא אֶל־תּוֹךְ הַיָּם —   מִשָּׁם יָדִי תִקָּחֶנָּה,
אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר אוֹ   בֵּין כּוֹכָבִים תָּשִׂים קִנָּהּ,
אוֹ כָעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא —   מִשָּׁם יָדִי תוֹרִידֶנָּה,
אַשְׁפִּילֶנָּה עַד־הָאָרֶץ,   עַד־הֶעָפָר אַגִּיעֶנָּה!
אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ, וּזְמַן־   נִי נָחַנִי אֶל־תּוֹךְ גַּנָּהּ,
לִרְאוֹת הַדּוּדָאִים, לִרְעוֹת   בַּגַּנִּים, לִלְקֹט שׁוֹשַׁנָּה.
שָׁם רָאִיתִי עָפְרָה בָרָה   וּמְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה,
יוֹם צִיֵּר חוֹנֵן הַצּוּרוֹת   אֹתָהּ — מִכָּל־עֵשֶׂק פָּנָה,
לֹא־הוֹלִיד עַל־תֵּבֵל כִּדְמוּ־   תָהּ, וּכְצַלְמָהּ עוֹד לֹא־שָׁנָה,
יוֹם הֻלֶּדֶת הַנִּכְבֶּדֶת   כָּל־הֶהָרִים פָּצְחוּ רִנָּה;
רֹאשָׁהּ עָלֶיהָ כַּכַּרְמֶל,   וּשְׂפָתֶיהָ מָן תִּטֹּפְנָה,
וּמְאוֹרֵי אוֹר בַּשָּׁמַיִם   קֹדְרִים מוּל זֹהַר יִפְעָתָהּ,
שָׁרְרָהּ אַגַּן סַהַר לֹא־יֶחְ —   סַר, וַעֲרֵמַת חִטִּים בִּטְנָהּ,
וּלְחָיֶיהָ — כָּל־הָאוֹרִים   בָּם תִּזְרַחְנָה, בָּם תַּעֲרֹבְנָה,
וּבְנִרְדָּם לֵב נִרְדָּם יֵעוֹר,   וּבְנִיר־דָּם כָּאוֹר תָּאֹרְנָה;
עֵינֶיהָ לַהַט הַחֶרֶב,   תִּתְהַפֵּכְנָה אֶל־כָּל־פִּנָּה,
עֶשְׁתֹּנֹתַי וּמְזִמּוֹתַי   גַּם־עֵינַי בָּהֶן תַּבֵּטְנָה,
מִשְׁתָּאוֹת מֵחֲשׁוֹת לָדַעַת,   אִם־תְּגָרֵשְׁנָה אוֹ תִקְרֶאנָה —
לֹא־הִבְחַנְתִּי, אַךְ הֶאֱמַנְתִּי   כִּי הֵן אֹמְרוֹת: לֵכְנָה שֹׁבְנָה!
חַטּוֹתַי רָאִיתִי אוֹר, כְּלֶ־   יוֹתַי כָּאֵשׁ כֵּן תִּבְעַרְנָה,
לֹא־יָדַעְתִּי אִם אֵשׁ חִשְׁקָהּ   הוּא אֶת־נַפְשִׁי יְלַהֲבֶנָּה,
אוֹ מִמָּרוֹם שִׁלַּח בִּי אֵשׁ   עַל־עַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה.
אָמַרְתִּי: מַה־יָּפִית, עָפְרָה,   יִפְעַת הוֹדֵךְ מִי זֶה מָנָה?
אִם־עֵינַיִךְ לִי תִמְחַצְנָה —   יָדַיִךְ אֹתִי תְרַפֶּינָה,
חוּסִי עָלַי, וּתְנִי־נָא לִי   מִדּוּדָאֵי חִשְׁקֵךְ, יוֹנָה!
כִּשְׁמֹעַ עָפְרָה שָׁשׁ לִבָּהּ,   גַּם־עֵינֶיהָ בִּי תִצְפֶּינָה,
אָמְרָה: בִּשְׂפָתַיִם תִּתְחַתֵּן   בִּי הַיּוֹם, נֵזֶר הַבִּינָה!

אֶחְלֹק גּוּפִי לִשְׁנֵי מָנוֹת — וּבְחַר־לְךָ אַחַת מֵהֵנָּה,
הָאֵזוֹר הוּא יִגְבּוֹל־אֹתָם בֵּין עֶלְיוֹנָה לַתַּחְתּוֹנָה,
הָעֹמֶק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַּ, כִּי מָנוֹת לֹא־לְךָ אֶתֵּנָה!
עֵת שָׁמַעְתִּי, לֹא־יָדַעְתִּי אִם־אַשְׂמִילָה אִם־אֵימִנָה,
עֵינַי יָזֹקוּ מִטְרוֹת עֹז וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה,
אָז אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי, כִּי נַפְשִׁי כַּיּוֹם לֻקְחָה בְשֵׁנָה!
לֹא־יָדַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם, נַפְשִׁי עַד־כֹּה לֹא־הֵבִינָה,
כִּי עָפְרָה יַד חִשְׁקָהּ תִּקְפֹּץ, וּבְאִישׁ חֵיקָהּ תֵּרַע עֵינָהּ,
וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת, כִּי כָּאֵלֶּה אֹתִי תִקְרֶאנָה,
אַךְ לִכְבוֹדֵךְ, עָפְרָה, אֶקַּח לִי הַמָּנָה הָעֶלְיוֹנָה.
כִּשְׁמֹעַ זֹאת עָפְרַת הַחֵן, אָז כִּלְיוֹתֶיהָ תַעֲלֹזְנָה,
וַתִּשָּׁבַע: חֵי הַחֵשֶׁק, חֵי חִשְׁקָהּ, לִבִּי עֻנָּה!
יַעַן הָיְתָה־זֹּאת עִם־לִבְּךָ, כִּי לִנְדִיבוֹת לִבְּךָ פָּנָה,
חַי־אָנִי — הָאֵזוֹר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלַי שָׁם אָכִינָה,
וּמָשַׁלְתָּ בַכֹּל, וּשְׁתֵּי הַמַּמְלָכוֹת לְךָ תִּהְיֶינָה!
אָז הָלַכְתִּי עִם עָפְרַת־חֵן, עַד־בָּאתִי אֶל אַפִּרְיוֹנָהּ,
אָכַלְתִּי יַעְרָהּ, אָרִיתִי מוֹרָהּ, גַּם־שָׁתִיתִי יֵינָהּ. —
וּזְמַנִּי עַתָּה הֶלְאָנִי, וּצְבִיּוֹת חֵן לִי תִבְזֶינָה,
לֹא־תַחְשֹׁקְנָה בִּי, וּבְקוֹלִי לֹא־תִשְׁמַעְנָה, לֹא־תֹאבֶינָה;
אִם־אָמַרְתִּי לַחְשֹׁק עָפְרָה — חֵשֶׁק אַחֵר יְשַׁכְּבֶנָּה,
לֹא־תַחְפֹּצְנָה מִיָּדִי זֶ־ בַח, עוֹלָתִי לֹא־תִרְצֶינָה.
אֶצְעַק חָמָס לִצְבִיּוֹת, כִּי כִּגְמוּל יָדִי לֹא־תִגְמֹלְנָה,
לֹא־נָשִׁיתִי לֹא־נָשׁוּ־בִי, כִּי רָעָה עָלַי תַּחֲרֹשְׁנָה.
אֶתְמַהּ עַל־כִּי תָקֹצְנָה בִּי, כִּי טָמֵא וּכְסִיל תִּשְׁכֹּרְנָה,
לֹא נֶחְלוּ עַל־שִׁבְרִי כַּיּוֹם, אִלּוּ מֵתִי — לֹא תִבְכֶּינָה,
לוּ נִמְכַּרְתִּי בִקְשִׁיטָה אֶל־ עֵקֶר — אֹתִי לֹא תִפְדֶּינָה,
לוּ אֶהְיֶה פֶּטֶר לַחֲמוֹרָן — לֹא־תִפְדֵּנִי, לִי תַעֲרֹפְנָה —
כִּי הִלְבִּין שַׂעֲרִי, וּזְקָנִי מִזָּהָב אֶל־כֶּסֶף שֻׁנָּה,
כִּי־יָצָא קֶצֶף הַשֵּׂיבָה, גַּם־הֵחֵל נֶגֶף הַזִּקְנָה!

2

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם, מַה־יַּעֲשֶׂה שֶׁמֶשׁ, וְאִם־מָרָד?
אֶחֱזֶה צְבִיַּת־חֵן לְאוֹר יוֹמָם — מַה־תַּעֲרֹץ, לִבִּי, וּמַה־תֶּחֱרַד?
תִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלִי וְהִנֵּה אוֹר, תִּתְכַּס וְתִתְעַלָּף — וְהַיּוֹם רָד!

3

לִבִּי סְחַרְחַר בִּי, עָפְרָה צְבִיַּת־חֵן,
מַיִם וְשִׁבֹּלֶת חִשְׁקֵךְ שְׁטָפָתְהוּ;
נָס מִפְּנֵי קִצְפֵּךְ אָז יוֹם חֲרוֹן אַפֵּךְ,
עַד־גַּעֲרַת חִצֵּךְ כַּיּוֹם חֲלָפָתְהוּ;
חוּסִי עָלַי נַפְשִׁי, בִּי, יַעֲלַת הַחֵן,
פֶּן־יֹאמְרוּ עָלַי: אִשָּׁה הֲרָגַתְהוּ!

4

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם וְאֶרְאֶה, כִּי נִפְקַד מְקוֹם צֶדֶק וְאוֹר נֹגַהּ,
וָאֶשְׁאֲלָה כָּל־הֹבְרֵי שַׁחַק: מִי זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר שָׁגָה,
לִגְנֹב כְּהַיּוֹם כּוֹכְבֵי מָרוֹם וּלְהַעֲמִיד אֶרֶץ עָלַי תּוּגָה?
וַיֹּאמְרוּ־לִי: דּוֹד, שְׁאֵלָתְךָ לִמְאֹד חֲקַרְנוּהָ לְהַשִּׂיגָהּ!
לֹא־נֶעְדְּרוּ צֶדֶק וְנֹגַהּ, כִּי עַל־חוּג אֲדָמָה זָהֳרָם יִגַּהּ,
אַךְ יָרְדוּ הֵמָּה וְשָׁכְנוּ רֹאשׁ עָפְרָה, בְּשׁוּשַׁן הַיֳּפִי סוּגָה;
שׁוּר עֵין יְמִינָהּ — תֶּחֱזֶה צֶדֶק, שׁוּר עֵין שְׂמֹאלָהּ — תֶּחֱזֶה נֹגַהּ!

*

לֵץ הַיָּיִן

יֹאמַר יָיִן: עֹז אֶזְרָתִי, לִפְגָרִים נֶפֶשׁ הֶחְזַרְתִּי;
אֵין לִתְמֹהַּ, אִם־לִי תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ עַם־זוּ יָצַרְתִּי,
כִּי רַבִּים מִמָּוֶת אֶגְאַל, וִימֵי רַבִּים כֵּן הִקְצַרְתִּי.
זֶה חַסְדִּי עִם־רֵעַי, כִּי כָל־ מֹצְאִי יֹאמַר: אַךְ עָשַׁרְתִּי!

וּבְעֵת מִמֶּנִּי יִשְׂבַּע אִישׁ,   יֹאמַר: דָּבָר לֹא־חָסָרְתִּי!
מִלֵּב אַבִּיר תּוּגָה אָסִיר,   שִׂמְחָה וָגִיל לוֹ עוֹרָרְתִּי,
וּלְהַגִּיעוֹ לִמְחוֹז חֶפְצוֹ   בְּמְשׁוֹטוֹת שִׂכְלִי חָתָרְתִּי;
חָיוּ שֹׁכְנֵי עָפָר, יוֹם עַל־   לִבָּם טַל אוֹרֹת הִמְטָרְתִּי.
אִישׁ לֹא־שָׁתָה יַיִן יִעָף,   יֹאמַר: כֹּחַ לֹא־עָצָרְתִּי!
הָיִיתִי שִׂמְחַת הַיְצוּרִים,   וּשְׁנַת טוֹבָתָם עִטָּרְתִּי.
מִן־לֶדָתִי טַל יַלְדֻתִי,   אַזְקִין — אָז תִּגְדַּל תִּפְאַרְתִּי,
מִיּוֹם נֹתַ נָטַע כָּרֶם,   לִמְלֹךְ עַל־תֵּבֵל נִכְתָּרְתִּי;
בִּי יִתְהַלֵּל כָּל־מִתְהַלֵּל,   עַל־כָּל־תַּעֲנוּגִים אֻשָּׁרְתִּי,
וּלְהַרְאוֹת הָעַמִּים יָפְיִי —   עַל־גִּלְדִי שַׂק לֹא־תָפָרְתִּי,
עָרֹם יִרְאוּנִי — לֹא־אֵבוֹשׁ,   לֹא־חָפַרְתִּי כִּי נֶהְדָּרְתִּי.
כָּל־אִישׁ יַחְשֹׁק אֶת־פִּי לִנְשֹׁק,   וּבְעֵינֵי רֹאַי יָקָרְתִּי,
שַׂר עִם־סֹחֵר פְּנֵי שַׁחַר,   וּפְנֵי אַחֵר לֹא־שִׁחָרְתִּי.
אָסִיר שָׂפָה אֶל־נֶאֱמָנִים,   וּלְשׁוֹן נִלְעָגִים הִגְבָּרְתִּי,
אַפְרִיד לְבּוֹת הַנִּצְמָדִים,   חֹשֵׁק עִם־עָפְרָה הֶחְבָּרְתִּי,
וּבְתֻלוֹת נוֹבַבְתִּי, וּבְיַד   הַחֹשְׁקִים אֹתָם הִסְגַּרְתִּי,
כָּל־הַחֹשְׁקִים לִי זִבֵּחוּ,   אַף־קִטְּרוּ אֶל־מִכְמַרְתִּי,
כִּי בָהֵמָּה שָׁמֵן חֶלְקָם,   וּלְהַמְצִיא חֻקָּם מִהַרְתִּי.
כָּל־דֶּרֶךְ אֶדְרֹךְ נָגַהּ אוֹר,   יָקָם לִי אֹמֶר גָּזָרְתִּי.
אִישִׁים חָשְׁבוּ לִקְבֹּר אֹתִי —   זֶה כַּמָּה אֹתָם קָבָרְתִּי,
אוֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג — וּבְעֹז   יָדִי עַל־כֻּלָּם גָּבָרְתִּי,
אֵת שֶׁהִתִּירוּ אָסַרְתִּי,   אֵת שֶׁאָסָרוּ הִתָּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׂחֲקוּ אָז בָּכִיתִי,   וּבְעֵת בָּכוּ אָז שׁוֹרָרְתִּי,
וּבְעֵת פָּרְצוּ — בָּנִיתִי,   וּבְעֵת בָּנוּ אָז סָתָרְתִּי,
וּבְעֵת עָקְרוּ — נָטָעְתִּי,   וּבְעֵת נָטְעוּ — עָקָרְתִּי,
וּבְעֵת דִּבְּרוּ — הֶחְשֵׁיתִי,   וּבְעֵת הֶחְשׁוּ אָז דִּבַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׁמְרוּ — הִשְׁלַכְתִּי,   וּבְעֵת הִשְׁלִיכוּ שָׁמָרְתִּי,
קֶשֶׁר אַמִּיץ אַתִּיר, וּבְרִית   כְּרוּת בֵּין רֵעִים הֵפָרְתִּי,
שׁוֹשַׁתִּי עִיר אַף־מַמְלָכוֹת,   וּגְבֻלוֹת עַמִּים הֵסָרְתִּי,
וִיסֹדֵי עִיר גִּלִּיתִי, אַף   אַבְנֵי־גִר לַגַּי הִגַּרְתִּי,

וּצְבָא־רוּם בִּזְבֻל יִשְׁאָרְתִּי, וּלְבַדִּי נָבִיא נוֹתָרְתִּי,
קָדְרוּ שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה, אַךְ אוּרִי יָהֵל, לֹא קָדָרְתִּי!
בֵּין אִם־יִהְיֶה בֵּין לֹא־יִהְיֶה — בִּקְהַל רָב צֶדֶק בִּשַּׂרְתִּי,
בָּטְחוּ אִישִׁים בִּנְדָרַי — אַךְ לֹא־קִיַּמְתִּי שֶׁנָּדָרְתִּי;
כֶּרֶם לֹא־נָטַעְתִּי אֶבְצֹר, שָׂדֶה לֹא־אֶזְרַע קָצָרְתִּי.
עָלַי פָּצוּ פִּיהֶם חַכְמֵי עוֹלָם, אָמְרוּ כִּי סָרָרְתִּי,
וּלְעִוֵּר עֵינַי חָשְׁבוּ, אָכֵן עֵינֵיהֶם עִוַּרְתִּי,
וּבְחָשְׁבָם כִּי אִתִּי שָׁתוּ — עַל־חוּג רֹאשָׁם נִתְבַּצָּרְתִּי,
חָשַׂפְתִּי מַצְפּוּן לִבּוֹתָם, וּבְקִרְבָּם סוֹד לֹא־הִשְׁאָרְתִּי,
בָּזוּנִי יַעַן נִמְכָּרְתִּי, שָׁכְחוּ כִּי־אֹתָם מָכָרְתִּי,
אַשְׁכִּיר יוֹם יוֹם אִישִׁים אֵין־קֵץ, אַךְ מִיָּמַי לֹא־שֻׂכָּרְתִּי,
וּבְרַגְלֵיהֶם אִם־נִרְמַסְתִּי — אֶזְכֹּר כִּי רַבִּים יִסַּרְתִּי.
אִישִׁים הוֹצִיאוּ דִבָּתִי — נָפְלוּ תּוֹךְ שַׁחַת חָפָרְתִּי,
וּבְעֵת כִּי עָלַי קָשָׁרוּ, תּוֹךְ לִבּוֹתָם אָז נִקְשָׁרְתִּי,
לֹא־הָיוּ לָהֶם יָדַיִם, יוֹם פָּנַי מֵהֶם הִסְתָּרְתִּי.
שִׁבַּרְתִּי רָאשֵׁי תַנִּינִים, וּבְעֶזְוּ הַיָּם פּוֹרָרְתִּי,
לֹא־נִמְלְטוּ מִיַּד רִשְׁתִּי, הֵם חָלְמוּ — אַף־פָּתָרְתִּי,
אִמִּים הִשְׁפַּלְתִּי עַד־אָרֶץ, שָׂרִים בֶּעָפָר עִפָּרְתִּי.
וּבְשִׁבְתִּי בָדָד, דּוּמִיָּה, בָּטַח לִבִּי אַף־נֶעְזָרְתִּי,
אָמְנָם עֵת צָפוּ־מַיִם עַל־ רֹאשִׁי — אָמַרְתִּי: נִגְזָרְתִּי!

*

הַתְּלִים

1

רְפָא אֵלִי

גְּדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי לְרַפֵּאת צְבִיָּה חָלְתָה יָמִים שְׁמוֹנָה,
מְצָאתִיהָ בְּמִטַּת־שֵׁן, אֲחוּזָה בְּחַבְלֵי־בוּץ, עָלֵי תוֹלָע אֲמֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: שְׁלוֹמוֹת לָךְ, צְבִיָּה, שְׁלוֹמוֹת לָךְ בְּעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!
וְשָׁלַחְתִּי אֲנִי אֶת־יַד יְמִינִי לְמַשֵּׁשׁ בּוֹ בְּדֶפֶק יַד־יְמִינָהּ,

וּמִגְּדֵל לְבָבָהּ נֶתְנָה עַל־   יְמִינָהּ סוּת כְּמוֹ מַטְלִית לְבָנָה.
אֲזַי גָּדַל מְאֹד לִבִּי בְּעֵינַי   וְחָשַׁבְתִּי לְהָתֵל בָּהּ כְּיוֹנָה,
וְעִם־חָשְׁבִּי יְעָצַנִי לְבָבִי,   וְשַׂמְתִּי עַל־מְקוֹם דֶּפֶק לְבֵנָה,
וּמִשַּׁשְׁתִּי אֲזַי עַל־הַלְּבֵנָה   בְּמַחְתָּה הָיְתָה אֶצְלִי נְתֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: וְאֵיכָה תַחֲרִשׁוּן,   וְהָעַלְמָה מְאֹד רַב עִצְּבוֹנָהּ?!
לְכוּ מַהֵר, קְחוּ קַרְנֵי זְאֵבִים   וּמִיץ־שַׁיִשׁ וְזַהַר הַלְּבָנָה,
וְחָלָב תַּרְנְגֹלֶת בַּת־שְׁנָתָהּ,   וְעֵין אָשׁוּת וּמָרַת תֹּר וְיוֹנָה
וְקַח נֹצַת כְּנַף עֹרֵב אֲדַמְדָּם,   וְצֵל הַבּוֹר וְרֵיחַ הַלְּבֹנָה,
וְקַח מִן־הַצְּפַרְדֵּעַ זְנָבוֹ,   וְקוֹל הַתּוֹר וְחָלָב בַּת־יְעֵנָה,
וְהַרְתֵּחַ תּוֹךְ כְּלִי דוֹנַג וּבַשֵּׁל   בְּתוֹכָם תְּאֳמֵי פִרְדָּה שְׁמֵנָה,
וְתִשְׁטָחֵם עֲלֵי עוֹר הַנְּמָלָה,   וְלָעֶרֶב חֲבוֹשׁ אֹתָם בְּבִטְנָהּ.
וְאִם־מָאֵן תְּמָאֵן לַעֲשׂוֹת זֹאת,   קְחוּ יַלְדָּהּ וּמִרְטוּ אֶת־זְקָנָהּ,
וְשִׂרְפוּהָ בְּמֵי יַם־סוּף לְמֶלְאָהּ,   וְהָעַלְמָה תְּקַבֵּל אֶת־עֲשָׁנָהּ;
וְקַח שַׂעֲרוֹת שְׁחֹרוֹת, צַמְּתוּ־לָהּ   בְּכַף יָדָהּ, לְגָרֵר בָּם לְשׁוֹנָהּ.
וְהִנֵּה־זֹאת חֲקַרְנוּהָ וְכֶן־הִיא,   וְכָזֹאת הִיא עֲצָתִי הַנְּכוֹנָה,
רְאִיתִיהָ בְּסִפְרֵי הַנְּבוֹנִים,   לְמַחְלָתָהּ נְתַתִּיהָ לְמָנָה,
וּמִטַּעַם אֶבֶן־זֹהַר וְרָאזִי   וְאִפּוֹקְרָט וְרָאשֵׁי הַתְּבוּנָה.

2

עֵדֶן וְתֹפֶת

נַפְשִׁי בְקִרְבִּי תַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבֶת,
לָקוּץ בְּעֵדֶן־גַּן וְלִרְצוֹת תֹּפֶת,
כִּי־אֶמְצְאָה שָׁם צוּף־דְּבַשׁ עִם־נֹפֶת,
שָׁם כָּל־צְבִיַּת־חֵן וְקוֹל עֹגֶבֶת.

מַה־לִּי בְעֵדֶן־גַּן וְאֵין אֹהֶבֶת
שָׁם, רַק שְׁחֹרוֹת מִשְּׁחוֹר אוֹ זֶפֶת,
שָׁמָּה זְקֵנוֹת בַּעֲלוֹת יַלֶּפֶת,
נַפְשִׁי בְּחֶבְרָתָם תְּהִי נֶעְצֶבֶת.

מַה־לִּי וָלָךְ, עֵדֶן, וְאַתְּ אֹסֶפֶת
כָּל־בַּעֲלוֹת מוּמִים וְכָל־אִישׁ־בֹּשֶׁת,
עַל־כֵּן חֲשַׁבְתִּיךְ בְּעֵינַי אָוֶן;
תֹּפֶת בְּעֵינַי חֵן וְהוֹד יֹסֶפֶת,
בָּךְ כָּל־צְבִיָּה הַיְקָר לֹבֶשֶׁת,
וַתֶּאֱסֹף כֹּל מַחֲמַדֵּי־עָיִן!

3

עֶבֶד עִבְרִי

כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי, קֹנֶה אָדוֹן לוֹ בִּגְבוּלָיו.
נָתַתִּי אֶל־עַבְדִּי זֶרֶת — בִּקֵּשׁ אַמָּה לוֹ בְּמִשְׁלָיו,
אָמַרְתִּי: סוּרָה וּשְׁבָה־פֹּה — בִּקֵּשׁ כַּר לָשֶׁבֶת עָלָיו,
אָמַרְתִּי: אָכְלָה מִצֵּידִי — בִּקֵּשׁ לִשְׁתּוֹת עִם טוּב מִלָּיו,
אָמַרְתִּי: לִין — בִּקֵּשׁ חָצֵר, בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלָיו,
אוֹכִילֵהוּ פַּת, אַשְׁקֵנּוּ יֵין רִקְחִי — בִּקֵּשׁ מָן וּשְׂלָיו,
הִלְבַּשְׁתִּיהוּ אֵפוֹד וּמְעִיל — בִּקֵּשׁ רִמּוֹנִים עַל־שׁוּלָיו —
לָכֵן אָרִים קוֹל כַּשּׁוֹפָר, מִטַּעַם מֶלֶךְ וּגְדֹלָיו:
לִקְנוֹת עִם־הָעֶבֶד — מַקֵּל וּרְצוּעָה לִפְרִי מַעֲלָלָיו!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־דָּוִד בֶּן־סוֹלִי

(חי בטוליטולא בשנת ה"א ס"ו)

תּוֹכֵחָה

שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקֹנֵךְ יוֹם דִּינֵךְ שָׁכַחַתְּ
וְהִכָּלְמִי מְעֻוֹנֵךְ — וְצוּר עֻזֵּךְ זָנַחַתְּ,
עַד־מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ רָדַפְתְּ יֵצֶר הוֹלֵם,
מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵךְ? מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם.

וְאַחֲרֵי רְאוּת עֵינַיִךְ
הָלְכוּ רַעְיוֹנָיִךְ,
וּמוּסָר לֹא שָׁמָעוּ,
גַּם־הַכְּלִים לֹא יָדָעוּ.

גֶּאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה
וְנַפְשִׁי בִּי הֹמִיָּה;
בְּשׁוּרִי הָרֵי עֲוֹנַי,
כִּסְּתָה כְלִמָּה פָּנָי.

שִׂמְלַת גִּילִי אֶקְרַע,
כִּי־פָנַי לַעֲשׂוֹת רַע
כַּחַלָּמִישׁ שַׂמְתִּי —
עַל־כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי.

סַרְתִּי מִנֵּי־דֶרֶךְ,
לְזֹאת אֶסְפֹּק עַל־יָרֵךְ;
מֵחַטָּאתִי פַּחְדִּי
וּכְלִמָּתִי נֶגְדִּי.

פְּרִי כַחְשִׁי אָכַלְתִּי
וְעֹל פְּשָׁעַי סָבָלְתִּי,
נָשָׂאתִי חֶרְפָּתִי,
בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלָמְתִּי.

וּשְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי
וּמַחְשְׁבוֹתַי יְרִיבוּנִי:
הֲרֹדֵף רַע וּמְזִמּוֹת
לֹא יִסַּג כְּלִמּוֹת?

בָּנִים לָאֵל חָטְאוּ
וּלְמֵי־יֶשַׁע צָמְאוּ —
בְּזָכְרָם כָּל־אֲשֶׁר אָשְׁמוּ
יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ.

לִמְשָׁרְתָיו בְּעַד נַפְשִׁי
יְצַו מַלְכִּי וּקְדשִׁי:
„בְּסוֹד בָּרִים תְּשִׂימוּהָ
וְלֹא תַכְלִימוּהָ!"

יְהִי חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי
וְחֶמְלָתְךָ תְקַדְּמֵנִי;
יֹדֵעַ כָּל־נֶעְלָם,
אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־שֵׁשֶׁת בַּרְפַת

(נולד לערך ה"א צ', חי בברצלונא, בסרקוסטא ובבלינסיאה, ומפני הגזרות הלך מספרד לאלגיר ומת שם ה"א קס"ח)

קִינָה

לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי, וְלַחְמִי רֹאשׁ וּתְלָאָה.

יְחִתֵּנִי צוּר־חֶלְקִי וּלְבָבִי,
יְקִימֵנִי לְמַטָּרָה אֶל־אֹיְבִי,
וַתְחִתֵּנִי אֶרְגַּז, וּבִבְשָׂרִי אֵין־מְתֹם, וְנֶגַע נִרְאָה.

צְעָדַי צָד מִלֶּכֶת בִּרְחֹבֹתַי,
וְשָׂם בַּסַּד פַּעֲמֵי מַרְכְּבֹתַי,
וְהֵן יִסַּד בְּצִיּוֹן אֶל־עִירִי פִּנַּת יִקְרַת מְסֻלָּאָה.

חֲמֻדוֹתַי לְמַרְגִּיזַי אֵל לְנַחֲלָה,
וְדִמְעוֹתַי לְמַכָּתִי כִּי־נַחְלָה,
וּבְחוֹמוֹתַי וּבְבֵיתִי, כְּבוֹד יַעְרִי, בָּאוּ רַבִּים וְנִכְאָה.

קְרָא אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל־יוֹדְעֵי נֶהִי,
וְצִיר וְחֶבֶל אֶל־כָּל־עֹבֵר לוּא־יְהִי,
כְּלִי־נֶבֶל לְקוֹל בֹּכִים וְכִנֹּרִי, לְנַחֲלָתִי כִּי־נִלְאָה.

בְּרִהֶיהָ בַּעֲדֵי אַרְצִי לְעוֹלָם,
פְּתָחֶיהָ נִסְגְּרוּ וְאָנוּ בְאֶבְלָם,
צְמָחֶיהָ עָבְשׁוּ, וְעִיר הֲדָרִי נִגְאֲלָה וְהוֹי מוֹרָאָה.

רְאוֹת נָקָם אֲקַו בְּשֵׂעִיר וּבְעַמּוֹן,
לְהִתְקוֹמֵם לְיוֹם הֲרֵגָה, שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן,
גְּמוּל לְהָקִים, זְרוֹעַ אֵלִי עוּרִי, בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה!

בַּהֲגִיגִי תִּבְעַר־אֵשׁ בְּקִרְבִּי,
לְמַבְלִיגִי שֹׁד וָשֶׁבֶר בְּכָל־סְבִיבִי,
אֶזְכְּרָה נְגִי־ נָתִי עַרְבִּי וְשַׁחֲרִי, וָאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־הַמַּרְאָה.

יָהּ, הֲקָצֹר קָצְרָה יָדְךָ מִפְּדוּת?
וְצַר יַעְצֹר בַּעֲמֹק בִּכְבֵדוּת,
וְאָמְרָה צֹר „הֶאָח“, בִּנְפֹל נְזִרִי, „הֶחֳרָבָה אִמָּלְאָה!“

שְׁבִי גִבּוֹר הֲיֻקַּח אוֹ יְמַלֵּט?
וְאִם יִשָּׁבוֹר מִטֹּת צָר, בִּי שַׁלֵּט?
בְּבֵית הַבּוֹר יָרְדָה בִי בָחֳרִי וּבְכֹבֶד מַשָּׂאָה!

שְׁבִי נֶאֱנָחָה, בַּת עַמִּי, וְשַׂק חִגְרִי,
וְגַם־קָרְחָה הַרְחִבִי כַּנֶּשֶׁר,
וּלְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה, אִמְרִי, הֲתִקְרַב וְתָבֹאָה?

תְּהִי מִסְעָד וְעֵזֶר אֶל־גּוֹלָתִי
לִבְלִי־תִמְעַד, וְשׁוֹבְבָה אֶל־נַחֲלָתִי,
וּמִגִּלְעָד הָבִיאָה־נָּא הַצֳּרִי לִשְׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה.

חֲזַק נִמְהַר לְבָב נִכְאָה לְהַר צִיּוֹן,
בְּרוֹשׁ תִּדְהָר בְּנוֹת הֵיכָל וְאַפִּרְיוֹן,
בְּרֹאשׁ כָּל־הַר יִהְיֶה נָכוֹן הָרִי, וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשָּׂאָה!

*

לִידִידוֹ כִּי־רָחַק מִמֶּנּוּ

לַכֹּל צָרִי אֶמְצָא כִּי אִם־לְנֹד הוֹדִים,
דְּאָגוֹת לְבָבוֹתַי גָּזְלוּ תְנוּמָתִי;
מִדֵּי תְמוּנָתוֹ אָשׁוּר, בְּהִכָּבֵד
חֹשֶׁךְ בְּכָל־בֵּיתִי — תֶּרֶב דְּאָגָתִי.
אָחִי! הֲיֵשׁ תַּעֲנוּג מָתוֹק כְּסוֹד רֵעַ,
אֵשֵׁב לְעֻמָּתוֹ אוֹ הוּא לְעֻמָּתִי?
הַאֶעֱלְצָה אַחַר נֹדוֹ וּפֵרוּדוֹ,
שָׁקוּל כְּהִפָּרֵד רוּחִי וְגוּפָתִי?!
הָהּ עַל־זְמַן הִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵיהוּ,
וָאֶמְסְכָה יֵינִי בַּעֲדוֹ בְּדִמְעָתִי!
צוּרִי! הֲיֵשׁ חֶבְרָה לִי מִפְּרִידָתוֹ?
טֶרֶם אֲסִיפָתוֹ עָרְבָה אֲסִיפָתִי!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־צֶמַח דּוּרָאן

(נולד במיורקא בחדש אדר ה"א קכ"א, חי בארגון ומפני הגזרות הלך לאלגיר ומת שם ה"א ר"ד)

אֶרֶץ חֶמְדָּה

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת, נַפְשִׁי לְזֹאת תֶּהֱמֶה תָמִיד וְרֹחֶשֶׁת,
נָאָה לְקִרְיַת מְכוֹן שֶׁבֶת אֱלֹהִים הֱיוֹת זִכְרָהּ לְפִי מִדְּבַשׁ מָתוֹק וְנִדְרֶשֶׁת;
יֵקַד לְבָבִי יְקֹד, אֶהְגֶּה בְּעֵת אֶזְכְּרָה, הָיְתָה לְעִיִּים וְגַם־שָׂדֶה וְנֶחְרֶשֶׁת.
שֵׁנָה וְאִם־אֶהֱיֶה אַל־יֵחָשֶׁב־לִי לְחֵטְא הָאֵל, וְנַפְשִׁי לְזֹאת כֹּפֶר מְבַקֶּשֶׁת;
מִי־יַעֲרֹךְ לָהּ כְּבוֹד גּוֹיִם, וְאֵיךְ אֶעֱרֹךְ נֹפֶךְ וְסַפִּיר בְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת?
עֶרֶךְ הֲדָרָהּ בְּלִי נִמְצָא בְּאַרְצוֹת אֱדוֹם וּבְכָל־גְּלִילוֹת עֲרָב וּבְצֹר וּבִפְלֶשֶׁת,
וּכְמוֹ גְבֶרֶת אֲשֶׁר תִּמְשׁוֹל בְּשִׁפְחָה תְּהִי, כִּי הִיא לְבַדָּהּ לְבוּשׁ חֹפֶשׁ מְלֻבֶּשֶׁת.
גּוּף זֶה יְנוֹפֵף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, וּבוֹ הוּא יְסוֹד אֶבֶן שְׁתִיָּה, אֲשֶׁר תֵּבֵל מְאֻשֶּׁשֶׁת,

בָּרָא אֱלֹהִים יְצִיר יָדָיו בְּעַפְרוֹת צְבִי, בּוֹ נֶאֱצַל זִיו כְּבוֹד נֶפֶשׁ וְנִפְרֶשֶׁת,
רָצָה בְקִרְבָּהּ כְּלִיל אָדָם וְהֶבֶל וְאִישׁ תָּמִים וְאָבוֹת כְּמוֹ עֲבֹת מְשֻׁלָּשֶׁת,
צָלַל בְּשֶׁטֶף יְסוֹד תֵּבֵל, וְלֹא גֻשְׁמָהּ אֶרֶץ טְהֹרָה, הֱיוֹת מֻכָּה וְנֶעֱנֶשֶׁת,
מִשְׁכַּב מְנוּחָה אֱלֵי אָבוֹת אֲזַי נִבְחֲרָה, גּוּפַת קְדֹשִׁים בְּלִי תַרְקִיב וְעֹבָשֶׁת,
חַיִּים יְמֻתּוּן, וְאִם־בָּהּ נִקְבְּרוּ עוֹד לְקֵץ יָמִין כְּנֶשֶׁר הֲלֹא נֹעַר מְחַדֶּשֶׁת.
נֶעֱנַשׁ מְדַבֵּר לְשׁוֹן סָרָה בְּאַבְנֵי־יְקָר, כִּי לֹא לְיֹשְׁבִים תְּהִי אֹכְלָה וְחֹלָשֶׁת,
רַבַּת אֱמֶת הִיא כְּבַת־מֶלֶךְ, לְזֹאת מֹרְדִים בָּאֵל מְקִיאָה כְּסִיר חֶלְאָה וְנִבְאֶשֶׁת;
חָסֵר בְּלִי מָצְאוּ הַשֹּׁכְנִים בָּהּ, אֲבָל בִּדְבַשׁ וְחָלָב וְכָל־טוֹבָה מְחֻמֶּשֶׁת,
זֶרַע לְשֹׁמְטִים הֲלֹא תוֹסִיף, וְאִם־נֶעֶבְדוּ בָהּ נֶעֱזָבָה אָז תְּהִי מֵהֶם וְנִטֶּשֶׁת,
קִנְאוּ בְּלֹא־אֵל לְאֵל, מִשְׁפָּט בְּלִי יָדְעוּ, שָׁלְחָה אֲרָיוֹת אֱוִיל לִכְתּוֹשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת.
נִבְחַר מְחוֹזָהּ לְבֵית עֹלָה וְאִשֶּׁה וְיַיִן נֶסֶךְ וְסוֹד מַחֲבַת תַּנּוּר וּמַרְחֶשֶׁת;
צֶדֶק בְּקִרְבָּהּ בְּלִי יָמִישׁ וְיָלִין, הֲכִי עָוֹן וְחֵטְא נֹשְׂאָה לָעָם וְכֹבֶשֶׁת,
חַטֹּאת וְאִם־אָדְמוּ תַּלְבִּין, וְהַזּוֹרִית תְּגַל סוֹד זֶה, וְעֵין מֹרְדִים אֵיךְ זֶה מְכַחֶשֶׁת?
אָמְנָה שְׁכִינָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, וְעֵדוּת בְּאֵשׁ שַׁחַק וְנֵר מַעֲרָב, מֵאִיר כְּנִבְרֶשֶׁת;
בֵּית־אֵל מְכֻוָּן לְמוּל שַׁעַר שְׁחָקִים, עֲלוֹת בּוֹ הַתְּפִלּוֹת כְּמוֹ דֶרֶךְ מְפֻלֶּשֶׁת.
גֵּיא מַחֲזֶה נִקְרְאָה, כִּי לַנְּבוּאָה לְבַד נִפְלֵאת, לְחַדֵּד מְאֹד רַעְיוֹן וְלַטֶּשֶׁת,
דִּינֵי נְפָשׁוֹת, וְכֵן מִקְרָא יְרָחִים, וְכָל־הָדָר וְיֶתֶר שְׂאֵת לְקָחָהּ וְיֹרֶשֶׁת,
הֶכְשֵׁר נְסָכִים וְזֵית שֶׁמֶן מְנָחוֹת וְנֵר לָהּ, כִּי בְּעֵץ טוֹב בְּגַן הָאֵל מְשֻׁרֶּשֶׁת,
וּלְפִי קְצִירָהּ יְהִי חֶשְׁבּוֹן תְּקֻפוֹת לְבָד, כִּי הִיא תְבַכֵּר וְכֹל בִּלְתָּהּ מְלַקֶּשֶׁת.
זִבְחֵי קֳדָשִׁים הֲלֹא חֶבְרוֹן לְזֹאת נִבְחֲרָה, כִּי צֹאן וּבָקָר רְעִי עֵשֶׂה וְרֹכֶשֶׁת.
חֶסֶד אֱלֹהִים עֲלֵי שֹׁכְנִים בְּתוֹכָהּ, וְהוּא פֹּקֵד בְּבָנִים וְאִם־נַפְשָׁם מְיָאֶשֶׁת;
טַח מֵרְאוֹת עֵין אֱוִיל נֹטֵשׁ מְגוּרָהּ, בְּמוֹ מִצְוֹת מְאֹד רְחָבָה מִדָּהּ וְנִטֶּשֶׁת,
יֵאוֹת עָנוּשׁ לֵץ אֲשֶׁר מוֹצִיא עֲבָדָיו, וְזוּג מֹרֵד בְּזוּגוֹ בְּזֶה אִשָּׁה מְגֹרֶשֶׁת.
כִּדְמוּת פְּלָאִים יְהִי נֶגַע בְּקִיר עֵת מְצֹא חֵיל הָאֱמֹרִי — לְזֹאת תְּתַּץ וְנִטֶּשֶׁת.
לִלְחֹךְ עֲפָרָהּ הֲלֹא עֹבְדֵי אֱלִיל יֶהֱמוּ כַּיָּם, וְאִם הִיא בְּיַד יָשָׁר מְעֻקֶּשֶׁת:
מוֹרָשׁ עֲדֵי־עַד לְעַם קָדוֹשׁ הֲלֹא נִתְּנָה — אַךְ אִם־בְּרִית יִשְׁמְרוּ כַּדָּת מְפֹרֶשֶׁת.
נָאוָה לְמִי יָאֲתָה בִּלְתִּי לְבֶן־אֹהֲבִים? לֹא־יִתְּנוּ אֶל־יְלִיד בַּיִת — מְחֻפֶּשֶׁת!
סוֹדוֹ לְעַם־זוּ הֲלֹא גָלָה אֱלֹהִים, וְלֹא בָחַר בְּזָרָה כְּמוֹ עִוֵּר מְגַשֶּׁשֶׁת;
עַל־יַד גְּבִיר נֶאֱמָן הִכָּה לְמִצְרִי בְּיַד הוֹיָה, בְּפִשְׁעָהּ הֲלֹא כָשְׁלָה וְנוֹקֶשֶׁת,
פֶּלֶא אֲשֶׁר לֹא לְכָל־גּוֹי נַעֲשָׂה יוֹם אֲשֶׁר גָּעַר בְּיַם־סוּף וְעָם עָבַר בְּיַבָּשֶׁת,

צֵיד־מָן וּמֵי הַבְּאֵר וּשְׂלָיו וְעָנָן, וְיוֹם דָּת נִתְּנָה רָעֲשָׁה אֶרֶץ מְנֹעֲשֶׁת,
קֶרֶן לְסִיחוֹן וְעוֹג נִגְדַּע, וְאָז יָרְשׁוּ אַרְצָם, הֲכִי לְחָמָה יַד־אֵל וּמוֹרָשֶׁת,
רָצוֹא תְּרוּצֵץ וְשׁוֹב חַמָּה לְסַפֵּר כְּבוֹד הָאֵל, וְעֵת נִלְחֲמוּ תֹּדֵם וּמַחְרֶשֶׁת —
שָׁוְא יֶחֱזוּ קֹסְמִים, אַךְ תֶּחֱזֶה מַחֲזֵה שַׁדַּי עֲדָתִי, וְלֹא כָהֵם מְנַחֶשֶׁת.
תָּחִיל גְּבֶרֶת בְּיַד שִׁפְחָה, אֲשֶׁר הָיְתָה מָאָז שְׁמֵנָה, וְהִיא רָזָה וְכַחֶשֶׁת;
אוֹיָה לְבָנִים אֲשֶׁר גָּלוּ, בְּאֶרֶץ נְדוֹד רַגְלָם נְתוּנָה בְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת!
נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מְאֹד תֶּהֱמֶה, וּמָזוֹר בְּלִי תִמְצָא, וְלֹא רֻכְּכָה גַּם־לֹא מְחֻבֶּשֶׁת,
יוֹם הֶחָרְבָה הֲלֹא נִמְלֵאת בְּכָל־מַחֲמָד צֹר מַעֲטִירָה, וְהִיא הַיּוֹם מְרֻשָּׁשֶׁת!
שָׁפַךְ כְּבֵדִי אֱלֵי־אֶרֶץ, וְגַם־נִגְּרָה עֵינִי בְדִמְעָה, עֲדֵי עָתְקָה וְעָשֵׁשֶׁת,
מִבּוּז אֲמָתִי, אֲשֶׁר תִּרְדֶּה בְּפֶרֶךְ וְלֹא תַחְמֹל, וְתִשֹּׁךְ כְּמוֹ אֶפְעֶה וּמַפְרֶשֶׁת.
עַד־מָה, אֱלֹהִים, אֱהִי נִשְׁכָּח וּבִי תֶּאֱנַף? יוֹמָם בְּחֹשֶׁךְ הֲלֹא יָדַי מְמַשֶּׁשֶׁת,
וַיְפַלְּחוּ אֹיְבַי כִּלְיוֹת חֲסִידַי וְלֹא חָמְלוּ, וְאֶהְיֶה אֲנִי מַצָּב לְבֶן־קֶשֶׁת!
נָקָם לְאֹיַבְתְּךָ תָשִׁיב, אֲשֶׁר שָׁוְא וְרִיק תֶּהְגֶּה וְתִתְיַצְּבָה לָרִיב וְרֹגֶשֶׁת;
חֶפְצִי לְהַשְׁלִים, אֲנִי שָׁלוֹם אֲדַבֵּר וְהִיא אָוֶן בְּקִרְבָּהּ, וְרַע הֹגָה וְרֹחֶשֶׁת.
זָכְרָה לְרַעְיָה, יְדִיד, אַהֲבַת כְּלוּלוֹת לְעֵת תַּלְבִּין לְבֵנִים וְקַשׁ הָיְתָה מְקֹשֶׁשֶׁת,
קָרֵב יְשׁוּעָה אֱלֵי מִתְאַבְּלִים, גַּם־פְּאֵר תִּתֵּן לְיֹשְׁבָה בְּתוֹךְ אֵפֶר וּמִתְרַפֶּשֶׁת;
נַחֵם אֲבֵלִים וְאוֹר יִזְרַח עֲלֵיהֶם, וְיַד אוֹיְבִים בְּמוֹ־יוֹם תְּהִי חֹשֶׁךְ מְפַגֶּשֶׁת,
צָרִים אֲשֶׁר בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ, אֵל, תְּכַל מַהֵר, וְרִשְׁעָה אֱלֵי תַחְפּוּר וּמִבְאָשֶׁת.
חוּשָׁה עֲתִדֹת אֱלֵי־עָם שָׂבְעוּ בוּז, וּפַח תִּשָּׁבֵר וְיִמָּלְטוּ מִבּוֹר וּמֵרֶשֶׁת,
אֶבְלִי לְשָׂשׂוֹן הֲפֹךְ, גּוֹאֵל לְצִיּוֹן תְּגַל, נֶפֶשׁ יְשַׂמַּח אֲשֶׁר הוֹמָה וְרֹעֶשֶׁת.
מָתַי בְּעֹז אֶדְרְכָה עַל־בָּמֳתֵי אֹיְבִי, הָגָר מְעֻנָּה תְהִי תַחְתַּי וְנִבְאָשֶׁת?
נִדָּחַי תְּכַנֵּס — וְאָז גּוֹיִם יְבִיאוּן עֲלֵי־כָתֵף עֲיָרִים וְעַל־כִּרְכָּר וְדַבֶּשֶׁת;
קֵץ לֹא יְכַזֵּב — לְזֹאת תּוֹךְ מַאֲסָרַי אֲקַו מוֹעֵד יְשׁוּעָה וְאִם־תּוֹחֵר וּבֹשֶׁשֶׁת!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־מְשֻׁלָּם דֵּי־פִּיאֵירָה

(נולד לערך ה״א ק׳ — ק״י בקסטיליא, חי בסרקוסטא ומת לערך ה״א קע״ז)

מַחֲרָךְ

גֶּפֶשׁ יְקָרָה, צַהֲלִי קוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי,
מַסְלוּל וְדֶרֶךְ סַקְּלִי, לֶאֱור בְּאוֹר חַי גֹּאֲלִי!

שָׁקְדוּ שְׂעִיפַּי, לַחֲקוֹר קֵץ כָּל־יְקוּם, סוֹד כָּל־יְסוֹד:
שׁוּם יַעֲבֹר אִם־יַעֲקוֹר שָׁרְשָׁם וְגִזְעָם עַד־אֲבוֹד,
אוֹ אִם־בְּבֵית הַבּוֹר מְקוֹר חַיִּים וְסוּת הָדָר וְהוֹד?
אֶמְצָא בְּיַד שִׂכְלִי כְּלִי שַׁחַת בְּלִי אוֹ רֹאשׁ תְּלִי:
טוּב פָּעֳלִי אוֹ מַעֲלִי — יֶגְהֶה כְּאֵב אוֹ יַחֲלִי.

לִבִּי — יְסֹדוֹ מִצְּרוֹר עָפָר, וְשָׁוְא יַחְפֹּץ גְּאוֹל
נַפְשִׁי, וְאִם־יִתֵּן צְרוֹר כַּסְפּוֹ פְּדוּת מִיַּד שְׁאוֹל;
אַךְ מֵעֲבוֹד יִצְרוֹ דְּרוֹר בִּקֵּשׁ, וְזֶה הִרְחִיב שְׁאוֹל —
זֶה כָּל־פְּרִי הָסֵר חֳלִי, זֶה כָּל־עֲנָק, זֶה כָּל־חֲלִי,
רוּחִי, וּבָזֶה נַחֲלִי כָּבוֹד וְעֵדֶן נַחֲלִי.

מַה־תֶּהֱמִי, נַפְשִׁי, עֲלוֹת גָּבְהֵי מְרוֹמֵי יְצְרֵךְ?
מַה־תִּרְגְּזִי מִיּוֹם גָּלוֹת הוֹדֵךְ בְּבוֹר גֵּו תַּעֲרֵךְ?
הִתְעַתְּדִי אֶל־יוֹם מְלֹאת טָהְרֵךְ וּבָא אוֹר זָהֳרֵךְ,
וּבְשׁוּב נְדָנֵךְ אֶל־בְּלִי — עוֹז תִּדְרְכִי, בֵּית־אֵל עֲלִי,
וּפְרִי פְּעָלִים תֹּאכְלִי אָז, יוֹם פְּקֻדַּת פָּעֳלִי!

הִתְעוֹרֲרִי, חֶמְדַּת כְּלִיל הוֹדִי, צְאִי מִבֵּית שְׁבִי,
קוּמִי לְעוֹפֵף עַל־גְּלִיל גּוֹיִם וְעַל־קַל תִּרְכְּבִי,
עִזְבִי עֲמַל שָׁוְא וֶאֱלִיל, וּבְכֵם יְקָר וּצְבִי שְׁבִי,
וּבְקוּם שְׁאוֹן חֵיל שֹׁלְלִי — לָאֵל כְּמָטָר יַחֲלִי,
וּלְצוּר יְסוֹדֵךְ הַלֲלִי, נַפְשִׁי, וְלִשְׁמוֹ גַּדְּלִי!

*

תּוֹכְחוֹת מוּסָר

1

אֱנוֹשׁ חשֵׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ — אֲהָהּ לַיּוֹם, אֲשֶׁר תִּפֹּל בְּרִשְׁתּוֹ!
וּמַה־יּוֹעִיל אֲזַי כָּל־הוֹן כְּנַסְתּוֹ, וּמַה־יֹּסִיף לְךָ קִנְיָן אֲסַפְתּוֹ?
הֲיֵשׁ תִּקְוָה לְגֵו בִּשְׁאוֹל, בְּרִדְתּוֹ לְבֵית מוֹעֵד, וְאִם־יָשׁוּב בְּלֶכְתּוֹ?
הֲיֵשׁ מָנוֹס לְאִישׁ, אַחַר קְבֻרָתוֹ בְּתוֹךְ אָרוֹן, הֲיִקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ?
אֲזַי תַּכִּיר סְחַר יָדְךָ סְחַרְתּוֹ, וְתָרִיחַ אֲבַק רוֹכֵל רְכַלְתּוֹ,
וְשָׁם תִּקְצֹר קְצִיר־אָוֶן זְרַעְתּוֹ, וְתֹאכַל מִפְּרִי עֵץ־שָׁוְא נְטַעְתּוֹ,
וְתֵהָרֵג בְּצוּר חֶרֶב לְטַשְׁתּוֹ, וְתִירֶה בְּבֶן־קֶשֶׁת דְּרַכְתּוֹ,
וְתֵאָכֵל בְּאֵשׁ בַּפֶּה נְפַחְתּוֹ, וְתִוָּקֵשׁ בְּמַפַּח פַּח יְקַשְׁתּוֹ,
וְתִקְרַב אֶל־מְקוֹם מִשְׁפָּט זְנַחְתּוֹ, וְתִזְכֹּר דִּין אֲשֶׁר הֵנָּה שְׁכַחְתּוֹ,
וְלֹא־תִמְצָא לְבַד חֶסֶד גְּמַלְתּוֹ, וְכִשְׁרוֹן מַעֲשֶׂה מֵאָז פְּעַלְתּוֹ.
נְטוֹשׁ חֶמְדַּת זְמָן, שַׁמְנוֹ וְסָלְתּוֹ, וְעָזְבֵהוּ וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ,
רְאֵה כִּי־לַעֲנָה מָסַךְ בְּגִתּוֹ, לְשׁוֹן אֶפְעֶה וְרֹאשׁ־פֶּתֶן בְּפִתּוֹ,
בְּטֶרֶם תִּהְיֶה נִתְפָּשׂ בְּשַׁחְתּוֹ, וְעָצַם עֵינְךָ עָלָיו פְּקַחְתּוֹ.
בְּעוֹדְךָ בֵּין יְמֵי בַחְרוּת בְּחַרְתּוֹ, בְּחֹזֶק יָד יְמֵי־נֹעַר חֲמַדְתּוֹ,
וְלִפְנֵי בֹא זְמַן שֵׂיבָה גְּעַלְתּוֹ — וְתַם לָרִיק עֱזוּז יָדְךָ חֲשַׂפְתּוֹ.
שְׁבֹר רֶשֶׁת, לְיַד־מַעְגָּל פְּרַשְׂתּוֹ, בְּתֹם לֵבָב גְּדֹר פֶּרֶץ פְּרַצְתּוֹ,
וְהִנָּחֵם עֲלֵי־פֶשַׁע פְּשַׁעְתּוֹ, וְעַל־מֶרֶד וְעַל־מַעַל מְעַלְתּוֹ,
וְסוּר מֵאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתּוֹ, וְהֹקַר רַגְלְךָ מִיקָר יְקַרְתּוֹ.
זְנַח יִצְרְךָ, אֲשֶׁר עַד־כֹּה עֲבַדְתּוֹ, וְדַע צוּרְךָ, עֲדֵי־כֹה לֹא יְדַעְתּוֹ;
בְּקוֹל תּוֹדָה — בְּיוֹם צָרָה עֲרַכְתּוֹ, לְיוֹם מִשְׁפָּט לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ —
קְרָא לָאֵל, זְבֻל מָכוֹן לְשִׁבְתּוֹ, וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ אֵל וּבִלְתּוֹ:
„סְלַח־נָא לַעֲוֹן בֵּן, אַתְּ יְלִדְתּוֹ, וְשָׂא נָא חֵטְא אֱנוֹשׁ, אַתָּה יְצַרְתּוֹ!
רְאֵה כִּי־הוּא כְתֹהוּ עֵת פְּקַדְתּוֹ, וְעֵת קִצּוֹ כְּטִיט שַׁתּוֹ וְשַׂמְתּוֹ —
וּמַה־יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִמְּךָ בְּדַעְתּוֹ, וּמַה־יִּזְכֶּה חֲשַׁשׁ, כְּקַשׁ הֲדַפְתּוֹ?
הֲלֹא מִמַּחְצַב הֶבֶל חֲצַבְתּוֹ, וְצוּק עִתּוֹ בִּמְצֻקָתוֹ יְצַקְתּוֹ,
קְצַר יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז נְתַתּוֹ, וְאַחֲרִיתוֹ בְּאוֹצַר גּוּשׁ אֲצַרְתּוֹ;
כְּצֵל יָמָיו, וְאַף־גַּם־זֹאת: צְרַפְתּוֹ בְּכוּר סִבּוֹת, וְאוּר מִקְרִים שְׂרַפְתּוֹ,

וּבִסְעָרוֹת וְחִיל צָרוֹת צְרַרְתּוֹ —   וּבִצְרוֹר מַאֲסָר מִצַּר צְרַרְתּוֹ,
וְאוּלָם כִּי־בְצִדְקְךָ תְּמַכְתּוֹ,   וְעִם־רוּחַ נְדִיבָתְךָ סְמַכְתּוֹ.
חֲדַל מִבֶּן־אֱנוֹשׁ, בַּמֶּה חֲשַׁבְתּוֹ,   הֲלֹא בֵּין חִקְקֵי־אָוֶן חֲקַקְתּוֹ,
וְאִם־חָטָא לְךָ — דַּי כִּי־מְחַצְתּוֹ   בְּכַשִּׁילֵי יְלִידֵי יוֹם הֲלַמְתּוֹ!"
בְּזֹאת בֹּא, נַעֲוֵה לֵבָב חֲקַרְתּוֹ,   לְהִתְוַדּוֹת פְּנֵי אֵל־חַי דְּרַשְׁתּוֹ,
וְשׁוּב אֵלָיו בְּרַעְיוֹן בַּר, רְחַצְתּוֹ   בְּמֵי מַעְיָן, וּבֹר דֵּעָה חֲנַנְתּוֹ,
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר חֵטְא חֲרַצְתּוֹ,   וְהֶעָוֹן בְּחַבְלֵי־שָׁוְא מְשַׁכְתּוֹ.
לְהֵיטִיב יַחֲשֹׁק בְּךָ אִם־חֲשַׁקְתּוֹ,   וְיַאֲמִיר אֹתְךָ אִם־הֶאֱמַרְתּוֹ,
וְיִטָּשְׁךָ זְמָן — אִם־עֵת נְטַשְׁתּוֹ,   וְיַעַזְבְךָ לָעַד — אִם־יוֹם עֲזַבְתּוֹ;
וּמֵחֲצִי זְמָן רִבָּה בְקַשְׁתּוֹ,   קֶחָה צִנָּה וְסֹחֵרָה — אֲמִתּוֹ,
אֲזַי תָּבוֹא אֱלֵי־קֶבֶר חֲצַבְתּוֹ   בְּכֶלַח, כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ בְּעִתּוֹ. —
לְבָבְךָ שִׂים לְיוֹם קִצְּךָ לְדַעְתּוֹ,   וְלֹא־תַחְשֹׁב יְקָר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ!

2

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ:   אֵיךְ אֶל־חֲמֻדוֹת הַזְּמָן יִכְמָהוּ?
אֵיךְ יִכְסְפוּ הֶבֶל וְרוּחַ יִרְדְּפוּ,   אוֹ אַחֲרֵי דִבְרֵי חֲלוֹם יִנְהוּ?
גָּלוּי בְּעֵינֵיהֶם וְלִפְנֵיהֶם יְסוֹד   עוֹלָם — וְאֵיךְ לֹא־יֵדְעוּ בוֹ: מַה־הוּא?
בָּם חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב — וְאֵיךְ עֵינֵי מְאוֹר   שֵׂכֶל לְהַשְׂכִּיל סוֹד יְסֹדוֹ כָּהוּ?
יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בָּר, וְאַבְנֵי יַהֲלֹם   יִתֵּן כְּאַבְנֵי־גִר וְאַבְנֵי־בֹהוּ?
שֵׂכֶל מְיֻשָּׁר אֵיךְ יְעַוֵּת מוֹעֲצוֹת   יֹשֶׁר לְבַב חָכְמָה וְיִתְלַהְלָהוּ?
אֵיכָה תְּסִיתוֹ תַאֲוָתוֹ לֶאֱכֹל   בֹּסֶר, וּבוֹ שִׁנֵּי תְבוּנוֹ קָהוּ?
אַךְ זֶה בְּחֵטְא יֵצֶר לְבַב אָדָם, אֲשֶׁר   הַבַּחֲרוּת הִמְשִׁיל וְהִשְׁלִיטָהוּ,
יֵצֶר, אֲשֶׁר נוֹצַר לְכוֹנֵן מִצְעֲדֵי־   גֶבֶר, אֲבָל יַלְדוּת אֱנוֹשׁ פִּתָּהוּ.
עָשָׂה אֱלֹהִים הָאֱנוֹשׁ גֶּבֶר יְשַׁר־   דֶּרֶךְ, וְלֵב הוּתַל, אֲהָהּ, הִטָּהוּ;
פְּתָיִים לְהִשָּׂגֵב בְּמִשְׂגַּב נַעֲרוּת   יָזְמוּ, וְלִתְמוּרוֹת זְמָן לֹא־רָהוּ,
וּבְסוּר הֲמוֹן נֹעַר וְכָלִיל יַחֲלֹף,   טוּבוֹ כְּאַיִן יִהְיֶה וּכְתֹהוּ.
יָבֹא זְמָן זֹקֶן, וְחָשְׁכוּ לַחֲזוֹת   זָהֳרֵי מְאוֹר חָכְמָה — וְלֹא־יִנְגָּהוּ;
אָז תַּעֲנֶם שֵׂיבָה: אֲהָהּ, כִּי אֶחֱרוּ   פַּעֲמֵי רְצוֹן לַמּוֹעֵד וְהִתְמַהְמָהוּ!
בַּרְזֶל בְּהִתְרָתֵחַ הֲיִתְלַבֵּן, וְעֵט   כֹּתֵב בְּחוֹל אִם־בּוֹ רְשָׁמָיו שָׁהוּ?
אָנוּ לְשֶׁעָבַר, וְאָבְלוּ עַל־זְמָן   עֹמֵד, וְלֶעָתִיד בְּמִסְפֵּד נָהוּ.

אָמְנָם בְּקִרְבִּי הַזָּמִיר יַזְקִין, וְלֹא   סֵרֹב יְמֵי שֵׂיבָה רְנָנַי לָהוּ,
חִדֵּשׁ לְשִׁירֵי הַזְּמָן עֶדְנָה לְעֵת   זִקְנָה, וְהִמְלִיכוּ וְהִמְשִׁילָהוּ;
עַד־כֹּה זְמָן הִכְאִיב מְלִיצוֹת וַאֲנִי   אֶחְבֹּשׁ, וּמַאֲמָרַי מְזֹרָם נָהוּ.
אִם־שִׁיר לְשׁוֹן נֹגֵן עֲדֵי בַדַּי שְׁאַל   יֵרֵד — זְמִירַי רוּם זְבֻל גָּבָהוּ;
עַל־מִפְלְאוֹת אֹתוֹת לְשׁוֹנִי נִפְלְאוּ   נִגְנִים, וְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ!

*

שִׁיר יְדִידֻת

לְרַבִּי זְרַחְיָה בְּמוֹנְטְפֶּלְיֵיר

סִמָּן לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר (ע"ז):

ע"ז תִּדְרְכִי, נַפְשִׁי, וְעוּרִי דַבְּרִי־   שִׁיר, בָּרְכִי חֶדְוָה, וְחִיל תּוּגָה אֱרִי,
וּרְדִי דְבַשׁ־בִּין מִגְּוִיַּת הָאֲרִי,   כִּי הוּא אֲדֹנַיִךְ, וּמֹר שִׁירוֹ אֲרִי;
יֶתֶר שְׂאֵת יֶשׁ־לָךְ וְיֶתֶר עָ"ז, הֲכִי   שַׁחַל זְמִיר מַלְכֵּךְ — וּמֶה עָ"ז מֵאֲרִי?!

כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבְּשָׁנוֹ —   לְבָבִי קָם תְּמוֹל, יָרַד לְגַנּוֹ,
וְנָשָׂא־גֵם לְהִתְגּוֹסֵס, וְשִׁנֵּם   חֲלָצָיו, לַעֲבֹר נַחַל עֲדָנוֹ,
לְטַיֵּל בַּעֲרֻגוֹת שִׁיר, וְלִרְעוֹת   בְּשׁוֹשַׁנֵּי חֲבַצֶּלֶת שְׂרוֹנוֹ,
לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ בְּבֵין אִבֵּי נְחָלָיו,   לְהִתְעַדֵּן בְּנִטְעֵי נַעֲמָנוֹ,
וּבֶחָלִיל — בְּכַרְמֵי גִיל וְחֶדְוָה —   יְחַשֵּׁב לַעֲלוֹז עַל־אַף זְמַנּוֹ —
וּמַה־יַּמְרִיץ, בְּנִיב יָלִיץ, לְהָפִיץ   זְמִיר עָרִיץ, וְיָדִיץ הַאֲבוֹנוֹ!
כְּטוֹב לִבּוֹ בְמַחְשָׁבוֹ — וְרוּחַ   גְּדוֹלָה בָא וְהִבְהִיל רַעֲיוֹנוֹ,
וְקָאם שָׁאוֹן בְּתוֹךְ כַּרְמוֹ, וְהָרַס   גְּדֵרֹתָיו, וְעָלָה קִמְּשׂנוֹ,
וְיָרוּץ בַּחֲמַת־קֶרִי וּבָחְרִי —   וְאֵין־אֶשְׁכּוֹל וְאֵין־עֵנָב בְּגַפְנוֹ;
זְמֹרוֹתָיו לְאַפּוֹ הַזְּמוֹרָה   תְּשַׁלַּחְנָה, וְסָר סָבְאוֹ וְיֵינוֹ,
וְנָבֵל צִיץ בְּגַן־עֶדְנוֹ, וְיָבֵשׁ   מְקוֹר מֵימָיו וְחָרֵב מַעְיָנוֹ,
וְעַל־תַּלְמֵי גְדוּדָיו קוֹץ וְדַרְדַּר,   וְנֶעְדַּר נֵרְדְּ וּבֶשֶׂם קִנְּמוֹנוֹ,
וְעָזְנִיָּה — מְקוֹם צִפּוֹר טְהֹרָה —   תְּקַנֵּן בּוֹ, וְכָל־עֹרֵב לְמִינוֹ;
וְיִתְהַלֵּל, כְּמוֹ עוֹלֵל יְמַלֵּל,   עֲרַל־שָׂפָה וְרִירוֹ עַל־זְקָנוֹ,

כְּאִישׁ נִדְהָם לִצְוּקוֹתָיו, וְיִנְהֹם   לְשֹׁד הֶלְמוֹ, וְאֶת־טַעְמוֹ יְשַׁנּוֹ,
וְיִשְׁכַּר מֵחֲמַת כּוֹס יֵין עֲנוּשִׁים,   וְכֵן יִפָּת בְּפַת אֵיפַת רְזוֹנוֹ,
וְיָפֵחַ בְּמַפַּח פַּח לְבַקֵּשׁ   בְּתוֹךְ מוֹקֵשׁ לְקַשְׁקֵשׁ פַּעֲמוֹנוֹ,
וְיֵז נִצְחוֹ בְּצַר רוּחוֹ, וְיִשְׁפֹּךְ   מְרִי שִׂיחוֹ, וְסָר כֹּחוֹ וְאוֹנוֹ,
וְיִנְאַק נַאֲקוֹת חָלָל וְאֻמְלָל,   וְכִמְעַט מִזְּעָק נִחַר גְּרוֹנוֹ;
וְיִשְׁתּוֹמֵם וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדוֹ,   וְאֵין סוֹמֵךְ וְתוֹמֵךְ יַד־יְמִינוֹ,
וְדֹרֵשׁ אוֹב בְּרֹב מַכְאוֹב, וְאֵין קוֹל   וְאֵין עֹנֶה בְּאֵפְדּוֹ וְחָשְׁנוֹ.
וְעֵת יִזְעַם, בְּטוּב טַעַם שְׂעִפָּיו   יְשִׁיבֵהוּ, וְקוֹל קוֹרֵא בְאָזְנוֹ:
אֱנוֹשׁ צָרָה וְיָגוֹן, עָשׁ יְסֹדוֹ,   הֲיִשְׁתָּאֶה בְּיוֹם יֶרֶב יְגוֹנוֹ?
וְנוֹצַר מִדְּמֵי שׁוֹאָה הֲיוּכַל   לְהָנִיחַ וְהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹנוֹ?
וְנוֹלַד מִבְּאֹשׁ מֵי רֹאשׁ וְלַעֲנָה   הֲיִדְרֹשׁ לִהְיוֹת גֹּבַהּ מְעוֹנוֹ?
עֲצֵי עָוְלָה פְּרִי־כַחַשׁ יְשַׂגּוּ,   וְצִיץ־רֶשַׁע הֲלֹא יַפְרַח זְדוֹנוֹ!
אֲהָהּ לַיּוֹם, הֲמָמוֹ שֹׁד וְכִידוֹד,   יְקֹד לַהַב נְדֹד עָלָה עֲשָׁנוֹ,
וּפֵרוּד מִמְּצוֹא חֶפְצוֹ הֱרִיצוֹ,   וְשָׁת כּוֹסוֹ כְּכוֹסוֹ אוֹ יְעֵנוֹ;
אֲסָרוּהוּ חֲבָלָיו בַּחֲבָלָיו,   וּבַעֲבֹתוֹת בְּעָתוֹת יִלְכְּדֻנוֹ.
וְמָן אַכְזָר בְּמַצְרֵפוֹ צְרָפוֹ,   וְתוֹךְ מִבְחַן תְּלָאוֹתָיו בְּחָנוֹ,
וּמִלֵּדָה קְפָדָה וַחֲרָדָה   אֲפָפוּהוּ, וְהִרְבּוּ עִצְּבוֹנוֹ;
וְעוֹד יָדוֹ עֲלֵי אֵידוֹ נְטוּיָה,   וְלֹא־רָאָה הֱיוֹת שָׁלֵם עֲוֹנוֹ —
עֲדֵי הֵסִיר גְּבִירוֹ, אוֹר יְקָרוֹ,   וְהִפְנָה מִפְּאַת פָּנָיו פְּנִינוֹ,
לְהַמְלִיכוֹ בְּמַקְהֵל סוֹד־קְדֹשִׁים,   לְהוֹשִׁיבוֹ בְּאַפַּדְנוֹ וְכַנּוֹ;
וְרוּחוֹ שָׁת בְּעֵת נוּדוֹ בְּיָדוֹ,   וּמָשַׁךְ אַחֲרָיו לִבּוֹ וְעֵינוֹ,
וְחֵץ פֵּרוּד יְפַלַּח אֶת־כְּבֵדוֹ,   וְצוּר חֶרֶב נְדֹד נִתְקַע בְּבִטְנוֹ,
וְכִמְעַט יָצְאוּ מֵעָיו בְּחָלְיוֹ,   וְכִמְעַט קָט וְיָצָא פַּרְשְׁדֹנוֹ.
וּמִי אִתּוֹ בְּאֶרֶץ־נוֹד לְמָעוֹז,   וּמִי יָכִין בְּרַעֲבוֹנוֹ מְזוֹנוֹ?
וּמִי יִתֵּן נְכֹאת וּצְרִי לְצִירֵי   חֲרִי עִתּוֹ וְיָשִׁיב אֶת־חֲרוֹנוֹ —
כְּמוֹ יָצָא לְהַרְגִּיעוֹ, לְיַשְּׁעוֹ   בְּטוּב דֵּעוֹ וּמַעֲנֶה נִיד לְשֹׁנוֹ,
וְכַלְכֵּל מַחֲלַת לִבּוֹ בְּנִיבוֹ,   וְהָיָה לוֹ בְּיוֹם אוֹנוֹ שְׂשׂוֹנוֹ?!
נְשׁוּךְ יָגוֹן יְחִי, אִם־מִנְּחָשָׁיו   צֳרִי יִקַּח וְיִינַק רֹאשׁ־פִּתְנוֹ,
וּבִצְפָעִים יְרַפֵּא לַנְּגָעִים —   וְאַף כִּי עִם־מְזוֹר דִּבְשׁוֹ וְשַׁמְנוֹ,
עֲדֵי הִבְחִין בְּחִין עֶרְכּוֹ לְהַרְנִין   לְשׁוֹן גִּלְעָג, וְעִיר בֶּן־אֲתֹנוֹ,

וְלֵב נִמְהַר לָשִׁיר נִכְסַף, וְאָסַף זְמִרִים שָׁר וְרוּחַ צַר בְּחָפְנוֹ,
וְעַל־הָרָיו יְדַלְּגוּ יְעֵלָיו, וְשֵׁן־סַלְעוֹ לְמַחְסֶה אֶל־שְׁפַנּוֹ,
וְלָרוּץ כַּצְּבִי לִצְבִי מְעוֹנוֹ בְּלִי יִיעַף, וְעָף בִּכְנַף רְנָנוֹ,
וְיִדְאֶה כַּדְּרוֹר וּזְמִיר בְּזָמִיר, וְיָבֹא אֶל־מְלוֹן קִצּוֹ וְקִנּוֹ,
וְשָׂם לוֹ חֹק לְהִשְׁתַּחֲוֹת בְּרָחוֹק לְמוּל יִקְרַת פְּאֵר רִצְפַּת מְלוֹנוֹ,
כְּאַיָּל יַעֲרֹג, יַעֲרֹךְ תְּהִלּוֹת עֲלֵי־אַחַד עֲנָק מִצַּוְּרֹנוֹ.
בְּשִׁיר — קָרָתִי, וּבְמַדַּע — כְּדַרְדַּע, וּבִגְבוּרוֹת תְּבוּנוֹת הוּא עֲדִינוֹ,
וְכָל־נִגְנִים וְסוֹד שָׁרִים יְשָׁרִים לְפָנָיו עֹבְרִים כִּבְנֵי מְרוֹנוֹ.
אֱנוֹשׁ עַל־הַיְּדוּת הוֹדוֹ יְרַנֵּן — הֲלֹא יִשְׁגֶּה בְּמִשְׁפָּטוֹ וְדִינוֹ:
הֲכִי כָּל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה — וּמֵיטַב שִׁיר כְּזָבוֹ הוּא וְאוֹנוֹ;
וְאֵין כֹּלֵל כְּלָלֵי מַעֲלוֹתָיו, הֲכִי מִכָּל־יְקָר הוּא סוּג וּמִינוֹ,
וְאֵין־מַגִּיד בְּמִלָּיו מַהֲלָלָיו, הֲכִי אֵין־קֵץ וְתִכְלָה אֶל־תְּכוּנוֹ —
וּמִי יוּכַל לְפָאֵר אוֹ לְבָאֵר גְּדוֹלִים חִקְרֵי־לֵב עֹז גְּאוֹנוֹ?
כְּלִיל כָּבוֹד — וְלֹא־אֹמַר: מְכֻבָּד, וְאֶדֶר הַיְקָר הוּא לוֹ לְמִשְׁנוֹ;
אֲבִי הַשִּׁיר — וְלֹא־אֹמַר: מְשׁוֹרֵר, וְהוֹלִיד בִּין — וְלֹא־אֹמַר: מְבִינוֹ.
וְלֵב חָרֵד לְלַפִּיד פִּיד פְּרִידָה, אֲסִיר תִּקְוָה — וְלֹא חִלֵּל צְפוּנוֹ!
יָאוֹר לוֹ עַל־שְׂפָתַיִם נְדוּדִים, רְחַב־יָד רַב לְרַוֹּת צִמְאוֹנוֹ,
גְּרָדָיו נָתְנוּ רֵיחַ לְדוֹדָיו, וְכִי הִתְקַדְּשׁוּ דָּרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
וְאִלּוּ יַחֲנֶה בִּפְאַת יְמִינוֹ — נְעִים זִכְרוֹ עֲדֵי קַצְוֵי צְפוֹנוֹ,
דְּרַשְׁתִּיהוּ — וְהוּא אֵצֶל גְּבוּלִי, וּמִמְּלֵי פְקַדְתִּיהוּ — וְיֶשְׁנוֹ.
אֲשַׁחֵר אֵל: כְּבוֹד כִּסְאוֹ יְכוֹנֵן, וַיַּנְחִיל מַעֲלַת כִּתְרוֹ לְנִינוֹ,
וְיִתֶּן־לִי הֱיוֹת לִבִּי בְחֻקָּיו תְּמִים דֵּעִים, לְהַשְׁלִים אֶת־רְצוֹנוֹ,
וְהוּא־גַם־הוּא בְּלִי יִבְזֶה עֲנוּתִי, וּבִשְׁלוֹמוֹ אֱהִי נִפְקָד וְחִנּוֹ.
רְאֵה, אָבִי, רְאֵה עֶבֶד בְּךָ שָׂם מְזִמּוֹתָיו, וּבְךָ כָּל־מַעְיָנוֹ,
חֲלִי עֹז חֶשְׁקְךָ נוֹעֵץ לְעֻלָּם, וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא — הוּא מְלָשְׁנוֹ,
וְנַפְשׁוֹ יָצְאָה מֵרֹב תְּלָאָה, לְזֹאת לֹא־יֶכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ;
וְיִזְרַע שִׁבֳּלֵי הוֹדְךָ בְּשָׂדְךָ, וּבְמִמְטַר עֻזְּךָ תָּכִין דְּגָנוֹ,
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאַת שִׁיר בְּרִנָּה, אֱמֶת, יִקְצֹר וְיִצְבָּר־בָּר בְּגָרְנוֹ,
וְעֵת עָדָיו זְמַן כָּלָם בְּרִסְנוֹ לְנֶגְדְּךָ רָץ וְאָז נִפְרַץ חֲזוֹנוֹ,
וְשַׁלַּח חֵיל הֲמוֹנוֹ אֶל־קְצִינוֹ, גְּדוּד שִׁירוֹ, חֲקָרוֹ גַם־הֱכִינוֹ,

וְאִם דַּל־הוּא, לְפִי שִׂכְלוֹ, וְאֵין לוֹ   לְהַקְרִיב לְךָ לְשַׁי תֹּרוֹ וְיוֹנוֹ —
קְחָה אֶשְׁכָּר מְלֹא קֹמֶץ דְּבָרוֹ,   תְּמוּרַת כָּל־יְקַר כַּרוֹ וְצֹאנוֹ;
וְהִנָּשֵׂא עֲלֵי כִסֵּא, וְתֵצֵא   כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבְּשָׁנוֹ!

(עוֹד סִמָּנִים לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר)

1

נְאֻם עֶבֶד זְמִיר, מָתוֹק לְחִכּוֹ,   לְשַׁי מֵבִיא, וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ,
לְקַדֵּם אֶת־פְּנֵי רַבּוֹ בְּשִׂפְתֵי   רְנָנוֹתָיו, וְיִתֵּן עֹ"ז לְמַלְכּוֹ.

2

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ מוֹפֵת וּפֶלֶא,   בְּכֶתֶם טוֹב וְטָהוֹר לֹא־יְסֻלֶּה,
בְּסֻלָּם חֶשְׁקְךָ יֵרֵד וְעֹלֶה   חֲסַר לֵבָב, וְסוֹד בִּינָה יְגַלֶּה,
בְּכַסְפְּךָ יֶעֱשַׁר אִישׁ רָשׁ וְנִקְלֶה,   שְׂבַע־רֹגֶז — שְׂבַע רָצוֹן וּמָ"לֵא.

*

עַל־הַזְּמָן

אִם־הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל, לֹא־יַעֲמֹד   רֶגַע, כְּאוֹר בָּרָק וְקוֹל הָרַעַם —
כֵּן טוּב וְהִפְכּוֹ: לֹא לְנֶצַח יֶאֱרַךְ,   רַק יַעֲלֶה פַעַם וְיָצִיץ פָּעַם;
עַל־כֵּן חֲכַם־לֵב לֹא לְצוּקוֹ יֶחֱרַד,   כִּי־עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה זָעַם.

*

צַוָּחָה עַל־הַיַּיִן

(עַל־הַיֵּינוֹת הָרָעִים מִבְּצִיר שְׁנַת ה"א קע"ז)

1

מִצַּר וְצוֹק אֶשְׁכַּר וְלֹא מִיַּיִן,   כִּי אֵשֶׁת חֲמַת תַּנִּין חֲמַת מִיַּיִן,
יַיִן יְשַׂמַּח־לֵב, אֲבָל זֶה יַעֲצִיב   לִבִּי, וְכִלְיוֹתַי הֲלוּמֵי יָיִן.
לוּ נִהְיָה כָזֶה בְּעֵת דָּת נִתְּנָה —   לֹא־נֶאֱסַר אֶל־הַנְּזִרִים יַיִן,
גַּם־לֹא לְחֶבֶר כֹּהֲנִים אָז צִוְּתָה   תוֹרָה בְּכָל־קָרְבָּן: וְנִסְכּוֹ יַיִן;

גַּם־לֹא עֲדַת הַזּוֹלְלִים הַסּוֹבְאִים יַלְדָּה לְפָנִים מָכְרוּ בַיָּיִן;
גַּם לֹא־יְהִי מַזְהִיר חֲכַם־לֵב אֶל־בְּנֵי בָנָיו לְבַל־יִהְיוּ בְּסָבְאֵי־יָיִן,
לֹא תוֹכְחוֹת מוּסָר אֲמָרָיו יָעֲדוּ: אוֹי וַאֲבוֹי לַמְאַחֲרִים עַל־יָיִן.
לֹא עַל־כְּיוֹצֵא בוֹ לְפָנִים אָמְרוּ: כֹּהֵן וְנָבִיא נִבְלְעוּ מִיָּיִן,
לֹא נִבְּאֵי כָזָב לְפֹתֵי הַזְּמַן אָז יֹאמְרוּ: אַסִּף לְךָ לַיָּיִן.
הִנֵּה אֲנִי חַכְלִיל וְעֵינִי כָהֲתָה מִתִּימְרוֹת עָשָׁן וְלֹא מִיָּיִן!

2

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָהוּל וְתָמֵהַּ אֲנִי: אֵיךְ עִנְּבֵי רוֹשׁ פָּרְחָה הַגָּפֶן?
אוּלַי וּמִשַּׁדְמֹת סְדֹם הִיא, וַאֲנִי אָאֹר עֲסִיס פִּרְיָהּ וְעֵץ־הַגָּפֶן;
לֹא עַל־עֲסִיס גֶּפֶן וְדַם־עֵנָב כָּזֶה אוֹדֶה לְאֵל, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־רְאוּבֵן בּוֹנְפִיד

(בספרד; נולד לערך ה״א ק״מ ומת לערך ה״א ר״י)

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְדוֹן וִידָאל בֶּן־לָבִיא, בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם לְזִכּוּת טֹרְטוֹשָׁה

שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ — מַה־זֶּה וְלֹא עָלְתָה עַל־חוּג מְסִבֵּנוּ?
הַאִם קְטָבֵי גְלִילָהּ מִזְּבֻל נִתְּקוּ, אוֹ נִצְפְּנָה בֵּין עֲנָנֵינוּ וְעָבֵינוּ?
בֹּקֶר וָעֶרֶב בְּתֵבֵל נֶחֱזֶה יוֹם וָיוֹם — עַד־אָן יְהוּ מִבְּלִי־בֹקֶר עַרְבֵינוּ?
עַד־אָן אֲהַלֵּךְ שְׁבִי, וּצְבִי וְהוֹד כַּצְּבִי יִבְרַח, וְעָבֵי נְדוֹד יִהְיוּ רְכוּבֵינוּ?
מַה־לַּתְּלָאוֹת רְדָפוּנוּ בְּרִכְבֵי הֲמוֹן חַיִל, הֲכַף תָּקְעוּ לִהְיוֹת עֲרֵבֵינוּ?
הַעוֹד יְמֵי־נִיל אֲקַוּ, כִּרְאוֹת זְמָן קַו לְקָו יוֹלִיד חֲדָשׁוֹת, לְהַרְבּוֹת מַעֲצָבֵנוּ?
דַּלּוּ בְשָׂרִים עֲדֵי נָלִין בְּתוֹךְ קַן־דְּרוֹר, לָנוּ כְּתֹנֶת יְקָר — אֶבְרַת זְבוּבֵינוּ.
לָנוּ תְּלוּנוֹת עֲלֵי יָמִים — וְאֵין צָר כְּמוֹ עַיִן וְלֵבָב, וְאֵיךְ נָרִיב מְרִיבֵינוּ?
עַיִן וְלֵב סָר רְאוֹת מַשְׂאוֹת תְּלָאוֹת, וְכִי לֹא־נוֹאֲשׁוּ — חִדְּשׁוּ כָל־יוֹם כְּאֵבֵנוּ;
אָמְנָה מְעַט קַט תְּנַחֲמֵנוּ מְנָת צַעֲרָם: עַיִן אֲשֶׁר־תֵּבְךְּ, וְחִיל יָחִיל לְבָבֵנוּ!

עַד־כֹּה זְמָן נֶחֱשַׁב חָכָם לְהָרַע, וְאַף
הָעִיר וְהֵבִיא שְׁאוֹן עֲקֵבָיו לְבַלַּע גְּאוֹן
הֶחְרִיד וְהִקְהִיל עֲדַת כָּל־יֹדְעֵי דִין וָדָת,
גֵּר מַחֲשַׁבֵּי צְפוּן חָכְמוֹת, וְאוֹר מַאֲפֵל
נַחְנוּ יְלִידֵי עֲנָק בַּעֲנַק כְּבוֹדוֹ, אֲבָל
מַה־יַּעֲשׂוּ עוֹד בְּנֵי יָמִים — וְהֵן מַעְיְנֵי
מַה־יִּסְכְּנוּ עַרְפִלֵּי חָשְׁכָם — וְהֵן יַעֲלֶה
לוּחַ זְמִירוֹ יְהִי מָגֵן וְצִנָּה, וְעֵט
לֹא לַעֲרֹךְ אֶל־גְּאוֹן שִׁירוֹ אֲשׁוֹרֵר, אֲבָל
רִקְמַת כְּתָבוֹ פְּלִיאָה הִיא לְעֵין אִישׁ, וְאֵיךְ
עוֹרָה, חֲלִיל נֶאֱלָם, כִּנּוֹר מְנַגֵּן אֲשֶׁר
עוֹרָה וְהָעִיר צְבָא נֹגְנִים, לְקָחוּם צְבָא
הַתֵּר אֲגֻדּוֹת יְגוֹן לִבָּם בְּמֵיתְרֵי זָמִיר,
אֹהֶל תְּעוּדָה, קְהַל מִשְׂרָה וְסוֹד הוֹד, יְהִי
שָׁלוֹם בְּחֵילָם, וְחִישׁ יֵלְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר

הַיּוֹם חֲשָׁבוּ כְּפֶתִי מַחֲשָׁבֵנוּ;
גֶּפֶשׁ, וְעִם־שֹׁד וְאוֹן מוֹקְשָׁיו יְעַקְּבֵנוּ;
אָכֵן בְּקִרְבָּם גְּבִיר נֶפֶשׁ מְשִׁיבֵנוּ.
מִסְתּוֹר תְּבוּנוֹת — רְאוּ נָגְהוֹ סְבִיבֵנוּ;
שַׁבְנוּ חֲגָבִים לְרֹב פִּצְעֵי אֲהָבֵינוּ.
דֵּעוֹ יְכַבּוּן פְּנֵי לַהֲבוֹת שְׁבִיבֵנוּ?!
אוֹרוֹ עֲלֵי צְלָלֵי אֹפֶל יְסֻבֵּנוּ?!
יָדוֹ חֲנִית, לַהֲדֹף מַחֲנֶה יְרִיבֵנוּ.
לַחֲרִיד הֲמוֹן חֵיל־זְמָן בַּל יַאֲדִיבֵנוּ;
נַחְשֹׁב לְדַמּוֹת אֱלֵי יָפְיוֹ כְּתָבֵנוּ?
דּוֹמֵם, הֲדֹף חֵיל יְגוֹנֵנוּ וְעָצְבֵּנוּ!
עֵת וַחֲלִיפוֹת בְּנֵי יָמִים מְאָרְבֵינוּ!
שָׂא קוֹל וְיִנָּשְׂאוּ כַּנְפֵי כְרוּבֵינוּ!
שָׁלוֹם בְּחֵילָם וְעֹז לִלְחֹם קְרָבֵינוּ;
שֶׁמֶשׁ יְקָר, „רְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ!

2

„לְרֵעַ וְדוֹד, הִרְחִיק נְדוֹד, וְחִשְׁקוֹ גָּדוֹל מְאֹד"

אַט־לִי מְעַט, שַׁחַר, אַט־לִי בְּלֵיל נִשְׁפִּי,
כִּי הִנְנִי נִצָּב עִם־מַחֲזֵה דוֹדִי
פֶּן־יַעֲלֶה אוֹרְךָ עַל־פַּאֲתֵי עַרְשִׂי,
אֶרְאֶה בְּחֶזְיוֹנֵי דוֹדִי, מְאוֹר נַפְשִׁי,
נָאֶה כְּמַטֵּה־אֵל עִטּוֹ בְּתוֹךְ יָדוֹ,
מַה־נָּעֲמָה לַיִל, שֶׁשּׁוֹבְבָה רוּחִי,
מִי בִלְתְּךָ, דּוֹדִי, נָאווּ תְהִלּוֹת לוֹ?
הוֹדְךָ וְחַסְדְּךָ מַעְטֶה תְהִלָּתְךָ,
הוֹד תָּאֳרְךָ אֶל־תֹּאַר בְּנֵי־מֶלֶךְ
אוֹר שִׂכְלְךָ עָבַר אוֹר סַהֲרֵי — כִּי הִיא
אִלּוּ תְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי מְרוֹם שָׁמַי,
אֶתְמַהּ, יְדִיד, אֵיךְ בִּלְתִּי תָאֳרְךָ אֶחְיֶה—

אַט־לִי וְאַל־תַּעַל לָאִיר בְּהַר נִשְׁפִּי,
בַּחֲלוֹם — וּפֶן־יָקִיץ אוֹרְךָ לְעַפְעַפִּי,
אַךְ מַאֲפֵל פֵּרוּד יַעַל בְּשַׂרְעַפִּי!
תּוֹךְ אַרְמְנוֹת חָכְמָה דּוֹמֶה לְרֹב פַּפִּי,
סִפְּרוֹ כְּמוֹ לֻחוֹת נָאווּ בְיַד־צֹפִי.
אַחַר נְדֹד הוֹצִיא נַפְשִׁי עֲלֵי כַפִּי!
הוֹדְךָ יְהַלֶּלְךָ, הוֹדְךָ וְאַף לֹא פִי;
וּצְנִיף יְקָרְךָ אָרְגוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפִּי.
דִּמָּה לְבָבִי בִּפְעֻלּוֹת וּבְיֹפִי,
תִּלְקֶה, אֲבָל אוֹרְךָ תָּמִיד בְּלִי־דֹפִי;
לֹא־יֵצְרוּ צַעֲדֵי אוֹנְךָ עֲלֵי גַפִּי.
וּרְצוֹנְךָ נֹפַח רוּחַ בְּתוֹךְ אַפִּי.

אוֹ אֵיךְ סְנֶה לִבִּי בֹּעֵר בְּאֵשׁ פֵּרוּד, בֹּעֵר וְלֹא אֻכָּל צַלְעִי בְּאֵשׁ רִשְׁפִּי —
אַךְ טַל יְדִידוּתְךָ יוֹם יוֹם יְחַיֵּנִי, טַרְפֵּי אֲהָבֶיךָ הֵמָּה מְזוֹן טַרְפִּי.
לֹא־יָכְלוּ עִתִּים עַד־כֹּה לְהַכְעִיסִי, עַד־בֹּא נְדָדֵנוּ — קָדַח חֲרוֹן אַפִּי;
לָזֶה יְצָרְךָ צוּר שָׁלֵם עֲלֵי־כָל־אִישׁ: עֵת־בֹּא פְּרִידָתְךָ יִגְדַּל יְגוֹן זַעְפִּי!
הֵן עַל תְּשׁוּקָתְךָ אֶמְשֹׁךְ, וְאֶחֱרשׁ בּוֹ אַדְמַת נְדֹד, עַד־חוּס יִצְרִי עֲלֵי עָרְפִּי;
אֶזְרַע שְׂדֵה פֵרוּד זֶרַע תְּהִלָּתְךָ, וּפְרִי אֲשַׁוֶּה־לְּךָ עַל־יַד זְמִיר תֻּפִּי.
נָא, דוֹד, שְׁלַח שִׁירְךָ, אֶרְאֶה קְצֵה הוֹדְךָ, אַתָּה — רְאֵה בְשִׁיר כָּל־מַעֲשֵׂה תָקְפִּי.

*

שִׁירֵי חֵשֶׁק

1

עַל־אֲהוּבָתוֹ

שֶׁמֶשׁ בִּלְחָיֶהָ תְּקָעָה נָוֶה, לִהְיוֹת כְּצַלְמָהּ תָּאֳרָהּ נָאוֶה,
וַיִּשְׁאֲלוּ רֹאִים: הֲגַם הִיא עָב אוֹ עַל־פְּנֵי הוֹד לֶחְיָהּ מַסְוֶה?
הָהּ לִי, אֲנִי כוֹאֵב, אֲשֶׁר אֶכְסֹף לַעֲלוֹת בְּתָמָר הוֹד וְאֶתְאַוֶּה!
אֶתְאַב — אֲבָל אֶדְאַב וְאֶהְיֶה אַב חֳלִי אֲהָבִים, מִבְּלִי שָׁוֶה.
רֹאשׁ לָחֳלִי — שַׁחַת־בְּלִי טוֹב־לִי, אִם־מִבְּלִי חִשְׁקָהּ אֲנִי הֹוֶה.
הָהּ, כִּי בְאוֹר אַהֲבָה מְעַט חָשַׁב לִבִּי לְהִתְחַמֵּם וְהוּא נִכְוֶה!
קוּם, לֵב שְׂרוּף־אַהַב, וְהִשְׁתַּחֲוֶה נִכְחָהּ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה!

2

כַּאֲשֶׁר הֻגַּד־לוֹ כִּי נָסְעָה אֲהוּבָתוֹ דֶרֶךְ־אֳנִיָּה בְּלֶב־יָם לְסִיסִילְיָה

בְּכוּ אַהֲבָה חֹלֶה, קְנוּיָה בְדִמְעוֹת,
וְתוֹחֶלֶת טוֹבָה וְרֵאשִׁיתָהּ רָעוֹת,
וְעַל־חֵשֶׁק חֹשֵׁק לְחַבֵּק וּלְנַשֵּׁק —
וְאָרְכוּ הַיָּמִים וְרָחְבוּ הַשָּׁעוֹת!
בְּכוּ כֹּסֵף כֶּסֶף מְחִירוֹ לֹא כֶסֶף,
לְבַד לַעֲבֹר קֶצֶף פְּנֵי־יָם וּתְנוּעוֹת!

לְאַט־לִי, בַּת־גַּלִּים, רְאִי כִּי־נִבְהָלִים
בְּנֵי־יָם גַּם־חֹבְלִים, בְּסַעַר וּזְוָעוֹת;
וּמַה־לָּךְ צִי אַדִּיר, רְאוֹת רוּחַ כַּבִּיר?
אֳנִי־שַׁיִט גֵּוֵךְ, רְדִידֵךְ כִּירִיעוֹת!
רְאִי, רוּחַ־קָדִים שְׂפָתַיִךְ יַקְדִּים,
שְׁנָתֵךְ יִהְיֶה נֹד וְנוּחֵךְ מַסָּעוֹת —
וּמַה־לָּךְ גַּל יַם־סוּף, וְתוֹךְ חִכֵּךְ יָם־צוּף,
וְנֹפֶת יִטֹּף עֵת שְׂפָתַיִךְ נָעוֹת;
שְׂפָתַיִךְ שָׁנִי, אֲבָל אֵין עוֹד שֵׁנִי —
הֲכִי חוּט הַשָּׁנִי שְׂפָתַיִךְ צְבוּעוֹת.
עֲנִי: כִּי נֶעְתַּרְתִּי, וְחִמְלִי רַעְיָתִי
עֲלֵי־לֵב מִתְחוֹלֵל וְעֵינַיִם דְּמָעוֹת;
הֲיִי נָא אֶזְרֹעוֹת לְיָדַיִם זָעוֹת,
כְּנַף חֶטְאִי קְרָעוֹת, בְּבִרְכַּיִם כֹּרְעוֹת!

*

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת — לִשְׁלֹמֹה

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח בְּרֵכוֹת בְּרָכוֹת לְאֹיְבַי, וְהֵם מֵי מְרִיבָה הֲפוּכוֹת,
וְאֶטַּע עֲרֻגוֹת הֲדַסִּים — וְלֵצִים הֲפָכוּם לְקוֹצִים, וְחָרוּל עֲרוּכוֹת.
אֲהָהּ לְרְנָנִים סְבָבוּם יְעֵנִים, וְאֶל צִפֳּרֵי־חֵן לְכָדוּם שְׁבָכוֹת!
אֲהָהּ לַעֲלָמוֹת, כְּבוּדוֹת פְּנִימוֹת, שְׁדֵיהֶן בְּיַד לְצָצֵי שִׁיר מְעוּכוֹת!
וְשִׁירוֹת מְתוּקוֹת שְׂפָתַי מְרִיקוֹת — בְּכוֹסוֹת אֱוִילִים בְּלַעֲנָה מְסוּכוֹת,
וְאָפִיץ מְאוֹרוֹת לְלִבּוֹת, קְשׁוּרוֹת בְּחַבְלֵי קְנָאוֹת — וְשָׁבוּ חֲשֵׁכוֹת;
אֲבָל דַּי לְנַפְשִׁי, אֲשֶׁר־שָׂם זְמַנִּי מְלֶאכֶת זְמִירַי צְנִיף רֹאשׁ מְלָאכוֹת!

רְשִׁימַת הַפַּיְטָנִים וְהַמְשׁוֹרְרִים

רְשִׁימַת הַפִּיּוּטִים וְהַשִּׁירִים

עם מראה המקומות, שנויי הנוסחאות וקצת הערות

הספרים אשר הזכרתים רק בשמם או בראשי תבות הם

א) עברים:

אגרות = אגרות שד״ל אשר הו״ל ש״א גרָאבער. פרזעמישל־קראקא תרמ״ב—תרנ״ד.
אויגנון = מחזור אויגנון לר״ה ויוה״כ. אמשטרדם תקכ״ו.
איטאלייאני = מחזור מכה״ש כמנהג איטאלייאני עם מבוא מרשד״ל. ב״ח. ליוורנו תרמ״ז.
אלגיר = קרובץ למועדי קדש וארבע שבתות [כמנהג אלגיר]. חמ״ד (ווינא?) תרמ״ד.
דיואן ראב״ע = דיואן לר׳ אברהם בן עזרא . . . הו״ל . . . עקיבא אינר. ברלין תרמ״ו.
דיואן רי״ה = דיואן כולל כל שירי ר׳ יהודה הלוי י״ל ע״י חיים בראדי. כרך א׳: ברלין תרס״א; כרך ב׳: שם תר״ע. כרך ג׳ (צד 1—308) לא נשלם עוד.
דיואן רמב״ע כ״י, הוא כ״י אוכספורד, סִמן 1972 ברשימת נייבואיר.
טל = טל אורות, שירים קדמונים אשר העתיק והגיה שד״ל. פרזעמישל 1881.
טריפולי = שפתי רננות, כולל סליחות ובקשות . . . כמנהג טריפולי. ליוורנו תקע״ו.
יוצרות מ״פ = יוצרות מכה״ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי מאיר הלוי אלטאר. פראג תקצ״ו.
מחזור מ״פ = מחזור לכה״ש כמנהג פולין מתורגם ע״י יחיאל מיכל זקש. ט״ח. ברעסלויא תרנ״ו—נ״ח.
סליחות כ״פ — כתב יד בעקד הספרים אשר לעדתנו ק״ק פרנא ברשימתי סִמן 1.
סליחות מ״א = סליחות מכה״ש כמנהג אשכנז. אמשטרדם תע״א.
סליחות מ״פ = סליחות מכה״ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר ע״י משה הלוי לנרא. פראג תקצ״ו.
סרע״ג = סדר רב עמרם גאון. ב״ח. ווארשא תרכ״ה.

עבודת ישראל = סדר עבודת ישראל, כולל התפלות והברכות לכה"ש . . . מסודר ומוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרכ"ח.

עלזאס = סדר סליחות מכה"ש כמנהג עלזאס, מוגהות ע"י ר"וו היידנהיים. רעדעלהיים תר"ס.

עמנואל = מחברות עמנואל, קושטאנטינא רצ"ה; ברלין תקנ"ו.

קונטרס = קונטרס הפיוטים עם הערות ותקונים מאת חיים בראדי. ברלין תרנ"ד.

קטלוניה = מחזור קטלוניה. שאלוניקי רפ"ז.

קינות לת"ב מ"א = סדר הקינות לתשעה באב לפי מנהג האשכנזים, מוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרס"ט.

קינות לת"ב מ"פ = סדר תשעה באב כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי משה הלוי לנדא, פראג תקצ"ה.

רש"ז = שירי השירים אשר לשלמה בן גבירול . . . יצאו . . . ע"י שניאור זק"ש. פאריש תרכ"ח.

שירי רש"ה = כל שירי ר' שמואל הנגיד . . . מֻגהים ומבארים ע"י חיים בראדי. ווארשא [תר"ע—תרע"א]. החברת השלישית (צד 161—208) נדפסה ולא יצאה עוד לאור.

ש"ש = שירי שלמה, שירים . . . מר' שלמה בן גבירול . . . הו"ל . . . י"ל דוקעס. הנובר תרי"ח.

תחכמוני = תהכמוני לר' יהודה חריזי. אמסטרדם תפ"ט; הוצאת ר"א קאמינקא: ווארשא תרנ"ט.

תשלום = תשלום אבודרהם י"ל ע"י אליעזר ליפמן פרינץ. ברלין תר"ס.

ב) לועזים:

יק"ר = Jewish Quarterly Review. New Ser. Philadelphia 1910 ff.

ירחון = Monatsschr. f. Gesch. u. Wissensch. d. Judent. Berlin-Breslau.

מב"ע = Dukes, L., Moses ben Esra. Altona 1839.

צ"ק = Dukes, L., Zur Kenntnis d. neuhebr. relig. Poesie. Frf. a. M. 1842.

ראָזין = Rosin, D., Reime u. Gedichte d. Abraham Ibn Esra. Bd. I: Breslau 1885—1891; Bd. II (nur ein Heft) das. 1894.

שער השיר = Neuhebr. Dichterschule, herausg. von Dr. H. Brody und Dr. K. Albrecht, Leipzig 1905.

אָבוֹת עוֹלָם יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל (ש״ג). — תחנוני בני ישראל לר׳ יצחק ברוך הלוי (קבץ על יד ח״ד, תרמ״ח) צד 17.

אֶבְטְחָה עַל־פָּעֳלִי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֲבִי הַבֵּן קָרַב לִסְפֹּד (ר״ה). — שער השיר צד 137.

אֶבֶן הָרֹאשָׁה לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה (רצ״ב). — סליחות כי״פ, סמן קכ״ח; סליחות מ״פ ומ״א לעשרה בטבת. — שורה ו׳, עתה, בכ״י: ועתה. שורה י׳, ימים, בכ״י: שנים וימים. שורה י״א, ולליזה, לשון שלא להוציא ליזה על בניה (ירושלמי יבמות סוף פ״ג). שורה ט״ז, וימים, בכ״י: וגם ימים.

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי (רי״ב). — סליחות כי״פ סמן ע״ט; סליחות מ״א לעשרה בטבת. — שורה ד׳, ליום, בכ״י: אל יום. שורה י״א, אם בשרי, בכ״י: ובשרי; ראה איוב ו׳ י״ב. שורה י״ד, אלף ועור, חסר בכ״י. שורה ט״ז, חפוית, בכ״י: חפויה. שורה י״ז, מקדשי . . . קדשי, קרי: מקדשַי . . . קרשַי. שורה כ׳, הם, בכ״י: אמת הם. שורה כ״א, הלא, בכ״י: הכל. שורה כ״ז, הנאנחים והנאנקים, בכ״י הסדר מהֻפך; ראה יחזקאל ט׳ ד׳. בשורה הזאת חסרה מלה אחת מן המנין. שורה כ״ז, גלות, בכ״י ובדפוס: עול גלות. שורה כ״ח, רגלי, בכ״י: ברגלי. שורה כ״ט, אי, בכ״י ובדפוס: איה. שורה ל״ד, גאוצם, בכ״י: חֵירופם. שורה ל״ה, משפמיך, קרי: משפטיך. שורה ל״ו, מצדיק, בכ״י: מצדקת. שורה ל״ז, אלהים, בכ״י: יְיָ. שורה ל״ח, והוצא לאור, בכ״י: שפטה. שורה מ״א, אל־תפר, בכ״י: נא אל תפר. שורה מ״ד, יאבדו, בכ״י: יכלו.

אָדוֹן בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ (רמ״ה). — סליחות כי״פ, סמן פ״א; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — עמוד א׳ שורה ד׳, יכלו, בכ״י: יוכלו. שורה ט׳, בחָבו, בכ״י: הוא. עמוד ב׳ שורה ג׳, המצא, בכ״י: תימצא. שורה ט׳, לנו, חסר בכ״י. שורה ט״ז, מהר, בכ״י: מהרה.

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק (מ״ט). — סליחות כי״פ סמן ע״ח; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — שורה י׳, מעיך, בכ״י: רחמיך. שורה י״ח, צדקה, בכ״י: צדק. שורה כ״ה, דרכיך, בכ״י: דרכך; אחר מלת דרכיך כתוב בכל הנוסחאות: הורעת, והמלה מיֻתרת גם לפי הענין וגם לפי הבנין (שלש מלות בכל שורה). קֶשֶׁב, בכל הנוסחאות: קָשוב; ראה ישעי׳ ל״ב ג׳. עפי״ז יש לתקן בכל מקום שנקרדתי גם אני: קֶשֶׁב.

אַדִּיר בְּוִעוּדוֹ, ראה: מעשה אלהינו.

אֲדֹנָי, ראה: יְיָ.

אֲדֹנָי אֱלֹהַי רַבַּת צְרָרוּנִי (רט״ו). — סליחות כי״פ, סמן קל״א; סליחות מ״א לערב ר״ה. — שורה ד׳, דברים, בכ״י: דובְרָם. שורה י׳, ממעצותיהם, בכ״י: ממעצותיהם וממחשבותיהם. שורה י״א, נפשנו, בכ״י: נפשי. שורה י״ב, לא

(הראשון), בכ"י: ולא. שורה י"ד, מחל, בכ"י: מחול. שורה י"ז מכף, בכ"י: מיד. שורה י"ח, נבור, בכ"י: ונבור. שורה י"ט, מצדיקיהם, קרי: מצדיקהם. שורה כ', תרעץ, בכ"י (ביני שיטי): תרעוץ. שורה כ"א, שחרנוך, בכ"י: שיחרנו. שורה כ"ד, ובם, בכ"י: ובה. שורה כ"ט, גדול, חסר בכ"י.

אֲדֹנָי דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, ראה: דאגה שברה לבי.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם (פ"ה). — תשלום צד 91 והערות שם צד 174. הבית הרביעי שונה בבנינו משאר הבתים, ואולי בכונה ואין פה טעות.

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי (קס"ז). — דיואן ריה"ל כרך ג' צד 266.

אֲהָהּ נִלְקַחַת אֲרוֹן־דָּת (רנ"ז). — דיואן ראב"ע כ"י אדלער דף ע"ט סִמן קצ"ט (לפי מִנְיָנִי); קינות י"ל ע"י שזח"ה בקבץ על יד ח"ט (קראקא תר"ס) צד 2. — שורה י"ב, שבבים, בכ"י ובנדפס: שביבים; ראה הושע ח' ו'.

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי (ע"א). — שירי רש"ה צד 76.

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ (מ"ג). — קינות לת"ב מ"פ דף ע"ג ומ"א צד 74.

אוֹיְבִים חַיָּבִים (רל"ג). — סליחות כי"פ, סִמן ר"ט. — שורה ו', נדרם פרץ, בכ"י: נזירם פרוץ רוץ. שורה י"ב, למה יי, בכ"י: ולמה, ומלת יי חסרה. שורה י"ג, ורעדה, כ"ה בכ"י, ואולי צ"ל: ורנזה. שורה י"ד, זעקים, בכ"י: נועקים. שורה י"ז, בלא מל, ר"ל אין ממלל, אין מגיד, סובל בדומיה. שורה כ"ה, מצולה בלבב, בכ"י: במצולה בלב; ראה יונה ב' ד'. שורה ל', שכר . . . מעוללים, בכ"י: שכך . . . מעולים; תחת חמתך קורא צונץ (ליטעראטורגעש. צד 616) חמתם. שורה מ"ב, תמכהו, בכ"י: תסמכהו. בשורה מ"ה חסרה מלה אחת, ואולי צ"ל: הטה נא. שורה מ"ח, למה, בכ"י: קום למה.

אוֹיָה לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ (רע"ב). — תחנוני בנ"י לרי"ב הלוי (קבץ על יד ח"ד, ברלין תרנ"ח) צד 24.

אוֹיָה לְנַפְשִׁי (ש"ו). — עמנואל מחברת ד'. — בית י"ג, עֵרֶשׂ, קרי: עָרֵשׂ.

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ (ק"ל). — שער השיר צד 80.

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ (י"ז). — קינות לת"ב מ"פ דף כ"ט. במנהג אשכנז צד 23 הנוסח מְשֻׁנֶּה מאד, ונראה בעיני שהיו בתחלה שמנה מלות בכל שורה, ארבע בדלת וארבע בסוגר, וברבות הימים גרעו והוסיפו, אבל הדבר עוד מוטל בספק, ועל כן לא שלחתי יד בנוסח שלפנינו לשנותו. יש מיחסים הקינה הזאת לקליר, ויש חולקים.

אָז בִּמְלֹאת שֶׁפֶק (מ"ד). — קינות לת"ב מ"פ דף צ"ז ומ"א צד 83.

אָז רֹב נִסִּים (ל"ו). — מחזור יניי לר"י דאווידזאן (נויארק תרע"ט) צד 37.

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ (כ"ו). — קובץ מעשי ידי גאונים קדמונים לר"י ראזענ־

בערנ (ברלין תרט״ז) צד 1 והערות שם צד 86 והלאה. לפעמים תקנתי את הנוסח עפ״י סדר עבודת אתה כוננת (שם צד 111, איטלייאני, ח״ב דף רי״ב).

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה (מ״ח). — מחזור מ״פ ליו״כ צד 532.

אֶחֱזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא (קצ״ז). — דיואן ראב״ע צד 38.

אֲחִי תֵבֵל שְׁאַל תֵּבֵל (ק״נ). — רש״ז צד ח׳.

אַחְרִישׁ וְאֶתְאַפַּק (רי״ג). — סליחות כי״פ, סִמן קי״נ; עלואס ליום ה׳. — שורה ג׳, בפי . . . שמרתי, בכ״י: בפה . . . שוכרתי, שורה ז׳, מְבִסָּה, בכ״י ובנדפס: מוּבְסָה, אולם ההפעל משרש בוס ראוי שיהיה: מובס, כמו שהוא במקרא (ישעי׳ י״ד י״ט), וע״כ שהפיטן הלך בדרך המרקדקים החושבים את החסרים לפעלים בעלי אותות שתים, אשר על כן לא הבדיל בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה (ומנהג זה נהגו גם פיטנים אחרים) ויתכן לנקד מְבֻסֶּה (פֻּעַל) או מְבֻסָּה (הָפעל) כדין נחי ל״ה, והבוחר יבחר. שורה י׳, עוילי, כ״ה בכ״י ובנדפס; ואולי יתכן יותר לקרוא: מְעַוְּלִי (תהלים ע״א ד׳). שורה י״א, מעגלי, בכ״י: במעגלי. שורה י״ג, וקרבי, בכ״י ובנדפס: ובקרבי. שורה י״ט, ושמה, בכ״י: ושם. שורה כ׳, באנו . . . ותוציאנו, בכ״י: באתי . . . ותוציאני. שורה כ״א, בעוני, חסר בכ״י. שורה כ״ה מעילות, בכ״י: מחלות. שורה כ״ט, שעיר וחתנו, עשו וישמעאל (ראה בראשית כ״ח ט׳), וכ״ה בפזמונו של שפטיה (צד מ״ו); בכ״י: וְחִתְנוֹ, בנדפס: וַחֲתָנוֹ. שורה ל״ט, אדני, חסר בכ״י.

אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר (ר׳). — אלגיר דף ס״ב. שורה י״ט, רהבה, קרי: רָחֲבָה.

אַט־לִי מְעַט שַׁחַר (ש״ל). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 119.

אֵי יָשָׁן מְחַדֵּשׁ גִּילִים (ר״ז), רַאֲזִין ח״א, צד 121; יק״ר כרך ד׳ (1913) צד 89, ולפי הנמסר שם מחבר השיר הוא ר׳ יוסף בן צדיק וחברו לכבוד ר׳ יוסף בן מיגש. שורה י״ז, יכבה, מתנגד לחרוז, וכבר חפצתי להגיה: כָּבָה, אבל ההגהה הזאת לא ישרה בעיני.

אֵיגַע לְהַצְלִיחַ (ר״ט). — רַאֲזִין, שם צד 98 סִמן 59 (באמצע).

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן מ׳.

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ (רמ״א). — סליחות כי״פ, סִמן רמ״א; סליחות מ״א ליום ד׳ דעשי״ת. — שורה ב׳, עזבונו, בכ״י: עזבוני, וכן נכון. שורה ט׳, דִּמְעֵי, קרי: דְּמָעַי. שורה ל״ה, מצאתי, כ״ה בכ״י ובנדפס, ואולי צ״ל: נפתלתי. שורה ל״ח, גללו, בכ״י: נִיללוּ. שורה מ״ד, בחסדך, בכ״י ובנדפס: ברוב חסדך. שורה מ״ט, ומהוללי, בכ״י: מהוללי. שורה נ׳, ולאֹ, בכ״י: לאֹ. שורה נ״נ, דאג, בכ״י: כואב. שורה נ״ח, כזה, בכ״י ובנדפס: בזה. שורה נ״ט, נשׂאים, בכ״י: נשיאים. שורה ס״א, בם, בכ״י: בה. שורה ס״ג, ואדרכון, בכ״י: והדרכון. שורה ס״ה, המוני, בכ״י: חשבונותי. שורה ס״ו, נא, חסר בכ״י.

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת (מ״ז). — סליחות כ״פ, סִמן רמ״ב; אגרות צד 898. — שורה ג׳, ומיום, בכ״י: מיום. שורה ט׳, תרבוכות, כ״ה לנכון בכ״י, והוא לשון שאון והמולה (ראה בערוך ערך רבך). שורה י״א, ובנות, בכ״י: בנות. שורה י״ג, יודעי בי, בכ״י: ידועי לי. שורה כ״ה, שכן, בכ״י: יושב. שורה כ״ו, תפלותינו וכו׳, בכ״י: תהיינה אזנך קשובות. שורה כ״ז, אשר הראיתנו, בכ״י: כשם שהראיתנו.

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֵין בְּפִי מִלָּה (קכ״ה). — שער השיר צד 76.

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי (ר״נ). — תשלום צד 114 והערות שם צד 178.

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת (שע״ט). — צפנת פענח לרי״ץ מרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 26; ראה ירחון שנת 1897 צד 664.

אֵל אָדוֹן (ט״ז). — עבודת ישראל צד 211.

אֵל אֵל וְטוּבוֹ (קצ״ח). — שער השיר צד 148.

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ לָבוֹא נִקְרֵאתִי (ר״ב). — תשלום צד 108.

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל (קמ״ד). — ירחון שנת 1896 צד 198. — שורה א׳, בָּה, קרי: בָּהּ.

אֶל־מִי מִגֹּאֲלֵי דָם אֶצְעַק (רצ״ג). — מחזור ספררים שבקושטנדינא (ליוורנו תקפ״ג) דף קל״ו ע״א, מוגה על פי כ״י ווינא (רשימת ר״ז שווארץ סִמן 48).

אֱלֹהַי חֲשֹׂף הַיּוֹם (ס״ה). — שירי רש״ה צד 170.

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה (קצ״ו). — שער השיר צד 146.

אֱלֹהַי לֹא יְכִילוּךָ שְׁחָקִים (רנ״ו). — צייטשריפט פיר העברר. ביבל. ח״ד צד 27.

אֱלֹהַי נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע (ז׳). — עבודת ישראל צד 104.

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי (י״ג). — שם צד 421; יומא פ״ז ע״ב.

אֱלֹהַי תְּהִלָּתִי בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֲרֶךָ (קצ״ו). — דיואן ראב״ע צד 2.

אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי לְדָמִי (רכ״א). — סליחות כ״פ, סִמן קכ״ו; סליחות מ״פ למוסף יוה״כ ומ״א לער״ה. — שורה ד׳, תכסהו, בכ״י: תכסה. שורה ה׳, ישפך, בכ״י: ינלה. שורה ח׳, הנשפכים, בכ״י: הנשפך. שורה י״א, שם ישראל, בכ״י: שם קדש ישראל, ואולי העִקר: שם קדש, כמ״ש במ״א. שורה י״ב, התהו משקץ, בכ״י: תהו מותעב. שורה כ״א, לעלה, בכ״י: עולה. שורה כ״ו, ובדמיהם, בכ״י: ובדמים. שורה נ״ג, אם נשמע, בכ״י: נשמע. שורה נ״ז, נשענו, בכ״י: שוענו. שורה נ״ח, טמון, בכ״י: טומן. שורה ס׳, קִוָּם . . . וצרותינו, בכ״י: קִוּוּם . . . וצָרָתינו.

אֱלֹהִים אֶל־מִי אֲמְשִׁילֶךָ (קס״ב). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 286.

אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ (רכ״ג). — יוצרות מ״א לשבת שלפני שבועות (בס׳ יד כל בו, פפר״מ תפ״ז). — שורה כ״ו, דרך ארחותיך, הגהתי כן לפי הענין, אף כי ההגהה הזאת מוטלת אצלי בספק; בנדפס: סִיג אורחותיך.

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ (רל"ח). — יוצרות מ"פ לשבת החמישית אחר פסח; עבודת ישראל צד 751. — בית ט'—י שָׁנוּ מטעם ידוע, ובמ"פ יש אמנם, כנראה, הנוסח הישן בעקרו, אבל גם בו יש שנויים, וע"כ הנחתיו. בשורה כ"א חסרה מלה אחת, ואולי צ"ל: והדמים הם מודיעים.

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי (רל"ו). — סליחות כי"פ, סמן פ'; סליחות מ"א ליום ב' דעשי"ת ועלוזאס ליום ג' דעשי"ת. — שורה ג', לרוחתי, חסר בכ"י. שורה ח', ואם כפעל, בכ"י: ואף חרון כפי פועל. שורה י"ב, לך, בכ"י: לו. שורה י"ט, כבר, בכ"י: שבר. שורה כ"א, כְּבַקִּיר = כאשר בקיר. שורה כ"ח, ארני, חסר בכ"י.

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי (קל"ט). — דיואן רמב"ע כ"י, סמן קכ"ט; אוצר נחמד ח"ב (וויען תרי"ז) צד 184. — בית ו', חננו, בכ"י ובנדפס: חוננו. בית ח', ירוונו, שם ושם: ירונו. בית י', בי, חסר שם ושם. בית י"ד, חמס ותוך, בכ"י: און וחמס. בית כ"א, תבונתי, בנדפס: תבונתו; בכ"י חסר סוגר הבית כלו.

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע (רפ"ח). — המבקש (האג תקל"ח) דף י' ע"ב.

אִם בָּאֲרָזִים, ראה: בארזים.

אִם הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל (שכ"ח). — שירים ומליצות כ"י בספריה הלאומית בברלין (Or. fol. 1059) דף כ"ב. כונת הבית השני לפי הנוסח שלפנינו היא: רק פעם יַעלה הטוב ורק פעם יציץ הפכו (הרע); ואולי צ"ל: ישקע (או מלה דומה לה בענין) תחת יציץ.

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ (ר"ג). — רשי"צ קאעמפף, עשרה שערים (פראגא תרי"ח) צד 221; תשלום צד 115 והערות שם צד 179; ראה גם דיואן ראב"ע צד 165.

אִם לְפִי בָחְרֵךְ (נ"א). — יק"ר, כרך ג', צד 83. אחרי כלות ההדפסה באו לידי הערותיו של באכער (שם צד 119) ועל פיהן יש לתקן: צד ג"נ שורה ד': סְמָאָה; צד נ"ד שורה י"ב: וַיְּטַפַּח. שם שורה כ"א: וְזָעוּ . . . נָעְנְעוּ. צד נ"ו שורה ד': יִתַּמּוּ. לשאר תקוניו אין הכרח, והבוחר יבחר.

אִם תְּקַטְלֵנִי אֵל לְךָ אוֹחִילָה (ש"ה). — עמנואל מחברת י"ט.

אִם־תִּרְאִי אֶת־מַרְאָיִךְ (ק"ט). — Journal of Jew. Lore and Phil. שנת 1920 צד 316.

אֹמַר לְצָפוֹן תְּנִי חֱלִי (קצ"ט). — ראָזין ח"ב צד 44; כוכבי יצחק כרך כ"ה צד 22; אלגיר דף כ"ג.

אִמְרוּ אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרְשׁוּ (רפ"ה). — הצופה לחכמת ישראל כרך ה' (בודאפעשט תרפ"א) צד 131.

אֱנוֹשׁ חָשַׁב יְקָר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ (שנ"ג). — שירים ומליצות כ"י ברלין (Or. fol. 1059) דף כ"א. — בית א', אהה, בכ"י: והה.

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ג. — בית ג׳, יהלם, בכ״י: יהלים.

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה (כ״ג). — מחזור מ״פ צד 92; איטאלייאני ח״ב דף פ׳.

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר (רצ״ח). — שירים ומכתבים (לר״ש די־פיאירה ואחרים), כ״י בעקד הספרים לעדתנו ק״ק פרגא. — בית א׳, גבר, בכ״י: הגבר.

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי (ק״כ). — קטלוניה ליל יו״כ. מסגנון לשונו אני למד, שהוא לרי״צ גיאת.

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ (רס״ו). — קינות לת״ב מ״א צד 108; קינות וסליחות (קבץ על יד ח״ג, תרמ״ז) צד 28.

אָעִירָה שְׁנַת עֵינִי (קכ״ו). — אויגנון דף כ״ג ע״ב.

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת י״ז.

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן (רע״ט). — קינות לת״ב מ״פ (דף פ״ח) ומ״א (צד 124).

אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן (ס״א). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ג; סליחות מ״א ליום ה׳. — שורה א׳, כל, חסר בכ״י ובנדפס. שורה ב׳, נטש, בכ״י: נותש. שורה ז׳, בלחיה, בכ״י: על לחיה. שורה י׳, המה, בכ״י: הומם. שורה י״ג, נחתמו, בכ״י: חותמו. שורה י״ד, נהרותיה, מלשון ואל תופע עליו נהרה (איוב ג׳ ד׳). שורה י״ח, שמרי, בכ״י: שומרי. שורה כ״ב, בכ״י: כנורה ועוגבה נהפך לאבל. שורה כ״ג, כלימתה, בכ״י: כלימותיה. שורה כ״ד, מסבל, בכ״י: מכבל. שורה כ״ח, בכ״י: נהיה יחד באופל מנודח. שורה ל׳, חרוץ, בכ״י: וחָרוץ. שורה ל״א, כפרץ, בכ״י: בפרץ. שורה ל״ב, עזוזך, בכ״י: עיזוזיך. שורה ל״ג, בכ״י: לעזרתי אילותי. שורה מ״א, בעמך, בכ״י: לעמך. שורה מ״ב, בכ״י: לנקותו ולטהרו. שורה מ״ג, ערדך, בכ״י: עדרו. שורה נ׳, ירנו, בכ״י: רנו. שורה נ״ה, ורחב להעמס, בכ״י: ורוחב להכמס. שורה נ״ו, כחם, בכ״י: קולם. שורה נ״ח, ארצך, בכ״י: ארצה. שורה ע״א, שלומים, בכ״י ובנדפס: שילומים.

אֶרֶץ שִׁנְעָר הָרָה וְיָלְדָה (ט״ו). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב.

אֵשׁ נִצְּצָה כִּבְרַק לַיִל (קצ״א). — ספר הדין והחשבון לביה״ס ,,תלמוד תורה“ בפרגא לשנת 1909/10 צד 12. — תרגום שני החרוזים האחרונים הוא:

הָרָף חָתֹךְ אָפֵּק, חָרֶס, בְּרוֹם מֵאִיר,
וּשְׁחַה לְרַב יִצְחָק נַצָּר לְמְהָאגִיר!

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ (קצ״ח). — דיואן ראב״ע צד 25. בחרוז ח׳ ובחרוז י׳ שִׁנה המשקל, אולי בהתאם לחֻקי השיר ולא בטעות.

אֶשְׁבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלֵּךְ (קצ״ה). — כוכבי יצחק מחברת כ״ה צד 85.

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר (ר״ט). — ראָזין, ח״א צד 98.

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם (י״ח). — סליחות מ״פ דף נ״ג.

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן (ל״ז). — מחזור מ״פ למוסף יוה״כ צד 298; איטאלייאני לשחרית יוה״כ, דף פ״ג.

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים (קמ״ט). — אָריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1845 עמוד 716.

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קל״ב. — בית ד׳, יכְנה, בכ״י: יכַנה.

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה (ר״ם). — סליחות כי״פ, סמן כ״ו; עלוּאס ליום ה׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, ואיך, בכ״י: איך. שורה ו׳, הבאתה, בכ״י: החייתה. שורה ט׳, מלת ומשי אולי יש למחקה. שורה י״ד, כנפיך, בכ״י: כנופך. שורה ט״ז, אחרי, בכ״י: אחר. שורה י״ח, בכ״י ובנדפס: תרא בכל־זאת לא פנתה. שורה י״ט, ולא, בכ״י: לא.

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה (ר״א). — דיואן ראב״ע, צד 147; רי״ם זקש, רעליג. פאעזיע (ברלין 1901), חלק העברי צד 40.

אַתְּ עָפְרָה צְבִיַּת אַרְמוֹן (קע״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 49.

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ (רצ״ט). — בחינת עולם פרק י״ד (מנטובה שט״ז, ו, ד׳; ברלין תקצ״ח צד 50).

אַתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם (י״א). — עבודת ישראל צד 400.

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב (י״ט). — דוקעס, עהרענזייִלען (וויען 1837) צד 95.

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ (י״ב). — עבודת ישראל צד 403.

אֹתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ (רע״א). — תחנוני בנ״י (קבץ על יד ח״ד) צד 22.

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל (כ״ד). — צונץ, ליטעראטורגעש. (ברלין 1865) צד 646.

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

בְּדָת־אֵל אֶדְבְּקָה (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ (שכ״ח), סמן לבתי השיר „כנור אריה“, עפ״י כ״י ברלין.

בִּי הַזְּמָן חִצֵּי נְדֹד שָׁלָח (ר״ט). — עפ״י העתק ששלח לי מר עזרא סילוירא בארם צובה מתוך דיואן רי״צ בן עזרא כ״י אשר לו. — בית א׳, פצע, בכ״י: בצע. בית ג׳, אחר, בכ״י: ארור. בית ח׳, מוקדם בכ״י לבית ז׳. בית ט״ז, ירפש, בכ״י: ידפש.

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ (ק״ד). — בשירי רשב״ג שהוצאתי לאור (שיר השירים, ברלין תרנ״ח) צד 12; ראה גם ירחון לשנת 1911 צד 82. בית ס״ט (צד ק״ו שורה י״ח), יֶחֱמָה, קרי: יָהֱמָה.

בְּכוּ אַהֲבָה חֹלֶה (של״א). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד

(ברשימת נייבואיר סִמן 1984). — בית ג' לכסף כסף, בכ"י: קצף. בית ד', וזועות, בכ"י: ושמועות.

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה (קע"ח). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 56.

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח (של"ב). — עפ"י העתקת החֹ' פאטאי מתוך כ"י אוכספורד הנ"ל. — בית ד', ביד לצצי שיר, בכ"י: בעד לצצי צור.

בְּכָל־לִבִּי אֱמֶת וּבְכָל־מְאֹדִי (ק"ע). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 221.

בְּלֵיל זֶה יִבְכְּיוּן (מ"ב). — קינות לת"ב מ"פ דף כ"ו; מ"א צד 22. יש מיחסים את הקינה הזאת לר"א הקליר, ויש מטילים בזה ספק.

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי (קכ"ח). — אויגנון דף כ"ו ע"א; טריפולי דף י"ג ע"ב.

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ (נ"ח). — סרע"ג ח"ב צד 48; זקש, רעליג. פאעזיע, חלק העברי צד 9. — בשורה י"ב מְיֻתרת מלה אחת, ואולי צ"ל: מהללים ומודים לפדה וגאל.

בְּנֵי עוֹלָם אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם (קמ"ח). — גבעולים, שנה א' (וויען 1919) צד 66.

בְּנֵי תְמִימִים מַשְׁכִּימִים (קכ"ח). — אויגנון דף ל"ז ע"ב; טריפולי דף כ' ע"ב. לפי דעתי נפלה טעות בשורה ד', וצ"ל: ויתודו על חטאתיהם ועונות אבת־הם (נחמי' ט' ב').

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדֻדוּת (קמ"ו). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קמ"ו. — בית ב', ו־ין, בכ"י: ואת.

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי (רפ"ח). — הצופה לחכמת ישראל שנה ה' (תרפ"א) צד 133.

בַּעֲלַת־אוֹב וְקֶסֶם (קט"ו). — טל צד 28.

בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב (ר"ל). — ארגיל דף י"ד ע"א.

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ (ס'). — מחזור מ"פ ליום ב' של פסח צד 258.

בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ (רנ"ג). — תחכמוני שער כ"ז.

בַּת הַגְּפָנִים יֶקְרוּ דָמֶיהָ (רנ"ג). — תחכמוני שם.

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ (ר"ו). — ראָזין ח"א צד 128.

גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד (קצ"ד). — שער השיר צד 131.

גְּבִירִי בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים (קמ"ד). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן צ"ה. — בבית י' יש למחוק את הקו אחר מלת יהביעו.

גְּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ (ב'). — בן סירא פרשה נ', הוצאת שטראק (לייפציג 1903) צד 52; הוצאת ר"ד כהנא (ורשה תרע"ב) צד 93. — בשורה י"ג קרי: תִפְאֶרֶת, תחת: תִּפְאָרֶת.

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל (י"ד). — מועד קטן דף כ"ה ע"ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם (ר"ח). — ראָזין ח"א צד 98.

דְּאָנָה שָׁבְרָה לִבִּי (קצ״ג). — סרע״נ ח״ב צד 4.
דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים (קפ״א). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 164.
הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה (רנ״ט). — אלגיר דף ו׳ ע״א; טל צד 49; אגרות צד 897.
הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֲרָבָה (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 169.
הָהּ לִזְמַנִּי כָּתַב שִׂטְנָה (ש״ח). — עמנואל מחברת ד׳. — בבית כ״ג (צד ש״ט שורה ט״ו) נשחת החרוז, ובמחברות דפוס קושט׳ שלפני הגיה אחד הקוראים וכתב: יִפְעָנָה (תחת: יפעתה), אולם מלבד שלא נמצא השם יפע לא במקרא ולא במדרשים, הנה הרבים לנקבות אין לו מקום פה.
הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי הַכֹּל (א׳). — בן סירא פרשה ל״ו בהוצאת שטארק (לייפציג 1903) צד 28; פרשה ל״ה בהוצאת ר״ד כהנא (ורשא תרע״ב) צד 56.
הַיְדַעְתֶּם יְדִידַי (קט״ז). — צ״ק צד 159.
הֲיוּכְלוּ פְּגָרִים (קפ״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 184. בבית כ״ז (צד קפ״ח שורה כ״ו) קרי: בְּתוֹכָהּ.
הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ (ע״ב). — שירי רש״ה צד 82.
הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף ו׳ ע׳ב.
הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים (ס״ה). — שירי רש״ה צד 142.
הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל (קע״ד). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 222. בבית כ״ג קרי: שְׁוִיתָהּ.
הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב (רנ״ה). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 451.
הִנֵּה יְחִידָתִי בְלֵילָהּ (ע״נ). — שירי רש״ה צד 49. בבית כ״ה קרי: רֹכְלָהּ.
הֲנַשִּׂיג עֵרֶךְ שִׁיר (רמ״ד). — קונטרס צד 54.
הַפִּתָיו אָרַח (רפ״ט). — צ״ק צד 162.
הָעוֹלָם יָם זוֹעֵף (רצ״ח). — בחינות עולם פ״ח (מנטובה שט״ז, ב׳ נ׳; ברלין תקצ״ח צד 14).
הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 172.
הֱקִיצֹתִי תְּנוּמַת רַעְיוֹנַי (קמ״ז). — שער השיר צד 70.
הֲרִמֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קי״ח; ראה נוסח שונה קצת בדברי חפץ (לונדון תרי״ג) צד 27.
הֲשֶׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים (קמ״ג). — תהלה למשה (הוא ספר היובל לרמש״ש, לפסיא תרנ״ו) צד 40.
הִשְׁתַּחֲוִי וּבִרְכִי לִפְנֵי צוּר (רצ״נ). — ארגיל דף ט״ז ע״ב.
הִתְעוֹרְרוּ תְּמֵהִים רְאוֹת (קכ״ג). — אוינגנון דף מ״א ע״א. — בית י״א (צד קכ״ד שורה ב׳), ברותו, אולי צ״ל: בכחו. בית כ״ח (שם שורה י״ט), מתגרת ידך, פסוק כצורתו (תהלים ל״ט י״א), ועל כן לא השניח המשורר על מספר התנועות.

הַתִרְדֹּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים (ק״פ). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 160.
וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ (ח׳). — עבודת ישראל צד 384; ראה ירחון לשנת 1911 צד 594.
וּבֶן־יוֹנָה בְּרֹאשׁ אָמִיר (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ז. — בית ב׳, ינונן, בכ״י: תנונן. בית ו׳, תשו, בכ״י: תצו. בית ז׳, והבה לו אבריך, כן נראה לי, ובכ״י מטשטש מאד.
וּבֶן־שֹׁרֶק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳.
וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ (ר״י). — מחזור מ״פ ליום א׳ דר״ה צד 147.
וְיֶאֱתָיוּ כֹל לְעָבְדֶךָ (י״ט). — מחזור מ״פ שם צד 238; סדור רש״י (ברלין תרע״ב) צד 86.
וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ (קנ״ב). — יק״ר כרך ד׳ צד 80.
וְכָל שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם (קמ״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״א. — בית א׳, וכל, בכ״י: לבל. בית ג׳, ישק צופו, בכ״י: צוף ישקה.
וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה (ק״ב). — ש״ש צד 34.
וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳.
זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם (ס״ב). — סליחות מ״פ וסליחות כמנהג פוזנא והראדני (קראטאשין תקצ״ט) לערב ר״ה ולצום גדליהו. הבתים החסרים לא יכלתי להמציא לי.
זְמַמַּי הָהּ בְּהַר כֶּסֶל (צ״ג). — ש״ש צד 36.
זְמָן הֶבְלִי יְמֵי סִכְלִי (קכ״ט). — אויגגון דף ל״ג ע״א; מב״ע צד 90.
זְמָן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן כ״ו. — בית ה׳, ישיב . . . מלבבי, בכ״י: ישיר . . . מלבבו.
חֲיֵי הַבְּרִית הוֹדִי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 3.
חִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן פ״ה. — בית ג׳, קרי: צָרְיָהּ.
חָסִין גְּבוּרוֹת יֶדְךָ גַּלֵּם (רנ״ו). — תחכמוני שער ג׳.
יֹאמַר יַיִן עֹז אֲזָרְתִּי (שי״א). — עמנואל מחברת כ״ה.
יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי (רכ״ו). — קונטרס צד 45.
יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ (קס״ט). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 4.
יְדִידִי קוּם כְּבָר אָסְרוּ (ע״ה). — שירי רש״ה צד 194.
יְדַעְנוּךָ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים (קע״ב). — דיואן רי״ה כרך א׳ צד 154. — בית כ״ח (צד קע״ג שורה כ״ג), חרשים, ח״נ ביאליק קורא: חֲרָשִׁים, ובזה סר כל הקשי שבחרוזנו.
יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי (קנ״ג). — קונטרס צד 44.
יָהּ אָנָה אֶמְצָאֲךָ (קנ״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 150.
יוֹם אוֹר בָּהִיר (קנ״ח). — שם צד 38.

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצְדְּקָתִי (קי״ח). — אגרות צד 775; תשלום צד 100.
יוֹם שְׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי (קע״ח). — שער השיר צד 93.
יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת (רל״ה). — טל צד 43.
יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן (קכ״א). — מאַגנאַטסשריפט (הוספה לעתון ייד. פרעססע) לשנת 1906 גליון 4.
יוֹנָה פוֹתָה יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר (קס״ד). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 177.
יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ (קע״א). — שם כרך א׳ צד 164.
יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה (קי״ז). — קונטרס צד 32.
יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו (קמ״ח). — שער השיר צד 71.
יְחִידָה הַחַטָּאָה (ר״ס). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 701, 713, 727. — צד רס״ד שורה 10, ערות עלומי, אולי צ״ל: בשת עלומי, כלה״כ ישעי׳ נ״ד ד׳.
יְחִידָה עָקְבֵךְ כָּרוּךְ בְּקֵץ (רכ״ז). — מחזור תלמסאן לימים נוראים (ליוורנו תרכ״א) דף קכ״ו ע״ב; המגיד לשנת 1872 צד 463; ראה גם אללגעם. צייט. דעס יודענט. לשנת 1839 עמוד 679. — בית י״א (צד רכ״ח שורה ד׳), רַק, קרי: רַק.
יְחִידָה שַׁחֲרִי הָאֵל (קנ״ג). — שער השיר צד 101.
יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם, ראה: אזכרה.
יְיָ יְיָ מָעוֹן אַתָּה (רס״ד). — סליחות כי״פ, סמן כ׳. — שורה ד׳ נתַּנו, בכ״י: נותננו. שורה ה׳, מעולל, בכ״י: מזולל; ראה דברים כ״ד כ״א. שורה ט״ו, בנו, בכ״י: בה. שורה כ׳, ירחם, בכ״י: ירוחם, ומלת חרבו חסרה.
יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי (ק״ע). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל (ליק 1864) דף י״א ע״ב.
יְמִין אֲדֹנָי הֲלֹא אַתְּ (ק״ע). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 42.
יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ (קס״ט). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ח׳ ע״ב.
יְעִירוּנִי בְּשִׁמְךָ רַעֲיוֹנָי (קנ״ג). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 65. — שורה ג׳ קרי: וַיֵּאָמֵן.
יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי וְסוֹד לִבִּי (קס״ח). — שם צד 182.
יַעֲלֶה אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשַׁכְתָּהוּ (רנ״ג). — תחכמוני שער כ׳.
יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי (רנ״ב). — תחכמוני שער נ׳, בהוצאת קאמינקא צד 428.
יַעֲלָה נְשׂוּאָה בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים (רמ״ו). — קונטרס צד 60.
יַעֲלַת־חֵן מִמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה (ק״ע), שער השיר צד 107. — בית ב׳ קרי: חָשְׁקָה.
יָעֵץ וּמֵקִים בִּמְרוֹם שְׁחָקִים (קפ״ד). — שם צד 97.
יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל (קפ״ג). — שם צד 95.
יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ (קנ״ט). — קונטרס צד 34.

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער מ״ט.
יְקָרָה מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוּחָה (קנ״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 35.
יְקָרָה שֻׁכְנָה גֵוְיָה (קנ״ד). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ה׳ ע״ב.
יְרוּשָׁלַם לְמוֹגַיִךְ הַשְׁקִי (קס״א). — שער השיר צד 116.
יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה (קנ״ח). — קונטרס צד 27.
יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נְדָרוֹ (ק״ח). — ש״ש צד 7.
יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם (קס״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 203.
יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצַמְתָּ (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳, הוצאת קאמינקא צד 434; נייבואיר, מלאכת השיר (פפד״א 1865) צד 53.
יְשֵׁנָה בְּחֵיק יַלְדוּת (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ (מ״ו). — עבודת ישראל צד 604.
כְּבוֹדִי בִמְקוֹמִי (ר״ט). — ראָזין, ח״א צד 221.
כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי (ע״ב). — שירי רש״ה צד 80.
כְּגוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק (שכ״ה). — כ״י ווינא קבץ 72 (ברשימת קראפפ־דייטש צד 121 סמן CVIII) דף של״ו ע״א (= כי״וו); כ״י ברלין 1059 (ברשימת רמש״ש ח״א צד 94 סמן 114) דף ח׳ ע״א (= כי״ב). — בית ג׳, בערָגות, כי״ב: בערוגת; ולרעות, כי״וו: ולראות. בית י״ט, נאקות, בב׳ כה״י: נאקת, אולם ראה יחזקאל ל׳ כ״ד. בית כ״ג, עש, בב׳ כה״י: אש; ירב, כי״וו: יריב, כי״ב: ריב. בית כ״ה, ולענה, כי״וו: מלענה; גבה, בב׳ כה״י: נבוב. בית כ״ו, רשע, בב׳ כה״י: ישע. בית ל׳, במצרַפו, על משקל מַקְהֲלִים; צרפו, כי״ב: שרפו. שורה מ׳, ניד, בב׳ כה״י: ניב. שורה מ״ג, ובצפעים, כי״ב: ובפצעים; ראה דיואן רי״ה כרך ב׳, הערות צד 27. בית מ״ה, שר, כי״ב: שח, בכי״וו חסרה המלה הזאת; צר, בב׳ כה״י: צח. בית נ׳, עלי, כי״וו: עדי. בית נ״א, תבונות, כי״ב: תבונה. בית נ״ב, שרים, כי״ב: שירים. בית נ״ג, ישגה, כי״ב: משגה; כי״וו: משגה כמשפטם ידינו. בית נ״ד, שיר, כי״וו: השיר; כי״ב: הזמיר. בית ס׳, חלל, כי״וו: חולל. בית ס״א, נדדים, בב׳ כה״י: הנדודים. בית ס״ו, בחקיו, כי״וו: בחקי. בית ע״ב, בגרנו, כי״וו: גרנו. בית ע״ה, לפי, כי״וו: לפני.
כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי (שמ״ו). — עמנואל מחברת כ׳.
כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
כָּל־מַעֲשֶׂה אֲדֹנָי (קל״ב). — תשלום צד 98 והערות שם צד 175.
כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו (צ״ה). — תפארת שיבה (ספר היובל לכבוד צונץ, ברלין תרמ״ד) צד 197. — בית ל״ז (צד צ״ו שורה כ״ב), ח״נ ביאליק מבכר את נוסח דוקעס (שירי שלמה צד 24), והוא קורא: ואסיר מעלי עֵינַי לבבי — בהתלות אֵפֶר ליל — אפריו, ר״ל: כאשר ישים הליל על עצמו את

אפריו, את צעיפו השחור, אז אסיר אני מעל עיני לבבי את אפריו, הנני דורש בחכמה ואור לי. בית מ״ח (צד צ״ז שורה ג׳), גם בזה מבכר ביאליק את נוסח דוקעס (בחביריו), אלא שהוא מנסח וקורא: בַּחֲבָרָיו, עדה״כ ישעי׳ מ״ז י״ב.

כַּתַר מְעַט פֵּרוּד (קל״ח). — אוצר נחמד ח״א (וויען תרי״ו) צד 166.

לִבִּי בְמִזְרָח (קע״ט). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 155.

לִבִּי לְפַרְעֹשׁ חָלֵל יְצוּעַי (רנ״ד). — התחכמוני שער נ׳; נייבואיר, מלאכת השיר צד 46.

לִבִּי סְחַרְחַר (שי״א). — עמנואל מחברת ג׳.

לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שֹׁאֶלֶת (צ״ד). — ש״ש צד 37.

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי (רפ״א). — עפ״י כ״י ואטיקן (ראה בראש דבר). בסוף השיר כתוב בכ״י לאמר: „הנה מאה בתים שעשה הרב ר׳ משה בר׳ נחמן שיחיה לשלחם למורו הרב ר׳ יונה קרובו זצק״ל״. — בית ה׳, ראה משלי י׳ ג׳, י״ט ט״ו; ואולי יתכן יותר לקרוא: תָּעֳרַב, עדה״כ שם י״ג י״ט. בית ו׳, כתר, אולי צ״ל: עדי; שם, הרגלו, ובבית ז׳, והתנצלו, מוסב על „לימינו״ בבית ה׳. בית ט׳, וסוס, בכ״י: וסים; למשאות, בכ״י: למשואות. בית ל״א (צד רפ״ב שורה י״ד), ולשחרות, בכ״י: ולתשחורת. בית ל״ה (צד רפ״ב שורה י״ח), ומכְלָלים, בכ״י: כמכלולים. בית מ״ד (צד רפ״ב שורה כ״ז), יסכלו, ראה קהלת ב׳ י״ט; בכ״י: יכסלו. בית מ״ט (צד רפ״ג שורה ב׳), קִלְּלוּ, כתב כן (פה ובמקומות אחרים) בשביל החרוז, ובמקרא לא נמצא דוגמתו רק פעם אחת לנקבה יחידה (קִבְּצָה, מיכה א׳ ז׳). בית נ״ג (צד רפ״ג שורה ו׳), בִּערים יכסלו, ראה ירמי׳ י׳ ח׳; בכ״י: ביערים נכשלו. בית ס״ב (צד רפ״ג שורה ט״ו), מַעֲלְלֵיהֶם, בשביל המשקל פלם במשקל מַעְגְּלֹתָם. בית ס״ג (צד רפ״ג שורה כ״ו), נאצלו, בכ״י: אצלו. בית ע״ד (צד רפ״ג שורה כ״ז), בכ״י: אל גן בעדן ואל טובו. בית ע״ה (צד רפ״ג שורה כ״ח), משם, בכ״י: מהם. בית ע״ח (צד רפ״ד שורה א׳), מלו = מלאו (יחזקאל כ״ח, ט״ז). בית ע״ט (צד רפ״ד שורה ב׳), להתעטר, בכ״י: להתעטֵ׳, וא״כ אפשר לקרוא גם: להתעטף. בית פ״ט (צד רפ״ד שורה י״ב), ויתנָאלו, ראה דניאל א׳ ח׳; בכ״י: ויתגואלו. בית צ״ו (צד רפ״ד שורה י״ט), נבלעה מות, במקרא לא נמצא רק בלשון זכר.

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 20.

לְךָ אָמַר לִבִּי (נ׳). — מטמֹני מסתרים ח״ד = הצופה מארץ הגר שנה ב׳ (תרע״ב) צד 73.

לְךָ עֵינַי צֹפִיּוֹת (קנ״א). — טריפולי דף ט״ז ע״א; סליחות התימנים (ירושלים) דף י״ט ע״א.

לַכֹּל צֳרִי אֶמְצָא (שי״ט). — צפנת פענח לרי״ץ טרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין

תרנ״ו—תרנ״ז) צד 15; ראה ירחון לשנת 1897 צד 662. — שורה ד׳, דְּאַנְתִּי, משקל תְּעָלְתִּי, אף על פי שאין בנינם אחד, וכתב כן בשביל המשקל.

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה (ר״ח). — רַאָזִין ח״א צד 99.

לְמָתַי נָע וְנָד אֶהְיֶה (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳; נייבואיר, מלאכת השיר צד 48.

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי (רנ״א). — שער השיר צד 195.

לִקְרַאת חֲלַל תִּשְׁקְךָ (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 34.

לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת (קע״א). — שם צד 296.

לְשַׁר עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי (שי״ז). — צפנת פענח לרי״צ מרעלי (בקבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 16.

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ (קס״ט). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף כ״א ע״ב.

מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי (רע״ד). — אילת השחר (מנטובה תע״ו) דף מ״ד ע״ב.

מִבֵּין עֲפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים (קפ״ט). — שער השיר צד 123.

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת א׳.

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם (קי״ט). — שער השיר צד 21.

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף (קכ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן רמ״ד.

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה יָמִים (ק״ס). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 83. — בשורה ז׳ קרי: כַּמֶּה.

מַה־לָּךְ יְחִידָה תֶּשְׁבִּי דוּמָם (צ״ז). — עומר השכחה לר״א גבישון (ליוורנו תק״ח) דף קל״ו ע״ב. — בית ל״ח (צד צ״ח שורה ג׳ מלמטה), בן לבי, הגאון שי״ר כתב על גליון ספרו (המונח לפני): „הוא דוד המלך משבט יהודה שנקרא לביא (בראשית מ״ט, ט׳), והוא קלל את המריבים אתו באש וגפרית (תהלים י״א ו׳) הכתוב פה בסמוך, ולָביא יקרא בכתיב גם לְבִי, והרבים לְבָאִים, לְבָאוֹת, כמו מן צְבִי צְבָאִים, ומן לָבִיא היה הרבים לביאים כמו מן נביא נביאים״. וח״נ ביאליק קורא: בֶּן־אֲבִי = בֶּן אֲבִי־גְדוֹר = משה, שאמר גפרית ומלח שרפה כל ארצה (דברים כ״ט כ״ב). — תרגום הבתים הערביים בסוף השיר הוא לפי ענינו:

. . . . אויה לפרי עמלי;
אויה לעם מבקש עזר, ולא ישכיל ולא יבין פעלי;
אויה לְשָׁכְנִי בקרבו ולבקשת שלומי עמו.
אויה לזמן מתקוממי, ונפלא הוא בעיני.
אויה לארץ, אשר כה נכסף נכספתי לה;
בדד אשב בה וְאֵבְךְּ, ורעיוני לבד הוא רֵעִי.
דברי ירשוני לעזבה — האלהים יודע את דרכי!

מַה־לָּךְ צְבִיָּה תִּמְנְעִי צִירָיִךְ (קע״ה). — שער השיר צד 92.

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי (רל״א). — ר״י רייפמאן, תולדות רז״ה (פראג תרי״ג) צד 31.

מֵהֵיכָלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי (רמ״ח). — תחכמוני שער י״ג.

מַהֲרִי־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים (קכ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן רמ״ג (= דכ״י); כ״י הקראי נאמן באייפטוריה דף מ׳ ע״ב (= כי״ג); גבולות שנה א׳ (וויען 1919) צד 67. — בית ב׳, מְעון, נסמך בשביל המשקל. בית ג׳, אשמעה . . . מכלואי, דכ״י: אשמעה בם . . . מכלא. בית ד׳, תבך, כ״ה לנכון בכי״ג, שם בטעות: ואלופי. בית ה׳, כבאשישות, דכ״י: נא באשישות.

מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם (רי״ז). — קינות לת״ב מ״פ (דף צ״ה ע״ב) ומ״א (צד 116). צד רי״ט שורה י״ט קרי: עָלְתָה־לָּהּ.

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ (קנ״ד). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 228.

מִמָּרוֹם קוֹל עֲבֵר (קל״ד). — מב״ע צד 62.

מִנַּחֲלֵי בֶכֶה אֲשֶׁר נְטָיו (קמ״ב). — ירחון לשנת 1896 צד 36.

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ אַדִּיר בְּוָעֲדוֹ (ל״ט). — איטאלייאני (ח״ב דף פ״ג ע״א) לשחרית ומחזור מ״פ (צד 296) למוסף יוה״כ.

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי (רע״ז). — מחזור מ״פ לשחרית יום הכפורים; מעירי שחר (מנטובה שפ״ד) ליום ב׳; אילת השחר (מנטובה תע״ו) ליום א׳.

מִצַּר וְצוֹק אֶשְׁכַּר (שכ״ח). — שירים ומכתבים כ״י פרגא הנ״ל דף פ״ט (= כי״פ); כ״י ברלין 1059 דף קס״ב (= כי״ב). בית א׳, מצר, בכי״פ: מצור; אשת, שם: אשתה. בית ד׳, לחבר, שם: לחברת. בית ו׳, בשני כה״י: חכם לב אל בניו (כי״ב: בנו) חדלו לבל תהיו. בית ז׳, יין, בכ״י: היין. בית ט׳, ליין, בכ״י: מיין.

נָאוָה בְּעֹז הִתְאַזְּרִי (ר״צ). — עפ״י העתקה שהעתיק לו שד״ל ובאה לידי מעזבון מר מורי ר״א פרופ׳ ברלינר ז״ל. — שורה ט׳, צלם אליל, מלת „צלם“ חסרה בכ״י וממלת „אליל“ נשארו רק אותיות י ל. שורה ט״ו, בכ״י: תעלוז ומלת א ם חסרה. שורה י״ח, בכ״י: ובצעקתך.

נְאֻם עֶבֶד (שכ״ח). — סִמן לבתי השיר „כנור אריה“; עפ״י כ״י ברלין. — בית א׳, לשי, בכ״י: כשי.

נֶדוּ לְנֶפֶשׁ נִרְדָּה מְפַחַת (רצ״ו). — כ״י ווינא קבץ 72 הנ״ל, דף רכ״ג (= כי״ו); כ״י לונדון Add. 27168, רשימת מרגליות כרך ג׳ צד 246 (= כי״ל). הקינה הזאת היא הראשונה משורה של קינות אשר קראה ר״א בדרשי בשם „בעל פרצים“ וחברה על מות דון בונפוש רונגט, דון אישתרוג דצנבאי ור׳ אברהם בן שלמיא. — בית א׳, נודדה . . . יומם . . . נפלה, בכי״ו: נודדת . . . מפח יום . . . נופלת. בית ב׳, לשד, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי נכון יותר לקרוא: לַשֵּׁד. בית ד׳, בכי״ו: תדפק בדלת; כי״ל: תפתח בדלת. קרבי תהי, כי״ל: קרבי זמן; כי״ו: קרי . . . והשאר מטשטש

ולא יוכל להקרא. בית ז׳, בגזרי רעיוני, כי״ל: בגוזרי רעיוני; כי״וו: בעזרי בעיני. בית ט׳, מְמִתים, כי״ל: ממותים. בית י׳, פַּלֶּךָ, קרי: פָּלֶךָ; תלכדו, כי״וו: נלכדו. בית י״ד, נגף, כי״וו: עב; לפי לה״כ ירמי׳ ט׳ כ׳ צ״ל: מות. בית ט״ו, נסחפו, כי״וו: נספחו, כי״ל: נשחפו. בית י״ז, איך בעי נמלחת, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: בַּעֲמָקִים נָחַת. בית י״ח, מול, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: אל, או: על. וסס, כי״ל: ועש. בית כ״ג, מותה מגל, כי״ל: המות המגל. בית כ״ה, טבחת, כי״וו: טופחת, ואולי ר״ל: מְכַסָּה באדמה כמו במטפחת. בית כ״ו, הֲבִינוֹתִי, כי״וו: תבואתי; כי״ל: תבונתי. בית כ״ח, כי״ל: מקום מקלט ועיר מבצר. בית כ״ט, בחרבך, כי״וו: בסירך. אבחת, כי״ל: זובחת. בית ל׳, רוח תלאות, כי״ל: רוח מתלאות; כי״וו: כוס מתלאות. רוחות, כי״וו: כפות. בית ל״א, למעוה, כי״וו: למעבה. בית ל״ב, הלמות שׂורה, בב׳ כה״י: הולמות שודדה. עיני, כי״וו: עיניו. נגחת, כ״ה בב׳ כה״י; קרי: נִגְחַת? בית ל״ח, שבמה, כי״וו: שבמו; כי״ל: אחי. ראה ישעי׳ ט״ז, ח׳, ט׳. בית מ׳, בסור, כי״ל: בסוד. בית מ״ב, ארי . . . הרחב . . . כפיר, כי״וו: חרי . . . תרחב . . . כפור. בית ל״ג, ומאין, כי״וו: המאין. בית מ״ו, מן, חסר בכי״ל. בית מ״ז, תַּאֲבִיל, נראה שצ״ל: הֶאֱבִיל; בזֹבֶל, כי״וו: באבול. בית מ״ט, ידה, כי״וו: דיה.

נְדִיבֵי עַם קְרָאוּנִי (שי״ג). — עמנואל מחברת י״א.

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם (קל״ג). — מב״ע צד 79; אוינגנון דף ל״ו ע״א.

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — עבודת ישראל צד 96.

נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ (צ״ב). — ש״ש צד 10; ר״ש זקש, התחיה ח״ב (ברלין תרי״ז) צד 1.

נֶפֶשׁ יְקָרָה אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי (רמ״ט). — שער השיר צד 192.

נֶפֶשׁ יְקָרָה צַהֲלִי קוֹלֵךְ (שכ״ב). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף ר״ח ע״א. — חרוז י״ד, נו תערך, בכ״י: ני תערב. בית ט״ו, אל יום, בכ״י: ליום.

נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ, ראה: אותה נפשי.

נַפְשִׁי בִּי מַה־תֶּהֱמִי (רס״ח). — צ״ק צד 169.

נַפְשִׁי בְּקִרְבִּי תַּחֲשֹׁב (שי״ד). — עמנואל מחברת ט״ז.

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְּפָרַד גָּלְתָה (רמ״ט). — תחכמוני שער כ״ח.

נַפְשִׁי עֹז תִּדְרְכִי (ק״י). — חובות הלבבות (וויען תרמ״ז).

נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי (רצ״א). — צ״ק צד 163.

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּדוּעָה (ע״ד). — שירי רש״ה צד 108.

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָהוּל (שכ״ט). — שירים ומכתבים כ״י פרנא הנ״ל דף פ״ט; כ״י ברלין 1059 דף קס״ב.

סבב חֵשֶׁק עֲלֵי־יַד הַיְאֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳. — בבית ג׳ הנחתי מלת חכלילי (ולא שניתיה לכתוב: חַכְלִילַת), כי אפשר שכוון המשורר לאמר:

לכבוד העין החכלילי, והזכיר את עין אהובתו ולא אותה בעצמה, יען כי בעינה לְבָבַתְהוּ.

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים (קע״א). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 300.

עֲבֵי שְׁחָקִים כַּשְׁוָרִים גָּעוּ (ק״ז). — ש״ש צד 34. — בית ב׳, עננים, ח״נ ביאליק קורא: תְּרָנִים.

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכוּן הַמְּרִיבִים (רנ״ח). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף צ״ה סִמן רי״א (לפי מְנָיְנִי). — בית ב׳, עליו, כ״י: עלי. בית ד׳, אפל, כ״י: אהל. בית ה׳, צְהֹבִים, כ״י: זהובים. בית ו׳, וכטורים, כ״י: והטורים.

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ (ט״ו). — ברכות דף י״ז ע״א ודקדוקי סופרים שם.

עֹז תִּדְרְכִי נַפְשִׁי (שכ״ה). — סִמן לחרוזי השיר: כְּגוּר אַרְיֵה.

עֲטֵה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים (צ״ט). — ש״ש צד 13; התחיה לר״ש זקש ח״א (ברלין תר״י) צד 47; אגרות צד 1044.

עֵינֵי עֲנָנִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ (קל״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ג. — בית כ״א (צד קל״ז שורה 4), שָׂפָה, קרי: שִׂפָּה; זְהֻרָה, קרי: זָהֳרָהּ. בית ל״ה (שם שורה י״ח), יטמאו, בכ״י: יתטמאו.

עֵינֵי צְבִיָּה דָּרְכוּ־לִי קֶשֶׁת (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳.

עַל־הֲמִי תִּבְטַח (קמ״ד). — כמדומני שראיתי את השיר הזה נדפס ע״י דוקעס, אבל איני יודע מקומו איו, ואני מוציאו עפ״י שלשה כ״י והם: דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ז (= דכ״י); כ״י אוכספורד סִמן 1970 ח״נ הנקרא מחנה הנשאר (= כי״א); שריד מדיואן רמב״ע ביד הח׳ ר׳ ישראל לוי בפריז (= כי״ל). — בית א׳, בחול, דכ״י: ברוב. בית ח׳, נוע וגוח, כי״ל: נוח ונוע. בית ט׳, צמאה, דכ״י וכי״ל: צמאך. בית י״א, שמי, כ״ה בכי״ל על הגליון בתור נ״א, ובפנים מטשטש; דכ״י וכי״א: ימי. בית י״ב, יבוא, דכ״י: בא. בית י״ד, עזרה, דכ״י: עזרך. בית ט״ו, יהיה, דכ״י וכי״ל: יהי. בית י״ז, שכל, דכ״י וכי״ל: הַשְׂכֵּל. בית כ׳, ההוד, כי״א: ההוא. בית כ״ב, ואטעמה, כי״א: אטעמה. בית כ״ג, והוד, דכ״י: לטוב. בית כ״ד, ים, כי״ל: יום. בית כ״ז, תבלה, כי״א: תבל. בית כ״ט, להיות, כי״א וכי״ל: הוא מנת. בית ל״א, צדקך, כי״א וכי״ל: צדק. בית ל״ב, וממשיליך, כי״ל: וממשאלך.

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לָּךְ (י׳). — עבודת ישראל צד 398; ירחון לשנת 1911 צד 596.

עַל־מָה גֵרֵשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה (קי״ד). — אגרות צד 499.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ (ט׳). — עבודת ישראל צד 397; ירחון לשנת 1911 צד 595.

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים (רפ״ו). — עפ״י העתקת ר״י פאמאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן ל״ו. — בית א׳, סלעים, בכ״י: צלעים. בית י״א, בכ״י: וקלעי השרד לנו קלועים. בית י״ט (צד רפ״ז שורה ח׳), צנועים, בכ״י: צבועים. בית כ״ב (שם שורה י״א), וישכח, בכ״י: וישאל. בית כ״ה (שם

שורה י״ד), לי, בכ״י: בי. בית כ״ו (שם שורה ט״ו), בחשקים, בכ״י: בחשוקים. בית כ״ט (שם שורה י״ח), אהובי, בכ״י: אהבי. בית ל׳ (שם שורה י״ט), צבי־החן, בכ״י: צבית חן. בית ל״א (שם שורה כ׳), רקועים, בכ״י: קרועים.

עֻנְּגוּ אֲדֹנָי עֻנְּגוּ (ה׳). — עבודת ישראל צד 91.

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְנֵי הָעָם (ש״ז). — עמנואל מחברת כ״ו.

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ (רנ״ה). — תחכמוני שער ט׳.

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה (קמ״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״ב.

פִּתְאֹם יְצֻרֵי אֹהֲבִים עֲזָבְתִּי (ק״מ). — אוצר נחמד ח״ג (וויען תר״ך) צד 44.

צְאֶה לְּךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת (קמ״ט). — גבולות (וויען 1919) צד 66; דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק׳.

צְבִי הַחֵן אֲשֶׁר לֶחְיוֹ (רנ״ב). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 417.

צְבִיַּת חֵן לְבָנָה כַּלְּבָנָה (רנ״א). — שער השיר צד 192.

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי (קע״ט). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 155. — בית ח׳, אכחר, קרי: אבחר.

קְבָרִים מִן־זְמָן קֶדֶם (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״א.

קַו אַחֲרֵי־קָו (קמ״ט). — גבולות (וויען 1919) צד 69.

קַח מִצְּבִי כּוֹס (ע״ה). — שירי רש״ה צד 189.

קְרָאַנִי גְבִיר הַקְּדִישׁ קְרָאָיו (קל״ה). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ח. — בית ז׳, רקיעיו, בכ״י: רקעיו. בית י״ג, ולרגיע, בכי: ולרגוע. בית כ״א, וחסד, בכ״י: בחסד. בית כ״ה (צד קל״ו שורה ד׳), עיפי, בכ״י: יְעַיְּפִי.

רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה (רנ״א). — תחכמוני שער ל״ב.

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ (ג׳). — עבודת ישראל צד 44; סדר התפלה להרמב״ם; מכילתא בשלח פרשה י׳.

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ (שכ״ד). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף קע״ד ע״א. — בית א׳, איך, בכ״י: אך. בית ו׳, יעות, בכ״י: יעוה. בית י״א, ולתמורות, בכ״י: ולתמורת. בית ט״ו, רשמיו, בכ״י: רשומיו. בית כ׳, זמירי . . . גבהו, בכ״י: זמירו . . . נגבהו.

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — ירושלמי ברכות פ״ד (קראטאשין דף ח׳ ע״א); סרע״ג ח״א צד 43; איטאלייאני ח״א דף ט״ז ע״ב. — צד ז׳ שורה י״ב, מארץ, אולי יתכן לקרוא: מַעֲרָשׁ.

שְׂאִי עַיִן יְחִידָתִי (ע״ו). — רש״ז צד קי״ז.

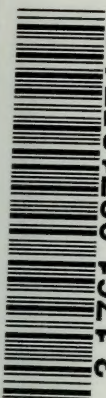
שָׁאַל לְהוֹדוֹת לְךָ לִבִּי (ע״ז). — שם צד קמ״ה.

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה (פ״א). — עבודת ישראל צד 626; קונטרס צד 17. מיוחס לרשב״ג בנחלת שד״ל צד 67.

שְׁאָלוּנִי חֲכַם לֵבָב (רפ״ז). — דוקעס, נחל קדומים (הנובר תרי״ג) צד 57, מוגה עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן כ׳.
שְׁאָלוּנִי שְׂעִיפַּי הַתְמָהִים (ע״ז). — טל צד 22; קונטרס צד 4.
שַׁאֲלִי שְׂרֻפָה בָאֵשׁ (רצ״ה). — קינות לת״ב מ״פ דף ק״ב, מ״א צד 146.
שְׁבִיָּה בַּת צִיּוֹן (פ״ג). — שער השיר צד 50.
שַׁדַּי אֲשֶׁר יַקְשִׁיב (ע״ז). — רש״ז צד קי״ח.
שׁוּבִי נַפְשִׁי, ראה: יקרה מיקר יצרך לקוחה.
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ (שט״ו). — טריפולי דף י״ד ע״ב; תשלום צד 109.
שׁוּעַ וְרֵעַ נְדִיבִים (ע״ו). — שירי רש״ה צד 198.
שְׂחִי לָאֵל יְחִידָה (ע״ו). — שער השיר צד 41.
שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ (ע״ח). — רש״ז צד ק״ג.
שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי (צ׳). — צ״ק צד 157.
שֹׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב (צ׳). — צ״ק צד 158; כ״י ברלין qu. 576 (רשימת רמש״ש ח״א צד 69 וצד 126) דף קמ״ב ע״ב. — בית א׳, שֹׁכֵב . . . יצועי יה, כי״ב: שוכן . . . יצועיה. בית ג׳, הנני, כי״ב: אני טוב.
שְׁכוּלָה אֲכוּלָה לָמֶּה תִבְכִּי (פ״ב). — עבודת ישראל צד 745; חזונים (קושטאנדינה שמ״ה) ליום א׳ של סכות.
שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הַמִּיָּה (פ״ז). — חזונים (בסוף הספר); קונטרס צד 43.
שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר (פ״ח). — תשלום צד 137 והערות שם צד 137.
שָׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה (צ״א). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307; שבחי אלהים (והראן תרמ״ה) צד ק״ם.
שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם (ר״נ). — תחכמוני שער ג׳.
שָׁלוֹם עֲלֵי גֵרִים (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן ק״ל.
שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת (ע׳). — שער השיר צד 31.
שְׁלֹשָׁה נוֹסְדוּ יַחַד לְעֵינָי (ע״ח). — רש״ז צד קנ״ט.
שִׁמַּמְתִּי בְּרוֹב יְגוֹנִי (פ״ד). — תשלום צד 72 והערות שם צד 170.
שִׁמְעָה אֲדוֹן עוֹלָם (ע״ח). — רש״ז צד ק״ט.
שִׁמְעוּ בְּנֵי שֵׂכֶל (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳, בהוצאת קאמינקא צד 453.
שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תָּקְעָה נָוֶה (של״א). — עפ״י העתקת פאטאי מכ״י אוכספורד 1984.
שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה (שכ״ט). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 114.
שַׁנְאַנִּים שַׁאֲנַנִּים (ע״ט). — מחזור ספרד (אהלי יעקב, ירושלם תר״ע) ליו״כ, דף פ״ח ע״ב.
שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר (צ״א). — כ״י ברלין qu. 576 הנ״ל; אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307. — בית ב׳, שם, בכ״י: ושם.

שְׁפַל־רוּחַ שְׁפַל־בֶּרֶךְ (ע״ט). — קונטרס צד 42.
שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי (צ״א). — טל צד 23.
שְׁשׁוֹנִי רַב בְּךָ שֹׁכֵן מְעוֹנִי (צ״ב). — קונטרס צד 47 והערות שם צד 80.
שַׁתִּי בְּךָ מַחְסִי (ע״ט). —רש״ז צד קנ״ו.
תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת (קמ״ח). — ירחון לשנת 1896 צד 200.
תֵּבֵל כְּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ (ש״ח). — עמנואל מחברת י״ט.
תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל (נ״ז). — סליחות כי״פ, סִמן מ״ז; סליחות מ״פ ליום ג׳ ומ״א ליום ד׳. — שורה ב׳, צאת לרויה, בכ״י: לקץ רויה. שורה ג׳, ולדלות לא, בכ״י: ולרות אין. שורה ג׳, ותוכים, בכ״י: קודרים. שורה י׳, עמך, בכ״י: לעמך. שורה י״א, עוד, בכ״י: עדר. שורה י״ב, ועניך, בכ״י: עניך. שורה י״ד, בכ״י: טיפי כומר ונבל. שורה י״ט, תנים, בכ״י: תנין; ואליך, בכ״י: ועליך. שורה כ״א, נקרא, בכ״י: נא. שורה כ״ג, הלל, בכ״י: חילל. שורה כ״ג, מלל, בכ״י: ימלל. שורה כ״ה, שים, בכ״י: שם; ולא קנס, בכ״י: ואין כונס. שורה כ״ז, יבוש האונס, בכ״י: ובוש והאונס. שורה כ״ח, יתנוסס ונדחי, בכ״י: נוסס נדחי. שורה כ״ט, וקרבן, בכ״י: קרבן. שורה ל״א, יזכר, בכ״י: ימצא.
תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ (ע״ה). — שירי רש״ה צד 177.
תַּרְתִּי בְלִבִּי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳.

LIPSIA, TYPIS W. DRUGULINI

ANTHOLOGIA HEBRAICA

